ပဲခိုးရိပ်

အဘောဂါဒိဒိပနီ

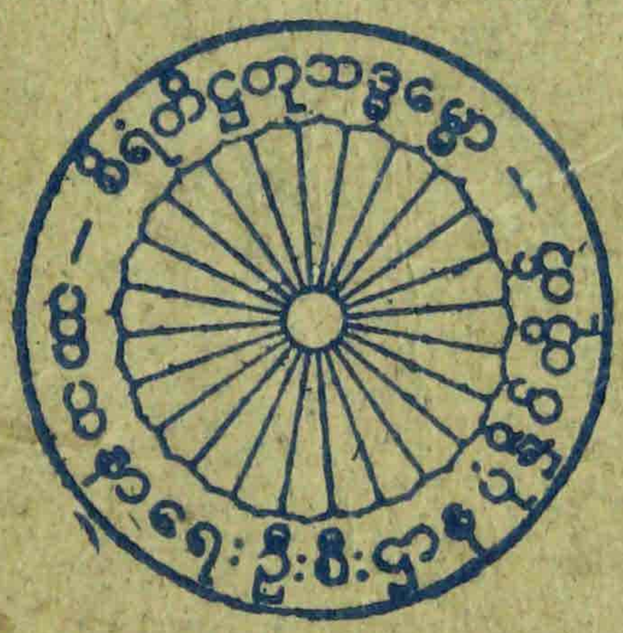

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်
သာသနာရေးဦးစီးဌာန ပုံနှိပ်တိုက်၌ ရိုက်နှိပ်သည်။

သာသနာ-၂၅၂၂ ကောဇာ-၁၃၄၀ နိုဝင်ဘာလ-၁၉၇၈

မန္တလေးမြို့

မစိုးရိမ်ကျောင်းတိုက် နာယကဆရာတော်

ဦးစန္ဒောဘာသ၏

မစိုးရိမ်

အာဘောဂါဒီဒီပနီ

အာဘော်အလင်းပြကျမ်း။

တတိယအကြိမ် ဖြည့်စွက်ပြင်ဆင်ရိုက်နှိပ်ခြင်း။

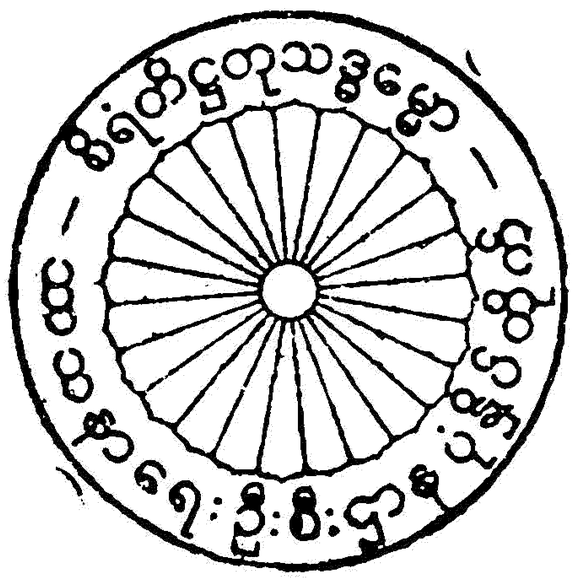

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်
သာသနာရေးဦးစီးဌာန ပုံနှိပ်တိုက်၌ ရိုက်နှိပ်သည်။

သာသနာ-၂၅၂၂ ကောဇာ-၁၃၄၀ နိုဝင်ဘာလ-၁၉၇၈

ရန်ကုန်မြို့ ကမ္ဘာအေး သာသနာရေးဦးစီးဌာန ပုံနှိပ်တိုက်တွင်
လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးမြင့်မောင်
မှတ်ပုံတင်အမှတ် (၀၂၄၀၅/၀၂၅၂၇) က ပုံနှိပ် ထုတ်ဝေသည်။

အာဘောဂါဒိ ဒီပနီမည်သော
အာဘော်အလင်းပြကျမ်း
နိဒါန်း

ဇေယျတု။ ။ကေမေကသ္မိဉ္ဇေတ္ထ စတုဗ္ဗိဓောပိ ဓမ္မတ္ထဒေ
သနာ ပဋိဝေဓကမ္ဘီရဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော-
ဟု အဋ္ဌကထာဆရာတို့ မိန့်မှာအပ်သည်နှင့်အညီ--

"ပါရမီဆယ်ပါး အပြားသုံးဆယ်စွန့်ခြင်းကြီးငါးပါး စရိယ သုံးပါးတို့ကို လေးသချေ်နှင့် ကမ္ဘာတသိန်း, ရှစ်သချေ်နှင့် ကမ္ဘာတသိန်း, တဆယ့်ခြောက်သချေ်နှင့် ကမ္ဘာတသိန်း ကာလ ကြာမြင့်အောင် ဖြည့်ကျင့် ဆည်းပူးတော်မူပြီးမှ" အရဟတ္တ မဂ်ဉာဏ်ကို ရတော်မူ၍ သဗ္ဗညူအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူပြီး သော သုံးလောကမကို၌ သောင်းတိုက်လုံးမှန်ကူ သယမ္ဘူ ထွဋ္ဌထား ဟရားမင်းဖြစ်တော်မူသော ဘုရားမြတ်စွာသည် လေးဆယ့်ငါးဝါ ကာလကြာအတွင်း၌ ဟောကြားတော် မူအပ်သော ဒေသနာဟု ဆိုအပ်သော-

"ဓမ္မကန္ဓာ ရှစ်သောင်းလေးထောင်" အတိုင်းအရှည် ရှိသော ပါဋိတော်အရပ်ရပ်တို့ကို ပေါင်းစပ်စုရုံး၍ "အရှင် မဟာကဿပ" အမှူးရှိသော ငါးရာကုန်သော ပဌမ "သင်္ဂါ-ယနာတင်" ရဟန္တာအရှင်မြတ်ကြီးတို့သည်-

---

၁-ဒီ-၌ ၁၊၂၀။

ဤကား—သုတ္တန်ပိဋကတ်၊
ဤကား—ဝိနည်းပိဋကတ်၊
ဤကား—အဘိဓမ္မာပိဋကတ်—
ဟု ပိဋကတ်အား ဖြင့် သုံးရပ်, သုံးပုံ ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ထားတော်မူခဲ့ကြလေပြီ။

ထိုသုံးပုံသောပိဋကတ်တို့တွင် တပုံတပုံသော ပိဋကတ် ပါဠိတော်၌ ဓမ္မ၏ နက်နဲခြင်း၊ အတ္ထ၏ နက်နဲခြင်း၊ ဒေသနာ၏ နက်နဲခြင်း၊ ပဋိဝေဓ၏ နက်နဲခြင်း·ဟူသော နက်နဲခြင်း လေးပါးနှင့် အသီးအသီး ပြည့်စုံကြပေကုန်၏။

ထိုနက်နဲခြင်း လေးပါးနှင့် ပြည့်စုံသော ဘုရားဟော ပိဋကတ်ပါဠိတော်အရပ်ရပ်တို့၌ ခက်ခဲ တိမ်မြုပ် ကွယ်ဝှက် နေသော ပုဒ် ဓာတ် ဝိဘတ် ပစ္စည်း သဒ္ဒတ္ထ အဓိပ္ပါယတ္ထ သဘာဝတ္ထစသည်တို့ကို ပေါ်လွင်ထင်ရှားအောင် ဗုဒ္ဓမတည်ပြစ်တော် မူကြကုန်သော အဋ္ဌကထာ ဆရာကြီးတို့သည် မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်ကျအောင် အဋ္ဌကထာဟူသော အမည်ဖြင့် အသီးအသီး ဖွင့်ပြတော်မူခဲ့ကြလေပြီ။

ထို ပါဠိတော်ပိဋကတ်၏ အဖွင့်သံဝဏ္ဏနာဖြစ်သော အဋ္ဌကထာပါစကားရပ်တို့၌ ခဲကပ်တိမ်မြုပ်သော ပုဒ် ဟူသမျှတို့ကို ဋီကာဆရာ၊ အနုဋီကာဆရာ၊ ယောဇနာ ဆရာကြီးတို့က အဋ္ဌကထာဆရာ အလိုကျအောင် အသီးအသီး ဋီကာ, အနုဋီကာ, ယောဇနာကျမ်း ဟူသော အမည်ဖြင့် ဖော်ထုတ် ဖွင့်ပြတော် မူခဲ့ကြ လေပြီ။

ထို ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာ ယောဇနာ-စသော ကျမ်းတို့ကို မှီငြမ်းပြု၍ ခဲဆစ်အနက်အဓိပ္ပါယ်အရေပ်ရေပ်တို့ကို ဂဏ္ဌိဆရာကြီးတို့က သဘာဝကျအောင် အသီးအသီး ဂဏ္ဌိကျမ်းဟူသော အမည်ဖြင့် ရေးသားစီရင်ခဲ့ကြလေပြီ။

ထို ဋီကာ, ယောဇနာ, ဂဏ္ဌိဆရာကြီးတို့သည် ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော ပုဒ်အနက် အဓိပ္ပါယ်တို့ကို ချန်လှပ်၍ ခက်ခဲနက်နဲ တိမ်မြုပ်သော ပုဒ်, အနက်, အဓိပ္ပါယ်တို့ကိုသာ ဖွင့်ပြကြရကား .... "**ယခုခေတ် မန္ဒသောတု စာသင်ပျိုနုတို့အား**" အဋ္ဌကထာဆရာ၏ **အာဘောဂညာဏ်**, သံဝဏ္ဏနာဉာဏ်စသော အသိဉာဏ် **အလင်း**ရောင်အမျိုးမျိုးတို့ကို ကျပ်ပြည့်-တင်းပြည့်အောင် ပေးခြင်းငှါ မစ္ဆမ်းနိုင်ချေ။

အဘိဓေ မဟာရဋ္ဌဂုရု တိုက်တွန်းပြု

ထိုသို့ အာဘောဂညာဏ် စသော အသိဉာဏ် အလင်းရောင်တို့ကို ကျပ်ပြည့်-တင်းပြည့်အောင် ပေးခြင်းငှါ **မစ္ဆမ်းနိုင်**သောကြောင့် **ခေတ်အခါအား**လျော်စွာ စာချတန်းဝင် **မဝင် ထေရ်အရှင်တို့အား** အသိဉာဏ်**အလင်း**ရောင် **အမျိုးမျိုး**တို့ကို ခဖောချက်ခြင်း လုယ်လင့်တကူ ပေးစွမ်းနိုင်သော အဋ္ဌကထာကျမ်းဆိုင်ရာ ကျမ်းတဆောင်တဖွဲ့ ရှိသင့်ရှိထိုက်သည်ဟု လွန်ခဲ့သော အနှစ် နှစ်ဆယ်ကျော်လောက်ကပင် မိမိ၏ စိတ်တွင်းမှာ နှလုံးသွင်းရင်း ရှိသည်တကြောင်း၊ ဂကျေးဇူးရှင်ဖြစ်တော်မူသော "**အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အာဘိဓဇမဟာရဋ္ဌဂုရုမစိုးရိမ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက**" တိုက်တွန်းတော် မူသည်လည်းတကြောင်း၊ "သမဂ္ဂသီတင်းသုံးဘော်များနှင့်တကွ **အာပည်**စာသင်သားအပေါင်းတို့ကိုနှိုးဆော်တောင်းပန်ကြသည်လည်း

တကြောင်းကြောင့် ဝိနည်းပိဋကတ်အဝင်အပါ ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာကျမ်းကို မူတည်၍ ၎င်းနှင့်ဆိုင်ရာ "ပါဋ္ဌိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာ ယောဇနာ ဂဏ္ဌိအဆုံးအဖြတ်" အစရှိသော ကျမ်းဂန်အရပ်ရပ်တို့ကို မွေနှောက်ချောက်ချားပြီး အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အာဘောဂ ကောသလ္လ, သံဝဏ္ဏနာ ကောသလ္လ, ပဒကောသလ္လ, အတ္ထကောသလ္လ, ယောဇနာ ကောသလ္လ, ဓာတုကောသလ္လ, ပစ္စယကောသလ္လ, ဝိဘတ္တိ ကောသလ္လ, အဓိပ္ပါယကောသလ္လ, ဝိနိစ္ဆယကောသလ္လ, ဝိဂ္ဂဟ ကောသလ္လ, သရူပတ္ထကောသလ္လ, ဥပစာကောသလ္လ, နယ-ကောသလ္လ အစရှိသော အသိဉာဏ်အလင်းရောင် အမျိုးမျိုး တို့ကို ပေးစွမ်းနိုင်၍—

"အဋ္ဌကထာစာချဟန်း ဟူဟူသမျှတို့၌ အောင်ပန်းကို ချမ်းသာစွာ ဆင်မြန်းစေနိုင်သော အာဘောဂါဒိ ဒီပနီ အမည်ရှိသော အာဘော်စသည့် အလင်းရောင်ပြကျမ်းကို မိမိဉာဏ်စွမ်းရှိသလောက် ရေးသားစီရင်အပ်ပါသတည်း။

ထိုသို့ ရေးသားစီရင်ရာ၌ ပုထုဇဉ်သဘာဝ ဖြစ်သည့် အလျောက် အကယ်၍ ပညာ့ရှင်များ ချတ်ချော်တိမ်းပါး လွဲမှားတစိ တွေ့မီငြားက အမှန်ကို ပြင်ဆင်၍ ဉာဏ်အမြင် သန့်ရှင်းအောင် ကြည့်ရှု သုံးသပ် နိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

၁၃၁၄-ခုနှစ်၊ ဦးစန္ဒောဘာသာဘိဝံသ။

နယုန်လဆန်း(၁၁)ရက်-အင်္ဂါနေ့။ မစိုးရိမ်ကျောင်းတိုက်။

၃-ဖ-၅၂။

မာတိကာ

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	နိဒါန်း	၁
၂။	ပဏာမဝဒီကထာ	၁
၃။	ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍ အစပိုင်း	၁
၄။	ပဌမစျာနကထာ	၁၂၀
၅။	ဒုတိယစျာနကထာ	၁၃၆
၆။	တတိယစျာနကထာ	၁၄၇
၇။	စတုတ္ထစျာနကထာ	၁၅၆
၈။	ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏကထာ	၁၅၉
၉။	ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏကထာ	၁၇၈
၁၀။	အာသဝက္ခယဉာဏကထာ	၂၀၅
၁၁။	သီဟနာဒကထာ	၂၁၁
၁၂။	ဝေနေယ္ယကဏ္ဍအဆုံးပိုင်း	၂၄၈
၁၃။	သုဒိန္နကဏ္ဍ ပဌမပညတ်တိကထာ	၃၁၅
၁၄။	မက္ကဋီဝတ္ထုကထာ	၄၂၆
၁၅။	ဝဇ္ဇိပုတ္တက-ဝတ္ထုကထာ	၄၃၁
၁၆။	ပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ	၄၃၈
၁၇။	ဝိနီတဝတ္ထုကထာ	၄၄၆
၁၈။	အာသီသပတ္ထနာ	၄၅၆

မာတိကာ ပြီး၏။

မန္တလေးပြို့

မစိုးရိမ်ကျောင်းတိုက် နာယကဆရာတော်

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဦးစန္ဒောဘာသ

၏

မစိုးရိမ်

အာဘောဂါဒိဒိပနီ

အာဘော်အလင်းပြကျမ်း

တတိယအကြိမ် ဖြည့်စွက် ပြင်ဆင်ရိုက်နှိပ်ခြင်း။

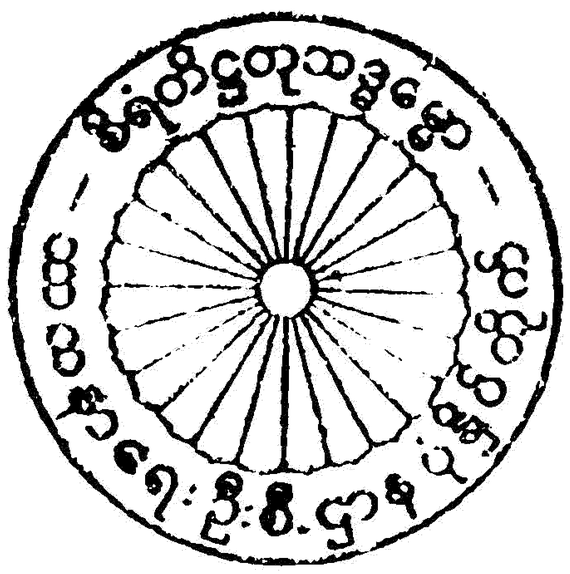

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်
သာသနာရေးဦးစီးဌာန ပုံနှိပ်တိုက်၌ ရိုက်နှိပ်သည်။

သာသနာ-၂၅၂၂ ကောဇာ-၁၃၄၀ ဇန္ဒဝါရီလ-၁၉၇၉

ရန်ကုန်မြို့ ကမ္ဘာဓားသာသနာရေးဦးစီးဌာန မုံနှိပ်တိုက်တွင်
လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးမြင့်မောင်
မှတ်ပုံတင်အမှတ် (၀၂၄၀၅/၀၂၅၂၇) က မုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။

"အာဘောဂါဒိ ဒီပနီခေါ်"

အာဘော် အလင်းပြကျမ်း

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဇိနော တုယ္ဒံ ဇယံ ဒေတု။

ဗုဒ္ဓံ ဝန္ဒိယ သက္ကစ္စံ၊ အာဘောဂါဒိဘိဝေဓကံ။
ဓမ္မဉ္စဿ တိကလျာဏံ၊ ပုညခေတ္တ မနုတ္တရံ။
သောတူနံ ဉာဏပါကာယ၊ ကရိဿာဘောဂဒီပနိ်။
ပုဗ္ဗာစရိယသီဟာနံ၊ နယံ နိဿာယ သာသနေ။
ပုထုဇ္ဇနောဝ ဟောမာဟံ၊ တသ္မာ ဘဝေယျ ဝိရဒ္ဓံ။
တေန တံ ပရိဝဇ္ဇေတ္ဝာ၊ သစ္စမေဝ ဂဏ္ဍေ ဗုဓော။
(ပဏာမာဒိကဏ္ဍံ နိဋ္ဌိတံ။)

၁။ တေနာတိ အနိယမ နိဒ္ဒေသဝစနံ-၌ အဋ္ဌကထာ ဆရာ၏ အာဘော်နှင့် သံဝဏ္ဏနာကား တေန-၌ တ-ဟူသော သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်၏ အနိယမိတသမယကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေလိုသည်။

သံဝဏ္ဏနာ ကား—သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်၏ အနက်ကို ဖွင့်ပြသော ကြောင့် သဗ္ဗနာမ လိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။ ။သမ္ဗန္ဓ ဆက္ကတွင် ပဒတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဤကား–အလျော်ဖြစ်သော အနွယာဘောဂ, အဖြောင့်ဖြစ်သော ဥဇုကာဘောဂ, တိုက်ရိုက် ဖြစ်သော နီတတ္ထာ-ဘောဂတည်း။

တေန-၌ တ-ဟူသော သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်၏ နိယမိတသမယကို မဟောသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။ ဤကား–ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ဗျတိရေကာဘောဂ, အကောက် ဖြစ်သော ဝက်တ္ထာဘောဂ, ဆောင်၍ သိအပ်သော နေယျတ္ထာဘောဂတည်း။

ထိုပါဌ်၏ ပိဏ္ဍတ္ထ အဓိပ္ပါယ်ကား — တေန-၌ တ-သည် အနိယမိတသမယကို ဟော၏ဟူလို။

ဤကား - အလျော်အားဖြင့် သိအပ်သော အနွယတ္ထ, အဖြောင့်အားဖြင့် သိအပ်သော ဥဇုကတ္ထ, တိုက်ရိုက်အားဖြင့် သိအပ်သော နီတတ္ထ အဓိပ္ပါယ်တည်း။

ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် သိအပ်သော ဗျတိရေကတ္ထ, အကောက်အားဖြင့် သိအပ်သော ဝက်တ္ထ, ဆောင်၍ သိအပ်သော နေယျတ္ထ၊ အဓိပ္ပါယ်ကား— တေန-၌ တ-သည် နိယမိတသမယကို မဟောဟူလို။

ထိုပါဌ်ဖြင့် ယူအပ်သော ဂဟေတဗ္ဗတ္ထကား တေန-၌ တ-သည် အနိယမိတ သမယကို ဟော၏ ဟူသော အနက်တည်း။

အညွှာဒပါဟန်-နည်းဖြင့် ပယ်စွန့်အပ်သော နိဝတ္တော-တမ္မတ္ထကား တေန၌ တ-သည် နိယမိတသမယကို မဟော ဟူသော အနက်တည်း။

မှတ်ချက်။ ။ရှေ့ပြလတ္တံ့သော သံဝဏ္ဏနာတို့၌လည်း ဤနည်းကို မှီး၍ အနှယာဘောဂ, အနှယပိဏ္ဍတ္ထ စသည်တို့ကို ကြံစည်တော် မူကြပါကုန်။

၂။ (က) **သမယသဒ္ဒါ** တာဒ၊ သမဝါယေ (လ) ဒိဿတိ၊ (ခ) ဣမ ပနဿ ကာလော အတ္ထော-၌ အာဘော် နှင့် သံဝဏ္ဏနာ-ကား သမယေန၌ သမယ သဒ္ဒါသည် တစုံတခုသော သဒ္ဒန္တရိက်ကို မထောက်မူ၍ သာမညအား-ဖြင့် သမဝါယ, ခဏ, ကာလ, သမူဟ, ဟေတု, ဒိဋ္ဌ, ပဋိလာဘ, ပဟာန, ပဋိဝေဓ-ဟု ဆိုအပ်သော အနက်ကိုးပါးကို ဟော စွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်ကို သိစေလိုသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား- သာမညအား-ဖြင့် သမယသဒ္ဒါ ဟော နိုင်သော အနက်တို့ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာ, သဒ္ဒတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ပိဏ္ဍတ္ထ အဓိပ္ပါယ်ကား – သမယေန-၌ **အ**ကျုံးဝင်သော သမယ သဒ္ဒါသည် သာမည အား-ဖြင့် သမဝါယ-စသော **အနက်ကိုးပါး**တို့ကို **ဟောနိုင်၏** ဟူလို။

၂။ (ခ) ဣမ ပနဿ ကာလော အတ္ထော-၌ အာဘော် နှင့် သံဝဏ္ဏနာကား- ထိုသို့ သမယသဒ္ဒါသည် သာမည အား-ဖြင့် **အနက်ကိုးပါး**ကို ဟောနိုင်ငြားသော်လည်း ဤနေရာ၌ သမယသဒ္ဒါသည် **အထူး**အား-ဖြင့် ကာလအနက်ကို ဟော သည်၏**အ**ဖြစ်ကို သိစေလိုသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား အထူးအားဖြင့် သမယသဒ္ဒါ၏ ကာလ အနက်ဟော၏အဖြစ်ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာ, သဒ္ဒတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ပိဏ္ဍတ္ထ အဓိပ္ပါယ်ကား—သမယ သဒ္ဒါသည် သာမည အားဖြင့် အနက်ကိုးပါးကို ဟောနိုင်သော်လည်း ဤ တေန သမယေန ပါဠိ၌ သမယ သဒ္ဒါ၏ အထူးအားဖြင့် ကာလ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို ယူရမည်ဟူလို။

ထိုထို အနက်အားလျော်စွာ သမယသဒ္ဒါကို ဝိဂြိုဟ်ဆိုပုံကား

"သဟကာရီ ကရဏသန္နိဏ္ဌံ သမေတီတိ သမယော"
ဟေတုကတ္တု သာဓန ကိတ်ဝိဂြိုဟ်။
"သင်္ဂမဝသေန ပဋိအယနံ ကေတော ပဝတ္တိ ဧတ္ထာတိ သမယော"
သတ္တမီ ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ်ဝိဂြိုဟ်။

အရကား– သမဝါယ ရ၏။ ဤကား သမဝါယတ္ထတည်း။
"သမေတိ သမာဂစ္ဆတိ ဧတ္ထ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယန္တိ သမယော"
အဓိကရဏသာဓန ကိတ်ဝိဂြိုဟ်။

အရကား-ခဏ ရ၏။ ဤကား- **ခဏတ္ထတည်း**။

"သမေတိ သံဂစ္ဆန္တိ ဧတေန ဓမ္မာတိ သမယော"
"သမေတိ သံဂစ္ဆန္တိ ဧတ္ထ ဓမ္မာတိ သမယော"
ကရဏသာဓန, အဓိကရဏသာဓန ကိတ်ဝိဂြိုဟ်။

အရကား-ကာလရ၏။ ဤကား-**ကာလတ္ထတည်း**။

"သမေန္တိ အဝယဝါ ဇော်ထာတိ သမယော"

'သမံ သဟ ဝါ အဝယဝါနံ အယနံ ပဝတ္တိ အဝဠာနံ သမယော'

အမိကရဏသာဓန ကိတ်ဝိဂြိုဟ်နှင့်

ကမ္မဓာရည်း သမာသ်ဝိဂြိုဟ်။

အရကား-သမ္မဟရ၏။ ဂျိကား-သမ္မဟတ်ထတည်း။

'ပစ္စယန္တရသင်္ကမေတိ အာဂစ္ဆတိ ဇောသ္မာ ဖလန္တိ သမယော'

အပါဒါနသာဓနကိတ်ဝိဂြိုဟ်။

အရကား-ဟေတုရ၏။ ဂျိကား-ဟေတုတ်ထတည်း။

"သညာဝသေန ဝိပလ္လာသတော ဓမ္မေသု ဇေတိ အဘိနိဝိ-
သတီတိ သမယော"

"သမေတိ သမ္မန္နေဝဲ ဇေတိ သဝိသယေ ပဝတ္တတိ ဇောနာတိ
သမယော"

ကတ္တုသာဓန, ကရဏသာဓနကိတ်ဝိဂြိုဟ်။
"အရကား" ဒိဋ္ဌရ၏။ ဂျိကား-ဒိဋ္ဌတ်ထတည်း။

"သမယနံ သင်္ကတိ သမောဓာနံ သမယော"

ဘာဝသာဓနကိတ်ဝိဂြိုဟ်။

"သမိပံ အယနံ ဥပဂမနံ သမယော"

ဒုတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ်ဝိဂြိုဟ်။

"အရကား"-ပဋိလာဘရ၏။ ဂျိကား လာဘတ်ထတည်း။

"သမဿ နိရောဓဿ ယာနံ သမယော"
"သမ္မာ ဝါ ယာနံ အပဂမော အပဝတ္တိ သမယော"
ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ်နှင့်, ကမ္မဓာရည်း သမာသ်ဝိဂြိုဟ်။
အရကား-ပဟာနရ၏၊ ဤကား ပဟာနတ္ထတည်း။

"သမ္မဒေဝ သဟိဘာနံ သစ္စာနံ အယနံ ဇာနနံ သမယော"
ကမ္မဓာရည်းသမာသ်ဝိဂြိုဟ်။

အရကား-ပဋိဝေဓရ၏။ ဤကား-ပဋိဝေဓတ္ထတည်း။

၃။ ဝေရဥ္ဇာတိ အညတရဿ နဂရဿေတံ အဓိဝစနံ။ တဿံ ဝေရဥ္ဇာယံ၊ သမီပတ္ထေ ဘုမ္မဝစနံ-၌ အဌကထာဆရာ၏ အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား-ဝေရဥ္ဇာ (လ) အဓိဝစနံ-ဖြင့် ဝေရဥ္ဇာ-ဟူသောနာမ်သည် ဝိဂြိုဟ် ဝစနတ်ပြုကောင်းသော အနွတ္ထနာမ် မဟုတ်၊ ဝိဂြိုဟ်ဝစနတ် မပြုကောင်းသော ရုဋ္ဌိ နာမ်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

တနည်း - ဝေရဥ္ဇာ-ဟူသော အမည်သည် တပါးသောရွာ, နိဂုံးစသည်တို့၏ အမည်မဟုတ်။ ဝေရဥ္ဇာ-အမည်ရှိသောမြို့ တမြို့၏ အမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား - ဝေရဥ္ဇာဟူသော နာမ်ပုဒ်၏ အနက်ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် နာမလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

တဿံ ဝေရဥ္ဇာယံ-ဖြင့် ထိုသို့ ဝေရဥ္ဇာပုဒ်၏ အနက်ကို ပဒါဝဓိကန္တ, အားဖြင့် ဖွင့်ပြသော်လည်း ဝါကျာဝဓိကန္တ, အားဖြင့် သဘ္ဘမျန္တ, ဖြင့် ဝေရဥ္ဇာယံ-ဟု နေရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား—အဓိပ္ပါယ်ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာဘည်း။

ထိုဖြင့် နစ်စေအပ်သောအနက်ကား- သတ္တမီကေ-ဝစနန္တမှ-တပါးသော ဝေရဥော-ဟူသော ပဌမာ-စသော ဝိဘတျန္တ-တို့ကို နစ်စေသည်။

၃။ တနည်းကား- တဿံ ဝေရဥာယံဖြင့် ဤ၌ ပဌမာ ဝိဘတ်နှင့်ဖွင့်သော်လည်း ဝါကျ၌ကား—သတ္တမီဝိဘတ် အဆုံး ရှိသောပုဒ်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဝိဘတ်ကို ဖွင့်သောကြောင့် ဝိဘတ္တိပဒသံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဝိဘတျန္တဝါကျာဝဓိကန္တ-ဖွင့်ပြသောအရာဌာန ဟူသမှ တို့၌ ဤနည်းနှင်နှင်ချည်းဟု မှတ်လေ။

သမီပတ္ထေ ဘုမ္မဝစနံ-ဖြင့် ထိုသတ္တမီဝိဘတ်၏ အာဓာရ လေးပါးတွင် သမီပါဓာရ၏အဖြစ်ကို ဝါ-သမီပ အနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား—ဝိဘတ် အနက်ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် ဝိဘတျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ထိုဖြင့် နစ်စေအပ်သော အနက်ကား- ကံ ကရိုဏ်း စသော အနက်တို့ကို နစ်စေသည်။

ထို၏ ပိဏ္ဍတ္ထအဓိပ္ပါယ်ကား ဝေရဥာ-ဟူသည် မြို့တမြို့၏ အမည်။ ဝေရဥ,ဟု ပဌမန္တ ဖွင့်ပြသော်လည်း ပါဋ္ဌိတော် ကု၌ ဝေရဥာယံ-ဟု သတ္တမျန္တ နေရမည်။ ထိုသတ္တမီ ဘတ်သည် သမီပအနက်၌ သက်၏ဟူလို။

"ဝေရဉ္ဇာပုဒ်ကို ဝိဂ္ဂဟပြုပုံကား"

"ဝိဂတော ရဇော အဿာတိ ဝေရဉ္ဇာ"
စတုတ္ထီဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်ဝိဂြိုဟ်။
"ဝေရံ ဧတ္ထ ဇာတန္တိ ဝေရဉ္ဇာ"
သတ္တမီဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်ဝိဂြိုဟ်။
"ဝိဝိဓေဟိ ရဉ္ဇယတီတိ ဝေရဉ္ဇာ"
ကတ္တုသာဓနကိတ်ဝိဂြိုဟ်။
"ဝေရံ အဘိဘဝိတ္ဝာ ဇာတာတိ ဝေရဉ္ဇာ"
ဒုတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ်ဝိဂြိုဟ်။
"ဝေရဉ္ဇဿ ဣသိနော အဿမဋ္ဌာနေ ကတာတိ ဝေရဉ္ဇာ"
ကတ တဒ္ဓိတ်ဝိဂြိုဟ်။

အရကား—ဝေရဉ္ဇာ-အမည်ရှိသောမြို့ ရ၏။

မှတ်ချက်။ ။ဝေရဉ္ဇာယံ ဝိဟရတိကား သမီပူပစာ ပစ္စာ-
သတ္တိနည်းတည်း။

တင်ပုံဆိုရိုးကား–ဤ ဝေရဉ္ဇာသဒ္ဒါသည် အနီးရှိသော ဝေရဉ္ဇာမြို့၏ ဝေရဉ္ဇာဟူသော အမည်ကို အနီးဖြစ်သော အမာပင်၌ တင်စား၍ အနီးဖြစ်သောအမာပင်ကို ဝေရဉ္ဇာဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းကြောင့် သမီပူပစာသဒ္ဒါမည်၏။

နည်းဆိုရိုးကား–ဝေရဉ္ဇာယံ ဟူသောနည်းသည် ဝေရဉ္ဇာမြို့တည်းဟူသော ရသင့်တိုင်းကို မယူမူ၍ နဋ္ဌေရုတမာပင်တည်းဟူသော အနီးကိုသာ ယူရသောကြောင့် ပစ္စာသတ္တိနည်း မည်၏။

၄။ (က) ဝိဟရတီတီ အဝိသေသေန ဣရိယာပထ ဒိဗ္ဗ-ဗြဟ္မ, အရိယ ဝိဟာရေသု အညတရ ဝိဟာရသမ်ဂီ ပရိဒီပန-မေတံ။

(ခ) ဣဓ ပန ဌာန ဂမန နိသဇ္ဇ သယနပ္ပဘေဒေသု အညတရ ဣရိယာပထ သမာယောဂ ပရိဒီပနံ-၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား (က) ဝါကျဖြင့် သဒ္ဒန္တရိက် သဒ္ဒါအထူးမရှိရကား သာမန်အားဖြင့် ဝိဟာရလေးပါးတွင် ရံခါ ဒိဗ္ဗဝိဟာရဖြင့်, ရံခါ- ဗြဟ္မဝိဟာရဖြင့်, ရံခါ အရိယ-ဝိဟာရဖြင့် မြတ်စွာဘုရား နေတော်မူ၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဋင်း၊ ဝိ, ဥပသာရ၏ ဝိဝိဓ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ဟရ, ဓာတ်၏ ဥပ နယန အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား-အဓိပ္ပါယ်ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် ဘာဝတ္ထ၊ ဥပသာရပုဒ်၏ အနက်ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ၊ အာချာတ် ဓာတ်၏ အနက်ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် ဓာတွတ္ထ၊ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ထိုဖြင့် နစ်စေအပ်သော အနက်ကား- ဒိဗ္ဗဝိဟာရစသော တပါးတပါးသော ဝိဟာရဖြင့်သာ နေတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကို နစ်စေသည်။

အဖွင့်အားလျော်စွာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ ပါဋိတော်ပါဌ်
အနက်ပေးပုံကား

ဝိဟရတီ-ဒိဗ္ဗဝိဟာရ, ဗြဟ္မဝိဟာရ, အရိယဝိဟာရ တို့ဖြင့် သဲတ္တဝါတို့၏ အထူးထူး အပြားပြားသော စီးပွါးချမ်းသာကို

ဆောင်တော် မူတတ်၏။ (ဤကား- အဓိပ္ပါယန္တောဂတသဒ္ဒတ္ထ)။ ဝါ-နေတော်မူ၏။ (ဤကား—သင်္ကေတတ္ထဝေါဟာရတ္ထ)။

(ခ) ဝါကျဖြင့် ဒိဗ္ဗဝိဟာရ, ဗြဟ္မဝိဟာရ, အရိယဝိဟာရတို့၏ ဣရိယာပထ ဝိဟာရနှင့် ကင်းလျ် မဖြစ်ရကား—

ဤ၌ အထူးအားဖြင့် ရပ်, ထိုင်, ကြွသွား, လျောင်းတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို "ဝိဟရတိ" ဟု ဆိုအပ်ပါ၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဂင်း၊ "ဝိ-ဥပသဂ္ဂ"၏ ဝိစ္ဆိန္နနတ္ထကိုဂင်း၊ ဟရ ဓာတ်၏ "ပဝတ္တေတိ" အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား— အဓိပ္ပါယ်ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာ၊ ဥပသဂ္ဂပုဒ်၏ အနက်ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် ဥပသဂ္ဂသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထသံဝဏ္ဏနာ၊ အာချာတ်ဓာတ်၏ အနက်ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် ဓာတ္ဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ထိုဖြင့် နစ်စေအပ်သောအနက်ကား· တပါးတပါးသော ဣရိယာပုထ်ဖြင့်သာ နေတော်မူ၏ ဟူသော အနက်ကို နစ်စေသည်။

အဖွင့်အားလျော်စွာ သံဝဏ္ဏတဗ္ဗ ပါဠိတော်ပါဌ်
အနက်ပေးပုံကား

ဝိဟရတိ၊ တခုသော ဣရိယာပုထ်ဖြင့် ကျင်နာသည်ကို တခုသောဣရိယာပုထ်ဖြင့် ဖြတ်၍ အတ္တဘောကို မကျသည်ကို ပြု၍ ဖြစ်စေတော်မူ၏။ (ဤကား—အဓိပ္ပါယန္တောဂတသဒ္ဒတ္ထ)။ ဝါ-နေတော်မူ၏။ (ဤကား သင်္ကေတတ္ထဝေါဟာရတ္ထ)။

ထိုပါဠိတို့၏ ပိဏ္ဍတ္ထ အဓိပ္ပါယ်ကား—(က) ဝိဟရတိ သဒ္ဒါသည် သာမည အားဖြင့် ဝိဟာရလေးပါးတို့တွင် တပါးပါးသော ဝိဟာရနှင့် ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်ကို ပြ၏။

(ခ) ဣရိယာပထ လေးပါးတို့တွင် တပါးပါးသော ဣရိယာပထနှင့် ကောင်းစွာ ယှဉ်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြတတ်၏ ဟူလို။

သံဝဏ္ဏနာဝါကျလာ ဣရိယာပထဝိဟာရ စသော ပုဒ်တို့ကို အဝိတ်အပေါင်း ဝိဂြိုဟ်ပြုပုံကား—

"ဣရိယန် ပဝတ္တန် ဣရိယာ"

ဘာဝသာဓန-အရကား— ကာယပ္ပယောဂ- ကာယိက ကြိယာရ၏။

"ပထတိ ပဝတ္တတိ ဧတေနာတိ ပထော"

ကရဏသာဓန—**အရကား**-ဌာန, နိသဇ္ဇ, ဂမန, သယနရ၏။

"ဣရိယာယ ပထော ဣရိယာပထော"

ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ်-အရကား— ဌာန, နိသဇ္ဇ စသည် လေးပါးရ၏။

"ဝိဟရဏ် ဝိဟာရော"

ဘာဝသာဓန – **အရကား**—နေခြင်း ကြိယာရ၏။

တနည်း—"ဝိဟရတိ ဧတေနာတိ ဝိဟာရော"

ကရဏသာဓန-အရကား—စတုသန္ဓတိ ရုပ်အစဉ်ရ၏။

"ဣရိယာပထော၀ ဝိဟာရော ဣရိယာပထဝိဟာရော"

အဝဓာရဏ ကမ္မဓာရည်း သမာသ်-အရကား— ဌာန, နိသဇ္ဇ စသော အခြင်းအရာဖြင့် ဖြစ်သော စတုသန္ဓတိ ရုပ် အစဉ်ရ၏။

"ဒိပ္မာယ သံဝတ္တတီတိ ဒိပ္မော"
သံဝတ္တတီတဒ္ဓိတ်။

(ဒိပ္မော စ သော ဝိဟာရော စာတိ ဒိပ္မဝိဟာရော)

ကမ္မဓာရည်းသမာသ်-အရကား—ဘဂဝါဟူသော သဒ္ဒါ ရိုက်ထောက်၍ ဘုရားရှင်အား ဖြစ်သင့်သော ရူပစတုတ္ထ-ဈာန်သမာပတ်ရ၏။

မှတ်ချက်။ ။ဘုရားမှ တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဒိပ္မဝိဟာရ အရကို ငမတ္တာဈာန် စသည် လေးပါးမှ တပါးသော ရူပဈာန် သမာပတ်ကို ကောက်ယူရမည်။

"ဗြဟ္မာနံ ဗြဟ္မာနော ဝါ ဝိဟာရော ဗြဟ္မဝိဟာရော"

ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ်-အရကား—မေတ္တာဈာန် စသော အပွမညာလေးပါး ရ၏။

"အရိယာ ဥတ္တမာ ဝိဟာရာ အရိယဝိဟာရာ"
ကမ္မဓာရည်းသမာသ်။

"အရိယာနံ ဝိဟာရာ အရိယဝိဟာရာ"

ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ်-အရကား— ဘုရားရှင်အား ဖြစ်ထိုက်သော စတုတ္ထဈာနိက ဖလသမာပတ်ရ၏။

မှတ်ချက်။ ။ဘုရားမှတပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အရိယ ဝိဟာရ အရကို ဖလသမာပတ် လေးပါးလုံး ကောက်ရမည်။

၅။ (က) နဋ္ဌေရ နာမ ယက္ခော၊ (ခ) ပုစိမန္ဒောတိ နိမ္မ-ရက္ခော၊ (ဂ) မူလန္တိ သမီပံ-တို့၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား (က) ယက္ခောဖြင့် နဋ္ဌေရ ဟူသောအမည်သည် သစ်ပင်, နတ်, လူ-စသည်တို့၏ အမည် မဟုတ်၊ နဋ္ဌေရ-မည်သော ဘီလူး၏ အမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား-ပဒ, အတ္ထ, ပဒတ္ထ – သုံးပါးတွင် အနက်ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် အတ္ထ၊ အတ္ထ—ကိုးပါးတွင် လိင် အနက်ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် လိင်္ဂတ္ထ၊ လိင်္ဂတ္ထငါးပါးတွင် နာမ်ပုဒ်၏ အနက်ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် နာမလိင်္ဂတ္ထ-သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) နိမ္မရက္ခောဖြင့် ပုစိမန္ဒသဒ္ဒါ၏ တမာပင်ဟော ပရိ-ယာယ်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား—ပရိယာယ်အနက်ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

တနည်း။ ။ပဒ အတ္ထ ပဒတ္ထ—သုံးပါးတွင် အတ္ထ၊ အတ္ထ ကိုးပါးတွင် လိင်္ဂတ္ထ၊ လိင်္ဂတ္ထ ငါးပါးတွင် သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာ တည်း။

မှတ်ချက်။ ။အပရေ ဆရာတို့ကား ပရိယာယ် အနက်ကို ဖွင့်ပြက ပဒတ္ထ သံဝဏ္ဏနာချည်းဟူ၏၊ ပဒတ္ထ ကိုးပါးတွင်လည်း သမာသ လိင်္ဂပဒတ္ထဟူ၏။

(ဂ) သမီပံဖြင့် မူလသဒ္ဒါ၏ မူလနက္ခတ်, အဘိုး၊ အကြောင်း စသည်ကို ဤ၌ ဟောသည်မဟုတ်၊ အနီး-ဟူသော သမီပတ္ထကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား— အတ္ထ ကိုးပါးတွင် အလိုရှိအပ်သော သရုပ်ကြား အနက်ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ထိုပါဌ်တို့၏ ပိဏ္ဍတ္ထအဓိပ္ပါယ်ကား နဋ္ဌေရ ဟူသည် ဘီလူး၏အမည်။ ပုစိမန္ဒ သဒ္ဒါသည် တမာပင်ဟော၊ မူလ သဒ္ဒါသည် သမီပအနက်ကို ဟော၏ ဟူလို။

နဋ္ဌေရ ပုစိမန္ဒပုဒ် ဝိဂ္ဂဟပြုပုံကား—နဋ္ဌေရနာ အဓိဝတ္ထော အဓိဂ္ဂဟိတော ဝါ ပုစိမန္ဒော နဋ္ဌေရပုစိမန္ဒော"

မဇ္ဈေလောပီ တတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ်။

အရကား—နဋ္ဌေရ ဘီလူးစိုးအုပ်၍ နေသော၊ ဝါ-သိမ်းဆည်း၍ ယူအပ်သော တမာပင် ရ၏။

နဋ္ဌေရ ပုစိမန္ဒမူလေ—နဋ္ဌေရ မည်သော ဘီလူးသည် စိုးအုပ်၍ နေသော။ ဝါ၊ သိမ်းဆည်း၍ယူအပ်သော တမာပင်-၏ အနီး၌။ ဝါ- တမာပင်အောက်၌။ ဤသို့ အနက်ယော-ဇနာခြင်းကို ပြုရမည်။

မှတ်ချက်။ ။နဋ္ဌေရ ပုစိမန္ဒမူလေ ကား သမီပူပစာ, ပစ္စာသတ္တိနည်းတည်း။

တင်ပုံဆိုရိုးကား—ဤ၌ နဋ္ဌေရ ပုစိမန္ဒ မူလ သဒ္ဒါသည် အနီးရှိသော တမာပင်ရင်း အမြစ်၏ ပုစိမန္ဒမူလ ဟူသော

အမည်ကို အနီးဖြစ်သော တမာပင်အရိပ်၌ တင်စား၍ အနီးဖြစ်သော တမာပင်၏ အရိပ်ကို ပုစိမန္ဒမူလ-ဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းကြောင့် သမီပူပစာသဒ္ဒါမည်၏။

နည်းဆိုရိုးကား — နဋ္ဌေရ ပုစိမန္ဒမူလေ – ဟူသော သဒ္ဒါသည် တမာပင်၏ အရင်းအမြစ် တည်းဟူသော ရသင့်တိုင်းကို မယူမူ၍ တမာပင်၏ အရိပ်တည်းဟူသော အနီးကိုသာ ယူရသောကြောင့် ပစ္စာသတ္တိနည်းမည်၏။

၆။ (က) မဟတာတိ ဂုဏမဟတ္တေနပိ မဟတာ။
(ခ) သခ်ျာမဟတ္တေနပိ-၌ –

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာ၌ – အန္ဓယအာဘော်ကား (က) မဟတ္တေနဝယ် မဟတ္တဖြင့် မဟန္တပုဒ်၏ အမြတ် ဟူသော ဥတ္တမအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ တ္တေန ဟူသော နာဝိဘတ်ဖြင့် မဟတာ၌ တာ၏ နာဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ပိဖြင့် ဥတ္တမအနက်မှတပါး အများဟူသော ပစုရအနက်ကိုလည်း ဟောသေးသည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ဂုဏဖြင့် ထိုအမြတ်၏ ဂုဏ်အားဖြင့် မြတ်သည်ကို ယူရမည်အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

ဗျတိရေက, အာဘော်ကား—မဟန္တပုဒ်၏ ဥတ္တမတ္ထမှတပါးသော ပူဇာ,သမ္ပတ္တိ-စသော အနက် တို့ကို မဟောသည်၏အဖြစ်ကိုဋင်း၊ မဟတာ၌ တာ၏ တဒ္ဓိတ်တာပစ္စည်း မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ဥတ္တမတ္ထ ပစုရတ္ထမှ တပါး

သော ပူဇာ-စသောအနက်ကို မဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ မဟတ္တ၏ ဇာတိမဟတ္တ, ပုညမဟတ္တ မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား-နာမ်ပုဒ်၏ အနက်ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် နာမလိင်္ဂတ္တ၊ နာဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် ဝိဘတ္တိပဒ၊ ပစုရတ္ထကိုလည်း ဟောသေး၏ ဟူသော အခိပ္ပါယ်ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် ဘာဝတ္တ၊ မဟတ္တအရ ဂုဏကိုယူ ဟူသောအရ သရုပ်ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ ဝိဂ္ဂဟပြုပုံကား ဂုဏေန မဟတိ သေဋ္ဌဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ မဟန္တော၊ ကတ္တုသာဓန ကိတ်ဝိဂြိုဟ်၊ **အရကား**-ဂုဏ်ရ၏။

(ခ) သန်ျာမဟတ္တေနပိ-၌-

အဖြောင့် ဥဇုက အာဘော်ကား— မဟန္တပုဒ်၏ အများ ဟူသော ပစုရအနက် ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ မဟတာ၌ တာ၏ နာဝိဘတ်၏ ကာရိယ-တာ၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ပစုရတ္ထမှ တပါးသော ဥတ္တမတ္ထကိုလည်း ဟောသေးသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း၊ ထိုအများ၏ အရေအတွက် သန်ျာကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

အကောက် ဝက် အာဘော်ကား—မဟန္တ သဒ္ဒါ၏ ပစုရတ္ထမှ တပါးသော ပူဇတ္ထ, စသည်ကို မဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ တာ၏ တဒ္ဓိတ်, တာပစ္စည်း မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ပစုရတ္ထ, ဥတ္တမတ္ထမှ တပါးသော ပူဇတ္ထ-

စသည်ကို မဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ အများဟူသော မဟတ္တ၏ ရတ္တညူ မဟတ္တ-ဝေပုလ္လမဟတ္တစသည် မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား—နာမလိင်္ဂတ္ထ-ဝိဘတ္တိပဒ ဘာဝတ္ထ အာဘိယျောတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဌာနာနုရူပဝိဂ္ဂဟပြုပုံကား—"သခ်္ခါယ မဟတိ ဗဟုလ-ဘာဝံ ဂစ္ဆတိတိ မဟန္တော" ဟု ကတ္တုသာဓနပြု၍ အရေအတွက်သခ်္ခါကို အရကောက်လေ။

အဖွင့်အားလျော်စွာ သံဝဏ္ဏတဗ္ဗအနက်ပေးပုံကား—

မဟတာ၊ ဂုဏ်အားဖြင့်မြတ်သော။ ဝါ၊ အရေအတွက် အားဖြင့်များသော....

မှတ်ချက်။ ။ဤသို့ အစိတ်အစိတ် ခွဲခြား၍ အာဓေဘာဂကို ပြသဖြင့် နစ်စေအပ်သော နိဝတ္တေတဗ္ဗတ္ထကို သိရန်ဂင်း၊အာဘောဂ ဉာဏ်, သံဝဏ္ဏနာဉာဏ် ထက်သန်ရန်ဂင်း ရှေးရှုရည်ရွယ်သည်။

၇။ (က) ဘိက္ခူနံ သံဃေန ဘိက္ခုသံဃေန (ခ) ဒိဋ္ဌ-သီလ သာမညေ သခ်ါတသဃ်ာတေန သမဏာ ဂေဏနာတိ အတ္ထော။ ( ) သဒ္ဒိန္တိ ကေတောဋ္ဌေ—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— (က) ဘိက္ခုနှင့် သံဃပုဒ်ကို ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်ပြုရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။ ယင်းဖြင့် ဒုတိယာတပ္ပုရိသ် စသည်၏ အဖြစ်ကို နစ်စေသည်။ ဘိက္ခူနံ

သံဃေန ဘိက္ခုသံဃေန, ဟု ဝါကျာဝဓိကန္တအားဖြင့် ဖွင့်ပြခြင်းသည် လဟုကနည်းဖြင့် ပြုထား၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား—သမာသလိင်္ဂတ္ထ, ဘာဝတ္ထတည်း။

(ခ) ဒိဋ္ဌိ (လ) သဃ်ာတေနဖြင့် ဘိက္ခုသံဃေနဌ် သံဃပုဒ်ကို ဒိဋ္ဌိသီလ သာမညေန သံဟနိယတီတိ သံဃော-ဟု ကမ္မသာဓနပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ တနည်း-ရ, ပစ္စည်း၏ကမ္မဝါစက ကမ္မသာဓန၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ဃ၏ ဟနဓာတ်၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ သံဃသဒ္ဒါ၏ အပေါင်းဟော၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ သမဏ ဂဏေနဖြင့် ဘိက္ခုအရ ပရိသတ်လေးပါးတို့နှင့် ဆက်ဆံရကား ဤဌ် ရဟန်းကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား ကိတ်ပစ္စည်း၏အနက်ကို ဖွင့်သောကြောင့် ဒုတိယပစ္စယတ္ထ၊ ကိတ်ဓာတ်၏ ကာရိယကို ဖွင့်သောကြောင့် ဒုတိယ ဓာတုပဒ၊ သံဃဟူသော နာမ်ပုဒ်၏ အနက်ကို ဖွင့်သောကြောင့် နာမလိင်္ဂတ္ထ၊ ဘိက္ခု၏ အရကို ဖွင့်သောကြောင့် အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ထို၏ ပိဏ္ဍတ္ထအဓိပ္ပါယ်ကား—အယူသီလ တူသည်၏အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော သဒိသဘောဂုဏ်ဖြင့် ပေါင်းအပ်သော ရဟန်း အပေါင်းသည် ဘိက္ခုသံဃ-မည်၏ဟူလို။

ဤဌ် သံဃပုဒ်ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အရကောက်ပုံကား—

"ဒိဋ္ဌိသီလ သာမညေန သံဟနိယတီတိ သံဃော" (ကမ္မ-သာဓန။)

ဤ၌ အရကား— ယောတတ္ထပစ္ဆိမကော သော သောတာ-ပန္နော-ဟူသော အဌကထာပါဌ်ထောက်၍ အရိယာ ဖြစ်သော ရဟန်းအပေါင်း ရ၏။

ဤ၌ ဒိဋ္ဌိအရ—လောကုတ္တရာ သမ္မာဒိဋ္ဌိသာ ရ၏။

သီလအရ-လောကုတ္တရာသီလသာ ရ၏။

ဒိဋ္ဌိ သီလ တူပုံကား — သောတာပန် တို့အား နိယတ သဘောအဖြစ်ဖြင့် တူကြ၏။ ။အပေါင်းဟူသည် ဂုဏ်တူ အပေါင်းဟူလို။

(ဂ) ဖြင့် သဒ္ဓံ နိပါတ်၏ သဟအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား- နိပါတ်ပုဒ်၏အနက်ကို ဖွင့်သောကြောင့် နိပါတလိင်္ဂတ္ထတည်း။

ဂ။ (က၊၁) ပဉ္ဇ မတ္တေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိတိ ပဉ္ဇ မတ္တာ ဧတေသန္တိ ပဉ္ဇမတ္တာနိ။

(က၊၂) မတ္တာတိ ပမာဏံ ဝုစ္စတိ။

(ခ၊၁) ဘိက္ခူနံ သဘာနိ ဘိက္ခုသဘာနိ။

(ခ၊၂) တေဟိ ပဉ္ဇမတ္တေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ၌....

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား—(က၊၁)ဖြင့် ပဉ္ဇ မတ္တ နှစ်ပုဒ်ကို စတုတ္ထီဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။ (သမာသလိင်္ဂတ္ထသံဝဏ္ဏနာ။)

(က၊၂) ဖြင့် မတ္တာပုဒ်ကို မိယတိ ပမိယတိ ဧတေနာတိ မတ္တာဟု ကရဏ သာဓနပြု၍ မတ္တာအရ အာတိုင်းအရှည် ဟူသော ပမာဏကို ကောက်ရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။ (အာဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။)

(ခ၊၁) ဖြင့် ဘိက္ခု သဒ ပုဒ်၏ ဆဋ္ဌီ တပ္ပုရိသ်သမာသ်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။ (သမာသ လိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာ။)

(ခ၊၂) ဖြင့် ထိသို့ ပဒါဝယဝိကန္တဖြင့် ပဌမန္တ ဖွင့်သော် လည်း ဝါကျာဝယဝိကန္တ အာဒေးဖြင့်။ ဝါ-ပါဠိတော်ဝါကျ၌ ပဋ္ဌမတ္ထေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ-ဟု တတိယန္တ, နေရမည်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်၊ (ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း, ဝိဘတ္တိပဒလည်း ဟူ၏။)

ထိုသံဝဏ္ဏနာတို့ဖြင့် နှစ်စေအပ်သောအနက်ကား

(က၊၁) ဖြင့် တတိယာဗဟုဗ္ဗဟိ, စသည်ကို (က-၂)ဖြင့် မတ္တာသဒ္ဒါ၏ ဣဿရိယစသော အနက်ဟော၏အဖြစ်ကို။

(ခ-၁) ဖြင့် ဒုတိယာတပ္ပုရိသ်စသည်၏အဖြစ်ကို။ (ခ၊၂) ဖြင့် တတ်ယန္တမှ တ၁ါးသော ပဌမာ ဝိဘာဂျန္တ-စသည်၏ အဖြစ်ကို နှစ်စေသည်။

မှတ်ချက်။ ။ဧတ္တာတိ ပမာဏံ ဝုစ္စတိကား ကေဒေသျ။။ ပစာ ဥပလက္ခဏ နည်းတည်း။

တင်ပုံဆိုရိုးကား– ဤ၌ မတ္တသဒ္ဒါသည် အပေါင်း ဖြစ်သော ဥမ္မာဒ, ဟာသ, အဝဓာရဏ, ဣဿရိယ, အက္ခရာ-ဝယဝ, ပရိမာဏ–စသော အနက်တို့၏ မတ္တ–ဟူသော အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော ပရိမာဏ အနက်တစိတ်၌ တင်စား၍ အစိတ်ဖြစ်သော ပရိမာဏ အနက်တစိတ်ဒြဗ်ကို မတ္တ–ဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းကြောင့်–ဧကဒေသျူပစာ သဒ္ဒါမည်၏။

သတိပြု။ ။အပေါင်း၏အမည်ကို အစိတ်၌ တင်စားလျှင် ဧကဒေသျူပစာ၊ အစိတ်၏အမည်ကို အပေါင်း၌ တင်စားလျှင်–ဧကဒေသူပစာဟု အထူးမှတ်။

ပုဒ်စစ်၌ကား—အစိတ်၌တင်ပါလျက် ဧကဒေသူပစာဟု အဆို ချုတ်ယွင်းလျက်ရှိ၏။ **အထောက်ကား–**အကြောင်း၏အမည် အကျိုး၌ တင်သည်ကို ကာရဏူပစာ၊ အကျိုး၏အမည် အကြောင်း၌ တင်သည်ကို ဖလူပစာ ဟု ဆိုသော ပုဒ်စစ်ဆရာ၏ စကားကိုပင် ထောက်။

၉။ အဿောသီတိ သုဏိ ဥပလဘိ၊ သောတဒ္ဒါရ-သမ္ပတ္တဝစနနိဂ္ဆေါသာနုသာရေန အညာသိ–၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား–သုဏိဖြင့် အဿောသိသည် အသဓာတ်–သိဝိဘတ် မဟုတ်၊ သုဓာတ်၏အဖြစ် အဇ္ဇတ္တနီ ဤဝိဘတ်၏အဖြစ် အ-အက္ခရာ,သ-အက္ခရာတို့ကား လာသော အာဂုံ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား-အာချာတ်ဓာတ်ကိုရင်း၊အာချာတ်ဝိဘတ်ကို ရင်း၊ လာသော အာဂမဟူသော အခိပ္ပါယ်ကိုရင်း ဖွင့်ပြသော ကြောင့် ဓာတွတ္ထ။ ဒုတိယဝိဘတ္တိပဒ၊ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဥပလဘိဖြင့် သုဏိ, ၌ သုဓာတ်၏ ပသဝန ဟိံသန-စသော အနက်ဟော မဟုတ်။ ဤ၌ ရ၏-ဟူသော ဥပလဘန အနက်ဟောသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

တနည်း။ ။ကြား၏ဟူသည်-ဤ၌ ရခြင်းပင်တည်း-ဟူသော အခိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား—အာချာတ်ဓာတ်၏အနက်ကို ဖွင့်ပြသော ကြောင့် ဓာတွတ္ထ။ တနည်း အခိပ္ပါယ်ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် ဘာဝတ္ထ။

မှတ်ချက်။ ။ရှေနည်းကား ဆင်တဲဂဏ္ဌိ။နောက်နည်းကား ဘုရားကြီး ဂဏ္ဌိ အလိုတည်း။ ။ဝိနည်းဌီကာ သုတ်ဌီကာ တို့၌ ကား ဘာဝတ္ထ ဟု သဘောရရှိသည်။

သောတ(လ) အညာသိဖြင့် ရ၏ဟူသည် တစုံတခုသော ဝတ္ထုကို လက်ဝယ်ရသကဲ့သို့မဟုတ်, သိခြင်းပင်တည်းဟူသော အခိပ္ပါယ်ကိုရင်း၊ ထို သိခြင်းသည်လည်း မနောဒ္ဒါရဖြင့် သိခြင်းမဟုတ်, သောတဒ္ဒါရဖြင့် အသံကို ကြားသည်၏ အစွမ်းဖြင့် သိခြင်းပင်တည်း-ဟူသော အခိပ္ပါယ်ကိုရင်း သိစေသည်။

တနည်း။ ။အညာသိဖြင့် လဘဓာတ်၏ ဉာဏအနက် ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား—ဘာဝတ္ထ။ တနည်း ဓာတွတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ထို၏ ပိဏ္ဍတ္ထအဓိပ္ပါယ်ကား- အသောသိကား သုဓာတ် အဇ္ဇတ္တနီ ဤဝိဘတ်- အ, သ, တို့ကား အာဂုံ။ ကြား၏ဟူသည် ရခြင်းပင်။ ရ၏ဟူသည်လည်း သောတဒ္ဒါရသို့ ရောက်သော စကားအသံကို အစဉ် လျောက်၍ သိခြင်းပင် ဟူလို။

အဖွင့်အားလျော်စွာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗအနက်ပေးပုံကား—

အသောသိ၊ ကြား၏။[သဒ္ဒတ္ထ] ဝါ၊ရ၏။ [အဓိပ္ပါယတ္ထ] ဝါ၊ သောတဒ္ဒါရသို့ ရောက်သော စကား အသံကို အစဉ် လျောက်၍သိ၏၊ (အဓိပ္ပါယန္တောဂတ သဒ္ဒတ္ထ) ဟု ပေးလေ။

၁၁။ ခေါ-တိ ပဒပူရဏမတ္တေ-အဝဓာရဏတ္ထေ ဝါ နိပါ-တောဉ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- နိပါတောဖြင့် ခေါ-သဒ္ဒါသည် ပုဒ်ကြီးလေးပုဒ်တို့တွင် နိပါတ်ပုဒ်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ပဒပူရဏဖြင့် ယင်း ခေါ-နိပါတ်သည် ပဒါလင်္ကာရ-ပဒ-ပူရဏ၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

မတ္တေဖြင့် မိမိဟောစရာ အနက်ထူးသာမရှိ။ မိမိနှင့် တွဲ ဘက်ဖြစ်သော အသောသိ သဒ္ဒါ၏ အနက်ကိုကား—ဟော သေး၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။ ဝါ-ဖြင့်။ နယန္တရ-ဇောတက၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။ အဝဓာရဏတ္ထေ-ဖြင့် ခေါ-နိပါတ်၏ အဝဓာရဏတ္ထ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား—ပဒ အတ္ထ ပဒတ္ထသုံးပါးတွင် ပုဒ်အနက် ၂-ပါးစုံကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် ပဒတ္ထ၊ ပဒတ္ထ ကိုးပါးတွင် လိင်္ဂ ပဒတ္ထ၊ လိင်္ဂပဒတ္ထ ငါးပါးဘွင့် နိပါတလိင်္ဂပဒတ္ထ အဓိပ္ပါယ်ကို လည်း ဖွင့်ပြသောကြောင့် ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။သဗ္ဗာသဝ-စုဒ်စောဒနာ သုတ်ဌီကာတို့ကိုမှီ၍ ပဒတ္ထ ဟု သံဝဏ္ဏနာ ညွှန်းလိုက်သည်။ ။သံဝဏ္ဏနာစစ် ဆရာကား နိပါတလိင်္ဂတ္ထအရာ၌ ဤပြယုဂ်ထုတ်၏။

ခေါ်-နိပါတ်ကို နည်း ၂-ပါးဖွင့်ရာ၌ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုကား သဗ္ဗမ္မိ ဝါကျ အန္တောဂဓတာဝဓာရဏံ၊ အညတ္ထာ-ပေါဟနဝသေန သဒ္ဒါ အတ္ထံ ဝဒတိ-ဟု ပရိဘာသာ ရှိရကား· အဝဓာရဏ အတ္ထင်းငုပ် - အညတ္ထာပေါဟန နည်းယူသော် ခေါ်-သဒ္ဒါအနက်ထူး ဟောရန် မရှိရကား ပဒပူရဏ-မတ္တတ်ဟု ဖွင့်ပြသည်။ ယင်းသို့ အဝဓာရဏ အတ္ထင်းငုပ်သော်လည်း အနေကတ္ထတ္တာ နိပါတာနံဟူသော ပရိဘာသာအရ ခေါ်-သဒ္ဒါသည် လိုအပ်သောအနက်မှ ပိုင်းခြားခြင်း အနက်ရှိ၏-ဟု နိဿတ္ထ အားဖြင့် အဝဓာရဏတ္ထကို ပြလိုရကား အဝဓာရဏတ္ထေ ဝါ- ဟု ဖွင့်ပြန်သည်။

နိပါတ်ပုဒ်ကို ၂-နည်း ဖွင့်ရာတို်င်းဘို့၌ ဤနည်းအတူ ချည်းမှတ်ရမည်။ ။

၁၁။ (က) ဝေရဉ္ဇာယံ ဇာတော။

(ခ) ဝေရဉ္ဇာယံ ဘဝေါ။

(ဂ) ဝေရဉ္ဇာ ဝါ အဿ နိဝါသော ဝေရဉ္ဇော၌·

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား - (က) ဖြင့် ဏ, ပစ္စည်းသည် ဇာတအနက်၌သက်သည်၏ အဖြစ်၊ (ခ) ဖြင့် ဏ,ပစ္စည်းသည် ဘဝအနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်၊ (ဂ)ဖြင့် ဏ, ပစ္စည်း သည် နိဝါသအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာအားလုံးပင် တဒ္ဓိတ်ပစ္စည်း၏အနက်ကို ဖွင့်ပြသော ကြောင့် ပစ္စယတ္ထသံဝဏ္ဏနာချည်းတည်း။

ထိုဖြင့် နစ်စေအပ်သော အနက်ကား - အဿတ္ထိ စသော အနက်တို့ကို နစ်စေသည်။

အဖွင့်အားလျော်စွာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗအနက်ပေးပုံကား—

ဝေရဥ္ဇော၊ ဝေရဥ္ဇာမြို့၌ မွေးဖွားသော။ ဝါ - ဝေရဥ္ဇာ မြို့၌ ဖြစ်သော။ ဝါ–ဝေရဥ္ဇာမြို့လျှင် နေရာရှိသော ဤသို့ (သဒ္ဒတ္ထ)ပေးလေ။

၁၂။ (က-၁) ဗြဟ္မံ အဏတီတိ ဗြာဟ္မဏော (က-၂) မန္တေ သဇ္ဈာယတီတိ အတ္ထော။ (ခ) အရိယာ ပန ဗာဟိတ-ပါပတ္တာ ဗြာဟ္မဏာတိ ဝုစ္စန္တိ,၌—

အဘော်သံဝဏ္ဏနာကား - (က–၁)ဖြင့် ဗြာဟ္မဏပုဒ်ကို ကိတန္တ သမာသ် ဝိဂ္ဂဟ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဗြဟ္မ သဒ္ဒူပ ပဒ အဏဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ အပစ္စည်း၏ ကတ္တု-ဝါစက, ကတ္တုသာဓန၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဝစနဟေတုဇော-တက၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား—ဝိဂ္ဂိဟ်အနက်ကို ပြသောကြောင့် အဘိဓာ-နတ္ထ၊ ကိတ်ဓာတ်ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် ဒုတိယဓာတုပဒ၊

ကိတ်ဝန်စွည်း၏ အနက်ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် ဒုတိယပစ္စယတ္ထ၊ အဓိပ္ပါယ်ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(က. ၂) မဒန္တိဖြင့် ဗြဟ္မ အစရှိသည် ဗြဟ္မဿ ဣသ္ဒါဆည် သော အနက်ဟောမဟုတ်၊ ဗေဒင်, ဟူသော ဝေဒ အနက် ဟောဖို့ အခြေခံကိုဂုဏ်း၊ တနည်း- ဗြဟ္မဘာ - ဝေဒကို ယူ ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ယင်းဗေဒင်၏ တပုံမက များသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား—ဗြဟ္မ ဟူသောနာမ်ပုဒ်၏ အနက်ကို ဖွင့်သော ကြောင့် နာမလိင်္ဂတ္ထ။ ဝါ၊ဗြဟ္မသဒ္ဒါ၏အနက်ကို ဖွင့်သောကြောင့် အာဘိဓေယျတ္ထ။ တနည်း—ဗြဟ္မ, ၏ အရကို ဖွင့်သောကြောင့် အာဘိဓေယျတ္ထ၊ အဓိပ္ပါယ်ကိုဖွင့်သောကြောင့် ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာ တည်း။

သဗ္ဗညုတဉာဏဿ အဇာနဒေါတ်၏ ဂတိအနက်ဟောမဟုတ်၊ သဒ္ဒ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အားချောတ် ဓာတ်၏ အနက်ကို ဖွင့်သောကြောင့် ဓာတ္ထတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ-အတ္ထယောဇနာ ပြုပုံကား—

ဗြာဟ္မဏော၊ ဗေဒင်ကျမ်းကို သရဇ္ဈာယ်တတ်, သင်တတ် သောသူ(သဒ္ဒတ္ထ)။ဝါ-ပုဏ္ဏားဂေါဟာရတ္ထ၊ ဗဟုတ္ထ။)

ဗြာဟ္မဏောဒ္ဒ် ဗြဟ္မပုဒ် ဝိဂ္ဂဟပြုပုံကား - ဗြဟိယတိတိ ဗြဟ္မံ၊ ဗြၟဟိယတိ ဂုတ္တံ ဘာသိယတိတိ ဗြဟ္မံ။ကမ္မသာဓန၊ ဗြဟဓာတ်, ဗြၟဟဓာတ်· အရကား ဗေဒင်ရ၏။

မှတ်ချက်။ ။ယခုပြပြီးသော ဗြာဟ္မဏ၏ဝိဂြိုဟ်ကား-ဇာတိဗြာဟ္မဏ ဖြစ်ကုန်သော သူတို့အတွက် ပြုသော ဝိဂြိုဟ်တည်း။ ယင်း ဗြာဟ္မဏပုဒ်၌ ဗြဟ္မကား နပုလ္လိင်၊ ဗြာဟ္မဏကား ပုလ္လိင်ဟု ခဲ့၍မှတ်။

(၁)ဖြင့် ဗြာဟ္မဏ၌ ဗာဓကတ်။ ။**တနည်း**-ဗဟာဓတ်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ယုပစ္စည်း၏ ကတ္တုဝါစက, ကတ္တုသာဓန၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ဗာဓကတ်၏ကံကို ပါပါနိ, ဟု ထည့်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား—ဒုတိယဓာတုပဒ၊ ဒုတိယပစ္စယဘာဝ, ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ထိုအဖွင့်အားလျော်စွာ ဝိဂ္ဂဟ ပြုပုံကား — 'ပါပါနိ ဗာဓယိ သူတိ ဗြာဟ္မဏော" ကတ္တုသာဓနအရကား-အရိယာ ဖြစ်သော ဝိသုဒ္ဓိ ဗြာဟ္မဏရု၏။

အနက်ပေးပုံကား— ဗြာဟ္မဏော၊ မကောင်းမှု တို့ကို ညှဉ်းဆဲဘက်သောသူ (သဒ္ဒတ္ထ)။ ဝါ-မကောင်းမှုတို့ကို အပ ပြုအပ်ပြီးသောသူ။ ဝါ- အပပြုအပ်ပြီးသော မကောင်းမှု ရှိသူ(အဓိပ္ပါယတ္ထ)။

မှတ်ချက်။ ။ဤကား ဗဟုဗ္ဗီဟိ အာသတ္တိဖွင့်၍ရှိ၊ မှတ်ဘိကဘွဲ့သာ၏။ သံဝဏ္ဏတာဗု၊ ကိတ်ပဒ၊ ဗဟုဗ္ဗီဟိနှင့်ဖွင့်၍ပြ၊ ကတ္တုသာ ဓနကြံစရာ—ဟူသော နိယံတို့နှင့်အညီတည်း။

အပရေဆရာတို့ကား—ဗြာဟ္မဏကို သမာသ်ပုဒ်ကြဲကြ၏။ ထို ဆရာတို့၏ အလိုအားဖြင့်ကား (၁)ဖြင့် အဏသဒ္ဒါ၏

ပါပအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ဗာဓိယိတ္ထာတိ ဗာဟိတံ၊ ကမ္မသာဓန၊ နိရယံ အဏယတိ ပါပေတိတိ အဏံ၊ ဟေတု-ကတ္တာ သာဓနပြု၍ ပါပကို ကောက်ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ဗာဟိတာနိ အဏာနိ ဣမေဟိတိ ဗြာဟ္မဏာဟု တတိယာ ဗဟုဗ္ဗိဟိ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား သမာသလိင်္ဂပဒတ္ထ, အဘိဓေယျတ္ထတည်း။

ဤအလို ဗြာဟ္မဏအနက်ပေးပုံကား—ဗြာဟ္မဏော၊ညွှဉ်း ဆဲအပ်ပြီးသော မကောင်းမှု ရှိသောသူ (သဒ္ဒတ္ထ)။ ဝါ-မဂ်ဖြင့် ပယ်အပ်ပြီးသော မကောင်းမှု ရှိသောသူ (အဓိပ္ပါ-ယတ္ထ)။

မှတ်ချက်။ ။ဤ၌ ဣန္ဒြိယာနိ ဇိတတ္တာ ဇိတိန္ဒြိယော ဟူသောပါဠိနှင့် အညီ၊ တတိယာဗဟုဗ္ဗိဟိဟု အာဘော်ပြုလိုက်သည်။ အခ့ါဆရာတို့ကား ဗာဟိတော အဏော အဿသာတိ ဗြာဟ္မဏော,ဟု စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗိဟိ အာဘော်ပြုလုပ်ကြ၏။ အထက်ပါဠိနှင့်ကား မညီဟု မှတ်။

၁၃။ (က) သမိတပါပတ္တာ သမဏောတိ ဝုစ္စတိ၊(ခ)တေ-နသ္မာ ယထာဘုစ္စေ ဂုဏာဓိဂတမေတံ နာမံ ယဒိဒံ သမဏောတိ ဧဒ္ဒ—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က) ဖြင့် သမဏောကား သံပုဗ္ဗ, အဏခေတ်မဟုတ်၊ သမုဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ယု-ပစ္စည်း၏ ကတ္တားဟော၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ သမုဓာတ်၏ ကံကို ပါဓေ-ဟု ထည့်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား—ကိတ်ဓာတ်, ကိတ် ပစ္စည်း၏ အနက် အဓိပ္ပါယ်တို့ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် ဒုတိယဓာတုပဒ-ဒုတိယ ပစ္စယတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ထိုအားလျော်သော ဝိဂ္ဂဟကား–ပါပေ သမေတီတိ သမ-ဏော(ဟေတုကတ္တုသာဓန)၊ ဌာနအား လျော်စွာ အရ ကား–ဘုရား၏။ သာမညကောက်မူ- အရိယာဖြစ်သော ရဟန်း၏။ သီလဝန္တ ပုထုဇန်ရဟန်းလည်း ၏။

ထိုအားလျော်စွာ အနက် ပေးပုံကား— သမဏော၊ မကောင်းမှုကို ငြိမ်းစေတတ်သော သူ (သဒ္ဒတ္ထ)။ ဝါ–မဂ်ဖြင့် ပယ်အပ်ပြီးသော မကောင်းမှု ရှိသောသူ။ ဝါ–မဂ်ဖြင့် မ ကောင်းမှုကို ပယ်ပြီးသော သူ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)။ ဝါ–ရဟန်း၊ (ဝေါဟာရတ္ထ)။

မှတ်ချက်။ ။အပရေဆရာတို့ကား ယင်းပုဒ်ကို သမာသ်ကြဲကြ၏။ ထိုဆရာတို့ အလို သမိတံ ပါပံ ယေနာတိ သမဏော ဟု တတိယာဗဟုဗ္ဗီဟိပြုရမည်။ အချို့ဆရာတို့ကား သမိတော အဏော အဿာတိ သမဏော ဟု ဗဟု-ဗ္ဗီဟိ ပြုကြ၏။ အထက်ပါပါဠိနှင့်ကား မညီ။

(၁) ဖြင့် သမဏပုဒ်၏ ရင်္ဂဋီနာမ်မဟုတ်၊ အနွတ္ထနာမ်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ မြတ်စွာဘုရား၏ သမဏ အမည်တော်ကို အနွတ္ထအားဖြင့် သာ ရအပ်သော အမည်တော် ဖြစ်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား နာမလိင်္ဂပဒ, ဘာဝတ္ထ, တည်း။

၁၄။ ခလုတိ အနုဿဝနတ္ထေ နိပါတော ဒွိ—

အာဘေဒ် သံဝဏ္ဏနာကား — နိပါတောဖြင့် ခလုပုဒ်၏ နိပါတ်ပုဒ်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ အနုဿဝနတ္ထေဖြင့် ထိုနိပါတ်၏ ပဋိသေဓ အဝဓာရဏစသော အနက်ကိုမဟော၊ အဆင့် ကြားခြင်းဟူသော အနုဿဝနအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား နိပါတ်ပုဒ် နိပါတ်အနက် နှစ်ပါးစုံကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် နိပါတလိင်္ဂပဒတ္ထတည်း။ ။သမ္မန္ဓဆက္ကတွင် ပဒနှင့် ပဒတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၅။ ဘော်ဘတိ ဗြာဟ္မဏဇာတိကာနံ ဇာတိသမုဒါဂတံ အာလပနမတ္တံ,ဒွိ—

အာဘေဒ်သံဝဏ္ဏနာကား- ဗြာဟ္မဏ (လ) မတ္တံ,ဖြင့် ဘော သဒ္ဒါ၏ ခေါ်ဝေါ်ခြင်း အာလပ်အနက်ဟော- အာလုပ်ပုဒ်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ထိုခေါ်ဝေါ်ခြင်း အာလုပ်၏ ပုဏ္ဏားဇာတ်ဖြစ်ကုန်သောသူတို့၏ ဇာတ်အားဖြင့် ပြီးသော ချစ်ဘွယ်သော ခေါ်ဝေါ်ခြင်း၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ထိုပုဏ္ဏားတို့၏ ချစ်ဘွယ်သော ခေါ်ဝေါ်ခြင်း အနက်မှ တပါး၊ အနက်ထူး ဟောစရာမရှိ- ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား—နာမလိင်္ဂဒ—ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ထို၏ ဗျတိရေက ပိဿတ္ထအဓိပ္ပါယ်ကား-ပုဏ္ဏားမှ တပါး သောသူတို့အား ကား- ဤဘောသဒ္ဒါသည် ပိယသမုဒါလပန

မဟုတ်၊ ဂရုဂါရဝ ပြုသင့်သော သူတို့အား အလေးပြု၍ ခေါ်ဝေါ်ခြင်းမျှသာ ဖြစ်၏ ဟူလို။

၁၆။ ဂေါတမောတဲ့ ဘဂဝန္တံ ဂေါတ္တဝသေန ပရိကိတ္တေတိ, ဠ်—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား ဘဂဝန္တံဖြင့် ဂေါတမ သဒ္ဒါ၏ သုဒ္ဓါဒန, အရှင်အာနန္ဒာ စသည်တို့ကိုလည်း ဟောရကား ဤဠ် မြတ်စွာဘုရားကို ယူရမည် ဟူသော အနက်ကိုဝင်း တဝါကျလုံးဖြင့် မြတ်စွာဘုရား၏ ဂေါတမ ဟူသော အမည်တော်ကား ဂေါတမ အနွယ်တော်၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား အဘိဓေယျတ္ထ,ဘာဝတ္ထတည်း။

ဝိဂ္ဂဟကား—ဂုံ တာယတီဘိ ဂေါတ္တံ။ ကတ္တုသာဓန, အရကား—အနွယ်အဆက်ရ၏။ ဂေါတမဿ အပစ္စံ ဂေါတမော၊ အပစ္စတဒ္ဓိတ် ဝိဂ္ဂဟ၊ ဌာနာနုရူပ အရကား မြတ်စွာဘုရား ရ၏။

အနုက်ကား—ဂေါတမော၊ ဂေါတမ၏ အနွယ်အဆက်ဖြစ်တော်မူသော,ဟု ပေးလေ။

၁၇။ သက္ကပုတ္တောတိ ဣဒံ ပန ဘဂဝတော ဥစ္စာကုလပရိဒီပနံ,ဠ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား – ဘဂဝတောဖြင့် 'သက္ကဿ သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇဿ ပုတ္တော သက္ကပုတ္တော'-ဟု ဝစနတ္ထ ပြု၍ ဘုရားကို ကောက်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ တဝါကျ လုံးဖြင့် ထိုအခါက သာကီဝင်မျိုးတို့သည် အသမ္ဘိန္နခတ္တိယ ဖြစ်၍ မြင့်မြတ်သောအမျိုးဖြစ်ရကား–ဘုရားရှင်သည် အမျိုး အားဖြင့် မြင့်မြတ်သော အမျိုးဌ ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ် ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား-အာဘိဓေယျတ္ထ, ဘာဝတ္ထတည်း။ နိတတ္ထ, နေယျတ္ထ နှစ်ပါးတို့တွင် မြင့်မြတ်သော အမျိုး၏ အဖြစ် ဟူသော ဒီပနတ္ထကို ဆောင်၍ သိအပ်သော အနက်ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် နေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗအနက်ပေးပုံကား – သက္ကပုတ္တော၊ သာကီဝင် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး၏ သားဖြစ်တော်မူသော-ဟု ပေးရမည်။

၁၈။ သက္ကကုလာ ပဗ္ဗဇိတော တိ သဒ္ဒါပဗ္ဗဇိတဘာဝ-ပရိဒီပနံဌ –

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား–တဝါကျလုံးဖြင့် အမျိုးတို့၏ ပျက်စီး ဆုတ်ယုတ်ခြင်း မရှိဘဲ အိမ်မှ ထွက်၍ ရဟန်း ပြုခြင်းသည် လွန်မင်းစွာ သဒ္ဓါတရား ထက်သန်မှသာ ပြုနိုင် ရကား ဘုရာ်ရှင်၏ သဒ္ဓါ၍ ရဟန်းပြုသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား—ဘာဝတ္ထတည်း၊ ဆောင်၍ သိအပ်သော ဒီပနတ္ထကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် နေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၉။ (က) တံ ခေါ ပနာတိ ဣတ္ထံဘူတာချာနတ္ထေ ဥပ-ယောဂဝစနံ။ (ခ) တဿ ခေါ ပန ဘောတော ဂေါတ-မဿာတိ အတ္ထော-၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က)ဖြင့် တံ ခေါ ပန ဘဝန္တံ ဂေါတမံ၌ ဒုတိယာဝိဘတ်၏အဖြစ်—ယင်း ဒုတိယာဝိဘတ်၏ ဣတ္ထံဘူတာချာနတ္ထကို အပဓာနအားဖြင့် ထွန်းပြတတ်သော အဘိသဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့် ဣတ္ထံဘူတာချာန အနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား—ဝိဘတ္တိပဒ-ဝိဘတျတ္ထတည်း။ သမ္ဗန္ဓဆက္ကတွင် ပဒနှင့် ပဒတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ထိုသို့ ဒုတိယာ ဝိဘတ်သည် ဣတ္ထံဘူတာ-ချာနတ္ထ-၌ သက်သော်လည်း ပဓာန မုချသဘာဝအား ဖြင့် တံ ခေါ ပန ဘဝန္တံ ဂေါတမံ၊ ထိုအရှင်ဂေါတမ၏ဟု သာမိ အနက် ယောဇနာရမည်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။ (သံဝဏ္ဏနာကား ဘာဝတ္ထတည်း။)

မှတ်ချက်။ ။တံ ခေါ ပနာတိ, ၌ ကေသိသ်ပြုထားသော ဣတိသဒ္ဒါ သုံးခုရှိ၏၊ ထိုတွင် ပဌမ ဣတိသဒ္ဒါကား ပဒတ္ထဝိပ္ပလ္လာ-သတ္ထ၊ ဒုတိယဣတိကား နိဒဿနတ္ထ၊ တတိယ ဣတိ-ကား အာဒျတ္ထတည်း။ ။ထို အာဒျတ္ထသဒ္ဒါဖြင့် ဘဝန္တံ ဂေါတမံပုဒ်ကို ယူရမည်ဟုမှတ်။

ထို တံ ခေါ ပန ဘဝန္တံ ဂေါတမံ ဧဝံ ကလျာဏော ကိတ္တိ-သဒ္ဒေါ အဗ္ဘုဂ္ဂတောပါဌ်၌—

ဣတ္ထံဘူတ စသည် ခဲ့ပုံကား- အဇ္ဈုဂ္ဂတောဝယ် ဥဂ္ဂတောကား ဣတ္ထံ၊ ဧဝံ ကလျာဏော ကိတ္တိသဒ္ဒါကား ဘူတ၊ ထိုနှစ်ပါးစုံကား ဣတ္ထံဘူတ၊ တံ ခေါ ပန ဘဝန္တံ ဂေါတမံကား ဣတ္ထံဘူတာချာနတ္ထ၊ အဘိကား ဣတ္ထံဘူတာချာနတ္ထော-ဇောတကတည်း။

ထိုပါဠိတို့၏ ပိဏ္ဍတ္ထ အဓိပ္ပါယ်ကား—ဘဝန္တံ ဂေါတမံနှင့် ကိတ္တိသဒ္ဒတို့သည် သာမိသံ ဖြစ်ရကား- ထို၌ ဒုတိယာဝိဘတ်သည် သာမိအနက်ဖြစ်သင့်၏။ ထိုသို့ သဲာမိအနက်ဖြစ်သင့်သော်လည်း ဣတ္ထံဘူတာချာနတ္ထ ဇောတက ကမ္မပ္ပဝစနီယအမည်ရသော အဘိသဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် ဣတ္ထံဘူတာချာနတ္ထ၌ သက်၏ဟူလို၊ ထိုသို့ပင် ယင်းအနက်၌ သက်သော်လည်း ပဓာနမုချ သဘောအားဖြင့် သာမိအနက်သာ သမ္မံန်ရမည် ဟူလို။

၂၀။ (က) ကလျာဏောတိ ကလျာဏဂုဏသမန္နာဂတောဝ။

(ခ) သေဋ္ဌောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ-၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား —(က) ဖြင့် ကလျာဏသဒ္ဒါ၏ ဂုဏနာမ်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ယင်းပုဒ်၏ ဘဒ္ဒကအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ကိတ္တိသဒ္ဒ၏ ကလျဝဏအဖြစ်ကား-ကလျာဏ ဂုဏ်လျှင် အရာရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ထိုကလျာဏဂုဏ်ကို မှီ၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား—နာမလိင်္ဂပဒ,နာမလိင်္ဂတ္ထ နှစ်ပါးစုံရသော ကြောင့် နာမလိင်္ဂပဒတ္ထ, ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(၃) ဖြင့် ကလျာဏကား - သေဋ္ဌ၏ ပရိယာယ်၏အဖြစ် ကိုဂုဏ်း၊ ကိတ္တိသဒ္ဒ၏ သေဋ္ဌ အဖြစ်ကား - သေဋ္ဌ ဂုဏ်လျှင် အရာရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ထိုသေဋ္ဌဂုဏ်ကို မှီ၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား—ပရိယာယ် အနက်ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် အာဘိဓေယျတ္ထ, ဘာဝတ္ထဘည်း။

သံဝဏ္ဏေတပ္ပ အနက်ပေးပုံကား— ကလျာဏော၊ကောင်း သော (သဒ္ဒတ္ထ)။ ဝါ-ကောင်းသော ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသော (အဓိပ္ပါယတ္ထ)။ ဝါ- ကောင်းသော ဂုဏ်လျှင် အရာရှိသော ကြောင့် ကောင်းသောဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသော (အဓိပ္ပါယန္တော-ဂတ-အဓိပ္ပါယတ္ထ)။

မှတ်ချက်။ ။ဤကား—သာရတ္ထဋီကာ, သုတ်ဋီကာတည်း။ ။ ဤအလို သံဝဏ္ဏေတပ္ပ ပုဒ်ကေကို အစချီသော သံဝဏ္ဏနာနိယံကား—ယေဘုယျဟု မှတ်။ ။သမန္နာဂတောကား သံ အနု အာပုဗ္ဗ ဂမုဓာတ်-တပစ္စည်း ဥကိုချေမူ သမနုဂတော, ဥကို ဝပြုမူ သမန္နာဂတော,သာ အသင့်မှတ်။

နိယံ အရ အာဘော် တနည်းကား (က) ဖြင့် "ကလျာဏော အာသ အတ္ထိတိ ကလျာဏော"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ကပစ္စည်း, အာသတ္ထိ အနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။ (သံဝဏ္ဏနာကား-ပစ္စယတ္ထတည်း။)

(ခ) ဖြင့် ကလျာဏ သဒ္ဒါသည် ကလိတဗ္ဗ သဒ္ဒါ တဗ္ဗ-တ္ထဒ္ဒလည်း ဖြစ်ရကား- ဤဒ္ဒ သေဋ္ဌဟောဏ် အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား— အဘိဓေယျတ္ထတည်း။ ဤကား— ဆင်တဲဂဏ္ဌိ။

ဤအလို ကလျာဏ ဝိဂ္ဂဟ ပြုပုံကား— "ကလျံ ဘဒ္ဒကဘာဝံ အဏတိ ဂစ္ဆတီတိ ကလျာဏော" ကတ္တုသာဓန၊ အရကား-ကိတ္တိသဒ္ဒ ဟူသော ကျော်စောသံ ရဏ်။

၂၁။ (က) ကိတ္တိသဒ္ဒေါ ကိတ္တိ ဝေ။

(ခ) ထုတိသောသော ဝါ ဒ္ဒ—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား —(က) ဖြင့် ကိတ္တိအရ-သဒ္ဒ အရ- အရဟံ- စသော ကျေးဇူးဂုဏ်ပင် ဖြစ်ရကား သဒ္ဒသည် ကိတ္တိ၏ ပရိယာယ်သာ ဖြစ်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား—အဘိဓေယျတ္ထ။ တနည်း ဘာဝတ္ထတည်း။

ဤအလို ကိတ္တိနှင့်-သဒ္ဒ ဝစနတ္ထကား— "ကိတ္တိယတီတိ ကိတ္တိ ကမ္မသာဓန။ သဒ္ဒီယတီတိ သဒ္ဒေါ" ကမ္မသာဓန။ အရကား—အရဟံ-စသော ကျေးဇူးဂုဏ်ရဏ်၊

(ဤကား—ဒ္ဒီကာသာရတ္ထတည်း။)

တနည်း အာဘော်ကား-(က) ဖြင့် ယင်းသဒ္ဒကား အသံ ဖြစ်ခါမျှ မဟုတ်ဟု ပြခြင်းငှါ ကိုတို့သဒ္ဒါဖြင့် ဒေတူးပြု၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဆိုင်း၊ "ကိုတို့ဘူတော သဒ္ဒါကိုတို့-သဒ္ဒါ ဟု သမ္ဘာဝနာဂ မူဝေဂဉ်း ပြုရန်ငြင်း ဒေဖြင်ကိုဆင်း သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား—ဘာဝတ္ထ၊ သမာသလိင်္ဂတည်း။ ဤကား ဝိမတိဋီကာ။

တနည်း အာဘော်ကား-ကိုတို့နှင့်သဒ္ဒကို "ကိုတို့ ဧဝ သဒ္ဒါ ကိုတို့သဒ္ဒါ"ဟု တဗ္ဘာဝဝုတ္တိကမ္မဓာရဉ်း ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား သမာသလိင်္ဂတ္ထာဉ်း၊ ဤကားနိသျနှင့် ဂဟိ အလိုတည်း။

အဖွင့်အဘားလျော်စွာ အနက် ပေးပုံကား- ကိုတို့သဒ္ဒါ ချီးမွမ်းအပ်-ပြောဆိုအပ်သော ဂုဏ်ကျေးဇူးသည်။ ဝါ-ချီးမွမ်း အပ်သည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော အသံသည်။ ဧနှနည်း (ဘာဂတ္ထ) နောက်နည်း (ဝိမတိ) အလိုတည်း။

(၃) ဖြင့် "ကိုတို့နံ အဘိတ္ထဝနံ ကိုတို့" ဟု ဘာဝသာဓ်ပြု၍ ထုတိကို အရကောက်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဆင်း၊ ကိုတို့သည် ထုတိ၏ ပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကိုဆင်း၊ "ကိုတို့ဝသေန ပဘော်တော သဒ္ဒါ ကဲ့ဘို့သဒ္ဒါ"ဟု တတိယာတပ္ပုရိသ် ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုဆင်း သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား— အဘိဓေယျတ္ထ၊ သမာသလိဂ်တ္ထတည်း။ ဤကား သာရတ္ထ။

တနည်း အာဘော်ကား—ထုတိဖြင့် ကိတ္တိသဒ္ဒါ၏ ထုတိ အနက်ဟောဇ်အဖြစ်၊ ထုတိဃောသော ဝါ ဖြင့် "ကိတ္တိယာ ပကာသကော သဒ္ဒေါ ကိတ္တိသဒ္ဒေါ"-ဟု တပ္ပုရိသ်သမာသ် ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုဂုင်း သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား- အဘိဓေယျတ္ထ၊ သမာသလိဂ်တ္ထတည်း။ ဤကား ဝိမတိ။

အဖွင့်အားလျော်စွာ အနက်ပေးပုံကား—ကိတ္တိသဒ္ဒေါ၊ ချီးမွမ်းသောအားဖြင့် ဖြစ်သောအသံသည်(သာရတ္ထ)။ ဝါ၊ ချီးမွမ်းခြင်းကို ပြတတ်သောအသံသည် (ဝိမတိ)။

ထုတိ,ဃောသ ဟူသော သံဝဏ္ဏနာပုဒ် ဝိဂ္ဂဟပြုပုံကား—

"ထဝနံ ထုတိ"ဘာဝသာဓန၊ ချီးမွမ်းခြင်း ကြိယာရဏ်။ "ဃုသီယတီတိ ဃောသော" ကမ္မသာဓန အသံရဏ်။

၂၂။ (က) ဣတိပိ သော ဘဂဝါတိအာဒီသု ပန အယံ တာဝ ယောဇနာ သော ဘဂဝါ ဣတိပိ အရဟံ ဣတိပိ သမ္မာသမ္မုဒ္ဓေါ။ (လ) ဣတိပိ ဘဂဝါတိ။

(ခ) ဣမိနာ စ ဣမိနာ စ ကာရဏေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ-၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က) ဖြင့် ဣတိပိ သော ဘဂဝါစသောပါဌ်၌ ဣတိပိနိပါတ်ကို အရဟံ-စသောပုဒ်တိုင်း

ပုဒ်တိုင်းတို့၌ ယှဉ်စပ်၍ အနက်ယောဇနာရမည် ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထဲ သံဝဏ္ဏနာတည်း။ ပုဒ်အစပ်ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် သမ္မန္ဒ သံဝဏ္ဏနာလည်း ဟူ၏။

ထို(က) ဝါကျဖြင့် နစ်စေအပ်သော အနက်ကား-ဣတိပိ ပုဒ်ကို သော ဘဂဝါပုဒ်နှင့်သာ ယှဉ်၍ အနက် ယောဇနာရမည် ဟူသော အနက်ကို နစ်စေသည်။

(ခ) ဣမိနာဖြင့် ဣတိသဒ္ဒါ၏ အာသန္နဒူရ အနာသန္နနှစ်ပါးတို့တွင် အာသန္နပစ္စက္ခကို ဟောသည်၏ အဖြစ်၊ ထို ဣတိနောင် ဝိဘတ် ခုနစ်သွယ် တို့တွင် - နာဝိဘတ် ကျသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။ (နိပါတလိင်္ဂတ္ထ, ဝိဘတ္တိပဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။)

စ- ဖြင့် အပိသဒ္ဒါ၏ သမ္ဘာဝနာစသော အနက်တို့တွင် ဣတ္ထံ သမ္ပိဏ္ဍန ဇောတက၏ အဖြင့်ကို သိစေသည်။ (နိပါတ-လိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။)

ကာရဏေနဖြင့် ဣတိသဒ္ဒါ၏ ဟေတု, ပကာရ - စသော အနက်တို့တွင် ဣတ္ထံ ဟေတုအနက်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။ ၅ နိပါတလိင်္ဂတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။ ဣကား ဆင်တဲ့ဂဏ္ဌိ။

ဘုရားကြီးဂဏ္ဌိအလို အာဘော်တနည်းကား-ဣမိနာဖြင့် ဣတိ၏ ဟေတု, နိဒဿန - စသော အနက်တို့ဝင် ဣတ္ထံ နိဒဿနတ္ထ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။ ။(နိပါတ လိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။)

နိုဒဿနတ္ထ- ဟူသည်လည်း ဂုဏ်တော်တို့ကို ကြားသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ မျက်မှောက်ပြု၍ ပြခြင်းပင်တည်း။ ဝါ-အာသန္ဒ, ပစ္စက္ခကရဏပင်ဟူလို။

ဣမိနာစ- ဣမိနာစ-ဟူသော ဂုဏဝိစ္ဆာသဒ္ဒါဖြင့် အရဟံစသောပုဒ်တို့၏ အသီးအသီး များစွာသော ဂုဏ်တော်အပေါင်းကို စွဲ၍ဖြစ်ခြင်း ရှိသည် အဖြစ် ဟု ဆိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည် (ဝိမတိဋီကာ)။ တနည်း -ယင်းသဒ္ဒါဖြင့် အရဟံ-အစ ဘဂဝါ အဆုံး ကိုးဌာနလုံးတို့၌ ဣတိပိသဒ္ဒါ ပြန့်နှံ့၍ ဖြစ်၏- ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။ ။ဘုရားကြီးဂဏ္ဌိ။ (ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။)

(ခ) တဝါကျလုံးဖြင့် ဣတိပိ သော ဘဂဝါ -စသော ပါဌ်တို့၌ ပိဏ္ဍတ္ထကို ဘုရားရှင်သည် ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်လည်း အရဟံ မည်တော်မူ၏။ (လ) ဘုရားရှင်သည် ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်လည်း ဘဂဝါ - မည်တော်မူ၏-ဟု ဆိုရမည် ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။ ။ (ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။)

အပိသဒ္ဒါဖြင့် ပေါင်းအပ်သော သမ္ပိဏ္ဍိတဗ္ဗ အနက်ကား များစွာသော ဂုဏ်တော်တို့ကို ပေါင်း၏ ဟူလို။

၂၃။ သမ္မာ သာမဉ္ဇ သဗ္ဗမ္မာနံ ဗုဒ္ဓတ္တာ ပန သမ္မာ-သမ္ဗုဒ္ဓေါ-၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- သမ္မာ သာမဉ္ဇ ဗုဒ္ဓတ္တာဖြင့် သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ,၌ သမ္မာပုဗ္ဗ သံပုဗ္ဗ ဗုဓ-ဓာတ်၏ အဖြစ်ကို သာမံဖြင့်၊ သံ ဥပသာရ၏ - သုန္ဒရ- စသော အနက်ဟော မဟုတ်၊ သယံ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို သဗ္ဗမ္မောနံဖြင့် အနက်အားဖြင့် ဖြစ်သင့်သော ဝိသယတ္ထကို သဗ္ဗမ္မေ-ဟု ကံထည့်ရမည်၏ အဖြစ် ကိုရင်း၊ ထို အဝုတ္တ ကံပုဒ်ဖြင့် တပစ္စည်း၏ ကတ္တားဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား- ကိတ်ဓာတ် ဥပသာရပုဒ်၏အနက် အဓိပ္ပါယ် အနက် ကိတ်ပစ္စည်း၏အနက်တို့ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် ဒုတိယ ဓာတုပဒ၊ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ၊ ဘာဝတ္ထ၊ ဒုတိယပစ္စယတ္ထတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ ဝိဂ္ဂဟပြုပုံကား— "သမ္မာ သာမဉ္ဇ သဗ္ဗမ္မေ ဗုဇ္ဈတီတိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ" ဟု ကဲတ္ထုသာနေ ပြုလေ။

၂၄။ ဝိဇ္ဇာဟိ ပန စရဏေန စ သမ္ပန္နတ္တာ **ဝိဇ္ဇာစရဏ-သမ္ပန္နောဉ်-**

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား — စဖြင့် ဝိဇ္ဇာနှင့် စရဏ ပုဒ်ကို ဒွန်သမာသ်တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္တ သံဝဏ္ဏနာတည်း။ ဝိဇ္ဇာ စ စရဏဉ္ဇ ဝိဇ္ဇာ-စရဏံ-ဟု တွဲရမည် ဟူလို။

ဝိဇ္ဇာဟိ- ဟူသော ဗဟုဝစနန္တဖြင့် ဝိဇ္ဇာတို့၏ သုံ ပါး တနည်း၊ ရှစ်ပါး တနည်းအားဖြင့် နည်းနှစ်ပါးရှိ၏ ဟူသော အပ္ပေါယ်ကို စရဏေနဟူသော ဧကဝစနန္တဖြင့် စရဏ၏

တဆယ့်ငါးပါး အပြားအားဖြင့် တနည်းသာ ရှိ၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။ (ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာဘည်း။)

တဝါကျလုံးဖြင့် "ဝိဇ္ဇာစရဏေန သမ္ပန္နော-ဝိဇ္ဇာစရဏ-သမ္ပန္နော" ဟု တတိယာ တပ္ပုရိသ်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ထို တပ္ပုရိသ်၌ ဒုန်သမာသ် အတွင်းငုပ်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။ (သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။)

အစိတ်အစိတ် ဝိဂ္ဂဟပြုပုံကား—

"ဝိဒ္ဒိယံ ဝိန္ဒန္တိတိ ဝိဇ္ဇာယော"။ ကတ္တုသာဓန၊ ဝိဇ္ဇာသုံးပါး, ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါးရ၏။

"စရတိ ဂစ္ဆတိ အမတံ ဒိသံ ဧတေဟီတိ စရဏံ" ကရဏ သာဓန၊ သီလအစရှိသော စရဏ- တဆယ့်ငါးပါး ရ၏။

"သမ္မဇ္ဇတိတို့ သမ္မန္နော"။ ကတ္တုသာဓန၊သမ္မာသမ္ပန္န ရ၏။

အဓိပ္ပါယ်ကား—သမ္ပန္နသည် ပရိပုဏ္ဏသမ္ပန္န, သမ္မာ-သမ္ပန္န, မဓုရသမ္ပန္န - ဟု သုံးပါးရှိရကား – ဤ၌ သမ္မာ-သမ္ပန္န-ဟူလို။

၂၂။ (က) သောဘဏဂမနတ္ထာ၊
(ခ) သုန္ဒရံ ဌာနံ ဂတတ္ထာ၊

(ဂ) သမ္မာ ဂတတ္တာ၊
(ဃ) သမ္မာ စ ဂဒတ္တာ သုဂတောဋ္ဌ—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား—(က) သောဘဏဖြင့် သု-ဥပသာရ၏ သောဘဏ အနက်ဟောဏ် အဖြစ်ကို ဂမနဖြင့် ဂတဋ္ဌ တ-ပစ္စည်း၏ဘာဝသာဓန၏အဖြစ်ကို တဝါကျလုံးဖြင့် "သောဘဏံ ဂတံ ယဿာတိ သုဂတော" ဟူသော စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗီဟိအဖြစ်ကို သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား—ဥပသာရပုဒ်၏အနက်, ကိတ်ပစ္စည်း၏အနက် သမာသ်အနက်တို့ကို ဖွင့်သောကြောင့် ဥပသဂ္ဂလိဂ်တ္ထ, ဒုတိယ-ပစ္စယတ္ထ, သမာသလိဂ်တ္ထတည်း။

အစိတ်ဝိဂြိုဟ်ပြုပုံကား—

"ဂမနံ ဂတံ" ဘာဝသာဓန၊အရိယမဂ် တည်းဟူသော သွားခြင်းရ၏။

(ခ)သုန္ဒရံဖြင့် သု-ဥပသာရ၏ သုန္ဒရ အနက်ဟောဏ် အဖြစ်ကို- ဌာနံဖြင့် သုန္ဒရတ္ထ, သု၏ ဝိသေသျာပေက္ခ၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ဌာနပုဒ် ကျေ၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဂင်း၊ ဌာနံဟူသော ဒုတိယန္တဖြင့် ဂတံဋ္ဌ တပစ္စည်း၏ ကတ္တု-ဝါစက၏ အဖြစ်ကို တဝါကျလုံးဖြင့် သုန္ဒရံ ဌာနံ ဂတော သုဂတော ဟူသော ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ် သမာသ်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား- ဥပသဂ္ဂလိဂ်တ္ထ ,ဘာဝတ္ထ,ဒုတိယပစ္စယတ္ထ, သမာသလိဂ်တ္ထတည်း။

အစိတ်ဝိဂြိုဟ်ပြုပုံကား—

"ဂစ္ဆတိတိ ဂတော" ကတ္တုသာဓန၊ ဘုရားရှင် ရဏ်။

(ဂ) ဖြင့် သုဥပသာရဏ် သုဋ္ဌုအနက်ဟောဏ် အဖြစ်ကိုဂင်း၊ သမ္မာ ဂတော သုဂတော။ တနည်း—သမ္မာ အာဂဟော သုဂတော ဟူသော ကမ္မဓာရည်းသမာသ်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

ဥပသဂ္ဂလိဂ်တ္ထ, သမာသလိဂ်တ္ထ သံဝဏ္ဏနာဘည်း။

(ဃ) ဖြင့် သုဥပသာရဏ် သုဋ္ဌုအနက်ဟောဏ် အဖြစ်ကိုဂင်း၊ သုဂတောဌ် သုပုဗ္ဗ-ဂဒဏ်အဖြစ်ကိုဂင်း၊ "သမ္မာ သုဋ္ဌု ဂဒတိတိ သုဂဒေါ" ဟု ကတ္တုသာဓန ပြု၍ အပစ္စည်း၏ ကတ္တားဟောဏ် အဖြစ်ကိုဂင်း၊ သုဂဒေါ ဟူသင့်လျက် ဒကို တ-ပြု၍ သုဂတောဟု နိရုတ္တိနည်းဖြင့် ပြီး၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား ဥပသဂ္ဂလိဂ်တ္ထ, ဒုတိယဓာတုပဒ, ဒုတိယပစ္စယတ္ထ, ဘာဝတ္ထတည်း။

တနည်းကား—(ဃ) သမ္မာဖြင့် သု၏ သမ္မာအနက်ဟော၊ (ဤဌ် သမ္မာ-ဟူသည် သုန္ဒရပင်) တဝါဒျလုံးဖြင့် "ဂဒနံ ဂဒေါ" ဟု ဘာဝသာဓနပြု၍ အပစ္စည်း ဘော ဟောဏ် အဖြစ်—"သုန္ဒရံ ဂဒေါ ဝစနံ အဿာတိ သုဂဒေါ" ဟူသော စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ်၏ အဖြစ်၊ သုဂဒေါ ဟူသင့်လျက် ဒကို တပြု၍ သုဂတော-ဟု နိရုတ္တိနည်းဖြင့် ပြီး၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂ, ဒုတိယပစ္စယတ္ထ, သမာသ-လိင်္ဂ, ဘာဝတ္ထတည်း။ (ဝိမတိဋီကာ။)

အဖွင့် အားလျော်စွာ အနက်ပေးပုံကား သုဂတော၊ ကောင်းစွာ ဆိုတော် မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရား။ ဝါ-ကောင်းသော ဆိုခြင်းရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။

၂၆။ သဗ္ဗထာ ဝိဒိတလောကတ္တာ ပန လောကဝိဒူ၌-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-သဗ္ဗထာဖြင့် အကြင် အကြင် အပြားအားဖြင့် သိအပ်၏။ ထိုထိုအပြားအားဖြင့် သိ၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။ ဝိဒိတလောကတ္တာ ဟူသော ဗဟဗ္ဗီဟိဖြင့် လောကဝိဒူ၌ ရူပစ္စည်း၏ ကတ္တု-ဝါစက၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။ (သံဝဏ္ဏနာကား ဘာဝတ္ထ, ဒုတိယ ပစ္စယတ္ထတည်း။)

ဝိဂ္ဂဟပြုပုံကား

"လောကံ ဝိဒတိ ဇာနာတီတိ လောကဝိဒူ"ဟု ကတ္တု-သာနေပြုလေ။

၂၇။ (က) အတ္တနော ပန ဂုဏေဟိ ဝိသိဋ္ဌတရသ ကဿစိ အဘာဝါ။

(ခ) နတ္ထိ ဧတဿ ဥတ္တရောတိ အနုတ္တရော၊

(ဂ) ပုရိသဒမ္မေ သာရေတီတိ ပုရိသဒမ္မသာရထိ၊

(ဃ) ဒမ္မေတိ ဝိနေတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ ၌-

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား (က) ဖြင့် မိမိထက် လွန်မြတ်သော တစုံတယောက်သောသူ မရှိသောကြောင့် အနုတ္တရမည်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။ (ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း၊)

မှတ်ချက်။ ။ဆို (က) တွင် တရဖြင့် သဒိသ ဝိသိဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ် ရှိသောကြောင့် ဆိုသည်မဟုတ်၊ အနုတ္တရော-ဟူသော နိပ္ပန္နပုဒ်၏ အတိသယအနက်ကို ဟော၏-ဟု ပြခြင်းငှါ တရပစ္စည်းကို ဆို၏ ဟူလို။

(ခ) နတ္ထိဖြင့် အနုတ္တရော၌ နနိပါတ်၏ အဘာဝတ္ထ၏ အဖြစ်ကို-ဧတဿဖြင့် ယင်းပုဒ်ကို နတ္ထိ၌ စပ်မူ စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗီ-ဟိ အဖြစ်၊ ဥတ္တရော၌ စပ်မူ-ပဉ္စမီဗဟုဗ္ဗီဟိ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား နိပါတလိင်္ဂတ္ထ, သမာသလိင်္ဂတ္ထတည်း။

(ခ) ဖြင့် နစ်စေအပ်သော အနက်ကား-နဥတ္တရော အနုတ္တရော စသော သမာသ်ကို နစ်စေသည်။

ဥတ္တရပုဒ်ကို ဝိဂ္ဂဟပြုပုံကား

"ဥတ္တရတိ အတိက္ကမတီတိ, ဥတ္တရော"၊ ကတ္တုသာဓန၊ လွန်တတ်သောသူ ရ၏။

(ဂ) ပုရိသဒမ္မေ-ဟူသော ဒုတိယန္တဖြင့် သာရထိ-၌ ထိ ပစ္စည်း၏ ကတ္တုဝါစက၏ အဖြစ်ကို တဝါကျလုံးဖြင့် "ပုရိသ-ဒမ္မေ သာရထိ ပုရိသဒမ္မသာရထိ" ဟူသော ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။ (သံဝဏ္ဏနာကား ဒုတိယပစ္စ-ယတ္ထ, သမာသလိင်္ဂတ္ထတည်း။)

(ဃ) ဒမ္မေတိ-ဖြင့် သာရေတိ-၌ သရဓာတ်၏ ဒုဗ္ဗလျ-စသော အနက်ဟောမဟုတ်၊ ဒမ္မန အနက်ဟော၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အာချာတ်ဓာတ်၏ အနက်ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် ဓာတွတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဝိနေတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိဖြင့် ဤ၌ ဒမ္မန-ဟူသည် ထိုက်သည် အားလျော်စွာ တဒင်္ဂ ဝိနယ-စသည်၌ တည်စေခြင်း ပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

တနည်းကား – ဒမ္မ၏ ပညာ, ဥပါယ-စသော အနက်တို့တွင် ဤ၌ ဣန္ဒြိယ သံဝရကို ဟော၏။ ထို ဣန္ဒြိယ သံဝရကား သံဝရဝိနယ, ပဟာနဝိနယ ပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။ (ဤကား-ဘုရားကြီး ဂဏ္ဌိ)။ ။ (ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။)

အစိတ်အစိတ်ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ပဒတ္ထ အရကောက်ပုံကား—

"ဒမ္မိတဗ္ဗာတိ ဒမ္မာ၊" ကမ္မသာဓန၊

သ-ပဒဝိဂ္ဂဟ အရကား-အချင်းခပ်သိမ်း မဆုံးမရသေးသောသူ, ဆုံးမအပ်သောအဖြစ် မပြီးသေး, ဆုံးမအပ်သောအဖြစ်ကို မလွန်သေးသောသူ ရ၏။ "ပူရေန္တီတိ ပုရိသာ" ကတ္တုသာဓန-အသပဒဝိဂ္ဂဟ, သာမန်အားဖြင့် ယောဂျားတို့ ရ၏။

"ပုရိသာ စ ပုရိသာ စ ပုရိသာ စ ပုရိသာ၊"

ကေသေသ တဒ္ဓိတ်, ဝိဂ္ဂဟ အရကား— တိရစ္ဆာန်ယောကျိုး, လူယောကျိုး, နတ်ယောကျိုးတို့ကို ရ၏။

"ဒမ္မာ စ တေ ပုရိသာ စာတိ ပုရိသဒမ္မာ၊"

ဝိသေသန- ပရပဒ ကမ္မဓာရည်း၊ အရကား- ဆုံးမခြင်းငှါ ထိုက်သော လူယောကျိုး, နတ်ယောကျိုး, တိရစ္ဆာန်ယောကျိုးတို့ ရ၏။ "သာရေတီတိ သာရထိ၊" ကတ္တုသာဓန၊ ဘုရားရှင်ရ၏။

အပေါင်းဝိဂ္ဂဟကား—"ပုရိသဒမ္မေ သာရထိ ပုရိသဒမ္မ-သာရထိ၊" ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ် သမာသ်၊ ဘုရားရှင်ရ၏။

မှတ်ချက်။ ။ဤ၌ ပုရိသ,ကား ဥက္ကဋ္ဌနည်း, ပဓာန နည်းအားဖြင့် ဆိုသည်၊ မိန်းမများကိုလည်း ဆုံးမသည်ပင်တည်း။

၂၈။ (က) ဒိဋ္ဌမ္မိက သမ္ပရာယိက ပရမတ္ထေဟိ ယထာ-ရဟံ အနုသာသတီတိ သတ္ထာ။

(ခ) အပိစ သတ္ထာ ဝိယာတိ သတ္ထာ။

(ဂ) ဘဂဝါ သတ္ထဝါဟောဒ္ဌ—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား- (က) အနုသာသတိဖြင့် သတ္ထာဒ္ဌ-သာသဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုဝှင်း၊ ရတ္ထု ပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၏ အဖြစ်ကိုဝှင်း၊ ဒိဋ္ဌ (လ) ယထာရဟံ- ဖြင့်

မျက်မှောက်, တမလွန်, အရဟာတ္တဖိုလ်, နိဗ္ဗာန်-ဟူသော အာ
စီးပွါးတို့ဖြင့် ထိုဆိုအကျိုးစီးပွါးတို့၌ ထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်အ
လျော်စွာ ဆုံးမတော်မူ၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား— ဒုတိယခေတုပဒ, ဒုတိယပစ္စယ
ဘာဝတ္ထတည်း။

အနုသာသတိပိဏ္ဍတ္ထအဓိပ္ပါယ်ကား - ထိုထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ထို
အကျိုးစီးပွါး အားလျော်စွာ ထိုထို အကျိုးစီးပွါး၌ တည်စေ
တော်မူ၏ ဟူလို။

ယထာရဟံ-ပုဒ် အစိတ်အပေါင်းဝိဂ္ဂဟပြုပုံကား -

"အရဟာတိတိ အရဟော"၊ ကတ္တုသာဓနု။ အစိတ်ဝိဂ္ဂဟ
"အရဟာသ အနုရူပံ ယထာရဟံ"၊ အဗျယီဘော သမာ
အပေါင်း ဝိဂ္ဂဟတည်း။

(၃) ဖြင့် သတ္ထာပုဒ်၌ ဏ-ပစ္စည်း၏ ဥပမာအနက်
သက်သည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

တဒ္ဓိတ် ပစ္စည်း၏ အနက်ကို ဖွင့်သောကြောင့် ပဋိယတ္ထ
သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(၄) ဖြင့် သတ္ထာ၏အရကုန်သည်မှုးနှင့် တူတော်မူသော
မြတ်စွာဘုရားကို ကောက်ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အရသရုပ်ကို ဖွင့်သောကြောင့် အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာ
တည်း။

သတ္ထာပုဒ်ကို သမာသ်-တဒ္ဓိတ်ငိုဂြိုဟ်ဆို၍ အရကောက်ပုံ ကား—

"အတ္ထေန သဟ ယောဝတ္တတီတိ သတ္ထော"၊ ပဌမာ ဗဟု-ဗ္ဗီဟိသမာသ်၊ အရင်းဥစ္စာဖြင့် ကုန်သွယ်သူ လူအပေါင်းရ၏။

မှတ်ချက်။ ။ဤ၌ အတ္ထကား အရင်းဥစ္စာ ဟော၏။

"သတ္ထော ဧဘဿ အတ္ထီတိ သတ္ထာ"၊ အဿတ္ထိ တဒ္ဓိတ်၊ အရကား- ကုန်သည်မှူး ရ၏။

မှတ်ချက်။ ။ဤ၌ သတ္ထော—ဟု နေသင့်လျက် နိရတ္တိနယဖြင့်ဩကို အာပြု၍ သတ္ထာ ဟု နေသည်။

"သတ္ထာ ပိယာတိ သတ္ထာ" ဥပမာ တဒ္ဓိတ်ဝိဂ္ဂဟ၊ ကုန်သည်မှူးနှင့် တူတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား ရ၏။

သတ္ထာ ပိယာတိ သတ္ထာကား—သဒိသူပစာ-ရှင်ဦနည်းတည်း။

တင်ပုံဆိုရိုးကား—ဤ၌ သတ္ထာ သဒ္ဒါသည် အတူဖြစ်သော လှည်းမှူးဒြဗ်၏ သတ္ထာဟူသောအမည်ကို အတူရှိသောဘုရားဒြဗ်၌ တင်စား၍ အတူရှိသော ဘုရားဒြဗ်ကို သတ္ထာ-ဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းကြောင့် သဒိသူပစာ သဒ္ဒါမည်၏။

၂၉။ ယံပနကိဉ္စိ အတ္ထိ ဥေယျံ နာမ၊ သဗ္ဗဿ ဗုဒ္ဓတ္တာ ဝိမောက္ခန္တိက ဉာဏဝသေန ဗုဒ္ဓေါ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား–ဗုဒ္ဓတ္တာ-ဖြင့် ဗုဒ္ဓေါ-၌ ဗုဓောတ်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား ဒုတိယဓာတုပဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

သဗ္ဗဿ-ဖြင့် အနက်အားဖြင့် ဖြစ်သင့်သော ဝိသယတ္ထကို သဗ္ဗေ-ဟု ကံထည့်ရမည်၏ အဖြစ်၊ ထိုအဝုတ္တ, ကံပုဒ်ဖြင့် တ, ပစ္စည်း ကတ္တားဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား ဘာဝတ္ထ၊ ဒုတိယပစ္စယတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယံ ပန (လ) နာမဖြင့် သဗ္ဗ၏အရ ဥေယျဘရားငါးပါးကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား အဘိဓေယျတ္ထ, သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဝိမောက္ခ (လ) ဝသေန- ဖြင့် ဗုဓောတ်၏ ကရဏာပေက္ခဓာတ်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား ဘာဝတ္ထဘည်း။

ထိုအားလျော်သောဝိဂ္ဂဟကား– "သဗ္ဗေ ဥေယျဓမ္မေ သဗ္ဗညုတာဒိဉာဏဝသေန ဗုဇ္ဈတီတိ ဗုဒ္ဓေါ"ဟု ကတ္တုသာဓန ပြုရမည်။

ဝိမောက္ခန္တိက- ပုဒ်ကို- ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အရကောက်ပုံကား– "ပဋိပက္ခေဟိ ဝိမုစ္စတီတိ ဝိမောက္ခော"။ ကတ္တုသာဓန၊ အရကား- အရဟတ္တမဂ်ရ၏။

"ဝိမောက္ခဿ အန္တော ဝိမောက္ခန္တော-" ဆဋ္ဌီတပုရိသ်သမာသ်၊ အရကား–အရဟတ္တဖိုလ်ရ၏။

"ဝိမောက္ခန္တေ ဘဝံ ဝိမောက္ခန္တိကံ"။ ဘဝတဒ္ဓိတ်။ **အာရကား** သဗ္ဗညုဘဉာဏ်နှင့်တကွ အလုံးစုံသောဘုရား ဉာဏ်တော်တို့ရ၏။

မှတ်ချက်။ ။အောက် သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ-ကား သစ္စာလေးပါးကို သိသည်။ ဗုဒ္ဓကား ထိုသစ္စာလေးပါးမှ တပါးသော ဥေယျတရားတို့ကို သိသည်။ ဤသို့ အထူးမှတ်။

၃၀။ ဘဂဝါတိ ဣဒံ ပနဿ ဂုဏဝိသိဋ္ဌသတ္ထုတ္တမ ဂရု-ဂါရဝါမိဝစနံ-ဒ္ဒ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား ဣဒံ (လ) ဝစနံ-ဖြင့် ဘဂဝါ ဟူသော သဒ္ဒါသည် ဂုဏဝိသိဋ္ဌကြောင့် သတ္ထုတ္တမ ဖြစ်တော်မူသော အလေးပြုအပ်သော ဆရာဘုရား၌ အလေးပြုတတ်သူ၏ အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်သော သဒ္ဒါ ပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုသိစေသည်။ (ဤကား-ဘုံရားကြီးဂဏ္ဌိ။)

တနည်းကား-ဘဂဝါ-ဟူသော အမည်သည် တပါးသော လူ, နတ်, ဗြဟ္မာ, သာဝက, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့နှင့် ဆက်ဆံသော အမည်မဟုတ်၊ ဂုဏဝိသိဋ္ဌ, သတ္ထုတ္တမ ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို လူ နတ်တို့ ခေါ်ဝေါ်သော ဘုရားရှင်၏ အမည်တော်သာ ဖြစ်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုသိစေသည်။ (ဤကားနိသျ။)

သံဝဏ္ဏနာကား—ဘာဝတ္ထတည်း။

တနည်းကား— ဘဂဝါ-ဟူသောပုဒ်၏ နိပ္ပန္နပုဒ်မဟုတ်၊ အနိပ္ပန္နပါဋိပဒိကပုဒ်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

နာမလိင်္ဂပဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၁။ သော ဣမံ လောကန္တိ သော ဘဂဝါ ဣမံ လောကံ၊ ဣဒါနိ ဝတ္တာဗ္ဗံ နိဒဿေတိ-၌—

အာဘေဝ်သံဝဏ္ဏနာကား—သော ဘဂဝါ- ဖြင့် သော ဣမံ- ၌ တ၏ ပဂ္ဂဟီတ် ဝိသယ၏ အဖြစ်၊ ထိုတ-ဖြင့် ဣတိပိ သော ဘဂဝါကို စွဲရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ထိုအဖွင့်အားလျော်စွာ အနက်ပေးပုံကား

သော ဘဂဝါ၊ ထိုအရဟံ - အစရှိသည်ဖြင့် ချီးမွမ်းအပ် သော ဂုဏ်ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။

"ဣဒါနိ ဝတ္တာဗ္ဗံ နိဒဿေတိ" ဖြင့် အထက်၌ သဒေဝကံ - စသည်ဖြင့် ဆိုအပ် လတ္တံ့သော လောကကိုပင် အကြောင်းမဲ့အားဖြင့် ဆင်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။ (ဤကား ဋီကာသာရတ္ထ။)

တနည်းကား—ဣမသဒ္ဒါ၏ ဝုတ္တာပေက္ခ, ဝုစ္စမာနာပေက္ခ နှစ်ပါးတို့တွင် ဝုစ္စမာနာပေက္ခ၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား—သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထတည်း။ (ဤကား ဆင်တဲဂဏ္ဌိ။)

၃၂။ (က) သဒေဝကန္တိ သဟ ဒေဝေဟိ သဒေဝကံ။

(ခ) ဝေံ သမာရကံ-၌—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား- (က) သဟဖြင့် သဒေ-ဝကံ၌ သ- ၏ သမာန- စသော သဒ္ဒါ၏ ကာရိယ သ- မဟုတ်၊ သဟသဒ္ဒါ၏ ကာရိယ သ- ၏ အဖြစ်ကို သဟ ဒေဝေဟိဖြင့် "ဒေဝေဟိ သဟ ယော ဝတ္တတိတိ သဒေဝကော" - ဟု ပဌမာ ဗဟုဗ္ဗီဟိ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား- နိပါတလိင်ပဒ သမာသလိင်တ္ထတည်း။

(ခ) ဖြင့် သမာရကံပုဒ်ကိုလည်း သဒေဝကံ ပုဒ်ကဲ့သို့ ပင် သဟသဒ္ဒါ၏ ကာရိယ သ-၏ အဖြစ်၊ ပဌမာ ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ်၏ အဖြစ်ကို သိရမည် - ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား ဘာဝတ္ထတည်း။

၃၃။ (က) ပဇာတတ္တာ ပဇာ။

(ခ) တံ ပဇံ-၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- (က) ဖြင့် ပဇာ-၌ ပပုဗ္ဗ ဇနိ-ဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ကို- ပစ္စည်း၏ ကံဟော၏ အဖြစ်ကို ရင်း သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား-ဒုတိယဓာတုပဒ ဒုတိယပစ္စယတ္ထတည်း။

အမွှန်အားလျော်စွာ ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဉာဿနည်း အရကောက်ပုံကား—

"ကမ္မကိလေသသခ်ါတေဟိ ပကာရေဟိ ဇနိယတိတိ ပဇာ"။

ယော သတ္တော၊ အကြင်သတ္တဝါကို။ ကမ္မကိလေသေဟိ၊ ကံ ကိလေသာတို့သည်။ ကမ္မကိလေသသခ်ါတေဟိ၊ ကံ ကိလေသာ-ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော။ ပကာရေဟိ၊ အပြားတို့ဖြင့်။ ဇနိယတိ၊ ဖြစ်စေအပ်၏။ ဣတိ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ သော သတ္တော၊ ထို သတ္တဝါသည်။ ပဇာ၊ ပဇာမည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

"ကမ္မ (လ) တိတိ" ကား - ဟေဟု ကမ္မသာဓန ကိတ်ဝိဂြိုဟ်၊ "ပဇာ"ကား- ဟေတုကမ္မသာဓန ကိတ်ပုဒ်။ ပပုဗ္ဗ ဇနိဓာတ်-ကွိပစ္စည်း၊

ပ-ဟူသော ဥပသာရပုဒ် အရကား—ပကာရဘောဂုဏ်သည် ပဓာနအားဖြင့် ရ၏။

ကံ ကိလေသာတို့သည် အပဓာနအားဖြင့် ရ၏။

ဇနိဓာတ်-သုဒ္ဓ, ကတ္တုတ္ထကြိယာ၏ အရကား-ကံ ကိလေသာတို့၏ ဥပါဒ်သည် မုချအားဖြင့် ရ၏။

ဟေတုကမ္မတ္ထ ကြိယာ၏ အရကား—ဝိပါက်နာမကွန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ်တို့၏ အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိသည် ဖလူပစာရတ္ထအားဖြင့် ရ၏။

ကွီ- **ပစ္စည်း၏ အရကား** - ထိုမုချ ,ဥပစာ နှစ်ပါးတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော သတ္တဝါ-ဟု ခေါ်ဝေါ်ပညတ် သမုတ်အပ်သော ခန္ဓာပဉ္စကဒြဗ် ရ၏။

မှတ်ချက်။ ။ဉာသ်နည်း အရကောက် ဟူသမျှတို့၌ ဝိဂ္ဂဟပြု, ဝိဂြိုဟ် အနက်ပေး၊ ဝိဂ္ဂဟ အမည်ပေး။ ဓာတ် ပစ္စည်း ခွဲဝေပြီးမှ အရကောက်ရမည် မှတ်။ ။ နိသျ၌ကား — ပကာရေန ဇာယတီတိ ပဇာ-ဟု ကတ္တုသာဓန ပြု၏။

(ခ) ဖြင့် ပဇာ-ဟု ပဌမန္တ ဖွင့်ပြသော်လည်း ဟောတော်မူရင်း ဝါကျရှိ ပါဌ်ဖြင့်ကား - ပဇံ- ဟု ဒုတိယန္တ ရှိရမည် ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဝါ - ဝါကျာဝဓိကန္တ- အားဖြင့် ပဇံ-ဟု ဒုတိယန္တ ရှိရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ, သံဝဏ္ဏနာတည်း။ တနည်း—ဝိဘတ္တိပဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၄။ (က) **သယန္တိ** သာမံ။

(ခ) အပရနေယျော ဟုဘွာ-၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က) ဖြင့် သယံ-၏ သာမတ္ထ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

နိပါတ်ပုဒ်၏ အနက်ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် နိပါတလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) အပရနေယျာဖြင့် သယံသဒ္ဒါ၏ အညတ္ထာပေါ်-ဟာနနည်း။ **တနည်း**—အန္တောနီတာဝဓာရဏာ အားဖြင့် ရအပ်သော အနက်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ယင်းသယံနိပါတ်နောင် ပဌမာဝိဘတ် ကျေသည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ဟုတ္တာ- ဖြင့် သယံသဒ္ဒါနောင် သိဝိဘတ်၏ ဝိသေသနတ္ထဒ္ဒ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား—ဘာဝတ္ထ, ဝိဘတ္တိပဒ, ဝိဘတျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ အနက်ပေးပုံကား——

သယံ၊ ကိုယ်တိုင်ပင်လျှင် (သဒ္ဒတ္ထ)။ ဝါ-သူတပါးတို့မသိစေအပ်သည်ဖြစ်၍ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)။

မှတ်ချက်။ ။သူစိဒ္ဓကား—သံ၊ သာမံ၊ သယံ၊ သဒ္ဒါသုံးခုတို့သည် သယမတ္ထ တတိယန္တ နိပါတ်ဟုဆို၏။

၃၅။ အဘိညာတိ အဘိညာယ အဓိကေန ဉာဏေန ဉေ တွာတိ အတ္ထောဒ္ဒ်—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား-အဘိညာယဖြင့် အဘိညာပုဒ်သည် ပဌမန္တပုဒ် မဟုတ်၊ ယကာရ လောပပုဒ်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

နာမလိင်္ဂပဒသံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဓိကေန, ဖြင့် ဤဒ္ဒ် အဘိသဒ္ဒါသည် ဝုစ္စိမန္တ-စသော အနက်ကို မဟော၊ အဓိက အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊

ယင်းအဘိနောင် တဘိယာ နာဝိဘတ်ကျေသည်၏ အဖြစ်ကို ၎င်း သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား—ဥပသဂ္ဂလိဂ်ဘွ, ဝိဘတ္တိပဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဉာဏေန- ဖြင့် အခိကဏ်အရ သညာ, ဝိညာဏ်တို့ကို မယူရ၊ ပညာကို ယူရမည် အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဥတ္ဒာဖြင့် အဘိညာယ၌ ယ- သည် နာမ်ဝိဘတ်၏ အပြုဖြစ်သော ယ- မဟုတ်၊ တ္ဒာ- ပစ္စည်း၏ အပြုဖြစ်သော ယ- ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဒုတိယပစ္စယပဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဣတိ အတ္ထောဖြင့်—ယခုပြခဲ့ပြီးသော ဤသို့သော အနက်ကို မှတ်ရမည်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၆။ (က) သစ္ဆိကတ္ဒာတိ ပစ္စက္ခံ ကတ္ဒာ။

(ခ) ဧတေန အနုမာနာဒိပဋိကွေပေါ ကတောဟောတိ-၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က) ဖြင့် ဤ၌ သစ္ဆိသဒ္ဒါသည် ပစ္စက္ခဝါစက, အနိပ္ပန္နပါဋိပဒိကပုဒ်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ပုဒ်အနက် နှစ်ပါးစုံကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် နိပါတလိဂ်ထ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် သစ္ဆိကတ္ဒာပုဒ်ဖြင့် ဆ၍သိခြင်းဟူသော အနုမာနသိ၊ နှိုင်းယှဉ်၍သိခြင်းဟူသော ဥပမာနသိ၊ အနက်ရောက်သောအားဖြင့် သိခြင်းဟူသော အတ္ထာပတ္တိ သိခြင်းတို့ကို ပယ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၇။ ပဝေဒေတီတိ ဗောဓေတိ ဉာပေတိ ပကာသေတိ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာ ကား—ဗောဓေတိဖြင့်-ပ- ဥပသာရ၏အနက်မရှိဟူသော အနတ္ထက၊ ပုဒ်ပြည့်ကာမျှဖြစ်သော ပဒပူရဏ၊ ဓာတ်၏အနက်သို့အစဉ်လိုက်သော ဓာတ္ဒတ္ထာနုဝတ္တက အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ဝိဒဓာတ်၏ လာဘ-တုဋ္ဌိ-စသော အနက်ဟောမဟုတ်၊ ဗောဓနအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ၊ ဓာတ္ဒတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဉာပေတိဖြင့် ဗောဓေတိ-၌ ဗုဓ-ဓာတ်၏ ဇာဂရစသော အနက်ဟောမဟုတ်၊ ဉာဏအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဓာတ္ဒတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ပကာသေတိဖြင့် ဤ၌ သိစေ၏ဟူသည် ထင်ရှားပြခြင်း ပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ အနက်ပေးပုံကား—ပဝေဒေတိ၊ သိစေ၏ (သဒ္ဒတ္ထ)။ ဝါ-ထင်ရှားပြ၏ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)။

၃၈။ (က)**သော ဓမ္မံ ဒေသေတိ**(လ)**ကလျာဏန္တိ** သော ဘဂဝါ သတ္တေသု ကာရုညတံ ပဋိစ္စ ဟိတ္ဌာပိ အနုတ္တရံ ဝိဝေ-ကသုခံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။

(ခ)တဉ္ဇခေါ အပ္ပံ ဝါ ဗဟုံ ဝါ ဒေသေန္တော အာဒိကလျာ-ဏာဒိပ္ပကာရမေဝ ဒေသေတိ-၌—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား—သော ဘဂဝါဖြင့် **တ-၏** အစွဲ ဘုရားကို စွဲရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သဗ္ဗနာမလိင်္ဂဟ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

သတ္တေသု(လ)သုခံဖြင့် သတ္တဝါတို့၌ **မြတ်စွာဘုရား၏** မဟာ**ကာ**ရုဏိက၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဓမ္မံ ဒေသေတိဖြင့် ယောဇနာသမ္ဗန္ဓကို သိစေသည်။

သမ္ဗန္ဓသံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ သမ္ဗန္ဓ—စသော သံဝဏ္ဏနာ ခြောက်ပါးတွင် သမ္ဗန္ဓ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် အာဒိကလျာဏ, မဇ္ဈေကလျာဏ, ပရိယော-သာနကလျာဏပုဒ်တို့သည် ဓမ္မံ၏ ဝိသေသနများဖြစ်ကြ ကုန်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

အာဒိကလျာဏ- စသောပုဒ်တို့ကို ဝိဂ္ဂဟပြုပုံကား—

"အာဒိမှိ ကလျာဏံ အဿာတိ အာဒိကလျာဏော" "မဇ္ဈေ ကလျာဏံ အဿာတိ မဇ္ဈေကလျာဏော"၊ "ပရိ-ယောသာနေ ကလျာဏ အဿာတ ပရိယောသာနကလျာ-ဏော" စတုတ္ထိ ဗဟုဗ္ဗီဟိချည်းတည်း။ **အရကား-** ဓမ္မ-ရ၏။

၃၉။ (က)သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနန္တိ ဝေမာဒီသု ပန ယသ္မာ ဣမံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော သာသနပြဟ္မစရိယံ မဂ္ဂပြဟ္မစရိယဉ္စ ပကာသေတိ နာနာနယေဟိ ဒီပေတိ။

(ခ) တဉ္စ ယထာနုရူပံ အတ္ထသမ္ပတ္တိယာ သာတ္ထံ၊ဗျဉ္ဇန-သမ္ပတ္တိယာ သဗျဉ္ဇနံ-ဒ္ဒိ—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— (က) ယသ္မာ။လ။ စရိယဉ္စ ဖြင့် သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ-နှစ်ပုဒ်ကို ဓမ္မံပုဒ်၌ မစပ်ရ၊ ပြဟ္မစရိယံ ပုဒ်၌ ဝိသေသနအဖြစ်ဖြင့် စပ်ရမည်ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသမ္ဗန္ဓ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

သာသနမဂ္ဂ-ဟူသော ပုဒ်တို့ဖြင့် ပြဟ္မစရိယ၏အရ- သိက္ခာ သုံးပါး ဟူသော သာသနပြဟ္မစရိယ၊ အလုံးစုံသော တန်ဆိုဓမ္မဖြစ်သော ပိဋကတ်သုံးပုံဟူသော သာသနပြဟ္မ-စရိယ၊ အရိယမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဟူသော မဂ္ဂပြဟ္မစရိယကို ယူရ မည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အရကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

နာနာနယေဟိုဖြင့် ပကာသေတိ-၌ ပ-၏ အာကာရတ္ထ-၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ ထိုပ-နောင် တတိယာဝိဘတ် ကျေသည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း သိစေသည်။

ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဝိဘတ္တိပဒသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဒီပေတိဖြင့် ပဋိပဇ္ဇ-ကာသဓာတ်၏ ဒိတ္တိအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဓာတ္ဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ယထာနုရူပံ-ဖြင့် သိက္ခာသုံးပါးဟူသော သာသန ပြဟ္မစရိယ၊ ဎင်္ဂစ်ပါး ဟူသော ဎင်္ဂပြဟ္မစရိယ ကား-အနက်သဒ္ဒါနှင့် ပြည့်စုံရကား-သာတ္ထ, သဗျည္ဇန နှစ်ပါးစုံမည်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

သာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အတ္ထသမ္ပတ္တိယာဖြင့် သာတ္ထံ-၌ သ-၏ သဟသဒ္ဒါ၏ ကာရိယ သ-၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ ထိုသဟ သဒ္ဒါ၏ သမ္ပတ္တိ အနက်ဟော၏အဖြစ်ကိုဎင်း၊ သဟ-အတ္ထနှစ်ပုဒ်ကို ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ်ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုဎင်း သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂပဒတ္ထ, သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဗျည္ဇနသမ္ပတ္တိယာဖြင့် သ-ဗျည္ဇနံ၌ သ-၏ သဟသဒ္ဒါ၏ ကာရိယ သ-၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ ထိုသဟ သဒ္ဒါ၏ သမ္ပတ္တိ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ သဟ, ဗျည္ဇနနှစ်ပုဒ်ကို ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ်ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုဎင်း သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂပဒတ္ထ, သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ထို (ခ) ဝါကျ၏ ပိဏ္ဍတ္ထအဓိပ္ပါယ်ကား—

ထို သာသန ဗြဟ္မစရိယ, မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယ သည် ထိုက်သည်အလျောက် အတ္ထ သမ္ပတ္တိကြောင့် သာတ္ထ- မည်၏။ ဗျဉ္ဇန သမ္ပတ္တိကြောင့် သဗျဉ္ဇနမည်၏ ဟူလို။

ယထာနုရူပ်၏ အဓိပ္ပါယ်ကား—

သိက္ခာ သုံးပါး ဟူသော သာသန ဗြဟ္မစရိယ၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ဟူသော မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယသည် အကျိုး၏ ပြည့်စုံခြင်းကြောင့် သာတ္ထ-မည်၏။

ပရိယတ္တိမ္မေ-ဟူသော သာသန ဗြဟ္မစရိယသည် အနက်နှင့်ပြည့်စုံခြင်းကြောင့် သာတ္ထလည်း မည်၏။ သဒ္ဒါနှင့် ပြည့်စုံခြင်းကြောင့် သဗျဉ္ဇနလည်းမည်၏ ဟူလို။

သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗကို အပ္ပင့်အားလျော်စွာ ဝိဂ္ဂဟ ပြု၍ အရကောက်ပုံကား—

"အတ္ထေန သဟ ယံ ဝတ္တတီတိ သာတ္ထံ" ပဌမာဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ်၊ အရကား သာသနဗြဟ္မစရိယ, မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယ နှစ်ပါးစုံ ရ၏။ "ဗျဉ္ဇနေန သဟ ယံ ဝတ္တတီတိ သဗျဉ္ဇနံ" ပဌမာ ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ်၊ အရကား ပိဋကတ်သုံးပုံ ဖြစ်သော ပရိယတ္တိမ္မေ-ဟူသော သာသန ဗြဟ္မစရိယသာ ရ၏။

မှတ်ချက်။ ။သာတ္ထံ-၌ သ-၏ အစိတ်ကို ဒီဃ ပြု၍ ဒီဃနှင့် သာတ္ထံဟု ဆိုသည်။

၄၀။ ဥပနေတဗ္ဗဿ အဘာဝတော သကလပရိပုဏ္ဏ-ဘာဝေန ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ-၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- ဥပ (လ) ဝတောဖြင့် တစုံတခု ဖြည့်စွက်စရာ, ဖြူစင်သော အနက်ကို မဟောသော အရာ- မရှိရကား- အလုံးစုံ ပြည့်စုံ၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

သကလ(လ)ဘာဝေန-ဖြင့် ကေဝလသဒ္ဒါ၏ အလုံးစုံ ဟူသော အနဝသေသတ္ထကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဝိဂ္ဂဟကား- "ပရိပူရတီတိ ပရိပုဏ္ဏံ" ကတ္တုသာဓန၊ သာသနဗြဟ္မစရိယ, မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယ နှစ်ပါးစုံရ၏။

၄၁။ အပနေတဗ္ဗဿ အဘာဝတော နိဒ္ဒေါသဘာဝေန ပရိသုဒ္ဓံ-၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-အပနေ (လ) ဘာဝေနဖြင့် နုတ်ပယ်စရာမရှိ၍ အပြစ်ကင်းရကား ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဝိဂ္ဂဟကား— "ပရိသုဇ္ဈတီတိ ပရိသုဒ္ဓေါ" ကတ္တုသာဓန၊ သာသနဗြဟ္မစရိယ- မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယနှစ်ပါးရ၏။

၄၂ ။ (က) သိက္ခတ္တယပရိဂ္ဂဟိဘတ္တာ ဗြဟ္မဘူတေဟိ သေဋ္ဌေဟိ စရိတဗ္ဗတော။

(ခ) တေသဉ္စ စရိယဘာဝတော ဗြဟ္မစရိယံ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-(က) သိက္ခတ္တယ ပရိဂ္ဂဟိတ-တ္တာဖြင့် ဤ၌ ဗြဟ္မစရိယ သဒ္ဒါသည် မေသုန ဝိရတီစသော အနက်ကို မဟော၊ အလုးစုံသော သာသန ဗြဟ္မစရိယကို ဟော-သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သဒ္ဒါဟော အနက်ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် အဘိဓေ-ယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။ သာရတ္ထဒီကာ။

သေဋ္ဌေဟိ- ဖြင့် ဤ၌ ဗြဟ္မသဒ္ဒါသည် ပိတာမဟ-စသော အနက်ကိုမဟော၊ သေဋ္ဌ-အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဗြဟ္မဘူတေဟိ-ဖြင့် ဤ၌ သေဋ္ဌ-ဟူသည် ဗြဟ္မာသဘွယ် ဖြစ်ကုန်သော ဘုရားအစရှိကုန်သော သူတို့ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

စရိတပ္ပတော-ဖြင့် စရိယံ-ဒ္ဒ် ကျပစ္စည်း၏ ကမ္မ ဝါက၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဒုတိယပဒဿယဘွဆဲဝဏ္ဏနာတည်း။

ဗြဟ္မ (လ) တပ္ပတော-ဖြင့် ဗြဟ္မနှင့်-စရိယကို တတိ-ယောတပ္ပုရိသ် ပြုရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂဆဲဝဏ္ဏနာတည်း။

အဘွင့် အားလျော်စွာ အစိတ်အပေါင်း ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အရ ကောက်ပုံကား—

"စရိတာပတ္တိ စရိယံ" ကမ္မသာဓန။ "ဗြဟ္မဟိ သေဋ္ဌဟိ စရိယံ ဗြဟ္မစရိယံ"၊ တတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ်-အရကား-သာသနဗြဟ္မစရိယ ရ၏။

(၁) ဖြင့် စရိယဒ္ဒ် ကျပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓန၏ အဖြစ် ကိုဂုဏ်း၊ ဗြဟ္မနှင့် စရိယကို ဆဋ္ဌီ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

ဒုတိယပစ္စယတ္ထ, သမာသလိင်္ဂဆဲဝဏ္ဏနာတည်း။

ထိုအားလျော်သော ဝိဂ္ဂဟနှင့် အဂုကား—

"စရဏံ စရိယံ" ဘာဝသာဓန။ "ဗြဟ္မာနံ သေဋ္ဌာနံ စရိယံ ဗြဟ္မစရိယံ" ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ်။

အရကား-ဘုရား, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ, အရိယာ သာဝကတို့၏ အကျင့်ရ၏။

မှတ် ၂ က်။ ။ကျိဒ္ဓံ ဗြဟ္မသဒ္ဒါကား—ပုလ္လိင်, ရာဒဒိ-ဂိုဏ်းတည်း။

၄၃။ (က) သာဓု ခေါ ပနာတိ သုန္ဒရံ ခေါ ပန။

(ခ) အတ္ထာဝဟံ သုခါဝဟန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၌–

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- (က)ဖြင့် ဤ၌ သာဓုသဒ္ဒါ၏ ဒဋ္ဌီကမ္မ - စသော အနက်ကို မဟော၊ သုန္ဒရအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ယင်းသဒ္ဒါနောင်–ပဌမာဝိဘတ် ကျေသည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ယင်းသာဓုသဒ္ဒါသည် လိင်သုံးပါးနှင့်ဆက်ဆံရကား - ဤ၌ နပုလ္လိင် ရတ္တာဒိဂိုဏ်းသာတည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဝင်း၊ ခေါ ပန နိပါတ်၏ အနက်မရှိ၊ ပဒပူရဏ၏ အဖြစ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား-နာမလိင်တ္တ။ တနည်း အဘိမေယျတ္တ, ဝိဘတ္တိပဒ, ဘာဝတ္ထ, နိပါဘလိင်တ္ထဘည်း။

(ခ) ဖြင့် ဤ၌ သုန္ဒရ–ဟူသည် ဘဒ္ဒကပင်၊ ယင်းသည်လည်း ဖူးမြင်ရသူတို့၏ မျက်မှောက် - တမလွန် မြတ်သော နိဗ္ဗာန်ဟူသော အကျိုးကို ဆောင်တတ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အား လျော်စွာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ အနက်ပေးပုံကား– သာဓု ခေါ ပန။ **ကောင်း၏**(သဒ္ဒတ္ထ)။ ဝါ၊ စီးပွါးချမ်းသာကို **ဆောင်တတ်၏ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)။**

၄၄။(က) **တထာရူပါနံ အရဟတန္တိ ယထာရူပေါ သော ဘဝံ ဂေါတမော။**

(ခ) ဧရူပါနံ ယထာဘုစ္စာုဏာခိဂမေန လောကေ အရဟန္တောတိ လဒ္ဓသဒ္ဓါနံ အရဟတံ၌—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား-(က)ဖြင့် တထာရူပါနံ ဟူသော နိယတ်၏ အနိယတ်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထဲသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် တထာရူပ- ၏ သရုပ်ကို မှတ်သည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိခေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ထိုတွင် လဒ္ဓသဒ္ဓါနံ - ဟူသော ဆဋ္ဌျန္တ-ဖြင့် အရဟတံ-၌ တံ-၏ နံ-ဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏အဖြစ် ကို သိစေသည်။

ဝိဘတ္တိပဒသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဘုရားကြီးဂဏ္ဌိအလိုကား—သော ဘဝံ ဂေါတမော- ဖြင့် တထာရူပါနံ-၌ တထာ၏ တံသဒ္ဒတ္ထ-၏ အဖြစ်၊ ထိုတ-၏ ပသိဒ္ဓ ဝိသယ၏ အဖြစ်ကို၊ ဧဝရူပါနံ- ဖြင့် ရူပ၏ သဘာဝတ္ထ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်ဟူ၏။

ယင်းအလို နိပါတလိင်္ဂတ္ထ,အဘိ- ယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ ၎၌ လဒ္ဓသဒ္ဓါနံ လဒ္ဓသဒ္ဓါနံ - ပါဌ်နှစ်မျိုး ရှိ၏၊ **အားလုံးပင် အသင့်ဟုမှတ်။**

လဒ္ဓသဒ္ဒါနံ၊ ရအပ်သော ကျော်စောသံ ရှိကုန်သော။ လဒ္ဓသဒ္ဓါနံ၊ ရအပ်သော ယုံကြည်ခြင်း ရှိကုန်သော-ဟု အနက်ပေးလေ။

ယင်း၌ ဝိဂ္ဂဟကား—"လဘိတဗ္ဗာတိ လဒ္ဓါ"၊ "သဒ္ဒီယတီတိ သဒ္ဒေါ၊ "လဒ္ဓေါ သဒ္ဒေါ ယေဟီတိ လဒ္ဓသဒ္ဒါ"၊ တတိယာ-ဗဟုဗ္ဗီဟိ၊ "သဒ္ဓဟနံ သဒ္ဓါ"ဘာဝသာဓန။ "လဒ္ဓါ သဒ္ဓါ ယေ-ဟီတိ လဒ္ဓသဒ္ဓါ" တတိယာဗဟုဗ္ဗီဟိ၊ **အရကား**—ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ရ၏။

၄၅။ ဒဿနံ **ဟောတီ**တိ ပသာဒသောမှာနိ အကျိနိ ဥမ္မိလိတ္ဂာ ဒဿနမတ္တမ္ပိ သာဓု ဟောဟီတိ ဧဝံ အဇ္ဈာ-သယံ ကတ္ဂာ-၌—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား—ပသာဒ (လ) လိတ္ဂာဖြင့် ဒဿနသဒ္ဒါ၏ လဒ္ဓိ - စသော အနက်ဟောမဟုတ်၊ ဣက္ခန အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း၊ ထိုဣက္ခန-၏ စက္ခုဣက္ခန-ဉာဏဣက္ခနနှစ်ပါးတွင် စက္ခုဣက္ခန၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း သိစေသည်။

နာမလိင်္ဂတ္ထ၊ တနည်း- အဘိဓေယျတ္ထ, အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏ-နာတည်း။

ဒဿနမတ္တမ္ပိ သာဓု ဟောတိ-ဖြင့် ဒဿနံပုဒ်ကို သာဓု၌ စပ်၍ သာဓုပုဒ်ကို ဟောတိ၌စပ်၍ အနက်ယောဇနာရမည်

အဖြစ်ကိုဌင်း၊ ထိုတွင်- မတ္တာ-ဖြင့် အဘိဝါဒန- စသော အနက်တို့ကို နှစ်စေသည်၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ ပီ- အပိဖြင့် သမ္ဘာဝနာ၏ အဖြစ်ကိုဌင်း သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာ ခြောက်ပါးတွင် ပုဒ်အစပ်ကိုပြသောကြောင့် သမ္ပန္န-သံဝဏ္ဏနာတည်း။ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာဘည်း။

သမ္ဘာဝနာကာရကား- ပွားများခြင်းမျှဖြင့်ပင် အတ္ထဟိတာ-ဝဟ ဖြစ်သေး၏။ အဘိဝါဒန-စသော အမှုကို ပြုရမှုကား- အဘယ်ဆိုဘဉ်ရာ ရှိအံ့နည်းဟူလို။

ဝေဖြင့် ဣတိသဒ္ဒါ၏ နိဒဿနတ္ထ၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ ထိုဣတိနောင် ဒုတိယာဝိဘတ် ကျသည်၏ အဖြစ်ကိုဌင်း သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂတ္ထ, ဝိဘတ္တိပဒသံဝဏ္ဏနာဘည်း။

အဇ္ဈာသယံ ကတ္တာ- ဖြင့် ယင်းဣတိနောင် အဇ္ဈာသယံ ကတ္တာနှစ်ပုဒ်ကို ပါဠိကြွင်း ထည့်ဆက်၍ အနက်ယောဇနာ ရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း၊ သမ္ပန္နလည်း ဟူ၏။

၄၆။ (က) အထ ခေါ ဝေရဉ္ဇော ဗြာဟ္မဏော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိတိ ယေနာတိ ဘုမ္မတ္ထေ ကရဏေ-ဝစနံ။

(ခ) ယတ္ထ ဘဂဝါ တတ္ထ ဥပသင်္ကမိတိ ဝေမတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

(ဂ) ယေန ဝါ ကာရဏေန ဘဂဝါ ဒေဝမနုဿေဟိ ဥပသက်မိတဗ္ဗော၊ တေန ကာရဏေန ဥပသက်မိတိ ဧဝမေတ္တ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၌—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား—(က)ဖြင့် ယေန၌ တတိယာ ဝိဘတ်၏ သတ္တမျတ္တ-၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဝိဘတျတ္တ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ယေန ဘဂဝါ တေနုပသက်မိ-၌ သတ္တမီအနက် ယောဇနာ ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ယေန- တေန-တို့၌ တတိယာဝိဘတ်၏ သတ္တမျတ္တ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ တေနုပသက်မိပုဒ်ကို တေန ဥပသက်မိဟု ပဒစ္ဆေဒပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ,ဝိဘတျတ္ထ, သန္ဓိလိင်ပဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ) ဖြင့် ယေန ဘဂဝါ တေနုပသက်မိ-၌ ဟိတ်အနက် ယောဇနာရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ယေန- တေန-တို့၌ တတိယာ ဝိဘတ်၏ ဟေတ္ဒတ္ထ-၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ဒေဝမနုဿေဟိ ဥပသက်မိတဗ္ဗော-ဟု ပါဌသေသ ထည့်စွက်၍ အနိယတ်ဝါကျ ပြည့်စုံစွာ အနက်ယောဇနာ ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ တေနုပသက်မိ ပုဒ်ကို တေန ဥပသက်မိ-ဟု ပဒစ္ဆေဒ-ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ,ဝိဘတျတ္ထ,ဘာဝတ္ထ, သန္ဓိလိင်ပဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း၊

၄၇။ ဥပသက်မိတိ ဝ ဂတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— ဂတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ-ဖြင့် ဥပသက်မိ သဒ္ဒါသည် သွားပြီးကာလ, သွားလတ္တံ့သော ကာလမဟုတ်၊ သွားဆဲကာလ ရောက်ဆဲ ကာလ၌ ဖြစ်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

နိတ်ချက်။ ။ဥပသက်မိ- သဒ္ဒါကား-နောက်ကာလကို စွဲ၍ အဇ္ဈတ္တနိဝိဘတ်ဖြင့် အတိတ်၊ တံကာလာပေက္ခအားဖြင့်ကား ပစ္စုပ္ပန်တည်း။

၄၈။ (က) ဥပသက်မိတ္ဝာတိ ဥပသက်မန ပရိယောသာနဒီပနံ၊

(ခ) အထ ဝါ ဧဝံ ဂတော တတော အာသန္နတရံ ဌာနံ ဘဂဝတော သမီပသခ်ါတံ ဂန္ဒွာတိပိ ဝုတ္တံ ဟောတိ—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က)ဖြင့် ဥပသက်မိတ္ဝာပုဒ်၏ ပုဗ္ဗကာလကြိယာဝိသေသန ဥဿုက္ကနတ္ထ ပဒန္တရာပေက္ခ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

တနည်း— သွားခြင်း ကပ်ခြင်း ကြိယာ၏ အပြီးအဆုံးကာလ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် မေးမြန်း လျှောက်ထားခြင်းငှါ ခန့်သော မြတ်စွာဘုရားနှင့် အလွန်နီးရာ အရပ်သို့ ကပ်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသဝဏ္ဏနာတည်း။

ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ ဥပသင်္ကမိဘှာ - ဟူသော ပါဠိတော် ပါဌ်ကို အဖွင့်အားဖြင့်ဘွာ အနက်ပေးပုံကား –

ယေန၊အကြင်အရပ်၌။ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။အတ္ထိ၊ ရှိတော်မူ၏။ (နိသိန္နောသော်လည်း ထည့်) တေန၊ ထိုဘုရား ရှိတော်မူရာ အရပ်၌။ ဥပသင်္ကမိ၊ သွားလေ - ရောက်လေ ကပ်လေ၏။

တနည်းကား–ယေန၊ အကြင် အထူးထူး အပြားပြား ရှိသော ဂုဏ်အထူးကို ရခြင်း, သိခြင်းငှါ အလိုဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရားသို့။ ဒေဝမနုဿေဟိ၊ နတ်, လူတို့သည်။ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗော၊ သွားအပ်, ကပ်အပ်, ရောက်အပ်၏။ တေန၊ ထို အထူးထူး, အပြားပြား ရှိသော ဂုဏ်အထူးကို ရခြင်း, သိခြင်းငှါ အလိုဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဥပသင်္ကမိ၊ သွား၏, ကပ်၏, ရောက်၏။ဥပသင်္ကမိတ္ဘာ၊သွားပြီးကပ်ပြီးရောက်ပြီး၍။ ဝါ၊ မြတ်စွာဘုရား၏ အနီးဟု ဆိုအပ်သော အရပ်သို့ ကပ်ရောက်ပြီး၍။

၄၉။ (က)ဘဂဝတော သဒ္ဓိံ သမ္မောဒီတိ ယထာ ခမနီယာဒီနိ ပုစ္ဆန္တော ဘဂဝါ တေန။

(ခ) ဝံ စ သောပိ ဘဂဝဘာ သဒ္ဓိံ သမပ္ပဝတ္တ မောဒေါ အဟောသိ·၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က) (ခ) သမပ္ပဝတ္တမောဒေါ အဟောသိဖြင့်၊ သမ္မောဒိ-၌ သံပုဗ္ဗမုဒဓာတ်၏အဖြစ်ကို ၎င်း၊ သံဥပသာရ၏ သမပ္ပဝတ္တနတ္ထ၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ အဇ္ဈတ္တနီ ဤဝိဘတ်၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ ကြွင်းသော ပုဒ်တို့ဖြင့် သမ္မောဒနာကာရ, သမပ္ပဝတ္တနာကာရ၏ အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား-အာချာတ်ခာဟ်, ဥပသာရအနက် အာချာတ် ဝိဘတ် အဓိပ္ပါယ်ကို့ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် ဓာတုပဒ္ဓ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ, ဒုတိယဝိဘတ္တိပဒဘာဝတ္ထဘည်း။

ထိုပါဠိ၏ ပိဏ္ဍတ္ထ အဓိပ္ပါယ်ကား — မြတ်စွာဘုရားသည် ပုဏ္ဏားကြီးနှင့် ခမနီယံ-စသော စကားရပ်များကို မေးမြန်းတော်မူလျက် အညီအမျှ ဖြစ်သော ဝမ်းမြောက်ခြင်း ဖြစ်သလို့ ပုဏ္ဏားကြီးသည်လည်း မြတ်စွာဘုရားနှင့် ခမနီယံ စသော စကားရပ်များကို မေးမြန်းလျက် အညီအမျှ ဖြစ်သော ဝမ်းမြောက်ခြင်း ဖြစ်၏ ဟူလို။

၅၁။ တံ ပီတိပါမောဇ္ဇသင်္ခါတံ သမ္မောဒံ ဇနနတော သမ္မောဒိတုံ ယုတ္တဘာဝတော စ သမ္မောဒနီယံ·၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား — ပီတိပါမောဇ္ဇသင်္ခါတံ - ဖြင့် သမ္မောဒနီယံ-၌ သမ္မောဒအရ နှစ်သက်ခြင်း, ဝမ်းမြောက်ခြင်း ကြိယာကို ကောက်ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို၊ သမ္မောဒံ

ဇနနတော-ဖြင့် သမ္မောဒနိယံ- ဝယ် သမ္မောဒ-၌ ဏပစ္စည်း၏ ဘောဟော၏ အဖြင်းကိုဂင်း၊ ဏိက- ပစ္စည်း၏ ဇနေတိ အနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ သမ္မောဒနိက-ဟု နေလိုသျက် . နိရုတ္တိနည်း၏ အစ္ဈမ်းဖြင့် က-ကို ယပြု၍ သမ္မောဒနိယ-နေ၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား ဘာဝတ္ထ, ဒုတိယပစ္စယတ္ထ, ပစ္စယတ္ထ, ဘာဝတ္ထ တည်း။

သမ္မောဒိတုံ ယုတ္တဘာဝတော-ဖြင့် သမ္မောဒနိယံ-၌ အနီယ ပစ္စည်း၏ ကမ္မဝါစက, ကမ္မသာဓန၏ အဖြစ်၊ စ- ဖြင့် သမုစ္စယ- ၏ အဖြင်ကို သိစေသည်။

ဒုတိယပစ္စယတ္ထ, ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာဘည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အရကောက်ပုံကား—

"သမ္မောဒနံ သမ္မောဒံ" ဘာဝသာဓန၊ နှစ်သက်ဝမ်း မြောက်ခြင်း ကြိယာရ၏။

"သမ္မောဒံ ဇနေတိတိ သမ္မောဒနိယံ" ဇနေတိဘဒ္ဒိတ်၊ သမ္မောဒပုဒ်, ဇနေတိပုဒ် ဏိကပစ္စည်း—

သမ္မောဒပုဒ်၏ အရကား—နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ခြင်း ဟူသော ပီတိသောမနဿ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချအားဖြင့် ရ၏။

ထိုပီတိ သောမနဿ၏ စကားနှင့် ဇနက-ဇည်အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်း သမ္ဗန်သည် ဌာနူပစာအားဖြင့် ရ၏၊

ဏိကပစ္စည်း၏ အရကား - ထိုမုချ, ဥပစာတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော စကားရ၏။

ဒုတိယအဖွင့်အရ-ဝိဂ္ဂဟကား—

"သမ္မောဒိတဗ္ဗန္တိ သမ္မောဒနီယံ" ကမ္မသာဓန။

သံပုဗ္ဗ မုဒဓာတ်-အနီယပစ္စည်း—

မုဒဓာတ် ကတ္တုတ္ထ ကြိယာ၏အရကား- နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သောအခြင်းအရာဖြင့် ဖြစ်သော ပီတိသောမနဿ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချအားဖြင့် ရ၏။

ကမ္မတ္ထ ကြိယာ၏ အရကား – စကား၏ အာရမ္မဏပစ္စယ သတ္တိသည် ဖလူပစာအားဖြင့် ရ၏။

အနီယပစ္စည်း၏အရကား ထိုမုချ ဥပစာတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်အပ်သောစကား ရ၏။

ထိုအားလျော်စွာ· အနက်ပေးပုံကား –

သမ္မောဒနီယံ၊ နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော။ ဝါ-နှစ်သက် ဝမ်းမြောက် အပ်သော – ဟု ပေးလေ။

မှတ်ချက်။ ။ပဌမနည်းအလို တဒ္ဓိတ်ပုဒ်-ဏိကပစ္စည်းနှင့် သမ္မောဒနိယ၊ ဒုတိယ နည်းအလို ကိတ်ပုဒ် အနီယပစ္စည်းနှင့် သမ္မောဒနီယ-လိုသည်ဟု မှတ်။

၅၁။ အတ္ထဗျဥ္ဇန မခုရတာယ သုစိရမ္ပိ ကာလံ သာ-ရေတုံ နိရန္တရံ ပဝတ္တေတုံ အရဟရူပတော သရိဘဗ္ဗဘာဝ တောစ သာရဏီယံ၌–

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား – သာရေတုံ အရဟရူပ တောဖြင့်၊ သာရဏီယံ-၌ သရဓာဏ်၏ အဖြစ် ကိုငှင်း၊ အနီယပစ္စည်း၏ ဟေတုကမ္မတ္ထ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကို ငှင်း၊ ထိုအနီယပစ္စည်း၏ - အရဟ အနက်ကို ထွန်းပြသည်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတုပဒ, ဒုတိယပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။
ဤကားဘုရားကြီးဂဏ္ဌိ။

တနည်းကား–ငှင်းပါ၌ဖြင့် ဏိကပစ္စည်း၏ အရဟတိ အနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။ ဤကား နိသျနှင့် ဆင်တဲဂဏ္ဌိ။

ပစ္စယတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

သုစိရမ္ပိ ကာလံ- ဖြင့် သာရေတုံ၏ ကာလ အပိုင်း အခြားကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

နိရန္တရံ-ဖြင့် ရှည်မြင့်စွာသော ကာလဟူသည် မပြတ်-ဟူသော အနက်ပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ပဝတ္တေတုံ- ဖြင့် သာရေတုံ- ၌ သရ ဓာတ်၏ ဂတိ အနက်ဟောင်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတ္ထတ္ထ သံဝဏ္ဏနာဝတည်း။

အတ္ထပ္ပဋ္ဌန မဓုရတာယ- ဖြင့် ထိုက်ခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာဝတည်း။

ထိုအားလျော်စွာ ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အရကောက်ပုံကား —

“သာဓုရတမ္ပံ ပဝတ္တေတမ္ပန္တိ သာရဏီယံ” ဟေတု-ကမ္မသာဓန။ (ဘုရားကြီးဂဏ္ဌိအလို။)

သရဓာတ် အနီယပစ္စည်း။

သရဓာတ် ကတ္တုတ္ထကြိယာ၏ အရကား – မပြတ် ဖြစ်သောသူ၏ သတိပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချ အားဖြင့်ရ၏။

ဟေတုကမ္မတ္ထ ကြိယာ၏ အရကား ဧကား၏ အာရမ္မဏ ပစ္စယသတ္တိသည် ဖလူပစာအားဖြင့်ရ၏။

အနီယပစ္စည်း၏ အရကား –ထိုမုချ ဥပစာတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော စကားရ၏။

“သာရေတုံ အရဟာတီတိ သာရဏီယံ” အရဟာတိတဒ္ဓိတ်။ (နိဿန္ဒင် ဆင်တဲဂဏ္ဌိအလို)

သာရေတုံ ပုဒ်- အရဟတိပုဒ်- ဏိကပစ္စည်း။

သာရေတုံ ပုဒ်အရကား- အောက်မေ့သော အခြင်းအရာ ဖြင့် ဖြစ်သော သတိပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချ အားဖြင့် ရ၏၊ ထို၏ စကားဒြဗိနှင့် အာရုံ - အာရမ္မဏိက အဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဌာနျူပစာအားဖြင့်ရ၏။

ဏိကပစ္စည်း၏ အရကား- ထိုမုချ, ဥပစာတို့ဖြင့် မှတ် အပ်သော အောက်မေ့ခြင်းငှါ ထိုက်သော စကားရ၏။

ထိုအားလျော်သော အနက်ကား—

သာရဏီယံ၊ မပြတ်ဖြစ်စေခြင်းငှါ ထိုက်သော။ ဝါ- အောက်မေ့ခြင်းငှါထိုက်သော- ဟုပေး။

သာရိတဗ္ဗ ဘာဝတော-ဖြင့် သာရဏီယံ-၌ သရဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ ထိုသရဓာတ်၏ စိန္တာအနက်ဟော၏ အဖြစ် ကိုငှင်း(ဘုရားကြီးဂဏ္ဌိ။)

အနီယပစ္စည်း၏ ကမ္မတ္ထ-၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ (ဆင်တဲဂဏ္ဌိ)။

သရဏီယံ-ဟု ဆိုလိုလျက် အ-ကို ဒီဃပြု၍ သာရဏီယံ- ဆိုသည်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာကား — ဒုတိယဓာတုပဒ, ဒုတိယဓာတ္ဌတ္ထ, ဒုတိယပစ္စယတ္ထတည်း။

အဖွင့်အားလျော်သော ဝိဂ္ဂဟကား—

"သရိတဗ္ဗန္တိ သာရဏီယံ" ကမ္မသာဓန။

သရဓာတ်-အနီယပစ္စည်း။

သရဓာတ်ကတွတ္ထ ကြိယာ၏ အရကား – အောက်မေ့သောသူ၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော သတိပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချအားဖြင့်ရ၏။

ကမ္မတ္ထ ကြိယာ၏ အရကား – စကား၏ အာရမ္မဏပစ္စယ သတ္တိသည် ဖလူပစာအားဖြင့် ရ၏။

အနီယပစ္စည်း၏ အရကား- ထိုမုချ, ဥပစာတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော အောက်မေ့အပ်သော စကားရ၏။

သာရဏီယံ - အောက်မေ့ အပ်သောဟု အနက်ပေးလေ။

၅၂။ ဝိတိသာရေတွာ ပရိယောသာပေတွာ နိဋ္ဌာပေတွာ-၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား–ပရိယောသာပေတွာ- ဖြင့် ဝိ, အတိ, ပုဗ္ဗ သရဓာတ်၏ ဂတိ, စိန္တာ, ဟိ ံသာ အနက်ဟောမဟုတ်၊ ပြီးဆုံးခြင်း ပရိယောသာန အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ဝိ၏- ဓာတွတ္ထ ဗာဓက၏အဖြစ်ကိုဋင်း၊ အတိ၏ ပဒပူရဏ၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတွတ္ထ,ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

နိဋ္ဌာပေတွာ - ဖြင့် ပရိပုဗ္ဗ - အဝပုဗ္ဗ, သာဓာတ်၏ ပါကတနုကရဏ - အဿာဒ - အနက်ဟောမဟုတ်၊ အန္တကမ္မ

အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ပရိ၏ ဓာတ္ဌတ္ထဗာဓက၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ အဝ၏ ပဒပူရဏ၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတ္ဌတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၅၃။ (က) ကေမန္တန္တိ ဘာဝနပုံသက နိဒ္ဒေသော။

(ခ) ဘုမ္မတ္ထေ ဝါ တေံ ဥပယောဂဝစနံ ၌–

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား–(က) ဖြင့် ကေမန္တံ ပုဒ်သည် ဘာဝနပုံးဖြစ်သော ကြိယာဝိသေသန အနက်ကို ညွှန်ပြကြောင်းဖြစ်သော ပုဒ်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် နယန္တရ ဇောဘကဏ် အဖြစ်ကိုရင်း၊ ကေမန္တံ ပုဒ်၏ဒုတိယာဝိဘတ် အဆုံးရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ထိုဝိဘတ်၏သတ္တမီဟုဆိုအပ်သောဘုမ္မတ္ထ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဝိဘတ္တိပဒ ဝိဘတျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ အနက်ကား—

ကေမန္တံ၊ သင့်တင့်လျောက်ပတ်စွာ (ရှေနည်း)။ ဝါ-သင့်တင့်လျောက်ပတ်သောအရပ်၌ (နောက်နည်း)။

၅၄။ နိသီဒီတိ ဥပါဝိသိဒ္ဓ်-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-ဥပါဝိသိဖြင့် နိပုဗ္ဗ သီဒဓာတ် သည် ဝိသရဏတ္ထကို မဟော၊ဂတျာဝသာနတ္ထကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကိုဂင်း၊ နိ-ဥပသဂ္ဂ၏ ဓာတ္ဝတ္ထာနုဝတ္တကာ၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

ဓာတ္ဝတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၅၅။ (က-ဘ)**တေဒဝေါစာ**တိ ဣဒါနိ ဝတ္တဗ္ဗမတ္ထံ ဒဿေတိ။
(က၊၂) ဒကာရော ပဒသန္ဓိကရော။
(ခ) အဝေါစာတိ အဘာသိဒ္ဓ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- (က-ဘ) ဖြင့် **တေဒဝေါစဒ္ဓ်** တေဟူသော သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်၏ ဝုစ္စမာနာပေက္ခာ၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(က-၂) ဖြင့် တ-ထက်ရှိသော နိဂ္ဂဟီတ်ကို ဒ-ပြု၍ ပုဒ် နှစ်ခုစပ်ထားသည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(က-ခ) တို့ဒ္ဓ် ပါသော ဧတံ အဝေါစဖြင့် **တေဒဝေါစ** ပုဒ်ကို ဧတံ အဝေါစဟု ပုဒ်ဖြတ်ရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သန္ဓိလိင်္ဂပဒသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) အဘာသိဖြင့် အဝေါစဋ္ဌ ဝစနောတ်၏ ဒီတ္တိ အနက်ဟော မဟုတ်၊ ဗျတ္တိဝါစာ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဓာတ္ဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၅၆။ (က) သုတမေတန္တိ သုတံ မေ ဇေတံ။

(ခ) ဇေတံ မယာ သုတန္တိ ဣဒါနိ ဝတ္တဗ္ဗမတ္ထံ ဒဿေတိ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က) ဖြင့် သုတမေတံပုဒ်ကို "သုတံ မေ ဇေတံ"ဟု ပဒစ္ဆေဒပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သန္ဓိလိင်္ဂပဒသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) မယာ သုတံဖြင့် မေသဒ္ဒါသည် သမ္မန် အနက် သမ္မဒါန်အနက်၌ သက်ဆော သ-ဝိဘတ်မဟုတ်၊ ကတ္တား အနက်၌ သက်ဆော သ-ဝိဘတ်၏ အဖြစ်ကို၊ တနည်း-မေ၏ မယာ အနက်, မယံ အနက်, မမ အနက် သုံးချက်တွင် မယာအနက်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဝိဘတ္တိတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ကြင်းသုံးပုဒ်တို့ဖြင့် တေ-ဟူသော သမ္ဗနာမ်ပုဒ်၏ ဝုစ္စမာနာပေက္ခ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သမ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ အနက်ပေးပုံကား— မေ၊ ငါသည်။ တေံ၊ ဤဆိုလတ္တံ့သော စကားကို။ သုတံ၊ ကြားလိုက်ရ၏။

၅၇။ ဘော ဂေါတမာတိ ဘဂဝန္တံ ဂေါတ္တေန အာလပတိ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား — ဂေါတ္တေန အာလပတိဖြင့် ဘောဂေါတမ – ဟူသော ပုဒ်၏ အာလုပ်ပုဒ်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ထိုအာလုပ်ပုဒ်ဖြင့် အမည်တော်အားဖြင့် ခေါ်ဝေါ်သည်မဟုတ်၊ အနွယ်တော် အားဖြင့် ခေါ်ဝေါ် သည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ဘဂဝန္တံဖြင့် ထိုသို့ ခေါ်ဝေါ်ခြင်းသည် ရှင်အာနန္ဒာ စသောသူတို့ကို ခေါ်ဝေါ်သည်မဟုတ်။ ဘုရားရှင်ကို ခေါ်ဝေါ်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

နာမလိင်္ဂပဒ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၅၈။ ဗြာဟ္မဏေတိ ဇာတိဗြာဟ္မဏေ၌—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား — ဇာတိ ဗြာဟ္မဏေ ဖြင့် ဗြာဟ္မဏအရ–ဗာဟိတ ပါပအားဖြင့် ဖြစ်သော ဗြာဟ္မဏကို မယူရ၊အမျိုးဇာတ်အားဖြင့် ဖြစ်သော ဗြာဟ္မဏကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာဘည်း။

၅၉။ ဇိဏ္ဏေတိ ဇဇ္ဇရီဘူတေ၊ ဇရာယ ခဏ္ဍိစ္စာဒိဘာဝံ အာပါဒိတေ-၌-

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား—ဘူတေဖြင့် ဇိဏ္ဏေ ပုဒ်ကား ပြာဟ္မဏေ၏ ဝိသေသန၏ အဖြစ်ကို၊ ဇဇ္ဇရီဘူတေဖြင့် အရွယ်ဆွေးမြေ အိုမင်းသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဇရာယ(လ)ဒိတေဖြင့် အိုမင်းခြင်း ဇရာဖြင့် သွားကျိုးခြင်း စသည်တို့၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၆၀။ ဝုဇ္ဇေတိ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနံ ဝုဇ္ဇိမရိယာဒပတ္တေ၌-

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား—အင်္ဂ(လ)ပတ္တေဖြင့် ဝုဇ္ဇအရ အင်္ဂါကြီး,ငယ်တို့၏ ကြီးပွါးခြင်း၏ အပိုင်းအခြားသို့ ရောက်သော သူတို့ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မတ်ချက်။ ။ယင်းဖြင့် ဝုဇ္ဇိ သူတိ ဝုဇ္ဇာ-ဟု ဝိဂ္ဂဟ-ကို ပြသောဟူ၏၊ ဂဏ္ဌိ။

၆၁။ (က) မဟလ္လကေဘိ ဇာတိ မဟလ္လက တာယ သမန္နာဂတော။

(ခ) စိရကာလပ္ပသုတေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ-၌-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— (က)ဖြင့် ဤ၌ မဟတ္တအရ ဂုဏ မဟတ္တစသည် မဟုတ်၊ ဇာတိမဟတ္တကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အာဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဇာတိမဟတ္တဟူသည် မွေးဖွားခြင်း ကြာမြင့်သောကာလရှိသည်ဖြစ်၍ ကြီး၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၆၂။ (က) အဒ္ဓဂတေတိ အဒ္ဓါနံ ဂတေ။

(ခ) ဒ္ဝေ တယော ထုဇပရိဝဋ္ဋေ အတိတေတိ အဓိပ္ပါ-ယော-၌-

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား— (က)ဖြင့် အဒ္ဓနှင့် ဂတကို ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ် တဲ့စပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ ဝါကျာဝ-ဓိကန္တအားဖြင့် ဖွင့်ပြသည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ ထိုတွင် အဒ္ဓါနံ ဖြင့် အဒ္ဓသဒ္ဒါ၏ ကာလဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဤ၌ အဒ္ဓဂတ ဟူသည် နှစ်ဆက် သုံးဆက်သော မင်းတို့ကို လွန်မြောက်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၆၃။ (က) ဝယော အနုပ္ပတ္တော်တိ ပစ္ဆိမဝယံ သမ္ပတ္တော။

(ခ) ပစ္ဆိမဝယော နာမ ဝဿသတဿ ပစ္ဆိမော ဇာတိယာဘာဂေါ-၌-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာဝကား - (က) ဖြင့် ဝယအရ ပစ္ဆိမဝယကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ အနုပ္ပတ္တော်၌ အနုပုဗ္ဗပဒဓာတ်၏ ဂတိအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ အနုဥပသာရ၏ ဓာတ္ထတ္ထာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ဝယနှင့် အနုပ္ပတ္တကို ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ် သမာသ် တဲ့စပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ဝယော၌ ဩ၏ ဒုတိယာ ဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ယင်းပုဒ်၏ အလုတ္တ သမာသ်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ဝါကျဝဝိကန္တအားဖြင့် ဖွင့်ပြသည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

သံဝဏ္ဏနာဝကား - အဘိဓေယျတ္ထ ဒုတိယဓာတ္ထတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထဲ ဝိဘတ္တိပဒ သမာသလိင်္ဂပဒ နှစ်ပါးပေါင်း သမာသလိင်္ဂပဒတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ-တနည်း ဝိဘတ္တိပဒတည်း။

(ခ) ဖြင့် ပစ္ဆိမဝယအရ - အနှစ်တရာကို သုံးဘို့ပြု၍ နောက်ဆုံးအဘို့ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ ငါတို့ဘုရားရှင် လက်ထက်တော်ကို ရည်ရွယ်သည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၆၄။ (က) အပိစ ဇိဏ္ဏေတိ ပေါရာဏေ။
(ခ) စိရကာလပဝတ္တကုလန္ဒယေတိ ဝုတ္တံ ဟော-တိ- ၌-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနံာကား – (က) အပိစဖြင့် အတ္ထန္တရ ဝိကပ်၏ အဖြစ်ကို။

တနံည်း– နယန္တရ ဇောတက၏အဖြစ်ကို၊ ပေါရာဏေဖြင့် ရှေးပုဏ္ဏားတို့၏ အနွယ်အဆက် ဖြစ်ကုန်သော သူတို့ကို ဇိဏ္ဏအရ ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ,အဘိဓေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဤ၌ ပေါရာဏ ဟူသည် ရှည်မြင့်စွာသော အခါကာလ၌ ဖြစ်သော ပုဏ္ဏားမျိုးတို့၏ အနွယ်အဆက် ပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဇိဏ္ဏေ၊ ရှေးပုဏ္ဏားတို့၏ အနွယ်အဆက် ဖြစ်ကုန်သောဟု အနက်ပေးလေ။

၆၅။ ဝုဗျေတိ သီလာစာရာဒိ ဂုဏဝုစ္စိယုတ္တော်၌-

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား — သီလ (လ) ယုတ္တောဖြင့် ပြု၍ ဝုစ္စိအရ-သီလ စသော ကျေးဇူးကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဝုဗျေ၊ သီလ အကျင့် အစရှိသော ကျေးဇူး ဂုဏ်တို့၏ ကြီးပွါးခြင်းနှင့် ယှဉ်ကုန်သော-ဟု အနက်ပေးလေ။

၆၆။ (က) **မဟလ္လကေတိ ဝိဘဝမဟတ္တတာယ** သမန္နာဂတေ။

(ခ) **မဟဒ္ဓနေ မဟာဘောဂေ၌**-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— (က) ဖြင့် ဇာတိမဟလ္လက-ဝိဘဝမဟလ္လက နှစ်ပါးတွင် ဝိဘဝကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုဎ်း၊ ဏ- ပစ္စည်း၏ အဿတ္ထိ အနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဎ်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထံ ပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ)ဖြင့် ဝိဘဝမဟတ္တတာယ၌ ဝိဘဝ၏ဓန, နိဗ္ဗာန, သမ္ပတ္တိ, ဝိနာသ, ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ- ဟူသော ငါးပါးတွင် ဤ၌ ဓနကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မဟာလွကော၊ များသော စည်းစိမ်ဥစ္စာ ရှိကုန်သော-ဟု အနက်ပေးလေ။

၆၇။ (က) အဒ္ဓဂတော တိ မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော။

(ခ) ပြာဟ္မဏာနံ ဝတစရိယာဒိ မရိယာဒံ အဝိ-တိက္ကမ္မ စရမာနော၌-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က)ဖြင့် အဒ္ဓသဒ္ဒါ၏ ခရီးဟော၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ဂမုဓာတ်၏ ဂတျတ္ထ၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ ဒုတိယဓာတ္ဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ)ဖြင့် အဒ္ဓသဒ္ဒါ ဟောသော ခရီးအရ ပကတိခရီးကို မယူရ၊ ပုဏ္ဏားတို့၏ ကျင့်ဝတ်ပဋိပတ်ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ပဋိပန္နော်၌ ပဋိပုဗ္ဗ ပဒဓာတ်၏ ဂတိ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ "ပဋိ၏ ဓာတ္ဝတ္ထာနုဝတ္တကာ၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ဤ၌ "မဂ္ဂ ပဋိပန္နဟူသည် ပုဏ္ဏားတို့၏ ကျင့်ဝတ် ပဋိပတ်ကို မလွန်ကျူးမူ၍ ကျင့်ခြင်းပင်တည်း" ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ, ဒုတိယဓာတ္ဝတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ, ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဒ္ဓဂတော၊ ပုဏ္ဏားတို့၏ ကျင့်ဝတ် ပဋိပတ် ဟူသော အပိုင်းအခြားကို မလွန်ကျူးမူ၍ ကျင့်ကုန်သောဟု အနက်ပေးလေ။

၆၈။ **ဝယော အနုပ္ပတ္တေတိ ဇာတိဝုစ္စိဘာဝမ္မိ အန္တိမဝယံ အနုပ္ပတ္တေ၌–**

အာဘေဝ် သံဝဏ္ဏနာကား — ဇာတိ (လ) ပတ္တေဖြင့် ဝယ်အရ အမျိုးဖြင့်ကြီးသော အဖြစ်ရှိသော ပစ္ဆိမဝယကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ဝယနှင့် အနုပ္ပတ္တကို ဒုတိယာတပ္ပုရိသ် တဲ့စပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ဩ၏ အံ ဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ အလုတ္တသမာသ်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ဝါကျာဝဓိကန္တအားဖြင့် ဖွင့်ပြသည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဝိဘတ္တိပဒ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ၊ တနည်း—ဝဘတ္တပဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဝယော အနုပ္ပတ္တေ၊ အမျိုးဖြင့်ကြီးသော အဖြစ်ရှိသော ပစ္ဆိမ အရွယ်သို့ ရောက်ကုန်ပြီးသော ဟု အနက်ပေးလေ။

၆၉။ **တယိဒံ ဘော ဂေါတမ တထေဝါတိ။**

(က) ယံ တံ မယာ သုတံ တံ တထေဝ။

(ခ) တံ သဝနဉ္စ မေ ဒဿနဉ္စ သံသန္ဒတိ သမေတိ။

(ဂ) အတ္ထတော ကေဘာဝံ ဂစ္ဆတိဒ္ဓ—

အာဘေဝ် သံဝဏ္ဏနာကား—(က)ဖြင့် တယိဒံကို တံ ဣဒံ ဟု-ပုဒ်ဖြတ် ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ဣဒံ၏ အနက်မရှိ ပဒ-

ပူရဏ၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ တယိဒံ၌ တံ ဟူသော နိယတ်၏ အနိယတ်ကို ယံ တံ မယာ သုတံ - ဟု ဖေင်ထည့် ရမည်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း သိစေသည်။

သန္ဓိလိင်္ဂဒ သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) တွင် တံသဝနဥ္ဇဖြင့် တ၏ အနုဘူတဝိသယ တ၏ အဖြစ်ကို၊ ဝါ-တ၏အစွဲ ကြားခြင်း ကြိယာကို စွဲရမည်၏ အဖြစ်ကို၊ သံသန္ဒတိ သမေတိဖြင့် တထေဝ သဒ္ဒါ၏ ဤ၌ ဥပမေယျ-စသော အနက်ကို မဟော အတူဟူသော ပဋိ-ဘာဂ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ, နိပါတလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ) ဖြင့် ဤ၌ တူညီ၏ဟူသည် တပေါင်းတည်း၏အဖြစ် သို့ ရောက်ခြင်းပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၇၁။ **တယိဒံ ဘော ဂေါတမ နသမ္ပန္နမေဝါတိ** တံ အဘိပါဒနာဒီနံ အကရဏံ နယုတ္တမေဝ၌-

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား— တံ အဘိ(လ)တ္တမေဝဖြင့် တယိဒံကို တံ ဣဒံ,ဟု ပုဒ်ဖြတ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ ဣဒံ၏ အနက်မရှိ, ပဒပူရဏ၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ တ၏ အနုဘူတ ဝိသယ တ၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ ဝါ-တ၏ အစွဲ ရှိခိုးခြင်းစသည် ကို မပြုခြင်း ဟူသော ကြိယာကို စွဲရမည်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ သမ္ပန္နသဒ္ဒါ၏ မဓုရသမ္ပန္နမဟုတ် သမင်္ဂီသမ္ပန္န၏ အဖြစ်ကိုငှင်း သိစေသည်။

သန္ဓိလိုဂ်ပဒ, သမ္ဗန္ဓာမလိုဂ်ဏ္ဍ, သမ္ဗန္ဓာမလိုဂ်ဏ္ဍ အာဘိဓေ-
ယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အလျော် အနက်ပေးပုံကား—ဘော ဂေါတမ၊ အို
အရှင်ဂေါတမ။ တံ၊ ထိုရှိခိုးခြင်းစသော အမှုကို မပြုခြင်း
သည်။ နု သမ္ဗုဒ္ဓမေဝ၊လောကဝတ်နှင့် မပြည့်စုံသည်သာလျှင်
ဝတည်းဟု ပေးလေ။

၇၁။ (က) ပရိယာယောတိ ကာရဏံ၊

(ခ) အယဉ္စိ ပရိယာယသဒ္ဒါ (လ) အာဒီသု
ကာရဏေ။

(ဂ) သ္ဝာယမိဓ ကာရဏေ ဝတ္တတိ၌-

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား- (က)ဖြင့် ပရိယာယ-
သဒ္ဒါ၏ကာရဏအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အာဘိဓေယျတ္ထ နာမလိုဂ်ဏ္ဍ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ပရိယာယသဒ္ဒါ၏ သာမန်အားဖြင့် ဒေသနာ
ဝါရ ကာရဏ အနက်တို့ကို ဟောနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကို
အကျဉ်း အကျယ်အားဖြင့် သိစေသည်။

အာဘိဓေယျတ္ထ နာမလိုဂ်ဏ္ဍ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ) ဖြင့် ဤ၌ အထူးအားဖြင့် ကာရဏတ္ထ အဖြစ်ကို
ဝါ-ကာရဏတ္ထကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အာဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဤ၌ ဌာနအားလျော်စွာ ပရိယာယပဒ ဝိဂ္ဂဟပြုပုံကား—

"ပရိယာယတိ အတ္တနော ဖလံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ဝတ္တတိ တဿ ဝါ ကာရဏဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ ပရိယာယော" (ကတ္တုသာဓန) အကြောင်းရ၏။

၇၂။ ပဟီနာတိ စိတ္တသန္တာနတော ဝိဂတာ ဇဟိတာ ဝါ-၌—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား— ဝိဂတာဖြင့် ပပုဗ္ဗ,ဟာဓာတ်၏ ဝိဂတ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ပ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထ ဗာဓက၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ စိတ္တသန္တာနတောဖြင့် ဟာဓာတ်၏ အပါဒါန်ကို စိတ္တသန္တာနတော-ဟု ထည့်ရမည်၏ အဖြစ်ကို။

တနည်း—ဟာဓာတ်၏ အပါဒါနာ ပေက္ခ ဓာတ်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတွတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဝါ-ဖြင့် နယန္တရ ဇောတက၏ အဖြစ်ကို၊ ဇဟိတာဖြင့် ပပုဗ္ဗ ဟာဓာတ်၏ စာဂအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ပ-ဥပ-သာရ၏ ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတွတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အနက်ကား— ပဟီနာ၊ စိတ်အစဉ်မှ ကင်းပြီ။ ဝါ-စိတ်အစဉ်မှ ပယ်စွန့်အပ်ပြီဟု ပေးလေ။

၇၃။ အရိယမဂ္ဂသတ္ထေန ဥစ္ဆိန္နံ တဏှာဝိဇ္ဇာမယံ မူလ-မေတေသန္တိ ဥစ္ဆိန္နမူလာဒ္ဒိ–

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား— ဥစ္ဆိန္နံ မူလမေတေသံဖြင့် ဥစ္ဆိန္နံ, မူလ နှစ်ပုဒ်ကို ဆင့်ဒီ ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကို၊ အရိယမဂ္ဂသတ္ထေနဖြင့် ကာရဏာပေက္ခဖြစ်သော ဆိဒိဓာတ်၏ ကရိဏ်းကို၊ အရိယမဂ္ဂသတ္ထေနဟု ထည့်ရမည်၏ အဖြစ်ကို၊ တဏှာဝိဇ္ဇာမယံဖြင့် မူလ၏ အရ အဝိဇ္ဇာ တဏှာ- ဟူသော ကမ္မဘဝကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဣတိ ဖြင့် ဝစနဟေတု ဇောတက၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာ တည်း။

၇၄။ (က) တာလဝတ္ထု ဝိယ နေသံ ဝတ္ထုကတာတိ တာလာဝတ္ထုကတာ။

(ခ) အဝိရုဇ္ဈိဓမ္မတ္တာ ဝါ မတ္ထကစ္ဆိန္နတာလော ဝိယ ကတာတိ တာလာဝတ္ထုကတာဒ္ဒိ–

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား—(က)ဖြင့် တာလဝတ္ထုပုဒ်, ဝတ္ထုပုဒ်, ကတပုဒ်တို့ကို စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ တာလဝတ္ထု- ဝတ္ထုကတာ, ဟု နေလိုလျက် အလယ်၌ ဝတ္ထုတပုဒ် ကျသည်၏ အဖြစ်ကို

ဂုဏ်း၊ ဥပမာပုဒ် ရှေးရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ဝိသေသနပုဒ် နောက်နေသည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ သုခုစ္စာရဏ အလို့ငှါ အာ-ကို ဒီဃပြု၍ တာလာဝဏ္ဏုကတာ ဟု နေသည်၏အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ဝစနဟေတု ဇောတက၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝဘ္ဂ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဤသမာသ်ကား- မဇ္ဈလောပီ ဥပမာ ပုဗ္ဗပဒ ဝိသေသနပရနိပါတ ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်တည်း။

အဝိဝ်အပေါင်း ဝိဂ္ဂဟကား

'တာလဿ ဝတ္ထု- တာလဝတ္ထု'။ ဆဋ္ဌီဘပ္ပုရိသ်သမာသ်။ "တာလဝတ္ထု ဝိယ ဝတ္ထုကတံ နေသန္တိ တာလာဝတ္ထု-ကဘာ"။

အနက်ပေးပုံကား- တာလာဝတ္ထုကတာ၊ ထန်းပင်၏ တည်ရာကဲ့သို့ ပြုအပ်သော တည်ရာရှိကုန်သော။ ဝါ၊ ပြုအပ်သော ထန်းပင်၏ တည်ရာကဲ့သို့ တည်ရှိကုန်သော ဟု ပေး၊လေ။

(ခ)ဝါဖြင့်-နယန္တိရဇောတဂ၏အဖြစ်ကို၊ အဝိရုဇ္ဈမမ္မတ္တာ ဖြင့် တာလာဝတ္ထုကို တာလအဝတ္ထု-ဟု ပဒစ္ဆေဒ ပြု၍ အာဝတ္ထုသဒ္ဒါ၏ စည်ပင် ပေါက်ရောက်ခြင်း သဘော မရှိဟူသောအနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မတ္ထကစ္ဆိန္နဘာလောဖြင့် တာလအရ-လည်ဆစ်ပြတ်ပြီး သော ထန်းပင်ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အာဘိဓမ္မတ္ထ သံဝဏ္ဏနာဘည်း။

တဝါကျလုံးဖြင့် အဝတ္ထု တာလ ကတာ, ဟူလိုလျက် ဝိသေသနပုဒ် နောက်နေသည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ ဥပမာပုဒ် ရှေးရှိသည်၏ အဖြစ်ဎင်း၊ ဥပမာ ပုဗ္ဗပဒ ကမ္မဓာရည်း သမာသ်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ အ-ကို ဒီဃပြု၍ တာလာဝတ္ထု-ကဘာနေသည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ ဝစနဟေတု ဧောတက်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သမာသလိင်္ဂ်တ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံပဏ္ဏနာဘည်း။

အစိတ်အပေါင်း ဝိဂ္ဂဟပြုပုံကား– "နဝတ္ထု, အဝတ္ထု" ဥဘေတပ္ပုရိသ် သမာသ်။ ဝတ္ထု၊ စည်ပင် ပေါက်ရောက်ခြင်း သဘောရှိသည်။ ဝါ-အရွက် အသီးစသည် တို့၏ တည်ရာဝတ္ထုသည်။ န၊ မဟုတ်။ အ ဝတ္ထု၊ စည်ပင် ပေါက်ရောက်ခြင်း သဘောရှိသည် မဟုတ်။ ဝါ-အဋ္ဌက် အသီး စသည်တို့၏ တည်ရာ ဝတ္ထုမဟုတ်။ "အဝတ္ထု-ဘူတော တာလော အဝတ္ထုတာလော" ကမ္မဓာရည်း သမာသ်။ အဝတ္ထုဘူတော၊ စည်ပင် ပေါက်ရောက်ခြင်း သဘောရှိသည် မဟုတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ဝါ၊ အရွက် အသီးစသည်တို့၏ တည်ရာပတ္ထု မဟုတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ တာလော၊ လည်ဆစ်ပြတ်ပြီးသော ထန်းပင်တည်း။ အဝတ္ထု-တာလော၊ အရွက် အသီးစသည်တို့၏ တည်ရာ ဝတ္ထု မဟုတ်

သော လည်ဆစ် ပြတ်ပြီးသော ထန်းပင်။ "အဝတ္ထု-တာလော ဝိယ ကတာတိ တာလာ ဝတ္ထုကတာ" ဝိသေသန ပရနိပါတ ဥပမာပုဗ္ဗပဒ ကမ္မဓာရည်းသမာသ်။

အနက်ပေးပုံကား – တာလာ ဝတ္ထုကတာ၊ စည်ပင် ပေါက်ရောက်ခြင်း သဘောမရှိသော လည်ဆစ် ပြတ်ပြီးသော ထန်းပင်ကဲ့သို့ ပြုအပ်ကုန်ပြီ။ ဝါ-အရွက် အသီးစသည်တို့၏ တည်ရာ ဝတ္ထု မဟုတ်သော ထန်းပင်ကဲ့သို့ ပြုအပ်ကုန်ပြီဟု ပေးရမည်။

မှတ်ချက်။ ။တာလာဝတ္ထုကတာပုဒ်ကား-သဒိသူပစာ ရုဇ္ဇနည်းတည်း။

တင်ပုံဆိုရိုးကား – ဤ၌ တာလာဝတ္ထု သဒ္ဒါသည် အတူ ဖြစ်သော ထန်းပင်ရာဇဒြင်၏ တာလာဝတ္ထုဟူသော အမည်ကို အတူရှိသော ရူပါဒိရသကို ပယ်ပြီးသော စိတ်အစဉ်၌ တင်စား၍ အတူရှိသော ရူပါဒိရသကို ပယ်ပြီးသော စိတ်အစဉ်ကို တာလာဝတ္ထုကတာ-ဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းကြောင့် သဒိသူပစာ သဒ္ဒါ မည်၏။

တနည်းကား—ဤ၌ တာလာဝတ္ထု သည် အတူဖြစ်သော လည်ဆစ်ပြတ်ပြီးသော ထန်းပင်၏ **တာလာ** ဝတ္ထုဟူသော အမည်ကို အတူရှိသော ရူပါဒိရသကို ပယ်ပြီးသော စိတ်အစဉ်၌ တင်စား၍ အတူရှိသော ရူပါဒိရသကို ပယ်ပြီးသော စိတ်အစဉ်ကို တာလာဝတ္ထုကတာ-ဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းကြောင့် သဒိသူပစာသဒ္ဒါမည်၏။

သတိချပ်-ရှေ့နည်းကား ပဌမအဖွင့်၊ နောက်နည်း**ကား** ဒုတိယအဖွင့်အားလျော်စွာ တင်သည်ဟု မှတ်။

၇၅။ ယသ္မာ ပန ဧဝံ (လ)**အနဘာဝံ ကတာ**တိ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(လ)တသ္မာ ယသ္မာ, ဟူသော ပါဌ်တို့ဖြင့် တာလာဝတ္ထုကတာကား – အနဘာဝံ ကတာ၏ အကြောင်း၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယထာ နေသံ (လ) ကတာ ဟောန္တိဖြင့် အနုဥပသာရ၏ ပစ္ဆာအနက်ဟော၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဥပသဂ္ဂလိဂ်တ္ထဲ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့် အားလျော်စွာ အနက်ပေးပုံကား—**အနဘာဝံ ကတာ**၊နောက်၌မဖြစ်ခြင်းကို ပြုအပ်ကုန်ပြီ။

မှတ်ချက်။ ။အနဘာဝံ ကတာကို အနု အဘာဝံ ကတာ ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊အနဘာဝံ ဂတာ ဟူ၍လည်း ပါဌ်ရှိ၏။ အနုအဘာဝံ ဂတာဟု ပုဒ်ဖြတ်။အနဘာဝံ ဂတာ၊ နောင်တဖန်မဖြစ်ခြင်းသို့ရောက်ကုန်ပြီ။

၇၆။(က) အာယတိံ အနုပ္ပါဒဓမ္မာတိ အနာဂတေ အနုပ္ပဇ္ဇနကဿ ဘာဝေါ။

(ခ) ယေဟိ အဘာဝံ ဂတာ တေန ကထံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တိ၊တေနာဟ အနဘာဝံ ဂတာ အာယတိံ အနုပ္ပါဒ-ဓမ္မာတိ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— (က) အနာဂတေဖြင့် အာ-ယတိ သဒ္ဒါ၏ အနာဂတတ္ထ၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း၊ နိဂ္ဂဟိတ်၏ သတ္တမီဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏အဖြစ်ကိုဂုင်း၊ "အနုပ္ပဇ္ဇနကဿ ဘာဝေါဖြင့် ဓမ္မသဒ္ဒါ၏ သဘာဝတ္ထ၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း၊ ဥပ္ပါဒ၌ ဏပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓန၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း သိစေသည်။

နိပါဘလိဂ်တ္ထဲ, ဝိဘတ္တိပဒ,အဘိဓေယျတ္ထဲ, ဒုတိယပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာဟည်း။

(ခ)ဖြင့် အနဘာဝံ ဂတာသည် အာယတိ အနုပ္ပါဒ-ဓမ္မာ၏ အကြောင်း၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၇၇။ (က) **နောစ ခေါ ယံ တုံ သန္ဓာယ ဝဒေသီဘိ ယဥ္ဥ ခေါ တုံ သန္ဓာယ ဝဒေသိ။**

(ခ) သော ပရိယာယော နဟောတိ ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က) ဖြင့် စ,နိပါတ်- ခေါ နိပါတ်တို၏ ပဒါလက်ာရ ပဒပူရဏ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

နိပါတလိဂ်တ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဘုရားကြီးဂဏ္ဌိ၌ကား—စ, နိပါတ် ဗျတိရေကတ္ထ ဟူ၏။

(ခ) ဖြင့် ယံ တွံ၌ ယံ ဟူသောအနိယတ်၏ နိယတ်ကို သောပရိယာယော နဟောတိ-ဟု ထည့်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ နဟောတိဖြင့် နောနိပါတ်၏ ပဋိသေဓအနက်ဟော၏အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ဟောတိ ဟူသော ပါဌသေသ ကြိယာနှင့် ယှဉ်စပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ နိပါတလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ အနက်ပေးပုံကား—

ဗြာဟ္မဏ၊ ပုဏ္ဏား။ တွံ၊ သင်သည်။ ယံ၊ အကြင် အကြောင်းကို။ သန္ဓာယ၊ ရည်၍။ ဝဒေသိ၊ ဆိုဏ်။ သော ပရိ-ယာယော၊ ထိုအကြောင်းသည်။ နော ဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဝါ၊ မဟုတ်။

၇၈။ (က) ကာယဒုစ္စရိတန္တိ ပါဏာတိပါတ, အဒိန္နာ-ဒါန မိစ္ဆာစာရ စေတနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

(ခ) ဝစီဒုစ္စရိတန္တိ မုသာဝါဒ, ပိသုဏဝါစာ, ဖရုသ-ဝါစာ, သမ္ဖပ္ပလာပ စေတနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

(ဂ) မနောဒုစ္စရိတန္တိ အဘိဇ္ဈာ, ဗျာပါဒ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-ယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။

(ဃ) ထပေတ္ဝာ တေ ဓမ္မေ အဝသေသာ အကုသလာ ဓမ္မာ အနေကဝိဟိတာ ပါပကာ အကုသလာ မမ္မာတိ ဝေဒိ-တဗ္ဗာ-၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-(က) (ခ) (ဂ)တို့ဖြင့် ကာယ-ဒုစ္စရိတ, ဝစီဒုစ္စရိတ, မနောဒုစ္စရိတ တို့၏အရ ပါဏာတိ-ပါတစေတနာစသည်တို့ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို (ဃ) ဖြင့် အနေကဝိဟိတ ပါပက အကုသလဓမ္မအရ-ထိုပါဏာတိပါတ စသည်တို့မှ ကြွင်းသော အကုသိုလ် တရားတို့ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အာဘိဓေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာချည်းတည်း။

၇၉။ (က-၁) ဝိနယတီတိ ဝိနယော။
(က-၂) ဝိနာသေတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။
(က-၃) ဝိနယော ဇေ ဝေနယိကော။
(ခ-၁) ဝိနယံ ဝါ အရဟာတီတိ ဝေနယိကော။
(ခ-၂) နိဂ္ဂဟံ အရဟာတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။
(ဂ-၁) ဝိနယာယ ဓမ္မံ ဒေသေတီတိ ဝေနယိ-ကော။

(ဂ-၂) ဝိစိတြာ ဟိ တဒ္ဓိတဝုတ္တိဒ္ဓ—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က-၁) ဖြင့် ဝိနယော ဥဒ္ဓ ဏာပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ဝါ -ဝိနယပုဒ်ကို ကတ္တုသာဓန ဝိဂြိုဟ်ဆိုရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဒုတိယပစ္စယတ္ထဲ။ ဝါ-အာဘိဓာနတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(က-၂) ဖြင့် ဝိပုဗ္ဗ- နိဓာတ်၏ ဝိနာသ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ ဝိ၏ ဓာတ္ထတ္ထဗာဓက၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ဝိနယတိ ဟူသည် ပျက်စေခြင်း ဝါ၊ ဖျက်ဆီးခြင်းပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဎင်း သိစေသည်။

ဓာတ္ထတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(က-၃)ဖြင့် ဝေနယိကော၌ ဏိကပစ္စည်း၏ သကတ္ထ ဥ် သက်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ-၁) ဖြင့် နယန္တရ ဇောတက၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ ဝေ-နယိကော၌ ဏိကပစ္စည်း၏ အရဟတိ အနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ပစ္စယတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ-၂) ဖြင့် ဆုံးမခြင်းငှါ ထိုက်၏ဟူသည် နှိပ်ခြင်းငှါ ထိုက်သည်ပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဎင်း၊ နိဂ္ဂဟံဖြင့် ဝိနယပုဒ်ကို "ဝိနယနံ ဝိနယော" ဟု ဘာဝသာဓန ပြုရ မည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ-၁)ဖြင့် ဝေနယိကော- ၌ ဏိကပစ္စည်း၏ ဒေသေတိ ဟူသောအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ-၂) ဖြင့် ဏိကပစ္စည်း-ဒေသေတိ့အနက်ကို ဟော၏ ဟုဆိုသော မိမိစကားကို ခိုင်မြဲစေသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဂ၀။ (က-၁) တပတီတိ တပေါ။
(က-၂) ဒေါသေတိ ဝိဟေသေတီတိ့ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

(က-၃) သာမိစိကမ္မာကရဏသေတံ နာမံ။
(ခ) တပေါ အသာ အတ္ထီတိ တပသီ-၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က-၁) ဖြင့် တပပုဒ်ကို ကတ္တုသာဓနဝိဂြိုဟ် ဆိုရမည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝါ - အပစ္စည်း၏ ကတ္တားအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓာနတ္ထ၊ ဝါ-ဒုတိယပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(က-၂)ဖြင့် ပူပန်စေတတ်၏ ဟူသည် ဖျက်ဆီးခြင်းပင်တည်း၊ ဖျက်ဆီး၏ဟူသည်လည်း ညှဉ်းဆဲခြင်း ပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုငှင်း၊ တပတိ၌ ကာရိတ် ဏာပေပစ္စည်း ကျေသည်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(က-၃) ဖြင့် တပအရ - အရိအသေ မပြုခြင်းကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိယျေတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် တပသိဒ္ဓိ သိပစ္စည်း၏ အဿတ္ထိ အနက်ဒ္ဒိ သက်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ပစ္စယတ္ထိသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၈၁။ (က-၁) ဂဗ္ဘတော အပဂတောတိ အပဂဗ္ဘော။
(က-၂) အာဘဗ္ဘော ဒေဝလောကူပပတ္တိံ ပါပုဏိ-တုန္တိ အဓိပ္ပါယော။
(ခ-၁) ဟီနော ဝါဂဗ္ဘော အဿာတိ အပဂဗ္ဘော။
(ခ-၂) ဒေဝလောကဂဗ္ဘပရိဗာဟိရတ္တာ အာယ-တိံ ဟီနဂဗ္ဘပဋိလာဘာဘာဂိတိ။
(ခ-၃) ဟီနော ဝါဃ မာတုကုစ္ဆိပ္ပို ဂဗ္ဘဝါသော အဟောသီတိ အဓိပ္ပါယော၌—

အာဘေဝ်သံဝဏ္ဏနာကား—(က-၁)ဖြင့် အပ ဥပသာ-ရ၏ အပဂတ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း၊ ဂဗ္ဘ ပုဒ်နှင့် ပဋိသန္ဓိဘပ္ပါရိသ် သမာသ် တဲ့စပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း၊ ပုဒ် ရှေနောက်ပြန်နေသည်၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း သိစေသည်။

ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ်-သမာသလိင်္ဂတ်။ တနည်း-သမာသလိင်္ဂ-ပဒတ် ဘာဝတ် သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(က-၂) ဖြင့် ဂဗ္ဘအရ နတ်ပြည် ဝဋ်သန္ဓေကို ယူရ မည်၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း၊

တနည်း-ဂဗ္ဘသည် နတ်ပြည်ပဋိသန္ဓေ၏ ပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း၊ အပ ဂဗ္ဘဟူသည် နတ်ပြည် ပဋိသန္ဓေသို့

ရောက်ခြင်းငှါ မထိုက် ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုငှင်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ-၁) ဖြင့် နယန္တရ ဇောတက၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ အပ, ဥပသာရ၏ ဂရဟာအနက်။ ဝါ-ဟီနအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ ဂဗ္ဘပုဒ်နှင့် စတုတ္ထီ-ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ။ တနံည်း- သမာသ-လိင်္ဂတ္ထ ပဒသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ-၂) ဖြင့် အကြောင်းနှင့်တကွ နောင်အခါ၌ ယုတ်သော ပဋိသန္ဓေကို ရခြင်းအဘို့ရှိ၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ-၃) ဖြင့် အပဂဗ္ဘဟူသည် အမိဝမ်း၌ ယုတ်သော ဝမ်း၌ နေရခြင်းသည် ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ အနက်ပေးပုံကား – အပဂဗ္ဘော၊ နတ်ပြည် ပဋိသန္ဓေမှ ကင်း၏။ ဝါ၊ နတ်ပြည် ပဋိသန္ဓေသို့

ဈောက်ခြင်းငှါမထိုက်(ရှေ့ သဒ္ဒတ္ထ)။ နောက် (အဓိပ္ပါယတ္ထ)။ တနည်း–အပဂဗ္ဘော၊ ယုတ်သော အမိဝမ်း၌ နေရခြင်းရှိ၏။ (သဒ္ဒတ္ထ)။ ဝါ-နောင်အခါ၌ ယုတ်သော ပဋိသန္ဓေကို ရခြင်း အဘို့ရှိ၏ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)။

၈၂။ (က) တာနဿူတိ တာနိ အဿု။

(ခ) ဘဝေယျုန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က)ဖြင့် တာနဿုပုဒ်ကို တာနိ အဿုဟု ပုဒ်ဖြတ်ရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သန္ဓိလိင်္ဂပဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် အဿု၌ အသဓာတ်၏ ဘုဝိအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ သု၏ နိပါတန သုတ်ကြီးဖြင့် သနှင့်တကွ ဧယျုံ ဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုဌင်း သိစေသည်။

ဓာတွဘ္ဆ ဒုတိယဝိဘတ္တိပဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၈၃။ ကုက္ကုဋ္ဌိယာ သမ္မာ အဓိသယိတာနိတိ တာယ ဇနေတ္တိယာ ပက္ခေ ပသာရေတွာ တေသံ ဥပရိ သယန္တိယာ သမ္မာအဓိသယိတာနိ ၌—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား-တာယ ဇနေတ္တိယာဖြင့် ဤ၌ ကုက္ကုဋ္ဌိကား ကုက္ကုဋ္ဌိယာ အဏ္ဍာနိစသည်ဖြင့် ဆိုခဲ့ပြီးသော

ကြက်မ၊ ယင်းသည်လည်း အမိဖြစ်သော ကြက်မကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ပကွေ ပသာရေတွာ ဖြင့် သမ္မာ နိပါတ်၏ ဉာယတ္ထ၊ ဝါ-သုန္ဒရတ္ထ၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

နိပါတ လိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

တေသံ ဥပရိ သယန္တိယာ ဖြင့် အဓိ, ဥပသာရ၏ ဥပရိ အနက်ဟောဏ်အဖြစ်ကိုရင်း၊ ယင်းဥပရိ၏ သမ္မန်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ အနက်ပေးပုံကား ကုက္ကုဋ္ဌိယာ၊အမိဖြစ်သော ကြက်မသည်။သမ္မာ၊အသင့်အားဖြင့်။ဝါ၊ကောင်းစွာ (သဒ္ဒတ္ထ)။ ဝါ၊ အတောင်တို့ကိုဖြန့်၍ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)။ အဓိ-သယိတာနိ၊ ထိုကြက်သူငယ်တို့၏ အထက်၌ ဝပ်အပ်ကုန်သည်ဟု ပေးရမည်။

၈၄။ (က)သမ္မာ ပရိသေဒိတာနီတိ ကာလေန ကာလံ ဥတုံ ဂဏ္ဍာပေန္တိယာ သုဋ္ဌု သမန္တတော သေဒိတာနိ။

(ခ) ဥသ္မီကတာနီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ ၌—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား-(က) ကာလေန ကာလံ ဥတုံ ဂဏှာပေန္တီယာဖြင့် သုဠ္ဌု၏ အဓိပ္ပါယ်ကို၊ သုဠ္ဌုဖြင့် သမ္မာသဒ္ဒါ၏ သုဠ္ဌုအနက်ဟော၏ဒေ-ဖြစ်ကို၊ သမန္တတော ဖြင့် ပရိသဒ္ဒါ၏ သမန္တအနက် ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ နိပါတလိင်္ဂတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဥဏှဥတုကို လွှတ်စေ၏ဟူသည် ပူအောင် ပြုခြင်းပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ အနက်ကား—

သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ(သဒ္ဒတ္ထ)။ ဝါ၊ ရုံခါ ဥဏှဥတုကို ယူစေသဖြင့် (အဓိပ္ပါယတ္ထ)။ ပရိသေဒိတာနိ၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ ဥဏှ ဥတုကို လွှတ်စေ အပ်ကုန်သည် (သဒ္ဒတ္ထ)။ ဝါ၊ ပူအောင်ပြုအပ်ကုန်သည် (အဓိပ္ပါယတ္ထ)။

၇၅။ (က) သမ္မာ ပရိဘာဝိတာနိတိ ကာလေန ကာလံ သုဠ္ဌု သမန္တတော ဘာဝိတာနိ။

(ခ) ကုက္ကုဋ္ဌဂန္ဓံ ဂါဟာပိတာနိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၌-

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား- (က) ဖြင့် သမ္မာသဒ္ဒါ၏ သုဠ္ဌုအနက် ဟော၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ ပရိသဒ္ဒါ၏ သမန္တအနက်ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုဌင်း သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ပွါးစေအပ်၏ ဟူသည် ကြက်တို့၏ အနှံ့ကို ယူစေခြင်းပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အနက်ကား– သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ ပရိဘာဝိဘာနီ၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ ပွါးစေအပ်ကုန်သည် (သဒ္ဒတ္ထ)။ ဝါ၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ ကြက်တို့၏ အနှံ့ကို ယူစေအပ် ကုန်သည် (အဓိပ္ပါယတ္ထ)။

၈၆။ (က) **ကိန္တိ သွဿ ဝစနီယောတိ သော ကိန္တိ ဝစနီယော အဿ။**

(ခ) ကိန္တိ ဝတ္တဗ္ဗော ဘဝေယျ ဇေဋ္ဌော ဝါ ကနိဋ္ဌော ဝါတိ။

(ဂ) သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ၌—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား–(က) ဖြင့် သွဿကို **သော** အဿ-ဟု ပဒစ္ဆေဒ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ သော ကိန္တိ ဝစနီယော အဿဟု- ပုဒ်စပ်၍ အနက်ယောဇနာ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

သန္ဒိလိဂ်ပဒ, ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဝတ္တဗ္ဗောဖြင့် ဝစနီယောဌ် အနီယပစ္စည်း၏ ကမ္မသာဓန၏ အဖြစ်ကို၊ ဘဝေယျဖြင့် အဿဌ် တ - သဗ္ဗနာမ်

ပုဒ်မဟုတ် အာချာတ်ပုဒ်၏ အဖြစ်၊ အသဓာတ်၏ ဘုဝိ အနက် ဟော၏ အဖြစ်၊ သ၏ ယျောဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဒုတိယပစ္စယတ္ထ ဓာတ္ဌတ္ထ ဒုတိယ ဝိဘတ္တိပဒ သံဝဏ္ဏနာ တည်း။

ဇေဋ္ဌော ဝါ ကနိဋ္ဌော ဝါတိဖြင့် ကိန္တိဟူသော ပုစ္ဆာ၏ ပုစ္ဆနာကာရ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာဘည်း။

(ဂ) ဖြင့် ကြွင်းကျန်သော ပုဒ်တို့သည် ပေါ်လွင်ထင်ရှားသောအနက်ရှိရကား – ဤ၌ မဖွင့်ပြပြီဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဂ၇။ ဇေဋ္ဌောတိဿ ဘော ဂေါတမ ဝစနီယောတိ ဘော ဂေါတမ သော ဇေဋ္ဌော ဣတိ အဿ ဝစနီယော၌–

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား – ဘော ဂေါ (လ) နီယောဖြင့် ဇေဋ္ဌောတိဿပုဒ်ကို ဇေဋ္ဌော ဣတိ အဿဟု ပဒစ္ဆေဒ ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ဘော ဂေါတမ သော ဇေဋ္ဌော ဣတိ ဝစနီယော အဿ ဟု အတ္ထယောဇနာ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

သန္ဓိလိဂ်ပဒ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။ သမ္မန္ဓဆက္ကတွင် ပဒနှင့် သမ္မန္ဓသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၈၈။ (က) အဝိဇ္ဇာဂတာယာတိ အဝိဇ္ဇာ ဝုစ္စတိ အညာဏံ တတ္ထ ဂတာယ။

(ခ) ပဇာယာတိ သတ္တာမိဝစနမေတံ ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- (က) အဝိဇ္ဇာ ဝုစ္စတိ အညာဏံဖြင့် - အဝိဇ္ဇာဂတာယ၌ အဝိဇ္ဇာအရ မောဟကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကို၊ တတ္ထ ဂတာယ ဖြင့် "အဝိဇ္ဇာယ ဂတာ အဝိဇ္ဇာဂတာ" ဟု သတ္တမီ တပ္ပုရိသ်တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သမာသလိဂ်တ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဤ၌ ပဇာသဒ္ဒါသည် သတ္တာါအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၈၉။ ပရိယောနဒ္ဓါယာတိ တေန အဝိဇ္ဇဏ္ဍကောသေန သမန္တတော ဩနဒ္ဓါယ ဗဒ္ဓါယ ဝေဌိတာယ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—သမန္တတော ဖြင့် ပရိသဒ္ဒါ၏ သမန္တအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဗဒ္ဓါယဖြင့် ဩနဒ္ဓါယ၌ အဝပုဗ္ဗ နဟဓာတ်၏ ဗန္ဓနအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ အဝ, ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဥပသဂ္ဂလိဂ်တ္ထ ဒုတိယဓာတွတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိဂ်တ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဝေဌိတာယဖြင့် ဖွဲ့ယှက်၏ ဟူသည် ရစ်ပတ်ခြင်းပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို၊ တေန အဝိဇ္ဇဏ္ဍကောသေနဖြင့် ဖွဲ့ယှက်ခြင်းသည် ဆိုခဲ့ပြီးသော အဝိဇ္ဇာ တည်းဟူသော ဥခွံဖြင့် ဖွဲ့ယှက်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ အနက်ကား—

ပရိယောနဒ္ဓါယ၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ ဖွဲ့ယှက်အပ်သော၊ (သဒ္ဒတ္ထ)။ ဝါ၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ ရစ်ပတ်အပ်သော (အဓိပ္ပါ-ယတ္ထ)။ ဝါ၊ အဝိဇ္ဇာ တည်းဟူသော ဥခွံဖြင့် ထက်ဝန်း ကျင်မှ ဖွဲ့ယှက်ရစ်ပတ်အပ်သော (သာဓိပ္ပါယ သဒ္ဒတ္ထ)။

၉၀။ **အဝိဇ္ဇဏ္ဍကောသံ ပဒါလေတွာတိ တံ အဝိဇ္ဇာ-မယံ အဏ္ဍကောသံ ဘိန္ဒိတွာ၌—**

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—အဝိဇ္ဇာမယံ အဏ္ဍကောသံဖြင့် အဝိဇ္ဇာနှင့်-အဏ္ဍ, ကောသ နှစ်ပုဒ်ကို ကမ္မဓာရည်းသမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကို၊ တံဖြင့် အဝိဇ္ဇာတည်း ဟူသော ဥခွံဟူသည် နောက်က ဆိုခဲ့ပြီးသော အဝိဇ္ဇာဟူသော ဥခွံ ပင် တည်းဟူသောအဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

သမာသလိဂ်တ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဘိန္ဒိတွာဖြင့် ပဒါလေတွာ ၌ ပပုဗ္ဗ ဒလဓာတ်၏ ဘေဒန အနက်ဟောဏ်အဖြစ်ကိုဝှင်း၊ ပ၏ ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက၏အဖြစ်ကိုဝှင်း၊ (ဤကား ဂဏ္ဌိ)။

တနည်း —ပ၏ ဓာတွတ္ထ ဗာဓက၏အဖြစ်ကိုဝှင်း၊ ကာရိယာတိဒေသဖြစ်သော ဏေ ပစ္စည်း၏ စုရာဒိဂိုဏ်း သုဒ္ဓကတ္တားဟောကြိယာ၏ အဖြစ်ကိုဝှင်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတွတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၉၁။ ဧကောဝ လောကေတိ သကလေပိ လောကသန္နိဝါသေ အဟမေဝ ဧကော အဒုတိယော၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—သကလေ(လ) ဒုတိယောဖြင့် ဤ၌ လောကအရ-အလုံးစုံသော သတ္တလောကကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုဝှင်း၊ ဧကောဝကို ဧကော ဝေဟု ပုဒ်ဖြတ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဝှင်း၊ ဝေပုဒ်ကို-အဟံပုဒ်နှင့် ယှဉ်စပ်၍ အတ္ထယောဇနာ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဝှင်း၊ ဧက သဒ္ဒါ၏ အ,သဟာယ အနက်ဟောဏ်အဖြစ်ကိုဝှင်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သန္ဓိလိင်္ဂပဒ ဘာဝတ္ထ သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၉၂။ (က) အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ အနုတ္တရန္တိ ဥတ္တရဝိရဟိတံ သဗ္ဗသေဋ္ဌံ။

(ခ) သမ္မာ သမ္ဗောဓိန္တိ သမ္မာ သာမဥ္ဇ ဗောဓိံ။

(ဂ) အထ ဝါပသင်္ခံ သဗ္ဗသုန္ဒရဉ္စ ဗောဓိံ၊

(ဃ) ဗောဓိဘိ ရုက္ခောပိ မဂ္ဂါပိ သဗ္ဗညုတ-ဉာဏဿိ နိဗ္ဗာနဿိ ပုစ္ဆတိ။

(င) ဣမ ပန ဘဂဝတော အရုဟတ္တမဂ္ဂဉာဏံ အဓိပ္ပေတံ။

(စ) သဗ္ဗညုတဉာဏန္တိပိ ဝဒန္တိဉ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— (က) ဥတ္တရဝိရဟိတံ ဖြင့် အနုတ္တရံဉ် နပုဒ်၏- ဝိရဟအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ဥတ္တရပုဒ်နှင့် "နတ္ထိ ဥတ္တရံ အတ္တနော ဥတ္တရိကရံ အဿာတိ အနုတ္တရော" ဟု စတုတ္ထိဗဟုဗ္ဗီဟိပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ သဗ္ဗသော်-ဖြင့် မိမိထက် ဥတ္တရိတရုမရှိရကား ခပ်သိမ်းသော တရားတို့ထက် မြတ်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ၊ တနည်း—သမာသ-လိင်္ဂပဒတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် သမ္မာသဒ္ဒါ၏ အဝိပရီတ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ သံသဒ္ဒါ၏ သမ္မတ္ထ၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ) ဖြင့် နယန္တရဇောတက၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ သမ္မာသဒ္ဒါ၏ ပသဒ္ဒ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ သမ္မာသဒ္ဒါ၏

သုန္ဒရအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ သံသဒ္ဒါ၏ ပဒါလင်္ကာ-ရ၏ အဖြစ်ကိုငှင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ နိပါတလိင်္ဂတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဃ) ဖြင့် ဤ၌ ဗောဓိသဒ္ဒါသည် သမည အားဖြင့် သစ်ပင်, အရဟတ္တမဂ်, သဗ္ဗညုတဉာဏ်, နိဗ္ဗာန် ဟူသော အနက်တို့ကို ဟောနိုင်သည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ။ တနည်း—နာမလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(င) (စ) ဝါကျတို့ဖြင့်- ဤ၌ အလိုရှိအပ်သော ဗောဓိ-သဒ္ဒါ၏ အနက်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း

အတ္ထုဒ္ဓါရအားငလျင်စွာ ဗောဓိပုဒ်ကို ဝိဂြိုဟ်ပြုပုံကား

အဗုဇ္ဈိ တ္ထောတိ ဗောဓိ" အဓိကရဏသာဓန၊ ဗောဓိပင်ရ၏။ "သယံ ဗုဇ္ဈတီတိ ဗောဓိ"၊ ဗုဇ္ဈန္တိ ဧတေန အရိယာတိ ဗောဓိ" ကတ္တုသာဓန, ကရဏသာဓန၊ အရဟတ္တမဂ်ရ၏။ "သဗ္ဗဓမ္မေ သဗ္ဗာကာရတော ဗုဇ္ဈတီတိ ဗောဓိ" ကတ္တုသာ-ဓန၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ရ၏။ "ဗုဇ္ဈိယတိ သစ္ဆိကရီယတီတိ ဗောဓိ" ကမ္မသာဓန၊ နိဗ္ဗာန်ရ၏။

၉၃။ (က) အဘိသမ္မုဒ္ဓေါဘိ အဗ္ဘညာသိံ ပဋိဝိဇ္ဈိံ။

(ခ) ပတ္တောမှိ အဓိကတောမှိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ-ဌ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- (က) အဗ္ဘညာသိံ ဖြင့် အဘိ-သမ္မုဒ္ဓေါ ၌ ဗုဓောတ်၏ ဉာဏအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ တပစ္စည်း၏ အတိတ်ကာလ၌ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကိုဝင်း၊ အဘိ-ဥပသာရ, သံဥပသာရ တို့၏ ဓာတ္ဒတ္ထာနုဝတ္တက-ပဒါလက်ာ-ရ၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ပဋိဝိဇ္ဈိံ ဖြင့် သိ၏ဟူသည် အနုမာန စသောအားဖြင့် သိသည်မဟုတ်၊ မျက်မှောက်ပြု၍ သိ၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတ္ဒတ္ထ, ဒုတိယပစ္စယတ္ထ, ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ, ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ပတ္တောမှိ ဖြင့် မျက်မှောက်ပြု၍ သိ၏ဟူသည် ရောက်၍ သိ၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို၊ အဓိကတောမှိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိဖြင့် ရောက်၏ဟူသည်-သွား၍ရောက်သည် မဟုတ်၊ မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ရ၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၉၄။ (က) ပဿဒ္ဓေါ ကာယော အသာရဒ္ဓေါတိ ကာယစိတ္တပဿဒ္ဓိဝသေန ကာယောပိ မေ ပဿဒ္ဓေါ အဟောသိ။

(ခ-၁) အသာရဒ္ဓါတို့ သော စ ခေါ ပဿဒ္ဓတ္တာ-
ယေဝ အသာရဒ္ဓါ။

(ခ-၂) ဝိဂတဒရထောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ-၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- (က) ကာယစိတ္တပဿဒ္ဓိ-စသေနဖြင့် ကာယအရ- နာမကာယ, ရူပကာယနှစ်ပါးစုံကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကို၊ မေဖြင့် ကာယောဟူသော သမ္မန်၏ သမ္မန်ကို မေဟု ထည့်ရမည်၏အဖြစ်ကို၊ ကာယောပိ မေ ပဿဒ္ဓေါ အဟောသိ"ဖြင့် ကာယပုဒ်နောင် ပိသဒ္ဒါ ကျေ သည်၏အဖြစ်ကိုဂင်း"ကာယောပိ မေ ပဿဒ္ဓေါ အဟောသိ" ဟု အတ္ထယောဇနာ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

အာဘိဓေယျတ္ထ,ဘာဝဲတ္ထ,ဘာဝဲတ္ထဲ,ဘာဝတ္ထ,သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ-၁) ဖြင့် ပဿဒ္ဓိသည် အသာရဒ္ဓ၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝဲတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ-၂) ဖြင့် အသာရဒ္ဓါ၌ နပုဒ်၏ ဝိဂတ အနက် ဟော၏အဖြစ်ကိုဂင်း၊ သာရဒ္ဓပုဒ်၏ ပူပန်ခြင်း ဒရထအနက် ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ "နတ္ထိ သာရဒ္ဓါ အသာတိ အသာ-

ရဒ္ဓါ" ဟု စတုတ္တီ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂတ္ထ, အဘိဓေယျတ္ထ, သမာသလိင်္ဂတ္ထ နှစ်ပါးပေါင်း သမာသလိင်္ဂပဒတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၉၅။ (က) သမာဟိတံ စိတ္တံ ကေဂ္ဂန္တိ စိတ္တမ္ပိ မေ သမ္မာ အာဟိတံ သုဋ္ဌု ထပိတံ အပ္ပိတံ ဝိယ အဟောသိ။

(ခ) သမာဟိတတ္တာ ဝေ စ ကေဂ္ဂံ အစလံ နိပ္ပန္ဒ-နန္တိ-၌—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား– စိတ္တမ္ပိ ဖြင့် စိတ္တသဒ္ဒါ-နောင်- အပိသဒ္ဒါ ကျေသည်၏ အဖြစ်ကို၊ မေ ဖြင့် စိတ္တံ ဟူသော သမ္ဗန္ဓီ၏ သမ္ဗန်ကို မေ-ဟု ထည့်ရမည်၏ အဖြစ်ကို၊ သမ္မာ အာဟိတံ ဖြင့် သမာဟိတံပုဒ်ကို သံ အာဟိတံ-ဟု ပုဒ်ဖြတ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ သံဥပသာရ၏ သမ္မာအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ သုဋ္ဌု ထပိတံ ဖြင့် သမ္မာ သဒ္ဒါ၏ သုဋ္ဌု အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ အာပုဗ္ဗ ဓာ-ဓာတ်၏ ထပန အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း အာဥပသာရ၏ ဓာတ္ဒတ္ထ ဗာဓက၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝဲတ္ထ သန္ဓိလိင်္ဂပဒ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ နိပါတလိင်္ဂတ္ထ ဒုတိယဓာတ္ဒတ္ထ ဥပသဂ္ဂ လိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အပိုတံ ဝိယ အဟောသိ, ကောင်းစွာထား ဟူသည် အပွနာ ကျသကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(၁-၁) ဖြင့် သမာဟိတ သည် ကေဂ္ဂ၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ တည်ကြည်၏ ဟူသည် မတုန်လှုပ်ခြင်းပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း၊ ပုဗ္ဗဘာဂ ပဋိပဒါ၏ ပရိသမာပန၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဇဒ်။ (က) ဝိဝိစွေဝ ကာမေဟိတိ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စိတ္ဒာ ဝိနာ ဟုတ္ဒာ အပသက္ကေတ္ဒာ၊

(၁) ယော ပနာယမေတ္ထ ဧဝကာရော၊ သော နိယမတ္ထောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား–(က) ဝိဝိစ္စိတ္ဒာဖြင့် ဝိဝိစွေဝ၌ ဝိပုဗ္ဗဝိစဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ စွ-၏ တ္ဒာပစ္စည်း၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဒုဘိယဓာတုပဒ ဒုဘိယပစ္စယပဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဝိနာ ဟုတ္ဒာ ဖြင့် ဝိပုဗ္ဗ ဝိစဓာတ်၏ ဝိဝေစန အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို ရင်း၊ ဝိဥပသာရ၏ ဓာတ္ဒတ္ထာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကိုရင်း (ဤကား ဘုရားကြီးဂဏ္ဌိ)။

တနည်း—ဝိနာ ဟုတ္ဌာ ဖြင့် ဝိပုဗ္ဗ-ဝိစိဓာတ်၏ ကင်းခြင်း ဝိဂတအနက်ဟောဏ် အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဝိဥပသာရ၏ ဓာတ္ဌတ္ထ-ဗာဓက၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။ (ဤကား—ဆင်တဲ့ ဂဏ္ဌိ)။

ဒုတိယဓာတ္ဌတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အပသဏ္ဍေတ္ဌာ- ဖြင့် ဤ၌ ကင်းဆိတ်၏ ဟူသည် ပယ်စွန့်သည်၏ အစွမ်းဖြင့် ဖဲခွါခြင်းပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဝိဝိစ္စေဝ၌ ဧဝသဒ္ဒါ၏ နိယမ အနက်ဟောဏ် အဖြစ်ကို သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အနက်ကား—ကာမေဟိ၊ ကာမတို့မှ။ ဝိဝိစ္စေဝ၊ ကင်းဆိတ်၍သာလျှင် (သဒ္ဒတ္ထ)။ ဝါ—ပယ်စွန့်သည်၏ အစွမ်းအား ဖြင့် ဖဲခွါဆုတ်ရှားသွားခဲ့၍ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)။

၉၇။ ကာမေဟိတိ ဣမိနာ ပန ပဒေန ယေ စ နိဒ္ဒေသေ ကတမေ ဝတ္ထုကာမာ မနာပိယာ ရူပါတိအာဒိနာ နယေန ဝတ္ထုကာမာ ဝုတ္တာ၊ ယေ စ တတ္ထေဝ ဝိဘင်္ဂေ စ ဆန္ဒော ကာမောတိအာဒိနာ နယေန ကိလေသကာမာ ဝုတ္တာ၊ တေ သဗ္ဗေပိ သင်္ဂဟိတာ ဣစ္စေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗေ၌—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား—ဣမိနာ (လ) ဒဋ္ဌဗ္ဗာဖြင့် ကာမေဟိ ဌ် ကာမအရ ဝတ္ထုကာမ, ကိလေသကာမ နှစ်ပါးစုံကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၉၇။ **ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟီတိ** ကိလေသကာမေဟိ သဗ္ဗာကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ ဝါ ဝိဝိစ္စာတိ အတ္ထော **ယုဇ္ဇတိဿ—**

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား — ကိလေသ(လ) ယုဇ္ဇတိဖြင့် အကုသလဓမ္မ အရ- ကိလေသကာမ၊တနည်း- အလုံးစုံသော အကုသိုလ်ဓမ္မကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ ဝိဝိစ္စ ဟု အတ္ထယောဇနာ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၉၉။ **ဝိတက္ကနံ ဝိတက္ကော၊ ဥိဟနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ ဌ်—**

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား— ဝိတက္ကနံ ဖြင့် ဝိတက္ကောဌ် ဝိပုဗ္ဗ-တက္ကဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ အပစ္စည်း၏ ဘာဝ သာဓနဌ် ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ တနည်း—ဝိတက္ကပုဒ်ကို ဘာဝသာဓန ဝိဂ္ဂဟ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတုပဒ— ဒုတိယပစ္စယတ္ထ။တနည်း—အဘိဓာနတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဦဟနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိဖြင့် ပဇာနနစိန္တာ, ဝိဇာနနစိန္တာ, ဦဟနစိန္တာသုံးမျိုးတွင် ဤ၌ ဦဟနစိန္တာကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။ (ဤကား ဆင်တဲဂဏ္ဌိ)

တနည်း-တက္ကဓာတ်၏ ဘာသာ ဦဟန အနက်နှစ်ပါးတွင် ဤ၌ ဦဟနအနက်ဟော၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတုတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။ (ဤကား ဘုရားကြီးဂဏ္ဌိ။)

တနည်း-ဤ၌ ဝိတက် ဟူသည် ဤအာရုံသည် ဤသို့သဘောရှိ၏၊ ဤအာရုံသည် ဤသို့သဘောရှိ၏ဟု အာရုံကို ကြံခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။ (ဤကား-သာရတ္ထဋီကာအလိုတည်း။)

၁၀၀။ (က) ဝိစရဏံ **ဝိစာရော**။

(ခ) အနုသဉ္ဇရဏန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား=(က)ဖြင့် ဝိစာရော၌ ဝိပုဗ္ဗစရဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ ဏ ပစ္စည်း၏ ဘာဝဝါစက၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊

တနည်း-ဝိစာရပုဒ်ကို ဘာဝသာဓ် ဝိဂြိုဟ်ဆိုရမည်၏အဖြစ်ကိုဌင်း သိစေသည်။

ဒုတိယ ဓာတုပဒ,ဒုတိယပစ္စယတ္ထ။ တနည်း-အဘိဓာနတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဝိစာရဟူသည် အာရုံသို့ စိတ်ကိုလည်စေခြင်း ပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၀၁။ ဣတိ ဣမိနာစ ဝိတက္ကေန ဣမိနာစ ဝိစာရေန သဟ ဝတ္တတိ၊ ရူက္ခော ဝိယ ပုပ္ဖေန စ ဖလေန စာတိ ဣဒံ စျာနံ သဝိဘက္ကံ သဝိစာရန္တိ ဝုစ္စတိ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-ဣတိ။လ။ စာရေန ပါဠိတော်ဖြင့် ဆိုခဲ့ပြီးသော ဝိတက်, ဝိစာရတို့ကို ညွှန်ပြသည်၏အဖြစ်ကို စနှစ်လုံးဖြင့် အညမညသမုစ္စယ၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာဘည်း။

ဝိတက္ကေန ဝိစာရေန သဟ ဝတ္တတိ ဣဒံ စျာနံ သဝိတက္ကံ သဝိစာရန္တိ ဝုစ္စတိပါဠိတော်ဖြင့် သဝိတက်ပုဒ်-သဝိစာရံပုဒ်တို့၌ သ၏သဟသဒ္ဒါ၏ကာရိယ သ,၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ သဝိဘက္ကံ ပုဒ်ကို "ဝိတက္ကေန သဟ ယံ ဝတ္တတိတိ သဝိတက္ကံ" သဝိစာရံ ပုဒ်ကို "ဝိစာရေန သဟ ယံ ဝတ္တတိတိ သဝိစာရံ" ဟု ပဌမာ ဗဟုဗ္ဗီဟိပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုဌင်း သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂပဒ သမာသလိင်္ဂတ္ထ။ တနည်း—သမာသလိင်္ဂ ပဒတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ရူက္ခော ဝိယ ပုပ္ဖေန စ ဖလေန စာတိဖြင့် သဝိတက်ကံ သဝိစာရံ-ဟု ဆိုရာ၌ ဥပမာ၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၀၂။ ဝိဝေကဇန္တိ ဧတ္ထ ဝိဝိတ္တိ ဝိဝေကော၊ နီဝရဏ-ဝိဂမောတိ အတ္ထော၊ ဝိဝိတ္တောတိ ဝါ ဝိဝေကော၊ နီဝရဏ-ဝိဝိတ္တော စျာနသမ္ပယုတ္တမေမ္မရာသီတိ အတ္ထော၊ တသ္မာ ဝိဝေကာ တသ္မိံ ဝါ ဝိဝေကေ ဇာတန္တိ ဝိဝေကဇံ ၌—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား— "ဝိဝိတ္တိ ဝိဝေကော" ဖြင့် ဝိဝေကဇံ၌ ဝိဝေကပုဒ်ကို ဘာဝသာဓန ဝိဂ္ဂိုဟ် ဆိုရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

တနည်း—ဏပစ္စည်း၏ ဘောဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓာနတ္ထ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

နီဝရဏဝိဂမောတိ အတ္ထော–ဖြင့် ဝိဝေကအရ နီဝရဏ တို့မှ ကင်းဆိတ်ခြင်း ကြိယာကို အရကောက်ရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိမေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဝါ-ဖြင့် နယန္တရ ဇောတက၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဝိဝိတ္တောတိ ဝိဝေကောဖြင့် ဝိဝေကပုဒ်ကို ကတ္တုသာဓန-ကမ္မသာဓန။

တနည်း—ဟေတုကမ္မသာဓန ဝိဂ္ဂဟပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

တနည်း—ဏာပစ္စည်း၏ ကတ္တားအနက်- ကံအနက်တို့၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓာနတ္ထ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

နိဝရဏဝိဝိတ္တော စျာနသမ္ပယုတ္တ ဓမ္မရာသီတိ အတ္ထော ဖြင့် ဝိဝေက အရ နိဝရဏတို့မှ ကင်းတတ်- ဆိတ်တတ်သော။ ဝါ- နိဝရဏတို့သည် ကင်းအပ်- ဆိတ်အပ်သော။ ဝါ- ကင်းစေအပ်၊ ဆိတ်စေအပ်သော စျာန်နှင့် ယှဉ်သော တရားအပေါင်းကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

တသ္မာ ဖြင့် ဘာဝသာဓန ပြုခိုက်ဖြစ်သော ဝိဝေက သဒ္ဒါကို ညွှန်ပြသည်၏အဖြစ်ကို ဝိဝေကာ ဖြင့် "ဝိဝေကာ ဇာတံ ဝိဝေကဇံ" ဟု ပဋ္ဌမိတပ္ပုရိသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

တသ္မိံ ဖြင့် ကတ္တုသာဓန- ကမ္မသာဓန- ဟေတုကမ္မ-သာဓန ပြုခိုက်ဖြစ်သော ဝိဝေကသဒ္ဒါကို ညွှန်ပြသည်၏ အဖြစ်ကို။ ဝါ၊ ဖြင့် အတ္ထန္တရဝိကပ်၏ အဖြစ်ကို ဝိ ဝေက ဇာတံ ဖြင့် ဝိဝေကဇပုဒ်ကို သတ္တမီ တပ္ပုရိသ် သမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝဘ္ဘ သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗအနက်ကား—

ဝိဝေကဇံ၊ နိဝရဏတို့မှ ကင်းခြင်း- ဆိတ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော။ တနည်း၊ ဝိဝေကဇံ၊ နိဝရဏတို့မှ ကင်းတတ်-

ဆိတ်တတ်သော။ဝါ- နီဝရဏတို့သည် ကင်းအပ် ဆိတ် အပ် သော၊ ဝါ- ကင်းစေအပ် - ဆိတ်စေအပ်သော စျာန်နှင့်ယှဉ် သော တရားအပေါင်းခြို ဖြစ်သောဟု ပေးလေ။

၁၀၃။ (က) ပိုနယတိတိ ပီတိ။

(ခ) သာ သမ်ပယောယနလက္ခဏာ၊ ကာယစိတ္တ ပီနန်- ရသာ၊ ဖရဏရသာ ဝါ၊ သြဒဂျပစ္စုပဋ္ဌာနာ ခြို—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား - (က) ဖြင့် ပီတိ ခြို ပီဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ တိုပစ္စည်း၏ ဟေတုကတ္တုသာဓန အနက်ခြို ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတုပဒ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ပီတို့၏ လက္ခဏ ရသ ပစ္စုပဋ္ဌာန်တို့၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၀၄။ သုခနံ သုခံ။ သုဋ္ဌု ဝါ ခါဒတိ ခနတိ စ ကာယ- စိတ္တာဗာဓန္တိ သုခံ-ခြို—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား "သုခနံ သုခံ" ဖြင့် သုခံ ခြို သုခဓာတ်၏ ဒုဖြစ်ကိုဂင်း၊ အပစ္စည်း၏ ဘာဝ သာဓန၏

အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ဝါ- သုခပုဒ်ကို ဘာဝသာဓန် ဝိဂြိုဟ် ဆိုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

ဒုတိယဝေတုပဒ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ—အဘိဓာနတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

သုဋ္ဌု ဝါ ခါဒတိဖြင့် နယန္တရ ဇောတက၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ သုခံ၌ သုပုဗ္ဗ ခါဒဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ သုဥပသာရ၏ သုဋ္ဌုအနက်ဟောဇ၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ အပစ္စည်း၏ ကတ္တားဟောဇ၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဒုတိယဝေတုပဒ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ခနတိ စ ကာယစိတ္တာဗာဓံဖြင့် သုခံ၌သုပုဗ္ဗ ခနုဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ အပစ္စည်း၏ ကတ္တားဟောဇ၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ သမ္ပိဏ္ဍန၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ခနုဓာတ်၏ ကံကို ကာယစိတ္တာ-ဗာဓံဟု ထည့်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

ဒုတိယဝေတုပဒ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ-သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၀၅။ (က-၁) အယဉ္ဇ ပီတိ ဣဒဉ္ဇ သုခံ အဿ ဈာနဿ။

(က-၂) အသ္မိံ ဝါ ဈာနေ အတ္ထီတိ ဣဒံ ဈာနံ ပီတိသုခန္တိ ဝုစ္စတိ။

(ခ-၁) အထ ဝါပိတိ စ သုခဉ္စ ပီတိသုခံ၊ဓမ္မ-
ဝိနယဒေသော ဝိယ။

(ခ-၂) ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခမဿ စျာနဿ။

(ခ-၃) အသို့ ဝါ စျာနေ အတ္ထိတိ ဧဝမ်ိဳ
ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ဥ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား– (က-၁) ဖြင့် ပီတိသုခပုဒ်၌ ဒွန်သမာသ် အတ္ထင်းငုပ်သည်၏ အဖြစ်ကိုဆင်း၊ "ပီတိ သုခံ အဿ အတ္ထိတိ ပီတိသုခံ" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဏ- ပစ္စည်း၏ အဿတ္ထိ အနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဆင်း။

(က-၂) ဖြင့် "ပီတိသုခံ အသို့ အတ္ထိတိ ပီတိသုခံ" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဏ- ပစ္စည်း၏ အဿတ္ထိအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ ပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။ (ဤကား သာရတ္ထ။)

တနည်း–(က-၁) ဖြင့် ပီတိသုခပုဒ်ကို စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို (က-၂) ဖြင့် ပီတိသုခပုဒ်ကို သတ္တမီ ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ် ကိုဆင်း၊ အတ္ထဋ္ဌရဝိကပ်၏အဖြစ်ကိုဆင်း သိစေသည်။

သမာသ လိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။ (ဤကား ဝိမတိ။)

(ခ-၁) ဖြင့် ပီတိသုခပုဒ်ကို ဒွန်သမာသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ ဓမ္မ ဝိနယစသော ပုဒ်တို့နှင့် တွဲစပ်ပုံတူကြသည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ-၂) ဖြင့် ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံပုဒ်ကို စတုတ္ထီဗဟုဗ္ဗီဟိ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ အလယ်၌ ပဌမာဝိဘတ် မကျေသော အလုတ္တသမာသ်၏အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ-၃) ဖြင့် အတ္ထန္တရဝိကပ်၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံပုဒ်ကို သတ္တမီဗဟုဗ္ဗီဟိ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ ဝိဘတ် မကျေသော အလုတ္တ သမာသ်၏ အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၀၆။ (က) ပဌမန္တိ ဂဏနာနုပုဗ္ဗတာ ပဌမံ။

(ခ) ဣဒံ ပဌမံ သမာပဇ္ဇတီတိပိ ပဌမံ ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား– (က) ဖြင့် ဤ၌ ပဌမသဒ္ဒါကား **အာဒျတ္ထ**၊ ယင်းသည်လည်း ဒေသနာဂ္ဂမ၏ **အဖြစ်ကို**၊ **တနည်း**- သခ်္ျာဂ္ဂမ၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

နာမလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် "ပဌမံ သမာပဇ္ဇတီတိ ပဌမံ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အ ပစ္စည်း သမာပဇ္ဇတိအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ သမုစ္စယ၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

ပစ္စယတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၀၇။ (က) ပစ္စနီက ဓမ္မေ ဈာပေတီတိ ဈာနံ။

(ခ) ဣမိနာ ယောဂိနော ဈာယန္တီတိပိ ဈာနံ။

(ဂ) ပစ္စနီက ဓမ္မေ ဒဟန္တိ ဂေါစရံ ဝါ စိန္တေန္တီ-တိ အတ္ထော။

(ဃ) သယံ ဝါ တံ ဈာယတိ ဥပနိဗ္ဗာယတီတိ ဈာနံ။

(င) တေနေဝ ဥပနိဗ္ဗာနလက္ခဏန္တိ ဝုစ္စတိ။

(စ) တဒေတံ အာရမ္မဏူပနိဗ္ဗာနံ လက္ခဏူပ-နိဗ္ဗာနန္တိ ဒုဝိဓံ ဟောတိ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က) ဈာပေတိဖြင့် ဈာနံ၌ ဈေဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ယုပစ္စည်း၏ ဟေတုကတ္တုဝါစက ၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ပစ္စနီက ဓမ္မေ ဖြင့် ဈေဓာတ်၏ ကံကို ပစ္စ-နီကဓမ္မေဟု ထည့်ရမည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝါ၊ ဈေဓာတ်၏

ပေက္ခခေတ်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝါ၊ စျေခေတ်၏ သကမ္မကခေတ်၏ အဖြစ်ကို၊ ကျတိ ဖြင့် ဝစနဟေတု ဇောတက၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဒုတိယခေတုပဒ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ယောဂိနော ဖြင့် စျာယန္တိဒ္ဒ အန္တိဝိဘတ်၏ ကတ္တားကို၊ ယောဂိနော ဟု ထည့်ရမည်၏ အဖြစ်ကို ကျမိနော စျာယန္တိဖြင့် စျာနံ ဒ္ဒ စေျခေတ်၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ ယုပစ္စည်း၏ ကရဏ သာဓန၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ ကျတိဖြင့် ဝစနဟေတု ဇောတက၏ အဖြစ်ကို၊ အပိဖြင့် သမုစ္စယ ဇောတက၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဒုတိယခေတုပဒ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ) ဒဟန္တိဖြင့် ပဌမဝိကပ် စျာပေတိ ဒ္ဒ စေျခေတ်၏ ဒဟနတ္ထ၏ အဖြစ်ကို၊ ပစ္စနီကခမ္မေ ဖြင့် ဒဟခေတ်၏ ကံကို၊ ပစ္စနီကခမ္မေဟု ထည့်ရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ခေတ္တတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဝါ-ဖြင့် နယန္တရ ဇောတက၏ အဖြစ်ကို၊ စိန္တေန္တိ ဖြင့် ဒုတိယဝိကပ် စျာယန္တိ ဒ္ဒ စေျခေတ်၏ စိန္တာအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို၊ ဂေါစရံ ဖြင့် ယင်းခေတ်၏ ကံကို ဂေါစရံ ဟု ထည့်ရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ခေတ္တတ္ထ ဘာဝဘ္ဘ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဃ) ဝါ ဖြင့် အတ္ထန္တရ ဝိကပ်၏ အဖြစ်ကို ဈာယတိ ဖြင့် ဈာနံ ၌ ဈေဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ယုပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဥပနိဗ္ဗာယတိ ဖြင့် ဈာယတိ ၌ ဈေဓာတ်၏ နိဗ္ဗာနအနက် ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဣတိ ဖြင့် ဝစနဟေတု ဇောတက၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ သယံ၊ တံ တို့ဖြင့် ဈာယတိ၌ ဈေဓာတ်၏ ကံကို တံ ဟု ထည့်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ တိဝိဘတ်၏ ကတ္တားကို သယံ ဟု ထည့်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဒုတိယဓာတုပဒ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ ဓာတ္ဒတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(င) ဖြင့် ဈာယတိ ဥပနိဗ္ဗာယတိ ဟု ဖွင့်ရာ၌ ရသင့်သော အကျိုး၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(စ) ဖြင့် ဈာနံ ၌ ဈာန်၏ အပြား နှစ်ပါး ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။ ဝါ- ဈာနဘေဒနှစ်ပါး ပြားသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ ဈာနံ ပုဒ် အနက်ပေးပုံကား—

ဈာနံ၊ ဆန့်ကျင်ဘက် တရားတို့ကို လောင်ကြွမ်းစေတတ်သော ဈာန်။ ဝါ၊ အာရုံကို ကြံစည်ကြောင်းဖြစ်သော ဈာန်။ ဝါ၊ အာရုံသို့ ကပ်၍ ရှုတတ်သော ဈာန်ဟု အနက်ပေးလေ။

၁၀၈။ (က) ဥပသမ္ပဇ္ဇာတိ ဥပဂန္ဓာ ပါပုဏိတ္ဓာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

(ခ) ဥပသမ္ပာဒယိတ္ဓာ ဝါ နိပ္ပါဒေတ္ဓာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က) ဥပဂန္ဓာ ဖြင့် ဥပ-သမ္ပဇ္ဇ ၌ ဥပ-ဥပသာရ- သံ ဥပသာရတို့၏ ဓာတ္ဓတ္တာနုဝတ္တက အနတ္ထကပဒါလက်ာရ- ပဒပူရဏ၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ ပဒ ဓာတ်၏ ဂတိအနက်ဟောဇ်၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇပုဒ်၏ တ္ဓာ ပစ္စယန္တပဒ၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ ဝါ-တ္ဓာပစ္စည်း၏ကာရိယ ၏ အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်။

ဥပသဂ္ဂလိဂ်တ္ထ ဒုတိယဓာတ္ဓတ္ထ ဒုတိယပစ္စယပဒ သံဝဏ္ဏနာ တည်း။

ပါပုဏိတ္ဓာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိဖြင့် ကပ်၏ ဟူသည် ရောက်ခြင်းပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။တနည်း ဂတိ သည် နိဗ္ဗတ္တဂတိ, ပဝတ္တနဂတိ, ပါပုဏနဂတိ,ဂတိ- ဂတိ အားဖြင့် လေးပါးတို့တွင် ဤ၌ ပါပုဏနဂတိ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ။ တနည်း အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

တနည်း၊ ပါပုဏိတ္ဓာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ ဖြင့် ဥပဂန္ဓာ၌ ဂမုဓာတ်၏ ပါပုဏန အနက်ဟောဇ်၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ ဥပ၏

ဓာတ္ထတ္ထာနုဝတ္တက အနတ္ထက၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတ္ထတ္ထ- ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဝါ-ဖြင့် နယန္တရ ဇောတက၏ အဖြစ်ကို၊ ဥပသမ္ပာဒယိတ္ဝာ ဖြင့် ဥပ-သ-ဥပသာရတို့၏ ဓာတ္ထတ္ထဝိသေသက၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ပဒဓာတ်၏ သံသိဒ္ဓိ အနက်ဟောဏ် အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇပုဒ်၏ တ္ဝာပစ္စယန္တပဒ၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ယင်းပုဒ်၌ ကာရိုတ်ပစ္စည်းကျေသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ-ဒုတိယဓာတ္ထတ္ထ ဒုတိယပစ္စယပဒ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

နိပ္ပါဒေတ္ဝာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ ဖြင့် ပြည့်စုံ၏ဟူသည် ပြီးစေခြင်းပင် တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗအနက်ပေးပုံကား—

ဥပသမ္ပဇ္ဇ၊ ကပ်၍။ ဝါ-ရောက်၍။ ဝါ- ပြည့်စုံစေ၍။ ဝါ-ပြီးစေ၍။

၁၀၉။ **ဝိဟာသိန္တိ ဗောဓိမဏ္ဍေ နိသဇ္ဇသခ်ါတေန ဣရိယာပထဝိဟာရေန ဣတိ ဝုတ္တပ္ပကာရစျာနံ သမင်္ဂီ ဟုတ္ဝာ အတ္တဘာဝဿ ဣရိယံ ဝုတ္တိံ ပါလနံ ယပနံ ယာပနံ စာရံ ဝိဟာရံ အဘိနိပ္ပါဒေသိန္တိ အတ္ထောဉ်—**

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား–ဣရိယာပထ ဝိဟာရေန ဖြင့် ဤ၌ ဝိဟာရ အရ ဣရိယာပထ ဝိဟာရ၏အဖြစ်ကို "ဗောဓ်-မဏ္ဍေ နိသဇ္ဇသခ်ါတေန" ဖြင့် ဣရိယာပထလေးပါးတွင် ထိုင်ခြင်း ဣရိယာပထ၏ အဖြစ်ကို၊ ဣတိဝုတ္တ (လ) အတ္ထောဖြင့် ဆိုခဲ့ပြီးသော စျာန်နှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ အတ္တဘောကို ဆောင်၏- ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ပထမ စျာန ကထာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁၀။ ဝိတက္က ဝိစာရာနံ ဝူပသမာတိ ဝိတက္ကဿ စ ဝိစာ-ရဿ စာတိ ဣမေသံ ဒွိန္နံ ဝူပသမာ သမတိက္ကမာ၊ ဒုတိယဇျာ-နက္ခဏေ အပါတုဘာဝါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား–ဝိတက္ကဿ စ ဝိစာရဿ စ ဖြင့် ဝိတက္က ဝိစာရ နှစ်ပုဒ်ကို ဒွန်သမာသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဣတိဖြင့် ဒွန်သမာသ်ပြုထားသော ဝိတက္က ဝိစာရပုဒ်ကို ညွှန်းပြသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဣမေသံ ဒွိန္နံ ဖြင့် ဝါကျာဝဓိကန္တ၏ အဖြစ်ကို၊ တနည်း၊ ဆဋ္ဌျန္တ၏အဖြစ်ကို၊ တနည်း၊ ဝိတက္က-ဝိစာရာနံ ၌ နံဝိဘတ်၏ ကံအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ။ တနည်း ဝိဘတ္တိပဒ။ တနည်း ဝိဘတျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

သမတိက္ကမာဖြင့် ဤ၌ ဝူပသမ ဟူသည် သန္တိလက္ခဏာ မဟုတ် ပယ်ခြင်းပင်တည်း၊ ယင်းပယ်ခြင်း ပဟာနသည်လည်း ဝိတက်, ဝိစာရတို့ကို ကျော်လွန်ခြင်း ပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။ **တနည်း၊** ဥပပုဗ္ဗ သမုဓာတ်၏ သမတိက္ကမနတ္ထ၊ဥပ၏ ဓာတ္ဒတ္ထ ဗာဓက၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဒုတိယခာဘ္ဒတ္ဘ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထသံဝဏ္ဏနာဘည်း။

ဒုတိယဇ္ဈာနက္ခဏေ အပါတုဘာဝါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိဖြင့် လွန်မြောက်၏ ဟူသည်လည်း သဘောအားဖြင့် ဒုတိယစျာန် ခဏ၌ ဝိတက်ဝိစာရတို့ မဖြစ်ခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ အနက်ကား

ဝိတက္က ဝိစာရာနံ၊ ဝိတက်ဝိစာရတို့ကို။ ဝါ၊ တို့၏။ ဝူပ-သမာ၊ လွန်မြောက်ခြင်းကြောင့်။ ဝါ၊ ဒုတိယစျာန် ခဏ၌ မဖြစ်ခြင်းကြောင့်ဟု ပေးလေ။

၁၁၁။ (က) အဇ္ဈတ္တန္တိ ဣဓ နိယကဇ္ဈတ္တမဓိပ္ပေတံ။

(ခ) ဝိဘင်္ဂေ ပန အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စတ္တန္တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-(က)ဖြင့် ဤ၌ အဏ္ဍတ္တအရ ဂေါစရဏ္ဍတ္တ, ဝိသယဏ္ဍတ္တ, အဏ္ဍတ္တဏ္ဍတ္တကို မယူရ၊ နိယကဏ္ဍတ္တ ကိုယူရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဤ၌ အဏ္ဍတ္တံဟု သာမည ဟောပါလျက် နိယကဏ္ဍတ္တကို ယူခြင်း၌ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဏ္ဍတ္တံ၊ မိမိ၏ သန္တာန်၌ ဖြစ်သော-ဟု အနက်ပေးလေ။

၁၁၂။ (က-၁) **သမ္ပသာဒနန္တိ** သမ္ပသာဒနံ ဝုစ္စတိ သဒ္ဓါ။

(က-၂) **သမ္ပသာဒနယောဂတော** စျာနမ္ပိ သမ္ပ-သာဒနံ။

(က-၃) နီလဝဏ္ဏယောဂတော နီလဝတ္ထံ ဝိယ။

(ခ) ယသ္မာ ဝါ တံ စျာနံ သမ္ပသာဒနသမန္နာ-ဂတတ္တာ ဝိတက္က ဝိစာရက္ခောဘ ဝူပသမနေန စေတော-သမ္ပသာဒယတိ၊ တသ္မာပိ သမ္ပသာဒနန္တိ ဝုတ္တံ။

(ဂ) ဣမသ္မိံ စ အတ္ထဝိကပ္ပေ သမ္ပသာဒနံ စေတ-သောတိ ဧဝံ ပဒသမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။

(ဃ) ပုရိမသို့ ပန အတ္ထဝိကပေ စောသောတိ တေ ကောဒိဘာဝေန သဒ္ဓိ ယောဇေတဗ္ဗံ၌—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား– (က - ၁) ဖြင့် ဤ၌ မုချအားဖြင့် သမ္ပသာဒနအရ - သဒ္ဓါစေတသိက်ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(က-၂) ဖြင့် ဂုဏ္ဍုပစာ, သဒိသူပစာအားဖြင့် သမ္ပသာဒန အရ စျာန်ကိုလည်း ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(က-၃) ဖြင့် စျာန်၏ သမ္ပသာဒန မည်ရာ၌ ဥပမာ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် အတ္ထန္တရ ဝိကပ်၊ ဝါ- နယန္တရ ဇောတက၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ မုချအားဖြင့် စျာန်၏ သမ္ပသာဒနမည်သည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ထိုသို့ စျာန်၏ သမ္ပသာဒန မည်ရခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ သမ္ပသာဒနံ၌ ယုပစ္စည်း၏ ဟေတု ကတ္တုသာဓန၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ဝါ၊ ယင်းပုဒ်ကို "သမ္ပသာဒယတီတိ သမ္ပသာဒနံ" ဟု ဟေတု ကတ္တုသာဓန ဝိဂ္ဂဟ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ။ တနည်း အဘိဓာနတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ) စသဒ္ဒါဖြင့် ဝါကျာရမ္ဘ၏ အဖြစ်ကို၊ တဝါကျလုံး ဖြင့် ယသ္မာ ဝါ (လ) ဝုတ္တံ ဟူသော နောက်ပြု အတ္ထဝိကပ်၌ စေတသောပုဒ်ကို ကမ္မတ္ထဆဋ္ဌီ အနက်ပေး၍ သမ္ပသာဒနံ ပုဒ်၌- ကမ္မကမ္မီ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဃ) ပနသဒ္ဒါ ဖြင့် ပကာရန္တရ ဧောတက၏ အဖြစ်ကို တဝါကျလုံးဖြင့် သမ္ပသာဒနံ ဝုစ္စတိ-သဒ္ဒါ အစရှိသော ရှေအတ္ထဝိကပ်၌ စေတသောပုဒ်ကို နောက် ဧကောဒိဘာဝ ပုဒ်နှင့် သမ္ပန် သမ္ပန္နီ၏ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘဝတ္ထ ဘာဝ်တ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ပုတ်ချက်။ ။သမ္ပသာဒနသဒ္ဒါကား-ဂုဏ္ဏုပစာ၊အဝိနာ-ဘာဝနည်း။ တနည်း သဒိသူပစာ ရဋ္ဌိနည်း တည်း။

တင်ပုံဆိုရိုးကား- ဤ၌ သမ္ပသာဒန သဒ္ဒါသည် ကြည် စေတတ်သော သဒ္ဒါဟူသော ဂုဏ်ဒြပ်၏သမ္ပသာဒန-ဟူသော အမည်ကို ဂုဏောဖြစ်သော ဒုတိယစျာန် ဒြပ်၌ တင်စား၍ ဂုဏောဖြစ်သော ဒုတိယစျာန် ဒြပ်ကို သမ္ပသာဒန-ဟု ခေါ် ဝေါ်ခြင်းကြောင့် ဂုဏ္ဏုပစာ သဒ္ဒါမည်၏။

နည်းဆိုရိုးကား-ဤ၌ သမ္ပသာဒနံ - ဟူသော နည်းသည် ဒုတိယစျာန် တည်းဟူသော မကင်းတတ် သည်ကို ဆိုသဖြင့် သဒ္ဒါတည်း ဟူသော မကင်းရာကိုလည်း ရသောကြောင့် အဝိနာဘာဝနည်း မည်၏။

၁၁၃။ (က–၁) ဧကော ဥဒေတီတိ ဧကောဒိ။

(က–၂) ဝိတက္ကဝိစာရေဟိ အနဇ္ဈာရုဠ္ဌတ္တာ အဂ္ဂေါ သေဋ္ဌော ဟုတ္ဝာ ဥဒေတီတိ အတ္ထော။

(က–၃) ဝိတက္ကဝိစာရဝိရဟတော ဝါ ဧကော အသဟာယော ဟုတ္ဝာတိပိ ဝတ္တုံ ဝတ္တတိ။

(ခ–၁) အထ ဝါ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေ ဥဒါယတီတိ ဥဒိ၊

(ခ–၂) ဥဋ္ဌာပေတီတိ အတ္ထော။

(ခ–၃) သေဋ္ဌဋ္ဌေန ဧကော စ သော ဥဒိ စာတိ ဧကောဒိ။

(ခ–၄) သမာဓိသေတံ အဓိဝစနံ။

(ခ–၅) ဣတိ ဣမံ ဧကောဒိ ဘာဝေတိ ဝစုယတီတိ ဣဒံ ဒုတိယဇ္ဈာနံ ဧကောဒိဘာဝံ ၌–

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က–၁) ဖြင့် ဧကောဒိ ၌ ဥဒိပုဒ်၏ ဥပုဗ္ဗ–ဣဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ဒ-၏ အာဂုံ၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ကွိပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ တနည်း— ဥဒိပုဒ်ကို သုဒ္ဓကတ္တုသာဓန ဝိဂ္ဂဟ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ကေပုဒ်နှင့် ဥဒိပုဒ်ကို ကမ္မ-

ဝေရည်း သမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေ သည်။

ဒုတိယ ဓာတုပဒ ဘာဝတ္ထ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ။တနည်း— အာဘိဓာနတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(က-၂)ဝိတက္က(လ) ရုဋ္ဌတ္တာဖြင့် ကေသဒ္ဒါ၏ အမြတ် ဟူသော အနက်ကို ဟောခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကို၊ အင်္ဂါဖြင့် ကော ဥဒေတိ ဌ် ကေသဒ္ဒါသည် သဒ်္ဒါဝါစက စသည်မဟုတ်၊ အဂ္ဂ ဝါစက၏ အဖြစ်ကို၊ သေဋ္ဌောဖြင့် အင်္ဂါဌ် အဂ္ဂ-သဒ္ဒါသည် အာဒိ- စသော အနက်ဟော မဟုတ်၊ သေဋ္ဌအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို၊ ဟုတ္တာ ဥဒေတိ ဖြင့် ကော ဥဒေတိဌ် ကေသဒ္ဒါသည် ဥဒေတိ ကြိယာ၏ ကတ္တားဟောပုဒ် မဟုတ်၊ ဟုတ္တာ ဟူသော ပါဌသေသ ကြိယာ၏ ကတ္တား၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ နာမလိင်္ဂတ္ထ။
တနည်း အာဘိဓေယျတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(က-၃) ဝါ ဖြင့် အတ္ထန္တရဝိကပ်- နယန္တရ ဇောတက ၏ အဖြစ်ကို ဝိတက္က ဝိစာရ ဝိရဟတောဖြင့် ကော ဥဒေတိ ဌ် ကေသဒ္ဒါ၏- အဖော်မရှိဟူသော အသဟာယ အနက်ကို ဟောရခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကို၊ ကော အသဟာ- ယောဖြင့် ကော ဥဒေတိ ဌ် ကေသဒ္ဒါသည် အသဟာယ- အနက်ကို\ဟောသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဟုတ္တာ ဖြင့်- ကော သည် ဥဒေတိ ကြိယာ၏ ကတ္တားဟောပုဒ် မဟုတ်၊ ဟုတ္တာ

ဟူသော ပါဌသေသ ကြိယာ၏ ကတ္တား၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ သမုစ္စယဇောတက၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သဗ္ဗနာမ လိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ-၁) အထ ဝါဖြင့် အတ္ထန္တရဝိကပ်၏ အဖြစ်ကို၊ သမ္ပယုတ္တ ဓမ္မေဖြင့် ဥဒါယတိ ၌ ဥပုဗ္ဗ-ဣဓာတ်၏ ကံကို သမ္ပယုတ္တဓမ္မေ ဟု ထည့်ရမည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဥဒါယတိဖြင့် ဥဒိ ၌ ဥပုဗ္ဗ ဣဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဒ- ၏ အာဂုံ၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ကာရိတလောပ၊ ဝါ- ကာရိတန္တောဂ၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ကိုပစ္စည်း၊ တနည်း — အပစ္စည်း၏ ကတ္တုဝါစက၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ တနံည်း—ကိုပစ္စည်း, အပစ္စည်း၏ ဟေတုကတ္တုသာဓန၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဝါ၊ ဥဒိပုဒ်ကို ဟေတုကတ္တုသာဓန ဝိဂ္ဂဟပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဣတိ ဖြင့် ဝစနဟေတုဇောတက၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဒုတိယဓာတုပဒ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ။ ဝါ၊ အဘိဓာနတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ-၂) ဖြင့် ဥဒါယတိ ၌ ဥပုဗ္ဗ-ဣဓာတ်၏ ဂတိအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဥ- ဥပသာရ၏ ဓာတ္ဒတ္ထာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဓာတ္ဒတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ-၃) ဖြင့် ဧက, ဥဒိနှစ်ပုဒ်ကို ကမ္မဓာရည်း သမာသ်တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ယင်း သမာသ်၌ ဧကသဒ္ဒါ

သည် သေဋ္ဌအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။
တနည်း-ယင်းသမာသ်၌ ကေသဒ္ဒါ၏ သေဋ္ဌ အသဟာယ အနက်နှစ်ပါးတွင် သေဋ္ဌအနက်ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂပဒတ္ထ သဗ္ဗနဝမလိင်္ဂတ္ထ။
တနည်း—အာဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ-၄) ဖြင့် ဤ၌ ကေသဒိအရ သဒ္ဒါ-ပညာ-စသည် တို့ကိုမယူ၊ သမာဓိကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အာဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ-၅) ဣတိ ဣမံ ကောဒိ ံ ဖြင့် ဆိုခဲ့ပြီးသောဝိကပ်အနက်ရှိသော ကောဒိကို ညွှန်းပြသည်၏အဖြစ်ကို ဘာဝေ-တိဖြင့် ကောဒိဘာဝံ၌ ဘာဝပုဒ်၏ ဘူဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ဏ ပစ္စည်း၏ ဟေဘုကတ္တုသာဓန၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ဝါ၊ ဘာဝံပုဒ်ကို "ဘာဝေတိတိ ဘာဝေါ" ဟု ဟေတုကတ္တု-သာဓနဝိဂ္ဂဟ ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဒုတိယဓာတုပဒ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ။
တနံ့ည်း—အာဘိဓာနတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဝဗုယတိဖြင့် ဘာဝေတိ ၌ ဘူဓာတ်၏ ဝဗုန အနက်ဟော၏အဖြစ်ကို၊ကောဒိ (လ)ကောဒိဘာဝံဖြင့် ကော-ဒိဘာဝပုဒ်ကို "ကောဒိ ဘာဝေါ ကောဒိဘာဝေါ" ဟု

ဒုတိယာတပ္ပုရိသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဣဒံ ဒုတိယဋ္ဌာနံ ဖြင့် ဧကောဒိဘာဝ အရ ဤ၌ ဒုတိယစျာန်ကို ကောက်ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဓာတ္ဝတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ အာဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ ဧကောဒိဘာဝပုဒ်ကို ဝိဂ္ဂိုဟ်ပြု၍ ပဒတ္ထ အရကောက်ပုံကား — "ဥဒေတိတိ ဥဒိ" သဒ္ဒကတ္တား သာဓန၊ "ဧကော သေဒ္ဓော ဟုတ္ဝာ ဥဒိ ဧကောဒိ" တနည်း- 'ဧကော အသဟာယော ဟုတ္ဝာ ဥဒိ ဧကောဒိ' ကမ္မဓာရည်း သမာသ်၊ တနည်း- "သမ္မယုတ္တဓမ္မေ ဥဒါယတိ ဥဋ္ဌာပေတိတိ ဥဒိ" ဟေတုကတ္တား သာဓန။

"ဧကော စ သော ဥဒိ စာတိ ဧကောဒိ" ကမ္မဓာရည်း သမာသ်၊ အရကား-သမာဓိ ရ၏။

"ဘာဝေတိ ဝဍ္ဎယတီတိ ဘာဝေါ" ဟေတုကတ္တား သာဓန။

"ဧကောဒိ ဘာဝေါ ဧကောဒိဘာဝေါ" ဒုတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ်၊ ဒုတိယစျာန် ရ၏။

အနက်ပေးပုံကား - ဧကောဒိဘာဝံ၊ မြတ်သည် ဖြစ်၍ ဖြစ်တတ်သော သမာဓိကို ပွါးစေတတ်သော။ ဝါ၊ အလော်မရှိ တပါးတည်း ဖြစ်၍ ဖြစ်တတ်သော သမာဓိကို ပွါးစေတတ်သော။ ဝါ၊ မြတ်သည် ဖြစ်၍ သမ္မယုတ် တရားတို့ကို

ထစေ, ကြွေစေ, ထောင်စေ - ဖြန်စေဘက်သော သမာဓိကို ပွါးစေဘက်သော - ဟု ပေးလေ။

၁၁၄။ အဝိတက္ကံ အဝိစာရန္တိ ဘာဝနာယ ပဟီနတ္တာ တေသွိ၊ တေသု ဝါ ဝိတက္ကော နတ္ထီတိ အဝိတက္ကံ၊ ဣမိနာဝ နယေန အဝိစာရံ၌—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား - ဘာဝနာယ ပဟီနတ္တာ ဖြင့် အဝိတက္ကံ အဝိစာရံ မည်ရခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကို၊ တေသွိ ဝိတက္ကော နတ္ထိဖြင့် အဝိတက္ကံ၌ နှ-သဒ္ဒါ၏ အဘာဝတ္ထ၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဝိတက္ကပုဒ်နှင့် သတ္တမီ ဗဟုဗ္ဗီဟိ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ တေသုဖြင့် ဝိတက္ကပုဒ်နှင့် စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗီဟိ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို။ ဝါ၊ ဖြင့် အတ္ထန္တရ ဝိကပ်၏ အဖြစ်ကို၊ ဣတိ ဖြင့် ဝစနဟေတု ဒေါတက၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ- နိပါတလိင်္ဂတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ နှစ်ပါးပေါင်း သမာသလိင်္ဂပဒတ္ထ သမာသလိင်္ဂပဒတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဣမိနာဝ နယေန အဝိစာရံဖြင့် အဝိစာရံပုဒ်ကိုလည်း အဝိတက္ကံပုဒ်၌ကဲ့သို့ နှ-သဒ္ဒါ၏ အဘာဝတ္ထ၊ ဝိစာရပုဒ်နှင့် သတ္တမီ ဗဟုဗ္ဗီဟိ။ တနည်း - စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ် တွဲစပ်ကြလေ - ဟု အလွန် ညွှန်ပြသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၁၅။ သမာဓိဇန္တိ ပဌမစျာနသမာဓိတော သမ္ပယုတ္တ-သမာဓိတော ဝါ ဇာတန္တိ အတ္ထော ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- ပဌမ စျာနသမာဓိတော ဖြင့် သမာဓိဇံ၌ သမာဓိအရ ပဌမစျာန်သမာဓိကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။ အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာ၊ ဝါ-ဖြင့် နယန္တရ ဇောတက၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

သမ္ပယုတ္တသမာဓိတော ဖြင့် သမာဓိဇံ၌ သမာဓိအရ သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော ဒုတိယစျာန်ဖြစ်သော သမာဓိကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

သမာဓိတော ဇာတံ ဖြင့် သမာဓိဇပုဒ်ကို ပဉ္စမီတပ္ပုရိသ် သမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ဇာတ ဟူသော နောက်ပုဒ်၌ တ ဟူသော ပုဒ်တစိပ်ကျေသည်၏ အဖြစ်ကို ဂင်း သိစေသည်။

သမာသလိင်တ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဣတိ အတ္ထောဖြင့် သမာဓိဇံ ၌ "သမာဓိတော ဇာတံ သမာဓိဇံ" ဟူသော ဤပဉ္စမီ တပ္ပုရိသ် သမာသ် အနက်ကို မှတ်ရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဒုတိယစျာနကထာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁၆။ (က) ပီတိယာ စ ဝိရာဂါတိ ဧတ္ထ ဝုတ္တတ္ထာယေဝ ပီတိ။

(ခ) ဝိရာဂေါတိ တဿာ ဇိဂုစ္ဆနံ ဝါ သမတိက္ကမော ဝါ။

(ဂ) ဥဘိန္နမန္တရာ စ-သဒ္ဒေါ သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော။

(ဃ) သော ဟိ ဝူပသမံ ဝါ သမ္ပိဏ္ဍေတိ ဝိတက္ကဝိစာရ ဝူပသမံ ဝါ ၌-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- (က) ဖြင့် ပီတိယာ၌ ပီတိ ဟူသည် အခြားမဟုတ်၊ အောက်ပဌမစျာန်၌ ဆိုခဲ့ပြီးသော အနက်ရှိသော ပီတိပင်တည်း ဟူသော အတိဒေသ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထဲ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) တဿာဖြင့် ပီတိယာ၌ ယာ၏ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏အဖြစ်ကို၊ တဝါကျလုံးဖြင့် ယောဇနာ သမ္ဗန္ဓ၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဝိဘတ္တိပဒ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဇိဂုစ္ဆနံ ဝါ ဖြင့် ဤ၌ ဝိရာဂဟူသည် ငြီးငွေ့ ခြင်းကို အကြောင်း မူသဖြင့် စက်ဆုပ်ခြင်းပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဌင်း သမတိက္ကမော ဝါဖြင့် ဝိရာဂဟူသည် ထိုပီတိနှင့်စပ်သော ရာဂကို ပယ်ခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဌင်း၊ ဝိရောဂေါ၌ ဏ ပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓန၏ အဖြစ်ကို ဌင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဒုတိယပစ္စယတ္ထဲ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

တနည်း—ဇိဂုစ္ဆနံ ဝါ သမတိက္ကမော ဝါ တို့ဖြင့် ဝိရာဂေါ၌ ဝိပုဗ္ဗ-ရန္ဇဓာတ်၏ ဇိဂုစ္ဆနသမတိက္ကမ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ ဝိ၏ ဓာတ္ဒတ္ထဗာဓက၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ ဏ ပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓန၏ အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်။ ဝါ သဒ္ဒါနှစ်ခုဖြင့် အညမညသမုစ္စယ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတ္ဒတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ) ဖြင့် ပီတိယာ စ၌ စနိပါတ်၏ သမ္ပိဏ္ဍန အနက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဃ) ဖြင့် စသဒ္ဒါဖြင့် ပေါင်းအပ်သော သမ္ပိဏ္ဍိတဗ္ဗတ္ထ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။ ဝါ၊ သမ္ပိဏ္ဍနာကာရ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ ဝိရာဂပုဒ် ဝိဂ္ဂဟပြုပုံကား—

"ဝိရဇ္ဇနံ ဝိရာဂေါ" ဘာဝသာဓန။

အဖွင့်အားလျော်စွာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗအနက်ပေးပုံကား—

ပီတိယာ၊ အောက်က ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အနက်ရှိသော ပီတိကို။ ဝိရာဂါ စ၊ စက်ဆုပ်ခြင်းကြောင့်၎င်း။ ဝူပသမာ စ၊ ငြိမ်းခြင်းကြောင့်၎င်း။ တနည်း၊ ပီတိယာ၊ ပီတိကို။ သမ-

တိက္ကမာ စ၊ လွန်မြောက်ခြင်းကြောင့်ရင်း။ ဝိတက္ကဝိစာရုနံ၊ ဝိတက် ဝိစာရတို့၏။ ဝူပသမာ စ၊ ငြိမ်းခြင်းကြောင့်ရင်း-ဟု ပေးလေ။

၁၁၇။ (က) ဥပေက္ခကော စ ဝိဟာသိန္တိ ဧတ္ထ ဥပပတ္တိ-တော ဣက္ခတီတိ ဥပေက္ခာ။

(ခ) သမံ ပဿတိ, အပက္ခပတိကာဝ ဟုတ္ဝာ ပဿတီတိ အတ္ထော။

(ဂ) တာယ ဝိသဒါယ ဝိပုလာယ ထာမဂတာယ သမန္နာဂတတ္တာ တတိယဈာနသမဂ်ီ ဥပေက္ခကောတိ ဝုစ္စတိ ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား - (က) ဥပပတ္တိတောဖြင့် ဥပေက္ခာ၌ ဥပဥပသာရ၏ ယုတ္တိအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို၊ တဝါကျလုံးဖြင့် ဥပေက္ခာ၌ ဥပ ရှေးရှိသော ဣက္ခဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဏပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ တနည်း၊ ဥပေက္ခာပုဒ်ကို ကတ္တုသာဓနဝိဂြိုဟ် ဆိုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ဝစနဟေတု ဇောတက၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဥပသဂ္ဂလိဂ်ထ္ထ ဒုတိယဓာတုပဒ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ။

တနည်း- အဘိဓာနတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) သမံ ပဿတိဖြင့် ဥပပတ္တိဇောဂကတိဌ် ဂုက္ခ မျာတ်၏ အက်အနက်ဟောမဟုတ် ဒဿနအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်၊ အသင့်အားဖြင့် ရှု ဟူသည် ဤစျာနဒုပေက္ခာသည် ထပ်တူ ထပ်မျှ ဆောင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် အညီအမျှ ရှုခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဂုဏ် သိစေသည်။

ဓာတ္ဌ ဘာဝတ္ထဆံဝဏ္ဏနာဂတည်း။

အပက္ခ (လ) အဆ္ဆောဖြင့် ဤဒဋ္ဌ အညီအမျှ ရှု ဟူသည် သုခ,ဒုက္ခတို့၏အဘို့ပက္ခတို့ဒဋ္ဌ မကျသည်ဖြစ်၍ ရှုခြင်းပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာဂတည်း။

(ဂ) ဝိသဒါယ ဝိပုလာယ ဆာမဂတာယ ဟူသော ပါဠိတို့ဖြင့် ထိုစျာနဒုပေက္ခာ၏ ဂုဏ်ပုဒ်တို့၏ အဖြစ်ကို တာယ သမန္နာဂတတ္တာဖြင့် ဥပေက္ခကော ဒဋ္ဌ ဂုက ပစ္စည်း၏ "ဥပေက္ခာယ သမန္နာဂတော ဥပေက္ခကော" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရှိ သမန္နာဂဝ အနက်ဒဋ္ဌ သင်္ကသည်၏ အဖြစ်ကို၊ တနည်း "ဥပေက္ခာ အဿ အတ္ထီဘိ ဥပေက္ခကော"-ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရှိ ဂုက-ပစ္စည်း၏ အဿတ္ထိ အနက်ဒဋ္ဌ သင်္ကသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ပဗ္ဗယတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

တတိယဇျာနသမဂ်ီ ဥပေက္ခကောတိ ဝုစ္စတိ ဖြင့် တဒ္ဓိတ် ဝိဂ္ဂဟဖြစ်သော ဥပေက္ခကပုဒ်၏အရ တတိယစျာနသမဂ်ီ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကောက်ယူရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗအနက်ပေးပုံကား—

ဥပေက္ခကော စ၊ အသင့်အားဖြင့် ရှုသည်ဖြစ်၍လည်း။ ဝါ၊ အညီအမျှ ရှုသည်ဖြစ်၍လည်း။ ဝါ၊ သုခ, ဒုက္ခ တို့၏ အဘို့၌ မကျမူ၍ ရှုသည်ဖြစ်၍လည်း။ ဝိဟာသိ၊ နေပြီ။

၁၁၀။ (က) **သတော စ သမ္ပဇာနောတိ ဇတ္ထ သရ-**
တီတိ သတော။

(ခ) သမ္ပဇာနာတီတိ သမ္ပဇာနော။

(ဂ) ပုဂ္ဂလေန သတိ စ သမ္ပဇညဥ္ဇ ဝုတ္တံ ၌-

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား- [က] ဖြင့် သတော ၌ **သရဓာတ်၏** အဖြစ်ကိုဋင်း၊ တိပစ္စည်း၏ ကတ္တားဟော၏ **အဖြစ်ကိုဋင်း၊ တနည်း၊** သတောပုဒ်ကို ကတ္တုသာဓနဝိဂ္ဂဟ **ပြုရမည်၏** အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ဝစနဟေတု ဇောတက၏အဖြစ်ကို ဋင်း သိစေသည်။

ဒုတိယ ဓာတုပဒ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ။ တနည်း - အဘိဓာနတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် သမ္ပဇာနော ၌ သံရှေး ပရှေးရှိသော **ညဓာတ်၏** အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ယုပစ္စည်း၏ ကတ္တုဝါစက၏ **အဖြစ်ကိုဋင်း၊**

တနည်း–ယင်းပုဒ်ကို ကတ္တုသာဓန ဝိဂ္ဂဟ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ဝစနဟေတုဇောတက၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတုပဒ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ။ တနည်း အဘိဓာနတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ) ဖြင့် သတော စ သမ္ပဇာနော·ဟု ဟောတော်မူခြင်းသည် ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန်·ဓမ္မာဓိဋ္ဌာန် နှစ်ပါးတို့တွင် ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန်ဒေသနာအားဖြင့် ဟောတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ထိုသို့ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန် ဒေသနာအားဖြင့်ပင် ဟောသော်လည်း သတော သမ္ပဇာနောပုဒ်၌ သတော၏အရ သတိကို၊ သမ္ပဇာနော၏အရ သမ္ပဇညမည်သော ပညာကို ကောက်ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၁၉။ ယံ တံ အရိယာ အာစိက္ခန္တိတိ ဧတ္ထ ယံစျာနဟေတု ယံစျာနကာရဏာ တံ တတိယဇ္ဈာနသမင်္ဂိပုဂ္ဂလံ ဗုဒ္ဓါဒယော အရိယာ အာစိက္ခန္တိ ဒေသေန္တိ ပညပေန္တိ ပဋ္ဌပေန္တိ ဝိဝရန္တိ ဝိဘဇန္တိ ဥတ္တာနိ ကရောန္တိ ပကာသေန္တိ၊ ပသံသန္တိတိ အဓိပ္ပါယော၌—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား—ယံ တံ။ လ။ ဧတ္ထ ပါဋ္ဌဖြင့် သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယံစျာနဟေတု ယံစျာနကာရဏာဖြင့် ယံ တံ၌ ယံ-သည် သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်မဟုတ် နိပါတ်ပုဒ်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ယင်း နိပါတ်ပုဒ်နောင် ပဉ္စမီဝိဘတ် ကျေသည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ယင်းပဉ္စမီဝိဘတ်သည်လည်း ကာရဏတ္ထ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ယင်း ယံ-ဟူသော နိပါတ်ဖြင့် တတိယစျာန်ကို စွဲရမည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂပဒ ဝိဘဘ္တိပဒ ဝိဘဘျတ္ထ နိပါတလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

တံ တတိယဈာန သမင်္ဂီပုဂ္ဂလံ ဖြင့် တံ၏အစွဲကို တတိယ-ဈာနသမင်္ဂီပုဂ္ဂိုလ်ကို စွဲရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဗုဒ္ဓါဒယော ဖြင့် အရိယာ၌ အရိယာအရ ဘုရား အဝရှိသော အရိယာ သူတော်ကောင်းတို့ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဒေသေန္တိ ဖြင့် ကြား၏ ဟူသည် ဟောခြင်းပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ပညပေန္တိ ဖြင့် ဟော၏ဟူသည် အပြားအားဖြင့် သိစေခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ပဋ္ဌပေန္တိဖြင့် အပြားအားဖြင့် သိစေ၏ဟူသည် ထားခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဝိဝရန္တိ ဖြင့် ထား၏ဟူသည် ဖွင့်ခြင်းပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဝိဘဇန္တိ ဖြင့် ဖွင့်၏ဟူသည် ဝေဘန်ခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဥတ္တာနိံ ကရောန္တိ ဖြင့် ဝေဘန်၏ဟူသည် ပေါ်လွင်အောင်ပြုခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ပကာသေန္တိ ဖြင့် ပေါ်လွင်အောင်ပြုခြင်းဟူသည် လိုလိုချင်ချင်ရှိအောင် ပြခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာ ခုနစ်ချက်တည်း။

ပသံသန္တီတိ အဓိပ္ပါယောဖြင့် ကြားခြင်းကိတ္တနအနက်ရှိသော အာစိက္ခန္တိ အစရှိသော အလုံးစုံသော ပုဒ်တို့ဖြင့် တတိယစျာန သမင်္ဂီ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ချီးမွမ်းခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။ ။ (ဤကား ဂဏ္ဌိနိသျ။)

တနည်းကား– ဒေသေန္တိ ဖြင့် အာစိက္ခန္တိ၌ အာပုဗ္ဗ စိက္ခဓာတ်၏ ဒေသန အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ အာ၏ ဓာတ္ဒတ္ထာနုဝတ္တက၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဓာတ္ဒတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ပညပေန္တိ ဖြင့် ဒေသေန္တိ၌ ဒိသိဓာတ်၏ ပညာပန အနက်ဟော၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဓာတ္ဒတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ပဋ္ဌပေန္တိဖြင့် ပညပေန္တိ၌ ပပုဗ္ဗဘဓာတ်၏ ထပန အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ပ၏ဓာတ္ဌတ္ထဗာဓကဏ် အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဓာတ္ဌတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိဂ်တ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဝိဝရန္တိ ဖြင့် ပဋ္ဌပေန္တိ၌ ပပုဗ္ဗဌာဓာတ်၏ ဝိဝရအနက်ဟော၏အဖြစ်ကိုရင်း၊ ပ-၏ ဓာတ္ဌတ္ထဗာဓကဏ် အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဓာတ္ဌတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိဂ်တ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဝိဘဇန္တိ ဖြင့် ဝိဝရန္တိ၌ ဝိပုဗ္ဗဝရဓာတ်၏ ဝိဘဇနအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဝ်ဥပသာရ၏ ဓာတ္ဌတ္ထ ဗာဓကဏ် အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဓာတ္ဌတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိဂ်တ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဥတ္တာနိ ကရောန္တိ ဖြင့် ဝိဘဇန္တိ၌ ဝိပုဗ္ဗဘဇဓာတ်၏ ဥတ္တာနီ ကရဏတ္ထ၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဝိ၏ဓာတ္ဌတ္ထဗာဓကဏ် အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဓာတ္ဌတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိဂ်တ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

သံဝဏ္ဏနာဒုကတွင် (သဒ္ဒတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။)

ပကာသေန္တိ ဖြင့် ပေါ်အောင် ပြု၏ဟူသည် လိုလို ချင်ချင်ရှိအောင် ပြခြင်းပင်တည်းဟူသောအဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း၊ ဤကား သံဝဏ္ဏနာစစ်လာ နယ-ဂ္ဂါဟတည်း။

တတိယစျာနကထာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂၀။ သုခဿ စ ပဟာနာ ဒုက္ခဿ စ ပဟာနာတိ ကာ-
ယိကသုခဿ စ ကာယိကဒုက္ခဿ စ ပဟာနာ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-ကာယိကသုခဿ စ ဖြင့် သုခ-
ဿ စ ပဟာနာ၌ သုခအရ ကာယိကသုခကို ယူရမည်၏
အဖြစ်ကို၊ ကာယိကဒုက္ခဿ စ ဖြင့် ဒုက္ခဿ စ ပဟာနာ၌
ဒုက္ခအရ ကာယိကဒုက္ခ ကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အာဘိဓေယျတ္ထ အာဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၂၁။ ပုဗ္ဗေဝါတိ တဿ ဒေါ ပုဗ္ဗေဝ၊ နု စတုတ္ထဇ္ဈာ-
နကွဏော ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-တဿ ဒေါ ပုဗ္ဗေဝ ဖြင့် ပုဗ္ဗေဝ
သဒ္ဒါသည်က ား-နောက်ကို သာ၍သည်မဟုတ်၊ ရှေကိုလည်း
၍သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

တနည်း-ထိုပယ်ခြင်းသည်လည်း စျာန်လေးပါးတို့၏ ဥပ-
စာရဓာ-ဟု ဆို အပ်သော ရှေးမဆွကသာလျှင် ပယ်၏ဟူသော
အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ-သံဝဏ္ဏနာတည်း။

နု စတုတ္ထဇ္ဈာနကွဏော ဖြင့် ပုဗ္ဗေဝ ၌ ဝေသဒ္ဒါ၏ ဝေတ္ထ ဖလ
၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၂၂။ သောမနဿဒေါမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာတိ စေတသိကသုခဿ စ စေဘသိကဒုက္ခဿ စ တိက္ခမေသမို ဒိန္နံ ပုဗ္ဗေ အတ္ထင်္ဂမာ၊ ပဟာနာ ဣစ္ဧဝံ ဝုတ္တံ ဟောတိ ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- စေတသိကသုခဿ စ စေတသိကဒုက္ခဿ စ တို့ဖြင့်၊ ၂၂-စန္ဒစ်သုံးတို့ဖြင့် သောမနဿဒေါမနဿ နှစ်ပုဒ်ကို ဒွန်သမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကို၊ စေတသိက သုခဿဖြင့် သောမဿအရ စေတသိက သုခကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကို၊ စေတသိကဒုက္ခဿဖြင့် ဒေါမနဿအရ စေတသိကဒုက္ခကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကို၊ ဣတိ ဣမေသမို ဒိန္နံ ပုဗ္ဗေ အတ္ထင်္ဂမာ တို့ဖြင့် ပုဗ္ဗေ သဒ္ဒါကို ဣဒ္ဓိလည်း ဆောင်၍ သံဝဏ္ဏနာဘူပဒ၏ အနက်ဟယာဇနာပုံကို သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ပဟာနာ(လ) ဟောတိ ဖြင့် ဣဒ္ဓိ အတ္ထဒီပကသည် ပယိဇ္ဇဒီးရင်းကြည့် ဂူးသာ အဂိုဂါယ်ကို သိုးဝသည်၊

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၂၃။ ဥပေက္ခာသတိပါရိသုဒ္ဓိန္တိ ဥပေက္ခာဃ ဇနိတ သတိပါရိသုဒ္ဓိ ၌-

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား- ဥပေက္ခာဃ ဇနိတသတိပါရိသုဒ္ဓိ ဖြင့် ဥပေက္ခာနှင့် ဇနိတပဒ်ကို ဥပေက္ခာဃ ဇနိတာ ဥပေက္ခာဇနိတာ၊ သတိပါရိသုဒ္ဓိပုဒ်ကို "သတ္တိယာ ပါရိ-

သုဒ္ဓိ သတိပါရိသုဒ္ဓိ"ဟု တပ္ပုရိယ်သမာသ် ပြုရှ်၊ ဥပေက္ခာ ဇနိတပုဒ်နှင့် သတိပါရိသုဒ္ဓိပုဒ်ကို "ဥပေက္ခာ ဇနိတာ သတိ ပါရိသုဒ္ဓိ ဧတဿာတိ ဥပေက္ခာသတိပါရိသုဒ္ဓိ"ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ဥပေက္ခာ ဇနိတာ-ဟူသော ရှေးပုဒ်၌ ဇနိတာ-ဟူသော နောက်ပုဒ် ကျေသည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

သမာသလိဂ်တ္ထ သမာသလိဂ်တ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။ (ဤကားဘုရားကြီးဂဏ္ဌိ။)

တနည်း—ဥပေက္ခာ(လ) သုဒ္ဓိ ဖြင့် "ဥပေက္ခာယ ဇနိ-တာ သတိပါရိသုဒ္ဓိ ဥပေက္ခာသတိပါရိသုဒ္ဓိ" – ဟု မဇ္ဈေ လောပီ ဘတိယာ တပ္ပုရိယ် သမာသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သမာသလိဂ်တ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း၊ (ဤကား ဆင်တဲ ဂဏ္ဌိ။)

မှတ်ချက်။ ။ရှေနည်းကား ဋီကာနှင့်ညီ၏။

စတုတ္ထစျာနကထာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂၄။ (က) **သောတိ သော အဟံ။**

(ခ-၁) **ဝေန္တိ စတုတ္ထဈာနက္ကမနိဒဿနမေတံ၊**

(ခ-၂) **ဣမိနာ ကမေန စတုတ္ထဈာနံ ပဋိလဘိ-တွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။**

(ဂ) **သမာဟိတေတိ ဣမိနာ စတုတ္ထဈာနသမာဓိနာ သမာဟိတေ၌–**

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— (က)ဖြင့် စိတ္တံ အဘိနိန္နာ-မေသိ ံ-ဟု ကြိယာကို အမှယောဂ ဖြင့် ဆိုလတ္တံ. ဖြစ်သော ကြောင့် သော၌- တ ၏အစွဲကို အဟံ ဟု စွဲရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ - ၁) ဖြင့် ဝေံ- ဟူသော ပုဒ်သည် စတုတ္ထစျာန်ကို ၎င်း၊ စတုတ္ထစျာန်ကို ရသောအစဉ်ကို၎င်း ညွှန်ပြကြောင်း ဖြစ်သော ပုဒ်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

တနည်း – စတုတ္ထစျာန်ကို ရခြင်း၏ အစဉ် ဖြစ်သော ရှေ့စျာန်သုံးပါးကို ညွှန်ပြကြောင်းဖြစ်သောပုဒ်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

တနည်း—ဤ၌ ဝေံသည် နိဒဿနအနက် ဟော၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ နိဒဿနာကာရ၏ အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ - ၂) ဣမိနာ ကမေနဖြင့် ဝေံ နိပါတ်နောင် တတိယာ နာဝိဘတ် ကျေသည်၏ အဖြစ်ကို၊ စတုတ္ထဈာနံ ပဋိလဘိ-တွာဖြင့် ဝေံ ပုဒ်ကို သမာဟိတေ- ဟူသောပုဒ်၌ မစပ်ရ၊ ပဋိလဘိတွာဟု ပါဌသေသ ထည့်၍ စပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဝိဘတ္တိပဒ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ) ဖြင့် သမာဟိတော်၌ သံပုဗ္ဗ အာပုဗ္ဗ ဟိဓာတ်၏ ကာရဏာပေက္ခ၏ အဖြစ်ကို၊

တနည်း- ဤ၌ ဟည်ကြည်၏ ဟူသည် စတုတ္ထစျာန် သမာဓိဖြင့် တည်ကြည်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၂၅။(က) ဥပေက္ခာသတိပါရိသုဒ္ဓိဘာဝေန ပရိသုဒ္ဓေ။

(ခ-၁) ပရိသုဒ္ဓတ္တာယေဝ ပရိယောဒါတေ။

(ခ-၂) ပဘဿရေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- (က)ဖြင့် ဥပေက္ခာသည် ဖြစ်စေအပ်သော သတိ၏ စင်ကြယ်ခြင်း ရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ပရိသုဒ္ဓဖြစ်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ-၁) ဖြင့် ပရိသုဒ္ဓသည် ပရိယောဒါတ၏ အကြောင်း ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ-၂) ဖြင့် ဤ၌ ပရိယောဒါတ ဟူသည် ပြိုးပြိုးပြက် ရှိခြင်းပင် တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၂၆။ မုဒုတ္တာ ဧဝ စ ကမ္မနိယေ ကမ္မကွမေ ကမ္မယောဂေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား မုဒုတ္တာ ဧဝ စ ဖြင့် မုဒုဘူတသည် ကမ္မနိယ၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ကမ္မကွမေဖြင့် "ကမ္မနိယောဂ္ဂံ ကမ္မနိယံ" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဗျယပစ္စည်း၏ ယောဂ္ဂအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ကမ္မယောဂ္ဂေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိဖြင့် ကမ္မကွမ ဟူသည် ကမ္မယောဂ္ဂပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို၊ တနည်း-ခမ, သဒ္ဒါ၏ ယောဂ္ဂ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။
တနည်း-အဘိဓေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၂၇။ (က-၁) ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏာယာတိ ဧဝံ အဘိညာပါဒကေ ဇာတေ ဇတသို့ စိတ္တေ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိမှိ ယံ ဉာဏံ။

(က-၂) တဒတ္ထာယ။

(ခ-၁) တတ္ထ ပုဗ္ဗေနိဝါသောတိ ပုဗ္ဗေ အတီတဇာတိသု နိဝုတ္ထကွန္ဓာ။

(ခ-၂) နိဝုတ္ထာတိ အဇ္ဈာဝုတ္ထာ အနုဘူတာ အတ္တနော သန္တာနေ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ နိရုဒ္ဓါ။

(၁-၃) နိဝုတ္ထမမှာ ဝါ။

(၁-၄) နိဝုတ္ထာတိ ဂေါစရနိဝါသေန နိဝုတ္ထာ။

(ဂ) ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိတိ ယာယ သတိယာ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ သာ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ။

(ဃ) ဉာဏန္တိ တာယ သတိယာ သမ္ပယုတ္တဉာဏံ၊

(င) ဝေမိမဿ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏဿ အတ္ထာယ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏာယ။

(စ) ဇေဿ ဉာဏဿ အဓိဂမာယ ပတ္တိယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၌—

အာဘေဝ် သံဝဏ္ဏနာကဒး– (က-ဃ)ဖြင့် ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိပုဒ် ဉာဏပုဒ်ကို "ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ယံ ဉာဏံ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏံ" ဟု သတ္တမီ တပ္ပုရိသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ယင်းဉာဏ်သည် အာဘိညာဏ်၏ အခြေဖြစ်သော စိတ်ဖြစ်လတ်သော်—ဖြစ်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ—ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(က-၂) ဖြင့် ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏာယ၌ အာယသည် စတုတ္ထီ သဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ယင်းသဝိဘတ်၏ တဒတ္ထသမ္ဗန်ဓ အနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

ဝိဘတ္ထိပဒ ဝိဘတ္ထိပဒတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ-၁)ပုဗ္ဗေ အတိတ ဇာတိသု ဖြင့် ပုဗ္ဗေ နိဝါသော၌ ပုဗ္ဗေအရ အတိတ် ဘဝတို့ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုင်း၊ ပုဗ္ဗေ၌ ဗဟုဝုစ်ကို ကေဝုစ် ပြန်သော ဝစန ဝိပ္ပလ္လာသ၏ အဖြစ်ကိုင်း၊ တနည်း- ပုဗ္ဗေ၌ ဇာတျာပေက္ခ ကေဝုစ်၏ အဖြစ်ကိုင်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ ဝိဘတ္တိပဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

နိဝုတ္ထက္ခန္ဓာဖြင့် နိဝါသော၌ နိပုဗ္ဗ ဝသဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုင်း၊ က ပစ္စည်း၏ အတိတတ္ထ ကမ္မသာဓန၏ အဖြစ်ကိုင်း၊ နိဉပသာရ၏ ဓာတ္ဝတ္ထာနုဝတ္တက အနုတ္ထက၏ အဖြစ်ကိုင်း၊ နိဝါသ အရ ခန္ဓာကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုင်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတုပဒ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ ဉပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

တဝါကျလုံးဖြင့် ပုဗ္ဗေနှင့် နိဝါသကို သတ္တမီ တပ္ပုရိသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုင်း၊ ပုဗ္ဗေဟူသော ရွှေပုဒ်၌ ဝိဘတ် မကျေသည်၏ အဖြစ်ကိုင်း၊ ဝါ-အလုတ္တ သမာသ်၏ အဖြစ်ကိုင်း သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ-၂)ဖြင့် ဤ၌ နိဝုတ္ထဟူသည် မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ဘူး ခံစားဘူးသည်ဖြစ်၍ ချုပ်ကုန်ပြီးသော ခန္ဓာပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ-၃) ဖြင့် နယန္တရဇောတက၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ နိဝါသ၏ အရ မိမိသန္တာန် သူတပါးတို့၏ သန္တာန်၌ ဖြစ်သော နိဝုတ္ထ-ခမွကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုဌင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ-၄) ဖြင့် ဤ၌ နိဝုတ္ထဟူသည် အာရုံပြုသည်၏ အစွမ်း ဖြင့် နေအပ်ပြီးသော တရားပင်တည်း-ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(၈) ဖြင့် ပုဗ္ဗေနိဝါသပုဒ်နှင့် အနုဿတိပုဒ်ကို ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ် သမာသ် တဲ့စပ်ရမည်အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဃ) ဖြင့် ဉာဏအရ ထိုသတိနှင့် ယှဉ်သော သမ္မယုတ် ဖြစ်သော ဉာဏ်ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(င-စ) တို့ဖြင့် အပြီးအဆုံး နိဂုံး၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ ထို တွင်- (င) ဖြင့် ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏာယ၌ ပုဗ္ဗေ နိဝါသာနုဿတိ ဉာဏတ္ထာယ ဟု ဆိုလိုလျက် အတ္ထပုဒ် ကျေ သည်၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ အာယ၏ စတုတ္ထီ သဝိဘတ်၏ ကာရိ-ယ- ယင်း ဝိဘတ်သည် တဒတ္ထသမ္ဗန်အနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဌင်း သိစေသည်။

ဘ ာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဝိဘတ္တိပဒ ဝိဘတျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(စ) ဖြင့် ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ဉာဏ်အကျိုး ဟူသည် တခြား မဟုတ်။ ယင်း ဉာဏ်ကို ရခြင်း-ယင်းဉာဏ်သို့ ရောက်ခြင်းပင်တည်း-ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗဖြစ်သော ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂံကို အဖွင့်အားလျော်စွာ အစိတ်အပေါင်း ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ အရကောက်ပုံကား—

ပုဗ္ဗေကား သဗ္ဗနာမ်ပုဒ် ဖြစ်သောကြောင့် ဝိဂြိုဟ် မပြုကောင်း၊ ပုဗ္ဗေ၏ အရကား-အတိတ်ဘဝတို့ကို ရ၏။ "နိဝသိ-ယိတ္ထာတိ နိဝါသော" ကမ္မသာဓန-နိဝုတ္ထက္ခန္ဓာ ရ၏။

တနည်း— နိဝုတ္ထဓမ္မရ၏ "ပုဗ္ဗေ နိဝါသော, ပုဗ္ဗေနိဝါ-သော" အလုတ္တသတ္တမီ တပ္ပုရိသ်သမာသ်၊ ရှေးလွန်လေပြီးသော ဘဝတို့၌ နေအပ်ဘူးသော ခန္ဓာ။

တနည်း— အာရုံပြုသည်၏ အစွမ်းဖြင့် နေအပ်ပြီးသော တရားရ၏။

"အနုဿရတိ ဇောယာတိ အနုဿတိ" ကရဏသာဓန၊
"အနုဿရတိတိ အနုဿတိ" ကတ္တုသာဓန။
"အနုဿရဏံ အနုဿတိ" ဘာဝသာဓန သတိရ၏။
"ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿတိ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ" ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ်။

တနည်း— "ပုဗ္ဗေနိဝါသဿ အနုဿတိ ပုဗ္ဗေနိဝါသာ-နုဿတိ" ကမ္မတ္ထဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ် သမာသ်။

အတိတ်ဘဝတို့၌ နေအပ်ဘူးသောခန္ဓာကို၊ ဝါ တရားကို အောက်မေ့ကြောင်း-အောက်မေ့တတ်-အောက်မေ့ခြင်း ဟူသော သတိရ၏။

"ဇာနာတိ အနေနာတိ ဉာဏံ၊ ဇာနာတီတိ ဉာဏံ၊ဇာနနံ ဉာဏံ" ကရဏ-ကတ္တု-ဘာဝ-သာဓန၊ ဉာဏ်ရ၏။

"ပုဗ္ဗေ နိဝါသာနုဿတိ ယံ ဉာဏံ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ-ဉာဏံ" သတ္ကမီတပ္ပုရိသ် သမာသ်၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိနှင့် ယှဉ်သောဉာဏ်ရ၏။

၁၂၈။ အဘိနိန္နာမေသိန္တိ အဘိနီဟရိံ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-အဘိနီဟရိံ ဖြင့် အဘိရှေး နိရှေးရှိသော နမုဓာတ်၏ နီဟရဏအနက်ဟော၏အဖြစ်ကိုဋင်း-အဇ္ဇတ္တနီဏ္ဍံဝိဘတ်၏အဖြစ်ကိုဋင်း၊သ၏အာဂုံ၏အဖြစ်ကိုဋင်း။ ဏေပစ္စည်း၏ဟေတ္ဒတ္ထကာရိုက်ဏေပစ္စည်းမဟုတ်၊ စုရာဒိဂိုဏ်း သုဒ္ဓကတ္တားဟော-ဏေပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကိုဋင်း(ဤကား-ဆင်တဲဂဏ္ဌိ)။

တနည်း—ဏေပစ္စည်း၏ ဟေတ္ဒတ္ထကာရိုက် ဏေပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

ဓာတ္ဒတ္ထ ဒုတိယဝိဘတ္တိပဒ ဘာဝတ္ထ ဘဝတ္ထ။တနည်း-ပကတျတ္ထ ပစ္စယတ္ထ နှစ်ပါးတွင် ဏေပစ္စည်း၏အနက်ကိုဖွင့်ပြသောကြောင့် ပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ အနက်ပေးပုံကား—

အဘိနီဟရိ၊ ရှေ့ရှုဆောင်ပြီ။ တနည်း-ရှေးရှုညွှတ်စေပြီ ဟု ပေးလေ။

၁၂၉။ (က) အနေကဝိဟိတန္တိ အနေကဝိဓံ။
(ခ) အနေကေဟိဝါ ပကာရေဟိ ပဝတ္တိတံ။
(ဂ) သံဝဏ္ဏိတန္တိ အတ္ထောဒ္ဓ-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-(က) ဖြင့် အနေကဝိဟိတံ၌ ဝိဟိတ သဒ္ဒါသည် ဝိဓသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိမေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း၊ ဆရာတို့အလိုကား-ပဒတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် အနေကဝိဟိတံ၌ ဝိဟိတသဒ္ဒါ၏ ပဝတ္တနအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ "အနေကေဟိ ပကာရေဟိ ဝိဟိတံ အနေကပကာရဝိဟိတံ" ဟု တတိယာ တပ္ပုရိသ် သမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏အဖြစ်ကိုငှင်း၊ အလယ်၌ ပကာရပုဒ် ကျေ၍ အနေကဝိတိတံ-ဟု နေသည်၏အဖြစ်ကိုငှင်း၊တနည်း-အနေ-ကေဟိ ပကာရေဟိ သဒ္ဒိံ ဝိဟိတော အနေကဝိဟိတော- ဟု သဟတ္ထ တတိယာ တပ္ပုရိသ် သမာသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ အလယ်၌ ပကာရပုဒ်ကျေသည်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ နယ-နွရဇောတက၏ အဖြစ်ကိုငှင်း သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂပဒတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ) ဖြင့် ပဝတ္တိတံ ၌ ပပုဗ္ဗ ဝတုဓာတ်၏ ကထနအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ပဥပသာရ၏ ဓာတ္ဌတ္ထဗာဓက၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်၊

ဒုတိယဓာတ္ဌတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဌာနအားလျော်စွာ ဝိဟိတပုဒ် ဝိဂ္ဂဟပြုပုံကား

"ဝိစိတ္တဘာဝေန ဓိယတိ ဓာရိယတိ ဌပိယတီတိ ဝိဟိတော" ကမ္မသာဓန၊ (ဤကား-အနေကဝိဓံဖွင့်သော ရှေးနည်းအလိုတည်း)။

တနည်း—(ဝိဓိယတိ ကထိယတီတိ ဝိဟိတော) ကမ္မသာဓန၊ (ဤကား-ပဝတ္တိတံ ဟု ဖွင့်သော နောက်နည်းအလိုတည်း။)

၁၃၀။ (က) အနုဿရာမီတိ ကေမ္ပိ ဇာတိံ ဒ္ဒေပိ ဇာတိယောတိ ဧဝံ ဇာတိပဋိပါဋိယာ အနုဂန္ဆာ အနုဂန္ဆာ သရာမိ။

(ခ-၁) အနုဒေဝ ဝါ သရာမိ၊

(ခ-၂) စိတ္တေ အဘိနိန္နာမိတမတ္တေ ဧဝ သရာမီတိ ဒဿေတိ ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က) ကေမ္ပိ (လ) ပါဋိယာ ဖြင့် အနုဿရဏာကာရ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အနုဂန္ဆာ အနုဂန္ဆာ သရာမိဖြင့် အနုဿရာမိ ၌ အနုဥပသာရ၏ အနုဂတအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ဝိစ္ဆာ

အနက်အတွင်း ဝင်သည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ သ၏ ဒွေဘာဝ ၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ဝါ- အနုသရာမိ ဟု ဆိုလိုလျက် သဒွေးဘော် လာ၍ အနုဿရာမိ ဟု ဆိုသည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ-၁)ဖြင့် နယန္တရ ဇောတက၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ အနုဿရာမိ ၌ အနုသဒ္ဒါနေ့င် ဇေကြေသည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ အနုသရာမိဟု ဆိုလိုလျက် သဒွေးဘော် လာ၍ အနုဿရာမိဟု ဆိုသည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ-၂) ဖြင့် အနုဥပသာရ၏ အနန္တရ အနက်ဟောဏ် အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ အနက်ပေးပုံကား—

အနုဿရာမိ၊ ဘဝအစဉ် အားဖြင့် အစဉ်လျှောက်၍ အစဉ်လျှောက်၍ အောက်မေ့၏။

တနည်း—အနုဿရာမိ၊ စိတ်ကိုညွှတ်စေသည်၏ အခြားမဲ့၌သာလျှင် အောက်မေ့၏။

မှတ်ချက်။ ။ဤ၌ မတ္တသဒ္ဒါကား သန္ဒိဋ္ဌာနတ္ထ၊ ဝေဖြင့် ပရိကံ၏ လေးသည်၏အဖြစ်ကို တားမြစ်၍ ပရိကံကို အားထုတ်အပ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကိုပြ၏။

၁၃၁။ **သေယျထိဒန္တိ အာရဒ္ဓပ္ပကာရဒဿနတ္ထေ နိပါ-တော ၌—**

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—အာရဒ္ဓ(လ) နိပါတော ဖြင့် သေယျထိဒံကား–နိပါတ်ပုဒ်၊ ယင်းသည်လည်း သရူပ ပုစ္ဆာ, အာကာရပုစ္ဆာနှစ်ပါးတို့တွင် သရူပပုစ္ဆနတ္ထ ဇော-တက၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂပဒ-နိပါတလိင်္ဂတ္ထ နှစ်ပါးပေါင်း နိပါတလိင်္ဂပဒတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ အနက်ပေးပုံကား—

သေယျထိဒံ၊ အားထုတ်အပ်ပြီးသော အပြားရှိသော ပုဗ္ဗေနိဝါသ အပြားကား အဘယ်နည်းဟု ပေးရမည်။

၁၃၂။ **ကေမိ ဇာတိန္တိ ကေမိ ပဋိသန္ဓိမူလံ စုတိ ပရိ-ယောသာနံ ကေဘာဝပရိယာပန္နံ ခန္ဓသန္တာနံ၌—**

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—ကေမိ (လ) သန္တာနံ ဖြင့် ကေမိ ဇာတိ ံ၌ ဇာတိသဒ္ဒါဟောနိုင်သော နိကာယ စသော အနက်တို့တွင် ဤ၌ ပဋိသန္ဓေ, စုတိ ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော ခန္ဓာအစဉ် ဟူသော ဘဝအနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း၊ ဇာတိအရ ယင်းခန္ဓာအစဉ်ကို ကောက်ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း သိစေသည်။

နာမလိင်္ဂတ္ထ အဘိခေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဇာတိပုဒ်ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အရကောက်ပုံကား—

"ဇာယတီတိ ဇာတိ" ကတ္တုသာဓန၊ ပဋိသန္ဓေအစ, စုတိအဆုံးရှိသော ဘဝဟူသော ခန္ဓာအစဉ်ရ၏။

အဖွင့်အားလျော်သော အနက်ကား—

ကေမ္ပိ ဇာတိ"၊ ပဋိသန္ဓေအစ, စုတိအဆုံးရှိသော ခန္ဓာအစဉ်ဟူသော တခုသော ဘဝကိုလည်းကောင်းဟု ပေးရမည်။

၁၃၃။ အမုတြာသိန္တိ အမုမှိ သံဝဋ္ဌကပွေ အဟံ အမုမှိ ဘဝေ ဝါ၊ ယောနိယာ ဝါ ဂတိယာ ဝါ ဝိညာဏ-ဋ္ဌိတိယာ ဝါ သတ္တာဝါသေ ဝါ သတ္တနိကာယေ ဝါ အဟော-သိ ဒ္ဒ—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—အမုမှိ(လ) အဟောသိ ဖြင့် အမုတြာသိ ကို အမုတြ အာသိ ဟု ပုဒ်ဖြတ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ တြ-ပစ္စည်း သတ္တမျတ္ထ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုငှင်း၊ အမု သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်၏ အစွဲကို သံဝဋ္ဌကပ်- ဘဝ-ယောနိ-ဂတိ စသည်တို့ကို စွဲရမည်၏ အဖြစ် ကိုငှင်း၊ အာသိ ဟူသော ကြိယာ၏ ကတ္တားကို အဟံ ဟု ထည့်ရမည်၏အဖြစ်ကိုငှင်း၊ အာသိ ၌ အသဓာတ်၏ ဘုဝိအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုငှင်း သိစေသည်။

သန္ဓိလိင်္ဂပဒ ဝိဘဘျတ္ထ သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဓာတွတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

တနည်း—အမုမှိ သံဝဋ္ဌကပွေ ဖြင့် အမု၏အစွဲ သံဝဋ္ဌ
ကပ်ကို စွဲရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ သံဏ္ဏနာတည်း။

အမုမှိ ဘဝေ ဝါ (လ) နိကာယေ ဝါဖြင့် ဤမည်သော သံဝဋ္ဌကပ်ဖြစ်လတ်သော် ဤမည်သော ဘဝ-ယောနိ-ဂတိ စသည် ဖြစ်၏-ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို။ တနည်း- အမုမှိ သံဝဋ္ဌကပွေ ၌ သံဝဋ္ဌအရ-ဘဝစသည်တို့ကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ၊ တနည်း—အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၃၄။ (က) ဧဝံနာမောတိ ဝေဿန္တရော ဝါ ဇော တိ ပါလော ဝါ။

(ခ) ဧဝံဂေါတ္တောတိ ဘဂ္ဂဝေါ ဝါ ဂေါတမော ဝါ တို့၌—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား (က) ဖြင့် ဧဝံနာမော-၌ နာမ၏အရ သရုပ်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဧဝံ ဂေါတ္တော ၌ ဂေါတ္တအရ ဘဂ္ဂဝအနွယ် ဂေါတမအနွယ်တို့ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၃၅။ သော တတော စုတော အမုတြ ဥဒပါဒိန္တိ သော အဟံ တတော ဘဝတော ယောနိတော ဂတိတော ဝိညာဏ-ဌိတိတော သတ္တာဝါသတော သတ္တနိကာယတော ဝါ စုတော ပုန အမုကသ္မိံ နာမ ဘဝေ ယောနိယာ ဂတိယာ ဝိညာဏဌိတိယာ သတ္တာဝါသေ သတ္တနိကာယေ ဝါ ဥဒပါဒိံ ဥ်—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား- သော အဟံ (လ) ပါဒိံ ဖြင့် သော-ဥ် တ၏အစ္ဆကို အဟံ တတော ဥ် တ၏အစ္ဆကို ဘဝ-ယောနိ-ဂတိ စသည်ကို စွဲရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ စုတောပုဒ်နောင်-ပုနပုဒ်ကို ပါဌသေသ ထည့်စုက်၍ အနက်သမ္မန်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ အမုတြဥ် တြပစ္စည်း၏ သတ္တမီအနက်ဥ် သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ အမု၏ အစ္ဆကို ဘဝ စသည်ကို စွဲရမည်၏အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ သဗ္ဗ နာမလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ၊ တနည်း သမ္မန္န ဝိဘတ္တတ္ထ သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၃၆။ တတြာပါသိန္တိ အထ တတြာပိ ဘဝေ ယောနိယာ ဂတိယာ ဝိညာဏဌိတိယာ သတ္တာဝါသေ သတ္တနိကာယေ ဝါ ပုန အဟောသိံ ဥ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- အထ (လ) အဟောသိံ ဖြင့် တတြာပါသိံ ကို တတြာပိ အာသိံ ဟု ပဒစ္ဆေဒပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ တြပစ္စည်း၏ သတ္တမျတ္ထဥ် သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ တ၏အစ္ဆ ဘဝစသည်ကို စွဲရမည်၏အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ တတြာပိနောင် ပုနသဒ္ဒါထည့်၍ အတ္ထယောဇနာ ပြု

ရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ အသဓာတ်၏ ဘုဝိအနက် ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

သန္ဓိလိဂ်ပဒ ဝိဘတျတ္ထ သဗ္ဗနာမလိဂ်တ္ထ ဘာဝတ္ထ ဓာတ္ဒတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၃၇။ ဣဓူပပန္နောတိ ဣဓ မဟာမာယာယ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တောဒ္ဒ—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား—ဣဓ(လ) နိဗ္ဗတ္တောဖြင့် ဣဓ ဒ္ဒ ဣမသဒ္ဒါ၏ အစ္ဒဲကို မယ်တော်မာယာ၏ ဝမ်းတိုက်ကို စ္ဒဲရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဓ-ပစ္စည်း၏ သတ္တမျတ္ထ၏အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဣဓူပပန္နောကို ဣဓ ဥပပန္နော-ဟု ပုဒ်ဖြတ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဥပပန္နောဒ္ဒ ဥပပုဗ္ဗ ပဒဓာတ်၏ ဂတိအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဥပ၏ အနတ္ထကဓာတ္ဒတ္ထာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

သဗ္ဗနာမလိဂ်တ္ထ ဝိဘတျတ္ထ သန္ဓိလိဂ်ပဒ ဒုတိယဓာတုပဒ ဥပသဂ္ဂလိဂ်တ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၃၈။ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသန္တိ နာမဂေါတ္တဝသေန သဥဒ္ဒေသံ ဝဏ္ဏာဒိဝသေန သာကာရံဒ္ဒ—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- နာမဂေါတ္တာသေန သဥဒ္ဒေသံဖြင့် ဥဒ္ဒေသအရ နာမဂေါတ္တကိုယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဝဏ္ဏာဒိဝသေန သာကာရဏ်ဖြင့် အာကာရ အရ ဝဏ္ဏ စသည်ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဥဒ္ဒေသပုဒ်ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အရကောက်ပုံ—

"ဥဒ္ဒိသိယတိ သတ္တော ဇေတနာတိ ဥဒ္ဒေသော" ကရဏ သာဓန။ ဥပုဗ္ဗ-ဒိသဓာတ် ဏ-ပစ္စည်း။

ဒိသဓာတ် ကတ္တုတ္ထကြိယာ အရကား ညွှန်ကြားတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော သတိ, ဝီရိယ, ဉာဏ် ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချအားဖြင့် ရ၏။

ကရဏတ္ထကြိယာအရကား — ညွှန်ကြားကြောင်း ဖြစ်သော နာမဂေါတ္တတို့၏ "အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိ" သည် ဖလူပစာအားဖြင့် ရ၏။

ဏပစ္စည်းအရကား–ထိုမုချ, ဥပစာတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော ညွှန်ကြားကြောင်းဖြစ်သော နာမဂေါတ္တတို့ ရ၏။

အာကာရပုဒ် ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အရကောက်ပုံ

"အာကရိယတိ ဒိဿဝ သတ္တောတိ ဝိညာယတိ ဧတေဟီတိ အာကာရော" ကရဏသာဓန။ အာပုဗ္ဗ ကရဓာတ် ဏပစ္စည်း

ကရဓာတ် ကတ္တုတ္ထ ကြိယာအရကား–သိတတ်သော ဉာဏ် ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချအားဖြင့် ရ၏။

ကရဏတ္ထကြိယာအရကား- သိကြောင်းဖြစ်သော ဝဏ္ဏ သဏ္ဌာန စသည်တို့၏ အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိသည် ဖလူပစာ အားဖြင့် ရ၏။

ဏ ပစ္စည်းအရကား—ထိုမုချ, ဥပစာတ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော သိကြောင်းဖြစ်သော ဝဏ္ဏ, သဏ္ဌာန စသည်တို့ရ၏။

သာကာရံ၊ သိကြောင်းဖြစ်သော ဝဏ္ဏစသောအသွင်အပြင်နှင့်တကွ ဖြစ်သော။ သဥဒ္ဒေသံ၊ ညွှန်ကြားကြောင်းဖြစ်သော အမည်အနွယ်နှင့်တကွ ဖြစ်သောဟု အနက်ပေးလေ။

၁၃၉။ (က) ယထာ တန္တိ ဧတ္ထ ယထာတိ သြပမ္မတ္ထေ။
(ခ) တန္တိ နိပါတောဌ်—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား- (က) ဖြင့် ယထာ-ဟူသော နိပါတ်သည် ဥပမာ အနက်၌ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ယထာ တံ၌ တံသည် သဗ္ဗနာမ်ပုဒ် မဟုတ်၊ နိပါတ်ပုဒ်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂပဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၄၀။ (က) သတိယာ အဝိပ္ပဝါသေန အပ္ပမတ္တဿ။
(ခ) ဝီရိယာတာပေန အာတာပိနောဌ်—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား-(က) ဖြင့် သတိကောင်းသော ကြောင့် မမေ့ မလျော့ခြင်း ဖြစ်၏ဟူသော အပေါ်ယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် "အာဘုသော ကိလေသေ တာပေတီတိ အာတာပေါ" ဟု ဝစနတ္ထ ပြု၍ အာတာပအရ ဝီရိယကို ကောက်ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

"အာတာပေါ အဿ အတ္ထီတိ အာတာပီ" ဟု ဝစနတ္ထပြု။ အာတာပိနော၊ ကိလေသာတ္ရိကို လွန်စွာ ပူပန်စေတတ်သော ဝီရိယရှိသောဟု အနက်ပေး။

၁၄၁။ (က) ကာယေ စ ဇီဝိတေ စ အနပေက္ခတာယ ပဟိတတ္တဿ၊

(ခ) ပေသိတစိတ္တဿာတိ အတ္ထောဉ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-(က) ဖြင့် နိဗ္ဗာန်သို့စေလွှတ် အပ်သောစိတ်ရှိသည်ကား ကိုယ်၌လည်းကောင်း၊ အသက်၌ လည်းကောင်း ငဲ့ကွက်ခြင်းမရှိသောကြောင့် ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ပဟိဘတ္တဿ၌-ပပုဗ္ဗ, ဟိဓာတ်၏ ဂတိ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ ပ၏ အနတ္ထက ဓာတွတ္ထာ-နုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကိုငှင်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတွတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိဂ်တ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ပဟိတတ္တဿ၊ စေလွှတ်အပ်သော စိတ်ရှိသော ဟု အနက် ပေးလေ။

ပုဗ္ဗနိဝါသကထာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၄၂။ (က)သော ဝေံ(လ) စုတူပပါတ ဉာဏာယာတိ စုတိယာ စ ဥပပါတေ စ ဉာဏာယ၊

(ခ) ယေန ဉာဏေန သတ္တာနံ စုတိ စ ဥပပါတော စ ဉာယတိ၊ တဒတ္ထန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၌—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား–(က)ဖြင့် စုတူပပါတပုဒ်ကို စုတိဥပပါတဟု ပဒစ္ဆေဒပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ "စုတိ စ ဥပပါတော စ စုတူပပါတော"ဟု ဒွန်သမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ စုတူပပါတပုဒ်နှင့် ဉာဏပုဒ်ကို သတ္တမီတပ္ပုရိသ်သမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

သန္ဓိလိဂ်ပဒ သမာသလိဂ်တ္ထ သမာသလိဂ်တ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဉာဏာယ၌ ဉာဏပုဒ်ကို ကရဏ သာဓန ဝိဂ္ဂဟ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ တနည်း–ယုပစ္စည်း၏ ကရဏသာဓန၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ အာယ၏ စတုတ္ထီသဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ယင်းဝိဘတ်၏ တဒတ္ထသမ္ပဒါန် အနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

အဘိဓာနတ္ထ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ ဝိဘတ္တိပဒ ဝိဘတျတ္ထ-သံဝဏ္ဏနာတည်း။

"ဇာနာတိ ဇေတနာတိ ဉာဏံ" ဟု အဖွင့်အားလျော်စွာ ဉာဏပုဒ်ကို ကရဏသာဓန ဝိဂ္ဂဟပြု။

မှတ်ချက်။ ။စုတူပပါတ ဉာဏာယပုဒ်ကား သမီပူပစာ ဟူ၏။(သာရတ္ထ။) တနည်း—ဖလူပစာ ဟူ၏၊ (ဝဇိရ ဋီကာ။)

နည်းကား – သာဂရတ္ထ အလို · ပစ္စာသတ္တိနည်း၊ ဝဇိရ အလို·အဝိနာဘာဝနည်းတည်း။

တင်ပုံဆိုရိုးကား–ကျွဲ၌ စုတူပပါတသဒ္ဒါသည် အနီးရှိသော စုတိစိတ် ပဋိသန္ဓေစိတ် တို့၏ စုတူပပါတ ဟူသော အမည်ကို အနီးဖြစ်သော ရုပ်ရူပါရုံ၌ တင်စား၍ အနီးဖြစ်သော ရူပါရုံရုပ်ကို စုတူပပါတဟု ခေါ်ဝေါ် ခြင်းကြောင့် သမီပူပစာသဒ္ဒါ မည်၏။

ဝဇိရအလိုကား—ကျွဲ၌ စုတူပပါတသဒ္ဒါသည် အကျိုးဖြစ်သော စုတိပဋိသန္ဓေ စိတ်တို့၏ စုတူပပါတ ဟူသော အမည်ကို အကြောင်းဖြစ်သော ညှိုးနွမ်းသော ရုပ်ဒြဗ်၌ တင်စား၍ အကြောင်းဖြစ်သော ညှိုးနွမ်းသော ရုပ်ဒြဗ်ကို စုတူပပါတ·ဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းကြောင့် ဖလူပစာ သဒ္ဒါ မည်၏။

၁၄၃။ (က) ဒိဗ္ဗသဒိသတ္တာ ဒိဗ္ဗံ။

(ခ) ဒိဗ္ဗဝိဟာရဝဝေသန ပဋိလဒ္ဓတ္တာ အတ္တ·နာ စ ဒိဗ္ဗဝိဟာရသန္နိဿိတတ္တာပိ ဒိဗ္ဗံ။

(ဂ) အာလောကပရိဂ္ဂဟေန မဟာဇုတိ·ကတ္တာပိ ဒိဗ္ဗံ။

(ဃ) တိရောကုဋ္ဋာဒိဂတရူပဒဿနေန မဟာ·ဂတိကတ္တာပိ ဒိဗ္ဗံ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား – (က)ဖြင့် “ဒိဝိ ဘဝံ ဒိဗ္ဗံ” နှတ်တို့၏ ပသာဒစက္ခုရုဒ်၏ “ဒိဗ္ဗံ ဝိယ ဒိဗ္ဗံ”ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍

ဏာပစ္စည်း၏ ဥပမာအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာဝတည်း။

(ခ) ဒိဗ္ဗဝိဟာရာသေန ပဋိလဒ္ဓတ္တာ - ဖြင့် ဒူရ, ကာရဏာအဖြစ်ဖြင့် ဉာဏစက္ခု၏ ဒိဗ္ဗမည်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

တနည်း-"ဒိဗ္ဗေန ပဋိလဒ္ဓံ ဒိဗ္ဗံ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဏပစ္စည်း၏ ပဋိလဒ္ဓအနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။ ရှေးနည်း ဂဏ္ဌိ၊ နောက်နည်း နိဿျ။

အတ္တနာ စ ဒိဗ္ဗဝိဟာရသန္နိဿိတတ္တာပိ ဖြင့် အာသန္နကာရဏာအဖြစ်ဖြင့် ဉာဏစက္ခု၏ ဒိဗ္ဗမည်၏-ဟူသောအဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်၊

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

တနည်း-"ဒိဗ္ဗဝိဟာရံ သန္နိဿိတန္တိ ဒိဗ္ဗံ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဏ ပစ္စည်း၏ သန္နိဿိတ အနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ပစ္စယတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း၊ ရှေးနည်းဂဏ္ဌိ၊ နောက်နည်းနိဿျ။

မှတ်ချက်။ ။(က) ဝါကျအလို ဒိဗ္ဗကား— သဒိသူပစာ ရုဠှိနည်းတည်း။

(ခ) ဝါကျရှေးနည်းအလို ဒိဗ္ဗကား —ကာရဏူပစာ၊ နာနန္တရိကနည်း သို့။ ။နောက်နည်းအလို—ဒိဗ္ဗကား ကာရဏူပစာ၊ ဘနည်း-ဌာနူပစာဟူ၏။

နည်းကား – သာရတ္ထ အလို · ပစ္စာသတ္တိနည်း၊ ဝဇိရ အလို·အဝိနာဘာဝ နည်းတည်း။

တင်ပုံဆိုရိုးကား–ဤ၌ စုတူပပါတသဒ္ဒါသည် အနီးရှိသော စုတိစိတ် ပဋိသန္ဓေစိတ် တို့၏ စုတူပပါတ ဟူသော အမည်ကို အနီးဖြစ်သော ရုပ်ရူပါရုံ၌ တင်စား၍ အနီးဖြစ်သော ရူပါရုံရုပ်ကို စုတူပပါတဟု ခေါ်ဝေါ် ခြင်းကြောင့် သမီပူပစာသဒ္ဒါ မည်၏။

ဝဇိရအလိုကား—ဤ၌ စုတူပပါတသဒ္ဒါသည် အကျိုးဖြစ်သော စုတိပဋိသန္ဓေ စိတ်တို့၏ စုတူပပါတ ဟူသော အမည်ကို အကြောင်းဖြစ်သော ညှိုးနွမ်းသော ရုပ်ဒြဗ်၌ တင်စား၍ အကြောင်းဖြစ်သော ညှိုးနွမ်းသော ရုပ်ဒြဗ်ကို စုတူပပါတ·ဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းကြောင့် ဖလူပစာ သဒ္ဒါ မည်၏။

၁၄၃။ (က) ဒိဗ္ဗသဒိသတ္တာ ဒိဗ္ဗံ။

(ခ) ဒိဗ္ဗဝိဟာရဝသေန ပဋိလဒ္ဓတ္တာ အတ္တ·နာ စ ဒိဗ္ဗဝိဟာရသနှိဿိတတ္တာပိ ဒိဗ္ဗံ။

(ဂ) အာလောကပရိဂ္ဂဟေန မဟာဇုတိ·ကတ္တာပိ ဒိဗ္ဗံ။

(ဃ) တိရောကုဋ္ဌာဒိဂတရူဂဒဿနေန မဟာ-ဂတိကတ္တာပိ ဒိဗ္ဗံ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား – (က)ဖြင့် "ဒိဝိ ဘဝံ ဒိဗ္ဗံ" နတ်တို့၏ ပသာဒစက္ခုရ၏ "ဒိဗ္ဗံ ဝိယ ဒိဗ္ဗံ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍

ဏာပစ္စည်း၏ ဥပမာအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဒီဗ္ဗဝိဟာရဝံသေန ပဋိလဒ္ဓတ္တာ - ဖြင့် ဒုရ, ကာရဏအဖြစ်ဖြင့် ဉာဏစက္ခု၏ ဒိဗ္ဗမည်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

တနည်း-"ဒိဗ္ဗေန ပဋိလဒ္ဓံ ဒိဗ္ဗံ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဏာပစ္စည်း၏ ပဋိလဒ္ဓအနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။ ရှေးနည်း ဂဏ္ဌိ၊ နောက်နည်း နိသျ။

အတ္ထနာ စ ဒိဗ္ဗဝိဟာရသန္နိဿိတတ္တာပိ ဖြင့် အာသန္နကာရဏာအဖြစ်ဖြင့် ဉာဏစက္ခု၏ ဒိဗ္ဗမည်၏-ဟူသောအဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်၊

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

တနည်း- "ဒိဗ္ဗဝိဟာရံ သန္နိဿိတန္တိ ဒိဗ္ဗံ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဏ ပစ္စည်း၏ သန္နိဿိတ အနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ပစ္စယတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း၊ ရှေနည်းဂဏ္ဌိ၊ နောက်နည်းနိသျ။

မှတ်ချက်။ ။(က) ဝါကျအလို ဒိဗ္ဗကား— သဒိသူပစာ ရုဠှိနည်းတည်း။

(ခ) ဝါကျရှေနည်းအလို ဒိဗ္ဗကား —ကာရဏူပစာ၊ နာနန္တရိကနည်း သည်း။ ။နောက်နံည်းအလို—ဒိဗ္ဗကား ကာရဏူပစာ၊ တနည်း-ဌာနူပစာဟူ၏။

(က) အလိုတင်ပုံ ဆိုရိုးကား – ကျွဲ၌ ဒိဗ္ဗသဒ္ဒါသည် အတူဖြစ်သော နတ်တို့၏ မျက်စိ၏ ဒိဗ္ဗ-ဟူသောအမည်ကို အတူရှိသော ဉာဏ်မျက်စိ၌ တင်စား၍ အတူရှိသော ဉာဏ်မျက်စိကို ဒိဗ္ဗ-ဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းကြောင့် သဒိသူပစာ သဒ္ဒါမည်၏။

(ခ) ရှေးနည်းအလို ကျွဲ၌ ဒိဗ္ဗသဒ္ဒါသည် အကြောင်းဖြစ်သော လေးပါးစျာန်၏ ဒိဗ္ဗ-ဟူသော အမည်ကို အကျိုးဖြစ်သော ဉာဏ်စက္ခု၌ တင်စား၍ အကျိုးဖြစ်သောဉာဏ်စက္ခုကို ဒိဗ္ဗ-ဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းကြောင့် ကာရကူပစာသဒ္ဒါမည်၏။

(ခ) နောက်နည်းအလို ကျွဲ၌ ဒိဗ္ဗသဒ္ဒါသည် အကြောင်းဖြစ်သော ရူပါဝစရ စတုတ္ထစျာန်၏ ဒိဗ္ဗဟူသော အမည်ကို အကျိုးဖြစ်သော ဉာဏ်စက္ခု၌ တင်စား၍ အကျိုးဖြစ်သော ဉာဏ်စက္ခုကို ဒိဗ္ဗဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းကြောင့် ကာရကူပစာသဒ္ဒါမည်၏။

တနည်း – ကျွဲ၌ ဒိဗ္ဗသဒ္ဒါသည် ဌာနဖြစ်သော ရူပါဝစရ စတုတ္ထစျာန်၏ ဒိဗ္ဗ-ဟူသော အမည်ကို ဌာနီဖြစ်သော ဉာဏ်စက္ခု၌တင်စား၍ ဌာနီဖြစ်သော ဉာဏ်စက္ခုကို ဒိဗ္ဗ-ဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းကြောင့် -ဌာနူပစာ သဒ္ဒါမည်၏။

အဖွင့်အားလျော်စွာ ဒိဗ္ဗပုဒ်အနက်ပေးပုံကား—

၁။ ဒိဗ္ဗံ၊ နတ်တို့၏မျက်စိနှင့်တူသော။

၂။ ဒိဗ္ဗံ၊ ဒိဗ္ဗဝိဟာရဟု ဆိုအပ်သော ရူပါဝစရစျာန်လေးပါးအစွမ်းဖြင့် ရအပ်သော။

၃။ ဒိဗ္ဗံ၊ ဉာဏ်စက္ခု-ဟူသော မိမိသည် ဒိဗ္ဗ ဝိဟာရဟု ဆိုအပ်သော ရူပါဝစရ စတုတ္ထစျာန်ကို မှီသော။

၄။ ဒီဗွမ်၊ ကသိုဏ်းစသော အရောင် အလင်းကို သိမ်းဆည်းသောအားဖြင့် ထူန်းပတတ်သော။

၅။ ဒီဗွမ်၊ နံရံတဖက် စသည်၌တည်သော ရူပါရုံကို မြင်စွမ်း နိုင်သော အားဖြင့်–အံ့ဘွယ် သွားတတ်သော-ဟု အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေးရမည်။

(၇) မဟာဇုတိကတ္တာပိဖြင့် ဒီဗွဲ့၌ ဒီဝုဓာတ်၏ ဇုတိအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း၊ ဏ္ဍုပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း၊ အာလောကပရိဂ္ဂဟေနဖြင့် ကသိုဏ်း ဖြစ်သော အရောင်အလင်းကို သိမ်းဆည်းခြင်း အားဖြင့် ဤ၌ ဒီဝုဓာတ်သည် ဇုတိအနက်ကို ဟော၏- ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဂုင်း သိစေသည်။

ဒုတိယ ဓာတ္ထတ္ထ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာ ဇ ဉ်း။

ယင်းအဖွင့်အားလျော်စွာ ဒီဗွပုဒ်ဝိဂ္ဂဟကား—

"ဒီဗွတိ ဇေဝတယတီတိ ဒီဗွံ" ဟု ကတ္တုသာဓန ပြုရမည်။

(ဃ) မဟာဇုတိ ကတ္တာပိ ဖြင့် ဒီဗွဲ့၌ ဒီဝုဓာတ်၏ ဂတျတ္ထ၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း၊ ဏ္ဍုပစ္စည်း၏ ကတ္တု ဝါစက၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း၊ တိရောကုဋ္ဋာဒိဂတရူပဒဿနေန ဖြင့် နံရံတဖက် စသည်တို့၌ ထောက်သော ရူပါရုံကို မြင်စွမ်းနိုင်သော အံ့ဘွယ်သူရဲ ဖြစ်ခြင်းကိုစွဲ၍ ဂတိအနက်ကို ဟော၏– ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတ္ထတ္ထ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ ဝိသုဒ္ဓိပုဒ် ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အရကောက် အနက်ပေးပုံကား—

"ဝိသုဇ္ဈတိ ဧတေနာတိ ဝိသုဒ္ဓိ" ကရဏ သာဓန၊ ဒိဋ္ဌ-စက္ခုဉာဏ် ရ၏။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ အယူ၏ စင်ကြယ်ခြင်း၏အကြောင်း ဖြစ်သော-ဟု အနက်ပေးလေ။

မှတ်ချက်။ ။ဤဒိဋ္ဌစက္ခု၏ ဝိသုဒ္ဓိကား ဖလူပစာဟူ၏၊ (ဂဏ္ဌိ။)

တင်ပုံဆိုရိုးကား—ဤဝိသုဒ္ဓသဒ္ဒါသည် အကျိုးဖြစ်သော ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ, နဝသတ္တ ပါတုဘာဝဒိဋ္ဌိတို့မှ စင်ကြယ်ခြင်း၏ ဝိသုဒ္ဓ-ဟူသော အမည်ကို အကြောင်းဖြစ်သော ဒိဋ္ဌစက္ခုဉာဏ်၌ တင်စား၍ အကြောင်းဖြစ်သော ဒိဋ္ဌစက္ခုဉာဏ်ကို ဝိသုဒ္ဓ-ဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းကြောင့် ဖလူပစာသဒ္ဒါ မည်၏၊

နည်းကား – အဝိနာဘာဝ နည်းတည်း။

သတိပြု။ ။ကာရဏူပစာ- ဌာနူပစာဟူက နာနန္တရိက နည်း။ ဖလူ ပစာ, ဌာန္နူပစာဟူက အဝိနာဘာဝနည်း-ဟု အမြဲမှတ်၊

(ခ) ဖြင့် အတ္ထန္တရဝိကပ်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ဒိဋ္ဌစက္ခုဉာဏ်သည် တဆယ့်တပါးသော ညစ်ညူးကြောင်း ဥပက္ကိလေသတို့မှ ကင်းစင်၏-ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဂုဏ်း၊ တပစ္စည်း၏ ကတ္တု-သာဓန၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဒုတိယပစ္စယတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယင်းအဖွင့်အာဒေးလျော်သော ဝိဂ္ဂဟနှင့်အနက်ပေးပုံကား-

"ဥပက္ကိလေသတော ဝိသုဒ္ဓဘီတိ ဝိသုဒ္ဓံ"ဟု ကတ္တု-သာဓနပြု။ ဝိသုဒ္ဓံ၊ တဆယ့်တပါးသောညစ်ညူးကြောင်း ဥပ-က္ကိလေသတို့မှ ကင်းစင်ထသော-ဟု ပေးလေ။

၁၄၆။ (က) မနုဿူပစာရံ အတိက္ကမိတ္ဝာ ရူပဒဿ-နေန အတိက္ကန္တမာနုသကံ။

(ခ) မာနုသကံ ဝါ မံသစက္ခုံ အတိက္ကန္တတ္တာ အတိက္ကန္တ-မာနုသကန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ ဒ္ဝိ—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— (က) မနုဿူပစာရံ ဖြင့် "မနုဿာနံ ဣဒံ မာနုသကံ"- ဟု မာနုသကပုဒ်ကို ဣဒံ တဒ္ဒိတ်ပြု၍ လူတို့၏ စက္ခုဂေါစရဖြစ်သော ရုန့်ရင်းသော ရူပါရုံကို အရကောက်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုငင်း၊ ဝါ၊ရုန့်ရင်းသော ရူပါရုံသည်ပင် လူတို့၏ ဒဿနူပစာရဖြစ်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုငင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

အာတိက္ကမိတ္ဝာ ရူပဒဿနေန ဖြင့် ထိုလူတို့၏ ဒဿနူ-ပစာကို လွန်ကာမျှမဟုတ်၊ တိရောကုဋ္ဋ စသည် အပြား ရှိသော ဒူရ,သုခုမ ဖြစ်သော ရူပါရုံကို မြင်နိုင်၏- ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

တဝါကျလုံးဖြင့် "မာနုသကံ အတိက္ကန္တံ မာနုသကာ တိက္ကန္တံ"ဟု ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် တဲ့စပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ "မာနုသကာတိက္ကန္တံ" ဟု နေလိုလျက် ဝိသေသန ပရနိပါတ အားဖြင့် အတိက္ကန္တ မာနုသကံ-ဟု နေသည်၏အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာဘည်း။

ယင်းအဖွင့် အားလျော်သော အစိတ်အပေါင်း ဝိဂြိုဟ် အရကောက်ကား—

"အတိက္ကမတီတိ အတိက္ကန္တံ" ကတ္တုသာဓန၊ ဒိပ္ပစကွုရ၏။

"မနုဿာနံ ဣဒံ မာနုသကံ" ဣဒံတဒ္ဓိတ် လူတို့၏ ဒဿနပစာရဖြစ်သော ရူပါရုံရ၏။

"မာနုသကံ အတိက္ကန္တံ အတိက္ကန္တမာနုသကံ" ဒုတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ်၊ ဒိပ္ပစကွုရ၏။

(၁) ဝါ-ဖြင့် အတ္ထန္တရ ဝိကပ်၏အဖြစ်ကို၊ မံသစက္ခုဖြင့် မာနုသကပုဒ်ကို ဣဒံတဒ္ဓိတ်ပြု၍ မာနုသကအရ လူတို့၏ မံသစက္ခုကို ယူရာ၏ အဖြစ်ကို၊ မာနုသကံ အတိက္ကန္တတ္တာဖြင့် မာနုသက အတိက္ကန္တ နှစ်ပုဒ်ကို ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ်တဲ့စပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ဝိသေ

သန ပရနိပါတအားဖြင့် အတိက္ကန္တမာနုသကဟု နေသည်၏အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယင်းအဖွင့်အား လျော်သော ပိဂ္ဂဟနှင့် အရကောက်ကား—

"မနုဿာနံ ဣဒံ မာနုသကံ" ဣဒံတဒ္ဓိတ်၊ လူတို့၏ဥစ္စာဖြစ်သော မံသစက္ခုရှင်။ (ကြွင်းသောပုဒ်များ အထက်ပါနည်းအတိုင်း ပြုလေ။)

အဖွင့်အားလျော်စွာ အနက်ပေးပုံကား—

အတိက္ကန္တမာနုသကံ၊ လူတို့၏ ဒဿနူပစာရ ဖြစ်သော ရုန့်ရင်းသော ရူပါရုံကို လွန်တတ်သော။ တနည်း - လူတို့၏ မံသစက္ခုကို လွန်တတ်သော-ဟု ဝေပးလေ။

မှတ်ချက်။ ။မံသစက္ခုကို လွန်၏ဟူသည် မံသစက္ခု၏ ရုန့်ရင်းသော ရူပါရုံကို မြင်ခြင်းကိစ္စကို လွန်ခြင်းပင်ကည်းဟူလို။

၁၄၇။ (က) စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေတိ ဧတ္ထ စုတိက္ခဏော ဝါ ဥပပတ္တိက္ခဏော ဝါ ဒိဋ္ဌစက္ခုနာ ဒဋ္ဌုံ န သက္ကာ။

(ခ) ယေ ပန အာသန္နစုတိကာ ဣဒါနိ စဝိဿန္တိ၊ တေ စဝမာနာ။

(ဂ) ယေ စ ဂဟိတပဋိသန္ဓိကာ သမ္ပတိနိဗ္ဗတ္တာ ဝါ၊ ထေ ဥပပဇ္ဇမာနာတိ အဓိပ္ပေတာ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— (က) ဖြင့် ဒီပ္ပစက္ခု ဖြင့် စုတိခဏ, ပဋိသန္ဓေခဏ ၌ မြင်ခြင်းငှါ မစ္ဆမ်းနိုင်သည် အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) အာသန္နစုတိကာ တေ စဝမာနာ ပါဠိတော်ဖြင့် -စဝမာနေ၌ မာနပစ္စည်း၏ အနာဂတ် ဟော၏ အဖြစ်ကိုငင်း၊ တနည်း—အနာဂတသမီပ၏ အဖြစ်ကိုငင်း၊ စုတိခြင်း၏ အနီးဖြစ်ကုန်သော သတ္တဝါတို့သည် စဝမာနာမည်ကုန်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုငင်း သိစေသည်။

ဒုတိယပစ္စယတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဤဒါနိ စဝိဿန္တိ ဖြင့် အာသန္နစုတိကာ၌ အာသန္နအရ အတီတာသန္န, အနာဂတ်သန္န နှစ်ပါးတွင် အနာဂတာသန္န၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အာဘိဓေယျတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ) ဂဟိတ ပဋိသန္ဓိကာ တေ ဥပပဇ္ဇမာနာဖြင့် ဥပပဇ္ဇမာနေ၌ မာနပစ္စည်း၏ အတိတ်ဟော၏ အဖြစ်ကိုငင်း၊ တနည်း-အတီတသမီပ၏ အဖြစ်ကိုငင်း၊ ယူအပ်ပြီးသော ပဋိသန္ဓေ ရှိကုန်သော သတ္တဝါတို့သည် ဥပပဇ္ဇမာန မည်ကုန်၏-ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုငင်း သိစေသည်။

ဒုတိယပစ္စယတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

သမ္ပတိ နိဗ္ဗတ္တာ ဝါဖြင့် ဂဟိတပဋိသန္ဓိကာ၌ အတီတာ-သန္ဓ, အနာဂတာသန္ဓ ၂-ပါးတွင် အတီတာသန္ဓ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၈၄။ (က) ယထာကမ္မူပဂေတိ ယံ ယံ ကမ္မံ ဥပစိတံ။

(ခ) တေန တေန ဥပဂတေ ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား–(က)ဖြင့် ယထာ - ဟူသော နိပါတ်၏ ဝိစ္ဆာအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ယထာနှင့် ကမ္မကို "ယံ ယံ ကမ္မံ ယထာကမ္မံ"-ဟု အဗျယိဘော သမာသ်တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ယထာကမ္မပုဒ်၏ သမာသ်ပုဒ်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂတ္ထ သမာသလိင်္ဂပဒတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ယထာကမ္မနှင့် ဥပဂကို "ယထာကမ္မေန ဥပ-ဂတံ ယထာကမ္မုပဂံ" ဟု, တတိယာ တပ္ပုရိသ် သမာသ်တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ နောက်ပုဒ်၌ တ- ဟူသော ပုဒ်တစိတ် ကြေသည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၄၉။ (က-၁) ကာယဒုစ္စရိတေနာတိအာဒီသု ဒုဋ္ဌုစရိတံ။

(က-၂) ဒုဋ္ဌုံ ဝါ စရိတံ ကိလေသပူတိကတ္တာတိ ဒုစ္စရိတံ။

(ခ-၁) ကာယေန ဒုစ္စရိတံ။
(ခ-၂) ကာယတော ဝါ ဒုစ္စရိတံ ကာယ-
ဒုစ္စရိတံ။
(ဂ) ဧဝံ ဝစီမနောဒုစ္စရိတာနိပိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ၌--

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- (က-၁) ဖြင့် ဒု ဥပသာဂ၏ ကုစ္ဆိတ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ စရိတပုဒ်နှင့် "ဒုဋ္ဌု-စရိတံ ဒုစ္စရိတံ" ဟု ကမ္မဓာရည်း ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(က-၂) ဖြင့် အတ္ထန္တရ ဝိကပ်၏အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ဒု- ၏ ကုစ္ဆိတတ္ထအဖြစ်ကိုဂုဏ်း စရိတပုဒ်နှင့် "ဒုဋ္ဌု စရိတံ ဒုစ္စရိတံ" ဟု ကမ္မဓာရည်း ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ဒုသဒ္ဒါ၏ ဤဥ်ကုစ္ဆိတအနက်ကို ဟောရခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေလည်။

ဘာဝတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ရှေးနည်းကား နိပါတ်ပုဒ်ဖြစ်၍ နိဂ္ဂဟိတ်နှင့် မသင့်ရကား ဒုဋ္ဌု၊နောက်နည်းကား - နိဂ္ဂဟိတဂဂမကြ၍ ဒုဋ္ဌုံဟု ဝါကျထားသတည်း။ ဤကား နည်း ၂-ပါး အထူး။

(ခ-၁) ဖြင့် ကာယဒုစ္စရိတ နှစ်ပုဒ်ကို တတိယာတပ္ပုရိသ် တဲ့စပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ-၂)ဖြင့် အတ္ထန္တရ ဝိကပ်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်၊ ကာယနှင့် ဒုစ္စရိတကို "ကာယတော ဥပ္ပန္နံ ဒုစ္စရိတံ ကာယဒုစ္စရိတံ" ဟု မဇ္ဈလောပီ ပဒ္ဓမီတပ္ပုရိသ်ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊အလယ်၌ ဥပ္ပန္နပုဒ်ကြောသည်၏ အဖြစ်ဂုဏ်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဂ္ဂဟနာတည်း။။

(ဂ) ဖြင့် ဝစီဒုစ္စရိတ, မနောဒုစ္စရိတ ပုဒ်တို့ကိုလည်း ကာယဒုစ္စရိတပုဒ်- ဝိဂ္ဂဟ ပြုသည်နှင့်အတူ သင်္ကြ မှတ်ကြလေဟူသော အတိဒေသ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။။

ယင်း၏ ပိဏ္ဍတ္ထအဓိပ္ပါယ်ကား "ဝါစာယ ဒုစ္စရိတံ ဝစီ-ဒုစ္စရိတံ" တနည်း "ဝါစာတော ဥပ္ပန္နံ ဒုစ္စရိတံ ဝဧီဒုစ္စရိတံ၊ မနသာ ဒုစ္စရိတံ မနေဝဒုစ္စရိတံ" တနည်း "မနတော ဥပ္ပန္နံ ဒုစ္စရိတံ မနောဒုစ္စရိတံ" ဟူသော ဝိဂ္ဂဟကို သိမှတ်ကြလေဟူလို။

၁၅၀။(က) မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာတိ ဝိပရီတဒဿနာဒ်-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- ဝိပရီတ ဒဿန-ဖြင့် ဤမိစ္ဆာနိပါတ်သည် လာဝံမက အနက်ဟော မဟုတ်၊ ဝိပရီတ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ဒိသခေတ်၏ ပေက္ခနအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ တိပစ္စည်း၏ ဘာဝဝါစက၏ အဖြစ်

ကိုဎင်း၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကပုဒ်၏ သမာသ်ပုဒ်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ က ပစ္စည်း အဆုံးရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ မိစ္ဆာနှင့် ဒိဋ္ဌိပုဒ်ကို ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂတ္ထ ဒုတိယာတတ္ထ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ သမာသ-လိင်္ဂပဒ ဘာဝတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗဝိဂ္ဂဟပြု၍ အနက်ပေးပုံကား –

"ဒဿနံ ဒိဋ္ဌိ" ဘာဝသာဓန၊ "မိစ္ဆာဝိပရီတာ ဒိဋ္ဌိ ယေ-သန္တေတိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ" စတုတ္ထီဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်၊ မိစ္ဆာ-ဒိဋ္ဌိကာ၊ ပေါက်ပြန်သော မြင်ခြင်းရှိကုန်သော ဟု အနက်ပေးလေ။

၁၅၁။(က) မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနာတိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဝသေန သမာဒိန္နေ နာနာဝိဓကမ္မာ။

(ခ) ယေ စ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမူလကေသု ကာယကမ္မာဒီသု အညေပိ သမာဒပေန္တိဿ –

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား – (က) ဖြင့် သမာဒါနခြင်း ယု-ပစ္စည်း၏ ကမ္မသာဓန၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ တနည်း- ကမ္မသာဓန ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ ကမ္မအရ အထူးထူး အပြားပြား ရှိသော ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံကို ယူရမည်၏ အဖြစ်

ကိုဂုင်း၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပုဒ်ကို ကမ္မပုဒ်နှင့်မစပ်ရ သမာဓိနုပုဒ်နှင့် စပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း၊ သမာဒါနနှင့် ကမ္မကို "သမာ-ဒါနံ ကမ္မံ ယေသန္တေတိ သမာဒါနကမ္မာ" ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း၊ သမာဒါနကမ္မာဟု နေ လိုလျက် ကမ္မသမာဒါနာဟု ပုဒ်, ရှေ့ နောက်ပြန်၍ နေသည် ၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပုဒ်နှင့် ကမ္မသမာဒါန ပုဒ်ကို တတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ် တဲ့စပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း သိစေသည်။

ဒုတိယပစ္စယတ္ထ၊ တနည်း— အဘိဓာနတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ ဘာဝတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏ နာတည်း။

ယင်း အဖွင့်အာဒေလျော်စွာ သံဝဏ္ဏေတပ္ပကို အစိတ် အပေါင်း ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အရကောက်ပုံကား—

"သမာဒိယတီတိ သမာဒါနံ" ကမ္မသာဓန၊ နာနာ-ဝိဓကံရ၏။

"ကရဏံ ကမ္မံ" ဘာဝသာဓန၊ တနည်း "ကရိယတေတိ ကမ္မံ" ကမ္မသာဓန၊ နာနာဝိဓကံ ရ၏။

"သမာဒါနံ ကမ္မံ ယေသန္တေတိ သမာဒါနကမ္မာ" စတုတ္ထိ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်၊ ဆောက်တည်အပ်သော အထူးထူး အပြားပြားကံရှိသောသူတို့ရ၏။

"ဒဿနံ ဒိဋ္ဌိ" ဘာဝသာဓန၊ "မိစ္ဆာဝိပရိတာ ဒိဋ္ဌိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ" ကမ္မဓာရည်းသမာသ်၊ ဖောက်ပြန်သော မြင်ခြင်း ရ၏။

"မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဝသေန သမာဒါနကမ္မာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မ-သမာဒါနာ" တတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ် ဖောက်ပြန်သော မြင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် ဆောက်တည်အပ်သော ကံရှိသော သူတို့ရ၏။

အဖွင့်အားလျော်စွာ အနက်ပေးပုံကား-

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနာ၊ ဖောက်ပြန်သော မြင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် ဆောက်တည်အပ်သော အထူးထူးအပြားပြား သော ကံရှိကုန်သောဟု ပေးရမည်။

(၁) ဖြင့် သမာဒါနာဌ် ယုပစ္စည်း၏ ဟေတုကတ္တုသာ-ဓန၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ကာရိုက် ပစ္စည်း၏ကံကို အညေပိ ဟု ထည့်ရမည်၏အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ကမ္မနှင့်သမာဒါနပုဒ်ကို သတ္တမီ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ကမ္မအရ ကာ-ယကံ စသည်ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပုဒ်ကို "မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မူလံ ယေသန္တေတိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမူလကာ" ဟု ဗဟုဗ္ဗိ-ဟိသမာသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မူလကနှင့် ကမ္မသမာဒါနပုဒ်ကို ကမ္မဓာရည်းသမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမူလကမ္မသမာဒါနာဟု နေလို

လျက်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမူလက ဟူသော ရှေပုဒ်၌ မူလ ဟူသော ပုဒ်တစိတ်ကြေ၍ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ကမ္မသမာဒါနာဟု နေသည်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း သိစေသည်။

ဒုတိယပစ္စယတ္ထ ဘာဝတ္ထ သမာသလိဂ်တ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ သမာသလိဂ်တ္ထ သမာသလိဂ်တ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယင်းအဖွင့်အားလျော်သော အစိတ်အပေါင်း ဝိဂ္ဂဟနှင့် အနက်ပေးပုံကား—

"သမာဒပေန္တီတိ သမာဒါနာ" ဟေတုကတ္တုသာဓနု၊ ဆောက်တည်စေတတ်ကုန်သော သူတို့ရ၏၊ "ကမ္မေသု သမာဒါနာ ကမ္မသမာဒါနာ" သတ္တမီ တမ္ပုရိသ်သမာသ်၊ "မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မူလံ ယေသန္တေတိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမူလကာ" စတုတ္ထီဗဟုဗ္ဗိဟိ-သမာသ် "မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမူလကာ စ တေ ကမ္မသမာဒါနာ စာတိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနာ" ကမ္မဓာရည်းသမာသ်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ကမ္မသမာဒါနာ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိလျှင် အကြောင်းရင်းရှိကုန်သော ကာယကံ စသည်ဟို၌ ဆောက်တည်စေတတ်ကုန်သောဟု ပေးလေ။

၁၅၂။ (က) ကာယသ ဘေဒါတိ ဥပါဒိန္နက္ခန္ဓပရိစ္စာဂါ။

(ခ) ကာယသ ဘေဒါတိ ဇီဝိတိန္ဒြိယသုပစ္ဆေဒါ

၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား (က) ဖြင့်-ကာယဿ ဘေဒါ ဌ် ကာယအရ ဥပါဒိန္နက္ခန္ဓာကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုငင်း၊ ဘေဒဿဒ္ဒါ၏ နာနတ္တစသည် မဟော၊ ပရိစ္ဆေဒအနက်ဟော ၏ အဖြစ်ကိုငင်း သိစေသည်၊

အဘိဓေယျတ္ထ နာမလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ကာယဿ၊ ဥပါဒိန္နက္ခန္ဓာကို။ ဘေဒါ၊ စွန့်သည်မှ ဟု အနက်ပေး။

(ခ) ဖြင့် ကာယအရ ဇီဝိတိန္ဒြေကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကို ငင်း၊ ကာယဘေဒဟူသည် ကာယ၏ တည်ကြောင်း ဖြစ်သော ဇီဝိတိန္ဒြေ၏ ပြတ်ခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ် ကိုငင်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ကာယဿ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေ၏။ ဘေဒါ၊ ပြတ်သည်မှဟု အနက် ပေး။

မှတ်ချက်။ ။နောက်နည်းသည် ဖလူပစာ။တနည်း-ကေဒေသျ။။ပစာ ဟူ၏။

တင်ပုံဆိုရိုးကား- ဤဌ် ကာယ သဒ္ဒါသည် အကျိုး ဖြစ်သော ပသာဒကာယ၏ ကာယဟူသော အမည်ကို အကြောင်းဖြစ်သော ဇီဝိတဌ် တင်စား၍ အကြောင်း ဖြစ်သော ဇီဝိတကို ကာယဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းကြောင့် ဖလူပစာသဒ္ဒါမည်၏။

တနည်း— ဤ၌ ကာယသဒ္ဒါသည် အပေါင်းဖြစ်သော ပသာဒကာယ၏ ကာယဟူသောအမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော ဇီဝိတ၌ တင်စား၍ အစိတ်ဖြစ်သော ဇီဝိတကို ကာယဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းကြောင့် ကေဒေသ္ဝုပစာသဒ္ဒါမည်၏။

၁၅၃။ (က) ပရံ မရဏာတိ— တဒနန္တရံ အဘိနိပ္ဖတ္တိကွန္ဓဂ္ဂဟဏေ။

(ခ) ပရံ မရဏာတိ–စုတိစိတ္တတော ဥဒ္ဓံ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— (က) ဖြင့် ပရံနိပါတ်၏ ပစ္ဆာဘာဂအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ဒုတိယာဝိဘတ်၏ သတ္တမျတ္ထ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ပုထုဇဉ်သေက္ခတို့၏ သေခြင်းမှ နောက်ကာလ သေသည်၏ အခြားမဲ့ မည်သည် ဘဝတပါးကို ယူခြင်းပင် တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂတ္ထ ဝိဘတ္တျတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယင်းအဖှင့်အားလျော်သော အနက်ကား— မရဏာ သေသည်မှ။ ပရံ၊ နောက်အဘို၌။ ဝါ- နောက်ကာလ၌။

(ခ) ဖြင့် ပရံ မရဏာ၌ မရဏအရ စုတိစိတ်ကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ အာ၏ ပဋိသန္ဓေ ဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ပရံ နိပါတ်၏ ဥဒ္ဓံ ဝါစက၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ဒုတိယာဝိဘတ်၏ သတ္တမျတ္ထ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

အာဘိဓေယျတ္ထ ဝိဘတ္တိပဒ နိပါတလိင်္ဂတ္ထ ဝိဘတ္တျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မရဏာ၊ သေသည်မှု။ ပရုံ၊ အထက်၌ဟု အနက်ပေးလေ။ ၁၅၄။(က) အပါယန္တိ ဧဝမာဒိ သဗ္ဗံ နိရယဝဝစနံ။ (ခ)နိရယော ဟိ သဂ္ဂမောက္ခဟေတုဘူတာ ပုညသမ္မ-တာ အယာ အပေတတ္တာ။

(ဂ)သုခါနံ ဝါ အာယဿ အဘာဝါ အပါယော၌—

အာဘေဒ် သံဝဏ္ဏနာကား—(က) ဖြင့် အပါယ ဒုက္ခတိ ဝိနိပါတပုဒ်တို့သည် နိရယ၏ ဝေဝုစ် ပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အာဘိဓေယျတ္ထ၊ တနည်း- ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် အပါယပုဒ်ကို အပ, အယဟု ပဒစ္ဆေဒပြု၍ အယပုဒ်ကို "တေ ဣမသ္မာ သုခန္တိ အယော" ဟု အပါဒါန သာ-ဓနပြု၍ ပုညဟု သမုဒ်အပ်သော ကုသိုလ်ကို အရကောက် ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ပုည၏ဝိပဿနာ၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ အပ၏ အပေတ အနက်ဟောအဖြစ်ကိုဂင်း၊ "အယော အပေ-တောတိ အပါယော" ဟု ပဉ္စမီတပ္ပုရိသ်ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို ဂင်း၊အယနှင့် အပ ရွေ့နောက်ပြန်သည်၏အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေ သည်။

သန္နိလိဒ်ပဒ အာဘိဓေယျတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိဒ်တ္ထ သမာသလိဒ်ပဒတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ) ဖြင့် အတ္ထန္တရဝိကပ်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ အပါယ ပုဒ်ကို အပ အာယဟု ပဒစ္ဆေဒပြု၍ အာယပုဒ်ကို "အာယန္တိ

ဇတသွာ သုခါနိတိ အာယော” ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ပုညကမ္မ
ဿည်တို့၏သုခသာဓနကို အရဇကောက်ရမည်၏အဖြစ်ကိုဎင်း၊
အပဉ္ဉပသာရ၏အဘာဝ အနက်ဟော၏အဖြစ်ကိုဎင်း၊ “နတ္ထိ
အာယော ဇတ္ထာတိ အပါယော”ဟု-သတ္တမီဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ်
ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုဎင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သန္ဒိလိဂ်ပဒ အဘိဓေယျတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိဂ်တ္ထ
သမာသလိဂ်တ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။နိသျဆရာကား နည်းနှစ်ပါးလုံးပင် ပဥ္စမီတပ္ပုရိသ်
သမာသ်ကို ပြသောဟူ၏။ ယင်းအလို “အပဂတာ
အယာတိ အပါယော၊ အပဂတာ အာယာတိ အပါ-
ယော”ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရမည်ဟူ၏။

၁၅၅။ (က) ဒုက္ခဿ ဂတိ ပဋိသရဏန္တိ ဒုဂ္ဂတိ။

(ခ) ဒေါသဗဟုလတာယ ဝါ ဒုဋ္ဌေန ကမ္မုနာ
နိဗ္ဗတ္တာ ဂတီတိ ဒုဂ္ဂတိဋ္ဌ—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က)ဖြင့် ဒုဂ္ဂတိဋ္ဌ ဒုသဒ္ဒါ၏ဒုက္ခ
အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ ဂတိသဒ္ဒါ၏ ပတိဋ္ဌာ အနက်
ဟော၏အဖြစ်ကိုဎင်း ယင်းနှစ်ပုဒ်ကို “ဒုက္ခဿ ဂတိ ဒုဂ္ဂတိ”
ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ်တွဲရမည် အဖြစ်ကိုဎင်း သိစေသည်။

ဥပသဂ္ဂလိဂ်တ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ နာမလိဂ်တ္ထ သမာသလိဂ်-
ပဒတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဝါဖြင့် နယန္တရဝိကပ်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒုဋ္ဌေနဖြင့် ဒုသဒ္ဒါ၏ ကုစ္ဆိတ အနက်ဟောဏ် အဖြစ်ကို၊ ကမ္မုနာဖြင့် ဒုဋ္ဌအရမကောင်းသော အကုသိုလ်ကံကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒေါသ ဗဟုလတာယဖြင့် ဒုဋ္ဌ၏အကြောင်း၏ အဖြစ်ကို၊ နိဗ္ဗတ္တာ ဂတိဖြင့် ဂတိသဒ္ဒါသည် ဘဝဘေဒအနက် ဟောဏ် အဖြစ်ကို၊ ဒုဋ္ဌေန ကမ္မုနာ နိဗ္ဗတ္တာ ဂတိဖြင့် ဒုဂ္ဂတိပုဒ်ကို "ဒုဋ္ဌေန ကမ္မုနာ နိဗ္ဗတ္တာ ဂတိ ဒုဂ္ဂတိ" ဟု မဇ္ဈေလောပီ တတိယာ တပ္ပုရိသ် သမာသ်ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း၊ အလယ်၌ ကမ္မုနာ နိဗ္ဗတ္တာပုဒ်ကြေသည်၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ ဘာဝတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ နာမလိင်္ဂတ္ထ သမာသပဒလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၅၆။ (က) ဝိဝသာ နိပတန္တိ တ္ထေ ဒုက္ကဋ္ဌကာရိနောတိ ဝိနိပါတော။

(ခ) ဝိနဿန္တာ ပါ တ္ထေ နိပတန္တိ သမ္ဘိဇ္ဇမာနင်္ဂပစ္စင်္ဂါတိ ဝိနိပါတော ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-(က) ဖြင့် ဝိဥပသာရ၏ ပဋိသေဓ အနက် ဟောဏ် အဖြစ်ကိုဂုင်း၊ ဝိနိပါတသဒ္ဒါ၏ ဝိရှေးနိရှေးရှိသော ပတဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း၊ ဏ ပစ္စည်း၏ အဓိကရဏ သာဓနဉ်ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း၊ နိဥပသာရ၏ အနတ္ထက, ဓာတ္ဌတ္ထာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း သိစေသည်။

ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဒုတိယဓာတုပဒ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယင်းအဖွင့်အားလျော်စွာ အနက်ပေးပုံကား – ဝိနိပါတံ၊ မိမိအလိုမရှိသည်ဖြစ်၍ ကျရာဖြစ်သောဟု ပေးလေ။

(ခ) ဖြင့် အတ္ထဇ္ဈတ္တရဝိကပ်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ဝိသဒ္ဒါ၏ ဝိနဿန အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ဤ၌ ပျက်စီးခြင်းဟူသည် လက် ခြေ စသော အင်္ဂါကြီးငယ်တို့၏ ပျက်စီးခြင်းပင်တည်းဟူသော အဝိပ္ပါယ်ကိုဂုဏ်း၊ ဝိနိပါတသဒ္ဒါ၏ ဝိရှေးနိရှေးရှိသော ပတခေါတ်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ နိ ဥပသာရ၏ အနုတ္ထက-ခေါတ္တတ္တာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂ ဒုတိယခေါတုပဒ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်သောအနက်ကား-ဝိနိပါတံ၊ လက် ခြေ စသော အင်္ဂါကြီးငယ်တို့၏ ပျက်စီး၍ ကျရာဖြစ်သောဟု ပေး။

မှတ်ချက်။ ။အဖွင့်ကို ဝိဂ္ဂဟနှင့် ဌာနာနုရူပ ဉာဿနည်း အရ ကောက်ပုံကား-"ဝိနဿန္တာနိ ပတန္တိ ဧတ္ထာတိ ဝိနိပါတော"ဟု အဓိကရဏသာဓနပြု။

ဝိ, နိပုဗ္ဗ ပတခေါတ်၊ ဏပစ္စည်း။

ဝိ-ဥပသာရ အရကား- ဝိနဿနဘောဂုဏ်ရ၏။နိအရကား ပဒါလက်ံာရ ခေါတ္တတ္ထာနုဝတ္တကဘောဂုဏ်ရ၏။ ပတ ခေါတ် ကတ္တုတ္ထကြိယာ၏အရကား - ပျက်စီးသော အခြင်းအရာဖြင့် ဖြစ်သော စတုဗ္ဗ ရုပ်တို့သည် မုချအားဖြင့် ရ၏။ အဓိကရ-

ဏတ္ထကြိယာ၏ အရကား - နိရိယဟူသော ငရဲ၏ ပကတူပ-နီဿယသတ္တိသည် ဖလူပစာရတ္ထအား‌ဖြင့် ရ၏။ ဏပစ္စည်း အရကား ထိုမှုချ,ဥပစာတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော နိရယဟူသော ငရဲရ၏။

၁၅၇။ နတ္ထိ ဇေတ္ထ အဿာဒသညိတော အယောတိ နိရ-ယောဒ္ဓ်—

အာဘေဝ်သံဝဏ္ဏနာကား–နတ္ထိ(လ) အယောဖြင့် အယ ပုဒ်ကို "ဣယတိ အဿာဒိယတိတိ အယော" ဟု ကမ္မသာဓန ပြု၍ - အဿာဒကို အရကောက်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုငင်း၊ နိဥပသာရ၏ အဘာဝအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုငင်း၊ နိန္နှင့် အယကို- သတ္တမီ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် တဲ့စပ်ရမည်၏ အဖြစ် ကိုငင်း၊ ရ၏ အာဂုမ်၏ အဖြစ်ကိုငင်း၊ ဝါ- အာဂမသန္ဓိ၏ အဖြစ်ကိုငင်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဝါ-သန္ဓိလိင်္ဂပဒသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၅၈။ (က) ဥပပန္နာတိ ဥပဂတာ။

(ခ) တတ္ထ အဘိနိဗ္ဗတ္တာတိ အဓိပ္ပါယောဒ္ဓ်—

အာဘေဝ်သံဝဏ္ဏနာကား–(က) ဖြင့် ဥပရှေးရှိသော ပဒခေတ်၏ ဂတျတ္ထ၏ အဖြစ်ကိုငင်း၊ ဥပသဒ္ဒါ၏ ခေတ္တတ္ထ-ဝိသေသက၏ အဖြစ်ကိုငင်း နှ၏ တပစ္စည်း ကာရိယအဖြစ် ကိုငင်း သိစေသည်။

ဒုတိယခေတ္တတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဒုတိယပစ္စယပဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဤ၌ ကပ်ရောက်၏ ဟူသည်–ထိုငရဲဘုံ၌ ဖြစ်ခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဥပပန္နာ၊ ကပ်ရောက်ရလေ၏၊ "သဒ္ဒတ္ထ"။ ဝါ-ထိုငရဲဘုံ၌ ဖြစ်ရလေ၏၊ "အဓိပ္ပါယတ္ထ" ဟု အနက်ပေးလေ။

၁၅၉။ သုန္ဒရာ ဂတီတိ သုဂတိ ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- သုန္ဒရာ ဂတိဖြင့် သုဥပသာရ၏ သုန္ဒရအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ဂတိနှင့် ကမ္မဓာရည်း ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သမာသလိင်္ဂပဒတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၆၀။ ရူပါဒိဝိသယေဟိ သုဋ္ဌု အဂ္ဂေါတိ သဂ္ဂေါ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-သုဋ္ဌု အဂ္ဂေါတိဖြင့် သဂ္ဂေါပုဒ်ကို သု အဂ္ဂေါ ဟု ပဒစ္ဆေဒ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ သုသဒ္ဒါ၏ သုန္ဒရအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ အဂ္ဂပုဒ်နှင့် ကမ္မဓာရည်း သမာသ်ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ဝစနဟေတု ဇောတကဏ် အဖြစ်ကိုဋင်း- ရူပါဒိဝိသယေဟိဖြင့်- သုန္ဒရာကာရ၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

သန္ဓိလိင်္ဂပဒ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သမာသပဒလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏကထာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၆၁။ သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေတိ ဣဓ ဝိပဿနာ-ပါဒကံ စတုတ္ထဈာနစိတ္တံ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား– ဣဓ (လ)စိတ္တံဖြင့် ဤ၌ စိတ္တအရ- ဝိပဿနာ၏ အခြေဖြစ်သော စတုတ္ထစျာန်စိတ်ကိုယူရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

စိတ္တေ၊ ဝိပဿနာ၏အခြေဖြစ်သော စတုတ္ထစျာန်စိတ်သည်။ သမာဟိတေ၊ တည်ကြည်လတ်သော် ဟု အနက်ပေးလေ။

၁၆၂။ (က) အာသဝါနံ ခယဉာဏာယာတိ အရဟတ္တမဂ္ဂ-ဉာဏတ္ထာယ။

(ခ) တတြ စေတံ ဉာဏံ တပ္ပရိယာပန္နတ္တာ ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- (က)ဖြင့် အာသဝါနံ ခယ-ဉာဏအရ၊ ဝါ-အာသဝက္ခယဉာဏအရ- ဤ၌ အောက်ဖိုလ်ဉာဏ်စသည်တို့ကို မယူရ၊ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုငှင်း၊ ဉာဏာယ၌ အာယ၏ စတုတ္ထီ သ-ဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ ယင်းဝိဘတ်၏ တဒတ္ထ သမ္ပဒါန်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုငှင်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ ဝိဘဘ္တိပဒ ဝိဘဘျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) တတြ စေတံ ဉာဏံဖြင့် ခယနှင့် ဉာဏပုဒ်ကို "ခယေ ဉာဏံ ခယဉာဏံ" ဟု သတ္တမီဘပ္ပုရိယ်သမာသ် ပြုရမည်

အဖြစ်ကို၊ တပ္ပရိယာပန္နတ္တာဖြင့် ခယေပုဒ်၌ သတ္တမီဝိဘတ် သည် အာဓာရတ္ထ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဝိဘတ္တိတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကို ယူသည်ကား-ဥက္ကဋ္ဌနည်း ဟူ၏။

၁၆၃။ တဿ မေ ဧဝံ ဇာနတော ဧဝံ ပဿတောတိ တဿ မယှံ ဧဝံ ဇာနန္တဿ ဧဝံ ပဿန္တဿ၊ သဟ ဝိပဿနာယ ကောဋိပ္ပတ္တမဂ္ဂံ ကထေတိ ၌—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား - တဿ မယှံဖြင့် တ၏ ပသိဒ္ဓဝိသယတ၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ မေ၏ စတုတ္ထီ သဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ ဝိဘတ္တိပဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဧဝံ ဇာနန္တဿ ဧဝံ ပဿန္တဿဖြင့် ဇာနတော ပဿတော၌ အန္တပစ္စည်းကို နှုပစ္စည်းကဲ့သို့ဲ၍ သဝိဘတ်နှင့်တကွတောပြု၍ ပြီးသောပုဒ်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဝိဘတ္တိပဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

သမာ(လ)ကထေတိဖြင့် တဿ မေ စသော ဤပါဠိဖြင့် ဆထုတ်အထိပ်သို့ ရောက်သော ဝိပဿနာ၊ အထုတ်အထိပ်သို့ ရောက်သောမဂ်ကို ဟောတော်မူ၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၆၄။ **ကာမာသဝါတိ ကာမာသဝတော ဒွေ—**

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—ကာမာသဝတောဖြင့် ကာမာသဝါဒွေ အာ၏ ပဉ္စမီဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဝိဘတ္တိဖဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၆၅။ (က) **ဝုသိတန္တိ ဝုတ္ထံ ပရိဝုတ္ထံ။**

(ခ) **ကတံ စရိတံ နိဋ္ဌိတန္တိ အတ္ထာ ဒွေ—**

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား—(က) ဝုတ္ထံဖြင့် ဝုသိတံဒွေတ ပစ္စည်း၏ အတီတကာလိက၏ အဖြစ်ကို၊ ပရိဝုတ္ထဖြင့် ဝုတ္ထသည် ပရိဝုတ္ထ၏ ပရိယာယ်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဒုတိယပစ္စယတ္ထ အာဘိဓေယျတ္ထ၊ တနည်း— ပဒတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ကတံဖြင့် သုံးအပ်ပြီးဟူသည် ပြုခြင်းပင်၊ စရိတံဖြင့် ပြုဟူသည် ကျင့်ခြင်းပင်၊ နိဋ္ဌိတံဖြင့် ပြုအပ် ကျင့်အပ်ပြီဟူသည် ပြီးစေခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

တနည်း – ကတံဖြင့် ဝုတ္ထံဒွေ ဝသဓာတ်၏ ကရဏအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို၊ စရိတံဖြင့် ကတံဒွေ ကရဓာတ်၏ ဂတိအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို၊ နိဋ္ဌိတံဖြင့် ပြုကျင့်အပ်ပြီဟူသည် ပြီးစေခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတ္ဝတ္ထ ဒုတိယဓာတ္ဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၆၆။ ကတံ ကရဏီယန္တိ စတူသု သစ္စေသု စတူဟိ မဂ္ဂေ-ဟိ ပရိညာပဟာနသစ္ဆိကိရိယာဘာဝနာဘိသမယေ ဝသေန သောဠသဝိဓမ်ိဳ ကိစ္စံ နိဋ္ဌာပိတန္တိ အတ္ထော ဒ္ဋ္ဌ-

အာဘေဝ် သံဝဏ္ဏနာကား-စတူသု (လ) ကိစ္စဖြင့် ကရ-ဏီယ်၏ အရ ပရိညာပဟာန စသော တဆယ့်ခြောက်ပါးသော မဂ်ကိစ္စကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကို၊ နိဋ္ဌာပိတန္တိ အတ္ထောဖြင့် ပြုအပ်ပြီး ဟူသည် ပြီးစေခြင်းပင် တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်၊

အာဘိဓေယျတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ကရဏီယံ၊ ပြုဘွယ်ဖြစ်သော ပရိညာစသော တဆယ့်ခြောက်ပါးသော မဂ်ကိစ္စကို။ ကတံ၊ ပြုအပ်ပြီ။ (ဝါ) ပြီးစေအပ်ပြီဟု အနက်ပေးရမည်။

၁၆၇။(က) နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ ဣဒါနိ ပုန ဣတ္ထ-ဘာဝါယ။

(ခ) ဧဝံ သောဠသကိစ္စဘာဝါယ ကိလေသက္ခယာယ ဝါ မဂ္ဂဘာဝနာကိစ္စံ မေ နတ္ထိတိ အတ္ထညာသိ ဒ္ဋ္ဌ—

အာဘေဝ်သံဝဏ္ဏနာကား- (က) ဖြင့် အပရံ ဟူသော နိပါတ်ပုဒ်၏ ပစ္ဆာဘာဝ အနက်ယောအဖြစ်ကိုဂင်း၊ ထိုပုဒ်၏ ကြိယာဝိသိသ်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ဣတ္ထတ္တာဒ္ဋ္ဌ တွ် ပစ္စည်း၏ ဘာဝတဒ္ဓိတ်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ ပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဣတ္ထတ္တပုဒ် အစိတ်အပေါင်းဝိဂ္ဂဟနှင့် အရကား—

"ဣမေ ပကာရာ ဣတ္ထံ" အဗျယ တဒ္ဓိတ်၊ မဂ်၏ ကိစ္စ ဗျာပါရဖြစ်သော ပရိညာစသည် ရ၏။ တနည်း "ဣမေ ပကာရာ အသ အတ္ထိတိ ဣတ္ထံ" မဂ်ရ၏၊ "ဣတ္ထသ ဘာဝေါ ဣတ္ထတ္တံ" "ဣတ္ထံ ဘာဝေါ ဣတ္ထတ္တံ" ဘာဝတဒ္ဓိတ်၊ ပရိညာစသော မဂ်၏ကိစ္စဗျာပါရ ရ၏။

(ခ) ဧဝံ သေဋ္ဌသကိစ္စဘာဝါယဖြင့် ဣတ္ထံဥ္စ ဣမသဒ္ဒါ၏ နိဒဿန အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ဣတ္ထံ၏အရ အရိယာ မဂ်၏ ကိစ္စ ဗျာပါရဖြစ်သော ပရိညာစသည်ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ အာဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ကိလေသက္ခယာယ ဝါဖြင့် နယန္တရ ဇောတက၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ပရိညာ စသည်တို့တွင် ပဟာနသည် သာလျှင် ပြခဲ့ရန်း ရကား ဣတ္ထတ္တအရ ထိုပဟာနကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ပဟီနပစ္စဝေက္ခဏာကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ အာဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မဂ္ဂဘာဝနာကိစ္စဖြင့် အပရံ၏အရ မဂ္ဂဘာဝနာကိစ္စကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို၊ နတ္ထိဖြင့် နာပရံဥ္စ နှ၏ ပဋိသေဓ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို၊ မဂ္ဂဘာဝနာကိစ္စံ မေ နတ္ထိတိ အဗ္ဘညာသိ ဖြင့် ဤသို့အပြည့်အစုံ ပါဌသေသ ထည့်စွက်၍ အတ္ထယောဇနာ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အာဘိဓေယျတ္ထ နိပါတလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဣတ္ထတ္တာယ၊ တဆယ့်ခြောက်ပါးသော မဂ်ကိစ္စ အလို့ငှါ။ အပရံ၊ နောက်အဘို့ဖြစ်သော။ မဂ္ဂဘာဝနာကိစ္စံ၊ မဂ်ကို ပွါးစေခြင်းကိစ္စသည်။ မေ၊ ငါဘုရားအား။ နတ္ထိ၊ မရှိပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အဗ္ဘညာသိ၊ သိပြီ ဟု ပါဠိတော်မှာ အနက်ပြည့်စုံအောင်ပေး။

အာသဝက္ခယဉာဏကထာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၆၈။ (က) **အဘိက္ကန္တန္တိ အဘိကန္တံ အတိဣဋ္ဌံ အတိမနာပံ၊**

(ခ) အတိသုန္ဒရန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား — (က) အဘိကန္တံ ဖြင့် အဘိက္ကန္တသဒ္ဒါ၏ ဒွေဘာဝသန္ဓိ၏ အဖြစ်ကို၊ အတိဣဋ္ဌံဖြင့် အဘိက္ကန္တံ၌ အဘိ၏ အတိသယတ္ထ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ကမုဓာတ်၏ ဣစ္ဆာအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ အတိမနာပံဖြင့် အတိဣဋ္ဌသည် အတိမနာပ၏ ပရိယာယ် အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သန္ဓိလိဂ်ပဒ ဥပသဂ္ဂလိဂ်တ္ထ ဒုတိယဓာတ္ဒတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ ပဒတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဤသို့အတိဣဋ္ဌ အတိမနာပ သဘောရှိသော အနက်ကား အလွန်ကောင်း၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဘိက္ကန္တံ၊ အလွန်အလိုရှိအပ်၏ အလွန် နှစ်သက်ဘွယ်ရှိ၏။ "သဒ္ဒတ္ထ" ဝါ- အလွန်ကောင်း၏။ "အဓိပ္ပါယတ္ထ" **အဖွင့်အားလျော်သောအနက်—**

၁၆၉။ (က) နိက္ကုဇ္ဇိတန္တိ အဓောမုခဌပိတံ၊
(ခ) ဟေဌာမုခဇာတံ ဝါ ၌-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-(က) ဖြင့် နိပုဗ္ဗ ကုဇ္ဇ ဓာတ်၏ အဓောမုခီကရဏ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို ၎င်း၊ နိ-၏ အနတ္ထက ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတွတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဤအဖွင့်ဖြင့် ပရပယောဂကို ပြသည်။ သူတပါးမှောက်ထားသည်ကို ဆိုလိုသည်။

(ခ) ဖြင့် နိပုဗ္ဗ ကုဇ္ဇဓာတ်၏ အဓောမုခီ ကရဏတ္ထ၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ နိ-၏ အနတ္ထက- ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတွတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဤအဖွင့်ဖြင့် သကပယောဂကို ပြသည်။ အလိုလိုမှောက်သော ဟူ၏။

၁၇၀။ **ဥက္ကုဇ္ဇေယျာတိ ဥပရိ မုခံ ကရေယျ၌—**

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား – ဥပရိ မုခံ ကရေယျဖြင့် ဥပုဗ္ဗ ကုဇ္ဇဓာတ်၏ ဥပရိမုခီကရဏ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ ဥ-၏ဓာတွတ္ထ ဗာဓက၏ အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်။

ဓာတွတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဥက္ကုဇ္ဇေယျ၌ ဥကို ဥပရိအနက်လည်း ကြံကြ၏။ ကုဇ္ဇ ဓာတ်သည် အဓောမုခ့တ္တကို ဟောသည်ဖြစ်၍ ၎င်းကို တားမြစ်ရကား မသင့်ဟူ၏။

၁၇၁။ **ပဋိစ္ဆန္နန္တိ တိဏပဏ္ဏာဒိပဋိစ္ဆာဒိတံ၌—**

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- တိဏပဏ္ဏာဒိ ပဋိစ္ဆာဒိတံဖြင့် ပဋိစ္ဆန္နံ၌-နှ၏-တပစ္စည်း၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ ထို တပစ္စည်း၏ ကမ္မသာဓန၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ ပတိဥပသာရ၏ အနတ္ထကဓာတ္ဌတ္ထာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ ပဋိစ္ဆာဒနာ-ကာရ၏အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်။

ဒုတိယ ပစ္စယပဒ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ၏ ဝိဂ္ဂဟနှင့် အရကား—

"ပဋိစ္ဆာဒိယတီတိ ပဋိစ္ဆန္နံ" ကမ္မသာဓန။ ပဋိပုဗ္ဗ-ဆဒဓာတ်-တပစ္စည်း။

ဆဒဓာတ် ကတ္ဌတ္ထကြိယာ၏အရကား- ဖုံးလွှမ်းသော အခြင်းအရာဖြင့်ဖြစ်သော သတိဝီရိယဉာဏ် ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချအားဖြင့်ရ၏။

ကမ္မတ္ထကြိယာ၏အရကား- ဖုံးလွှမ်းအပ်သော ဝတ္ထု၏ အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိသည် ဖလူပစာအားဖြင့် ရ၏။

တပစ္စည်း အရကား-ထိုမုချ ဥပစာတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဖုံးလွှမ်းအပ်သောဝတ္ထုရ၏။

၁၇၂။ ဝိဝရေယျာ တိ ဥဂ္ဃါဋေယျ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား – ဥဂ္ဃါဋေယျဖြင့် ဝိဝရေယျ၌ ဝိပုဗ္ဗ ဝရဓာတ်၏ ဝိဝရဏ အနက်ဟောဏ် အဖြစ်ကို၎င်း၊ ဝိ၏ဓာတ္ဒတ္ထဗာဓက၏ အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်။

ဓာတ္ဒတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

သမ္ဗန္ဓဆက္ကတ္ဒင် ပဒတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဝိဝရေယျ၊ ဖွင့်လှစ်ရာ၏ဟု အနက်ပေး။

၁၇၃။ မူဋ္ဌဿာတိ ဒိသာမူဋ္ဌဿ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— ဒိသာမူဋ္ဌဿဖြင့် မူဋ္ဌ အရ အရပ်မျက်နှာတို့ဖြင့် တွေဝေသူကို ယူရမည်အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

"သမ္ဗန္ဓဆက္ကတ္ဒင် ပဒတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း"။

မူဋ္ဌဿ-အရပ်မျက်နှာတို့ဖြင့် တွေဝေ သူအား-ဟု အနက်ပေး။

၁၇၄။ မဂ္ဂံ အာစိက္ခေယျာတိ ဟတ္ထေ ဂဟေတ္ဒာ သေမဂ္ဂေါတိ ဝဒေယျ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—ဝဒေယျဖြင့် အာစိက္ခေယျ၌ အာပုဗ္ဗ စိက္ခဓာတ်၏ ကထန အနက်ဟောဏ် အဖြစ်ကို၎င်း၊ အာဥပသာရ၏ အနတ္ထက ဓာတ္ဒတ္ထာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်

ကိုဂုင်း၊ ဟတ္ထေ ဂဟေတ္ဒာ ဧသ မဂ္ဂေါတိဖြင့် ကသနာ-ကာရ၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း သိစေသည်။

ဓာတ္ဒတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၇၅။ **အန္ဓကာရေတိ** ကာဋ္ဌပက္ခစာတုဒ္ဒသီ အစုရတ္တ-ဃနဝန သဏ္ဍမေဃပဋလေဟိ စတုရင်္ဂေ တမသိဉ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—ကာဋ္ဌ (လ)တမသိဖြင့် ဤဉ် **အန္ဓကာရသဒ္ဒါသည်** တမ အနက်ဟောဏ် အဖြစ်ကိုဂုင်း၊ **ဧ၏** သတ္တမီဝိဘတ်၏ ကာရိယအဖြစ်ကိုဂုင်း၊ ဤဉ် မိုက်၏ ဟူသည် လက္ခယ်သန်းခေါင် မိုးမှောင်တောနက် လေးချက်သော အင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံသော အမိုက်တိုက် အဖြစ်ကိုဂုင်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ နာမလိင်္ဂတ္ထ ဝိဘတ္တိပဒ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၇၆။ **သောဟန္တိ ဧသော အဟံ**ဉ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—"ဧသော အဟံဖြင့် သောဟံ ဟူသောပုဒ်ကို ဧသော အဟံ"ဟု ပဒစ္ဆေဒ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သန္ဓိလိင်္ဂပဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၇၇။ (က) **ဘဝန္တံ ဂေါတမံ သရဏံ ဂစ္ဆာမီတိ** ဘဝန္တံ ဂေါတမံ သရဏန္တိ ဂစ္ဆာမိ။

(ခ) ဘဝံ မေ ဂေါတမော သရဏံ ပရာယနံ အဃဿ တာတာ (ဟတာ-ဟူ၍လည်း ရှိ၏) ဟိတဿ စ ဝိဓာတာတိ

ဣမိနာ အဓိပ္ပါယေန ဘဝန္တံ ဂေါတမံ ဂစ္ဆာမိ ဘဇာမိ သေဝါမိ ပယိရုပါသာမိ။

(ဂ) ဧဝံ ဇာနာမိ ဗုဇ္ဈာမိ တို့၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား (က) သရဏန္တိဖြင့် ဂစ္ဆာမိ၌ ဂမုဓာတ်သည် ဒ္ဒိကမ္မကဓာတ် မဟုတ်သောကြောင့် သရဏ ဟူသောပုဒ်၏ ပဌမန္တ၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ ယင်းပုဒ်နောင် ဣတိ သဒ္ဒါကြေသည်၏အဖြစ်ကိုဌင်း သိစေသည်။

ဝိဘဘ္တိပဒ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဘဝံ မေ (လ) ဝိဓာတာ ဟူသောပါဌ်တို့ဖြင့် ဤ၌ သရဏဟူသည် ကိုးကွယ်လည်းလျောင်းရာ၏ အဖြစ်ပင်တည်း၊ ယင်းသည်လည်း အကျိုးစီးပွါးမဲ့မှ တားမြစ်ခြင်း အကျိုး စီးပွါး ပြီးစေခြင်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဣတိ ဣမိနာ (လ) ဗုဇ္ဈာမိဖြင့် သရဏ ဟူသော ဆည်းကပ်ခြင်းကား အကျိုးစီးပွါးမဲ့မှ တားမြစ်စေလိုခြင်း၊ အကျိုးစီးပွါးကို ပြီးစေလိုခြင်းဟူသော အလိုဖြင့် မှီခိုခြင်း ပင်တည်း၊ ဝါ-ဤသို့သော အခြင်းအရာဖြင့် သိခြင်းပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဘဇာမိဖြင့် ဂစ္ဆာမိဠ္ဍ ဂမုဓာတ်၏ ဂတိအနက်၊ ယင်း ဂတိအနက်၏ ပဝတ္တနဂတိ, ဉာဏဂတိ, ဣရိယာပထ ဂတိအားဖြင့် သုံးပါးတို့တွင် ဤဠ္ဍ ဣရိယာပထဂတိ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဓာတ္ဌတ္ထ အာဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာဂတည်း။

သေဝါမိဖြင့် ဘဇာမိဠ္ဍ ဘဇဓာတ်၏ ဝိသာသ, သေဝန, ဘဇန, ဒါန ၄-ပါးတွင် ဤဠ္ဍ သေဝနအနက်ဟောအဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဓာတ္ဌတ္ထ သံဝဏ္ဏနာထည်း။

ပယိရုပါသာမိဖြင့် သေဝါမိဠ္ဍ သိဓာတ်၏ သေဝန, ဗန္ဓန နှစ်ပါးတွင် သေဝနတ္ထ၏အဖြစ်ကို သိစေသည်၊

ဓာတ္ဌတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဘဇနဟူသည် ကိုးကွယ်လိုသဖြင့် ဆည်းကပ်ခြင်းတည်း။ သေဝနဟူသည် အနှီးအပါး သွားလာလျက် ကျက်စားခြင်းပင်တည်း၊ ပယိရုပါသနဟူသည် ငဲ့ကြွေးဝယ်ငယ် ပြုသဖြင့် လုပ်ခကျွေးခြင်းတည်း။ ၃-ပါးအထူး။

(ဂ) ဇာနာမိဖြင့် ဂစ္ဆာမိဠ္ဍ ဂမုဓာတ်၏ ဉာဏာမနအဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဓာတ္ဌတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဗုဇ္ဈာမိဖြင့် ဇာနာမိဠ္ဍ ဉာဓာတ်သ ဇတာသန မာရဏ အနက်ဟော မဟုတ်၊ အဝဗောဓန အနက်ဟော ဇအဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဓာတ္ဌတ္ထသံဝဏ္ဏနာဇာည်း။

၁၇၈။ **ဥပါသကံ မံ ဘဝံ ဂေါတမော ဓာရေတူတိ–မံ ဘဝံ ဂေါတမော ဥပါသကော အယန္တိ ဧဝံ ဓာရေတုဉ်—**

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား–မံ ဘဝံ (လ) ဓာရေတုဟူသော ပါဌ်ဖြင့် ဥပါသကပုဒ်နောင် ဣတိသဒ္ဒါကြေသည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ထိုဣတိသဒ္ဒါ၏ နိဒဿနအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ဥပါသကပုဒ်၏ ပဌမာဝိဘတျန္တ၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ မံ ဘဝံ ဂေါတမော ဥပါသကာ အယန္တိ ဧဝံ ဓာရေတုဟု အတ္ထယောဇနာ ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ နိပါတလိင်္ဂတ္ထ ဝိဘတ္တိပဒ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။ ။ဤကား (ဆင်တဲဂဏ္ဍိ။)

တနည်း–ဥပါသကံ မံ ဘဝံစသည်၌ ဥပါသကံကား ဝိကတိကံ မံ ကား ပကတိကံ၊ ထိုတွင် ဝိကတိ ကံကား ဓရ ဓာတ်၌ အာကာရသဘောရှိ၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။ ။ဤကား(ဘုရားကြီးဂဏ္ဍိ။)

၁၇၉။(က) **အဇ္ဇတဂ္ဂေတိ အဇ္ဇတံ အာဒိံ ကတ္ဒာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။**

(ခ) **အဇ္ဇတန္တိ အဇ္ဇဘာဝန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။**

(ဂ) **အဇ္ဇဒဂ္ဂေ ဣစ္စေဝ ဝါ ပါဌော။**

(ဃ) ဒကာရော ပဒသန္ဓိကရော။

(င) **အဇ္ဇအဂ္ဂံ ကတ္ဒာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၌—**

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— (က) ဖြင့် အင္ဇတဂ္ဂေကို အင္ဇတံ အဂ္ဂေဟု ပဒစ္ဆေဒပြု ရမည်၏အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ဤ၌ အဂ္ဂ သဒ္ဒါ၏ အာဒိ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ဧကဝုစ်ကို ဗဟုဝုစ်ပြန်သော ဝစနဝိပ္ပလ္လာသ၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ တနည်း-ဒုတိယာဝိဘတ်ကို သတ္တမီ ဝိဘတ်သို့ ပြန်သော ဝိဘတ္တိဝိပ္ပလ္လာသ၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ အဂ္ဂံပုဒ်ကို ကတ္တာဟု ပါဋ္ဌသေသထည့်စုက် စပ်ယှဉ်ပြီး အတ္ထယောဇနာ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

သန္ဓိလိင်္ဂပဒ အဘိဓေယျတ္ထ၊ တနည်း—နာမလိင်္ဂတ္ထ ဝိဘတ္တိပဒ၊ တနည်း—ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် အင္ဇတံဋ္ဌ တပစ္စည်း၏ ဘာဝ တဒ္ဓိတ်ဋ္ဌ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ) ဖြင့် အင္ဇဒဂ္ဂေ ဟူ၍လည်း ပါဋ္ဌတနည်း တမျိုး ရှိသေးသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဃ) ဖြင့် ထိုအင္ဇဒဂ္ဂေဋ္ဌ ဒ အက္ခရာသည် အင္ဇပုဒ် အဂ္ဂ ပုဒ်ကို အာဂမ၏ အစွမ်းဖြင့် စပ်ထားသည်အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သန္ဓိလိင်္ဂပဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(င) ဖြင့် အင္ဇဒဂ္ဂေပုဒ်ကို အင္ဇအဂ္ဂေဟု ပဒစ္ဆေဒ ပြုရမည် အဖြစ်ကိုဂင်း၊ အဂ္ဂေဋ္ဌ ဝစနဝိပ္ပလ္လာသ၊ တနည်း ဝိဘတ္တိ

ဝိပလ္လာသ၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ အဂုံဟု ကေဝုစ် ဆိုလိုလျက် အဂ္ဂေဟု ဗဟုဝုစ်ဆိုသည် အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ဝါ-အဂုံဟု ဒုတိယန္တ ဆိုလိုလျက် အဂ္ဂေဟု သတ္တမျန္တဆိုသည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ကတ္တာဟု ပါဌသေသထည့်၍ ယောဇနာစုံမည် အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

သန္ဓိလိင်္ဂပဒ ဝိဘတ္တိပဒ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ သံဝဏ္ဏတဗ္ဗအနက် ပေးပုံကား- အဇ္ဇတံ၊ ယနေ့၏ အဖြစ်ကို။ အဂ္ဂေ အဂုံ၊ အစကို။ ကတ္တာ၊ ပြု၍။တနည်း-အဇ္ဇ၊ ယနေ့ကို။ အဂ္ဂေ အဂုံ၊ အစကို။ ကတ္တာ၊ ပြု၍။

ရှေးနည်းကား အဇ္ဇတဂ္ဂေ၊ နောက်နည်းကား အဇ္ဇဒဂ္ဂေ ရှိသောပါဌ်အလို။

၁၈၀။ (က) **ပါဏုပေတန္တိ** ပါဏေဟိ ဥပေတံ။

(ခ) ယာဝ မေ ဇီဝိတံ ပဝတ္တတိ၊ တာဝ ဥပေတံ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-(က) ဖြင့် ပါဏ, ဥပေတ နှစ်ပုဒ်ကို တတိယာ တပ္ပုရိသ် သမာသ်ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ပဋ္ဌားကြီး ဆောက်တည်အပ်သော သရဏကုံ၏ အာပါဏကောဋိက-သရဏကုံ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၈၁။ (က) **အဓိဝါသေတု စ မေ ဘဝံ ဂေါတမော ဝေ-ရဉ္ဇာယံ ဝဿာဝါသံ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသံဃေနာတိ** ဥပါသကဉ္ဇမံ ဘဝံ ဂေါတမော ဓာရေတု။

(ခ) အဓိဝါသေတု စ မေ, ဝေရဉ္ဇာယံ ဝဿာဝါသံ တယော မာသေ ဝေရဉ္ဇံ ဥပနိဿာယ မမ အနုဂ္ဂဟတ္ထံ ဝါသံ သမ္ပဋိစ္ဆတု၌—

အဘော်သံဝဏ္ဏနာကား– (က) ဖြင့် အဓိဝါသေတု စ-၌ စသဒ္ဒါ၏ သမုစ္စယဇောတက၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ထိုသမုစ္စယ၏ ဝါကျ သမုစ္စည်း၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဝေရဉ္ဇံ ဥပနိဿာယဖြင့် ဝေရဉ္ဇာယံ၌ သတ္တမီ ဝိဘတ်၏ သမီပါဓာရ ဝါ-တဒုပနိဿယာဓာရ၏ အဖြစ်ကို တယော မာသေ ဝါသံဖြင့် ဝဿာဝါသံ၌ ဝဿအရ မိုဃ်း လေးလလုံးကို မယူရ၊ မိုဃ်း သုံးလကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို၊ မမဖြင့် မေ၏ စတုတ္ထီဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကို အနုဂ္ဂ-ဟတ္ထံဖြင့် မေသဒ္ဒါ၏ စပ်ရာပုဒ်ကို အနုဂ္ဂဟတ္ထံ-ဟု ပါဌသေ-သထည့်ရမည်၏ အဖြစ်ကို သမ္ပဋိစ္ဆတုဖြင့် အဓိဝါသေတု၌ အဓိပုဗ္ဗ ဝသဓာတ်၏ သာဒိယန အနက်ဟောဇ၏ အဖြစ်ကို ဂင်း၊ အဓိ၏ ဓာတ္ဒတ္ထဗာဓက၏ အဖြစ်ကိုဂင်း ယင်း သာဒိ-ယန ဟူသည်လည်း စိတ်တော်ဖြင့် ခံယူခြင်း ပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

ဝိဘတျတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ ဝိဘတ္တီပဒ ဘာဝတ္ထ ဓာတ္ဒတ္ထ နေယျတ္ထလည်းဟူ။ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဝေရဉ္ဇာယံ ဝေရဉ္ဇံ ဥပနိဿာယတ္ထိကား သမိပူ ပစာ၊ဝဿာဝါသံ တယော မာသေ ဝါသံတ္ထိကား ကေဒေသျ။ပစာတည်း။

တင်ပုံဆိုရိုးကား – ဤ၌ ဝဿ သဒ္ဒါသည် အပေါင်း ဖြစ်သော မိုဃ်းလေးလတို့၏ ဝဿ ဟူသော အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော မိုဃ်းသုံးလ၌ တင်စား၍ အစိတ်ဖြစ်သော မိုဃ်းသုံးလကို ဝဿ-ဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းကြောင့် ကေဒေသျ။ပစာသဒ္ဒါ မည်၏။

၁၀၂။ (က) **တေန ခေါ ပန သမယေန ဝေဠုဝာ ဒုဗ္ဘိက္ခာ ဟောတိ**။

ယသ္မိံ သမယေ ဝေရဉ္ဇေန ပြာဟ္မဏေန ဘဂဝါ ဝေရဉ္ဇံ ဥပနိဿာယ ဝဿာဝါသံ ယာစိတော။

(ခ) တေန သမယေန ဝေရဉ္ဇာ ဒုဗ္ဘိက္ခာ ဟောတိ၌–

အာဘောဿံဝဏ္ဏနာကား – (က) ဖြင့် တေန ခေါ ပန သမယေန၌ တေန-ဟူသော နိယတ်၏ အနိယတ်ကို တသ္မိံ သမယေ(လ)ယာစိတော ဟု ဖော်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ တတိယာ နာဝိဘတ်၏ သတ္တမီ အနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဝိဘတ္တိတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် တေန ခေါ ပန သမယေန၌ ခေါ ပန နိပါတ်၏ အနတ္ထက ပဒါလင်္ကာရ, ပဒသောဘဏ, ပဒပူရဏ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။တေန ခေါ ပန သမယေန၌ တေနဟူသော နိယတ်၏ အနိယတ်ဝါကျကို ယသ္မိံ သမယေ (လ)ယာစိတော ဟု ထည့်၍ အနိယတ် နိယတ် စုံလင်စွာ အနက်ပေး ရမည် ဟူလို။

၁၈၃။ ဒုဗ္ဘိက္ခာ ဒုလ္လဘဘိက္ခာ၌-—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- ဒုလ္လဘဘိက္ခာဖြင့် ဒုဗ္ဘိက္ခာ၌ ဒုသဒ္ဒါကား မပြည့်စုံခြင်း အသမိဒ္ဓိအနက်၊ ထိုအသမိဒ္ဓိအနက် သည်လည်း ရခဲသော အဖြစ်ဖြင့် ပြီး၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်သော ဒုဗ္ဘိက္ခဝိဂ္ဂဟကား "ဒုလ္လဘာ ဘိက္ခာ ဧတ္ထာတိ ဒုဗ္ဘိက္ခာ" သတ္တမီ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်၊ ရခဲ သောဆွမ်းရှိသော ဝေရဥာပြည်ရ၏။

၁၈၄။ (က) ဒ္ဒီဟိတိကာတိ ဒ္ဒိဓာ ပဝတ္တာ ဤဟိတိကာ။
(ခ) ဤဟိတံ နာမ ဣရိယာ။
(ဂ) ဒ္ဒိဓာ ပဝတ္တာ စိတ္တဣရိယာ စိတ္တဤဟာ။
(ဃ) အထ ဝါ ဒ္ဒီဟိတိကာတိ ဒုဇ္ဇီဝိကာ။
(င) ဤဟိတံ ဤဟာ ဣရိယနံ ပဝတ္တနံ ဇီဝိတန္တိ-အာဒီနိ ပဒါနိ ဧကတ္ထာနိ။
(စ) တသ္မာ ဒုက္ခေန ဤဟိတံ ဧတ္ထ ပဝတ္တတီတိ ဒ္ဒီဟိတိကာတိ အယမေတ္ထ ပဒတ္ထောဒ္ဒ—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- (က) ဖြင့် ဒုိဟိတိက ပုဒ်ကို "ဒုိဓာ ပဝတ္တံ ဤဟိတံ ဧတ္ထာတိ ဒုိဟိတိကာ"ဟု သတ္တမီ ဗဟုဗ္ဗီဟိ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ အလယ်၌ ပဝတ္တပုဒ် ကြဿ သည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဤ၌ ပဝတ္တဤဟိတိကာ ဟူသော သမာသ်သဒ္ဒ အသင့် ဟူ၏။ (ဂဏ္ဌိ။)

(ခ) ဖြင့် ဒုိဟိတိကာ၌ ဤဟိတပုဒ်ကို "ဤဟနံ ဤဟိတံ" ဘာဝသာဓန ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝါ- တပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓန၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဒုတိယပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ) ဖြင့် ဤဟိဘံ၌ အမူအရာသည် နှစ်ခု ဖြစ်သော စိတ်၏ အမူအရာ, စိတ်၏ လှုံ့ဆော်ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဃ) ဖြင့် နယန္တရဓောတက၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ဤဟိတသဒ္ဒါ၏ ဇီဝိတအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ နာမလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဌ) ဤဟိတသဒ္ဒါ၏ ဇီဝိတအနက်ကို ဟောရခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(စ) ဖြင့် ဒီဟိတိကာ၌ ဒုဟိတိကာ ပုဒ်ရင်း ဖြစ်၍ ဒုသဒ္ဒါ၏ ဒုက္ခအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဤဟိတပုဒ်နှင့် သတ္တမီ ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဒု-၌ ဥကို ဝပြု၍ ဒီဟိတိကာ ဟု ပုဒ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သမာသလိင်္ဂပဒတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ ဒီဟိတိကာပုဒ် အနက်ပေးပုံကား— ဒီဟိတိကာ၊ နှစ်ခွဖြစ်သော စိတ်ဖြစ်ခြင်း ရှိသည်။ဝါ—ဆင်းရဲ ငြိုငြင်သဖြင့် အသက်မွေးခြင်း ရှိသည်ဟု ပေးလေ။

၁၈၅။ (က) **သေတကာနိ အဌီနိ ဧတ္ထာတိ သေတဌိကာ။**
(ခ-၁) သေတဋ္ဌိကာတိပိ ပါဌော။
(ခ-၂) သေတာ အဋ္ဌိ ဧတ္ထာတိ **သေတဋ္ဌိကာ။**
(ခ-၃) အဋ္ဌီတိ အာတုရတာ ဗျာဒိရောဂေါ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က) ဖြင့် သေတပုဒ် အဌီ ပုဒ်ကို သတ္တမီဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ်တွဲရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ-၁)ဖြင့် သေတဋ္ဌိကာဟူ၍လည်း ပါဌ်တမျိုးရှိသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ-၂)ဖြင့် ယင်းပုဒ်ကို သတ္တမီဗဟုဗ္ဗီဟိ တွဲရမည်ကို သိစေသည်။

သမာသလိဂ်တ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ-၃)ဖြင့် အဋ္ဌိပုဒ်ကို "အဋ္ဌတိ ဟိ ံသတီတိ အဋ္ဌီ" ဟု ကတ္တုသာဓနပြု၍ အဋ္ဌီအရ ကောက်နာကို ယူရမည် အဖြစ်၊ ဤ၌ အဋ္ဌီသဒ္ဒါကား အနာ ဟောအဖြစ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ နာမလိဂ်တ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၈၆။ (က) ဝပ္ပကာလေ သုဋ္ဌု အဘိသခ်ရိတ္ဒာပိ ဝုတ္တသဿံ တတ္ထ သလာကာ ဧဝ သမ္ပဇ္ဇတီတိ သလာကာ ဝုတ္တာ။

(ခ) သလာကာယ ဝါ တတ္ထ ဇီဝိတံ ပဝတ္တေန္တီတိ သလာကာ ဝုတ္တာ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က)ဝုတ္တသဿံဖြင့် ဝုတ္တပုဒ်ကို "ဝပိယိတ္ထာတိ ဝုတ္တံ" ဟု ကမ္မသာဓန ပြု၍ ဝုတ္တအရ ကောက်ပင်ကို ကောက်ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။အထက် ဝိဂ္ဂဟ၌ ဉာသ်နည်း အရ ကောက်ကား—

"ဝပ ဝေတ်-တ, ပစ္စည်း"။

ဝပဓာတ် ကတ္တုတ္တ ကြိယာအရကား – စိုက်ပျိုးသော အခြင်း အရာဖြင့် ဖြစ်သော သတိ, ဝီရိယ, ဉာဏ်ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချအားဖြင့်ရ၏။

ကမ္မတ္ထ ကြိယာအရကား - စိုက်ပျိုးအပ်သော ကောက်ပင်၏ အာရမ္မဏ ပစ္စယသတ္တိသည် ဖလူပစာအားဖြင့် ရ၏။

တ-ပစ္စည်းအရကား- ထိုမှစ၍ ဥစာတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော စိုက်ပျိုးအပ်သော ကောက်ပင်ရု၏။

တဒါကျလုံးဖြင့် "ဝုတ္တံ သလာကာ ဧဝ ဟောတိ တ္ထောတိ သလာကာ ဝုတ္တာ" ဟု သတ္တမီဗဟုဗ္ဗီဟိ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ ဝုတ္တဟူသော ဝိသေသနပုဒ် နောက်နေသည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

တနည်း- "သလာကာမတ္တံ ဝုတ္တံ နိဗ္ဗတ္တံ သမ္ပန္နံ တ္ထောတိ သလာကာ ဝုတ္တာ" ဟု သတ္တမီဗဟုဗ္ဗီဟိပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ ဧဝဖြင့် သလာကာမတ္တံ-ဟူသော ရွှေပုဒ်၌ မတ္တဟူသော နောက်ပုဒ်ကြသည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ သမ္ပဇ္ဇတိဖြင့် ဝုတ္တာသဒ္ဒါ၏ နိဗ္ဗတ္တိ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဎင်း သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂပဒတ္ထ ဘာဝတ္ထ အာဘိဓေယျတ္ထ နာမလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဤအလို ဝုတ္တံ ပုဒ်ကို ဝတ္တာတိ သမ္ပဇ္ဇတီတိ ဝုတ္တံ ဟု ကတ္တုသာဓနပြုရမည်။

ထိုဝိဂ္ဂဟ၌ ဉာသ်နည်းအရဧကာဂ်ကား—

"ဝတုဓာတ် တ-ပစ္စည်း"။

ဝတ္ထုဒေတ် အရကား - ပြည့်စုံသော အခြင်းအရာဖြင့် ဖြစ်သော ကောက်နှုံဟူသော အဌကလာပ်ရုပ်တို့၏ ဥပါဒ်သည် မုချအားဖြင့် ရ၏။

ဂန္ဓေးရွေးဒ်ဒ် ဖြစ်သော အဌကလာပ် ရုပ် တို့သည် - ဖလူပစာ၊ နောက်နောက်ဒ်ဖြစ်သော အဌကလာပ်ရုပ်တို့ဿည် ကာရကူ-ပစာအားဖြင့် ရ၏။

တ - ပစ္စည်း အရကား ထိုမှခ္ပ, ဥပစာတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော ကောက်နှုံရ၏။

(၁) ဖြင့် နယန္တရ ဇောဘက၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ဤဒ္ဓ ဝုတ္တ သဒ္ဒါ၏ဇီဝိတအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ "သလာကာယ ဝုတ္တံ ဇီဝိတံ တေ်ယန္တိ သလာကာ ဝုတ္တာ" ဟု သဘ္ဘမိ ဗဟုဗ္ဗိဟိ ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ အဘိခေယျတ္ထ နာမလိင်္ဂတ္ထ သမာသလိင်္ဂပဒတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ အနက်ပေးပုံကား—

သလာကာ ဝုတ္တာ၊ ကောက်ပင်သည် ကောက်နှုံသာလျှင် ဖြစ်၏။ ဝါ၊ ကောက်နှုံသာလျှင် ပြည့်စုံတတ်၏။ ဝါ၊ စာရေးတံဖြင့် အသက်မွေးခြင်းကြောင့်ဟု အနက်ပေးလေ။

၁၀၇။ (က) နှ သုကရာ ဥဉ္ဆေန ပဂ္ဂဟေန ယာပေတုန္တိ ပဂ္ဂဟေန ယော ဥဉ္ဆော။

(ခ) တေန ယာပေတုံ နှ သုကရာ။

(ဂ) ပတ္တံ ဂဟေတ္ဝာယံ အရိယာ ဥဉ္ဇံ ဂဆောန္တိ၊ ဘိက္ခာ-စရိယံ စရန္တိ။

(ဃ) တေန ဥဇ္ဇုနာ ယာပေတုံ နာ သုကာဏာတ် ဝုတ္တံ ဟောတိ၌—

အာဇောဘိသံဝဏ္ဏနာကား— (က) ဖြင့် ပဂ္ဂဟနုကား ဥဇ္ဇုနာ၏ ကရိဏ်း၏အဖြစ်ကို၊ ဝါ-ပဂ္ဂဟနပုဒ်ကို ဥဇ္ဇုနာ၌ ကရိဏ်း၏ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကို သိဖေဘသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဥဇ္ဇုနကား ယာပေတုံ၏ ကရိဏ်း၏ အဖြစ်ကို ၎င်း၊ ဝါ- ဥဇ္ဇုနပုဒ်ကို ယာပေတုံ၌ စပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကို ၎င်း၊ ယာပေတုံ ပုဒ်ကို နာ သုကာ၌ စပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကို ၎င်း သဓေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဤ၌ ပဂ္ဂဟပုဒ်ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အရဏကောက်ပုံကား- "ပဂ္ဂယ္ဟတိ-တိ ပဂ္ဂဟော" ကမ္မသာဓနေ၊ တနည်း- ပဂ္ဂယ္ဟတိ ဧတေန ဘိက္ခာတိ ပဂ္ဂဟော" ကရဏသာဓနေ၊ သဝိတ်ရ၏။

(ဂ) ပတ္တံ ဂဟေတ္ဝာဖြင့် ပဂ္ဂဟ ဟူသည် ဆွမ်းခံခြင်း၌ ကိုင်ယူအပ်ရကား- သဝိတ် ဟူသော အနက်ပြု၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဘနည်း- ပဂ္ဂဟသဒ္ဒါ၏ ပတ္တအနက်ဟော၏အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ပဂ္ဂဟနဒ္ဓ တတိယာဝိဘတ်၏ ဝိဓေသနအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ ဝိဘတ္တတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဥဉ္ဇံ ကရောန္တိဖြင့် ဥဉ္ဇေနဟူသောပုဒ်ကို "ဥဉ္ဇံ ကရောန္တိ-တိ ဥဉ္ဇံ"ဟု ကရောန္တိတဒ္ဓိတ် ပြုရမည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝါ·ဏ·ပစ္စည်း၏ ကရောန္တိ အနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ပစ္စယ်တွ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဘိက္ခာစရိယံ စရန္တိဖြင့် ဤ ဥဉ္ဇံ ကရောန္တိ၌ ဥဉ္ဇံ ပုဒ်၏ ဘိက္ခာစရိယ အနက်ဟောဏ် အဖြစ်ကိုရင်း၊ ကရောန္တိ၌ ကရ ဓာတ်၏ ဂတိအနက်ဟောဏ် အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဥဉ္ဇသဒ္ဒါဟောသော အနက်ကိုရင်း၊ အာချာတ်ဓာတ် အနက်ကိုရင်း ဖွင့်ပြသောကြောင့် အဘိဓေယျတွ ဓာတ္ဒတွ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဃ) ဖြင့် သပိတ်လက်စွဲ၍ ဆွမ်းခံသဖြင့် တယောက်ဝမ်းစာမျှလောက်ခြင်းငှါ မလွယ်၊ ဤသို့ ပါဋ္ဌိတော်၏ ဆိုလိုရင်းအနက် အဒိပ္ပါယ်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတွ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၈၈။ (က) **တေန ခေါ ပန သမယေန ဥတ္တရာပထကာ အဿဝါဏိတာ (လ) အသောသိ ခေါ ဘဂဝါ ဥဒုက္ခလ-သဒ္ဒန္တိ တေနာတိ ယသ္မိံ သမယေ ဘဂဝါ ဝေရဉ္ဇံ ဥပ-နိဿာယ** ဝဿာဝါသံ ဥပဂတော။

(ခ) တေန သမယေန ဥတ္တရာပထဝါသိကာ။

(ဂ) ဥတ္တရာပထတော ဝါ **အာဂတတ္တာ ဝေံ လဒ္ဓ-ဝေါဟာရာ ၌–**

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က)ဖြင့် တေန ခေါ်ပန သမ-ယေနဉ် တေနဟူသော နိယတ်၏ အနိယတ်ကို၊ ယသို့ သမ-ယေ (လ) ဥပဂတောဟု ဖော်ထည်၍ အနက်ယောဇနာ ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း၊ တေနဉ် တတိယာ ဝိဘတ် သတ္တ-မျထွဉ် သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း သိစေသည်။

အဓိပ္ပါယ်ကိုဂုင်း၊ ဝိဘတ်၏ အနက်ကိုဂုင်း ဖွင့်ပြသော ကြောင့် ဘာဝတ္ထ ဝိဘတျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) တေန သမယေနဖြင့် တေန ခေါ်ပန သမယေနဉ် ခေါ်ပန နိပါတ်၏ အနတ္ထက ပဒါလင်္ကာရ, ပဒပူရဏ, ပဒသော-ဘဏ၏အဖြစ်ကို၊ ဥတ္တရာပထဝါသိကာဖြင့် ဥတ္တရာပထက ပုဒ်ကို "ဥတ္တရာ ပထော နာ်ဝါသော ဧတေသန္တိ ဥတ္တရာပထ-ကာ" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝါ-ကပစ္စည်း၏ နိဝါသအနက်ဉ် သက်သည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

နိပါတ်ပုဒ်၏အနက်၊ တဒ္ဓိတ်ပစ္စည်း၏ အနက်ကို ဖွင့်ပြသော ကြောင့် နိပါတလိင်္ဂတ္ထ ပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဝါဖြင့် အတ္ထန္တရဝိကပ်၏အဖြစ်ကို၊ ဥတ္တရာပထတော အာဂတတ္တာဖြင့် "ဥတ္တရာ ပထတော အာဂတာ ဥတ္တရာပထ-ကာ" ဟု ပြုရ၊ က-ပစ္စည်း၏ အာဂတအနက်ဉ် သက်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဧဝံ လဒ္ဓဝေါဟာရဖြင့် ဤသို့ နိဝါသ အာဂတ အနက်နှစ်ပါးဖြင့် ဤသို့ ဥတ္တရာပထက ဟူ၍ ရအပ်သော ခေါ်ဝေါ်ခြင်းရှိ၏ဟူသောအဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ပစ္စယတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဥတ္တာရာ ပထကာ၊ ဥတ္တာရာပထ တိုင်းလျှင် နေရာရှိကုန်သော။ ဝါ၊ ဥတ္တရာပထ တိုင်းမှ လာကုန်သော ဟု အဖွင့်ရှိအနက်ပေး။

မှတ်ချက်။ ။ ဥတ္တာရာဟကာ—ဟူ၍လည်း ပါဠိရှိတတ်၏၊ အနက်အတူပင်တည်း။ နိရုတ္တိနည်းအားဖြင့် ပထကို ဟ, ပြု၍ ဥတ္တာရာဟကာ-နေ၏ ဟူလို။

ဥတ္တာရာပထကာ ပုဒ်ကား ဌာနူပစာ—နှာနန္တရိကနည်းတည်း။

တင်ပုံဆိုရိုးကား-ဤ၌ ဥတ္တာရာပထက သဒ္ဒါသည် ဌာနဖြစ်သော ဥတ္တာရာပထတိုင်း၏ ဥတ္တာရာပထ ဟူသော အမည်ကို ဌာနီဖြစ်သော တိုင်းနေသူ လူဒြပ်၌ တင်စားချ၍ ဌာနီဖြစ်သော တိုင်းနေသူ လူဒြပ်ကို ဥတ္တာရာပထက-ဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်း ကြောင့် ဌာနူပစာသဒ္ဒါမည်၏။

၁၈၉။ (က) ပတ္ထပတ္ထမူလကန္တိ ကေမေကာသာ ဘိက္ခုနော ပတ္ထပတ္ထပမာဏံ မူလကံ။

(ခ) ပတ္ထောနာမ နာဠိမတ္တံ ဟောတိ ကေသာ ပုရိသာ အလံ ယာပနာယ။

(ဂ) မူလကံ နာမ နိတ္ထုသံ ကတ္ဝာ ဥဿေဒေတ္ဝာ ဂဟိတယဝတဏ္ဍုလာ ဝုစ္စန္တိ—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- (က) ဖြင့် ပတ္ထပတ္ထ မူလက ပုဒ်ကို “ပတ္ထပတ္ထ ပမာဏံ မူလကံ ပတ္ထပတ္ထမူလက” ဟု

ကမ္မဓာရည်း သမာသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ရှေပုဒ်၌ ပမာဏ ဟူသော နောက်ပုဒ်ကြေသည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

သမာသ် ပုဒ်၏ အနက်ကိုဂင်း၊ အဓိပ္ပါယ်ကိုဂင်း ဖွင့်ပြသော ကြောင့် သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဤ၌ ပတ္ထမည်သည် ယောကျ်ားတယောက်အား မျှတလောက်ခြင်းဝှါ လျောက်ပတ်သော တစလယ်ဟူသော တကွမ်းစားမျှသာတည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

တနည်း–ပတ္ထအရ တစလယ်ဟူသော ကွမ်းစားမျှသော ဆန်ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ၊ တနည်း—အဘိဓယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ) ဖြင့် မူလကမည်သည် ဖွဲ့မရှိသည်ကဲ ပြု၍ ပြုတ်ပေါင်းပြီး ယူလာအပ်သော မုယော ဆန်ရင်းတည်း၊ ဝါ မူလကအရ ဂင်းမုယောဆန်ရင်းကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ၊ ဝါ-အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၉၀။ **ပညတ္တန္တိ** နိစ္စဘတ္တသခေ်ပေန ထပိတံဌ်— **အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား** နိစ္စဘတ္တသခေ်ပေနဖြင့် အမြဲဝတ်တည်သော ဆွမ်းအသွင်၏အဖြစ်ကို ထပိတံဖြင့် ပပုဗ္ဗ ဉာဓာတ်၏ အဝဗောဓနစသော အနက်ဟောမဟုတ်၊ ထပန အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ပ, ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထ

ဗာဓက၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ပညတ္တံကား တဒ္ဓိတ်–တ္တ ပစ္စယန္တပုဒ် မဟုတ်၊ ကိတ် တ, ပစ္စယန္တပုဒ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ယင်း–တ ပစ္စည်း၏ ကမ္မသာဓန၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

အဓိပ္ပါယ် ကိတ်ဓာတ်၏အနက်၊ ဥပသာရ အနက်၊ ကိတ်ပစ္စည်း ကိတ်ပစ္စည်း၏ အနက်တို့ကို ဖွင့်ပြသော့ကြောင့် ဘာဝတ္ထ၊ ဒုတိယ ဓာတ္ဌတ္ထ၊ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ၊ ဒုတိယ ပစ္စယပဒ၊ ဒုတိယ ပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

"ပညပိယတိ ထပိယတီတိ ပညတ္တံ"ဟု ကမ္မသာဓနအဖွင့် သံဝဏ္ဏနာရှု၍ ဝိဂ္ဂဟပြုလေ။

ဉာသ်နည်း အရကောက်ကား—

"ပညတ္တံ"ကား ပ,ပုဗ္ဗ ဉာဓာတ် တ, ပစ္စည်း။

ပ၏ အရကား–ဓာတ္ဌတ္ထဗာဓက ဘောဂုဏ်ရ၏။

ဉာဓာတ်ကတ္ဌတ္ထကြိယာ၏ အရကား ဥတ္တရာပထတိုင်းသား မြင်း ကုန်သည်တို့၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော သဒ္ဓါ,သတိ, ဝီရိယ ပြဋ္ဌာန်းသော ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချအားဖြင့် ရ၏။

ကမ္မတ္ထကြိယာ၏ အရကား ဒါနဝတ္ထုဖြစ်သော တကွမ်းစား, တကွမ်းစားသော မုယော ဆန်ရင်း၏ အာရမ္မဏ ပစ္စယသတ္တိသည် ဖလူပစာအားဖြင့် ရ၏။

တ- ပစ္စည်းအရကား ထိုမုချ, ဥပစာတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော တကွမ်းစား, တကွမ်းစားသော မုယော ဆန်ရင်း ရ၏။

၁၉၁။ (က-၁) **ပုဗ္ဗန္နသမယန္တိ** ဒိဝသဿ ပုဗ္ဗဘာဂ-သမယံ။

(က-၂) ပုဗ္ဗန္နသမယေတိ အတ္ထော။

(ခ-၁) ပုဗ္ဗဏှေ ဝါ သမယံ ပုဗ္ဗန္နသမယံ။

(ခ-၂) ပုဗ္ဗဏှေ ဧကံ ခဏန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

(ခ-၃) ဧဝံ အစ္ဆန္တသံယောဂေ ဥပယောဂဝစနံ လဗ္ဘတိဒ္ဓ-

အာဘေဝ်ဃံဝဏ္ဏနာကား-(က-၁)ဖြင့် ပုဗ္ဗန္နဒ္ဓ ပုဗ္ဗဿဒ္ဓါ၏ ပုဗ္ဗဘာဂအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂျင်း၊ အဟဿဒ္ဓါ၏ ဒိဝသ အနက်ဟော၏အဖြစ်ကိုဂျင်း၊ အဟန္နှင့် ပုဗ္ဗကို "အ-ဟဿ ပုဗ္ဗံ ပုဗ္ဗန္နံ" ဟု ဆဒ္ဓိ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂျင်း၊ ဝိသေသနပုဒ် ရှေနောက်ပြန်သည်၏ အဖြစ်ကိုဂျင်း၊ ပုဗ္ဗန္နန္နှင့် သဒ်ယကို "ပုဗ္ဗန္နဥ္စ တံ သမယော စာတိ ပုဗ္ဗန္နသမယော" ဟု ကမ္မဓာရည်း သမာသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂျင်း သိစေသည်။

သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ၊ အာဘိဓေယျတ္ထ၊ တနည်း— နာမလိင်္ဂတ္ထ၊ သဒ္ဒသလိင်္ဂပဒတ္ထ၊ ဘာဝတ္ထ၊ သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(က-၂)ဖြင့် ပုဗ္ဗန္နသမယံဒ္ဓ ဒုတိယာ ဝိဘတ်သည် သတ္တ-မျတ္ထဒ္ဓ သက်သည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဝိဘတျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာဘာဝည်း။

ယင်းအဖွင့်အာဃးလျော်စွာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ အနက်ပေးပုံကား- ပုဗ္ဗန္နသမယံ-နှင့်၏ ရှေအဘိုဖြစ်သော အခါဒ္ဓ ဟု ပေးလေ။

(ခ-၁)ဖြင့် အတ္ထဆန္ဒရဂိုဏ်ပ်၏ အဖြစ်ကိုဝှင်း၊ ပုဗ္ဗန္ဒုင့် သမယကို သတ္တမီ တပ္ပုရိသ်သမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဝှင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သမာသလက္ခဏ သဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ-၂)ဖြင့် ဤဒု ပုဗ္ဗန္ဒသမယ'ဟူသည် နံနက်အခါဒု တခု သော ခဏပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။ ဂါ-ပုဗ္ဗန္ဒသမယ အရ၊ နံနက်အခါဒု တခုသောခဏကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဓိပ္ပါယ်ကိုဖွင့်ပြသောကြောင့် ဘာဝတ္ထ။ ဝါ၊ အရကောက်ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် အတိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ-၃) ပုဗ္ဗန္ဒသမယံဒု နိဂ္ဂဟိတ်၏ ဒုတိယာဝိဘတ်၏ အဖြစ်ကိုဝှင်း၊ ယင်းဝိဘတ်၏ အစ္စန္တသံယောဂ အနက်ဒု သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဝှင်း သိစေသည်။

ဝိဘတ္တိပဒ ဝိဘတ္တတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယင်းအဖွင့်အာဃလျော်ပုဒ်ဝ အနက်ပေးပုံကား— ပုဗ္ဗန္ဒ-သမယံ၊ နေ့၏ရှေအဘိုဒု ဟုသော ခဏပတ်လုံးဟု အနက် ပေးလေ။

၁၉၂။ (က) နိဝါသေတ္ဝာ ပရိဒဟိတ္ဝာ၊

(ခ) ဝိဟာရ နိဝါသန ပရိဝတ္တနဝသေနေတံ ဝေဒိတဗ္ဗံဒု—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-(က) ဖြင့် နိဝါသေတွာ၌ နိပုဗ္ဗဝသဓာတ်သည် နိဝါသအနက်ကို ဟော၊ ပရိဒဟန အနက်ဟော၏အဖြစ်ကိုဝင်း၊ နိဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထဗာဓက၏ အဖြစ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

ဒုတိယ ဓာတွတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိဂ်တ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဤ၌ ဝတ်၏ ဟူသည် ကျောင်း၌ ဝတ်မြဲတိုင်းသော သင်းပိုင်ကို ထက်အောက်ပြန်လှန် ပြုပြင်၍ ဝတ်ခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၉၃။ (က) **ပတ္တစီဝရမာဒါယာတိ** ပတ္တံ ဟတ္ထေဟိ စီဝရံ ကာယေန အာဒိယိတွာ။

(ခ) **သမ္ပဋိစ္ဆာဒေတွာ** ဓာရေတွာတိ အတ္ထောဒ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-(က) ဖြင့် ပတ္တစီဝရမာဒါယ ပုဒ်ကို ပတ္တစီဝရံ အာဒါယဟု ပဒစ္ဆေဒပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ယ၏ တွာပစ္စည်း၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ပတ္တစီဝရံဟူသော ပုဒ်ကိုထောက်၍ အာပုဗ္ဗဒါဓာတ်၏ကရိဏ်းကား-ဟတ္ထကာယနှစ်ပါးစုံ ဖြစ်သင့်သည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

သန္ဓိလိဂ်ပဒ ဒုတိယပစ္စယပဒ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် အာဒိယိတ္ဌာ၌ အနက်သင့်သည်အားလျော်စွာ အာဒါနဟူသည်,ဝါ၊ယူ၏ဟူသည် လက်တို့ဖြင့် ကိုင်ခံ၍ ကိုယ်ဖြင့် ဆောင်၍ ယူ၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာဘည်း။

ပတ္တစီဝရံ၊ သပိတ်,သင်္ကန်းကို။ အာဒါယ၊ ယူ၍။ ဝါ-လက်တို့ဖြင့် ကိုင်ခံ-ကိုယ်ဖြင့်ဆောင်ယူ၍ဟု အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေးရမည်။

၁၉၄။ **ပိဏ္ဍံ အလဘမာနာ**တိ သကလမ္ပိ ဝေရဉ္ဇံ စရိတ္ဌာ တိဋ္ဌတု ပိဏ္ဍော၊ အန္တမသော အတိစ္ဆထာတိ ဝါစမ္ပိ အလဘ-မာနာ၌-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-"သကလမ္ပိ(လ)အလဘမာနာ ဖြင့် ပိဏ္ဍံ အလဘမာနာ ဟူသောစကားကို လောကဝေါဟာရ ဖြင့်သာ ဆိုသည်။ထိုအခါ မထေရ်တို့ကား ယုတ်စွအဆုံး ကန်တော့ဆွမ်းပါဘုရားဟူသော ပဋိသန္ထာရစကားကိုမျှ မရကြ ပေဟူသောအနက်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၉၅။ (က) **သေတု** ဝုစ္စတိ မဂ္ဂေါ၊
(ခ) မဂ္ဂေနေဝ တာဒိသဿ ဝစနဿ **ဃာတော၊**
(ဂ) သမုစ္ဆေဒေါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၌-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-(က) ဖြင့် သေတုပုဒ်ကို "သိ-နောတိ ဂစ္ဆတိ ပါရိမတီရံ ဧတေနာတိ သေတု၊သေတု ဝိယာ-တိ သေတု" ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ သေတုအရ အရိယာ မဂ်ကို

ကောက်ရမည်၏အဖြစ်ကို။ ဝါ၊ ဤ၌ သေတု သဒ္ဒါသည် တံတားကို မဟော၊ အရိယာမဂ်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အရကောက်။ ဝါ-သဒ္ဒါဟော အနက်ကိုဖွင့်ပြသောကြောင့် အဘိဓေယျတ္ထ၊ အဘိဓေယျတ္ထ၊ တနည်း— နာမလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် သေတုဃာတ နှစ်ပုဒ်ကို "သေတုနာ ဃာ-တော သေတုဃာတော"ဟု တတိယာတပုဂ္ဂိသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ အကြင်စကား၌ အကြင်မဂ်ဖြင့် သတ်ခြင်း ပယ်ခြင်းကို ပြီးစေ၏၊ ထိုသို့ပြီးစေရာ စကားကိုပင် မဂ်ဖြင့် သတ်သည် ပယ်သည်ကို ပြုသည်မည်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ သေတု ဝုစ္စတိ မဂ္ဂေါ၌ သေတုပုဒ်ကား သဒိသူပစာ ရုဠှိနည်း။

တနည်း-ဧကဒေသျူပစာ ဥပလက္ခဏနည်းတည်း။

တင်ပုံဆိုရိုးကား— ဤ၌ သေတုသဒ္ဒါသည် အတူ ဖြစ်သော တံတားဒြဗ်၏ သေတုဟူသော အမည်ကို အတူရှိသော အရိယာမဂ်၌ တင်စား၍ အတူရှိသော အရိယာမဂ်ကို သေတုဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းကြောင့် သဒိသူပစာ သဒ္ဒါမည်၏။

မှတ်ချက်။ ။မဂ်ဖြင့် စကားကို မပယ်၊ ထိုစကား၏အကြောင်း ဖြစ်သော ကိလေသာတို့ကိုသာ ပယ်ရကား "တာဒိသဿ ဝစနဿ" ဟူသောစကားသည် ဖလူပစာ ဟူ၏။

(ဂ) ဖြင့် ဤဌ် သတ်၏ ဟူသည် အကြွင်းမဲ့ ပယ်ဖြတ်ခြင်းပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဂင်း၊ ဃာတော၌ ဟနဓာတ်၏ သမုစ္ဆေဒအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ဏ-ပစ္စည်း၏ ကမ္မဝါစ်က၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ တနည်း-ဘာဝ-ဝါစက၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဒုတိယဓာတ္ဒတ္ထ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ ဃာတပုဒ်ဝိဂ္ဂဟပြုပုံကား "ဃာတိ-ယတိ ဟနိယတီတိ ဃာတော" ကမ္မသာဓန "ဟနနံ ဃာတော" ဟု ဘာဝသာဓနပြုလေ။

ဉာယ်နည်းအရကား-ဟနဓာတ် ဏ, ပစ္စည်း။

ဟနဓာတ်ကတ္ဒတ္ထကြိယာ၏ အရကား-မဂ်၏ ပဟ်ာယက သတ္တိသည် မုချအားဖြင့် ရ၏၊ ကမ္မတ္ထကြိယာ၏ အရကား ပဟာတဗ္ဗဖြစ်သော ကိလေသာတို့၏ ပကတူပနိဿယ သတ္တိ-သည် ဖလူပစာအားဖြင့် ရ၏၊ ဏပစ္စည်းအရကား- ထိုမုချ, ဥပစာတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော ပဟာတဗ္ဗဖြစ်သော ကိလေသာတို့ ရ၏။

၁၉၆။ မွေ့ ဝါ ဒေသေသာမာတိ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယုတ္တံ သုတ္တံ ဝါ ပုဗ္ဗဓရိတကာရဏယုတ္တံ ဇာတကံ ဝါ ကထယိသာမ-၌-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား ကထယိသာမဖြင့် ဒေသေသာမ၌ ဒိသိဓာတ်၏ ဥစ္စာရဏ အနက်ဟောဇ်၏ အဖြစ်ကို၊ ကြွင်းသောပါဌ်တို့ဖြင့် မွေအရ သုတ်ကိုရင်း၊ ဇာတ်ကိုရင်း ယူရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အာချာတ်ဓာတ်၏အနက် မွေ၏အရတို့ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် ဓာတ္ဌတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၉၇။ (က) သာဝကာနံ ဝါ သိက္ခာပဒံ ပညပေသာမာတိ သာဝကာနံ ဝါ တာယ ပုစ္ဆာယ ဝိတိက္ကမံ ပါကဋံ ကတွာ ဂရုကံ ဝါ လဟုကံ ဝါ သိက္ခာပဒံ ပညပေသာမ။

(ခ) အာဏံ ဌပေသာမာတိ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား — (က) ဖြင့် သိက္ခာပဒံ၌ သိက္ခာပဒအရ ဂရုက-လဟုက သိက္ခာပုဒ်တို့ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်ခြင်းဟူသည် ဥပဒေအာဏာ ထားခြင်းပင် တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း၊ ပပုဗ္ဗ ဥဓာတ်၏ ထပန အနက်ဟောဇ်၏အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဓာတ္ဌတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၉၈။ သာဓု သာဓု အာနန္ဒာတိ ဣဒံ ပန ဘဂဝါ အာယဿ္မန္တံ အာနန္ဒံ သမ္ပဟံသေန္တော အာဟ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား ဣဒံ (လ) အာဟဖြင့် သာဓု သာဓုဟူသော ပုဒ်သည် အာမေဍိတ်ကိုးပါးတွင် ပသံသာအာမေဍိတ်၌ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၁၉၉။ (က) **အာယဿ္မာ** တိ ပိယဝစနမေတံ။

(ခ) ဂရုဂါရဝဿပဟတိဿာဓိဝစနမေတံ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား (က) ဖြင့် အာယဿ္မာ သဒ္ဒါသည် ချစ်ဘွယ်သောစကားဖြင့် ပြောဆို ကြောင်း ဖြစ်သော သဒ္ဒါ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် အာယဿ္မာ ဟူသော အမည်သည် အလေးပြုအပ်သော သူတို့၌ အလေးပြုတတ်သော သူတို့၏ အဖြစ်ရှိသေတုပ်ဝပ် ကျိုးနှံခြင်းရှိသော သူ၏ အဖြစ်၏ အမည်စသည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၂၀၀။ မဟာမောဂ္ဂလာနောတိ မဟာ စ သော ဂုဏမဟန္တတာယ မောဂ္ဂလာနော စ ဂေါတ္တေနာတိ မဟာမောဂ္ဂလာနော၌...

အာဘေဝ် သံဝဏ္ဏနာကား—မဟန္တ မောဂ္ဂလာန ပုဒ်ကို ကမ္မဓာရည်း သမာသ် တဲ့စပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း၊ ဤမဟာ သဒ္ဒါသည် မဟန္တသဒ္ဒါ၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကို ဂုင်း၊ စူဠ မောဂ္ဂလာန် ရှိသောကြောင့် မဟာ မည်သည် မဟုတ်၊ ဂုဏ်အားဖြင့် မြတ်သောကြောင့် မဟာ အမည် ရသည်၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း၊ မောဂ္ဂလာန်ဟူသော အမည်သည် အနုယ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ရဒသာ အမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း သိစေသည်။

သမာသသိဂ်ပဒတ္ထ ဘာဝဘ္ဆ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၂၀၁။ (က) **တေဒဝေါစာတိ ဧတံ အဝေါစ။**

(ခ) ဣဒါနိ ဝတ္တုံ ဧတရဟိ ဘဒ္ဒေတိအာဒိဝစနံ ဒဿေတိ၌—

အာဘေဝ် သံဝဏ္ဏနာကား—(က) ဖြင့် ဧတဒဝေါစကို ဧတံ အဝေါစ-ဟု ပုဒ်ဖြတ်ရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သန္ဓိလိဂ်ပဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဧတသဒ္ဒါ၏ ဝုတ္တာပေက္ခ, ဝုစ္စမာနာပေက္ခ နှစ်ပါးတွင် ဤ၌ ဝုစ္စမာနာပေက္ခ၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သဗ္ဗနာမလိဂ်တ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ အနက်ပေးပုံကား—

ဧတံ ဝစနံ၊ ယခု ဆိုအပ်လတ္တံ့သော ဧတရဟိ ဘဒ္ဒေ အစရှိသော စကားရပ်ကို။ အဝေါစ၊ လျှောက်ဆိုပြီ ဟု အနက်ပေး။

၂၁၂။ (က) ဟေဌိမတလံ သမ္ပန္နန္တိ ပထဝိယာ ကိရ ဟေဌိမတလေ ပထဝိမဏ္ဍော ပထဝေါဇော ပထဝိပပ္ပဋ္ဌ-ကော အတ္ထိ၊ တံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။

(ခ) သမ္ပန္နန္တိ မဓုရံ၊ သာဒုရသန္တိ အတ္ထောဌ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က) ဖြင့် ဟေဌိမတလ-သမ္ပန္နဟူသည် မြေအောက်၌ တည်ရှိသော မြေဆီ မြေလွှာ မြေသြဇာကို ရည်ရွယ်၍ ဆို၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဝင်း၊ ဟေဌိမတလံ၌ ပဌမာဝိဘတ်သည် သတ္တမျတ္ထ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဝိဘတျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) မဓုရံဖြင့် ပရိပုဏ္ဏသမ္ပန္န သမဂ်ီသမ္ပန္န မဓုရသမ္ပန္န ဟူသော သုံးမျိုးတွင် ဤ၌ မဓုရသမ္ပန္နကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို၊ တနည်း— ဤ၌ သမ္ပန္နသဒ္ဒါသည် ပရိပုဏ္ဏ စသော အနက်ကို မဟော၊ မဓုရအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ။ တနည်း-နာမလိင်္ဂတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

သာဒုရသန္တိ အတ္ထောဖြင့် ဤ၌ မဓုရဟူသည် ချိုမြိန်သော အရသာရှိခြင်းပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို၊ တနည်း— ဤ၌ မဓုရသဒ္ဒါသည် သာဒုရသ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ နာမလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၂၀၃။ ခုဒ္ဒမဓုန္တိ ခုဒ္ဒကမက္ခိကာဟိ ကဘမခုဉ်—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား—ခုဒ္ဒက(လ) မဓုဖြင့် ဤဉ် ခုဒ္ဒသဒ္ဒါ၏ ယင်ပျား ဟူသော မက္ခိက ဘေဒ ဟောဏ် အဖြစ်ကိုငင်း၊ ခုဒ္ဒနှင့် မဓုပုဒ်ကို "ခုဒ္ဒါဟိ ကတံ မဓု ခုဒ္ဒမဓု" ဟု - တတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုငင်း၊ အလယ်၌ ကတပုဒ် ကျေသည်၏ အဖြစ်ကိုငင်း၊ ခုဒ္ဒါ၌ အာကို အရဿပြုသည့် အဖြစ်ကိုငင်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

တနည်း "ခုဒ္ဒါဟိ ကတံ ခုဒ္ဒံ" "ခုဒ္ဒဥ္ဇ တံ မဓုစာတိ ခုဒ္ဒမဓု" ဟု ကမ္မဓာရည်း သမာသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုငင်း၊ ရှေးပုဒ်၌ ကတပုဒ် ကျေသည်၏ အဖြစ်ကိုငင်း သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂပဒတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၂၀၄။ အနိဋ္ဌကန္တိ နိမ္မက္ခိကံ နိမ္မက္ခိကဏ္ဍကံ ပရိသုဒ္ဓံ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—နိမ္မက္ခိကံ နိမ္မက္ခိကဏ္ဍကံပုဒ်တို့ဖြင့် ဤ၌ အပြစ်မရှိဟူသည် ပျားကောင်ပျားဥတို့မှ ကင်းသည်၏ အဖြစ်ပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ပရိသုဒ္ဓံဖြင့် ပျားကောင်ပျားဥတို့ မရှိရကား စင်ကြယ်၏ ဟူသော အနွယ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

သံဝဏ္ဏတဗ္ဗ သံဝဏ္ဏနာ ပုဒ်တို့ကို ဝိဂ္ဂဟပြုပုံကား—
"နတ္ထိ ဣလုံ ဒေါသံ ဇတ္ထာတိ အနိဋ္ဌကံ" "နတ္ထိ မက္ခိကံ ဇတ္ထာတိ နိမ္မက္ခိကံ" သတ္တမီဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ်၊ ပျားကောင် မရှိသော ပျားလဘို့ ရ၏။

၂၀၅။ (က) သာဓဝဟံ ဘန္တေတိ သာဓု အဟံ ဘန္တေ။
(ခ) ဇတ္ထ သာဓုတိ အာယာစနဝစနမေတံ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား–(က)ဖြင့် သာဓဝဟံကို သာဓု အဟံဟု ပုဒ်ဖြတ်ရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သန္ဓိလိင်္ဂပဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ)ဖြင့် ဤ၌သာဓုသဒ္ဒါသည် သမ္ပဟံသန စသောအနက် ဟော မဟုတ်၊ အာယာစန အနက် ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သဒ္ဒါဟော အနက်ကို ဖွင့်သောကြောင့် အာဘိဓေယျတ္ထ၊ တနည်း—နာမလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

သာဓု၊ တောင်းပန်ပါ၏-ဟု အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေး။

၂၀၆။ (က) ပရိဝတ္တေယျန္တိ ဥက္ကုဇ္ဇေယျ။
(ခ) ဟေဋ္ဌိမတလံ ဥပရိမံ ကရေယျ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား — (က)ဖြင့် ပရိဝတ္တေယျ၌ ပရိပုဗ္ဗ, ဝတုဓာတ်၏ ဥက္ကုဇ္ဇန အနက်ဟော အဖြစ်ကိုဂုဏ်း။ ပရိဥပသာရ၏ ဓာတ္ဝတ္ထဗာကေ၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

ဓာတ္ဝတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဤ၌ ဥက္ကုဇ္ဇန ဟူသည် ဝါ-လှန်၏ဟူသည် အောက် အပြင်ကို အထက် ပြုခြင်းပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဥက္ကုဇ္ဇေယျံ၊ လှန်ပါအံ့။ "သဒ္ဒတ္ထ" ဝါ- အောက်အပြင်ကို အထက်ပြုပါအံ့၊ "အဓိပ္ပါယတ္ထ" ဤသို့အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေး။

၂၀၇။ အလန္တိ ပဋိကွေပဝစနံ၌-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— ပဋိကွေပဝစနံဖြင့် ဤ၌ အလံနိပါတ်သည် ဘူသနစသော အနက်ကို မဟော၊တားမြစ်ခြင်း ဝါရနအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အလံ၊ ငါတားမြစ်၏။ ဝါ၊မသင့်ဟုအဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေး။

၂၀၈။ ဝိပလ္လာသမ္ပိ သတ္တာ ပဋိလဘေယျုန္တိ ဝိပရီတဂါဟမ္ပိ သတ္တာ သမ္ပာပုဏေယျုံ၌-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-ဝိပရီတဂါဟမ္ပိဖြင့် ဝိပလ္လာသသည် ဝိပရီတ၏ ပရိယာယ်၏အဖြစ်ကိုငှင်း၊ ဝိပလ္လာသဂ္ဂါဟံဟုဆိုလိုလျက် ဂါဟဟူသော နောက်ပုဒ်ကျေသည်၏အဖြစ်ကိုငှင်း၊ ယင်းပုဒ်၏ သမာသ်ပုဒ်၏အဖြစ်ကိုငှင်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ၊ တနည်း—ပဒတ္ထ ဘာ့ဝတ္ထ သမာ့သလိင်္ဂပဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

သမ္ဘာပုဒ်ကဲ့ယျုံဖြင့် ပဒိုလဒေဘယျုံဒြဲ့ ပတိပုဗ္ဗလဘဓာတ်၏ ပါပုဏာန အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ပတိ-ဥပသာရ၏ ဓာတ္ထတ္ထဗာဓက၏ အဖြစ်ဂုဏ်း သိစေသည်။

ဓာဘုတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

သံဝဏ္ဏနာဒုကတ္ဒင် ပဒိုလဘေယျုံဒြဲ့ ပဒိုပုဗ္ဗ လဘဓာတ် သည် ပါပုဏာနအနက်ကို ဟောသဘည်းဟု တိုက်ရိုက်သိအပ် သောအနက်ကို ဖွင့်ဆိုသောကြောင့် နိုတတ္ထ။

ပကတျတ္ထပစ္စယတ္ထနှစ်ပါးတွင် ပကတျတ္ထ၊ သဒ္ဒတ္ထဘာဝတ္ထ နှစ်ပါးတွင် သဒ္ဒတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

သမ္ဗန္ဓဆက်ကတွ ပဒတ္ထသဝဏ္ဏနာတည်း။

သတ္တာ၊ သတ္တဝါတို့သည်။ ဝိပလ္လာသမြဲ့၊ ဖောက်ပြန်သော ယူခြင်းသို့သည်း။ပဒိုလဒေဘယျုံ၊ ရောက်ကုန်ရာ၏ဟု သံဝဏ္ဏနာ ဒွ၌ အနက်ပေး။

သီဟနာဒကထာ နိဒ္ဒိတာ။

၂၀၉။ ရဟောဂတဿာတိ ရဟသိ ဂတဿဒြဲ့-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား· ရဟသိ ဂဘဿဖြင့် ရဟော ဂတပုဒ်ကို "ရဟသိ ဂတော ရဟောဂတော" ဟု သတ္တမီ တပ္ပုရိသ် တဲ့ရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သာမာသလိင်္ဂတ္ထသံဝဏ္ဏနာဝဒးည်း။

၂၁၀။ ပဋိသလ္လီနဿာတိ သလ္လီနဿ ဧကီဘာဝံ ဂတဿ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား – သလ္လီနဿဖြင့် ပဋိသလ္လီနဿ၌ ပတိပုဗ္ဗ သံပုဗ္ဗ လီဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ပတိ, သံ ဥပသာရတို့၏ အနတ္ထက ပဒါလက်ာရ၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

ကိတ်ဓာတ် ဥပသာရပုဒ်တို့၏ အနက်ကို ဖွင့်ပြသော ကြောင့် ဒုတိယဓာတုပဒ ဥပသဂ္ဂလိဂ်တ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဧကီဘာဝံ ဂတဿဖြင့် ယင်းသလ္လီနကား တယောက်တည်း အဖြစ်သို့ရောက်မှ ပြီး၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို၊ တနည်း–သလ္လီနဟူသည် တခုတည်းသော အာရုံ၌ စိတ်၏ ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၂၁၁။ ကတမေသာနန္တိ အတီတေသု ဝိပဿ်အာဒီသု ကတမေသံ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား - အတီ (လ) မေသဖြင့် ကတမေသာနံ ဗုဒ္ဓါနံဟု သာမန်ဆိုသော်လည်း ကတမေသာနံ၏ အရ ဝိပဿီအစရှိသော ဘုရားရှင်တို့ကိုသာ ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အတိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၂၁၂။ (က) စိရံ အဿ ဌိတိ၊

(ခ) စိရာ ဝါ အဿ ဌိတိတိ စိရဌိတိကံ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- (က) ဖြင့် စိရဌိတိက ပုဒ်ကို "စိရံ အဿ ဌိတိတိ စိရဌိတိကံ" ဟု စတုတ္ထီဗဟုဗ္ဗီဟိ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သမာသလိဂ်တ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ယင်းပုဒ်ကို "စိရာ အဿ ဌိတိတိ စိရဌိတိကံ" ဟု စတုတ္ထီဗဟုဗ္ဗီဟိ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ နယန္တရ ဇောတက၏ အဖြစ်ကိုဌင်း သိစေသည်။

သမာသလိဂ်တ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။စိရကား နာမ်ပုဒ် နိပါတ်ပုဒ် နှစ်ပါးရှိ၏၊ ဤ၌ကား စိရံ စိရာဟု ဝိဘတ်နှင့်ဆိုသောကြောင့် နာမ်ပုဒ်ဟု မှတ်၊ ဝိကပ်နှစ်ပါးအထူးကား ရှေ ဝိကပ်၌ ကာလ ကိုင့်၍ အစ္စန္တသံယောဂဒုတိယာဝိဘတ်သက်၍ စိရံ ဟု ဆိုသည်။နောက်ဝိကပ်၌ကား ကာလနှင့် ကာလ ဝန္တကို အထူးမပြုမူ၍ ပဌမာဝိဘတ်နှင့် စိရာဟု ဆိုသည်။

၂၁၃။ (က) ကော နု ခေါ ဘန္တေတိ ကာရဏပုစ္ဆာ။

(ခ) တဿ ကတမော နု ခေါ ဘန္တေတိ အတ္ထောဌ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-(က)ဖြင့် ကော နု ခေါ ပုဒ်သည် ကာရဏပုစ္ဆာဝါစက၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်၏ အနက်ကို ဖွင့်သောကြောင့် သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ)ဖြင့် ထို ကော နု ခေါ ပုဒ်ကို အကြောင်းအသို့နည်းဟု အတ္ထယောဇနာ ပြုရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၂၁၄။ **ဟေတုပစ္စယောတိ ဥဘယမေတံ ကာရဏာဓိ-**
ဝစနံ ဒ္ဝေ—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—ဥဘယ(လ) ဝစနံဖြင့် ဟေတုပစ္စယော နှစ်ပုဒ်တို့သည် ဆက်ဆံသော သာဓာရဏအကြောင်းကား ဟေတု၊ မဆက်ဆံသော အသာဓာရဏအကြောင်းကား ပစ္စယ၊ ဤသို့အားဖြင့် အထူးမရှိ။ ဟေတုပစ္စယသဒ္ဒါ နှစ်ပါးလုံးပင် အကြောင်းသာမံကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ၊ တနည်း —နာမလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဝိဂ္ဂဟကား-"ဟိနောတိ ပဝတ္တတိ ဖလံ ဧတေနာတိ-ဟေတု" ကရဏသာဓန၊ ဤကား အဋ္ဌကထာဝိဂ္ဂဟ။ "ဟိနော-တိ ဖလဿ ဟေတုဘာဝံ ဥပဂစ္ဆတီတိ ဟေတု" ကတ္တုသာဓန၊

ဤကား ဦးကာ(ဝိဂ္ဂဟ)"ကာရဏံ ပဋိစ္စ ဖလံ တေ ပဝတ္တတိတိ ပစ္စယော"ဟု ကတ္တု သာဓနပြုလေ။

၂၁၅။ ကိလာသုနော အဟေသုန္တိ နာမ အာလသိယ-ကိလာသုနော၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— နာမ အာလသိယကိလာသုနော ဖြင့် ပျင်းရိသောကြောင့် အားမထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ် မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

မှတ်ချက်။ ။အကျိုးမရှိသောကြောင့် အားမထုတ်ဟူလို။

အဓိပ္ပါယ်ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ကိလာသုနောပုဒ်ကို ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဌာနာနုရူပ ဉာသ်နည်း ကောက်ပုံကား—

"အပ္ပံ လသန္တီတိ ကိလာသုနော ကတ္တုသာဓန"

အပ္ပံ၊ အနည်းငယ်။ လသန္တိ၊ ထွန်းပတတ်ကုန်၏။ ဤတိတသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ကိလာသုနော။ ကိလာသု မည်ကုန်၏။

"လသဓာတ် ကို ပစ္စည်း"။

လသဓာတ်၏ အရကား-ဝိပဿီစသော ဘုရားရှင်တို့၏ သန္တာန်၌ဖြစ်သော မေတ္တာ, ကရုဏာ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ဇာတ်သည် မုချအားဖြင့် ရ၏။ ရှေးရှေး၌ဖြစ်သောစိတ္တုပ္ပါဒ်ကား ပလူ၊ နောက်နောက်၌ဖြစ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကား-ဂုဏ္ဍ ပစ္စာအားဖြင့် ရ၏။

ဤပစ္စည်း အရကား-ထိုမုချ ဥပစာတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော အပ္ပေါသုက္က, နိရုဿာဟ ဖြစ်တော်မူသော၊ ဝါ-ကြောင့်ကြမ့် အားထုတ်တော် မမူသော ဝိပဿီ စသော ဘုရားရှင်သုံးဆူတို့ ရ၏။

ကိဋ္ဌာသုဒေနာဟူ၍လည်း ပါဠိရှိတတ်၏၊ ဤ၌ လသမာတ် ဖြစ်သောကြောင့် မသင့်ဟုမှတ်။

၂၁၆။ အပညတ္တသာဝကာနံ သိက္ခာပဒန္တိ သာဝကာနံ နိဒ္ဒေါသတာယ ဒေါသာနုရူပတော ပညပေတဗ္ဗံ သတ္တာ ပတ္တိက္ခန္ဓဝသေန အာဏာသိက္ခာပဒံ အပညတ္တံ၌-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- သာဝကာနံ(လ) အပညတ္တံဖြင့် သာဝကာနံ၊ သိက္ခာပဒံ၊ အပညတ္တံ- ဟု စပ်ယှဉ်၍ အတ္ထ ယောဇနာပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုငင်း၊ သိက္ခာပဒအရ အာဏာ သိက္ခာပုဒ်ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုငင်း၊ ယင်းအာဏာသိက္ခာပုဒ် ဟူသည်လည်း အာပတ် ခုနစ်ပုံပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ် ကိုငင်း၊ တနည်း ယင်း အာဏာသိက္ခာ ပုဒ်အရ အာပတ် ခုနစ်ပုံကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုငင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ ဘာဝတ္ထ၊ တနည်း — အဘိ-ဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၂၁၇။ အနုဒ္ဒိဋ္ဌံ ပါတိမောက္ခန္တိ အနွဒ္ဓမာသံ အာဏာ-ပါတိမောက္ခံ အနုဒ္ဒိဋ္ဌံ အဟောသိ၌-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-အန္တဒ္ဓ (လ) အဟောသိဖြင့် အနုဒ္ဒိဋ္ဌံ ဟူသောပုဒ်၏ စပ်ရာ အဟောသိဟု ပါဌသေသ ကြိယာထည့်၍ "ပါတိမောက္ခံ အနုဒ္ဒိဋ္ဌံ အဟောသိ" ဟု အနက်ယောဇနာရမည်၏ အဖြစ်ကိုဝှင်း၊ ပါတိမောက္ခအရ ဤ၌ အာဏာပါတိမောက်ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုဝှင်း၊ ယင်း အာဏာ ပါတိမောက်ကို လခွဲတကြိမ် ပြရမည်၏ အဖြစ်ဝှင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၂၁၈။ **တေသံ ဗုဒ္ဓါနန္တိ တေသံ ဝိပဿီအာဒီနံ တိဏ္ဏံ ဗုဒ္ဓါနံ၌—**

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-တေသံ ဝိပဿီ အာဒီနံ တိဏ္ဏံ ဗုဒ္ဓါနံဖြင့် တေသံ ဗုဒ္ဓါနံ၌ ဗုဒ္ဓအရ ဝိပဿီ အစရှိသော ဘုရားရှင်သုံးဆူတို့ကိုသာ ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုဝှင်း၊ တ၏ ပသိဒ္ဓဝိသယ၏ အဖြစ်ကိုဝှင်း သိစေသည်။

အရကောက် သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်တို့၏အနက်ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် အဘိဓေယျတ္ထ သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၂၁၉။ (က) **အန္တရဓာနေနာတိ ခန္ဓန္တရဓာနေန၊**
(ခ) ပရိနိဗ္ဗာနေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-(က) ဖြင့်-အန္တရဓာနအရ-ခန္ဓာတော် ကွယ်လွန်ခြင်းကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ)ဖြင့် ခန္ဓာတော် ကွယ်လွန်၏ဟူသည် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

အန္တရဓာနေန၊ ခန္ဓာတော်ကွယ်လွန်သဖြင့်။ဝါ၊ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူသဖြင့်ဟု အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေးလေ။

၂၂၀။ ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓါနန္တိ ယေ တေသံ ဗုဒ္ဓါနံ အနုဗုဒ္ဓါ သမ္မုခသာဝကာ၌-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-ယေ တေသံ(လ)သာဝကာဖြင့် ဗုဒ္ဓအနုဗုဒ္ဓပုဒ်ကို "ဗုဒ္ဓါနံ အနုဗုဒ္ဓါ ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓါ" ဟု ဆင့်တပ္ပုရိသ်သမာသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓအရ မျက်ကွယ်ဖြစ်သော သာဝကကိုမယူရ၊ မျက်မှောက်ဖြစ်သော သမ္မုခ သာဝကကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယင်းအဖွင့်ဖြင့် "ဗုဒ္ဓါ စ အနုဗုဒ္ဓါ စ ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓါ" ဟူသော ဒွန်သမာသ်စသည်ကိုဂင်း၊ ပရမ္မုခသာဝကကိုယူရမည်ဟူသော အနက်ကိုဂင်း နစ်စေသည်။

၂၂၁။ ယေ တေ ပစ္ဆိမာ သာဝကာတိ ယေ တေသံ သမ္မုခ-သာဝကာနံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတာ ပစ္ဆိမာသာဝကာ၌အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား ယေ တေသံ(လ)သာဝကာဖြင့် ပစ္ဆိမသာဝက အရ ထိုမျက်မှောက်ဖြစ်သော သာဝကတို့၏ အထံ၌ ရှင်ရဟန်း ပြုသော သူတို့ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း

ယေ တေ-၌ ယ၏ ပသိဒ္ဓဝိသယ၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ တ-၏ အနတ္ထက, ပဒါလက်ာရ, ပဒပူရဏ၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၂၂၂။ နာနာနာမာတိ ဗုဒ္ဓရက္ခိတော မေ္မရက္ခိတော-တိအာဒိနာမာသေန ဝိဝိဓနာမာ၌-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-ဗုဒ္ဓ (လ) နာမာဖြင့် နာနာနာမာ၌ နာနာနိပါတ်၏ အထူးထူး အပြားပြား ဟူသော ဝိဝိဓအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ယင်းဝိဝိဓ၏ သရုပ်ကိုဋင်း၊ ဝါ-ယင်း ဝိဝိဓအရ-ဗုဒ္ဓရက္ခိတ မေ္မရက္ခိတ စသော အမည်တို့ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၂၂၃။ နာနာကုလာ ပဗ္ဗဇိတာတိ ခတ္တိယ ကုလာဒိ-ဝသေနေဝ ဥစ္စနီစဥဋ္ဌာရဋ္ဌာရဘောဂါဒိကုလဝသေန ဝါ ဝိဝိဓကုလာ နိက္ခမ္မ ပဗ္ဗဇိတာ၌-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-ခတ္တိယကုလာဒိဝသေနေဝ ဖြင့် နာနာကုလာ၌ ကုလအရ မင်းမျိုး စသည်ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝါ-ဝိဝိဓ၏သရုပ်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဝါ-ဖြင့် အတ္ထန္တရ ဝိကပ်၏အဖြစ်ကို ဥစ္စနီစဥဋ္ဌာရဋ္ဌာရ-ဘောဂါဒိ ကုလဝသေနဖြင့် ဝိဝိဓ၏ သရုပ်၏ အဖြစ်ကို

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(၈)ဖြင့် ဤ၌ အာဂမေဟိ တံ့ သာရိပုတ္တာသဒ္ဒါကို နှစ်ကြိမ် ဆိုခြင်းသည် သိက္ခာပုဒ်ကို ရှိသေလေးမြတ်သော အာဒရ အာမေဋိတ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဝါ-ပသာဒအာမေဋိတ်၏ အစွမ်းဖြင့် နှစ်ကြိမ်ဆိုသည်၏ အဖြစ်ကိုသိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

အာဂမေဟိ၊ ငံ့လင့်ပါဦး။ (သဒ္ဒတ္ထ) ဝါ၊ သည်းခံလင့်ဦး (အဓိပ္ပါယတ္ထ)ဟု အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေး။

၂၃၈။ တတ္ထာတိ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာစနာပေက္ခံ ဘုမ္မဝစနံ ဥ်-

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား သိက္ခာ (လ) ဝစနံဖြင့် တတ္ထဥ် တ၏ အပေက္ခတ္ထ၏ အဖြစ်ကိုဂျင်း၊ တ္ထ၏ သတ္တမျတ္ထ၏ အဖြစ်ကိုဂျင်း သိစေသည်။

သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ ဝိဘတ္တတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

တတ္ထ၊ ထိုသိက္ခာ ပုဒ်ကို ပညတ်ခြင်းဥ် ဟု အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေး။

၂၃၉။ (က) အာသဝါ တိဥ္ဆန္တီ ဇေတသ္ဆတိ အာသဝဋ္ဌာနီယာ။

(ခ) ယေသု ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကဒုက္ခာသဝါ ကိလေသာသဝါ စ ပရွိပဝါဒ ဝိပ္ပဋိသာရ ဝဓ-ဗန္ဓနာဒယော ဇစဝ အပါယဒုက္ခဝိသေသဘူတာ စ အာသဝါ တိဥ္ဆန္တီ ယေဝ။

(ဂ) ယသ္မာ နေသံ တေ ကာရဏာ ဟောန္တိတိ အတ္ထော ၌-

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား (က) အာသဝါ တိဋ္ဌန္တိဖြင့် အာသဝဋ္ဌာနီယပုဒ်၏ အာသဝ သဒ္ဒူပ ပဒ-ဌာဓာတ်၏ အဖြစ်ကို၊ ဧတေသုဖြင့် အနီယပစ္စည်း၏ အဓိကရဏသာဓန၌ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကို ဣတိဖြင့် ဝစန ဟေတု ဇောတက၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်၊

ဒုတိယဓာတုပဒ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် အာသဝါ တိဋ္ဌန္တိ၌ - အာသဝအရ ဝါ၊ အာသဝဟူသည် မျက်မှောက်၌ဖြစ်သော ဘေးရန်, တမလွန်၌ဖြစ်သော ဘေးရန်တို့ကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုဎင်း၊ အာသဝ-ဋ္ဌာနီယာအရ-ဝိတိက္ကမ ဓမ္မတို့ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဤ၌ အရာအားလျော်စွာ အာသဝပုဒ် ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အရ ကောက်ပုံကား "အာသဝန္တိ တေန တေန ပစ္စယဝသေန ပဝတ္တန္တိတိ အာသဝါ"ကတ္တုသာဓန၊ အရကား မျက်မှောက်၌ ဖြစ်သောဘေးရန်, တမလွန်၌ဖြစ်သော ဘေးရန်တို့ရ၏။

(ဂ) ဖြင့် အာသဝဋ္ဌာနီယဝယ် ဌာနီယ၌ အနီယ ပစ္စည်း၏ ကရဏသာဓန အနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကို ဎင်း၊ ဌာနီယအရ အကြောင်း ကာရဏကို ယူရမည်၏အဖြစ်

ကိုဂင်း၊ အာသဝပုဒ်နှင့် "အာသဝါနံ ဌာနီယာ အာသဝ-ဌာနီယာ"ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

ဒုတိယပစ္စယတ္ထ၊ အဘိဓေယျတ္ထ၊ သမာသလိဂ်တ္ထ သံဝဏ္ဏနာ တည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ အနက်ပေးပုံကား— အာသဝဌာ-နီယာ၊ မျက်မှောက် တမလွန်၌ ဖြစ်သော ဘေးရန်ဟုဆို အပ်သော အာသဝတို့၏ တည်ရာဖြစ်ကုန်သော။ တနည်း- အာသဝဌာနီယာ၊ မျက်မှောက် တမလွန်၌ဖြစ်သော ဘေး ရန်ဟု ဆိုအပ်သော အာသဝတို့၏ အကြောင်း ဖြစ်ကုန်သော ဟု အနက်ပေး။

မှတ်ချက်။ ။ဤ၌ အာသဝ အရကား ဘေးရန်။ အာသဝဌာနီယ အရကား ဝိတိက္ကမဓမ္မဟု ခွဲခြားမှတ်။

၂၄၀။ (က) ယတောတိ ယဒါ။
(ခ) ယသ္မိံ ကာလေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။
(ဂ) သေသံ ဝုတ္တာနုသာရေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၌

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က) ဖြင့် ယတော၌- ကွစိ-တော ပဋ္ဌမျတ္ထေဟု- ကစ္စည်းဆရာ ဆိုသော်လည်း ဤ၌ တောပစ္စည်းသည် ပဋ္ဌမျတ္ထ၌ သက်သည်မဟုတ်၊ သတ္တမျတ္ထ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဝိဘတျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ)ဖြင့် ယတောပုဒ်ကို အကြင်အခါ၌ဟု အတ္ထယောဇနာ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ) ဖြင့် ကြွင်းသော သာရိပုတ္တ ဣဓေကစ္စ အစရှိသော ပုဒ်တို့၏ အနက်အဖွင့်ကို ဆိုခဲ့ပြီးသော နည်းကို အစဉ်မှီး၍ သိကြလေဟူသော အမှာစကားချပ် အဓိပ္ပါယ်ရပ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၂၄၁။ (က) ရတ္တိယော ဇာနန္တီတိ ရတ္တညူ။
(ခ) အတ္တနော ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဗဟုကာ ရတ္တိယော ဇာနန္တိ။
(ဂ) စိရပဗ္ဗဇိတာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။
(ဃ) ရတ္တညူဟိ မဟတ္တံ ရတ္တညူမဟတ္တံ။
(င) စိရပဗ္ဗဇိတေဟိ မဟန္တဘာဝန္တိ အတ္ထောဋ္ဌ—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— (က)ဖြင့် ရတ္တညူ၌ ရတ္တိ သဒ္ဒူပပဒညဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ရူပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ဝါ၊ ရတ္တညူပုဒ်ကို ကတ္တုသာဓန ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ တနည်း—ယင်းပုဒ်ကို ကိတန္တသမာသ် ဝိဂ္ဂဟ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတုပဒ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ။ဝါ၊သံဝဏ္ဏနာဒုကတွင် အဘိဓာနတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ရတ္တညူဟု သာမညဆိုရကား ဤ၌ အများ ကိုယူ။ ယင်းအများသည်လည်း မိမိ ရဟန်းဖြစ်သောအခါမှ

စ၍ များစွာသော ညဉ့်တို့ကို သိ၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ) ဖြင့် ထို၏အဖြောင့် ပိဏ္ဍတ္ထကား ရဟန်းပြု၍ ရှည်မြင့်သော ရဟန်းဖြစ်ခြင်းရှိကုန်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဃ) ဖြင့် ရတ္တညူပုဒ် မဟတ္တပုဒ်ကို ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ်စသည် မတဲ့စပ်ရ၊ တတိယာ တပ္ပုရိသ် တဲ့စပ်ရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သမာသ လိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(င) ဖြင့် မဟတ္တ၌ တ္တပစ္စည်း၏ ဘာဝတဒ္ဓိတ်၌ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကိုဎင်း၊ မဟာပုဒ်၏ မဟန္တသဒ္ဒါ၏ ကာရိယ၏အဖြစ်ကိုဎင်း၊ ရတ္တညူမဟတ္တဟူသည် ရှည်မြင့်သော ရဟန်းဖြစ်ခြင်း ရှိကုန်သောသူတို့၏ များသည်၏ အဖြစ်ပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဎင်း သိစေသည်။

ပစ္စယတ္ထ နာမလိင်္ဂပဒ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၂၄၂။ ဝေပုလ္လမဟတ္တန္တိ ဝိပုလဘာဝေန မဟတ္တံ၌-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— ဝိပုလဘာဝေန မဟတ္တံဖြင့် ဝေပုလ္လ၌ ကပစ္စည်း၏ ဘာဝတဒ္ဓိတ်၏ အဖြစ်ကို။ ဝါ၊

"ဝိပုလဿ ဘာဝေါ ဝေပုလ္လံ" ဟု ဘာဝတဒ္ဓိတ်ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ဝေပုလ္လ-မဟာတ္တ နှစ်ပုဒ်ကို တတိယာတပ္ပုရိသ် သမာသ်ပြုရမည်၏ဖြစ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

ပစ္စယတ္ထ သမာသလိင်္ဂ်တ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၂၄၃။ (က-၁) **လာဘဂ္ဂမဟတ္တန္တိ လာဘဿ အဂ္ဂ-မဟတ္တံ။**

(က-၂) **ယော လာဘဿ အဂ္ဂေါ ဥတ္တမော မဟန္တဘာဝေါ။**

(က-၃) **တံ ပတ္တော ဟောတီတိ အတ္ထော။**

(ခ-၁) **လာဘေန ဝါ အဂ္ဂံ မဟန္တမ်ိ၊**

(ခ-၂) **လာဘေန သေဋ္ဌတ္တဉ္စ မဟန္တတ္တဉ္စ ပတ္တော-တိ အတ္ထော၌—**

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား (က-၁) ဖြင့် လာဘနှင့် အဂ္ဂ မဟတ္တပုဒ်ကို [လာဘဿ အဂ္ဂမဟတ္တံ လာဘဂ္ဂမဟတ္တံ] ဟု ဆဒ္ဓိတပ္ပုရိသ်သမာသ် တဲ့စပ်ရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သမာသ လိင်္ဂ်တ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(က-၂) ဖြင့် မဟတ္တံပုဒ် တ္တ- ပစ္စည်း၏ ဘာဝတဒ္ဓိတ်ပုဒ် ဖြစ်ကြောင်း၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ မဟပုဒ်၏ မဟန္တသဒ္ဒါ၏ ကာရိ-ယ၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ အဂ္ဂသဒ္ဒါ၏ ဝရ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ အဂ္ဂနှင့် မဟတ္တပုဒ်ကို "အဂ္ဂဥ္စ တံ မဟတ္တဉ္စာတိ

အဂ္ဂမဟတ္တံ" ဟု ကမ္မဓာရည်းသမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း သိစေသည်။

ပစ္စယတ္ထ ဒုတိယလိင်္ဂပဒ အဘိဓေယျတ္ထ။ စါ-နာမလိင်္ဂတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(က-၃) ဖြင့် လာဘဂ္ဂမဟတ္တံ၌ ဒုတိယာ ဝိဘတ်၏ ကမ္မတ္ထ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ ယင်းပုဒ်ကို ပတ္တော ဟောတိ၌ စပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း သိစေသည်။

ဝိဘတျတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယင်းအဖွင့်အားလျော်စွာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ အနက်ပေးပုံကား- လာဘဂ္ဂမဟတ္တံ၊ လာဘ်၏မြတ်သော များသော အဖြစ်သို့ဟု ပေးလေ။

(ခ-၁) ဖြင့် အတ္ထန္တရဝိကပ်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ လာဘနှင့် အဂ္ဂမဟတ္တပုဒ်ကို "လာဘေန အဂ္ဂမဟတ္တံ လာဘဂ္ဂမဟတ္တံ" ဟု တတိယာတပ္ပုရိသ် သမာသ် တွဲစပ်ရမည်အဖြစ်ကိုငှင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ-၂) ဖြင့် အဂ္ဂသဒ္ဒါ၏ သေဌဝါစက၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ ယင်းအဂ္ဂပုဒ်နောင် ဘာဝတ္ထ-တ္တ ပစ္စည်း ယှဉ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ တနည်း- ဘာဝတ္ထ-တ္တ ပစ္စည်းကျေသည်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ မဟတ္တံ၌ မဟပုဒ်၏ မဟန္တသဒ္ဒါ၏ ကာရိယ၏အဖြစ်ကိုငှင်း၊ အဂ္ဂနှင့် မဟတ္တပုဒ်ကို "အဂ္ဂတဉ္ဇ မဟန္တတဉ္ဇ အဂ္ဂ-

မဟတ္တံ”ဟု ဗုန်သမာသ်ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း၊ လာဘပုဒ်နှင့် အဂ္ဂမဟတ္တပုဒ်ကို တတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း၊ ယင်းပုဒ်၌ ဒုတိယာဝိဘတ်၏ ကမ္မတ္ထ၌သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း၊ ယင်းအဂ္ဂမဟတ္တပုဒ်ကို ပတ္တောဒ်စပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း သိစေသည်။

အာဘိဓေယျတ္ထ၊ ဝါ- နာမလိင်္ဂတ္ထ၊ ပစ္စယပဒ ဒုတိယလိင်္ဂပဒ သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဝိဘာတျတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယင်းအဖွင့် အားလျော်စွာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗအနက်ကား- လာဘဂ္ဂမဟတ္တံ၊ လာဘ်အားဖြင့် မြတ်သည်၏အဖြစ် မျှားသည်၏အဖြစ်သို့။ ပတ္တော၊ ရောက်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏ဟု ပေးလေ။

မှတ်ချက်။ ။ရှေးနည်းကား-ဆဋ္ဌီ တပ္ပုရိသ်။ နောက်နည်းကား တတိယာတပ္ပုရိသ်။ ရှေ့နည်း၌ အဂ္ဂမဟတ္တပုဒ်ကား ကမ္မဓာရည်း သမာသ်။ နောက်နည်း၌ အဂ္ဂမဟတ္တပုဒ်ကား ဒွန်သမာသ်၊ ဤသို့ နည်းနှစ်ပါးအထူးမှတ်။

၂၄၄။ ဗာဟုသစ္စမဟတ္တန္တိ ဗာဟုသစ္စဿ မဟန္တဘာဝံ၌- အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-ဗာဟုသစ္စဿ မဟန္တဘာဝံဖြင့် မဟတ္တာ၌ တွ ပစ္စည်း၏ ဘာဝတဒ္ဓိတ်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း၊ မဟ၏ မဟန္တသဒ္ဒါ၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း၊ ဗာဟုသစ္စပုဒ်နှင့် ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း သိစေသည်။

ပစ္စယတ္ထ ဒုတိယလိင်္ဂပဒ သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၂၄၅။ (က) နိရဗ္ဗုဒေါတိ အဗ္ဗုဒဝိရဟိတော။
(ခ) အဗ္ဗုဒါ ဝုစ္စန္တိ စောရာ။
(ဂ) နိစ္စောရောတိ အတ္ထော။
(ဃ) စောရာတိ စ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ ဒုဿီလာဝ အဓိပ္ပေတာ။
(င) တေ ဟိ အဿမဏာဝ ဟုတ္ဒာ သမဏ-ပဋိညာတာယ ပရေသံ ပစ္စယေ စောရေန္တိ။
(စ) တသ္မာ နိရဗ္ဗုဒေါတိ နိစ္စောရော။
(ဆ) နိဒ္ဒုဿီလောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား (က) ဖြင့် နိရဗ္ဗုဒေါကို နိ-အဗ္ဗုဒေါဟု ပဒစ္ဆေဒပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ရ၏ အာဂုံ၏အဖြစ်ကိုဝင်း၊ နိဥပသာရ၏ ဝိရဟအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

သန္ဓိလိဂ်ပဒ သန္ဓိလိဂ်ပဒ ဥပသဂ္ဂလိဂ်တ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် အဗ္ဗုဒပုဒ်ကို "အဗ္ဗန္တိ ဟိ သန္တီတိ အဗ္ဗုဒါ" ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ စောရကို အရကောက်ရမည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝါ၊ ဤ၌ အဗ္ဗုဒသဒ္ဒါသည် အမြှုပ် ဟောစေသည်မဟုတ်၊ ခိုးသူ ဟူသော အနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ၊ဝါ-နာမလိဂ်တ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ) ဖြင့် နိရဗ္ဗုဒသဒ္ဒါသည် ခိုးသူမှ ကင်း၏ ဟူသော အနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ၊ ဝါ-နာမလိဂ်တ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဃ) ဖြင့် ဝါကျာရမ္ဘာ၏အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဤ၌ စောရအရ ပကတိခိုးသူကို မယူရ၊ သီလမရှိသော ဒုသီလရဟန်းတို့ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(င) ဖြင့် ဒုသီလပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စောရဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်း၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(စ) ဖြင့် နိရဗ္ဗုဒသဒ္ဒါ၏ နိစ္စောရ အနက် ဟော၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ၊ဝါ-နာမလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဆ) ဖြင့် ဤ၌ နိစ္စောရဟူသည် ဒုသီလရဟန်းတို့ မရှိခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

နိရဗ္ဗုဒပုဒ် အစိတ်အပေါင်း ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အရကောက်ပုံကား—

"အဗ္ဗန္တိ ဟိ သန္တီတိ အဗ္ဗုဒါ" ကတ္တုသာဓန၊ ပကတိခိုးသူရ၏၊ "အဗ္ဗုဒါ ဝိယာတိ အဗ္ဗုဒါ" ဥပမာတဒ္ဓိတ်၊ ခိုးသူနှင့်တူသော ဒုသီလရဟန်းရ၏၊ "နတ္ထိ အဗ္ဗုဒါ ဧတ္ထာတိ နိရဗ္ဗုဒေါ" သတ္တမီဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်၊ ရာဇဂ္ဂိုဟ်ပြည်၌ ဝါကပ်သော ရဟန်းငါးရာရ၏။

မှတ်ချက်။ ။နိရဗ္ဗုဒေါ၌ အဗ္ဗုဒသဒ္ဒါကား (ခ) အဖွင့် ရှုမူ ဧကဒေသျူပစာ ဥပလက္ခဏနည်းတည်း။ (ဃ) အဖွင့် ရှုမူ သဒိသူပစာ ရှင်္ဌနည်းတည်း။

တင်ပုံဆိုရိုးကား—ဤ၌ အဗ္ဗုဒသဒ္ဒါသည် ရေမြှုပ်-အဗ္ဗုဒသန်ျာစသော အပေါင်းဖြစ်သော အနက်တို့၏ အဗ္ဗုဒ အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော ပကတိ ခိုးသူဟူသော အနက်ဒြဗ်၌ တင်စား၍ အစိတ်ဖြစ်သော ပကတိခိုးသူဟူသော အနက်ဒြဗ်ကို အဗ္ဗုဒဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းကြောင့် ကေဒေ-သျူပစာ သဒ္ဒါမည်၏။

သဒိသူတင်ပုံကား—ဤ၌ အဗ္ဗုဒ သဒ္ဒါသည် အတူဖြစ်သော ပကတိခိုးသူဒြဗ်၏ အဗ္ဗုဒဟူသော အမည်ကို အတူရှိသော ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်ဒြဗ်၌ တင်စား၍ အတူရှိသော ဒုဿီလ ပုဂ္ဂိုလ်ဒြဗ်ကို အဗ္ဗုဒဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းကြောင့် သဒိသူပစာ သဒ္ဒါ မည်၏။

၂၄၆။ (က) နိရာဒီနဝေါတိ နိရုပဒ္ဒဝေါ နိရုပသဂ္ဂေါ။
(ခ) ဒုဿီလာဒီနဝရဟိတောယေဝါတိ ဝုတ္တံ ဟောတ်၌ –

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား (က)ဖြင့် ဤ၌ အာဒီနဝ သဒ္ဒါသည် ဘေးရန်အနက်ဟော၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ၊ ဝါ-နာမလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် နိရာဒီနဝေါ၌ နိဥပသာရ၏ ဝိရဟအနက်ဟော၏အဖြစ်ကိုဝင်း ဤ၌ ဘေးရန်မရှိဟူသည် သီလမရှိသော အဖြစ်မှ ကင်းခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

နိရာဒီနဝေါ၊ ဘေးရန်မရှိ။ (သဒ္ဒတ္ထ)ဝါ၊ သီလမရှိသော အဖြစ်မှကင်း၏။(အဓိပ္ပါယတ္ထ)ဟု အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေးလေ။

၂၄၇။ (က) အပဂတကာဠကောတိ ကာဠကာ ဝုစ္စန္တိ ဒုဿိလာယေဝ။

(ခ)တေဟိ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏောပိ သမာနာ ကာဠက-ဓမ္မယောဂါ ကာဠကာတ္တေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

(ဂ)တေသံ အဘာဝါ အပဂတကာဠကော။

(ဃ)အပဟာတကာဠကောတိပိ ပါဌော၌-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား (က) ဖြင့် အပဂတကာဠကော၌ ကာဠက အရ – ဒုဿီလ ပုဂ္ဂိုလ် ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို၊ တနည်း–ဤ၌ ကာဠကသဒ္ဒါသည် မည်းညစ်သော အဆင်းကို ဟောသည်မဟုတ်၊ ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဒုဘိဓေယျတ္ထ။ တနည်း-နာမလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဤ၌ ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်ကို ကာဠကဟု ဆိုရခြင်း အကြောင်း၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ယင်းအဖွင့်ဖြင့် အပဂတ ကာဠကောပုဒ်ကား သဒိသူပစာ ရုဠှိနည်း သဟစရဏနည်း ဟူ၏၊ တနည်း-ဂုဏူပစာ အဝိနာဘာဝနည်းလည်း ဟူ၏။

တင်ပုံဆိုရိုးကား—ဤဌ် ကာဋ္ဌက သဒ္ဒါသည် အတူ ဖြစ်သော အကုသိုလ်ဓမ္မ၏ ကဲ့ဋ္ဌက ဟူသော အမည်ကို အတူရှိသော ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်ဒြဗ္ဗ်၌ တင်စား၍ အတူရှိသော ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်ဒြဗ်ကို ကာဋ္ဌကဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းကြောင့် သဒ်-သူပစာ သဒ္ဒါမည်၏။။

တနည်း— ဤဌ် ကာဋ္ဌက သဒ္ဒါသည် မည်းညစ်သော အကုသိုလ်ဓမ္မဟူသော ဂုဏ်ဒြဗ်၏ ကာဋ္ဌက ဟူသော အမည်ကို ဂုဏ်ဖြစ်သော ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်ဒြဗ်၌ တင်စား၍ ဂုဏ်ဖြစ်သော ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်ဒြဗ်ကို ကာဋ္ဌကဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းကြောင့် ဂုဏ်ဟူပစာသဒ္ဒါ မည်၏။။

(ဂ) ဖြင့် အပဂတ ကာဋ္ဌကန္နစ်ပုဒ်ကို "အပဂတော ကာဋ္ဌကော ယေသန္တေတိ အပဂတကာဋ္ဌကော"ဟု စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗီဟိ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ အပဂတသဒ္ဒါ၏အဘာဝ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ၊ ဝါ-နာမလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာဝတည်း။။

(ဃ) ဖြင့် အပဟတကာဋ္ဌက ဟူ၍လည်း ပါဠိရှိသေး၏ ဟူသော အနက်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာဝတည်း။။

မှတ်ချက်။ ။ဤဌ် ဟနဓာတ်သည်လည်း ဂတိအနက် ရှိရကား အပဂတကာဋ္ဌကပုဒ်နှင့် အနက်တူ၏ဟု မှတ်။

၂၄၈။ သုဒ္ဓါတိ အပဂတကာဋ္ဌကတ္တာယေဝ သုဒ္ဓါ ပရိယောဒါတော ပဘာဿရော ဤ—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား အပဂတကာဋ္ဌကတ္တာယေဝ ဖြင့် အပဂတ ကာဋ္ဌကသည် သုဒ္ဓ၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ပရိယောဒါတောဖြင့် သုဒ္ဓေါ၌ သုဓောတ်၏ သောစေယျ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဒုတိယ ဓာတ္ဌတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ပဘဿရောဖြင့် ဖြူစင်၏ဟူသည် ပြိုးပြိုးပြက် ရှိခြင်းပင်တည်း၊ ဝါ–ထွန်းပလေ့ရှိခြင်းပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

သုဒ္ဓေါ၊ ဖြူစင်၏။ (သဒ္ဒတ္ထ) ဝါ၊ ပြိုးပြိုးပြက် ရှိ၏။ ဝါ၊ ထွန်းပလေ့ရှိ၏ဟု (အဓိပ္ပါယတ္ထ) အဖွင့် ရှု၍ အနက်ပေး။

၂၄၉။ (က) **သာရေ ပတိဋ္ဌိတောတိ သာရော ဝုစ္စန္တိ သီလ-**
သမာဓိ ပညာ ဝိမုတ္တိ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနဂုဏာ။

(ခ) တသ္မိံ သာရေ ပတိဋ္ဌိတတ္တာ သာရေ ပတိဋ္ဌိ-
တောဌ်–

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား (က) ဖြင့် ဤ၌ သာရ အရ သီလ သမာဓိ စသော ဂုဏ်ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ထိုသီလ သမာဓိ စသော ဂုဏ်ကျေးဇူး အပေါင်းခွဲ တည်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဘိက္ခု သံဃာ၏ သာရေ ပတိဋ္ဌိတ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။သာရေ ပတိဋ္ဌိတောဒ္ဓ သာရသဒ္ဒါကား ကေဒေသျ။။ပစာသဒ္ဒါ ဥပလက္ခဏနည်းတည်း။

၂၅၀။(က) သောတာပန္နောတိ သောတံ အာပန္နော။
(ခ) သောတောတိ စ မဂ္ဂသောတံ အဓိဝစနံ။
(ဂ) သောတာပန္နောတိ တေန သမန္နာဂတဿ ပုဂ္ဂလဿ။
(ဃ) ယထာဟ သောတော သောတောတိ ဟိဒံ သာရိပုတ္တ(လ)ဧဝံ ဂေါတ္တောတိ။
(င) ဣဓ ပန မဂ္ဂေန ဖလဿ နာမံ ဒိန္နံ။
(စ) တသ္မာ ဖလဋ္ဌော သောတာပန္နောတိ ဝေဒိ-တဗ္ဗော၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား (က)ဖြင့် သောတန္နှင့် အာပန္န ပုဒ်ကို "သောတံ အာပန္နော သောတာပန္နော"ဟု ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သမာသ လိင်္ဂတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။။

(ခ) ဖြင့် သောတာပန္နောဒ္ဓ သောတပုဒ်ကို "နိဗ္ဗာနံ သဝတိ ဥပဂစ္ဆတီတိ သောတော၊နိဗ္ဗာနမဟာသမုဒ္ဒနိန္နတာယ သောတော ဝိယာတိ သောတော၊ ပဋိပက္ခဓမ္မေ အနဝ-

သေသတော သဝတိ ပေလ္လတိတိ သောတော” ဟု ကတ္တု-သာဓနဥပမာဘဒ္ဓိတ်ဝိဂ္ဂဟပြု၍ သောတအရ အရိယမဂ်ကို ကောက်ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို၊ တနည်း—ဤဒွေသောတသဒ္ဒါသည် စိတ္တသန္တာနစသော အနက်ဟောမဟုတ်၊ အရိယာမဂ်ဟူသော အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အာဘိဓေယျတ္ထ၊တနည်း-နာမလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(၈) ဖြင့် သောတာပန္နပုဒ်ကို “သောတံ အာပန္နော သောတာပန္နော”ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ သောတာပန္နအရ-ပဌမမဂ်နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကောက်ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အာဘိဓေယျတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။အဓိဝစနံ နာမံရှိရာ ဥပစာဟူသော နိယံအရ ဤအဓိ-ဝစနံရှိသော ဝါကျစကားရပ်သည် ကေဒေသျှုပစာ ဥပလက္ခဏနည်းဟု မှတ်။

တင်ပုံဆိုရိုးစကား ဤဒွေသောတသဒ္ဒါသည် အပေါင်း ဖြစ်သော မံသသောတ, ဝိညာဏသောတ, ဥဒကဓာတု စသော အနက်တို့၏ သောတဟူသော အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော အရိယာမဂ်၌ တင်စား၍ အစိတ်ဖြစ်သော အရိယမဂ်ကို သောတဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းကြောင့် ကေဒေသျှုပစာသဒ္ဒါမည်၏။

(ဃ) ဖြင့် ထိုသို့ သောတပုဒ်-သောတာပန္နပုဒ်တို့အနက် နှစ်ပါးဟောရာ၌ အာဂုံပါဋိ သာဓကဖြင့် ခိုင်မြဲစေသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(င) ဖြင့် ဤ၌ အလိုရှိအပ်သော သောတာပန္နအရ ဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်ကို ယူရာ၌ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္တသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(စ) ဖြင့် ဤ၌ သောတာပန္နအရ–ပဌမဖိုလ်နှင့် ပြည့်စုံသော ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။မဂ္ဂေန ဖလဿ နာမံ ဒိန္နံဖြင့် သောတာပန္နောဌ် အာပန္နသဒ္ဒါကား ဝတ္တမာနကာလိကတည်း၊ ဤ၌ အကြောင်းဖြစ်သောမဂ်သာ သောတမည်ရင်းတည်း၊ ယင်းအကြောင်းဖြစ်သောမဂ်၏ သောတဟူသောအမည်ကို အကျိုးဖြစ်သောဖိုလ်၌ တင်စား၍ အကျိုးဖြစ်သောဖိုလ်သည် ကာရဏူပစာ သဒိသူပစာ အားဖြင့် သောတမည်၏။ ထိုသောတ မည်သောဖိုလ်နှင့်ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း ဌာနူပစာ အားဖြင့် သောတာပန္နမည်၏ဟု မှတ်။ အဓိပ္ပါယ် အဖြောင့်ကား သောတာပန္နော၊ သောတာပတ္တိ ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ဤကား ဌာနူပစာ။ သောတံ၊ သောတမည်ရသောဖိုလ်။ ဤကား ကာရဏူပစာ-သဒိသူပစာ ဟူလို။

၂၅၁ (က-၁) အဝိနိပါတဓမ္မောတိ ဝိနိပါတေတီတိ ဝိနိပါတော။

အာဘော် ၁၉—ပ-မ-သ-စ

(က-၂) နာဿ ဝိနိပါတော ဓမ္မောတိ အဝိနိပါတဓမ္မော။

(က-၃) နာ အတ္တာနံ အပါယေသု ဝိနိပါတနသဘာ-ဝေါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊

(ခ-၁) ဝိနိပတနံ ဝါ ဝိနိပါတော။

(ခ-၂) နာဿ ဝိနိပါတော ဓမ္မောတိ အဝိနိပါတ-ဓမ္မော။

(ခ-၃) အပါယေသု ဝိနိပါတနသဘာဝေါ အဿ နတ္ထီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား (က-၁) ဖြင့် ဝိနိပါတော၌-စိရှေး, နိရှေးရှိသော ပတဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ဏပစ္စည်း၏ ဟေတု ကတ္တုသာဓန ဝါစက၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ဝစနဟေတု-ဇောတက၏ အဖြစ်ကိုဝင်း သိစေသည်၊ တနည်း – ဝိနိပါတ ပုဒ်ကို ဟေတု ကတ္တု သာဓန ဝိဂ္ဂိဟ်ဆိုရမည်အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတုပဒ ဒုတိယပစ္စယဏ္ဍ ဘာဝဏ္ဍ။ တနည်း-အဘိ-ဓာနတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ပဌမ ဝိဂ္ဂဟဖြစ်သော ဝိနိပါတ အရ ဒိဋ္ဌိ အစရှိသော အကုသိုလ် ဓမ္မကို ကောက်ယူရမည်။

(က-၂) ဖြင့် အဝိနိပါတဓမ္မပုဒ်ကို စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ်တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကို (ဋီကာ)၊ တနည်း – ဆဋ္ဌီ ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ်ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို (ဂဏ္ဌိ) သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂဏ္ဍ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(က-၃) ဖြင့် အဝိနိပါတမေ္မောဉ် မေ္မသဒ္ဒါ၏ သဘာဝ ဝါစက၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ အဝိနိပါတမေ္မဟူသည် မိမိကိုယ်ကို အပါယ်တို့၌ ကျစေခြင်းသဘောမရှိ အနက်ပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ၊ တနည်း- နာမလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ ၁) ဖြင့် အဘ္ထန္တရဝိကပ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ အဝိနိပါတမေ္မောဉ် ဝိနိပါတပုဒ်၏ ဝိရှေး,နိရှေးရှိသော ပဘဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဏပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓန၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဝါ- ဝိနိပါတပုဒ်ကို ဘာဝသာဓနဝိဂ္ဂဟ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဒုတိယဓာတုပဒ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ။ ဝါ- အဘိဓာနတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ-၂) ဖြင့် အဝိနိပါတမေ္မပုဒ်ဒ်ကို စတုတ္ထီဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ်ပြုရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ-၃) ဖြင့် ဤ၌ မေ္မသဒ္ဒါ၏ သဘာဝဝါစက၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ အဝိနိပါတ မေ္မဟူသည် ထို သောဘာပန်အား အပါယ်တို့၌ ကျခြင်းသဘောမရှိ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ၊ ဝါ-နာမလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ပဋ္ဌမနည်း၌ ဝိနိပါတပုဒ်ကား—ဟေတုကတ္တုသာဓန၊ ဒိဋ္ဌိစသော အကုသိုလ်မေ္မရ၏။ ဒုတိယနည်း၌ ဝိနိ-

ပါတ ပုဒ်ကား—ဘာဝသာဓန ကျခြင်းကြိယာရဏ်။
ဤသို့ အထူးမှတ်။

၂၅၂။ သမ္မတ္တနိယာမေန မဂ္ဂေန နိယတတ္တာ နိယတောဌ် အာဘောဝ်သံဝဏ္ဏနာကား — သမ္မတ္တ (လ) နိယတတ္တာ ဖြင့် သောတာပတ္တိ ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၏ နိယတအမည်ရခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။ ဝါ- မဖောက်ပြန်သော အားဖြင့် ဘဝကို မှတ်တတ်သော ရအပ်သော မဂ်သည် မှတ်အပ်သောကြောင့် နိယတမည်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ နိယတပုဒ်, သံဝဏ္ဏနာနိယာမ ပုဒ်တို့ကို ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အရကောက်ပုံကား—"နိယမိယတီတိ နိယတော" ကမ္မသာဓန၊ သောတာပတ္တိဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်ရ၏။ "နိယမတီတိ နိယာမော" ကတ္ကုသာဓန၊ သောတာပတ္တိမဂ် ရ၏။ နိယတော၊ မဖောက်ပြန်သောအားဖြင့် ဘဝကို မှတ်တတ်သော ရအပ်သော မဂ်သည် မှတ်အပ်၏ဟု အဖွင့်ရှု အနက်ပေး။

၂၈၃။ (က) သမ္မောဓိ ပရံ အယနံ ပရာ ဂတိ အဿာတိ သမ္မောဓိပရာယနော။

(ခ) ဥပရိ မဂ္ဂတ္တယံ အဝဿံ သမ္ပာပကောတိ အတ္ထောဌ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က)ဖြင့် သမ္မောဓိပရာယန ပုဒ်ကို စတုတ္ထိ ဗဟုဗ္ဗီဟိ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ ဤဒွိ ပရာယန သဒ္ဒါ၏ မှီရာဟူသော နိဿယအနက်ဟော၏ အ ဖြစ်ကိုဎင်း၊ ယင်းပုဒ်ကို ပရံ အယနံဟု ပုဒ်ဖြတ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ အာဘိဓေယျတ္ထ၊ဝါ-နာမလိင်္ဂတ္ထ သန္ဓိလိင်္ဂဗဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် သမ္မောဓိပရာယနောဒ္ဓ သမ္မောဓိအရ မင်္ လေးပါးလုံးနှင့် ဆက်ဆံသော်လည်း ဤဒွ် အထက်မင်္သုံးခု ကိုသာ ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုဎင်း၊ သမ္မောဓိပရာယန အရ ယင်း အထက်မင်္သုံးပါးသို့ မချွတ်ကေန် ရောက်လတ္တံသော သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း သိစေ သည်။ တနည်း - သမ္မောဓိပရာယနဟူသည် အထက်မင် သုံးပါးသို့ မချွတ်ရောက်လတ္တံသော ပုဂ္ဂိုလ်ပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

အာဘိဓေယျတ္ထ အာဘိဓေယျတ္ထ၊တနည်း—ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏ-နာတည်း။

ဌာနအားလျော်စွာ သမ္မောဓိပုဒ်ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အရကောက် ပုံကား "သမ္မာ ဗုဇ္ဈတီတိ သမ္မောဓိ" ကတ္တုသာဓန၊ အထက် မင်္သုံးပါးရ၏။

၂၅၄။ (က) အာမန္တေသီတိ အာလပိ အဘာဝသိ သမ္မော-ဓေသိ။

(ခ) ကိန္တိ အာစိဏ္ဏံ ဓေါ ပနေတန္တိ ဝေမာဒိဒ္ဓ-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—[က] အာလပိဖြင့် အာမန္တေ-သိ၌ အာပုဗ္ဗ-မန္တဓာတ်၏ အာလပန အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ အာဥပသာရ၏ ဓာတ္ဒတ္ထာနုဝတ္ထက၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ အဇ္ဇတ္တနီ ဤဝိဘတ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ သ၏ အာဂုံ၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဓာတ္ဒတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဒုတိယဝိဘတ္တိပဒ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏ-နာတည်း။

အဘာသိဖြင့် အာလပိ၌ အာပုဗ္ဗလပဓာတ်၏ ဘာသနတ္ထ၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ အာ၏-ဓာတ္ဒတ္ထာနုဝတ္ထက၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဓာတ္ဒတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

သမ္မောဓေသိဖြင့် ဆို၏ဟူသည် သိစေခြင်း ပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် အာမန္တေသိ၌ အာမန္တနာကာရ ဖြစ်သော ခေါ်ဝေါ်ပုံ အခြင်းအရာကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အာမန္တေသိ၊ ဆိုတော်မူ၏။(သဒ္ဒတ္ထ)ဝါ၊ သိစေတော်မူ၏။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ) ဟု အဖွင့်ရှု အနက်ပေး။

၂၅၅။ (က) **အာစိဏ္ဏန္တိ စရိတံ ဝတ္တံ အနုမေ္မတာ၊**

(ခ) **တံ ခေါ ပနေတံ အာစိဏ္ဏံ ဒုဝိဓံ ဟောတိ ဗုဒ္ဓါစိဏ္ဏံ သာဝကာစိဏ္ဏန္တိ၌—**

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က) စရိတ်ဖြင့် အာစိဏ္ဏ်၌ အာပုဗ္ဗစရဓာတ်၏အဖြစ်ကိုငင်း၊ ဣဏ္ဏ၏ တပစ္စည်း၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုငင်း၊ ယင်းတပစ္စည်း၏ ကမ္မသာဓန၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုငင်း၊ အာဥပသာရ၏ အနတ္ထကဓာတ္ဌတ္ထာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကိုငင်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတုပဒ ဒုတိယပစ္စယပဒ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဝတ္တံ ဖြင့် ဤ၌ စရိတအရ ကျင့်ဝတ်တရားကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အနုဓမ္မတာဖြင့် ဝတ္တံ၌ ဝတ္တအရ-လောကုတ္တရာတရားသို့ အစဉ်မလိုက်သော သဘောတရားကို မယူရ၊ လောကုတ္တရာတရားသို့ အစဉ်လိုက်သော သဘောတရားကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် အာစိဏ္ဏ၏ အပြား ဘေဒနှင်ပါးရှိသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

အာစိဏ္ဏံ၊ ကျင့်အပ်သော ဝတ်တည်း။ ဝါ၊ လောကုတ္တရာတရားသို့ အစဉ်လိုက်သော သဘောတည်းဟု အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေး။

အဖွင့်အားလျော်စွာ အာစိဏ္ဏပုဒ်ပိဂ္ဂဟပြု၍ အရကောက်ပုံကား—

"အာစရိတဗ္ဗန္တိ အာစိဏ္ဏံ" ကမ္မသာဓန၊ ကျင့်ဝတ်တရားရ၏။ အနုဓမ္မတာပုဒ် အစိတ်အပေါင်း ဝိဂ္ဂဟပြုပုံကား "အနုဂတော ဓမ္မော အနုဓမ္မော" ကမ္မဓာရည်း သမာသ်၊ "အနုဓမ္မော ဧဝ အနုဓမ္မတာ" သွတ္ထတဒ္ဓိတ်ဝိဂြိုဟ်။

၂၅၆။ အာယာမာတိ အာဂစ္ဆ ယာမ ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား အာဂစ္ဆ ယာမဖြင့် အာယာမ ၌ အာဉပသာရသည် ဥပသဂ္ဂါ နိပါတာ စ၊ ပစ္စယာ စ ဣမေ တယော။ နေကေနေကတ္ထဝိသယာ-ဟူသော ပရိဘာသာ အရ များစွာသောအနက်တို့ကို ဟောနိုင်သော်လည်း ဤ၌ အာဂစ္ဆအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဥပသဂ္ဂလိဂ်တ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အာနန္ဒ၊ အာနန္ဒာ။ အာဂစ္ဆ၊ လာလော့။ ယာမ၊ သွားကြကုန်စို့။ တနည်း-အာယာမ၊ လာသွားကြကုန်စို့ ဟု အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေးလေ။

၂၅၇။ အပလောကေဿာမာတိ စာရိကံ စရဏတ္ထာယ အာပုစ္ဆိဿာမ၌-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား — အာပုစ္ဆိဿာမဖြင့် အပ-လောကေဿာမ၌ အပပုဗ္ဗ, လောကဓာတ်၏ အာပုစ္ဆန အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုငင်း၊ အပ ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထ-ဗာဓက အဖြစ်ကိုငင်း၊ စာရိကံ စရဏတ္ထာယဖြင့် အပ-

လောကနကာရ၏ အဖြစ်ကို၊ တနည်း– အပပုဗ္ဗ လောက ဓာတ်၏ သမ္ပဒါနာပေက္ခ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

မှတ်ချက်။ ။စာရိကံ စရဏတ္ထာယကား–အဘေဒ ဘေဒူပစာ ရုဋ္ဌိနည်းတည်း။ တင်ပုံဆိုရိုးကား—ဤ၌ စာရိကံ စရဏတ္ထာယ သဒ္ဒါသည် ဒေသစာရီနှင့် လှည့် လည်ခြင်း၏ မပြားဘဲကို ပြားသကဲ့သို့ ခေါ် ဝေါ်ခြင်းကြောင့် အဘေဒ ဘေဒူပစာ သဒ္ဒါ မည်၏။

၂၅၈။ ဝေန္တိ သမ္ပဋိစ္ဆနတ္ထေ နိပါတောဌ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— သမ္ပဋိစ္ဆနတ္ထေ နိပါတောဖြင့် ဧဝံဟူသောပုဒ်၏ နိပါတ်ပုဒ်အဖြစ်ကိုဌင်း၊ ယင်းနိပါတ်၏ ဝန် ခံခြင်း–သမ္ပဋိစ္ဆန အနက်ဟောဏ်အဖြစ်ကိုဌင်း သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂပဒ နိပါတလိင်္ဂတ္ထ၊ နှစ်ပါးပေါင်း နိပါတလိင်္ဂ ပဒတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဝေံ၊ ကောင်းပါပြီဟု အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေးလေ။

၂၅၉။ (က) ဘဂဝတော ပစ္စဿောသီတိ ဘဂဝတော ဝစနံ ပဋိအဿောသိ၊

(ခ) အဘိမုခေါ ဟုတ္ဒာ သုဏိ သမ္ပဋိစ္ဆိ၊

(ဂ) ဝေန္တိ ဣမိနာ ဝစနေန ပဋိဂ္ဂဟေသီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိဌ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က) ပစ္စဿောသိပုဒ်ကို ပဋိ-အဿောသိဟု ပုဒ်ဖြတ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ ဘဂဝတော

ပုဒ်ကို ပစ္စယော သိပုဒ်၌ မစပ်ရ၊ ဝစနံဟု ပါဌသေသ ထည့်၍ သမ္မန်သမ္မန်၏ ဒေ-ဖြစ်ပြင့် စပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သန္ဓိလိင်္ဂဒ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဘဂဝတောပုဒ်ကား ပတိပုဗ္ဗ သုဓာတ်၏ ဟို့ဿဝ ကြိယာနှင့်စပ်မူ သမ္မဒါန်ပင် ဖြစ်သင့်၏၊သုဏောတိသဟစ္စာယောဂေ ယဿ ပုဗ္ဗဿ ယော ကတ္တာ သော သမ္မဒါနသညောတိဟူကော ကစ္စည်းပါဋ်နှင့် အညီတည်း။

(၁) အာဘိမုခေါ် ဟုဿာဖြင့် ပစ္စဿသိဒ္ဓ ပတိဥပသာဒ၏ အာဘိမုခအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

သုဏိဖြင့် အသောသိဒ္ဓ သုဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ အ-အာကာရ တွန်နီ ဣဝိဘတ်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း အ-အာကာရ သ-အာကာရတို့၏ အာဂုံ၏ ဒေ-ဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

ဓာတုပဒဝိဘတ္တိပဒ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

သမ္ပဋိစ္ဆိဖြင့် ယင်းသုဓာတ်၏ သမ္ပဋိစ္ဆန အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဓာတ္ဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(၈) ဖြင့် သမ္ပဋိစ္ဆနာကာရ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။ ဝါ၊ ရှေးရှုဝန်ခံ၏ ဟူသည် ဧဝံ အစရှိသော စကားရပ်ဖြင့် ခံယူခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနံဘာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ ပါဠိဓတ် အနက်ပေးပုံကား— ဘဂဝတော၊ မြတ်စွာဘုရား၏။ ဝစနံ၊ စကား

တော်ကို။ ပစ္စဿောသိ၊ ရှေးရှုဖြစ်၍ ဝန်ခံ၏။ (သဒ္ဒတ္ထ) ဝါ ကောင်းပါပြီဘုရားဟု ခံယူ၏ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)။

ပုတ်ချက်။ ။ကစ္စည်းဆရာ အလိုကား ဘဂဝတော၊ မြတ်စွာ ဘုရားအား။ ပစ္စဿောသိ၊ ဝန်ခံ၏ဟု အနက်ပေး ရမည်၊

၂၆၀။ (က) အပိစ ယော ဒေယျဓမ္မော၊ သော နဒိန္နောတိ မယာ နိမန္တိတာနံ ဝဿံဝုတ္ထာနံ တုမှာကံ တေမာသံ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ပါတော ယာဂုခဇ္ဇကံ၊ မဇ္ဈနှိဝက ခါဒနီယဘောဇနီယံ၊ သာယနှေ အနေကဝိဓ ပါနဝိကတိ ဂန္ဓပုပ္ဖါဒီဟိ ပူဇာသက္ကာဇရာတိ ဧဝမာဒိကော ယော ဒေယျဓမ္မော ဒါတဗ္ဗော အဿ၊ သော နဒိန္နောဉ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား မယာ (လ) ဧဝမာဒိကောဖြင့် ဒေယျဓမ္မောဉ် ဒေယျအရ သာမည ဖြစ်၍ အခါအားလျော် သော ယာဂုစားဘွယ်စသည်ကို ဤဉ် ဒေယျအရယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယော ဒေယျဓမ္မောဖြင့် ယောဉ်-ယ၏ ပသိဒ္ဓဝိသယ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သဗ္ဗနာမလိင်တ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။ သမ္ဗန္ဓဆက္ကတွင် သမ္ဗန္ဓ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဒါတဗ္ဗော အဿ သော နဒိန္နောဖြင့် ဒေယျဓမ္မောပုဒ်နောင် ဒါတဗ္ဗော အဿဟု ပါဌသေသထည့်စွက်၍ အနိယတ်နိယတ်ဝါကျ ပြည့်စုံစွာ အနက်ယောဇနာရမည်၏ အဖြစ်ကို

သိစေသည်၊ **တနည်း**-အနိယတ်ဝါကျရှိ ဒေယျဓမ္မောပုဒ်ကို နိယတ်ဝါကျရှိ နဒိန္နောပုဒ်၌ မစပ်ရ၊ ဒါတဗ္ဗော အာဿဟူသော ပါဌသေသ၌ စပ်ရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။ သမ္မန္နဆက္ကတွင် သမ္မန္န သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၂၆၁။ (က-၁)တဉ္စ ခေါ နော အသန္တိန္တိ ဇတ္ထ ပန လိင်္ဂ-ဝိပလ္လာသော ဝေဒိတဗ္ဗော။

(က-၂) သော စ ခေါ ဒေယျဓမ္မော အမှာကံ နော အသန္တောတိ အယံ ဟေတ္ထ အတ္ထော။

(ခ-၁) အထ ဝါ ယံ ဒါနဝတ္ထုံ မယံ တုမှာကံ ဒဒေ-ယျာမ။

(ခ-၂) တဉ္စ ခေါ နော အသန္တန္တိ ဝေမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား (က-၁)ဖြင့် သော စ ခေါ နော အသန္တောဟု ပုလ္လိင်နှင့် ဆိုသင့်လျက် တဉ္စ ခေါ နော အသန္တိန္တိဟု နပုလ္လိင်ပြန်၍ လိင်္ဂဝိပလ္လာသအားဖြင့် ဆိုသည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(က-၂) ဖြင့် လိင်ပြန်သည် အားလျော်စွာ နပုလ္လိင် ဖြင့်ပင်ဆိုသော်လည်း-သော စ ခေါ ဒေယျဓမ္မော စသည်ဖြင့် ပုလ္လိင်အားဖြင့် အနက်ကို မှတ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုငင်း၊ တဉ္စ

ခေါ်၌ တ၏အစ္ဆဲကို- ဒေယျဓမ္မကို စ္ဆဲရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ-၁) ဖြင် အတ္တန္တရဝိကပ်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ တဉ္ဇ ခေါ်၌ တဟူသောနိယတ်၏ အနိယတ်ဝါကျကို ယံ ဒါနဝတ္ထုံ မယံ တုမှာကံ ဒဒေယျာမဟု ဖော်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ-) ဖြင့် တဉ္ဇ ခေါ်၌ တ၏ အစ္ဆဲကို အနိယတ်ဝါကျကို ထောက်၍ ဒါနဝတ္ထုကို စ္ဆဲရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ သာမည သဒ္ဒါ ဖြစ်သောကြောင့် လိင်ပြန်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ နပုလ္လိင်ဖြင့် ပင် ဤ၌ပြ၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ အနက်ပေးပုံကား— တဉ္ဇ ခေါ သော စ ခေါ၊ထိုဒေယျဓမ္မသည်။အမှာကံ၊အကျွန်ုပ်တို့အား။ အသန္တံ အသန္တော၊ ထင်ရှားမရှိသည်။ နော၊ မဟုတ်ပါ။"ဤကား လိင်ပြန်သော ပဌမအဖွင့်အလို" တဉ္ဇ ခေါ၊ ထိုဒါနဝတ္ထုသည်လည်း။ အမှာကံ၊ အကျွန်ုပ်တို့အား။ အသန္တံ၊ ထင်ရှားမရှိသည်။ နော၊ မဟုတ်ပါ။ (ဤကားလိင် မပြန်သော ဒုတိယအဖွင့် အလိုတည်း ။

၂၆၂။ (က) နောပိ အဒါတုကမျတာတိ အဒါတုကာ-
မတာပိ နော နတ္ထိ။

(ခ) ယထာ ပဟူတာဒိတ္တူပကရဏာနံ မစ္ဆရိနံ၌-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား (က) ဖြင့် နောပိကို-နော အပိ ဟု ပဒစ္ဆေဒပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ယင်းအပိဥပသာရ၏ အဒါတုကမျတာ ပုဒ်နောင် ထိုင်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ဝါ-အဌာနပယုဂ်၏အဖြစ်ကိုဝင်း၊ နောနိပါတ်၏ ပဋိသေဓအနက်ဟော၏အဖြစ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

သန္ဓိလိဂ်ပဒ ဘာဝတ္ထ နိပါတလိဂ်တ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယင်းအလို အနက်ပေးပုံကား — အဒါတုကမျတာပိ၊ မပေးလှူလိုသည်၏ အဖြစ်သည်လည်း။ နော နတ္ထိ၊ မရှိ။ တနည်း-နောပိ၌ နောသည် အမှသဒ္ဒါ၏ ကာရိယ၏အဖြစ်ကိုဝင်း၊ နတ္ထိဟု ပါဌသေသ တည့်၍ အနက်ပေးရ မည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ဝါ-နောက်ပုဒ်ကို ယင်းပါဌသေသ၌ စပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

သဗ္ဗနာမလိဂ်ပဒ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယင်းအလိုအနက်ပေးပုံကား-အဒါတုကမျတာပိ၊မလှူလိုသည်၏ အဖြစ်သည်လည်း။ နော၊ အကျွန်ုပ်တို့အား။ နတ္ထိ၊ မရှိပါ။ ဤသို့အနက်ပေး။

မှတ်ချက်။ ။ ရှေ့နည်းကား-နောသဒ္ဒါ နိပါတ်။ နောက်နည်းကား နော-သဒ္ဒါ သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်တည်း။

(ခ) ဖြင့် အဒါတုကမျတာ၏ အသဒိသူပမာ၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၂၆၃။ (က-၁)တံ ကုတေတ္ထ လဒ္ဓာ ဗဟုကိစ္စာ ဃရာဝါ-
သာတိ ယသ္မာ ဗဟုကိစ္စာ ဃရာဝါသာ တသ္မာ။
(က-၂) ဧတ္ထ သင်္ခေပေါ ဒေယျဓမ္မေ ဒါတုကမျတာယ စ
တံ ကုတော လဒ္ဓာ။
(က-၃) ကုဟော တံ သက္ကာ လဒ္ဓုံ။
(က-၄) ယံ မယံ တုမှာကံ ဒေယျဓမ္မံ ဒဒေယျာမ၊
(ခ-၁) အပိ စ တံ ကုတေတ္ထ လဒ္ဓာတိ ဣမသ္မိံ
တေမာသဘ္ဘန္တရေ ဟာမဟံ တုမှာကံ ဒဒေယျံ။
(ခ-၂) တံ ကုတော လဒ္ဓာ။
(ခ-၃) ဗဟုကိစ္စာ ဟိ ဃရာဝါသာတိ ဧတမတ္ထံ
ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာဒ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား (က-၁)ဖြင့် ဗဟုကိစ္စာ ဃရာဝါ-သာ ပုဒ်ကား-တံ ကုတေတ္ထ လဒ္ဓာ၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(က-၂) ကုတေတ္ထကို ကုကော ဧတ္ထဟု ပဒစ္ဆေဒ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ကာရဏဝါကျကို ထောက်ပြီ ဧတ္ထ၏ အစ္ဆကို ဃဆာဝါသပုဒ်ကို စွဲရမည်၏အဖြစ်ဂင်း၊ ဒေယျဓမ္မေ ဒါတုကမျတာယ စ သင်္ခေပေါဟု ပါဠိသေသထည့်၍ အနက်ယောဇနာရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

သန္ဓိလိုက်ပဒ သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာဘည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဘုရားကြီးကဲ့ကို ဆရာတော်ကား၏ဘွဲ့ကို ဒေယျမ္မေ, ဒါတုကမျတာယ နှစ်ပုဒ်ကို စွဲရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ သင်္ခေပေါပုဒ် ပါဠိသေသ ထည့်စွက်၍ အနက်ယောဇနာရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်ဟူ၏၊ ဝါ-ပြောဟူ၏။

(က-၃) ဖြင့် လဗ္ဘာ၌ ဏျပစ္စည်း၏ သက္ကအနက်၌ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ယံ မယံ အစရှိသော အနိယတ်ဝါကျကိုထောက်၍ တံ ကုတေတ္ထ၌ တ၏အစ္ဆဲကို ဒေယျဓမ္မကို စ္ဆဲရမည်၏အဖြစ်ကိုဂင်း၊ တနည်း-ဒေယျဓမ္မ ဒါနဟူသော ကြိယာကို စ္ဆဲရမည်၏အဖြစ်ကိုဂင်း၊ (ဋီကာအလို) တနည်းကား ဒါနကြိယာဟူသည် ပြုရန်အကြောင်း ပြုခြင်းကိစ္စပင်ဖြစ်သောကြောင့် တ၏အစ္ဆဲကို ကာရဏကို စ္ဆဲရမည်၏အဖြစ်ကို၊ တနည်း-ကိစ္စကို စ္ဆဲရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဒုတိယပစ္စယတ္ထ သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(က-၄) ဖြင့် တံ ကုတေတ္ထ လဗ္ဘာဟူသော နိယတ်၏ အနိယတ်ကို ယံ မယံ တုမှာကံ ဒေယျဓမ္မံ ဒဒေယျာမဟု ဖော်ထုတ်ရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်၊

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယင်းအဖွင့်အားလျော်စွာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပုဒ် အနက်ပေးပုံကား—ဃရာဝါသာ၊ အိမ်ရာတည်ထောင် လူတို့ ဘောင်၌နေသောသူတို့သည်။ ယသ္မာ၊ အကြင်ကြောင့်။ ဗဟုကိစ္စာ၊ များသော ပြုဘွယ်ကိစ္စ ရှိကုန်၏။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ဧတ္ထ ဃရာဝါသေ၊ ဤ အိမ်ရာတည်ထောင် လူတို့ဘောင်၌။ ဒေယျဓမ္မေ စ၊ လှူဘွယ်ဝတ္ထုသည်ဂင်း။ ဒါတုကမျတာယ စ၊ လှူလိုသည်၏အဖြစ်သည်ဂင်း။ သန္တေပိ၊ ရှိပါသော်လည်း။ မယံ၊ အကျွန်ုပ်တို့သည်။ တုမှာကံ၊ အရှင်ဘုရားတို့အား။

ယံ ဒေယျဓမ္မံ၊ အကြင် လှူဘွယ်ဝတ္ထုကို။ ဒဒေယျာမ၊ လှူကုန်ရာ၏။ (တနည်း) မယံ၊ အကျွန်ုပ်တို့သည်။ တုမှာကံ၊ အရှင်ဘုရားတို့အား။ ဒေယျဓမ္မံ၊ လှူဘွယ်ဝတ္ထုကို။ ယံ ဒဒေယျာမ၊ အကြင်ပေးလှူကုန်ရာ၏။ တံ၊ ထိုလှူဘွယ်ဝတ္ထုကို။ (တနည်း) တံ၊ ထိုသို့ ပေးလှူခြင်းကို။ ကုတော၊ အဘယ့်ကြောင့်။ ဝါ၊ အဘယ်မှာ။ လဗ္ဘာ၊ ရခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်ကုန်အံ့နည်း။ တနည်း-ယံ ယေန ကိစ္စေန၊ အကြင်ကိစ္စဖြင့်။ မယံ၊ တို့သည်။ တုမှာကံ၊ တို့အား။ ဒေယျဓမ္မံ၊ ကို။ ဒဒေယျာမ၊ ကုန်ရာ၏။ တံ ကိစ္စံ၊ ထိုကိစ္စကို။ ကုတော၊ ကြောင့်။ ဝါ၊ မှာ။ လဗ္ဘာ၊ ကုန်အံ့နည်း။ ဤကား အဋ္ဌကထာ ဋီကာ အလိုတည်း။

ဂဏ္ဌိအလိုအနက်ပေးပုံကား - ဇတ္ထ ဒေယျဓမ္မော ဤလှူဘွယ် ဝတ္ထုသည်။ သဇန္တုပိ စ၊ ၎င်း။ ဇတ္ထ ဒါတုကာမတာယ၊ ဤလှူလိုသည်၏ အဖြစ်သည်။ သန္တာယပိစ၊ ၎င်း။ ယံ ဒဒေယျာမ၊ ကုန်ရာ၏။ တံ ဒါနံ၊ ထိုပေးလှူခြင်းကို။ ကုတော၊ ကြောင့်။ ဝါ၊ မှာ။ လဗ္ဘာ၊ ကုန်အံ့နည်း။ ဤသို့ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ ပါဠိတော်ပါဌ်ကို အနက်ပေးလေ။

(ခ-၁) အပိစဖြင့် အတ္ထန္တရဝိကပ်၏ အဖြစ်ကို ဤမသို့ တေမာသဗ္ဘန္တရေဖြင့် ဇတ္ထဋ္ဌ ဇာပစ္စည်း၏ သတ္တမီ အနက်ဋ္ဌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုဌင်း၊ ဇတ္ထ၏ အစဉ်ကို တေမာသဗ္ဘန္တရကို စဉ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ တံ ကုတော လဗ္ဘာ ဟူသောနိယတ်၏ အနိယတ်ကို ယမဟံ တုမှာကံ ဒဒေယျံဟု ဖော်ထုတ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဌင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဝိဘတ္တျတ္ထ သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာဇာတည်း။

(ခ-၁) (ခ-၂) ဝါကျလုံးတို့ဖြင့် ကုတေတ္ထကို ကုတော ဧတ္ထဟု ပဒစ္ဆေဒပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ ဤသို့ အနိယတ်-နိယတ် ပြည့်စုံစွာ ထည့်စွက်၍ အနက် ယောဇနာ ရမည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်။

သန္ဓိလိဂ်ပဒ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ-၃) ဖြင့် ဗဟုကိစ္စာ ဃရာဝါသာ ဟူသော ဝါကျ စကားရပ်ကား တံ ကုတေတ္ထ လဗ္ဘာဟူသော ဝါကျစကား ရပ်၏ အကြောင်း၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယင်းအဖွင့်အားလျော်စွာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ ပါဋိတော်ပါဌ် အနက်ပေးပုံကား - ဧတ္ထ (ဣမသ္မိံ တေမာသဗ္ဘန္တရေ)၊ ဤဝါ တွင်းသုံးလအတွင်း၌။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ တုမှာကံ၊ အရှင် ဘုရားတို့အား။ ယံ ဒေယျဓမ္မံ၊ အကြင် လှူဘွယ်ဝတ္ထုကို။ ဒဒေယျံ၊ ပေးလှူရာ၏။ တံ ဒေယျဓမ္မံ၊ ထိုလှူဘွယ်ဝတ္ထုကို။ ဒါတုံ၊ ပေးလှူခြင်းငှါ။ ကုတော၊ အဘယ့်ကြောင့်။ ဝါ၊ အဘယ်မှာ။ လဗ္ဘာ၊ကုန်အံ့နည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဒါတုံ ထည့်ခြင်းကား ဋီကာအလိုတည်း။

တနည်း- အဟံ၊ သည်။ တုမှာကံ၊ တို့အား။ ယံ ဒဒေယျံ၊ အကြင်ပေးလှူရာ၏။ တံ ဒါနံ၊ ထိုပေးလှူခြင်းကို။ ကုတော၊ ကြောင့်။ ဝါ၊ မှာ။ လဗ္ဘာ၊ ကုန်အံ့နည်း။ (ဤကား-ဂဏ္ဌိ အလိုတည်း။)

မှတ်ချက်။ ။ရှေးနည်း၌ ဧတ္ထ အစ္ဆဲကား ဒေယျမေ့ကို စ္ဆဲ၏၊ နောက်နည်း၌ ဧတ္ထအစ္ဆဲကား တေမာသဗ္ဘန္တရကို စ္ဆဲ၏။ ဤသို့အထူးမှတ်။

၂၆၄။ (က) သ္ဒာတနာယာတိ ယံ မေ တုမ္ဟေသု သက္ကာရံ ကရောတော သ္ဒေ ဘဝိဿတိ ပုညဥ္စေ ပီတိပါမောဇ္ဇဥ္စ။

(ခ) တဒတ္ထာယ ၌-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-(က) ဖြင့် သ္ဒာတနာယ၌ တန ပစ္စည်း၏ ဘဝိဿတိအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ဘဝနသရုပ်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

ပစ္စယတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် သ္ဒာတနာယ၌ အာယ၏ စတုတ္ထီ ဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ယင်းဝိဘတ်၏ - တဒတ္ထသမ္ပဒါန် အနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

ဝိဘတ္တိပဒ ဝိဘတျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ သ္ဒာတနာယပုဒ် ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အရ ကောက်ပုံကား "သ္ဒေ ဘဝိဿတီတိ သ္ဒာတနာ" ဘဝိဿတိ တဒ္ဓိတ်။

"သ္ဒေပုဒ်-ဘဝိဿတိပုဒ် တနပစ္စည်း"

သ္ဒေပုဒ်အရကား နက်ဖန်ကာလသည် မုချအားဖြင့်ရ၏။ ထိုနက်ဖန်ကာလ၏ ဖြစ်လတ္တံ့သော ပုညပီတိ ပါမောဇ္ဇနှင့် ကာလ, ကာလဝန္တအဖြစ်ဖြင့် စပ်ခြင်းသမ္ဗန်သည် ဌာနျူပစာအားဖြင့် ရ၏။ တန ပစ္စည်းအရကား "ထိုမုချဥပစာ"

တို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော နက်ဖန်ဖြစ်လတ္တံ့သော ပုည ပိတိ ပါမောဇ္ဇရှိ၏။

၂၆၅။ (က)ဗုဒ္ဓပူမုခန္တိ ဗုဒ္ဓပရိဏာယကံ။

(ခ) ဗုဒ္ဓံ သံဃတ္ထေရံ ကတ္တာ နိသိန္နန္တိဒ္ဒ -

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-(က) ဖြင့် ဤဒ္ဒ ပမုခသဒ္ဒါ၏ ပဓာနဇောဋ္ဌက အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ၊ ဝါ-နာမလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဗုဒ္ဓပူမုခံပုဒ်ကို ဘိက္ခုသံဃံပုဒ်ဒ္ဒ မစပ်ရ၊ ယင်းပုဒ်နောင် ကတ္တာ နိသိန္နံ ဟု ပါဌသေသထည့်စုက်၍ စပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(က) ဝါကျရှိ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ သံဝဏ္ဏနာ ပုဒ်တို့ကို ဝိဂ္ဂဟပြုပုံကား—"ဗုဒ္ဓေါ ပမုခေါ ဇေဿာတိ ဗုဒ္ဓပမုခေါ" စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗဟိ-သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပုဒ် "ဗုဒ္ဓေါ ပရိဏာယကော ဇေဿာတိ ဗုဒ္ဓပရိဏာယကော" စတုတ္ထီဗဟုဗ္ဗီဟိ သံဝဏ္ဏနာပုဒ်၊ အရုကား - ဘိက္ခုသံဃာရှိ၏။ ဗုဒ္ဓပူမုခံ၊ ဘုရားရှင်ကို အကြီးအမှူးဦးစီးနာယကကို။ ကတ္တာ၊ ပြု၍။ နိသိန္နံ၊ နေသော။ ဘိက္ခုသံဃံ၊ ရဟန်းသံဃာကို။ ဤသို့ အဖွင့်အား လျော်စွာ ပါဠိတော်ကို အနက်ပေးရမည်။

မှတ်ချက်။ ။ဗုဒ္ဓပူမုခံ၊ ဘုရားအမှူးရှိသော။ ဘိက္ခုသံဃံ၊ ရဟန်းသံဃာကိုဟု အနက်ပေးကြသည်ကား-အဋ္ဌကထာနှင့် မညီဟုမှတ်။

၂၆၆။ ပဏီတေနာတိ ဥတ္တမေနဒ္ဒ် –
အာဒေဝ်သံဝဏ္ဏနာကား – ဥတ္တမေနဖြင့် ဤဒ္ဒ် ပဏီတ သဒ္ဒါကား မဓုရစသော အနက်ဟော မဟုတ်၊ ဥတ္တမ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ၊ ဝါ-နာမလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၂၆၇။ သဟတ္ထာတိ သဟတ္ထေန ဒ္ဒ်–
အာဒေဝ်သံဝဏ္ဏနာကား – သဟတ္ထေန ဖြင့် သဟတ္ထဒ္ဒ် အာသည် ပဥ္စမီသွာဝိဘတ်၏ ကာရိယမဟုတ်၊ တတိယာ နာဝိဘတ်၏ ကာရိယ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဝိဘဲတ္တိပဒသံဝဏ္ဏနာတည်း။

သဟတ္ထာ၊ မိမိလက်ဖြင့်ဟု အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေး၊ "သဿ အတ္ထာနော ဟတ္ထော သဟတ္ထော" ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်ဝိဂ္ဂဟ ပြုလေ။

၂၆၈။ (က) သန္တပ္ပေတ္ဝာတိ သုဋ္ဌု တပ္ပေတ္ဝာ။
(ခ) ပရိပုဏ္ဏံ သုဟိတံ ယာဝဒတ္ထံ ကတ္ဝာဒ္ဒ်––
အာဒေဝ်သံဝဏ္ဏနာကား – (က)ဖြင့် သန္တပ္ပေတ္ဝာဒ္ဒ် သံဥပသာဂရ၏ သုဋ္ဌု အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ပရိပုဏ္ဏံဖြင့် တပ္ပေတ္ဝာဒ္ဒ် တပစောတ်သည် ဒိတ္တိ, သန္တိဘာပ စသော အနက်ကို မဟော၊ ပီဏန အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို၊ ဝါ-ပရိပုဏ္ဏ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဒုတိယစောတ္ထတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

သုဟိတံဖြင့် ဤ၌ ပြည့်စုံ၏ ဟူသည် ရောင့်ရဲခြင်း ဝပြောခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယာဝဒတ္ထံ ကတ္ဒာဖြင့် ဤ၌ သုဟိတ ဟူသည် အလိုတော်ရှိတိုင်း ပြုခြင်းပင် တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ အနက်ပေးပုံကား – သန္တပ္ပေတ္ဒာ၊ ကောင်းစွာပြည့်စုံသည်ကိုပြု၍။ (သဒ္ဒတ္ထ) ၀ါ- **ကောင်းစွာ** ရောင့်ရဲခြင်း ဝပြောခြင်းကိုပြု၍၊ ၀ါ၊ အလိုတော်ရှိတိုင်းပြု၍။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)ဟု အနက်ပေး။ ယာဝဒတ္ထံပုဒ် ဝိဂ္ဂဟပြုပုံကား "အတ္ထဿ ယတ္ထကံ ပရိမာဏံ ယာဝဒတ္ထံ" ဟု အဗျယီဘော သမာသ်ပြု။

မှတ်ချက်။ ။ဆင်တဲဂဏ္ဌိ၌ကား-သုဟိတံ၊ ကောင်းစွာစီရင်ပြီးသော ဘောဇဉ်ဖြင့်။ ယာဝဒတ္ထံ၊ အလိုရှိတိုင်း။ ကတ္ဒာ၊ ပြု၍ဟု အနက်ပေး၏။ နိဿယဆရာတော်ကား ပရိ-ပုဏ္ဏံ၊ ပြည့်စုံစွာ။ သုဟိတံ၊ကောင်းစွာစီရင်အပ်သော။ ယာဝဒတ္ထံ၊ အလိုရှိတိုင်းကို။ ကတ္ဒာ၊ ပြု၍ဟု အနက်ပေး၏။

၂၆၉။ (က) သမ္ပဝါရေတ္ဒာတိ သုဋ္ဌု ပဝါရေတ္ဒာ။

(ခ) အသန္တိ ဟတ္ထသညာယ မုခသညာယ ဝစီဘေ-ဒေန စ ပဋိက္ခိပါပေတ္ဒာ၌–

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား (က) ဖြင့် သမ္ပဝါရေတ္ဒာ၌ သံဥပသာရ၏ သုဋ္ဌုအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ပဋိကွိပါပေတ္ဒာဖြင့် ဤ၌ ပပုဗ္ဗ ဝရဓာတ်သည် နိမန္တနအနက်ကို မဟော၊ ပဋိကွေပ, ဝါရဏအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ပဥပသာရ၏ ဓာတ္ဒတ္ထာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကို ရင်း၊ အလန္တိ(လ)ဘေဒေနစဖြင့် ယင်း ပဋိကွေပသည်လည်း လက် အမှတ်ဖြင့်ရင်း၊ မျက်နှာ ဖောက်ပြန် ခြင်းဖြင့်ရင်း၊ နှုတ်မြွက်ခြင်းဖြင့်ရင်း ဖြစ်၏ဟူသော ပဋိကွေပနာကာရ၏ **အဖြစ်ကို သိစေသည်။**

ဒုတိယဓာတ္ဒတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

သမ္ပဝါရေတ္ဒာ၊ ကောင်းစွာတားမြစ်စေ၍။ (သဒ္ဒတ္ထ)ဝါ၊ နှုတ်မြွက်လက်ကာ မျက်နှာဖောက်ပြန် သုံးတန်သော အခြင်း အရာဖြင့် ပယ်မြစ်စေ၍။ (သာဓိပ္ပါယ သဒ္ဒတ္ထ)ဟု အဖွင့်ရှု အနက်ပေးလေ။

၂၇၀။ **ဘုတ္တာဝိန္တိ ဘုတ္တဝန္တံ ၌–**

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-ဘုတ္တဝန္တံဖြင့်-ဘုတ္တာဝိံ ၌ တာဝီ ပစ္စည်း၏ အတိတ်အနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေ သည်။

ဒုတိယပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဘုတ္တာဝိ ၊ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးသောဟု အနက်ပေး။

၁၇၂။ (က) သြဏီတပတ္တပါဏိန္တိ ပတ္တတော သြဏီတ-ပါဏိ ။

(ခ) အပနီတဟတ္ထန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ ၌-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— (က) ဖြင့် သြဏီတပတ္တပါဏိ-ပုဒ်ကို 'သြဏီတော ပတ္တတော ပါဏိ ဧတဿာတိ သြဏီတ-ပတ္တပါဏိ'' ဟု တိပဒ ဘိန္နာဓိကရဏ ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ပတ္တနှင့် သြဏီတ ရှေနောက်ပြန်သည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် သြဏီတ၌ အဝပုဗ္ဗနိဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ သြ၏-အဝဥပသာရ၏ ကာရိယ၏အဖြစ်ကိုဝင်း၊ နဲ-ကို ဏ-ပြန်၍-သြဏီတပတ္တပါဏိဟု နေသည်၏အဖြစ်ကိုဝင်း၊ သြဏီတ-ပတ္တပါဏိဟူသည် သပိတ်တော်မှ ပယ်အပ်ပြီးသော လက်တော်ရှိသော မြတ်စွာဘုရားပင် တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတုပဒ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂပဒ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ အနက်ပေးပုံကား— သြဏီတပတ္တပါဏိ ၊ သပိတ်တော်မှ ပယ်အပ်ပြီးသော လက်တော်ရှိသောဟု အနက်ပေး။ သြဏီတပုဒ်ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အရကောက်ပုံကား— "အဝ နီယိတ္ထ အပ နီယိတ္ထာတိ သြဏီတော" ကမ္မသာဓန၊ အရကား – လက်တော်ရ၏။

မှတ်ချက်။ ။သာရတ္ထဋီကာ၌ကား — သြနိတ္တပတ္တပါဏိ ဟူ၍လည်း ပါဠိ၌ရှိသော ဟူ၏။ ထိုပါဠိ၏ဝိဂ္ဂဟနှင့် အနက်ကား သြနိတ္တံ နာနာဘူတံ ဝိနာဘူတံ အာမိသာပနယေန ဝါ၊ သုစိကတံ "ပတ္တံ ပါဏိတော အဿာတိ သြနိတ္တ-ပတ္တပါဏိ" ဟု တိပဒ ဟူ၍ဟိပြု၍၊ လက်ကိုင်း သပိတ်ကိုင်း ဆေးပြီး၍ သင့်တင့်လျောက်ပတ်သောအရပ်၌ သပိတ်ကိုချ၍ နေတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်အနက်ကို မှတ်ရမည်။ သဒ္ဒတ္ထအနက်ပေးပုံကား သြနိတ္တ ပတ္တပါဏိံ၊ လက်တော်မှသီးခြားဖြစ်သော။ ဝါ၊ ကင်းကွာသော သပိတ်ရှိတော်မူသော။ တနည်း-လက်တော်မှ စင်ကြယ်စွာပြုအပ်ပြီးသော သပိတ်ရှိတော်မူသောဟု ပေးလေ။

၂၇၂။ (က) **တိစီဝရေန အစ္ဆာဒေသိ**တိ တိစီဝရံ ဘဂဝတော အဒါသိ။

(ခ) ဣဒံ ပန ဝေါဟာရဝစနမတ္တံ ဟောတိ "တိစီဝရေန အစ္ဆာဒေသိ" တိ၌-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား (က) ဖြင့် တိစီဝရေန၌ တိစီဝရံ ဟု ဒုတိယာဝိဘတ်နှင့် ဆိုလိုလျက် တတိယာဝိဘတ်ပြန်၍ တိစီဝရေနဟု ဆိုသည်၏အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ဘဂဝတောဟု-စတုတ္ထီဝိဘတ်နှင့် ဆိုလိုလျက် ဝိဘတ်ပြန်၍ ဘဂဝန္တံဟု ဒုတိယာဝိဘတ်နှင့် ဆိုသည်၏အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ဖုံးလွှမ်း၏ဟူသည် ပေးလှူခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

ဝိဘတ္တိပဒ ဝိဘတ္တိပဒ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

တနည်း—တိစီဝရိက်ဖြင့် ဖုံးလွှမ်း၏ဟူသည် မြတ်စွာဘုရား အား တိစီဝရိက် သင်္ကန်းလျာ လှူခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် တိစီဝရိက်ဖြင့် ဖုံးလွှမ်း၏ဟူသော ဤစကားကို လောက ဝေါဟာရ ပညတ်မျှဖြင့်သာ ဆို၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်သောအနက်ကား—ဘဂဝန္တံ – ဘဂဝ-တော၊ မြတ်စွာဘုရားအား။ တိစီဝရေန–တိစီဝရံ၊ သင်္ကန်း သုံးထည်ကို။ အစ္ဆာဒေသိ၊ ပေးလှူပြီဟု အနက်ပေးလေ။

၂၇၃။ **ဧကမေကဥ္ဇ ဘိက္ခုံ ဧကမေကေန ဒုဿယုဂေနာတိ ဧကမေကေန ဒုဿယုဂဋ္ဌေန၌**—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—ဒုဿယုဂဋ္ဌေနဖြင့် ယုဂသည် ယုဂဋ္ဌ၏ ပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ပရိယာယ်အနက်ကိုဖွင့်ပြသောကြောင့် အဘိဓေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာ တည်း။

၂၇၄။ **အထ ခေါ ဘဂဝါ ဝေရဥ္ဇာယံ ယထာဘိရန္တံ ဝိဟရိ-တွာတိ** ယထာဇျာသယံ ယထာရုစိတံ ဝါသံ ဝသိတွာ၌–

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—ယထာဇ္ဈာ(လ) ဝသိတ္ဌာဖြင့် ဘုရားရှင်တို့အား မ္ဆေလျော်၍ နေခြင်းမည်သည် မရှိ၊ မမ္ဆေလျော်မူ၍ နေခြင်းမည်သည်လည်း မရှိ။ အလိုတော် ရှိသ၍သာ နေတော်မူ၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုငှင်း၊ အဘိရန္တသဒ္ဒါသည် အဘိရုစိသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ ဝါ-အဘိရန္တသဒ္ဒါသည် အဘိရုစိ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုငှင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယထာဘိရန္တံ၊ အလိုတော် ရှိတိုင်း။ ဝါ၊ အလိုတော် ရှိသ၍။ ဝိဟရိတ္ဌာ၊နေတော်မူပြီး၍ဟု အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေး။

မှတ်ချက်။ ။ဝိဟရိတ္ဌာကို ဝါသံ ဝသိတ္ဌာဟု ဖွင့်ပြသည်ကား အဘေဒ ဘေဒူပစာ ဟူ၏။

၂၇၅။ (က) ယေန ဗာရာဏသီ တဒဝသရိ။
(ခ) တေန အဝသရိ တဒဝသရိ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က)ဖြင့် တဒဝသရိ၌ တဟူသောနိယတ်၏ အနိယတ်ကို ယေန ဗာရာဏသီဟု ဖော်ရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် တဒဝသရိကို တံ အဝသရိဟု ပဒစ္ဆေဒပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ တံ၌ ဒုတိယာဝိဘတ်သည် ကရိုဏ်း အနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း သိစေသည်။

သန္ဓိလိဂ်ပဒ ဝိဘဘျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဒေရဥကဏ္လံ နိဋ္ဌိတံ။

သုဒိန္နကဏ္ဍ

၂၇၆။ (က) **ကလန္ဒဂါမောတိ ကလန္ဒကာ ဝုစ္စန္တိ ကာဋ္ဌကာ။**
(ခ) တေသံ ဝသေန လဒ္ဓဂါမောဉ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား – (က) ဖြင့် ကလန္ဒကပုဒ်ကို "ကလန္ဒတီတိ ကလန္ဒကော" ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ကလန္ဒ အရ ရှင့်နက်တို့ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ကလန္ဒဂါမဟူသော အမည်သည် ဌာနီဖြစ်သော ရှင့်နက်၏အမည်ဖြင့် ဌာနဖြစ်သော ရွာ၌ တင်စား၍ ဌာနျူပစာအားဖြင့် ကလန္ဒဂါမမည်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဝင်း၊ ကလန္ဒကဂါမဟု ဆိုလိုလျက် က-ကိုချေ၍ ကလန္ဒဂါမဟု ဆိုသည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၂၇၇။ (က) **ကလန္ဒပုတ္တောတိ** ဂါမဝသေန လဒ္ဓနာမဿ ရာဇသမ္မတဿ စတ္တာလီသကောဋိဝိဘဝဿ ကလန္ဒသေဋ္ဌိနော ပုတ္တော။

(ခ) ယသ္မာ ပန တသ္မိံ ဂါမေ အညေပိ ကလန္ဒနာမကာ မနုဿာ အတ္ထိ၊ တသ္မာ ကလန္ဒပုတ္တောတိ ဝတ္ဌာ ပုန သေဋ္ဌိပုတ္တောတိ ဝုတ္တံ ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က)ဖြင့် ကလန္ဒပုတ္တဟူသော အမည်သည် ဌာနဖြစ်သော ရွာ၏အမည်ကို ဌာနီဖြစ်သော သူဌေး၌ တင်စား၍ ဌာနူပစာအားဖြင့် ကလ

ရှာသားမည်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဎင်း၊ ယင်း-ကလန္ဒ ပုတ္တောဟူသောပုဒ်ကို သေဋ္ဌပုတ္တောပုဒ်၌ဝိဓေသနဝိသေသ အဖြစ်ဖြင့် စပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ သေဋ္ဌပုတ္တောပုဒ်ကို "သေဋ္ဌနော ပုတ္တော သေဋ္ဌပုတ္တော" ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ် သမာသ် တဲ့စပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ ထိုသူဌေးဟူသော အမည်၏ လိစ္ဆဝီမင်းတို့ သမုတ်အပ်သော အမည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ ယင်း-သူဌေး၏ ကုဋ္ဌေလေးဆယ် ကြွယ်ဝသည်၏အဖြစ်ကိုဎင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(၃) ဖြင့် ပါဠိတော်၌ ကလန္ဒပုတ္တောမျှသာ မဆိုဘဲ သေဋ္ဌိပုတ္တောပုဒ်ကို ထပ်၍ဆိုရခြင်း၏ အကြောင်း၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၂၇ဂ။ သမ္ပဟုဎေဟီတိ ဗဟုကေဟိ၌—
အာဘေဝ် သံဝဏ္ဏနာကား -ဗဟုကေဟိဖြင့် သမ္ပဟုလ သဒ္ဒါသည် ဗဟုကသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အာဘိဓေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

တနည်း – ဗဟုကေဟိဖြင့် သံဎေး ပဎေးရှိသော ဟု-ခေတ်၏ ပစုရတ္ထ၏ အဖြစ်ကိုဎင်း, သံ၏ ခေတ္တတ္ထဗာဓကပ၏ ခေတ္တဘာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကိုဎင်း သိစေသည်။

ဒုတိယခေတ္တတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။သမ္ဗဟုလေဟိဟူ၍ ပါဠိရှိတတ်၏။

"ဘိယျော သမ္ပဟုလံ ဗဟု။ ယေဘုယျံ ဗဟုလဥ္ဇာထ" ဟူသော အဘိဓာန်ပါဠိကို တောက်၍ နှစ်ထွေလုံးပင် သင့်၏။

သမ္ပဟုလာကား သံရှေး ပရှေးရှိသော ဟုဓာတ်၊ သမ္ဗဟုလာကား သံရှေးရှိသော ဗဟုဓာတ်၊ ဤမျှသာ ထူး၏၊ အနက်အတူ ပင်တည်း။

၂၇၉။ (က) သဟာယကေဟိတိ သုခဒုက္ခာနိ သဟအာယန္တိ ဥပဂစ္ဆန္တိတိ သဟာယာ။

(ခ) သဟာယာ ဧဝ သဟာယကာ၊

(ဂ) တေဟိ သဟာယကေဟိ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား(က)ဖြင့် သဟာယာ၌ သဟပုဗ္ဗအယဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ယင်း-အယဓာတ်၏ကံကို သုခ-ဒုက္ခာနိ ဟု ထည့်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ အယ ဓာတ်၏ ဂတိအနက်ဟောဏ် အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ဏပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၏-အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ဝစနဟေတုဇောတက၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတုပဒ ဘာဝတ္ထ ဒုတိယဓာတ္ဌတ္ထ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယင်း-ဝိဂြိုဟ်၌ ဉာသ်နည်းအရကောက်ပုံကား- သဟပုဗ္ဗအယဓာတ် ဏပစ္စည်း၊ သဟ၏အရကား သဟဘောဂုဏ်ရ၏။ အယဓာတ်၏ အရကား သုခ ဒုက္ခတို့၏ ဥပါဒ်သည်

မုချအားဖြင့် ရ၏၊ ယောနိသောမနသိကာရ, အယောနိသော မနသိကာရတို့သည် ဖလူပစာအားဖြင့် ရ၏၊နောက်နောက်၌ ဖြစ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့သည် ကာရက္ခူပစာအားဖြင့် ရ၏၊ ဣပစ္စည်း၏ အရကား ထိုမုချ, ဖလူ, ကာရက္ခူပစာတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဥပါဒဝန္တဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ် ရ၏။

(ခ) ဖြင့် သဟာယကာ၌ ကပစ္စည်း၏ အနက်မရှိ သဒ္ဒ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ) ဖြင့် စဝါကျာဝဓိကန္တ အားဖြင့်ကား သဟာယကေဟိ ဟု တတိယန္တနေရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဝိဘတ္တိပဒ သံဝဏ္ဏနာဘာတည်း။

၂၈၀။ **ကေနစိဒေဝ** ကရဏီယေနာတိ ကေနစ်ဒေဝ ဘဏ္ဍပ္ပယောဇန ဥဒ္ဒါသောရဏာဒိနာ ကိစ္စေန ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- ကေနစိ (လ) ဒိနာဖြင့် ကေနစိဒေဝအရ ဘဏ္ဍပ္ပယောဇန စသည်ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ ယင်းပုဒ်နောင် တတိယာဝိဘတ် ကျော်သည်၏အဖြစ်ကိုဌင်း၊ ကိစ္စေနဖြင့် ကရဏီယသည် ကိစ္စ၏ ပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကိုဌင်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ ဝိဘတ္တိပဒ: အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ရောင်းအပ်သောဘဏ္ဍာကိုရောင်းခြင်း, ကြေးမြီပေးခြင်းသည် ဘဏ္ဍပ္ပယောဇန မည်၏။ အတိုး အပ္ပါး

ယူခြင်းသည် ဥဒ္ဓါရမည်၏၊ ဤမည်သော နေ့ရက်၌ပေးရမည်ဟု အချိန်းအချက်ပေး၍ သတိကို ဖြစ်စေခြင်းစသည်သည် သာရဏမည်၏ဟု မှတ်။

၂၈၁။ **တေဒဟောသိတိ ပုဗ္ဗေ ကတပုညတာယ စောဒိယမာနသ ဘဗ္ဗကုလပုတ္တသ တေံ အဟောသိ၌—**

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား–ပုဗ္ဗေ (လ) ပုတ္တသဖြင့် အကြံဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

တေံ အဟောသိဖြင့် တေဒဟောသိပုဒ်ကို **တေံ အဟောသိ**ဟု ပုဒ်ဖြတ်ရမည်၏ **အဖြစ်ကို** သိစေသည်။

သန္ဓိလိဂ်ပဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၂၈၂။ **ယံနူနာ တိ ပရိဝိတက္ကဒသနမေတံ၌—**

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား–ပရိ (လ) မေတံဖြင့် ယံနူနနိပါတ်သည် ပရိဝိတက္ကနတ္ထ ဇောတက၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

နိပါတလိဂ်တ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယံနူန၊ အကယ်၍ဟု အဖွင့်ရှု၍ **အနက်ပေးလေ**။

၂၈၃။ (က) **သခ်လိခိတံ** လိခိတသခ်သဒိသံ၊

(ခ) ဓောတသခ်သပ္ပဋိဘာဂံ ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား–(က) ဖြင့် သခ်ပုဒ် လိခိတပုဒ်ကို "သခ်ံ ဝိယ လိခိတံ သခ်လိခိတံ" ဟု ဥပမာပုဗ္ဗပဒ

ကမ္မဓာရည်းသမာသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သမာလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် လိခိတသခ်သဒိသံ၌ လိခိဓာတ်ကား- ရေးခြစ်ခြင်း အနက်ကို မဟော၊ ဓောတအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို၊ တနည်း— လိခိတသခ် သဒိသဟူသည် ဖွပ်လျော်ပွတ်သပ် အပ်ပြီးသော ခရုသင်းနှင့်တူသော အဘိုရှိခြင်းပင် တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတ္ဒတ္ထ၊ တနည်း—ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၂၈၅။ အဂါရံ အဗျ ဝသတာ အဂါရမဗျေ ဝသန္တေနဉ်.

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- အဂါရမဗျဖြင့် အဂါရံ၌ ဒုတိယာဝိဘတ်သည် သတ္တမျတ္ထ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ အဂါရပုဒ်နောင် မဗျပုဒ်ကျေသည်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း သိစေသည်။

ဝိဘတျတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဝသန္တေနဖြင့် အဗျာဝသတာ၌ အဓိဥပသာရ၏ အနတ္ထက ဓာတ္ဒတ္ထာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ နာဝိဘတ်နှင့် တကွင့်သော တုပစ္စည်းကို တာပြု၍ ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း သိစေသည်။

ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဝိဘတ္တိပဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၂၈၅။ (က) ကသာယရသပီတတာယ ကာသာယာနိ
(ခ) အစ္ဆာဒေတွာ ပရိဒဟိတွာ၌—

အာဘော် ၂၁—ပ—ဓ—သ—ဓ

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား (က) ဖြင့် "ကသာဝယန ရတ္တာနီတိ ကာသာယာန်" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဏပစ္စည်း၏ ရတ္တ အနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်၊

ပစ္စယတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ)ဖြင့် ဖုံးလွှမ်း၏ဟူသည် ဝတ်ခြင်းပင် တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်။

၂၈၆။ (က) အဂါရဿ ဟိတံ ကသိဝါဏိဇ္ဇာဒိကမ္မံ အဂါရိယန္တိ ဝုစ္စတိ၊

(ခ)တဉ္စ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ နတ္ထိ၊ တသ္မာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ "အနဂါရိယာ" တိ ဉာတဗ္ဗာ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က)ဖြင့် အဂါရိယပုဒ်ကို "အဂါရဿ ဟိတံ အဂါရိယံ" ဟု ဟိတ တဒ္ဓိတ်ပြု၍ ဏ္ဍယ ပစ္စည်း၏ ဟိတအနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ဟိတ အရ လယ်လုပ်ခြင်း, ကုန်သွယ်ခြင်း စသော အမှုကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

ပစ္စယတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။အဂါရဟူသောရှေးပုဒ်၌ 'အဂါရေ ဝါသော အဂါရ-ဝါသော'ဟု နေလိုလျက် ဝါသဟူသောနောက်ပုဒ် ချေ၍ အဂါရံဟု နေသောဟူ၏။ (ဋီကာ။)

(ခ) ဖြင့် အနဂါရိယာ၌ နပုဒ်၏ အဘာဝအနက် ဟောဇ်အဖြစ်ကိုဂင်း "နတ္ထိ အဂါရိယံ ဇတ္ထာတိ အနဂါရိယံ"

ဟု သတ္တမီ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုငင်း သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၂၀၇။ (က) အမ္မ တာတာတိ တွေ့ ပန အမ္မာတိ မာတရံ အာလပတိ။

(ခ) တာတာတိ ပိတရံ၌—

အာဘေဒါ သံဝဏ္ဏနာကား—(က) ဖြင့် ဤ၌ အမ္မသဒ္ဒါသည် အမိဟော်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ နာမလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ)ဖြင့် ဤ၌ တာတသဒ္ဒါသည် သားကို မဟော အဘဟော်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ နာမလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၂၀၈။ (က) ကေပုတ္တကောတိ ဧကောဝ ပုတ္တကော။

(ခ) အညော တေ ဧဧဋ္ဌော ဝါ ကနိဋ္ဌောဝါ နတ္ထိ၌—

အာဘေဒါသံဝဏ္ဏနာကား—(က)ဖြင့် ကေနင့် ပုတ္တကကို "ဧကောဝ ပုတ္တကော ကေပုတ္တကော"ဟု အဝဓာရဏကမ္မ ဝါရည်းသမာသ် ပြုရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ)ဖြင့် ဧကောဝ၌ ဝသဒ္ဒါ၏ ဝတ္ထုပလ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ကေပုတ္တကောဠိ ကပစ္စည်းကား ခုဒ္ဒကအနက်ဟော တည်း။ အသက်ပင် ကြီးသော်လည်း အနုကမ္မ အားဖြင့် အငယ်ထင်သော ဟူ၏။

၂၀၉။ ပိယောတိ ပိတိဇနကောဠိ—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-ပိတိဇနကောဖြင့် ဃပစ္စည်း၏ ကမ္မသာဓနဠိ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဒုတိယပစ္စယတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ ပိယပုဒ်ကို ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဉာဿနည်း အရကောက်ပုံကား- "ပိယာယိတဗ္ဗောတိ ပိယော"။ ယော ပုဂ္ဂလော၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ ပိယာယိတဗ္ဗော၊ ချစ်အပ်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ သော ပုဂ္ဂလော၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ပိယော၊ ပိယမည်၏။ ပိယာယိတဗ္ဗောကား-ကမ္မသာဓနကိတ် ဝိဂြိုဟ်၊ ပိယောကား-ကမ္မသာဓနကိတ်ပုဒ်၊ ပိဓာတ် ယပစ္စည်း၊ ပိဓာတ် ကတ္တုတ္ထကြိယာ၏အရကား အမိအဘတို့၏ မေတ္တာ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချအားဖြင့် ရ၏။ ကမ္မတ္ထ ကြိယာ၏ အရကား ရှင်သုဒိန်၏ အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိသည် ဖလူပစာအားဖြင့် ရ၏၊ ယပစ္စည်း၏ အရကား-ထိုမုချ, ဖလူပစာတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော ရှင်သုဒိန်ရ၏။ ပိယော၊ ချစ်အပ်၏ဟု အဖွင့်ရှု အနက်ပေး။

မှတ်ချက်။ ။ဉာဿနည်းအရကောက် ဟူသမျှတို့၌ ရှေးဦးစွာ ဝိဂ္ဂဟပြု၊ ထို့နောက် ဝိဂြိုဟ်အနက်ပေး၊ ထိုနောက် ဓာတ်ပစ္စည်းခဲ့ဝေ၊ ထို့နောက် ဓာတ်ပစ္စည်းအရကို ကောက်ရမည်ဟု မှတ်။

၂၉၀။ မနာပေါတိ မနဝဖုနကော၌-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- မနဝဖုနကောဖြင့် မနာပေါ၌ မနသဒ္ဒူပပဒ အပဓာတ်၏ တိုးပွါးခြင်း ဝဖုနအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ဏပစ္စည်း၏ ဟေတုကတ္တု သာဓနဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတ္ဝတ္ထ ဒုတိယပစ္စယတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ မနာပပုဒ်ကို ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဉာသ်နည်း **အရ** ကောက်ပုံကား- "မနံ အာပေတိ ဝေဖုတ်တဲ့ မနာပေါ" ဟေတုကတ္တုသာဓန၊ မနသဒ္ဒူပပဒ အပဓာတ် ဏပစ္စည်း၊ မနပုဒ်၏အရကား အမိအဘတို့၏စိတ် ရ၏၊ အပဓာတ် သုဒ္ဓ-ကတ္ဝတ္ထကြိယာ၏ အရကား အမိ အဘတို့၏ ပိတိ ပြဒ္ဒါန်း သော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချအားဖြင့်ရ၏။ ဟေတုကတ္ဝတ္ထ ကြိယာ၏ အရကား ရှင်သုဒိန်၏ ပကတူပ နိဿယသတ္တိသည် ဖလူပစာအားဖြင့် ရ၏။ ဏပစ္စည်း၏ အရကား ထိုမုချဖလူ ပစာတို့ဖြင့်မှတ်အပ်သော ရှင်သုဒိန်ရ၏။ **မနာပေါ၊ အမိ, အဘတို့၏** စိတ်နှလုံးကို တိုးပွါးစေတတ်၏။ ဤသို့ အဖွင့်ရှုရ၌ အနက်ပေးလေ။

၂၉၁။ (က) သုခေဓိတောတိ သုခေန ဓိတော။

(ခ) သုခသံဝဖုိတောတိ အတ္ထောဒ္ဓ-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- (က) ဖြင့် သခေဓိတပုဒ်ကို "သုခေန ဓိတော သုခေဓိတော" ဟု တတိယာတပ္ပုရိသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဧဓိတောဉ် ဧဓ ဓာတ်သည် လာဘအနက်ကို မဟော၊ ဤဉ် ဝုစိုအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတ္ဆတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

သုခေဓိတော၊ ချမ်းသာသဖြင့် ကြီးပွါးစေအပ်၏ ဟု အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေး၊ "ဧဓိယတိ ဝစိုယတိတိ ဧဓိတော" ဟု ဝစနတ္ထပြုလေ။

မှတ်ချက်။ ။သုခေဌိတောဟူ၍ဌင်း၊ သုခေထိတောဟူ၍ဌင်း အချို့ပါဌ်ရှိတတ်၏ မသင့်၊ ဧဓ ဝုစိုယံ လာဘေစဟု ဓာတ်ကျမ်းလာရကား သုခေဓိတောဟု ရှိသော ပါဌ်သာအသင့်မှတ်။

၂၉၂။ သုခပရိဟတောတိ သုခေန ပရိဟတောဉ်-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- သုခေန ပရိဟတောဖြင့်သုခ-ပရိဟတပုဒ်ကို "သုခေန ပရိဟတော သုခပရိဟတော" ဟု တတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၂၉၃။ (က) နတ္ထံ တာတ သုဒိန္န ကိဉ္စိ ဒုက္ခဿ ဇာ-နာသီတိ တ္ထံ တာတ သုဒိန္န ကိဉ္စိ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ကလဘာဂံ ဒုက္ခဿ နဇာနာသိ။

(ခ) အထ ဝါ ကိဉ္စိ ဒုက္ခေန နာနုဘောသီတိ အတ္ထော။ ကရဏတ္ထေ သာမိဝစနံ၊ အနုဘဝနတ္ထေ စ ဇာနနာ။

(ဂ) အထ ဝါ ကိဉ္စိ ဒုက္ခံ နဿရသီတိ အတ္ထော။ ဥပယောဂတ္ထေ သာမိဝစနံ၊ သရဏတ္ထေ စ ဇာနနာ။

(ဃ) ဝိကပ္ပဒ္ဒယေပိ ပုရိမပဒဿ ဥတ္တရပဒေန သမာနဝိဘတ္တိလောပေါ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-(က) ဖြင့် ကိဉ္ဇိ ဒုက္ခဿ၌ ကိဉ္ဇိနိပါတ်၏ အပ္ပတ္ထဝါစကဲ၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ဤ၌ အပ္ပတ္ထအရ အနည်းငယ်ဟူသည် တဆယ့်ခြောက်စိတ်၌ တစိတ်သောအဘို့အစုကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုဂင်း၊ နပုဒ်ကို ဇာနာသိပုဒ်နှင့်စပ်၍ အနက်ယောဇနာခြင်း ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်၊

နိပါတလိင်္ဂတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယင်းအဖွင့်အားလျော်စွာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ အနက်ပေးပုံကား— တာတ သုဒိန္န၊ ချစ်သားသုဒိန်။ တွံ၊ ချစ်သား သုဒိန်သည်။ ဒုက္ခဿ၊ ဆင်းရဲ၏။ ကိဉ္ဇိ၊ စိုးစဉ်း အနည်းငယ် တဆယ့်ခြောက်စိတ် စိတ်၍ တစိတ်သော အဘို့အစုကိုမျှလည်း။ နဇာနာသိ၊ မသိစဘူး။

မှတ်ချက်။ ။ဤဝါကျ၌ ဒုက္ခဿကား သမ္မန်အနက်၌ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်။ ဇာနာသိ၌ ဥခာတ်ကား ဗောဓနတ္ထတည်း။

(ခ) ဖြင့် နယန္တရဇောတက၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ဒုက္ခဿ၌ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ယင်းဝိဘတ်၏ ကရိုဏ်းအနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုဂင်း၊ နပုဒ်ကို ဇာနာသိကြိယာနှင့်စပ်၍ အနက်ယောဇနာခြင်း ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ဇာနာသိ၌ ဥခာတ်၏ အနုဘဝနအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ကိဉ္ဇိပုဒ်နောင် ဆဋ္ဌီဝိဘတ် ကျေသည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဝိဘတ္တိပဒ ဝိဘတျတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဓာတ္ဒတ္ထ ဝိဘတ္တိပဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယင်းအဖွင့်အားလျော်စွာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ အနက်ပေးပုံကား–တာတ သုဒိန္န၊ ချစ်သားသုဒိန်။ တွံ၊ သင်ချစ်သားသည်။ ကိဉ္ဇိ၊ စိုးစဉ်းအနည်းငယ်သော။ ဝါ-တဆယ့်ခြောက်စိတ်စိတ်-တစိတ်သောအဘို့ အစုရှိသော။ ဒုက္ခဿ၊ ဆင်းရဲဖြင့်။ နု ဇာနာသိ၊ မခံစားစဘူး။ တနည်း- ဒုက္ခဿ၊ ဆင်းရဲဖြင့်။ "ဝိသယံ" အာရုံကို "ဋီကာအလိုထည့်" နု ဇာနာသိ၊ မခံစားရစဘူး။

(၈)ဖြင့် နယန္တရဇောတက၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဒုက္ခ-ဿဒ္ဒ - သ၏ စတုတ္ထီသ-မဟုတ် ဆဋ္ဌီသ-၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ယင်းဆဋ္ဌီသ-၏ ကမ္မတ္ထဒ္ဒ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ နပုဒ်ကို ဇာနာသိကြိယာနှင့် စပ်၍ အနက်ယောဇနာခြင်း ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဇာနာသိဒ္ဒ ဉာဓာတ်၏ အောက်မေ့ခြင်း သရဏအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ကိဉ္ဇိပုဒ်နောင် ဆဋ္ဌီ ဝိဘတ်ကျေသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဝိဘတ္တိပဒ ဝိဘတျတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဓာတ္ဒတ္ထ ဝိဘတ္တိပဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယင်းအဖွင့်အားလျော်စွာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ အနက်ပေးပုံကား- တာတ သုဒိန္န၊ ချစ်သားသုဒိန်။ တွံ၊ သင်သည်။ ကိဉ္ဇိ၊ စိုးစဉ်းအနည်းငယ်မျှသော။ ဒုက္ခဿ၊ ဆင်းရဲကို။ နု ဇာနာသိ၊ မအောက်မေ့စဘူး။

(ဃ) ဖြင့် အထ ဝါ အဆ ဝါဟု တက်၍ ဖွင့်သော နှစ်ဝိကပ်လုံး၌ ကိုဠိဟူသော ရှေးပုဒ်နောင် ဒုက္ခဿဟူသော နောက်ပုဒ်နှင့် ဆဋ္ဌိဝစဘတ်ဟု ဆိုအပ်သော တူသော ဝိဘတ်ကျေသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

တနည်း — ကိဠိနိပါတ်နောင် ဆဋ္ဌိဝိဘတ် ကျေသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဝိဘတ္တိပဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ နည်းသုံးပါးအထူးကား ပဌမနည်း၌ ဆဋ္ဌိဝိဘတ်ကား သမ္မန်အနက်၊ ဇာနာသ်၌ ဉာဓာတ်ကား ဗောဓနတ္ထတည်း၊ ဒုတိယနည်း၌ ဆဋ္ဌိဝိဘတ်ကား ကရိဏ်းအနက်၊ ဇာနာသိ၌ ဉာဓာတ်ကား အနုဘဝနတ္ထတည်း၊ တတိယနည်း၌ ဆဋ္ဌိဝိဘတ်ကား ကံအနက်၊ ဇာနာသိ၌ ဉာဓာတ်ကား သရဏတ္ထတည်း၊ ဤသို့ ထူးကြ၏။

၂၉၄။(က) **မရဏေနပိ မယံ တေ အကာမကာ ဝိနာ ဘဝိဿာမာတိ သစေပိ တဝ အမှေသု ဇီဝမာနေသု မရဏံ ဘဝေယျ၊ တေန တေ မရဏေနပိ မယံ အကာမကာ အနိစ္ဆကာ နာ အတ္ထနော ရုစိယာ ဝိနာ ဘဝိဿာမ။**

(ခ) **တယာ ဝိယောဂံ ဝါ ပါပုဏိဿာမာတိ အတ္ထော၌-**

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— (က) ဖြင့် မယံ တေ၌ တေသည် တသဒ္ဒနာမ်ပုဒ်မဟုတ်၊ တုမှသဒ္ဒါ၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုဆိုင်း ယင်းနောင် ဆဋ္ဌိဝိဘတ်၏ အဖြစ်ကိုဆိုင်း၊ ယင်းပုဒ်ကို မယံပုဒ်နှင့် မစပ်ရ၊ မရဏေနပိပုဒ်နှင့် စပ်ရမည်

၏အဖြစ်ကိုရင်း။ အကာမကသဒ္ဒါ၏ အနိစ္ဆကအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဤ၌ အနိစ္ဆကဟူသည် မိမိအလိုမရှိသဖြင့်ပင် တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း၊ အကာမကာပုဒ်ကို ဝိနာ ဘဝိဿာမပုဒ်တို့နှင့် စပ်၍ အနက်ယောဇနာ ရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

သဗ္ဗနာမလိင်္ဂပဒ ဝိဘတ္တိပဒ ဘာဝတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယင်းအဖွင့်အားလျော်စွာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ အနက်ပေးပုံကား—တေ၊ သင်၏။ မရဏေနပိ၊ သေသဖြင့်လည်း။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ အကာမကာ၊ အလိုမရှိကုန်ဘဲ။ ဝါ၊ မိမိအလိုမရှိသဖြင့်။ ဝိနာ၊ ကွေကွင်းရကုန်သည်။ ဘဝိဿာမ၊ ဖြစ်ရကုန်အံ့ဟု ပေးလေ။

(ခ) ဖြင့် နယန္တရဇောတက၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ တေ၏ တုမှသဒ္ဒါ၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ယင်းနောင် တတိယာဝိဘတ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ယင်းတတိယာ ဝိဘတ်၏ သဟတ္ထ၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း၊ တေပုဒ်ကို ဝိနာပုဒ်နှင့် စပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဝိနာဟူသော နိပါတ်၏ ဝိယောဂ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ယင်းနိပါတ်နောင် ဒုတိယာ ဝိဘတ်ကျေသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဘဝိဿာမ၌ ဘူဓာတ်၏ ပါပုဏနအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သဗ္ဗနာမလိင်္ဂပဒ ဝိဘတ္တိပဒ ဝိဘတျတ္ထဘာဝတ္ထ နိပါတလိင်္ဂတ္ထ ဝိဘတ္တိပဒ ဓာတုတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယင်းအဖွင့်အားလျော်စွာ သံဝဏ္ဏတဗ္ဗ ပါဌ်အနက်ပေးပုံကား- မယံ၊ ငါတို့သည်။ မရဏေနပိ၊ သေသဖြင့်လည်း။ အကာမကာ၊ အလိုမရှိကုန်ဘဲလျှင်။ တေ၊ သင်ချစ်သားသုဒိန်နှင့်။ ဝိနာ၊ ကွေကွင်းခြင်းသို့။ ဘဝိဿာမ။ ဇောက်ရကုန်အံ့ဟု ပေးလေ။

မှတ်ချက်။ ။ဒုတိယဝိကပ်၌ အငှကထာ၌ ဝါ-သဒ္ဒါမပါ၊ နိသျ၌လည်း ဝါ- သဒ္ဒါမပါ၊ ဋီကာဝိမတိ၌ ဝါ- သဒ္ဒါပါ၏။ ဝါ-သဒ္ဒါပါသည်ကား သင့်၏။

၂၉၅။ (က) ကိုံ ပန မယံ တန္တိ ဝေံ သန္တေ ကိုံ ပန ကိုံ နာမ တံ ကာရဏံ၊ ယေန မယံ တံ ဇီဝန္တံ အနုဇာနိဿာမ။

(ခ) အထ ဝါ ကိုံ ပန မယံ တန္တိ ကေန ပန ကာရဏေန မယံ တံ ဇီဝန္တံ အနုဇာနိဿာမာတိ ဝေမေတ္ထ အတ္ထော ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- (က) ဖြင့် ကိုံ ပန ပုဒ်ကို အနုဇာနိဿာမပုဒ်နှင့် မစပ်ရ၊ တံ ကာရဏံဟု ပါဌသေသထည့်၍ အကြောင်းဟောပုဒ်နှင့် စပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ တံ ကာရဏံ-ဟူသော နိယတ်-ယေနဟူသော အနိယတ်ထည့်၍ အနက်ယောဇနာခြင်း ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဌင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်သော သံဝဏ္ဏတဗ္ဗ အနက်ကား—
ယေန ကာရေန၊ အကြင် အကြောင်းဖြင့်။ မယံ၊ ငါတို့သည်။

ဇီဝန္တံ၊ အသက်ရှင်သော။ တံ၊ သင်ချစ်သား သုဒိန်ကို။ အနုဇာနိဿာမ၊ ခွင့်ပြုရကုန်အံ့။ တံ ကာရဏံ၊ ထိုခွင့်ပြုရအံ့သော အကြောင်းသည်။ ကိံ ပန ကိံနာမ၊ အဘယ်မည်သော အကြောင်းနည်းဟု ပေးလေ။

(ခ) ဖြင့် နယန္တရဇောတက၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ ကိံ ပနနောင် ပဌမာဝိဘတ်၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ ယင်းဝိဘတ်၏ ကာရဏတ္ထ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ ကိံ သဒ္ဒါဖြင့် ကာရဏကို စွဲရမည်၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ မယံ တံ ဇီဝန္တံ အနုဇာနိဿာမဟု ပါဌသေသ မထည့်ဘဲ ပါဌ်ရှိတိုင်း အတ္ထယောဇနာပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဌင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဝိဘတ္တိပဒ ဝိဘတျတ္ထ သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယင်းအဖွင့်အားလျော်သော သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗအနက်ကား— ကိံ ပန ကေန ပန ကာရဏေန၊ အဘယ်အကြောင်းကြောင့်။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ ဇီဝန္တံ၊ အသက်ရှင်သော။ တံ၊ သင်ချစ်သားသုဒိန်ကို။ အနုဇာနိဿာမ၊ ခွင့်ပြုရကုန်အံ့နည်းဟုပေး။

၂၉၆။ (က) **တတ္ထေ ဝါ တိ ယတ္ထ နံ ဌိတံ မာတာပိတရော နာနု ဇာနိံသု။**

(ခ) **တတ္ထေဝ ဌာနေ၌ —**

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— (က) ဖြင့် တတ္ထေဝ၌ တဟူသောနိယတ်၏ အနိယတ်ကို ယတ္ထ(လ)ဇာနိံသုဟု ဖော်ရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် တတ္ထေဝ၌ တ၏ အစ္ဆဲဌာနကို စ္ဆဲရမည်၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ တ္ထပစ္စည်း၏ သတ္တမျတ္ထ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဌင်း သိစေသည်။

သဒ္ဒနာမလိင်္ဂတ္ထ ဝိဘတ္တျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၂၉၇။ အနန္တရဟိတာယာတိ ကေနစိ အတ္ထရဏေန အနပ္ထတာယ၌–

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား– ကေနစိ (လ) တာယဖြင့် "ဘူမိယာ မနုဿာနဉ္စ အန္တရေ မိယတိ ပမိယတိ ကရိယတိ-တိ အန္တရဟိတံ" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အန္တရဟိတအရ ခင်းနှီးကို ကောက်ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ န-နိပါတ်၏ အဘာဝ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ "နတ္ထိ အန္တရဟိတံ ဧတိဿံ ဘူမိယန္တိ အနန္တရဟိတာ" ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဌင်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ နိပါတလိင်္ဂတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။အန္တရဟိတ အရကား ခင်းနှီး၊ အနန္တရဟိတအရကား—ခင်.နှီးမရှိသော မြေကြီးဟု ခွဲခြားရှိမှတ်။

၂၉၈။ (က) ပရိစာရေဟီတိ ဂန္ဓဗ္ဗနဋ္ဌနာဋ္ဌကာဒီနိ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတွာ တတ္ထ သဟာယကေဟိ သဒ္ဓိံ ယထာသုခံ ဣန္ဒြိယာနိ စာရေဟိ သဉ္ဇာရေဟိ။

(ခ) ဣတော စိတော စ ဥပနေတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊

(ဂ) အထ ဝါ ပရိစာရေဟီတိ ဂန္ဓဗ္ဗ နဋ္ဌ နာဋ္ဌကာ-

ဒီနီ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတွာ တဘ္ထ သဟာယဓကဟိ သဒ္ဓိ လဋ္ဌ ဥပ-လဋ္ဌ ရမ၊

(ဃ) ကိဋ္ဌဿူတိပိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၌-

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား-(က) ဖြင့် ပရိစာရေဟိ၌ စရဓာတ်၏ကံကို ဣန္ဒြိယာနိဟု ထည့်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ သဋ္ဌာရေဟိဟု ဥပသာရလောင်း၍ စာရေဟိ၏ ပရိယာယ်၏အဖြစ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ပရိစာရေဟိ၌ ပရိဥပသာရ၏ သမန္တအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ စရဓာတ်၏ ဂတိအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

ဥပသဂ္ဂလိဂ်တ္ထ ဓာတ္ဒတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ) ဖြင့် နယန္တရဇောတက၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ပရိစာရေဟိ၌ ပရိပုဗ္ဗ စရဓာတ်၏ လဋ္ဌအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ပရိဥပသာရ၏ ဓာတ္ဒတ္ထဗာဓက၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ဥပ-လဋ္ဌဖြင့် လဋ္ဌသည် ဥပလဋ္ဌ၏ ပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ရမဖြင့် စံပယ်၏ဟူသည် မ္ဟေလျော်ခြင်းပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဓာတ္ဒတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိဂ်တ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဃ) ဖြင့် မ္ဟေလျော်၏ဟူသည် ပျော်ပါးကစားခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို၊ တနည်း - ရမ၌ ရမုဓာတ်၏ ကိဋ္ဌာအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ၊ တနည်း - ဓာတ္ဒတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ပရိစာရေဟိ၊ ဤမှထိုမှပြောင်းရွှေပါလော့။ ဝါ-မွေလျော်ပျော်ပါး ကစားပါလော့ ဟု အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေးလေ။

၂၉၉။ တုဏ္ဍီ အဟောသိတိ ကထာနုပ္ပဗန္ဓဝိစ္ဆေဒနတ္ထံ နိရာလာပသလ္လာပေါ အဟောသိ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား ကထာနု (လ) အဟောသိဖြင့် တုဏ္ဍီသဒ္ဒါ၏ အဘာသနတ္ထနိပါတ်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ယင်း အဘာသန၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၀၀။ ဟဋ္ဌောတိ တုဋ္ဌော ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား တုဋ္ဌောဖြင့် ဟဋ္ဌသဒ္ဒါ၏ နှစ်သက်ခြင်း တုဋ္ဌအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ နာမလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၀၁။ ဥဒဂ္ဂေါတိ ပီတိဝသေန အဗ္ဘုန္နတကာယစိတ္တောဌ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—ပီတိ (လ) စိတ္တောဖြင့် ဥဒဂ္ဂပုဒ်ကို "ဥဂ္ဂတံ အဂ္ဂံ အဿာတိ ဥဒဂ္ဂေါ" ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဥဒဂ္ဂအရ-ပီတိ၏ အစွမ်းဖြင့် တက်ကြွသော ကိုယ်စိတ်ရှိသော သူကို ကောက်ရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၀၂။ ကတိပါဟန္တိ ကတိပယာနိ ဒိဝသာနိ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— ကတိပယာနိ ဒိဝသာနိဖြင့်

ကတိပါဟံဟူသော နိပါတ်၏ ကတိပယဒိဝသအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ ယင်းပုဒ်၌ ဗဟုဝုစ်ကို ဧကဝုစ် ပြန်သည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂတ္ထ ဝိဘတ္တိပဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ကတိပါဟံ၊ နှစ်ရက်သုံးရက်တို့ ပတ်လုံးဟု အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေးရမည်။

၃၀၃။ ဗလံ ဂါဟေတွာတိ သပ္ပါယဘောဇနာနိ ဘုဥ္ဇန္တော ဥစ္ဆာဒန နှာပနာဒီဟိ စ ကာယံ ပရိဟရန္တော ကာယ-ဗလံ ဇနေတွာ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- သပ္ပါယ (လ) ပရိဟရန္တော ဖြင့်- ဇနနာကာရ၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ကာယဗလံ ဇနေတွာဖြင့် အားကိုယူ၏ဟူသည် ကာယ-ဗလကို ဖြစ်စေခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

တနည်း- ဗလံ၌ ဗလအရ ဉာဏဗလကို မယူရ၊ ကာယ-ဗလကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကို၎င်း၊ "အနေကတ္ထာ ဟိ ဓာတ-ဝေါ" ဟူသော ပရိဘာသာနှင့်အညီ ဂါဟေတွာ၌ ဂဟဓာတ်၏ ဤ၌ ဇနနတ္ထ၏ အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ ဒုတိယဓာတွတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၀၄။ (က) အစိရူပသမ္ပန္နောတိ အစိရံ ဥပသမ္ပန္နော ဟုတ္ဌာ၊

(ခ) ဥပသမ္ပဒတော နစိရကာလေယေဝါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က)ဖြင့် အစိရူပသမ္ပန္နပုဒ်ကို "အစိရံ ဥပသမ္ပန္နော အစိရူပသမ္ပန္နော" ဟု ဒုတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ယင်းပုဒ်ကို အာယသ္မာသုဒိန္နောပုဒ်နှင့် မစပ်ရ၊ ဟုတ္ဌာ ဟု ပါဌသေသ ထည့်၍ စပ်ပြီးလျှင် သမာဒါယ ဝတ္တတိပုဒ်ကို ကြိယာဝိသေသန အဖြစ်ဖြင့် အထူးပြုသည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် အစိရံပုဒ်ကို "နစိရံ အစိရံ" ဟု ဥဘေတပ္ပုရိသ်သမာသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ အစိရံ၌ ဒုတိယာဝိဘတ်သည် သတ္တမျတ္ထ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ပဥ္ဥင်းဖြစ်သည်မှ မကြာမြင့်သော ကာလ၌ဟု အတ္ထယောဇနာ ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဝိဘတျတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

အစိရူပသမ္ပန္နော၊ ပဥ္ဥင်းဖြစ်၍ မကြာမြင့်မီ။ (သဒ္ဒတ္ထ) ဝါ၊ ပဥ္ဥင်းဖြစ်သည်မှ မကြာမြင့်သော ကာလ၌။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ) ဟု အဖွင့်ရှု အနက်ပေး။

မှတ်ချက်။ ။ရှေ့နောက်ဒီဃနှင့် အစိရူပသမ္ပန္နော၊ ရှေ့နောက်ရဿနှင့် အစိရူပသမ္ပန္နော ဟူ၍

ရှိတတ်၏ မသင့်၊ အစိရပုဒ် ဒီဃံသုတ်၏ အရာဖြစ်သောကြောင့် ရှေရသ နောက်ဒီဃ နှင့် အစိရူပသမ္ပန္နောသာ အသင့်ဟု မှတ်။

၃၀၅။ ဓုတဂုဏေတိ ကိလေသ နိဒ္ဓုနနကေ ဂုဏေ၌-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-ကိလေသ(လ)ဂုဏေဖြင့် ဓုတ ပုဒ်ကို "ကိလေသေ ဓုနန္တိ နိဒ္ဓုနန္တီတိ ဓုတာ" ဟု ဝစနတ္ထ ပြု၍ တပစ္စည်း၏ ကတ္တားဟော၏အဖြစ်ကိုဌင်း၊ ဂုဏပုဒ်နှင့် "ဓုတာ စ တေ ဂုဏာ စာတိ ဓုတဂုဏာ" ဟု ကမ္မဓာရည်းသမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဌင်း သိစေသည်။

ဒုတိယပစ္စယတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၀၆။ သမာဒါယဝတ္တတီတိ သမာဒိယိတွာ ဂဏ္ဂိတွာ ဝတ္တတိ စရတိ ဝိဟရတိ ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-သမာဒိယိတွာဖြင့် သမာဒါ-ယ၌ ယ သည် ဝိဘတ်၏ ကာရိယ ယမဟုတ်၊ တွာပစ္စည်း၏ ကာရိယ ယ၏အဖြစ်ကို၊ ဂဏ္ဂိတွာဖြင့် သမာဒါယ၌ သံရှေး အာရှေးရှိသော ဒါဓာတ်၏ ဂဟဏတ္ထ၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ အာ ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထဗာဓက၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ သံဥပသာရ၏ အနတ္ထက ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကိုဌင်း သိစေသည်။

ဒုတိယပစ္စယပဒ ဒုတိယဓာတွတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဥပသဂ္ဂ-လိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

စရတိဖြင့် ဝဏ္ဏတိ၌ ဝတုခေါတ်၏ ဂတျတ္ထ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဓာတ္ဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဝိဟရတိ-ဖြင့် စရတိ၌ စရဓောတ်၏ ဝိဟာရအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဓာတ္ဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၀၇။ **အာရညိကော ဟောတီတိ** ဂါမန္တသေနာသနံ ပဋိက္ခိပိတ္ဝာ အာရညိကင်္ဂတော်ဝသေန အာရညဝါသိကော ဟောတိ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—အာရညဝါသိကောဖြင့်"အရညေ ဝါသော အာရညိကော"ဟု ဝစနတ္ထုပြု၍ ကိုးကပစ္စည်း၏ နိဝါသအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ပဓ္ဓယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဂါမန္တ(လ)ဝသေနဖြင့် ယင်း-တော၌ နေခြင်းသည်လည်း စားကာ အိပ်ကာဖြင့် နေသည်မဟုတ်၊ အရညကင်မုတင် ဆောက်တည်သည်၏ အစွမ်းဖြင့် နေ၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

အာရညိကော၊ အာရညကင်မုတင်ဆောက်တည်သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် တော၌ နေသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။"သာဓိပ္ပါယသဒ္ဒတ္ထ"ဟု အဖွင့်ရှု အနက်ပေး။

၃၀၈။ (က) ဝဇ္ဇီဂါမန္တိ ဝဇ္ဇီနံ ဂါမံ၊

(ခ) ဝဇ္ဇီသု ဝါ ဂါမံ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-(က)ဖြင့် ဝဇ္ဇီဂါမပုဒ်ကို "ဝဇ္ဇီနံ ဂါမံ ဝဇ္ဇီဂါမံ" ဟု ဆဋ္ဌီဟပ္ပုရိသ်ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် နယန္တရ ဧောတက၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ယင်းပုဒ်ကို "ဝဇ္ဇီသု ဂါမံ ဝဇ္ဇီဂါမံ" ဟု သတ္တမီ တပ္ပုရိသ် သမာသ် တဲ့စပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဝဇ္ဇီဂါမံ၊ ဝဇ္ဇီမင်းတို့၏ရွာ။ ဟုသည်း— ဝဇ္ဇီဇနပုဒ်တို့၌ ရွာဟု အဖွင့်ရှုပြ၍ အနက်ပေးလေ။

မှတ်ချက်။ ။ဝဇ္ဇီဇနပုဒ်သည် တန္နိဝါသီမင်းတို့၌ ဖြစ်သောကြောင့် မင်းတို့ကို ငဲ့၍ ဝဇ္ဇီနံဟု ဆဋ္ဌီအနက်ဖွင့်ပြသည်၊ ဝဇ္ဇီဇနပုဒ်တို့ကို ငဲ့၍ ဝဇ္ဇီသုဟု သတ္တမီအနက် ဖွင့်ပြသည်၊ ဤသို့ နည်းနှစ်ပါး အထူးမှတ်။ သမာသ်အလယ် ရဆဝိဓိဖြစ်သောကြောင့် ရဆန့် ဝဇ္ဇီဂါမံ ရှိသော ပါဠိသည်သာ သင့်၏။

၃၀၉။ (က) **သေနာသနံ သံသာမေတ္ထာတိ သေနာသနံ ပဋိသာမေတ္ထ။**

(ခ) ယထာ နဝိနသ်တိ၊ တထာ နံ သုဋ္ဌု ထပေတ္ထာတိ **အတ္ထော ဋ္ဌ—**

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- (က)ဖြင့် သံသာမေတ္ထာဋ္ဌ် သံပုဗ္ဗ သးမဓာတ်၏ ပဋိသာမန အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို

ရင်း၊ သံဥပသာရ၏ ဓာတ္ဌတ္ထ ဗာဓက၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်၊

ဒုတိယဓာတ္ဌတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(၁) ဖြင့် ပဋိသာမနာကာရဟု ဆိုအပ်သော သိုမှီးပုံ အခြင်းအရာ အာကာရ၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ထိုပါဠိ၏ ပိဏ္ဍတ္ထအဓိပ္ပါယ်ကား အကြင်အခြင်းအရာဖြင့် ထားသည်ရှိသော် မိုဃ်း လေ နေပူ တို့ဖြင့် မပျက်မစီး၊ ထိုအခြင်းအရာဖြင့် ကျောင်း အိပ်ရာ နေရာကို ကောင်းစွာ ထား၏ ဟူလို။

၃၁၀။ သဋ္ဌိမတ္တေ ထာလိပါကေတိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒတော သဋ္ဌိထာလိပါကေ၌—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား— သဋ္ဌိထာလိပါကေဖြင့် သဋ္ဌိမတ္တေ၌ မတ္တသဒ္ဒါ၏ အနတ္ထက ပဒါလက်ာရ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ နာမလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဂဏနပရိစ္ဆေဒတောဖြင့် ယင်းခြောက်ဆယ်ကား မျှတ လောက်သော အပါးအရေအတွက်အားဖြင့် ခြောက်ဆယ် မဟုတ်၊ ဆွမ်းအိုး အရေအတွက်အားဖြင့် ခြောက်ဆယ် အရေအတွက်ရှိ၏ဟူသောအဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

သင်္ခီမတ္တော၊ ခြောက်ဆယ်ကုန်သော။ ထာလိပါကော၊ ဆွမ်းအိုးတို့ကို ဟု အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေး၊

၃၁။ (က) ဘတ္တာဘိဟာရံ အဘိဟရိ သူတိ တ္ထ အာဘဟရယတတ အာဘဟာရော။

(ခ) ကိ အာဘိဟရိယတိ ဘတ္တံ။

(ဂ) ဘတ္တမေဝ အာဘိဟာရော ဘတ္တာဘိဟာရော။

(ဃ) တံ ဘတ္တာဘိဟာရံ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- (က)ဖြင့် ဘတ္တာဘိဟာရံ၌ အာဘိဟာရပုဒ်၏ အာဘိပုဗ္ဗ ဟရဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ဏပစ္စည်း၏ ကမ္မသာဓန၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ဝစနဟေတု-ဇောတက၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

ဒုတိယခေတုပဒ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဘတ္တာဘိဟာရပုဒ်၏ ငိသေသန ပရနိပါတ၏ အဖြစ်ကို၊ ဝါ- အာဘိဟာရဟ်ဟူသော ဝိသေသနပုဒ် နောက်နေသည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ) ဖြင့် ဘတ္တာဘိဟာရပုဒ်ကို ကမ္မဓာရည်းသမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဃ) ဖြင့် ပဒါဝဓိကန္တအားဖြင့် ပဌမန္တဖွင့်ပြသော်လည်း စါကျာဝဓိကန္တအားဖြင့်ကား ဒုတိယန္တ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဝိဘတ္တိပဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဘတ္တာဘိဟာရံ၊ ရှေးရှုဆောင်အပ်သော ဆွမ်းကို ဟု အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေးလေ။

၃၁၂။ (က) အဘိဟရိံသူတိ အဘိမုခါ ဟရိံသု။
(ခ) တဿ သန္တိကံ ဂဟေတွာ အာဂမံသူတိ အတ္ထောဒ္ဓ—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား- (က)ဖြင့် အဘိဟရိံသုဒ္ဓ အဘိဥပသာရ၏ အဘိမုခအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ)ဖြင့် ရှေးရှုဆောင်၏ ဟူသည် ထိုအရှင်သုဒိန်၏ အထံသို့ ဆွမ်းအိုးတို့ကို ယူ၍ လာခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဘိဟရိံသု၊ ရှေးရှုဆောင်ကုန်ပြီ (သဒ္ဒတ္ထ)။ ဝါ၊ ရှင်သုဒိန်၏ အထံသို့ ဆွမ်းအိုးတို့ကို ယူ၍ လာကုန်ပြီ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)။ ဤသို့အဖွင့်အားလျော်စွာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ အနက်ပေးလေ။

၃၁၃။ ဘိက္ခူနံ ဝိဿဇ္ဇေတွာတိ သယံ ဥက္ကဋ္ဌပိဏ္ဍပါတိကတ္တာ သပဒါနစာရံ စရိတုကာမော ဘိက္ခူနံ ပရိဘောဂတ္ထာယ ပရိစ္စဇိတွာ ဒတွာဒ္ဓ—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—ပရိစ္စဇိတွာဖြင့် ဝိဿဇ္ဇေတွာဒ္ဓ ဝိပုဗ္ဗ သဇဓာတ်သည် သင်္ဂအနက်ဟောမဟုတ်၊ ပရိစ္စဇန

အနက်ဟောဇ် အဖြစ်ကို၎င်း၊ ဝိဥပသာရဇ် ဓာတ္ထတ္ထဗာဓကဇ် အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတ္ထတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဒတ္ထာဖြင့် ပရိစ္စဇိတ္ထာ၌ ပရိပုဗ္ဗစဇဓာတ်၏ ဒါနအနက်ဟောဇ် အဖြစ်ကို၎င်း၊ ပရိ ဥပသာရဇ် ဓာတ္ထတ္ထာနုဝတ္တကဇ် အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတ္ထတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

တနည်း–စွန့်၏ဟူသည် အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် ပေးခြင်းပင်တည်းဟူသော အနက်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

သယံ (လ) ကာမောဖြင့် ပေးလှူခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ပရိဘောဂတ္ထာယဖြင့် ဘိက္ခူနံပုဒ်နောင် ပရိဘောဂတ္ထာယပုဒ်သစ် ထည့်စွက်၍ အနက်ယောဇနာရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဘိက္ခူနံ၊ ရဟန်းတို့အား။ ပရိဘောဂတ္ထာယ၊ ပရဘုဇ်စိမ့်သောငှါ။ ဝါ- ဘုဉ်းပေးစိမ့်သောငှါ။ ပရိစ္စဇိတ္ထာ၊ ပေးလှူ၍ဟု အဖွင့်ရှု၍ ပါဋ္ဌိတော်မှာ အနက်ပေးလေ။

၃၁၄။ ဥတိဒါသီတိ ဥတကာနံ ဒါသီဋ္ဌ—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား—ဥတကာနံ ဒါသီဖြင့် ဥတိဒါသီပုဒ်ကို "ဥတီနံ ဒါသီ ဥတိဒါသီ"ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်

သမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၁၅။ (က) အာဘိဒေါသိကန္တိ ပါရိဝါသိက်ကေရတ္တာ-တိက္ကန္တံ ပူတိဘူတံ။

(ခ) ပူတိဘာဝဒေါသေန အဘိဘူတောတိ အဘိ-ဒေါသော။

(ဂ) အဘိဒေါသောဝ အာဘိဒေါသိကော။

(ဃ) ကေရတ္တာတိက္ကန္တသဝါနာမသညာ သော ယဒိဒံ အာဘိဒေါသိကောတိ ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-(က)ဖြင့် တည၌ကို လွန်သည်ဖြစ်၍ ပုပ်သည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော သိုးသေပြီးသော မုသောဝစသော ဝတ္ထုကို အာဘိဒေါသိကအရ ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

တနည်း — ကေရတ္တာတိက္ကန္တံဖြင့် အာဘိဒေါသိက်၌ ဒေါသသဒ္ဒါ၏ ရတ္တိပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ အဘိသဒ္ဒါ၏ အဘိက္ကန္တ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ "ဒေါသသခ်ါတံ ရတ္တံ အဘိတိက္ကန္တန္တိ အာဘိဒေါသိက်" ဟု ဒုတိယာတပ္ပုရိသ်ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ၊ တနည်း-သမာသလိင်္ဂပဒတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ပူတိဘူတံဖြင့် တည၌လွန်ရကား ပုပ်သိုးသည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။ ။(ဤကား ဂဏ္ဌိ။)

(ခ) ဖြင့် ဒေါသ အရ ပူတိဘာဝကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ အဘိသဒ္ဒါ၏ အဘိဘဝန အနက်ဟောဇ်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ အဘိဒေါသပုဒ်ကို "ဒေါသေန အဘိဘူတော အဘိဒေါသော"ဟု တတိယာတပ္ပုရိသ် သမာသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ယင်းသမာသ်၏ ဝိသေသနပရနိပါတ၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ။ ဝါ-သမာသလိင်္ဂပဒတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဋီကာ၌ကား "ပူတိဘာဝဒေါသေန အဘိလက္ခိတော အဘိဒေါသော"ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ အဘိသဒ္ဒါ လက္ခဏတ္ထ ဟူ၏။ ဤကား မှတ်ချက်။

(ဂ) ဖြင့် အဘိဒေါသိကောဌ် ဏိကပစ္စည်း အနက်မရှိ၊ သောတ္ထဌ် ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဃ) ဖြင့် နယန္တရ ဇောတက၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ အာဘိဒေါသိက ဟူသော အမည် သညာသည် တည၌လွန်ပြီးသော မုယောစသောဝတ္ထု၏ အမည်သညာ၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

တနည်း-ဒေါသ သဒ္ဒါ၏ ရတ္တိပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ "ဒေါသေ အဘိဝုတ္ထံ ပရိဝုသိတံ အာဘိဒေါသိကံ"

ဟု သတ္တမီ တပ္ပုရိသ်ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သမာသလိဂ်တ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

တနည်း-"အဘိဒေါသံ ပစ္စူသကာလံ ဂတော ပတ္တော အတိက္ကန္တောတိ အာဘိဒေါသိကော"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဏိက ပစ္စည်း၏ အတိက္ကန္တ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ပစ္စယတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။ ။(ဤကား ဝိမတိ။)

အဖွင့်အားလျော်စွာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ အနက်ကား—အာ-ဘိဒေါသိကံ၊ တညဉ်လွန်သည်ဖြစ်၍ ပုပ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော သိုးလေပြီးသော။ ဝါ၊ ပုပ်သောအဖြစ်သည် နှိပ်စက်အပ်သော။ ဝါ၊ ပုပ်သည် အဖြစ်ဟူသော အဖြစ်ဖြင့် မှတ်အပ်သော။ (ဋီကာ) ဝါ၊ ညဉ်၌ သိုမှီးအပ်ပြီးသော။ ဝါ၊ မိုးဃ်းသောက်ကာလကို လွန်ပြီးသော (ဋီကာ) ဟု ပေးလေ။

၃၁၆။ ဆဋ္ဌေတုကာမာ ဟောတိတိ ယသ္မာ အန္တမသော ဒါသကမ္မကရာနမ္မိ ဂေါရူပါနမ္မိ အပရိဘောဂါရဟော၊ တသ္မာ တံ ကစဝရံ ဝိယ ဗဟိ ဆဋ္ဌေတုကာမာ ဟောတိ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-ယသ္မာ (လ) တသ္မာတို့ဖြင့် စွန့်လိုခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကို၊ ကစဝရံ ဝိယဖြင့်

စွန့်ပစ်ရာ၌ ဥပမာ၏ အဖြစ်ကို၊ ဗဟိဖြင့် စွန့်ရာဌာန၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဆဋ္ဌေတုကာမော ဟူ၍လည်း ရှိတတ်၏။ ဆဋ္ဌ ဆဋ္ဌနေ။ ဆဋ္ဌ ဆဋ္ဌနေဟု ဓာတ်ကျမ်းလာရကား နှစ်ချက်လုံ းအသင့်ဟုမှတ်။

၃၁၇။ **ဆဋ္ဌနီယဓမ္မဋ္ဌိ ဆဋ္ဌေတဗ္ဗသဘာဝံ ၌—**

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—ဆဋ္ဌေတဗ္ဗ သဘာဝံဖြင့် ဆဋ္ဌနီယဓမ္မံ၌ အနီယပစ္စည်း၏ ကမ္မဝါစက ကမ္မသာဓန၏အဖြစ်ကိုဎင်း၊ ဓမ္မသဒ္ဒါ၏ သဘာဝ ဝါစက၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ ဆဋ္ဌနီယနှင့် ဓမ္မကို ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း သိစေသည်။

ဒုတိယပစ္စယတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပုဒ်ကို အစိတ်အပေါင်း ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အရကောက်ပုံကား—"ဆဋ္ဌေတဗ္ဗဋ္ဌိ ဆဋ္ဌနီယံ" ကမ္မသာဓန။ ပုပ်သိုးသော မုယောမုံရ၏၊ "ဆဋ္ဌနီယံ ဓမ္မံ အဿာတိ ဆဋ္ဌနီယဓမ္မံ" စတုတ္ထီဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်၊ ပုပ်သိုးသော မုယောမုံရ၏။

၃၁၈။ **ဟတ္ထာနဋ္ဌိ ဘိက္ခာဂ္ဂဟဏတ္ထံ ပတ္တံ ဥပနာမယတော မဏိဗန္ဓတော ပဘုတ် ဒ္ဒိန္ဒမ္ပိ ဟတ္ထာနံ ၌—**

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား – ဘိက္ခာ (လ) ဟတ္ထာနံဖြင့် ဤ၌ ဟတ္ထအရ ဆွမ်းခံအံ့သောငှါ သပိတ်ကို ညွတ်သော ရှင်သုဒိန်၏ လက်ကောက်ဝတ်မှစ၍ နှစ်ဘက်သော လက်တို့ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။အထက် ကာယသံသဂ္ဂ သိက္ခာပုဒ်လာ ဟတ္ထအရ တတောင်ဆစ်မှစ၍ ယူသည်။ ဤ၌ကား လက်ကောက်ဝတ်မှ စ၍ ဟတ္ထအရ ယူသည်။

၃၁၉။ ပါဒါနန္တိ နိဝါသနန္တတော ပဋ္ဌာယ ဒ္ဝိန္နမ္မိ ပါဒါနံ၌–

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား – နိဝါသ (လ) ပါဒါနံဖြင့် ပါဒါနံ၌ ပါဒအရ သင်းပိုင်အဆုံးမှစ၍ နှစ်ဘက်သောခြေတို့ကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယင်းဖြင့် သင်းပိုင်အတွင်း၌ ဝါ၊ သင်းပိုင်ဖြင့်ဖုံးလွှမ်းအပ်သော ခြေသလုံးတို့ကို ပါဒအရ မယူရဟု မှတ်။ ဤကား နိဝတ္ထတဗ္ဗတ္ထဘာသည်း။

၃၂၀။ သရဿာဘိ သစေ တံ ဘဂိနီတိ ဝါစံ နိစ္ဆာရယတော သရဿ စ၌–

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကာ-သစေ(လ)သရဿ စဖြင့် သရဿ၌ သရအရ ဟူးဟူးငြ းငြားသောသူတို့၏အသံကို မယူရ၊

သစေ တံ ဘဂိနီဟူ၍ စကားမြွက်ဆိုသော ရှင်သုဒိန်၏ အသံကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၂၁။ နိမိတ္တံ အဂ္ဂဟေသီတိ ဂိဟိကာလေ သလ္လက္ခိတ-ပုဗ္ဗံ အာကာရံ အဂ္ဂဟေသိ သဠာနိ သလ္လက္ခေသိ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား–ဂိဟိကာလေ (လ) အာကာ-ရံဖြင့် နိမိတ္တပုဒ်ကို "နိမ်ယတိ သညာယတီတိ နိမိတ္တံ" ဟု ဝစ-နတ္ထပြု၍နိမိတ္တအရ ရှုးခြံမှတ်ဘူးသော အခြင်းအရာ ဟူသော သဏ္ဌာန်ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝါ- ဤခြံ နိမိတ္တ သဒ္ဒါသည် သဏ္ဌာနအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို၊ ဝါ- ဣဂိတ အနက် ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ၊ တနည်း-နာမလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

သဠာနိဖြင့် အဂ္ဂဟေသိခြံ ဂဟဓာတ်၏ ဉာဏအနက် ဟော၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဓာတ္ဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

သလ္လက္ခေသိဖြင့် သဠာနိခြံ သံပုဗ္ဗ ဉာဓာတ်၏ သလ္လက္ခဏ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ သံ၏ ဓာတ္ဝတ္ထဗာဓက၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

ဓာတ္ဝတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

တနည်း-သလ္လက္ခေသိဖြင့် သိ၏ဟူသည် မှတ်ခြင်းပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

နိမိတ်တံ၊ ရှေးဦးမှတ်ဘူးသော သဏ္ဌာန်ကို။ ဝါ-အမှတ်ကို။ အဂ္ဂဟေသိ၊ သ်၏။ (သဒ္ဒတ္ထ)ဝါ မှတ်၏ (အဓိပ္ပါယတ္ထ) ဤသို့ အဖွင့်ရှု၍ ပါဠိတော်ပါဠိမှာ အနက်ပေးလေ။

၃၂၂။ **ယဉ္စေတိ အာဇောစနတ္ထေ နိပါတော၌—**

အာဘေဝ်သံဝဏ္ဏနာကား- အာဇောစနတ္ထေ နိပါတော ဖြင့် ယဉ္စေဟူသော ပုဒ်၏ နိပါတ်ပုဒ်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ယင်း နိပါတ်ပုဒ်၏ အာဇောစန အနက်ဒဟာ၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂပဒတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယဉ္စေ၊ပြောကြားပါ၏ဟု အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေး။

မှတ်ချက်။ ။ယဉ္စေ အာဇောစယာမိ၊ ပြောကြားပါ၏ဟု နိသျဆရာများ ပေးကြသည်ကား အာဇောစနတ္ထမှန်းသိအောင်သာ ပေးကြသည်။ အာဇောစယာမိ အဖွင့်ထည့်ရုန်မလိုဟု မှတ်။

၃၂၃။ (က) **အတ္ထိ နာမ တာတာတိ ဧတ္ထ အတ္ထိတိ ဝိဇ္ဇ-မာနတ္ထေ။**

(ခ) နာမာတိ ပုစ္ဆနတ္ထေ မညနတ္ထေ စ နိပါတော။

(ဂ) အတ္ထိ နု ခေါ တာတ သုဒိန္နေ အမှာကံ ဓနံ၊ နု မယံ နိဒ္ဓနာတိ ဝတ္တုမ္ဗော၊ ယေသံ နော တုံ ဤဒိသေ ဌာနေ နိသီ-ဒိတုံ အာဘိဒေါသိကံ ကုမ္မာသံ ပရိဘုဉ္ဇိဿသိ။

(ဃ) တထာ အတ္ထိ နု ခေါ တာတ သုဒိန္နေ အမှာကံ ဇီဝိတံ။နု မယံ မတာတိ ဝတ္တုမ္ဗော။ ယေသံ နော တုံ ဤဒိသေ ဌာနေ နိသီဒိတုံ အာဘိဒေါသိကံ ကုမ္မာသံ ပရိဘုဉ္ဇိဿသိ။

(င) တထာ အတ္ထိမညေ တာတ သုဒိန္ဒ တဝ အဗ္ဘန္တရေ သာသနံ နိဿာယ ပဋိလဒ္ဓါ သမဏဂုဏော၊ ယံ တွံ သုဘောဇနရသသံဝစိုတောပိ ဣမံ ဇိဂုစ္ဆနေယ်ျ အာဘိဒေါသိကံ ကုမ္မာသံ အမတမိဝ နိဗ္ဗိကာရော ပရိ-ဘုဉ္ဇိဿသိဉ္ဌ-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-(က) ဖြင့် အတ္ထိသဒ္ဒါ၏ အာ-ချာတ်အတ္ထိ, နာမ်အတ္ထိ, နိပါတ်အတ္ထိ သုံးပါးတို့တွင် ဤ၌ နိပါတ်အတ္ထိ၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ယင်းနိပါတ်၏ ဝိဇ္ဇမာနတ္ထ၏ အဖြစ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂပဒ နိပါတလိင်္ဂ၊ နှစ်ပါးပေါင်း-နိပါတလိင်္ဂပဒတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် နာမသဒ္ဒါ၏ နာမ်-နိပါတ် နှစ်ပါးတို့တွင် ဤ၌ နိပါတ်ပုဒ်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ယင်းနိပါတ်၏ ပုစ္ဆနအနက်မညနအနက်နှစ်ပါး၌ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂပဒတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ) နု ခေါဖြင့် အတ္ထိ နာမ၌ နာမသဒ္ဒါ၏ ပုစ္ဆနတ္ထ၏အဖြစ်ကို၊ ဓနံဖြင့် အတ္ထိ၏ ကတ္တား ဓနံ ဟု ထည့်ရမည်၏ အဖြစ်ကို တဝါကျလုံးဖြင့် သူဌေးကြီး၏ အပြည့်အစုံ ဆိုလို သောစကားရပ်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယင်းအဖွင့် အားလျော်သော အနက်ကား-အတ္ထိ နာမ၊ ရှိသည်မဟုတ်လော ဟု ပေးလေ။

(ဃ) ဖြင့် အကြောင်းတပါးဖြင့်လည်း နာမသဒ္ဒါ၏ ပုဏ္ဏန္တ၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ အတ္ထို၏ ကတ္တား ဇီဝိတံဟုထည့်၍ အန္ဓယဗျတိရေက အနက်ယောဇနာရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ သူဌေးကြီး၏ အပြည့်အစုံ ဆိုလိုသော ဧကားရင်ကား ဤသို့တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(င) ဖြင့် နာမသဒ္ဒါ၏ မညနတ္ထ၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ အတ္ထို၏ ကတ္တား သမဏကုဏ္ဍောဟု ထည့်၍ အနက်ယောဇနာရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ သူဌေးကြီး၏ အပြည့်အစုံ ဆိုလိုသော စကားရပ်ကား ဤသို့တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အတ္ထိနာမ၊ ရှိသည်ထင်၏ဟု အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေး။

မှတ်ချက်။ ။ပဋမပုဏ္ဏန္တ နည်း၌ကား အတ္ထို၏ကတ္တား ဓနံဟု ထည့်သည်၊ ဒုတိယပုဏ္ဏန္တနည်း၌ အတ္ထို၏ ကတ္တား ဇီဝိတံဟု ထည့်သည်၊ မညနတ္ထယောဇနာနည်း၌ အတ္ထို၏ ကတ္တား သမဏကုဏ္ဍောဟု ထည့်သည်၊ ဤသို့ ကတ္တားထည့်ပုံခဲ့ခြား၍ မှတ်လေ။

၃၂၄။ (က) တတာယံ အာဘိဒေါသိကောတိ တတော တဝ ဂေဟတော အယံ အာဘိဒေါသိကော ကုမ္မာသော လဒ္ဓါတိ အတ္ထော—

(ခ) တတောယန္တိပိ ပါဠော၊

(ဂ) တဒါယန္တိပိ ပဌန္တိ၊ တံ နု သုန္ဒရံ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-(က)ဖြင့် တတာယံကို တတော အယံဟု ပုဒ်ဖြတ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ တ၏အစ္ဆဲကို တဝ ဂေဟတောဟု စ္ဆဲရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ အယံ၏အစ္ဆဲကို ကုမ္မာသောဟု စ္ဆဲရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ယင်းကုမ္မာသပုဒ်ကို လဒ္ဓေါဟူသော ပါဌသေသဉ္ဒ် စပ်၍ အနက်ယောဇနာ ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

သန္ဓိလိင်ပဒ သဗ္ဗနာမလိင်တ္ထ သဗ္ဗနာမလိင်တ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် တတောယံ ဟူ၍လည်း ပါဌ်တမျိုးရှိသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ) ဖြင့် တဒါယံဟူ၍လည်း ရွတ်ဆိုကြသည်၏အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ထိုတဒါယံပါဌ်၏ သဒ္ဒါအား မလျောက်ပတ်သည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ "ယင်းပါဌ်သုံးမျိုးတို့တွင် တတာယံကား သရာသရေ-လောပံသုတ်၏ အစီအရင်ဖြစ်၏။ တတောယံကား ဝါပရော အသရူပါသုတ်၏ အစီအရင်ဖြစ်၏။ တဒါယံကား ထိုကဲ့သို့ သဒ္ဒါရေးမသင့်နိုင်ရကား မကောင်း ပါဌ်ပျက်ဟူလို။

၃၂၅။ **ယေန သကပိတု နိဝေသနန္တိ** ယေန သကဿ ပိတု အတ္တနော ပိတု နိဝေသနန္တိ အတ္ထော ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-ယေန(လ) အတ္ထောဖြင့် သက ပိတု နိဝေသနံ၌ သကပိတုပုဒ်ကို "သကဿ ပိတု သက-

ပိတု" ဟု ဆဋ္ဌိတပ္ပုရိသ်သမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကို ၎င်း၊ နိဝေသနံပုဒ်နှင့် "သကပိတုနော နိဝေသနံ သကပိတု-နိဝေသနံ" ဟု ဒုက္ကရမဂ္ဂ ဆဋ္ဌိတပ္ပုရိသ်သမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ ဤ၌ သကပုဒ်ကား တသဗ္ဗနာမ်ပုဒ်က-လာ၍ ပြီးသောပုဒ် မဟုတ်၊ အတ္တသဒ္ဒါ၏ ကာရိယသက လာ၍ ပြီးသော သုဒ္ဓနာမ်ပုဒ်၏ အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ နာမလိင်္ဂပဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၂၆။ သြပုဋ္ဌာပေတွာတိ ဥပလိမ္ပာပေတွာ၌—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား – ဥပလိမ္ပာပေတွာဖြင့် သြ-ပုဋ္ဌာပေတွာ၌ သြပုဇိဓာတ်၏ ဝိလိမ္ပန အနက်ဟောဏ် အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတွတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

သြပုဋ္ဌာပေတွာ၊ သုတ်လိမ်းစေ၍ ဟု အဖွင့်ရှု အနက်ပေး။

မှတ်ချက်။ ။သြပုဋ္ဌာပေတွာ ဟူ၍လည်း ရှိတတ်၏။သြပုဇိ-ဝိလိမ္ပ-နေဟု ဓာတ်ကျမ်း လာရကား သြပုဋ္ဌာပေတွာဆာ အသင့်ဟု မှတ်။

၃၂၇။ ပုရိသောတိ နာတိဒီဃော နာတိရဿော မဇ္ဈိမပ္ပ-မာဏော ဝေဒိတဗ္ဗောဌ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား–နာတိ (လ) တဗ္ဗောဖြင့် ပုရိသောဌ် ပုရိသအရ မပု,မပြတ် အလတ်စား လေးဘောင်မျ

ရှိသော ယောကျ်ားကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။
အဘိဓေယျတ္ထ သဒ်ဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၂၈။ (က-၁) တိရောကရဏီယန္တိ ကရဏတ္ထေ ဘုမ္မံ၊
(က-၂) သာဏိပါကာရေန ပရိက္ခိပိတ္ဝာထိ
အတ္ထော။
(ခ-၁) အထ ဝါ တိရော ကရောန္တိ တေနာထိ
တိရောကရဏီယံ။
(ခ-၂) တံ ပရိက္ခိပိတ္ဝာ၊
(ခ-၃) သမန္တတော ကတ္ဝာတိ အတ္ထောဒ္ဓ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— (က-၁) ဖြင့် တိရောကရဏီ-ယံဒ္ဓ် သတ္တမီဝိဘတ်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ယင်းဝိဘတ်၏ ကရိဏ်း အနက်ဒ္ဓ် သက်သည်၏အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။
ဝိဘတ္တိပဒ ဝိဘတျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(က-၂) ဖြင့် "တိရော ကရိယတိ တောယာတိ တိရော-ကရဏီ" ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် ဤဒ္ဓ် တိရောကရဏီသဒ္ဒါ သည် သာဏိပါကာရ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ယင်း ပုဒ်ကို ပရိက္ခိပိတ္ဝာဒ္ဓ် ကရိဏ်းအဖြစ်ဖြင့်စပ်၍ အတ္ထယောဇနာ ပြုရမည်အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဤအလို တိရောကရဏီပုဒ်ရင်း ပုဒ်နေတည်း၊ တိရော-ကရဏီယာဟူသင့်လျက် တိရောကရဏီယံဟု သတ္တမီ ဝိဘတ်နှင့်နေ၏ ဟူလို။

(ခ-၁) ဖြင့် နယန္တရဇောတက၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ တိရော-ကရဏီယံ၌ တိရောသဒ္ဒူပ ပဒ- ကရဓာတ်၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ အနီယပစ္စည်း၏ ကရဏသာဓန၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ ဝစန-ဟေတု ဇောတက၏ အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဒုတိယဓာတုပဒ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဤအလို-တိရောကရဏီယ ပုဒ်ရင်းပုဒ်နေတည်း။

(ခ-၂) ဖြင့် ယင်းတိရောကရဏီယ ပုဒ်ကို ပရိကျိပိတ္ဌာ၌ ကံစပ်၍ အနက်ယောဇနာ ရမည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ-၃) ဖြင့် ပရိကျိပိတ္ဌာ၌ ပရိ၏ သမန္တအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ ခိုပဓာတ်၏ ပြုခြင်းဟူသော ကရဏ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်။

ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဒုတိယဓာတ္ဌတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

တိရောကရဏီယံ၊ တင်းတိမ်, ကန့်လန်ကာဖြင့်။ ပရိကျိ-ပိတ္ဌာ၊ ကာရံ၍။ တနည်း- တိရောကရဏီယံ၊ တင်းတိမ်,ကန့်လန့်ကာကို။ ပရိကျိပိတ္ဌာ၊ ထက်ဝန်းကျင်မှပြု၍။ ဤသို့အဖွင့်အားလျော်စွာ အနက်ပေးလေ။

၃၂၉။ (က-၁) တေန ဟီတိ ယသ္မာ အင္ဇ သုဒိန္ဒော အာဂမိဿတိ။

(က-၂) တေန ကာရဏေန။

(က-၃) ဟိ- ဣတိ ပဒပူရဏမတ္တေ နိပါတော။

(ခ) တေနာတိ အယမ္ပိ ဝါ ဥယျောဇနတ္ထေ နိပါတော-
ယေဝ ၌-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-(က-၁) ဖြင့် တေန၌ တ-ဟူ သော နိယတ်၏ အနိယတ်ကို ယသ္မာ အဇ္ဇ သုဒိန္နော အာဂ-မိဿတီ ဟု ဖော်ပြရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာဘည်း။

(က-၂) ဖြင့် တေန၌ တ ၏အစွဲ ကာရဏကို စွဲရမည် တတိယာဝိဘတ် ကရဏတ္ထ သက်သည်ကို သိစေသည်။

သဗ္ဗနာမလိင်တ္ထ ဝိဘတျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာဘည်း။

(က-၃) ဖြင့် တေန ဟိ၌ ဟိကား နိပါတ်၊ ယင်းနိပါတ် ပဒပူရဏ၏ အဖြစ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

နိပါတ လိင်ပဒတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဝတ္ထသဒ္ဒါဖြင့် အနက်ဝိသေသဟော၏ အဖြစ်ကို နစ်စေ သည်။

(ခ) ဖြင့် နယန္တရဇောတက၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ တေန ဟူသောပုဒ်၏ ဝိဘတ္တိပဋိရူပကနိပါတ်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ယင်းနိပါတ်၏ ဥယျောဇန အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ အယမ္ပိ၌ ပိသဒ္ဒါဖြင့် ဟိပုဒ်ကို ငဲ့သည်၏အဖြစ်ကိုဝင်း၊ နိပါ-တောယေဝ၌ ဧဝဖြင့် တေနပုဒ်၏ သဗ္ဗနာမ်အဖြစ်မှ နစ်စေ သည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ နိပါတလိင်ပဒတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

တေန၊ ထိုအကြောင်းကြောင့်။ တနည်း-တေန ဟိ၊ ငါ တိုက်တွန်း၏။ ဤသို့ အဖွင့်အားလျော်စွာ အနက်ပေးလေ။

မှတ်ချက်။ ။ပဌမနည်းဌ် တေနကား သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်၊ ဒုတိ ပ ၊ဥ်း တေနကား နှံပါတ်ပုဒ်ဟု အထူးမှတ်။

၇၃၀။ မာတူတိ ဇနေတ္တိယာဌ်-

အာဘေဝ်သံဝဏ္ဏနာကား-ဇနေတ္တိယာပြင့် မာတူတိ ဌ်မာတု-သဒ္ဒါသည် ဇနေတ္တိ သဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၇၃၁။ မတ္တိကန္တိ ပဟ်တော ဘာဂဇ်ဌ်-

အာဘေဝ်သံဝဏ္ဏနာကား-မာဘ်တော အာဂတပြင့် မတ္တိကံပုဒ်ကို "မာဟိတော အာဂတံ မတ္တိကံ" ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဏိကပစ္စည်း၏ အာဂတဒန်ဂ်ဌ် ဘဂ်သည်၏ အဖြစ်ကို ဝင်း၊ မာတိကံဟု ဆိုလိုလျှင် ဘဌ် အာဂတ အရသာပြု၍ တဒ္ဓိတဘော်ဖော်၍ မတ္တိကံ ပြုဖော်ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို ဝင်း သိစေသည်။

ပဒုယတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၇၃၂။ (က) ဂုတ္တဲကာယ ဂုတ္တိဓနန္တိ ဟိဋ္ဌေန္တာ အာဟ။

(ခ) ဂုတ္တိကာယ နာဒ၊ ဂုတ္တိသိဒ္ဓေဘဂါနံယေဝ နာနစုဏ္ဏာဗိနံ အတ္ထာယ လဒ္ဓံ ဓနံဌ်-

အာဘေဝ် သံဝဏ္ဏနာကား-(က) ဖြင့် ဂုတ္တိကာယဌ်ဂ် ကပစ္စည်း၏ ဟိဋ္ဌနတ္ထ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

"ကုတ္ထိ ဝေ ကုတ္ထိကာဟု" ဝစနတ္ထပြုရမည်၊ (ဤကား-ဂဏ္ဌိ) တနည်း-(က) ဖြင့် မိန်းမတို့၏ ဥစ္စာကို စက်ဆုပ်သည် ဖြစ်၍ ကဲ့ရဲ့၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။ ဤကား-ယောဇနာ့အလိုတည်း။

(ခ) ဖြင့် ကုတ္ထဲခနံပုဒ်ကို "ကုတ္ထိနံ ပရိဘောဂတ္ထာယ ဇဝ လဒ္ဓံ ဓနံ ကုတ္ထိဓနံ" ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုဂင်း၊ အလယ်၌ ပရိဘောဂတ္ထာယပုဒ်, လဒ္ဓပုဒ်ကျေသည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။ ဤကား—

ဘုရားကြီးဂဏ္ဌိ အလိုတည်း။

တနည်း-(ခ) ဖြင့် ကုတ္ထိကပုဒ်ကို ကုတ္ထိနံ ပရိဘောဂါ ကုတ္ထိကာ" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ကိကပစ္စည်း၏ ပရိဘောဂ အနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ "ကုတ္ထိကာနံ အတ္ထော ကုတ္ထိကတ္ထော" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ကုတ္ထိကပုဒ်နောင် အတ္ထပုဒ် ကျေသည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း "ကုတ္ထိကာယ လဒ္ဓံ ဓနံ ကုတ္ထိဓနံ" ဟု စတုတ္ထီတပ္ပုရိသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ အလယ်၌ လဒ္ဓပုဒ် ကျေသည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ တနည်း-အတ္ထာယဖြင့် ကုတ္ထိကာကို အာယ၏ စတုတ္ထီဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ယင်းဝိဘတ်၏ တဒတ္ထသမ္ဗန်ဒါန် အနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

ပစ္ဆာယတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ။ တနည်း—ဝိဘတ္တိပဒ ဝိဘတ္တတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။ ဤကား-ဆင်တဲဂဏ္ဌိ အလိုတည်း။

၃၃၃။ (က) အည့် ပေတ္တိကံ အည့် ပိတာမဟန္တီ ယံ ပန တေ ပိတု စ ပိတာမဟာနဉ္စ သန္တကံ။

(ခ) တံ အည့်ယော၀။

(ဂ) နိဟိတဉ္စ ပယုတ္တဉ္စ အတိဝိယ ဗဟုဒ္ဓ—

အာဘော်သံ၀ဏ္ဏနာကား— (က) ဖြင့် ပေတ္တိကံပုဒ်ကို "ပိတုနော သန္တကံ ပေတ္တိကံ" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍၊ ဏိကပစ္စည်း၏ သန္တကအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ပိအစိတ်ဂ္ဂကို ဧ၀ဒ္ဒိ, တကို ဒ္ဒေဘော်ပြု၍ ပေတ္တိကံ ဟု ပုဒ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ပိတာမဟပုဒ်ကို "ပိတာမဟာနံ သန္တကံ ပိတာမဟံ" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဏိကပစ္စည်း သန္တကအနက်၌ သက်သည် အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ဏိကပစ္စည်းကိုချေ၍ ဂ္ဂကို ဧ-ကာရိယ အထူးမရောက်ဘဲ ပိတာမဟံ-ဟု နေသည်၏အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

ပစ္စယတ္ထ ဘာ၀တ္ထ ပစ္စယတ္ထ ဘာ၀တ္ထ သံ၀ဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် အည့် ပုဒ်နောင် ဧ၀သဒ္ဒါ ကျေသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာ၀တ္ထသံ၀ဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ) ဖြင့် ယင်းဥစ္စာ၏ ဌာနပမာဏအဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာ၀တ္ထသံ၀ဏ္ဏနာဘည်း။

၃၃၄။ လဇ္ဇာ တာတ သုဒိန္န ဟီနာယာ၀တ္တိတ္ထာတိ တာတ သုဒိန္န ဥတ္တမံ အရိယဒ္ဓဇံ ပဗ္ဗဇိတလိင်္ဂံ ပဟာယ ဟီနာယ ဂိဟိဘာ၀ါယ အာ၀တ္တိတ္ထာ လဇ္ဇာ ဘောဂါ ဘဥ္ဇိတုံ ဒ္ဒ-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- တာတ(လ)ဘုဥ္ဇိတုံဖြင့် ဟီ-နာယ ဝတ္တိတ္ဌာပုဒ်ကို ဟီနာယ အာဝတ္တိတ္ဌာ ဟု ပုဒ်ဖြတ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ရဟန်းအဖြစ် ရဟန်းအသွင်အပြင်မှ ထောက်သော် လူ့အဖြစ် လူ့အသွင်အပြင်သည် ဟီနမည်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း၊ တနည်း-ဟီနအရ ဂိဟိဘာဝကို ယူရမည်၏ ဒ ဖြစ်ကိုရင်း၊ လဗ္ဘာဌ်-လဘခာတ်၏ သမ္ပဒါန်ကို ဘောဂါ ဘုဥ္ဇိတုံ ဟု-ထည့်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

သန္ဓိလိဂ်ပဒ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ၊ တနည်း-အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၃၅။ (က) တာတ နဥဿဟာပီတိ ဧတ္ထ ပန တာတာ တိ ဝစနံ ဂေဟသိတပေမေန အာဟ။

(ခ) နသမဏတေဇေန။

(ဂ) နဥဿဟာပီတိ နသဏ္ဌာမိဌ်-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- (က) ဖြင့် တာတဟူသော စကားကို ဂေဟသိတပေမအားဖြင့် ဆိုသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ထို၏ ဗျတိရေက၏ အဖြစ်ကို၊ ဝါ- သမဏ-တေဇအားဖြင့် မဆိုဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ) ဖြင့် နဉ်ဿဟာမိ၌ ဥပုဗ္ဗ သဟဓာတ်၏ စွမ်းနိုင်ခြင်း သမတ္ထန အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဥ၏ ဓာတွတ္ထာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဓာတွတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၃၆။ (က) နဝိသဟာမိတိ နပ္ပဟောမိ။

(ခ) နသမတ္ထောမိ ၌—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား— (က) ဖြင့် နဝိသဟာမိ၌ ဝိပုဗ္ဗ သဟဓာတ်၏ ဥဿဟအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ပ၏ ဓာတွတ္ထ ဗာဓက၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဓာတွတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် နပ္ပဟောမိ၌ ပပုဗ္ဗဟု ဓာတ်၏ သမတ္ထန အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ပ၏ ဓာတွတ္ထဗာဓက၏အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဓာတွတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

တနည်း— အားမထုတ်နိုင်, မဝံ့နိုင်ဟူသည် မစွမ်းဆောင်နိုင်ခြင်းပင် တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

နဝိသဟာမိ၊ အားမထုတ်နိုင်ပါ။ ဝါ၊ မဝံ့ပါ (သဒ္ဒတ္ထ)။ ဝါ၊ မစွမ်းနိုင်ပါ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)။ ဤသို့ အဖွင့်အားလျော်စွာ အနက်ပေးလေ။

၃၃၇။ **ဝဒေယျာမ ခေါ တံ ဂဟပ တီတိ ဣဒံ ပန ဝစနံ သမဏဘေဇေနာဟ ၌—**

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—ဣဒံ(လ)နာဟဖြင့် ဂဟပတိ-ဟူသော စကားကို ဂေဟသိတ ပေမအားဖြင့် ဆိုသည်မဟုတ် သမဏတေဇအားဖြင့် ဆိုသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၃၈။ (က) နာတိကဖေုယျာသီတိ ယံ တေ မယိ ပေမံ ပတိဋ္ဌိတံ၊ တံ ကောဓဝသေန နအတိကဖေုယျာသိ။

(ခ) သစေ နကုဇ္ဈေယျာသီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိဋ္ဌ—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က) ဖြင့် နာတိကဖေုယျာ-သိပုဒ်ကို နအတိကဖေုယျာသိဟု ပဒစ္ဆေဒပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ အတိကဖုနာကာရ၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

သန္ဓိလိဂ်ပဒ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ချစ်ခြင်းကို အမျက်၏ အစွမ်းဖြင့် မငင်ဟူသည် အမျက်မထွက်ခြင်းပင် တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဋင်း၊ သစေဟူသော ပုဒ်နှင့် စပ်၍ အနက်ယောဇနာ ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

သစေနာတိကဖေုယျာသိ၊ အကယ်၍ ချစ်ခြင်းကို အမျက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် မငင်မူကား။ ဝါ၊ အကယ်၍ အမျက်မထွက်မူကားဟု အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေး။

၃၃၉။ **တေန ဟီတိ ဥယျောဇနတ္ထေ ဝိဘတ္တိပဋိရူပကော နိပါတော ဋ္ဌ—**

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား–ဥယျော (လ) ပါတောဖြင့် တေနဟူသော ပုဒ်သည် သဗ္ဗနာမ်ပုဒ် မဟုတ် နိပါတ်၏အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ယင်း-နိပါတ်၏ ဥယျောဇနတ္ထ၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ နာဝိဘတ်အဆုံးရှိသော တ,ပုဒ်နှင့် တူသော၊ ဝါ- ဝိဘတျန္တနာမ်ပုဒ်နှင့်တူသော တေနဟူသော နိပါတ်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂပဒတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၄၀။ (က) တတောနိဒါနန္တိ တံနိဒါနံ တံဟေတုကန္ဆိ ပစ္စတ္တဝစနဿ တောအာဒေသော ဝေဒိတဗ္ဗော။

(ခ) သမာသေ စဿ လောပါဘာဝေါ၌–

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က) ဖြင့် တတောနိဒါနံပုဒ်ကို "တံ ဓနံ နိဒါနံ ကာရဏံ အဿာတိ တတောနိဒါနံ" ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ နိဒါနသည် ဟေတုသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ တော၏ ပဋမာဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ ဝိဘတ္တိပဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဝါကျာရမ္ဘ၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ သမာသ်၌ ဝိဘတ်၏အပြုဖြစ်သော တောသဒ္ဒါ၏ ကျေခြင်းမရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ပဋမာဝိဘတ်ကို တောပြုသည်ကား သုတ်ကြီးဖြင့် ပြုသည်မှတ်။

၃၄၁။ (က) ဘယံ ဝါတိ ကိန္တိ မေ ဘောဂေ နေဝ ရုဇ္ဈ-
ဓနာ ဟရေယ္ယုန္တိ အာဒိနာ နယေန ဝုတ္တံ ရာဇာ ဒီဘယံ၊

(ခ) စိတ္တုတြာသော တိ အတ္ထော ဘဒ္ဒေ—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က) ဖြင့် ဘယံ ဝါ၌ ဘယ အရ ကိန္တိ မေ အစရှိသောနည်းဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော ရာဇ ဘယစသည်ကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဤ၌ ဉာဏ ဘယစသည်ကို မယူရ စိတ်၏ ထိန်းလန့်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော စိတ္တုတြာသ ဘယကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၄၂။ ဆမ္ဘိတတ္တန္တိ ရာဇူဟိ ဝါ စောရေဟိ ဝါ ဓနံ ဒေဟီတိ ကမ္မကာရဏံ ကာရိယမာနဿ ကာယိဉ္ဇနံ ကာယ-ကမ္မော ဟဒယမံသစလနံ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— ရာဇူဟိ (လ) ကာယိဉ္ဇနံ ဖြင့် ဆမ္ဘိတတ်၌ တွတပစ္စည်း၏ ဘာဝတဒ္ဓိတ်၌ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ဆမ္ဘိတတွဟူသည် ညှဉ်းဆဲခြင်း ပြုအပ်သော သူ၏ ကိုယ်တုန် လှုပ်ခြင်းပင် တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဂင်း သိစေသည်၊

ပစ္စယတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ကာယကမ္မောဖြင့် ကာယိဉ္ဇနသဒ္ဒါသည် ကာယကမ္မ သဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

၃. ဘိဓေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဟဒယမံသ စလုံးဖြင့် ကာယိဋ္ဌနဟူသည် အထူးအားဖြင့် နှလုံးသား တုန်လှုပ်ခြင်းဟူသောအဓိပ္ပါယ်ကို၊ တနည်း ကာယိဋ္ဌနအရ နှလုံးသား လှုပ်ခြင်းကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထု၊ တနည်း- အဘိဓေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၄၂။ (က) လောမဟံသောတိ ဥပ္ပန္နေ ဘယေ လောမာနံ ဟံသနံ၊

(ခ) ဥဒ္ဓဂ္ဂဘာဝေါ၌-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- (က) ဖြင့် လောမဟသော၌ ဟံသပုဒ်ကို "ဟံသနံ ဟံသော" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အပစ္စည်း၏ ဘာဝသာမန်၏အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ "လောမာနံ ဟံသော လောမ-ဟံသော" ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ လောမဟံသဖြစ်ရာ အချိန်အခါကိုဂုဏ်း၊ ဝါ- စိတ်ထိတ်လန့်ခဲ့သော် လောမဟံသဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

ဒုတိယပစ္စယတ္ထ သမာသလိင်္ဂ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် လောမဟံသဟူသည် အမွေးတို့၏ အထက်သို့ ထပျံးထောင်သည်၏ အဖြစ်ပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၄၃။ (က) ပုရာဏဒုတိယိကန္တိ ပုရာဏံ ဒုတိယိကံ။
(ခ) ပုဗ္ဗေ ဂိဟိကာလေ ဒုတိယိကံ။

(ဂ) ဂေဟသိတသုခုမဘောဂသဟာယိကံ။

(ဃ) ဘူတပုဗ္ဗဘရိယန္တိ အတ္ထောဌ်-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- (က) ဖြင့် ပုရာဏဒုတိယိကပုဒ်ကို "ပုရာဏာ စ သာ ဒုတိယိကာ စာတိ ပုရာဏဒုတိယိကာ" ဟု ကမ္မဓာရည်း သမာသ်ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ပုရာဏသဒ္ဒါ၏ ပုဗ္ဗဝါစက၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ ပုဗ္ဗအရ လူဖြစ်သော ဂိဟိကာလကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ၊ဝါ- နာမလိင်္ဂတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ) ဖြင့် ပုရာဏ ဒုတိယိကဟူသည် အိမ်ဌမ္ဘိသော သိမ်မွေ့သော ချမ်းသာကို ခံစားဘော် ခံစားဘက်ပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဃ) ဖြင့် ယင်းခံစားဘော် ခံစားဘက်ဟူသည် မယား ဖြစ်ဘူးသော သူပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ ယောဇနာဌ်ကား ဂေဟသိတ သုခဘောဂသဟာယိကံ ဟု ပါဌ်ရှိ၏၊ ယင်းပါဌ်သာ အသင့်ဟု ဂဏ္ဌိဆရာ ဆုံးဖြတ်၏၊ နိသျဌ်ကား သုခုမဘောဂသဟာယိကံဟု ရှိ၏။

၃၄၅။ တေန ဟီတိ ယေန ကာရဏေန မာတုဂါမသဒိသံ ဗန္ဓနံ နတ္ထိ ၌-

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား— ယေန(လ)နတ္ထိဖြင့် တေန ဟိ၌ တ-ဟူသော နိယတ်၏ အနိယတ်ကို ယေန(လ)နတ္ထိဟု ထည့်ရမည်၏အဖြစ်ကိုငင်း၊ တ၏အစွဲကို ကာရဏကို စွဲရမည်၏ အဖြစ်ကိုငင်း၊ တတိယာဝိဘတ်၏ ကာရဏအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုငင်း၊ ဟိ၏ ပဒပူရဏ၏ အဖြစ်ကိုငင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သဒ္ဒနာမလိင်္ဂတ္ထ ဝိဘတျတ္ထ နိပါတလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာဘည်း။

တေန၊ ထိုအကြောင်းကြောင့်ဟု အဖွင့်ရှုရှ် အနက်ပေး။

၃၄၆။ (က) ပါဒေသု ဂဟေတွာတိ ပါဒေ ဂဟေတွာ။

(ခ) ပါဒေသု ဝါ တံ ဂဟေတွာ ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— (က)ဖြင့် ပါဒေသု၌ သတ္တမီ ဝိဘတ်သည် ဥပယောဂတ္ထ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဝိဘတျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် နယန္တရဇောတက၏ အဖြစ်ကိုငင်း၊ သတ္တမီ ဝိဘတ်၏ ဘုမ္မတ္ထ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုငင်း၊ ဂဟဓာတ်၏ ကံကို တံဟု ပါဌသေသထည့်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုငင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဝိဘတျတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ပါဒေသု၊ ခြေတို့ကို။ ဂဟေတွာ၊ ကိုင်၍။ တနည်း—ပါဒေသု၊ ခြေတို့၌။ တံ၊ ထိုသုဒိန်ကို။ ဂဟေတွာ၊ ကိုင်၍။ ဤသို့ အဖွင့် အားလျော်စွာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗကို အနက်ပေးရမည်။

၃၄၇။ သမုဒါစရတီတိ ဝေါဟရတိ ဝဒေတိ ၌—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား— ဝေါဟရတိဖြင့် သမုဒါစရတိ၌ သံရှေး, ဥရှေး, အာရှေးရှိသော စရဓာတ်၏ ဝေါဟာရဏတ္ထ၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ အာ၏ ဓာတုတ္ထ ဗာဓက၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ သံ၏ အနတ္ထက၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ဥ၏ ပဒါလင်္ကာရ ပဒပူရဏ၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

ဓာတုတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဝဒေတိဖြင့် ဝေါဟရတိ၌ ဝိရှေး ဥရှေးရှိသော ဟရဓာတ်၏ ဘာသနတ္ထ၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ဝိ၏ အနတ္ထက ဓာတုတ္ထာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ဥ၏ ဓာတုတ္ထဗာဓက၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

ဓာတုတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဥသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၄၈။ မာ နော ဝိဟေဌယိတ္ထာတိ မာ အမှေ ဓနံ ဒသော-တွာ မာတုဂါမဥ္စ ဥယျောဇေတွာ ဝိဟေဌယိတ္ထ ၌—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား —မာ အမှေ(လ) ဌယိတ္ထဖြင့် မာ နောဌ် နောသဒ္ဒါသည် နိပါတ်ပုဒ်မဟုတ် အမှသဒ္ဒါ၏ ဘာရိယ နော၏အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ယင်းနောင် ဒုတိယာဝိဘတ်၏

အဖြစ်ကိုငှင်း၊ ညှဉ်းဆဲပုံ အခြင်း အရာဟု ဆိုအပ်သော ဝိဟေဌနာကာရ၏ အဖြစ်ကိုငှင်း သစေသည်။

သဗ္ဗနာမလိင်္ဂပဒ ဝိဘတ္တိပဒ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

နော၊ ငါတို့ကို။ မာ ဝိဟေဌယိတ္ထ၊ ဥစ္စာပြ၍ မိန်းမလွှတ်ခါ မညှဉ်းဆဲလိုက်ပါလင့်ဟု အဖွင့်အားလျော်စွာ သာဓိပ္ပါယ သဒ္ဒတ္ထပေးရမည်။

မှတ်ချက်။ ။ဝိဟေဓယိဌ ဟူ၍လည်း ရှိတတ်၏။ "ဟေဌ ဝိဗာဓာယံ"ဟု ဓာတ်ကျမ်းလာရကား မသင့်ဟုမှတ်။

၃၄၉။ ပုပ္ဖန္တိ ဥတုကာလေ ဥပ္ပန္နလောဟိတဿ နာမံ၌-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား - ဥတု (လ) နာမံ ဖြင့် ဤ၌ ပုပ္ဖသဒ္ဒါသည် ပန်းဟော ကုသုမဝါစက မဟုတ် သွေးဟော ဥတုဝါစက၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ။ဝါ- နာမလိင်္ဂတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ပုပ္ဖသဒ္ဒါကား ကေဒေသျူပစာဥပလက္ခဏနည်းတည်း။

၃၅၀။ (က) ပုရာဏဒုတိယိကာယ ဗာဟာယံ ဂဟေတ္ဒာတိ ပုရာဏဒုတိယိကာယ ယာ ဗာဟာ။

(ခ) တတြ နံ ဂဟေတ္ဒာတိ အတ္ထော ၌-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား - (က)ဖြင့် ပုရာဏ ဒုတိယိကာယ၌ အာယ၏ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ ယင်းဝိဘတ်၏ သမ္မန်အနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း သိစေသည်။

ဝိဘတ္ထိပဒ ဝိဘတျတ္ထ သဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဗာဟာယံ၌ ယံ၏ သတ္တမီဝိဘတ်၏ ကာရိယ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ယင်းဝိဘတ်၏ အာဓာရအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ဂဟဓာတ်၏ ကံကို နံဟု ပါဌသေသထည့်၍ အနက်ယောဇနာရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

ဝိဘတ္တိပဒ ဝိဘတျတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်ရှုရှ် သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ အနက်ပေးပုံကား – ပုရာဏ-ဒုတိယိကာယ၊ မယားဟောင်း၏။ ဗာဟာယံ၊ မောင်း၌။ နံ၊ ထိုမယားဟောင်းကို။ ဂဟေတွာ၊ ကိုင်၍ဟု ပေးရမည်။

မှတ်ချက်။ ။အောက် ပါဒေသု ဂဟေတွာတိ ပါဒေ ဂဟေတွာ။ ပါဒေသု ဝါ တံ ဂဟေတွာဟူသော အဖွင့်ကို ထောက်၍၊ ဗာဟာယံပုဒ်သည် ဂဟဓာတ်၏ အယှဉ်ဖြစ်သော ကြောင့် ကမ္မတ္ထ သတ္တမီလည်း သင့်၏၊ ဤအလို ပုရာ-ဏ ဒုတိယိကာယ ဗာဟံ ဂဟေတွာဟု ဖွင့်သင့်၏။

ယင်းအလို အနက်ပေးပုံကား—ပုရာဏ ဒုတိယိ ကာယ၊ မယားဟောင်း၏။ဗာယာယံ၊ မောင်းကို။ ဂဟေတွာ၊ ကိုင်၍။ ဤသို့အနက်ပေးရမည်။

၃၅၁။ အပညတ္တေ သိက္ခာပဒေတိ ပဌမပါရာဇိကသိက္ခာ-ပဒဒ အဌပိတေ ၌–

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား–ပဌမ (လ)ဌပိတေဖြင့် သိက္ခာ ပဒအရ-ပဌမပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်ကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ပပုဗ္ဗ-ဉာဓာတ်၏ ထပနတ္ထ၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ပ၏ ဓာတွတ္ထ ဗာဓက၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ ဒုတိယဓာတ္ဒတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာ တည်း။

သိက္ခာပဒေ၊ ပဌမပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်ကို။ အပညတ္တေ၊ မထားမီဟု အဖွင့်ရှုရှ် အနက်ပေး။

မှတ်ချက်။ ။ဤ၌ သိက္ခာပဒေပုဒ်ကား အစိတ်၌ တင်စားသော ကေဒေသျူပစာ ဥပလက္ခဏ နည်းတည်း။

၃၅၂။ (က) အနာဒီနဝဒဿောတိ ယံ ဘဂဝါ ဣဒါနိ သိက္ခာပဒံ ပညပေန္တော အာဒီနဝံ ဒဿေသတိ၊

(ခ) တံ အပဿန္တော။

(ဂ) အနဝဇ္ဇသညီ ဟုတ္ဒာ ၌-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား (က) ဖြင့် အနာဒီနဝဒဿော၌ အာဒီနဝအရ သိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော် မူအံ့သော အခါ ပြလတ္တံ့သောအပြစ်ကို ယူရမည်၏ အပြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဒဿော၌ ဒိသဓာတ်သည် ဟိ ံသာ, သဇ္ဇန အနက်ဟော မဟုတ်၊ ပေက္ခန အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုငင်း၊ ယင်းပုဒ်၏ အန္တပစ္စည်း အဆုံးရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုငင်း၊ အနာဒီနဝဒဿော၌ နပုဒ်သည် အာဒီနဝပုဒ်နှင့် သဒ္ဒါအား ဖြင့်သာ စပ်၍ အနက်အားဖြင့် မစပ်သည်၏ အဖြစ် ဒဿော ပုဒ်နှင့်သာ အနက်အားဖြင့် စပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုငင်း၊ ဘနည်း-နပုဒ်သည် ဒြဗ်ကို မမြစ် ကြိယာကိုသာ မြစ်သည်၏

အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ယင်းသမာသ်၏ အယုတ္တသမာသ်ပုဒ်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ အနာဒီနဝပုဒ်နှင့် "အနာဒီနဝံ ဒဿော အနာဒီနဝ-ဒဿော" ဟု ဒုတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတ္ဌတ္ထ ဒုတိယပစ္စယပဒ ဘာဝတ္ထ သမာသလိင်ပဒ သမာသလိင်တ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(၈) ဖြင့် ဤ၌ အနာဒီနဝ ဒဿဟူသည် အပြစ်မရှိဟု အမှတ်ရှိခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဋင်း၊ ယင်းအနာ-ဒီနဝဒဿောပုဒ်ကား အဘိဝိညာပေသိပုဒ်၌ ကြိယာဝိသိသ်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

အနာဒီနဝဒဿော၊ အပြစ်ကို မမြင်သည်ဖြစ်၍(သဒ္ဒတ္ထ)။ ဝါ၊ အပြစ်မရှိ၊ ဝါ၊ အပြစ်ကင်းသည်ဟု အမှတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ (အဓိပ္ပါယတ္ထ) ဤသို့ အဖွင့်အားလျော်စွာ အနက်ပေး။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယင်းပုဒ်ကို အစိတ်အပေါင်း ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အရကောက်ပုံကား-"ပဿတီတိ ဒဿော" ကတ္တုသာဓန၊ မြင်တတ်သောသူရ၏။ "အာဘုသောဒီနံ ဒုဂ္ဂတဘာဝံ ဝါယတိ ဂမယတီတိ အာဒီနဝေါ" ဟေတုကတ္တုသာဓန၊ တနည်း "အာဒီနံ အတိ-ဝိယ ဒုက္ခံ ဝါတိ ဂဏ္ဍာတိ အဓိဂစ္ဆတိ ဧတေနာတိ အာဒီ-နဝေါ" ကရဏသာဓန။ သိက္ခာပုဒ် ပညတ်သောအခါ ပြလတ္တံ့သော အပြစ်ရ၏ "နှ အာဒီနဝေါ အနာဒီန-ဝေါ" ဥဘေတပ္ပုရိသ်သမာသ် "အနာဒီနဝံ ဒဿော အနာ-

ဒီနဝဒဿော” အယုတ္တာဒုတိယာတပ္ပုရိသ်၊ ပြလတ္တံ. သော အပြစ်ကို မမြင်သော ရှင်သုဒိန်ရှေ၏။

မှတ်ချက်။ ။အာဒီနဝနှစ်ဝိကပ်တွင် ပဌမဝိကပ်၌ အာပုဗ္ဗ ဒီနသဒ္ဒ။ ပပဒ ဝိဓာဂံ။ ဒုတိယဝိကပ်၌ အာဒီနသဒ္ဒ။ပပဒ ဝါဓာဂ်ဟု အထူးမှတ်။

“အာဒီနဝံ ဒဿော အာဒီနဝဒဿော” “န အာဒီနဝ ဒဿော အနာဒီနဝဒဿော”ဟု သမာသ်တဲ့မူကား ယုတ္တတ္ထ သမာသ်ပင် ဖြစ်၏။

၃၅၃။ ပုရာဏဒုတိယိကာယာတိ ဘုမ္မဝစနံ ဒ္ဍ—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—ဘုမ္မဝစနံဖြင့် ပုရာဏဒုတိယိကာယဒ္ဍ အာယသည် နာစသော ဝိဘတ်လေးလုံးတို့၏ ကာရိယ အာယမဟုတ် သတ္တမိ သို့ ဝိဘတ်၏ ကာရိယ အာယ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဝိဘတ္တိပဒ သံဂဏ္ဏနာတည်း။

၃၅၄။ (က) **အာဘိဝိညာပေသိတိ ပဝတ္တေသိ**။

(ခ) ပဝတ္တနာပိဟိ ကာယဝိညတ္တိစောပနတော ဝိညာပနာတိ ဝုစ္စတိဒ္ဍ—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က)ဖြင့် အာဘိဝိညာပေသိဒ္ဍ အာဘိပုဗ္ဗ, ဝိပုဗ္ဗ ဉာဓာတ်၏ ပဝတ္တနအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို ၎င်း၊အာဘိ၏ ဓာတ္ထတ္ထဗာဓက၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ ဝိ၏ အနတ္ထကပဒပူရဏ၏ အဖြစ်ကိုဌင်း သိစေသည်။

ဓာတ္ထတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း၊

(ခ)ဖြင့် ပဝတ္တနကို ဝိညာပနဟု ဆိုရာ၌ အကြောင်း အားဖြင့် ခိုင်မြဲစေသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၅၅။ (က) သာ တေန ဂဗ္ဘံ ဂဏ္ဍိတိ သာ စ တေနေဝ အဏ္ဍာစာရေန ဂဗ္ဘံ ဂဏ္ဍိ။

(ခ) န အညထာ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က)ဖြင့် သော စ အဘိဝိညာပေတိ သာ စ ဂဏ္ဍိ ဟု သမုစ္စည်းအနက် ဖြစ်သင့်သည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ တေန၌ ဝေသဒ္ဒါမပါသော်လည်း ဝေ၏ အနက်ကို သိသင့်သည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ တ၏ ပသ်ဒ္ဓဝိသယ၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သဗ္ဗာနာမလိင်္ဂတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ)ဖြင့် ဝေသဒ္ဒါ၏ ဝေတ္ထဖလ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗအနက်ပေးပုံကား— သော စ၊ ထိုရှင်သုဒိန်သည်လည်း။ အဘိဝိညာပေသိ၊ ဖြစ်စေ၏။ သာ စ၊ ထိုရှင်သုဒိန်၏ မယားဟောင်းသည်လည်း။ တေန၊ ထိုရှင်သုဒိန်၏ မေထုန် မှိဝဲခြင်းဟု ဆိုအပ်သော လွန်ကျူးသောအကျင့်ဖြင့်သာလျှင်။ ဂဗ္ဘံ၊ ကိုယ်ဝန်ကို။ ဂဏ္ဍိ၊ ယူ၏။ အညထာ၊ တပါးသော ကာယသံသဂ္ဂစသော အခြင်း

အရာဖြင့်။ ဂဗ္ဘံ၊ ကိုယ်ဝန်ကို။ နဂဏ်၊မယူ။ ဤသို့သမုစ္စယတ္ထ ဝေတ္ထဖလ ပေါ်အောင် ပေးရမည်။

၃၅၆။ ဗြဟ္ဟကာယိကာတိ အသညသတ္တေ စ အရူပါဝစရေ စ ဌပေတ္ဝာ သဗ္ဗေပိ ဗြဟ္ဟာနော အဿောသုံ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-အသည(လ) အဿောသုံဖြင့် ဗြဟ္ဟကာယိကာအရ - ပဌမစျာန်ဘုံ၌ဖြစ်သော ဗြဟ္ဟာကိုသာ မယူရ၊ အသညသတ် ဗြဟ္ဟာ အရူပဗြဟ္ဟာတို့ကို ချန်ထား၍ အလုံးစုံသော ရူပဗြဟ္ဟာတို့ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ယင်းပုဒ်ကို အဿောသုံဟူသော ပါဌသေသကြိယာ၌ စပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဌင်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၅၇။ ဣတိဟ တေန ခဏေနံာတိ ဝေံ တေန သုဒိနူဿ အဗျာစာရကွဏေန ၌-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနံာကား - ဧဝံ (လ) ခဏေန ဖြင့် ဣတိဟဟူသော နိပါတသမုဒါယပုဒ်၏ ဝေံအနက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ ဝါ-ယင်းပုဒ်၏ နိဒဿနတ္ထ၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ တနည်း- ဣတိဟူသော နိပါတ်၏ ဝေံ အနက်ရှိသည်၏အဖြစ်ကိုဌင်း၊ ဣဟဟူသော နိပါတ်၏ ပဒပူရဏ၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ တနည်း - ဟ-နိပါတ်၏ ပဒပူရဏ၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ (ဤကား-ဂဏ္ဌိ) တေန၌ တ၏ ပသိဒ္ဓဝိသယ၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ ဝါ-အဗျာစာရကို စွဲရမည်၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ ခဏအရ

အဗ္ဗာစာရက္ခဏကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ ခဏေန ဟူသော သမ္မန္ဓီ၏ သမ္မန်ကို သုဒိန္နသာဟု ထည့်ရမည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂတ္ထ သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဣတိဟ၊ ဤသို့။ တနည်း-ဣတိ၊ ဤသို့။ သုဒိန္နသာ၊ သုဒိန်၏။ တေန ခဏေန၊ ထိုမေထုန်အမှုကို လွန်ကျူးဆဲခဏ၌ ဤသို့ အဖွင့်ရှု အနက်ပေး။

မှတ်ချက်။ ။ပဌမအနက်၌ ဣတိဟကား နိပါတသမုဒါယ ဝေံအနက်ဟော။ ဒုတိယအနက်၌ ဣတိနိပါတ်ကား ဝေံအနက်ဟော ဣဟနိပါတ်၊ တနည်း-ဟနိပါတ်ကား ပဒပူရဏ ဤသို့ အထူးမှတ်။

၃၅၈။ (က) အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆိတိ အဘိဥဂ္ဂစ္ဆိ။

(ခ) အဗ္ဘုဋ္ဌာသိ။

(ဂ) ကေကောလာဟလ မဟောသိတိ၌-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-(က) ဖြင့် အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆိပုဒ်ကို အဘိဥဂ္ဂစ္ဆိဟု ပဒစ္ဆေဒပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သန္ဓိလိင်္ဂပဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆိ၌ အဘိပုဗ္ဗ ဥပုဗ္ဗ ဂမုဓာတ်၏ အဗ္ဘုဋ္ဌာနတ္ထ၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ ဝါ- ဂတျတ္ထ၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ ဥ-ဥပသာရ၏ ဓာတွတ္ထ ဝိသေသက၏ အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်။

ဓာတွတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(၈) ဖြင့် အလွန်တက်၏ဟူသည် တပြိုင်နက် အုတ် အုတ်ကျက်ကျက် ဖြာခြင်းပင် တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဘ္ဘုဂ္ဂစ္ဆိ၊ အလွန်တက်၏။ (သဒ္ဒတ္ထ) ဝါ၊ တပြိုင်နက် အုတ်အုတ်ကျက်ကျက်ဖြစ်၏။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ) ဤသို့ အဖွင့် ရှုပြီ အနက်ပေး။

၃၅၉။ ပုတ္တံ ဝီဇာယိတိ သုဝဏ္ဏဇိမ္မသဒိသံ ပစ္ဆိမဘာဝိကံ သတ္တံ ဇနေသိဒ္ဓ-

အာဘောဝ်သံဝဏ္ဏနာကား—သုဝဏ္ဏ (လ) ဇနေသိဖြင့် ပုတ္တံ ဝီဇာယိဒ္ဓ ပုတ္တအရ-ဟူးဟူး ငြားငြားသော သားကို မယူရ၊ ရွှေအဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိသော ပစ္ဆိမဘဝိက ဖြစ်သောသားကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂျင်း၊ ဝီဇာယိကား ဝိပုဗ္ဗ ဉာဓာတ်မဟုတ်၊ ဝိပုဗ္ဗ ဇနဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုဂျင်း၊ ယင်း ဓာတ်၏ ပဝတ္တနအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂျင်း၊ ယင်းပုဒ်ဒွ် ကာရိတလောပ၏ အဖြစ်ကိုဂျင်း၊ ဝိ၏ အနတ္ထက ဓာတ္ထတ္ထာ-နုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကိုဂျင်း သိစေသည်။

အရသရုပ် အာချာတ်ဓာတ် ယင်း၏အနက် ဥပသာရပုဒ်၏ အနက် အဓိပ္ပါယ်တို့ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် အဘိဓေယျတ္ထ၊ ဓာတုပဒ ဓာတ္ထတ္ထ ဥပသဂ္ဂလင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ပုတ္တံ၊ ရွှေအဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိသော ပစ္ဆိမ ဘဝိကဖြစ်သော သားကို။ ဝိဇာယိ၊ ဖြစ်စေပြီ။ (သဒ္ဒတ္ထ)

ဝါ-ဖွားမြင်လေပြီ။ (ဝေါဟာရတ္ထ) ဤသို့အဖွင့်အားလျော်စွာ ပါဠိတော်မှာ အနက်ပေးလေ၊ ဌာနအားလျော်စွာ ပုတ္တပုဒ် ဝီဂ္ဂဟပြု၍ အရကောက်ပုံကား "အတ္တနော ကုလံ ပုနာတိ သောဓေတီတိ ပုတ္တော" ဟေတု ကတ္တုသာဓန "ပုနာတိ မာတာပိတရော ဇေတနာတိ ပုတ္တော" ကရဏသာဓန၊ ပစ္ဆိမ-ဘဝိကသတ္တဝါ ဖြစ်သော ဗီဇကအမည်ရှိသော သားရ၏။

၃၆၀။ တေ အပရေန သမယေနာတိ ဗီဇကဥ္ဇ ဗီဇက-မာတရဥ္ဇ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ၌-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-ဗီဇက (လ) ဝုတ္တံဖြင့် တေ အပရေန၌ တေ၏ အစွဲကို ဗီဇကနှင့် ဗီဇကမာတာဟူသော သားအမိနှစ်ယောက်တို့ကို စွဲရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သဗ္ဗနာမလိင်္ဂ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၆၁။ (က) ကုက္ကုစ္စန္တိ အဗျာစာရဟေတုကော ပစ္ဆာ-နုတာပေါ။

(ခ) ဝိပ္ပဋိသာရောတိပိ တဿေဝ နာမံ။

(ဂ) သော ဟိ ဝိညူဟိ အကတ္တဗ္ဗတာယ ကုစ္ဆိတကိရိ-ယဘာဝတော ကုက္ကုစ္စံ။

(ဃ) ကတံ အဗျာစာရံ နိဝတ္တေတုံ အသမတ္ထတာယ တံ ပဋိစ္စ ဝိရူပံ သရဏဘာဝတော ဝိပ္ပဋိသာရောတိ ဝုစ္စတိ ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က) ဖြင့် ကုက္ကုစ္စနှိဒ္ဒ် ကုက္ကုစ္စအရ ဝိနယကုက္ကုစ္စ စသည်ကို မယူရ၊ လွန်ကျူးခြင်းလျှင် အကြောင်းရှိသော နောင်တ ပူပန်ခြင်းဟူသော ကုက္ကုစ္စ စေတသိက်ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဝိပ္ပဋိသာရ အရလည်း ယင်း ကုက္ကုစ္စ စေတသိက်ကိုပင် ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

တနည်း—ဝိပ္ပဋိသာရ ဟူသော အမည်သည်လည်း ယင်း ကုက္ကုစ္စ စေတသိက်၏ အမည်ပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ) ဖြင့် ပစ္ဆာနုတာပကို ကုက္ကုစ္စဟု ဆိုရာ၌ ယုတ္တိအားဖြင့် ခိုင်မြဲစေသည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ **တနည်း**—ပစ္ဆာနုတာပကို ကုက္ကုစ္စဆိုရခြင်း၏ အကြောင်းကိုဝင်း "ကရဏံ ကတံ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ကတ၌ အပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓန၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ "ကုစ္ဆိတံ ကတံ ကုကတံ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ကုနိပါတ်၏ ကုစ္ဆိတ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ကတနှင့် ကမ္မဓာရည်း သမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ "ကုကတဿ ဘာဝေါ ကုက္ကုစ္စံ"ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ အျပစ္စည်း၏ ဘာဝတဒ္ဓိတ်၌ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ တနည်း "ကုတ-

မေဝ ကုက္ကုစ္စံ”ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဏျပစ္စည်း၏ သောတ္ထ၏ အဖြစ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ နိပါတလိင်္ဂတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ ပစ္စယတ္ထ သဝဏ္ဏနာဝတည်း။

(ဃ) ဖြင့် ပစ္ဆာနုတာပကို ဝိပ္ပဋိသာရဟု ဆိုထု၌ ယုတ္တိအားဖြင့် ခိုင်မြဲစေသည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ တနည်း ပစ္ဆာနုတာပကို စိပ္ပဋိသာရဟု ဆိုရခြင်း၏ အကြောင်းကိုဝင်း၊ “သရဏံ သရံ”ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓန၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ “ဝိရူပံ သရဏံ ဝိသရော”ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဝိ၏ ဝိရူပ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ သရပုဒ်နှင့် ကမ္မဓာရည်းသမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ “ဝိသရဿ ဘာဝေါ ဝိသာရော”ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဏပစ္စည်း၏ ဘာဝတဒ္ဓိတ်၌ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ “ကတံ ပဋိစ္စ ဝ်သာရော ပဋိဝ်သာရော”ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ပဋိ၏ ပဋိစ္စအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ဝိသာရပုဒ်နှင့် တတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ပဋိဝိသာရောဟု နေလိုလျက် နိရုတ္တိနည်းအားဖြင့် ပဋိနှင့်, ဝိ ရှေ့နောက်ပြန်၍ ဝိပ္ပဋိသာရောဟု နေသည်၏အဖြစ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ ပစ္စယတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာဝတည်း။

တနည်းကား “ကတံ ပဋိစ္စ သရဏံ ပဋိသာရော”ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ပဋိ၏ ပဋိစ္စအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ သာရပုဒ်နှင့်

တတိယာတပ္ပုရိသ်တွဲစပ်ရမည်၏အဖြစ်ကိုငှင်း၊ "ဝိရူပေါ ပဋိ-သာရော ဝိပ္ပဋိသာရော"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဝိ၏ ဝိရူပတ္ထ၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ ပဋိသာရပုဒ်နှင့် ကမ္မဓာရည်းသမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း သိစေသည်။

ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။ (ဤကား ဘုရားကြီးဂဏ္ဌိ)

၃၆၂။ **အလာဘာ ဝတ မေတိ မယှံ ဝတ အလာဘာ၌-**

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား— မယှံ ဝတ အလာဘာဖြင့် ဤ၌ မေသဒ္ဒါသည် စတုတ္ထီသဝိဘတ်နှင့် တကွ အမှသဒ္ဒါ၏ ကာရိယမေ၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ မေပုဒ်ကို အလာဘာပုဒ်နှင့် စပ်၍ အနက်ယောဇနာရမည်၏အဖြစ်ကိုငှင်း သိစေသည်။

ဝိဘတ္တိပဒ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၆၃။ **ကိသော အဟောသီတိ** ခါဒိတုံ ဝါ ဘုဥ္ဇိတုံ ဝါ အသက္ကောန္တော တနုကော အဟောသိ အပ္ပမံသလောဟိ-တော၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— ခါဒိတုံ (လ) လောဟိတော ဖြင့် ဤ၌ ကိသသဒ္ဒါသည် တနုကသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ တနုကဟူသည် နည်းသော အသားအသွေးရှိ ခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုငှင်း၊ တနုကဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းကိုငှင်း သိစေသည်။

ပရိယာယ်အနက် အဓိပ္ပါယ်အနက်တို့ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် အဘိဓေယျတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ကိသော၊ လျော့ပါးသည်။ (သဒ္ဒတ္ထ) ဝါ၊ နည်းသော အသားအသွေးရှိသည်။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ) ဝါ၊ ကြုံလှိသည်, ပိန်သည်။ (ဝေါဟာရတ္ထ) အဟောသ်၊ ဖြစ်ပြီဟု အနက်ပေးလေ။

"ကိသတိ တနုကရောတိတိ ကိသော" ကိသတိ တနုကရောတိ၊ လျော့ပါးသည်ကိုပြုတတ်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ဆို့ကြောင့်။ ကိသော၊ ကိသမည်၏။ ကတ္တုသာဓန ကြုံလှိသော ရှင်သုဒိန်ရ၏။

၃၆၄။ (က) ဥပ္ပဏ္ဍုပဏ္ဍုက ဇာတောတိ သဥ္ဇာတုပ္ပဏ္ဍုပဏ္ဍုကဘာဝေါ။

(ခ) ပဏ္ဍုပလာသပ္ပရှိဘာဂေါ ၌-

အာဘော် သံဝဏ္ဍနာကား-(က) ဖြင့် ဥပ္ပဏ္ဍုပဏ္ဍုကပုဒ်၏ ဘာဝပ္ပဌာန၏အဖြစ်ကို၊ ဝါ၊ ဘာဝလောပ၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ "ဇာတံ ဥပ္ပဏ္ဍုပဏ္ဍုကံ အဿာတိ ဥပ္ပဏ္ဍုပဏ္ဍုကဇာတော" ဟု ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ နိရုတ္တိနည်း အားဖြင့် ဇာတပုဒ် ရှေနောက်ပြန်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ။ တနည်း-ပစ္စယပဒ သမာသလိဂ်တ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဍနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဥပ္ပဏ္ဍုပဏ္ဍုက ဇာတဟူသည် ဖျော့သောအဆင်းရှိသော ဖက်ရွက်လျှော်နှင့်တူသော အဖိုရှိ၏

ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို၊ တနည်း–ဥပမာ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၆၅။ ဓမနိသန္ထတ ဂတ္တောတိ ပရိယာဒိနမ်သလောဟိ တတ္ထာ သိရာဇာလေနေဝ သန္ထရိတဂတ္တောဒ္ဒ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—ပရိယာ (လ) ဂတ္တောဖြင့် ဓမနိသန္ထတ ဂတ္တမည်ခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ဤဒ္ဒ် ဓမနိသဒ္ဒါသည် လေကို ဆောင်တတ်သော အကြောဟူသော သိရာဇာလအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ သန္ထတဒ္ဒ် တပစ္စည်း၏ ကမ္မသာဓန၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ "ဓမနိနာ သန္ထတံ ဂတ္တံ အဿာတိ ဓမနိသန္ထတဂတ္တော" ဟု တိပဒဗဟုဗ္ဗိဟိ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ နာမလိင်္ဂတ္ထ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပုဒ်ကို အစိတ် အစိတ် ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အရ၊ ကောက်ပုံကား—"ဝါတံ ဓေတီတိ ဓေနိ" ကတ္တုသာဓန၊ အကြောရ၏ "သန္ထရိတဗ္ဗန္တိ သန္ထတံ" ကမ္မသာဓန၊ ကိုယ်ရ၏၊ "ဂစ္ဆတိ ကုသယာကုသလံ ဧတေနာတိ ဂတ္တံ" ကရဏသာဓန၊ "မမာယန္တေဟိ ဂယ္ဟတီတိ ဂတ္တံ" ကမ္မသာဓန၊ "ဂေါ်ပီယတီတိ ဂတ္တံ" ဟေတုကမ္မသာဓန၊ အတ္တဘော ဟူသော ကိုယ်ရ၏။

မှတ်ချက်။ ။ပဒ္ဒမဝိဂ္ဂဟဒ္ဒ် ဂမုဓာတ်။ ဒုတိယဝိဂ္ဂဟဒ္ဒ် ဂဟဓာတ်၊ ထတိယ ဝိဂ္ဂဟဒ္ဒ် ဂုပဓာတ် ဥကို အပြု၍ ပြီး၏ မှတ်။

ဓမနိသန္ထဝတ္ထာ၊ အင်္ကြောင်းပြုံ့ ဖြန့်ခင်းအပ်သော ကိုယ်ရှိသည် (သဒ္ဒတ္ထ)။ ဝါ၊ အင်္ကြာပြိုင်းရရိုင်းထသော ကိုယ်ရှိသည် (အဓိပ္ပါယတ္ထ) ဤသို့ အနက်ပေးလေ။

၃၆။ အင်္ဂါမနောတိ အနုသောစနဝသေန အင်္ဂတိ-ဇရန္တော ဥတစိ-တ္တာဒ်—

အာဂဘာဝ်သံဝဏ္ဏနာကား—အင်္ဂါ (လ) စီတ္တောဖြင့် ညီ၌ အင်္ဂါသဒ္ဒါ၏ အင်္ဂတိရ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို ဖုင်း၊ မနသဒ္ဒါ၏ စိတ်ဟူသော အနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုဖုင်း၊ "အင်္ဂါဇယဝဥ်ဖတာ မနော အဿာတိ အင်္ဂါမနော" ဟု ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို ဖုင်း၊ ဒေလည်ခြင်း ဥတ်ပဒ် ဖော်သည်၏ အဖြစ်ကိုဖုင်း၊ ဤသို့ အင်္ဂါမနောသည် အစုံ စိုးရိမ်သည်၏ အစုမ်းဖြင့်၊ ဝါ-အဖန်ဖန် လဲလဲ စိုးရိမ်သည်၏ အစုမ်းဖြင့် ဖြစ်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ် ကိုဖုင်း သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂတ္တာ နာမလိင်္ဂတ္ထာ နာမလိင်္ဂက္ကာ သမာသလိင်္ဂတ္ထာ ဘာဝတ္ထာ ဘာဝတ္တသံဝဏ္ဏနာတည်း။

အင်္ဂါမနောဓာတ်၊ အတ္တင်းဥ်သာလျှင် တည်သောစိတ် ရှိသည်ဟု အဖွင့်ရှိ၍ အနက်ပေးလေ။

၃၇။ လီနမနောတိ လီနော သကုံစိတော မနော ဇာသာတိ လီနမနောဒ်—

အာဘောဝ်သံဝဏ္ဏနာကား—လီနော (လ) မနောဖြင့် ညီ၌ လီနသဒ္ဒါသည် အပါကဋ္ဌ အနက်ဟောမဟုတ် တွန့်တို့

ခြင်း သက်စိတ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ မနပုဒ်နှင့် စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

နာမလိင်္ဂတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

လီနမနော၊ တွန့်တိုသော စိတ်နှလုံးရှိသည်ဟု အနက်ပေး။

၃၆၈။ ဒုက္ခီတိ စေတောဒုက္ခေန ဒုက္ခီ၌–

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား — စေတော [လ] ဒုက္ခီဖြင့် ဒုက္ခီ၌ ဒုက္ခအရ ကာယိယဒုက္ခကို မယူရ စေတသိက ဒုက္ခကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယင်းအဖွင့်ဖြင့် နစ်စေအပ်သောအနက်ကား—ကာယိက ဒုက္ခတည်း၊ ယူအပ်သောအနက်ကား စေတသိကဒုက္ခတည်း။

၃၆၉။ (က) ဒုမ္မနောတိ ဒေါသေန ဒုဋ္ဌမနော။

(ခ) ဝိရူပမနော ဝါ ဒေါမနဿာဘိဘူတလာယ၌—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား—(က)ဖြင့် ဒုမ္မနော၌ ဒုဥပသာရ၏ ဒုဋ္ဌုအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ယင်းဒုဋ္ဌုသည်လည်း ဒေါသ၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း "ဒုဋ္ဌုမနော အဿာတိ ဒုမ္မနော"ဟု ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဒုမ္မနော၊အပြစ်ဖြင့် ပျက်သောစိတ်ရှိသည်ဟု အနက်ပေး။

(ခ) ဖြင့် အတ္ထန္တရဝိကပ၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ ဒုသဒ္ဒါ၏ ဖောက်ပြန်ခြင်း ဝိရူပအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ ယင်းဝိရူပသည် ဒေါမနဿဖြင့် နှိပ်စပ်အပ်သောကြောင့် ဖြစ်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုငှင်း၊ "ဝိရူပံ မနော အဿာတိ ဒုမ္မနော" ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဒုမ္မနော၊ ဒေါမနဿဖြင့် နှိပ်စက်အပ်သည်ဖြစ်၍ ဖောက်ပြန်သော စိတ်နှလုံးရှိသည်ဟု အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေး။

၃၇၀။ ပဏ္ဍာယီတိ ဝိပ္ပဋိသာရဝသေန ဝဟစ္ဆိန္နော ဝိယ ဂဒြဘော တံ တံ စိန္တယိ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—စိန္တယိဖြင့် ပဏ္ဍာယိ၌ ပ-ပုဗ္ဗစျေ ဓာတ်သည် ဒဟစသော အနက်ဟော မဟုတ်၊ ကြံစည်ခြင်း စိန္တာအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ ပဥပသာရ၏ ဓာတ္ဒတ္ထာ-နုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ တံ တံဖြင့် စျေဓာတ်၏ ကံကို တံတံ ဟု ထည့်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ ဝိပ္ပဋိသာရဝသေနဖြင့် ရှင်သုဒိန်၏ ကြံစည်ခြင်းသည် ဝိပ္ပဋိသာရ၏ အစွမ်းဖြင့် ကြံ၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုငှင်း၊ ဝဟစ္ဆိန္နော ဝိယ ဂဒြဘောဖြင့် ဥပမာ၏ အဖြစ်ကိုငှင်း သိစေသည်။

ဓာတ္ဒတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၇၁။ ပီဏိန္ဒြိယောတိ ပသာဒပတိဋ္ဌာနောကာသဿ သမ္ပုဏ္ဏတ္တာ ပရိပုဏ္ဏစက္ခုအာဒိဣန္ဒြိယော၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— ပဿဒ (လ) ဏ္ဏတ္တာဖြင့် ပဿဒရုပ်တို့၏ ယုတ်သည်လွန်သည်၏ အဖြစ်ကား-အခြင်း ခပ်သိမ်း အလုံးစုံတို့အား မရှိသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။ တနည်း-ဥပါဒါရုပ်သည် ဘူတရုပ်ကို အဦးမူသဖြင့် ပြည့်ဖြိုးခြင်း မပြည့်ဖြိုးခြင်းဖြစ်၏ ပ္ပဒေသ အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။ ဝါ၊ ယင်းဖြင့် ပီဏိန္ဒြိယ၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ပရိ(လ)ဏ္ဍန္ဒြိယောဖြင့် ပီဏိန္ဒြိယော၌ ပီဏသဒ္ဒါသည် ပရိပုဏ္ဏအနက်ကို ဟောသည်၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း၊ ဏ္ဍန္ဒြိယအရ စက္ခုအစရှိသော ဏ္ဍန္ဒြေတို့ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း၊ "ပီဏော ဏ္ဍန္ဒြိယော အဿာတိ ပီဏိန္ဒြိယော" ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း သိစေသည်။

နာမလိင်္ဂတ္ထ အာဘိဓေယျတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ပီဏိန္ဒြိယော၊ ပြည့်ဖြိုးသော စက္ခုအစရှိသော ဏ္ဍန္ဒြေရှိသည်ဟု အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေး။

၃၇၂။ (က) သော ဒါနိ တုန္တိ ဇတ္ထ ဒါနီတိ နိပါတော။

(ခ) သော ပန တုန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိဒ္ဓ—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က)ဖြင့် သော ဒါနိဒ္ဓ ဒါနိသဒ္ဒါ၏ နိပါတ်ပုဒ်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂပဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ)ဖြင့် ဤ၌ ဒါနိနိပါတ်၏ ပန အနက်ရှိသည်၏အဖြစ်ကိုရင်း၊ သော၌ တ၏ ပသိဒ္ဓဝိသယ၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂတ္ထ သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဤ၌ ဒါနိနိပါတ် ပန အနက်ရှိ၏ဟု ဆိုရာ၌ ပနသဒ္ဒါ၏ အနက်များစွာတို့တွင် ဤဒါနိနိပါတ်၌ ပနအနက်ကား -ဝိသေသအနက်၌ ဖြစ်သောဟူ၏ ဤအလို၊ ဒါနိ၊ အထူးကား-ဟု အဖွင့်အားလျော်စွာ အနက်ပေးရမည်၊ (ဂဏ္ဌိ။)

၃၇၃။ ကစ္စိ နော တွန္တိ ကစ္စိ နု တွံ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—ကစ္စိ နု တွံဖြင့် ဤ၌ နောသဒ္ဒါ၏ ကာရိယ-နော မဟုတ်၊ နိပါတ်နော၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ယင်းနောနိပါတ်၏ ပုစ္ဆနအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂပဒ နိပါတလိင်္ဂတ္ထ၊ နှစ်ပါးပေါင်း-နိပါတလိင်္ဂပဒတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၇၄။ (က) အနဘိရတောတိ ဥက္ကဏ္ဌိတော၊

(ခ) ဂိဟိဘာဝံ ပတ္ထယမာနောတိ အတ္ထောဒ္ဓ-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က)ဖြင့် ဤ၌ အနဘိရတသဒ္ဒါ၏ ငြီးငွေ့ခြင်း ဥက္ကဏ္ဌိတ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ၊ ဝါ-နာမလိင်္ဂတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ)ဖြင့် ဤ၌ ဥက္ကဏ္ဌိတဟူသည် လူ၏အဖြစ်ကို တောင့်တခြင်းပင် တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၇၅။ (က) အတ္ထိ မေ ပါပကမ္မံ ကတန္တိ မယာ ကတံ ဧတံ ပါပကမ္မံ အတ္ထိ ဥပလဗ္ဘတိ သံဝိဇ္ဇတိ၊

(ခ) နိစ္စကာလံ အဘိမုခံ ဝိယ မေ တိဋ္ဌတိ ဥဒ္ဓ-

အာဇဝဘာဝ် သံဝဏ္ဏနာကား-(က) ဤ ဒေသတို့ မေဠု ဇနသဒ္ဒါ၏ တတိယာ နှာဝိဘတ်နှင့်ကား အမှသဒ္ဒါ၏ ကာရကဗဟုဝစနဧကဝုစ်ဖြစ်ကိုင်း၊ ယင်းပုဒ်ကို ပါပကမ္မံဒ္ဒါ ဖစ်၏။ ထိုပုဒ်၌ စပ်ရပည်၏ အဂြစ်ကိုင်း၊ ယင်းဂဏ်းပုဒ်ကို ပါကမ္မံပုဒ်၌၊ ယင်းပါကမ္မံပုဒ်ကို အတ္တဒ္ဒါ စပ်၍ အတ္ထဝေါဓနာသ္ထုမည်၏ အဂြပ်ကိုင်း၊ အတ္တိဒ္ဒါ အာခြာတ်၏ ဥပလဗ္ဘနကြိယာ၏ အဂြစ်ကိုင်း၊ ဥပလဗ္ဘကိဒ္ဒါ ရဓါဟ္မဿည်ထင်ရှားရှိခြင်းပင် ဘည်းဟူသော၊ ဇဒ်ပွါယ်ကိုင်း သိဇေသည်။

ပဝဘတ်ပဒ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္တ ဘာဝတ္ထ မေဘုတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် သံဝဏ်ဒတိဒ္ဒါ နှိ၏ ဘူဿည် ဓာတုရုံ၏ အဖြာပြာဖြင့် စိတ်ဒ္ဒါ လည်ချဖြစ်ခြင်းပင် တည်းဟူသော အဓိပွါယ်ကို ဒီပေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၇၆။ (က) အလံ ဟိ တေ အာဝုသော သုဒိန္န ကုက္ကုစ္စာယိတံ အာဝုသော သုဒိန္န တုယ္ဟေဝံ ပါပကမ္မံ အလံ သမတ္ထံ ကုက္ကုစ္စာယ။

(ခ) ပဋိဗလံ ကုက္ကုစ္စံ ဥပ္ပါဒေတုန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-(က) ဖြင့် အလံ တဋ္ဌ **တေ-ကား** တသဗ္ဗနာမ်ပုဒ် မဟုတ်၊ တုမ္ဟသဗ္ဗနာမ်ပုဒ်၏ အဖြစ်ကို ၎င်း၊ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ အလံ နိပါတ်၏ သက္ကအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ ဝါ- သမတ္ထ **အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ ဟိနိပါတ်၏ အနတ္ထက ပဒ-ပူရကား၏ အဖြစ်ကိုဌင်း သိစေသည်။**

သဗ္ဗနာမလိင်္ဂပဒ ဝိဘတ္တိပဒ နိပါတလိင်္ဂတ္ထ နိပါတလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(၁) ဖြင့် သမတ္ထံဋ္ဌ သမတ္ထဓာတ်၏ ပဋိပလ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ ကုက္ကုစ္စာယဋ္ဌ အာယ၏ စတုတ္ထီဝိဘတ်၏ ကာရိယအဖြစ်ကိုဌင်း၊ ယင်းစတုတ္ထီ ဝိဘတ်၏ စတုမတ္ထသမ္ဗန်ဓ အနက်ဋ္ဌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဌင်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတ္ဌတ္ထ ဝိဘတ္တိပဒ ဝိဘတ္ယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အာဝုသော သုဒိန္နဒါရုဏ်သုဒိန်။ တေ၊သင်၏။ **ဧတံ** ပါပ-ကမ္မံ၊ ဤမကောင်းမှုသည်။ ကုက္ကုစ္စာယ၊ အလိုလိုဖြစ်စိမ့်သောဌ်။ **အလံ၊ စွမ်း** နိုင်၏ဟု **အဗွဉ်အားလျော်စွာ အနက်ပေးလေ။**

၃၇၇။ (က) ယံ တွန်တို့ အာဒိမှိ ပြေန ပါပေန တုံ နသက္ခိဿသိ ဤဟူစရိယံ စရိတုံ။

(ခ) တံ တေ ပါပံ **အလံ** ကုက္ကုစ္စာယတိ ဧဝံ သမ္မန္နော ဝေဒိတဗ္ဗော်ဋ္ဌ—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား (က) ဖြင့် ယံ တုံ့ ၌ ယံကား သဗ္ဗ
နာမ်ပုဒ်မ ဘုတ်၊ နိပါတ်ပုဒ်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ယင်းနိပါတ်
နောင်နာဝိဘတ်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ယင်းဝိဘတ်၏ဟိတ်အနက်၌
သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ တနည်း၊ ယံ၌ ပဌမာဝိဘတ်၏
အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ယင်း ပဌမာဝိဘတ်၏ ကရိုက်း အနက်၌ သက်
သည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ယင်းပုဒ်ကိုန သက္ခိဿသိပုဒ်၌ စပ်၍
အတ္ထယောဇနာ ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂဒိဘတ္တိပဒ ဝိဘတ္တိပဒ ဝိဘတ္တုတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယံ ယေန ပါပေန၊ အကြင်မကောင်းမှုကြောင့်။ တနည်း-
အကြင်မကောင်းမှုဖြင့်ဟု အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေးလေ။

(ခ) ယံဖြင့် တုံ့၌ ယံ ဘူသောအနိယတ်အားလျော်စွာ
တံဟူသော နိယတ်ကို ထည့်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ယင်းတံ
ဟူသောပုဒ်ကို ကုက္ကုစ္စာယ အလံတို့၌စပ်၍ အတ္ထယောဇနာ
ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၇၈။ ဝိရာဂါယာတိ ဝိရာဂတ္ထာယ ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-ဝိရာဂတ္ထာယဖြင့် ဝိရာဂါယ-၌
အာယ၏ စတုတ္ထီဝိဘတ်၏ ကာဠိယ၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ယင်း
ဝိဘတ်၏ တဒတ္ထသမ္ဘဒါန် အနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း
သိစေသည်။

ဝိဘတ္တိပဒ ဝိဘတ္ယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဝိဇ္ဇာဂါယ၊ ဇာဂရဏ်းခြင်း အာကျိုးငှါဟု အဖွင့်ရှုရှိ ဆိုနက်ပေး။

၃၂၉။ ဖော သစ္စာကိယာဘိ ဖော ဇာဂရန ရဇ္ဇနတ္ထာယ ဒွိ-အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-ဖော ဇာဂရန ရဇ္ဇနတ္ထာယဖြင့် သစ္စာဂပုဒ်ကို "ဇာဂရန သဟ ဃော ဝတ္တဝိတိ သစ္စာဂေါ်" ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ သစ္စာဂဟူသည် ဆုဂဖြင့် တပ်ခြင်းပင် ဆိုလိုသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဂုဏ်း၊ အာယ၏ စတုတ္ထီ ဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကို ဂုဏ်း၊ ယင်း ဝိဘတ်၏ တဒတ္ထသမ္ဗန်ဓအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

သစ္စာသလိုက်၍ ဘာဝတ္ထ ဝိဘတ်ထိပဒ ဝိဘတ္တိပုဒ်သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၀။ တတ္ထ နာမ တန်တိ တသ္မိ နာမတ်ံ ဒွိ—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- တသ္မိ နာမ တံဖြင့် ဗာတ္ထဒွိ ထုပစ္စည်း၏ သတ္တမီအနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဝိဘတ္တိပုဒ်သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၁။ (က) သစ္စာကိယ စေတေသသိတိ သဟ ဇာဂရန ဝတ္တမာနာယ စေထုန်မဓ္မာယ စေတေသသိ ကပ္ပေဿသိ ပကပ္ပေဿသိ။

(ခ)စေဒတ္ထံ ဝါယမ်သိတိ အတ္ထော ဒွိ—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- (က)ဖြင့် သစ္စာကိယ ပုဒ်၌

သင်္ဂီ သဟနိုပါတ်၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ ရာဂပုဒ်နှင့် "ရာဇေန သဟ ယော ဝတ္တာတိတိ သရာဂေါ" ဟု ဗဟုဗ္ဗိဟိ သမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ သရာဂပုဒ်၏အရ မေထုနဓမ္မကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ စိတ္တဓောတ်၏ ကပ္ပ-ဒ္ဓတ်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း သိစေသည်။

နိုပါတလိင်္ဂပဒ သဒ္ဒသလိင်္ဂတ္တာ၊ တနည်း—သဒ္ဒသလိင်္ဂပဒတ္တာ အာဘိဓေယျတ္တာ ဓာတ္ဝတ္ထာ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် သရာဂါယဒ္ဓိ အာယ၏ စတုတ္ထီ စ်ဘတ်၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ ယင်းဝိဘတ်၏ ဘဒဋ္ဌသမ္ပဒါန် အနက်ဒ္ဓိ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ မေထုနဓမ္မာယ စေတော-သသိဂဟပေ္ပသသ်ဟူသည် ဝါ-မေထုန်မှီဝဲခြင်းငှါ စေ့ဆော်၏ ဟူသည် စကားကျအားဖြင့် ထိုမေထုန်မှီဝဲခြင်းငှါ လှုံ့လဖြူခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ဂို သိစေသည်။

ဒိဘတ္တိပဒ ဝိဘတ္တတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာဘတည်း။

သရာဂါယ၊ ရာဂနှင့်တကွ ဖြစ်ခြင်းငှါ။ စေတသာသိ၊ စေ့ဆော်ဘိသနည်း။ ဝါ-ပြုဘိသနည်း။ (သဒ္ဒတ္ထ) တနည်း-သရာဂါယ၊ မေထုန်မှီဝဲခြင်းအကျိုးငှါ။ စေတောသာသိ၊ အား-ထုတ်ဘိသနည်း။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)ဟု အဖွင့်ရှုလျှ် အနက်ပေးလေ။

၃၇၂။ ကာမာနံ ပဟာနံ အက္ခာတန္တိ ဝတ္ထုကာမာနံ ကိလေသကာမာနဉ္စ ပဟာနံ ဝုတ္တံ ဒ္ဒ်-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား–ဝတ္ထု (လ) ဝုတ္တံဖြင့် **ကာမာ**နံ၌ ကာမအရ, ဝတ္ထုကာမ, ကိလေသကာမတို့ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ အက္ခာတံ၌ ခါခတ်၏ ကထနအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဎင်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ ဒုတိယခေတ္ထတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၀၃။ **ကာမသညာနံ ပရိညာတိ သဗ္ဗာသမိ ကာမသညာနံ ဉာတ တီရဏ ပဟာနဝေန တိဝိဓာ ပရိညာ အက္ခာတာ·၌**—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား–သဗ္ဗာ (လ) အက္ခာတာဖြင့် ကာမသညာအရ အလုံးစုံသော ကာမသညာတို့ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ ပရိညာသရုပ်သုံးပါး၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ ယင်းပရိညာပုဒ်ကို အက္ခာတာပုဒ်နှင့်စပ်၍ **အနက် ယောဇနာ**ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၀၄။ (က)**ကာမပိပါသာနန္တိ ကာမေသု ပါတဗျတာနံ၊**

(ခ) ကာမေ ဝါ ပါတုမိစ္ဆာနံ ၌ —

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား–(က)ဖြင့် ကာမပိပါသပုဒ်ကို "ကာမေသု ပိပါသာ ကာမပိပါသာ" ဟု သတ္တမီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ ပိပါသာနံ၌ ပါခတ်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ သပစ္စည်း၏ ဘာဝသာခန္ဓာ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဒုတိယခေတုပဒ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် အတ္ထန္တရဝိကပ်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ယင်းပုဒ်ကို "ကာမေ ပိပါသာ ကာမပိသာ"ဟု ဒုတိယာတပ္ပုရိသ်သမာသ် တဲ့စပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ပိပါသာပုဒ်ကို "ပါတုံ ဣစ္ဆာ ပိပါသာ"ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ သပစ္စည်း၏ ဣစ္ဆတ္ထဒ္ဒ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ ပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ရှေးနည်း၌ ကာမပုဒ်ကို "ကာမိယတီတိ ကာမော"ဟု ကမ္မသာဓနပြု၍ "ဝတ္ထုကာမကို အရကောက်။ နောက်နည်း၌ ကာမပုဒ်ကို ကာမေတီတိ ကာမောဟု ကတ္တုသာဓနပြု၍ ကိလေသ ကာမကို အရကောက်ရမည်၊ ဤသို့ နည်းနှစ်ပါး အထူးမှတ်။

၃၀၅။ (က) ကာမပရိဠာဟာနန္တိ ပဠကာမဂုဏိကရာဂ-ဝသေန ဥပ္ပန္နပရိဠာဟာနံ။

(ခ) အန္တောဒါဟာနံ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က)ဖြင့် ကာမပရိဠာဟပုဒ်ကို "ကာမရာဂေန ဥပ္ပန္နာ ပရိဠာဟာ ကာမပရိဠာဟာ"ဟု တတိယာ တပ္ပုရိသ်သမာသ်ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ကာမဟူသော ရှေးပုဒ်၌ ရာဂဟူသော နောက်ပုဒ် ကျေသည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ အလယ်၌ ဥပ္ပန္နပုဒ်ကျေသည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဥပ္ပန္နပရိဠာဟ ဟူသည် ငါ၊ ဖြစ်သောဟူပန် ခြင်းဟူသည် အတ္ထင်း၌ ပုဂ္ဂလောင်ခြင်းပင် တည်းဟူသော

အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၈၆။ (က) နေတံ အာဝုသောတိ နေတံ အာဝုသော။

(ခ) တဝ ပါပကမ္မံ အပ္ပသန္နာနဉ္စ ပသာဒါယ ဝေရှပါနံ ပသာဒနတ္ထာယ နဟောတိ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က) ဖြင့် နေတံ ဟူသောပုဒ်ကို နေတံဟု ပဒစ္ဆေဒပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သန္ဒိလိဂ်ပဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် နေတံ၌ တေ၏ အစ္ဆဲကို ပါပကမ္မကို စ္ဆဲရမည်၏ အဖြစ်ကိုငင်း၊ ယင်း တေပုဒ်၏သမ္ဗန်ကို တဝဟု ထည့်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုငင်း၊ တေံ ဟူသော ကာရက၏ ကြိယာကို ဟောတိဟု ပါဌသေသထည့်ရမည်၏ အ ကိုငင်း၊ နပုဒ်ကို ယင်း ပါဌသေသကြိယာနှင့် စပ်၍ အဟ္ထဟောဇနာ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုငင်း၊ ပသာဒါယ၌ အာယ၏ စတုတ္ထီဝိဘတ်၏ ကာရိယ အာယ၏ အဖြစ်ကိုငင်း၊ ယင်း ဝိဘတ်၏ တဒတ္ထသမ္ပဒါန် အနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုငင်း၊ ပသာဒ၌ ဏပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓန၏ အဖြစ်ကိုငင်း သိစေသည်။

သဗ္ဗနာမလိဂ်တ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဝိဘတ္တိပဒ ဝိဘတျတ္ထ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၈၇။ (က) အထ ခွေတန္တိ အထ ခေါ တေံ။

(ခ) အထ ခေါ တန္တိပိ ပါဌောဉ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား —(က)ဖြင့် အထ ခေါ်တဲ့ပုဒ်ကို အစ ခေါ် တေံဟု ပဒဖွဲ့ဆဒပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သန္ဓိလိုက်ပဒသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ)ဖြင့် အထ ခေါ် တံဟူသို့လည်း ပါဠိသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာကည်း။

မှတ်ချက်။ ။အထ ခေါ်သံကား ဝစီဓာတုဒ္ဒေသနံသုတ်ဖြင့် သြကို ဝပြု၍ ပြီးသည်။ အထ ခေါ်တံကား အထ ခေါ် တေံဟူ၍ပင် ပဒ်ဖြစ်၍ ဝါပဒေသကာသမ္ဗပါသုကဖြင့် စီမံ၍ ပြီးသည်။ ဤသို့ ဆင်းမှတ်။

ဒုဝဂ။ (က) အညထတ္ထာဃယာ ဘိပသာဒဉ္ဉကာဘာဝါယ၊

(ခ) ဝိပ္ပဋိသာရဘယာ ဟောတိဒ္ဒ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား — (က)ဖြင့် အညသတ္ထာယဒ္ဒ်ဿည၏ အပါဒါန်ကို ပသာဒကို ခံရသည်၏ အဖြစ်ကိုဆင်း၊ တွင် ပစ္စည်း၏ ဘာဝတဒ္ဒိတ်ဒ္ဒ် ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကိုဆင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ)ဖြင့် အညသာဘာ ဟူသည် နှလုံးမသာမယာ ဖြစ်ခြင်း၊ ပင် တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဆင်း။ ဟောတိ ဟူသော ဂါဒ္ဓသေသ ကြိယာဆည်စွက်၍ အနက် ယောဇနာဝရ မည်၏ အဖြစ်ကိုဆင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အညထတ္တာယ၊ ကြည်ညိုခြင်းမှ တပါးသော အပြား၏ အဖြစ်အကျိုးငှါ(သဒ္ဒတ္ထ)။ ဝါ-နှလုံးမသာမယာ ဖြစ်စေခြင်းငှါ (အဓိပ္ပါယတ္ထ)။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏ဟု အဖွင့်အားလျော်စွာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ အနက်ပေးလေ။

မှတ်ချက်။ ။အညထတ္တာယ၊ အကြည်ညို ပျက်စိမ့်သောငှါ ဟု နိသျဆရာများ ပေးကြသည်ကား အဖြောင့် အဓိပ္ပါယတ္ထသာတည်း။

၃၈၉။ (က) ဘဂဝတော တေမတ္ထံ အာရောစေသုန္တိ ဘဂဝတော တေံ အတ္ထံ အာစိက္ခိံသု။

(ခ) ပဋိဝေဒယိံသု ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား — (က) ဖြင့် တေမတ္ထံပုဒ်ကို တေံ အတ္ထံဟု ပဒစ္ဆေဒပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ တေ၏ အစွဲ အတ္ထံကို စွဲရမည်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ အာရောစေသုံ၌ အာပုဗ္ဗ ရုစဓာတ်၏ အာစိက္ခန အနက်ဟောဏ် အဖြစ်ကိုငှင်း၊ အာ၏ ဓာတွတ္ထဗာဓက၏ အဖြစ်ကိုငှင်း သိစေသည်။

သန္ဓိလိဂ်ပဒ သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ ဓာတွတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဤ၌ ကြား၏ဟူသည် စကားကျ အားဖြင့် သိစေခြင်းပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အာရောစေသုံ၊ ကြားလျောက်ကုန်ပြီ။ (သဒ္ဒတ္ထ) ဝါ-သိစေကုန်ပြီ။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ) ဤသို့ အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေးလေ။

၃၉၀။ တေသို့ ဒါနေ တေသို့ ပကရဏေတိ တ္ထေ သုဒိန္နဿ အဇ္ဈာစာရဝိတိက္ကမော သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ ကာရ။ တ္တာ နိဒါနဥ္ဇေဝ ပကရဏဥ္ဇာတိ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိ-တဗ္ဗော ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—တ္ထေ (လ) ဝေဒိတဗ္ဗောဖြင့် နိဒါန ပကရဏသဒ္ဒါဟို၏ ဤ၌ အကြောင်းဟော အဖြစ်ကို ၎င်း၊ ယုပစ္စည်း၏ ကရဏသာဓန၌ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်။

အဘိမေယျတ္ထ။ ဝါ-နာမလိင်္ဂတ္ထ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၉၁။ ဝိဂရဟိ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါတိ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ ဝိဂရဟိ နိန္ဒဉ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား — နိန္ဒိဖြင့် ဝိဂရဟိ၌ ဝိပုဗ္ဗ-ဂရဟခာတ်၏ နိန္ဒာအနက်ဟောသည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ ဝိ၏ အနက်ထူးမရှိ ဓာတ္ဆတ္ထာနုဝတ္တက၏ အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်။

ဓာတ္ဆတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၉၂။ ကထဉ္ဇိ နာမာတိ ကေန နာမ ကာရဏေန။

(ခ) ကိုံ နာမ ကာရဏံ ပဿန္တောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က)ဖြင့် ကထံသဒ္ဒါနောင် တတိယာနာဝိဘတ်ကျေသည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း ထံပစ္စည်း၏

ကာရဏအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ ဟိနိပါတ်၏ ပဒပူရဏ၏ အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်။

နာမ်ဝိဘတ်—တဒ္ဓိတ်ပစ္စည်း၏အနက် နိပါတ်ပုဒ်၏ အနက်တို့ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် ဝိဘတ္တိပဒ ပစ္စယတ္ထ နိပါတလိင်္ဂတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ကေန နာမ ကာရဏေန၏ အဓိပ္ပါယ်ကို အဘယ်မည်သော အကြောင်းကို မြင်သည်ဖြစ်၍ဟု ဆိုလိုသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ကဆဉ္ဇိ နာမ၊ အဘယ်မည်သော အကြောင်းကြောင့် (သဒ္ဒတ္ထ)။ဝါ၊ အဘယ်သို့သော အကြောင်းကို မြင်သည်ဖြစ်၍။(အဓိပ္ပါယတ္ထ)ဤသို့ အနက်ပေး။ ၊အဖွင့်ရှု၍ ကထံပုဒ် ဝိဂ္ဂဟပြုပုံကား— "ကေန ကာရဏေန ကထံ" ဟု အဗျယတဒ္ဓိတ်ပြုလေ။

၃၉၃။ အာသု သီဃံ တေဿ ဝိသံ အာဂစ္ဆတီတိ အာသိဝိသော၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား — အာသု (လ) . တီတိဖြင့် အာသိဝိသော၌ အာသုဝိသဟု ဆိုလိုလျက် နိရုတ္တိနည်း အားဖြင့် ဥကို ဣပြု၍ အာသိဝိသနေသည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ အာသုသဒ္ဒါ၏ သီဃ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ ဝိသပုဒ်နှင့် စတုတ္ထီဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။အဌကထာ စာကိုယ်ဋီကာ နိသျတို့၌ အာသီဝိသဟု ရှိကြ၏။ ဥသိဗျဥ္ဇနေ ဟူသော သဒ္ဒနီတိသုတ်ကို ထောက်၍ အာသိဝိသ ဟုရှိသော ပါဌ်သာ အသင့်ဟု မှတ်။

၃၉၄။ ဃောရံ စဏ္ဍမဿ ဝိသန္တိ ဃောရဝိသော ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—ဃောရံ (လ) ဝိသန္တိ ဖြင့် ဃောရသဒ္ဒါ၏ ကြမ်းတမ်းခြင်း စဏ္ဍအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ဝိသပုဒ်နှင့် စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သမာသလိဂ်တ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၃၉၅။ ပက္ခိတ္တန္တိ ဇတဿ ဝရန္တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓောဌ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—ဇတဿ (လ) သမ္ဗန္ဓောဖြင့် နောက်ဆုံး နေသော ပက္ခိတ္တံဟူသော ပါဋ္ဌိတော်ပါဌ်ကို အစနေသော ဝရံပုဒ်၌ စပ်ရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာ၊ သမ္ဗန္ဓဆက္ကတွင် သမ္ဗန္ဓသံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ပါဌသေသ ဒူရတထွေ ဝိသေဝိသစ် ရှေဖြစ်နောက်ပြန် ဤသုံးတန်ကြောင့် သမ္ဗန္ဓောကို သဘောကျမ်း၌ ထားမြဲဟူသော နိယံအရ။ ဤ၌ အစပ်ဝေးသော ကြောင့်ဝင်း၊ ပုဒ်ရှေနောက် ပြန်သောကြောင့်ဝင်း ဤအကြောင်း နှစ်ပါးကြောင့် သမ္ဗန္ဓော ထားသည်။

၃၉၆။ (က) နတွေဝါတိ နတု ဧဝ ဝရံ၊
(ခ) နသုန္ဒရမေဝ၊
(ဂ) နသာဓုမေဝ၊
(ဃ) နသုဋ္ဌုမေဝ၌—

အာဘေဝ်သံဝဏ္ဏနာကား—(က)ဖြင့် နှ တွေ့ဝကို နှ တု ဧဝဟု ပဒေစ္ဆေဒပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ နပုဒ်ကို ငရုံပုဒ်နှင့် စပ်၍ အနက်ဃောဇနာရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

သန္ဓိလိင်္ဂပဒ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာဘည်း။

(ခ) ဖြင့် ဤဒွ် ဝရသဒ္ဒါ၏ သုဒ္ဓရအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ တုနိပါတ်၏ အနက်မရှိ ပဒပူရဏ၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

အာဘိဓေယျတ္ထ နိပါဘလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာဘည်း။

(ဂ) ဖြင့် ဤဒွ် သုဒ္ဓရသဒ္ဒါသည် သာဓုအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အာဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာဘည်း။

(ဃ)ဖြင့် ဤဒွ် သာဓုဃသဒ္ဒါသည် သုဒ္ဓအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အာဘိဓေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာဘည်း။

၃၉၇။ (က) အင်္ဂါရကာသုယာတိ အင်္ဂါရပုဏ္ဏကူပေ။

(ခ)အင်္ဂါရဆာသိမ့် ဝါ ဒွ်—

အာဘေဝ်သံဝဏ္ဏနာဘ — (က) ဖြင့် ကာသုပုဒ်ကို “ကသိယာဘိ ခဏိယတီတိ ကာသု” ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ကာသုအရ-တွင်းကို ကောက်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ တနည်း—ဤဒွ် ကာသုသဒ္ဒါသည် ကူပအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ “အင်္ဂါရေဟိ ပုဏ္ဏာ ကာသု အင်္ဂါရကာသု” ဟု တတိယာတပ္ပုရိသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ အလယ်ဒွ် ပုဏ္ဏပုဒ်ကျ

သည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း ယာ၏ သတ္တမီဝိဘတ် ကာရိယ အဖြစ် ကိုဎင်း သိစေသည်။

အဘိယျတ္ထ၊ ဝါ-နာမလိင်္ဂတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဝိဘတ္တိပဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ)ဖြင့် ကာသုဒုဒ်ကို 'ကသိယတိ စိယတိတိ ကာသု" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍၊ ကာသုအရ အပေါင်းအစုကို ကောက်ရ မည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ ဘနည်း-ဤ၌ ကာသုသဒ္ဒါ၏ ရာသိ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ "အင်္ဂါရဿ ကာသု အင်္ဂါရ-ကာသု"ဟု ဆဋ္ဌီ တပ္ပုရိသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ် ကိုဎင်း၊ ယာ၏ သတ္တမီဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ အတ္ထန္တရ ဝိကပ်၏ ဒ-ဖြစ်ကိုဎင်း သိစေသည်။

အာဘိယျတ္ထ၊ ဝါ-နာမလိင်္ဂတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဝိပတ္တိပဒ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အင်္ဂါရ ကာသုယာ၊ မီးကျီးတို့ ဖြင့်ပြည့်သောတွင်း၌။ ဝါ၊ မီးကျီးအစု၌ ဟု အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေးလေ။

၃၉၈။ (က) အာဒိတ္တာဃယာတိ ပဒိတ္တာဃ။

(ခ) ဂဟိတအဂ်ိဝဏ္ဏာဃယ ၌-

အာဘေဝ် သံဝဏ္ဏနာကား (က) ဖြင့် အာဒိတ္တာဃယ၌ အာပုဗ္ဗ ဒိဝုဓာတ်၏ ဇုတိ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ အာ၏ ဓာတ္ဝတ္ထာနုဝတ္တကအဖြစ်ကိုဎင်း၊ တပစ္စည်း၏ ကတ္တု သာဓန၏ အဖြစ်ကိုဎင်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတ္ဝတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ)ဖြင့် အာဒိတ္တာဃယ၌ အာပုဗ္ဗ ဒါဓာတ်၏ ဂဟ-

ဏတ္ထ၏ အဖြစ်ကိုဆင်း၊ အာ၏ ဓာတ္ထတ္ထဗာဓကဏ၏ အဖြစ်ကိုဆင်း၊ တပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၏အဖြစ်ကိုဆင်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတ္ထတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဒုတိယပဗ္ဗယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အာဒိတ္တာယ၊ ဟောက်ပသော။ (သဒ္ဒတ္ထ) ပါ၊ ရဲရဲဆြိုးသော။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ) တနည်း- အာဒိတ္တာယ၊ မီးလျှံကိုယူတတ်သော။ (သဒ္ဒတ္ထ) ဝါ၊ မီးလျှံစွဲသော (အဓိပ္ပါယတ္ထ) ဤသို့ အဖွင့်အားလျော်စွာ အနက်ပေး။

မှတ်ချက်။ ။အဓိပ္ပါယတ္ထကား နိဿဆပေးသော အနက်တည်း။

အဖွင့် အားလျော်စွာ အာဒိတ္တပုဒ် ဝိဂ္ဂဟဖြို့၍ ဩသဓနည်း အရဖောက်ပုံကား "အာဒိပ္ပတိ ပဒိပ္ပတိတံ အာဒိတ္တာ" ကတ္တုသာဓန။ အာပုဗ္ဗ ဒါဒုဓာတ် တပစ္စည်း၊ အာ၏ အရကား ဓာတ္ထတ္ထာနုပတ္တကဓောဂုဏ်ရ၏။ ဒါဝုဓာတ်၏အရကား ဓောအဓိကဖြစ်သော အင်္ဂကလာပ်ရုပ်တို့၏ ဥပါဒ်သည့် မုဗျအားဖြင့်ရ၏၊ ရှေးရှေးဖြစ်သော အင်္ဂကလာပ်ရုပ်တို့ သည် ဖလုပစာအားဖြင့် ရ၏။ နောက်နောက်၌ဖြစ်သော အင်္ဂကလာပ်ရုပ်တို့သည် ကာရကူပစာအားဖြင့် ရ၏၊ တပစ္စည်း၏ အရကား ထိုမုချဥပစာတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော မီးကျိုးတွင်း မီးကျိုးစု ရ၏။ တနည်း- "အာဒဒါတိ အင်္ဂဝဏ္ဏံ ဂဏှာတီတိ အာဒိတ္တာ" ကတ္တုသာဓန၊ အာပုဗ္ဗဒါဓာတ် တပစ္စည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဩသ်ကောက်ပုံ အထက်နည်းကိုမှီး၍ကောက်လေ။

၃၉၉။ (က) သမ္မဇ္ဇလိတာယာတိ သမန္တတော ပဇ္ဇလိတာယ၊

(ခ) အစ္စိယော မုစ္စန္တိယာဉ်—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား- (က) ဖြင့် သမ္ပဇ္ဇလိတာယဉ် သံ၏ သမန္တအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် သမန္တပဇ္ဇလိတဟူသည် မီးလျံတို့ကို လွှတ်သဖြင့် ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

သမ္ပဇ္ဇလိတာယ၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ တောက်ထသော။ (သဒ္ဒတ္ထ) ဝါ- မီးလျံတို့ကို လွှတ်ထသော။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ) ဤသို့ အဖွင့်အားလျော်စွာ အနက်ပေးလေ။

၄၀၀ (က) သဇောတိဘူတာယာတိ သပ္ပဘာယ၊

(ခ) သမန္တဘော ဥဋ္ဌိဘာဟိ ဇာလာဟိ ကေပ္ပဘာ-သမုဒယဘူတာယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိဉ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- (က) ဖြင့် ဤဉ် ဇောတိသဒ္ဒါ၏ ပဘာအနက်ဟောအဖြစ်ကိုဋင်း၊ ဘူတပုဒ်နှင့် "သဇော-တိ ဇေ ဘူတော သဇောတိဘူတော" ဟု တဗ္ဘာဝဝုတ္တိ ကမ္မ-ဓာရည်း ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

နာမလိင်္ဂတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဤဉ် သဇောတိဘူတဟူသည် ထက်ဝန်းကျင်မှတက်သော မီးလျံတို့ဖြင့် တပြိုင်နက်သော အရောင်တို့၏ အပေါင်းဖြစ်သော မီးလျံအစုကို ဆိုလိုသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

သဇောတိဘူတာယ၊ အရောင်နှင့်တကွ ဖြစ်ထသော။ (သဒ္ဒတ္ထ) ဝါ-ထက်ဝန်းကျင်မှ တက်သော မီ-လျှံတို့ဖြင့် တပြိုင်နက်သော အရောင်တို့၏ အပေါင်း ဖြစ်ထသော။ (အပေါ်ယတ္ထ) ဤသို့ အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေးလေ။

၄၀၁။ (က) တံ ကိဿ ဟေတူတိ ယံ မယာ ဝုတ္တံ ဝရန္တိ။

(ခ) တံ ကိဿ ဟေတု၊ ကတရေန ကာရဏေနာတိ စေဉ်—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား- (က) ဖြင့် တံ ကိဿဉ် တဟူ သောနိယတ်၏ အနိယတ်ကို ယံ မယာ ဝုတ္တံ ဝရန္တိဟု ဖော်ထည့်ရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် တံ ကိဿ ဟေတုဉ် ကိံသဒ္ဒါ၏ ပုစ္ဆာဝါစက၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ဆဋ္ဌီဝိဘတ်၏ ဟိတ်အနက်ဉ် သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ဟေတုသဒ္ဒါသည် ကာရဏသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ယင်းဟေတုသဒ္ဒါနောင် ဆဋ္ဌီ-ဝိဘတ်ကျေသည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ယင်းဆဋ္ဌီဝိဘတ်၏ ဟိတ်အနက်ဉ် သက်သည်၏အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ ဝိဘတျတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ ဝိဘတ္တိပဒ ဝိဘတျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၀၂။ မရဏံ ဝါ နိဂစ္ဆေယျာတိ ယော တတ္ထ အင်္ဂဇာ-တံ ပကို့ပေယျ၊ သော မရဏံ ဝါ နိဂစ္ဆေယျ မရဏမတ္တံ ဝါ ဒုက္ခံ ဉ်—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား-ယော တတ္ထ(လ) ဒုက္ခံဖြင့် နိဂ္ဂဆ္ဆယျ၏ ကတ္တားကို မောဃပုရိသ ဟူသော အားလုပ် အားလျော်စွာ တံ့ဟု မထည့်ရ၊ ယော တတ္ထ(လ) သော ဟု အနိယတ်, နိယတ်ကတ္တားထည့်၍ အနက် ယောဇနာ ရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း၊ သမ္ဗန္ဓဆဋ္ဌတ္ထင် သမ္ဗန္ဓသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၀၃။ (က) တတ္ထ နာမ တဒ္ဓိတ် တသ္မိံ နာမ။
(ခ) ဧဝရူပေ ကမ္မေ။
(ဂ) ဧဝံ မဟာသာဝဇ္ဇေ သမာနေပိ တံ့၌ —

အာဧဘော် သံဝဏ္ဏနာကား- (က)ဖြင့် တတ္ထ၌ တတ္ထပစ္စည်း၏ သတ္တမီအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဝိဘတ္တတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ)ဖြင့် တ၏အစဲ့ ဧဝရူပကမ္မကို စဲ့ရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သဒ္ဒနာမလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ)ဖြင့် ဧ ရူပသဒ္ဒါ၏ ဧံအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုငင်း၊ ကမ္မအရ မဟာသာဝဇ္ဇဖြစ်သော ကံကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုငင်း သိစေသည်။

နာမလိင်္ဂတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာဘည်း။

တတ္ထ၊ ထိုသို့ မဟာသာဝဇ္ဇကံ ဖြစ်ပါလျက်လည်းဟု အဖွင့်ရှိ၍ အနက်ပေးရမည်။

၄၀၄။ (က) ယံ တုန္တိ ဇတ္ထ ယန္တိ ဟိဠနဇတ္ထ နိပါတော။

(ခ) တုန္တိ တံသဒ္ဒဿ ဝေဝစနံ၊

(ဂ) ဒ္ဝိဟိပိ ယံ ဝါ တံ ဝါ ဟိဠံတံ အဝညာတန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၌—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား- (က) ဖြင့် ယံ တုံ၌ ယံပုဒ်၏ နိပါတ်ပုဒ်၏ အဖြစ်ကိုဂျင်း၊ ယင်း၏ ဟိဠနအနက် ဟောင်း၏ အဖြစ်ကိုဂျင်း သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂပဒ နိပါတလိင်္ဂဆ္ဆ၊ နှစ်ပါးပေါင်း နိပါတလိင်္ဂပဒဆ္ဆ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ယံ တုံ၌ တုံကား တုမှသဒ္ဒါ၏ ကာရိယ မဟုတ်၊ တံသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ် ဝေဝုစ်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာဘာဝညာတည်း။

(ဂ) ဖြင့် ယံ တုံ သဒ္ဒါနှစ်ခုသည် ယံ ဝါ တံ ဝါ သဒ္ဒါသည် ဟိဠနအနက်ကို ဟာသကဲ့သို့ ကဲ့ရဲ့ခြင်း ရွဲတ်ချခြင်း အနက်ကို ဟောဏ်၊ ဤသော အပိုပြယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယံ တုံ၊ ဟူးဟူးငြားငြားသောဟု အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေး၊ မှတ်ချက်။ ။ယံ တံ ဟူ၍လည်း ပါဠိရှိတတ်၏၊ ယံ တံသဒ္ဒါသည် ဟီဠန အနက်ကို ဟောနိုင်သောကြောင့် အသင့်ပင်မှတ်။

၄၀၅။ (က) အသဒ္ဒမ္မန္တိ အသတံ နိစဇနာနံ မမ္မံ။

(ခ) တေဟိ သေဝိတဗ္ဗန္တိ အဇ္ဈာဒ္ဒ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က)ဖြင့် အသဒ္ဓမ္မဉ် သ၏ သန္တသဒ္ဒါ၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ "နသန္တာ အသန္တာ" ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ အသန္တအရ နီစဇနကို ကောက်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ "အသတံ ဓမ္မံ အသဒ္ဓမ္မံ"ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

နာမလိင်္ဂပဒ အဘိဓေယျတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ)ဖြင့် ဤဉ် အသဒ္ဓမ္မဟူသည် ယုတ်ညံ့ကုန်သောသူတို့ မှိုဝဲအပ်သော အကျင့်ပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။ တနည်း— (ခ)ဖြင့် "အသန္တေဟိ သေဝိတဗ္ဗံ ဓမ္မံ အသဒ္ဓမ္မံ"ဟု တတိယာတပ္ပုရိသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ အလယ်၌ သေဝိတဗ္ဗပုဒ် ကျေသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ၊ တနည်း-သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၀၆။ (က) ဂါမဓမ္မန္တိ ဂါမာနံ ဓမ္မံ။

(ခ) ဂါမဝါသိကမနုဿာနံ ဓမ္မန္တိ ပုတ္တံ ဟောတိဉ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— (က) ဖြင့် ဂါမနှင့် ဓမ္မကို ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဂါမဓမ္မဟူသည် ရွာ၌ နေသော လူ၏ အကျင့်ကို ဆိုလို၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။ တနည်း— ရွာ၌ ဓမ္မမရှိရကား ဌာနဖြစ်သော ရွာ၏ ဂါမ ဟူသော အမည်ကို ဌာနီဖြစ်သော ရွာနေလူ၌ တင်စား၍ ဌာနီဖြစ်သော ရွာနေလူကို ဌာနူပစာအားဖြင့် ဂါမဆို၏

ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။ တနည်း—ရွာနှင့်ရွာနေလူ ပြားသော်လည်း မပြားသကဲ့သို့ ဘေဒ,အဘေဒူပစာအားဖြင့် ရွာနေလူတို့သည် ဂါမမည်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဂါမမ္မေပုဒ်ကား-ဌာနူပစာ၊ တနည်း-ဘေဒအဘေဒူ-ပစာ အဘေဒနည်း။

တင်ပုံဆိုရိုးကား—ဤ၌ ဂါမသဒ္ဒါသည် ရွာနှင့် ရွာနေလူ ပြားသော်လည်း မပြားသကဲ့သို့ ခေါ်ဝေါ်ခြင်းကြောင့် ဘေဒ အဘေဒူပစာ သဒ္ဒါမည်၏။

ပုဒ်စစ်၌ မပြားဘဲကို ပြားသကဲ့သို့ ခေါ်ဝေါ်ခြင်း အဘေဒ ဘေဒူပစာ ဤ၌ကား ပြားသည်ကို မပြားသကဲ့သို့ ခေါ်ဝေါ်ခြင်း ဘေဒ အဘေဒူပစာဟု အထူးမှတ်။

၄၀၇။ (က) ပါပဓမ္မေ ဝသန္တိ ပဌရန္တိတိ ဝသလာ။
(ခ) တေသံ ဝသလာနံ ဟီနပုရိသာနံ ဓမ္မံ။
(ဂ) ဝသလံ ဝါ ကိလေသပဌရဏကံ ဓမ္မံ ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— (က) ဖြင့် ဝသလ၌ ဝသဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ ယင်းဝသဓာတ်၏ ပဌရဏ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ ဝသဓာတ်၏ ကံကို ပါပဓမ္မေဟု ထည့်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ အလပစ္စည်း၏ ဟေတု ကတ္တု သာဓနဉ် ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ဝစနဟေတု ဇောတက၏ အဖြစ်ကိုဌင်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတုပဒ ဒုတိယဓာတွဘွ ဘာဝတ္ထ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။ သံဝဏ္ဏနာဒုကတွင် အဘိဓာနတ္ထ သဗ္ဗန္ဓဆက္ကတွင် ပဒဝိဂ္ဂဟ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယင်းဝိဂ္ဂဟ၌ ဉာသန်ည်း အရကောက်ပုံကား— ဝသန္တိ ပဌရန္တီတိကား ဟေတုကတ္တု သာဓန ကိတ်ဝိဂ္ဂိုဟ်၊ ဝသလာကား ဟေတုကတ္တု သာဓန ကိတ်ပုဒ်၊ ဝသဓာတ်၊ အလပစ္စည်း။ ဝသဓာတ် သုဒ္ဓကတွတ္ထ ကြိယာ၏ အရကား မကောင်းမှု အကုသိုလ်တို့၏ ဥပါဒ်သည် မုချအားဖြင့် ရ၏။ ဟေတုကတွတ္ထကြိယာ၏ အရကား ထိုအကုသိုလ်တို့အား တပ်သော ရူပါရုံ အစရှိသော ကာမဂုဏ် ငါးပါးတို့၏ အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိသည် ဖလူပစာအားဖြင့် ရ၏။ အလပစ္စည်း၏ အရကား ထိုမုချ ဥပစာတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော မကောင်းမှု အကုသိုလ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသော ဟီနပုရိသပုဂ္ဂိုလ်ရ၏။

(ခ) ဖြင့် ဝသလအရ ဟီနပုရိသကို ကောက်ယူရမည် အဖြစ်ကိုငှင်း၊ ဓမ္မနှင့် "ဝသလာနံ ဓမ္မံ ဝသလဓမ္မံ"ဟု ဆင်္ဌိတပုဂ္ဂိုသ်ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သမာသလိဂ်တ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ)ဖြင့် နယန္တရဇောတက၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ ဝသလဓမ္မံ၌ ဝသလအရ ကိလေသာကို ယိုစေဘတ်သော မေထုန ဓမ္မကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း၊ ဓမ္မနှင့် "ဝသလဥ တံ ဓမ္မဥာတိ ဝသလမ္မေံ"ဟု ကမ္မဓာရည်းပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုငှင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာဘည်း။

ယင်း အဖွင့်အားလျော်စွာ ဝသလပုဒ် ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဉာသ်နည်းအရကောက်ပုံကား— "ကိလေသေ ဝသတိ ပဋ္ဌရတိတိ ဝသလံ" ဟေတုကတ္တုသာဓန၊ ဝသဓာတ် သုဒ္ဒကတ္တုတ္ထ ကြိယာ၏ အရကား ကိလေသာတို့၏ ဥပါဒ်သည် မုချအား ဖြင့် ရ၏။ ဟေတုကတ္တုတ္ထ ကြိယာ၏ အရကား မေထုနမ္မေ၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိသည် ဖလူပစာအားဖြင့် ရ၏။ အလ ပစ္စည်း၏ အရကား ထိုမုချ ဥပစာတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော မေထုနမ္မေရ၏၊ **အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေးပုံကား—** ဝသလမ္မံ၊ ယုတ်မာကုန်သောသူတို့၏ အကျင့်။ ဝါ-ကိလေသာကို ယိုစေတတ်သော မေထုန်အကျင့်ဟု ပေးလေ။

၄၀၈။ (က) ဒုဋ္ဌုလ္လန္တိ ဒုဋ္ဌု စ ကိလေသဒူသိတံ ထူလဉ္ဇ အသုခုမံ။

(ခ) အနိပုဏန္တိ ရတ္တံ ဟောတိ ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က) ဖြင့် ဒုဥပသာရ၏ ဒုဋ္ဌု အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဒုဋ္ဌုနိပါတ်၏ ဒူသိတအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ထူလသဒ္ဒါ၏ ဩဋ္ဌာရိကအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ "ဒုဋ္ဌု စ တံ ထူလဉ္ဇာတိ ဒုဋ္ဌုလ္လ" ဟု ကမ္မဓာရည်းသမာသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဒန္တဇ-ထ-ကို မုဒ္ဓဇ-ဌပြု၍ ဒုဋ္ဌုလ္လဟု ရှပ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဝါ-ဝဏ္ဏပိကာရ နိရုတ္တိနည်း၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ နိပါတလိင်္ဂတ္ထ နာမလိင်္ဂတ္ထု၌ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဤ၌ ထူလ ဩဋ္ဌာရိက ဟူသည် မသိမ်မွေ့ ခြင်းပင်တည်းဟူသော အပေါ်ယဲကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၀၉။ (က) ဩဒကန္တိကန္တိ ဥဒကကိစ္စံ အန္တိကံ အဝသာနံ အဿာတိ ဩဒကန္တိကော။

(ခ) တံ ဩဒကန္တိကံ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— (က)ဖြင့် "ဥဒကေ ဘဝံ ဩဒကံ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဩဒကအရ ဥဒကကိစ္စကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ အန္တိကသဒ္ဒါ၏ အဝသာန အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ "ဩဒကံ အန္တိကံ အဿာတိ ဩဒကန္တိကော" ဟု စတုတ္ထီ ဗဟုဗ္ဗီဟိ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ နာမလိင်တ္ထ သမာသလိင်တ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။
သမ္မန္ဓဆန္ဒတွင် ပဒဝိဂ္ဂဟ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ပဌမန္တဖွင့်ပြသော်လည်း ပါဋ္ဌိတော်ဝါကျမှာ ဩဒကန္တိကံဟု ဒုတိယန္တရှိရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဝိဘတ္တိပဒ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၁၀။ (က) ရဟဿန္တိ ရဟောဘဝံ။

(ခ) ပဋိစ္ဆန္ဒ ဩကာသေ ဥပ္ပဇ္ဇနက်၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— (က) ဖြင့် ရဟဿံ၌ ဏျပစ္စည်း၏ ဘာဝတဒ္ဓိတ်၌ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ပစ္စယတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ရဟဿံကား ရဟောပုဒ် ဏျပစ္စည်း ဏကိုချေ။ တ-လာ၍ ယသို့ကပ်၊ ယဝတံစသော သုတ်၌ အတ္တဟူသော ဘာဝနိဒ္ဒေသဖြင့် တျကို ဿပြု၍ ရဟဿံဟု ရုပ်ပြီး မှတ်။

(ခ) ဖြင့် ရဟောအရပဋိစ္ဆန္နသြကာသကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ရဟောပုဒ်နောင် သတ္တမီဝိဘတ် ကျေသည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ဘူဓာတ်၏ ဘဝနတ္ထ၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်၊ တနည်း—ဤ၌ ရဟောဘဝဟူသည် ဖုံးကွယ်ရာအရပ်၌ ဖြစ်သော အကျင့်ပင်ဘည်း ဟူသော အပေါ်ယ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျဟ္ထ ဝိဘတ္တိပဒ ဒုတိယမာတ္ဒတ္ထ။
တနည်း—ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ရဟဿံ၊ ဆိတ်ကွယ်ရာ၌ ဖြစ်သော (သဒ္ဒတ္ထ)။ ဝါ-ဖုံးကွယ်ရာ အရပ်၌ ဖြစ်သော (အပေါ်ယတ္ထ)။ ဤသို့ အနက်ပေး။

၄၁၁။ (က) ဒွယံဒွယသမာပတ္တိနှိ ဒွိဟိ ဒွိဟိ သမာပဇ္ဇိ-တဗ္ဗံ။

(ခ) ဒွယံ ဒွယံ သမာပတ္တိနှိပိ ပါဌော။

(ဂ) ဒယံ ဒယံ သမာပတ္တိနှိပိ ပဌနှိ၊တံ နသုန္ဒရံ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— (က) ဖြင့် သမာပတ္တိပုဒ်ကို "သမာပဇ္ဇိယတီတိ သမာပတ္တိ" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ တိပစ္စည်း၏ ကမ္မသာဓန၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ဒွိဟိ ဒွိဟိ သမာပတ္တိ

ဒွယံဒွယသမာပတ္တိဟု တတိယာတပ္ပုရိသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်၊

ဒုတိယပစ္စယတ္ထ သမာသလိဂ်တ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဒိုသခ်္ဂျာ သဒ္ဒါ နှစ်ခုနောင် နိဂ္ဂဟိတ်လာ၍ ဒွယံ ဒွယံ သမာပတ္တိံ ဟူ၍လည်း ပါဌ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်၊

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ)ဖြင် ဒယံ ဒယံ သမာပတ္တိံ ဟူ၍လည်း ရွတ်ဆိုကြသည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ ယင်းပါဌ်၌ ဒယသဒ္ဒါသည် သခ်္ဂျာဝါစက မဟုတ်သောကြောင့် ဒယံ ဒယံ သမာပတ္တိံ ရှိသော ပါဌ်၏ မကောင်း၊ ပါဌ်မှား ပါဌ်ပျက်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဒွယံဒွယသမာပတ္တိံ၊ နှစ်ယောက်နှစ်ယောက်သောသူတို့သည် ဆောက်အပ်သောအကျင့်ဟု အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေး။

၄၁၂။ သမာပဇ္ဇိဿသိတိ ဧတံ "တတ္ထနာမ တွ" နှိ ဧတ္ထ ဝုတ္တနာမသဒ္ဒေန ယောဇေတဗ္ဗံ၊ "သမာပဇ္ဇိဿသိ နာမာ"တဉ္ဌ —

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား–ဧတံ(လ)နာမာတိဖြင့် သမာပဇ္ဇိဿသိ ဟူသောကြိယာကို တတ္ထ နာမ တွံ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော နာမသဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်စပ်၍ သမာပဇ္ဇိဿသိ နာမ၊ ဆောက်

ဘီသနည်းဟု အနက်ယောဇနာရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။ သမ္မန္ဓဆက္ကတွင် သမ္မန္ဓသံဝဏ္ဏနာတည်း။

တနည်းကား–တတ္ထ နာမ တုံဟူ၍ နာမသဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် သမာပဇ္ဇိဿသိဟု အတိတ်အနက်၌ အနာဂတ်ဝိဘတ်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဒုတိယဝိဘတျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၁၃။ ဗဟူနံ ခေါ (ပ)အာဒိကတ္တာ ပုဗ္ဗင်္ဂမောတိ သာသနံ သန္ဓာယ ဝဒတိ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား–သာသနံ သန္ဓာယ ဝဒတိဖြင့် မေထုန်အမှုကို ပြုခြင်းကား ကမ္ဘာဦးသူလူတို့သာ အစရှေသွားဖြစ်ရကား ရှင်သုဒိန်၏ မေထုန်အမှု ပြုခြင်းသည် သာသနာတော်ကို ရည်ရွယ်၍ အာဒိကတ္တာ ပုဗ္ဗင်္ဂမောဟု ဆိုသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၁၄။ဒုဗ္ဘရတာယ (ပ) ကောသဇ္ဇဿ အဝဏ္ဏံ ဘာသိတ္ဂာတိ ဒုဗ္ဘရတာဒီနံ ဝတ္ထုဘူတဿ အသံဝရဿ အဝဏ္ဏံ နိန္ဒံ ဂရဟံ ဘာသိတ္ဂာတိ အတ္ထောဉ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား–ဒုဗ္ဘရတာဒီနံ (လ) ဝရဿ ဖြင့် အသံဝရတည်းဟူသော အကြောင်းရှိမှ ဒုဗ္ဘရတာစသော အကျိုး ဖြစ်ရကား အကျိုး ဖြစ်သော ဒုဗ္ဘရတာ စသည်တို့၏ အမည်ကို အကြောင်း ဖြစ်သော အသံဝရ ၌

တင်စား၍ အကြောင်းဖြစ်သော အသံဝရသည် ဖလူပစာ အားဖြင့် ဒုဗ္ဗရတာစသည် မည်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း

နိန္ဒံဖြင့် အဝဏ္ဏသည် နိန္ဒ၏ ပရယာယ်၏ အဖြစ်ကို၊ ဂရဟံဖြင့် နိန္ဒသည် ဂရဟ၏ ပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၁၅။ (က-၁) ဘိက္ခူနံ တဒနုစ္ဆဝိကံ တဒနုလောမိကန္တိ တတ္ထ သန္နိပတိတာနံ ဘိက္ခူနံ။

(က–၂) ယံ ဣဒါနိ သိက္ခာပဒံ ပညပေဿတိ။

(က–၃) တဿ အနုစ္ဆဝိကဥ္ဇေဝ အနုလောမိကဥ္ဇ။

(ခ–၁) ယော ဝါ အယံ သုဘရတာဒီဟိ သံဝဏ္ဏေ ဝုတ္တော။

(ခ–၂) တဿ အနုစ္ဆဝိကဥ္ဇော အနုလောမိကဥ္ဇ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-(က-၁)ဖြင့် ဘိက္ခူနံ၌ ဘိက္ခူ အရ ရှင်သုဒိန်၏ အဇ္ဈာစာရ ဝီတိက္ကမဟူသော ထိုအကြောင်း ကြောင့် စည်းဝေးစေအပ်သော ရဟန်းတို့ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(က–၂) ဖြင့် တဒနုစ္ဆဝိကံ တဒနုလောမိကံ-၌ တ၏ ဝုစ္စမာနာပေက္ခ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(က·၃) ဖြင့် တဒနုစ္ဆဝိကံ တဒနုလောမိကံ ပုဒ်ကို "တဿ အနုစ္ဆဝိကံ တဒနုစ္ဆဝိကံ။ တဿ အနုလောမိကံ တဒနုလောမိကံ" ဟု စတုတ္ထီ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုဎင်း၊ ရှေ့တထက်၌ နိဂ္ဂဟီတ်လာ၍ နိဂ္ဂဟီတ်ကို ဒပြု၍ တဒနုစ္ဆဝိကံ တဒနုလောမိကံဟု ရှုပ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂ သမာသလိင်္ဂ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ·၁) ဖြင့် နယန္တရ ဧောတက၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ ယင်းနှစ်ပုဒ်၌ တ၏ ဝုတ္တာပေက္ခ၏ အဖြစ်ကိုဎင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ·၂) ဖြင့် ယင်းနှစ်ပုဒ်ကို စတုတ္ထီတပ္ပုရိသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ ရှေ့တထက်၌ နိဂ္ဂဟီတ်လာ၍ နိဂ္ဂဟီတ်ကို ဒပြု၍ တဒနုစ္ဆဝိကံ တဒနုလောမိကံဟု ရှုပ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

တဒနုစ္ဆဝိကံ၊ ထိုပညတ်လတ္တံ့သော သိက္ခာပုဒ် အား လျော်သော။ တဒနုလောမိကံ၊ ထိုပညတ် လတ္တံ့သော သိက္ခာပုဒ်အား လျောက်ပတ်သော။ တနည်း· တဒနုစ္ဆဝိကံ၊ ထိုဆဲအပ်ပြီးသောသံဝရအား လျော်သော။ တဒနုလောမိကံ၊ ထိုဆိုအပ်ပြီးသော သံဝရအားလျောက်ပတ်သောဟု အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေးလေ။

၄၁၆။ (က·၁) သိက္ခာပဒန္တိ ဧတ္ထ သိက္ခိတဗ္ဗာတိ သိက္ခာ။
(က·၂) ပဇ္ဇတေ ဣမိနာတိ ပဒံ၊

(က ၃) သိက္ခာယ ပဒံ သိက္ခာပဒံ။

(က-၄) သိက္ခာယ အဓိဂမုပါယောတိ အတ္ထော။

(ခ) အထ ဝါ မူလံ နိဿယော ပတိဋ္ဌာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

(ဂ) မေထုန ဝိရတိယာ မေထုနသံဝရသောတံ အဓိဝစနံ။

(ဃ) အပိစ တဿတ္ထဿ ဒီပကံ ဝစနမိုဝ သိက္ခာပဒန္တိ ဝေတဗ္ဗံ။

(င-၁) အထ ဝါ ယထာ "အနဘိဇ္ဈာ ဓမ္မပဒ"နွှိ ဝုတ္တေ အနဘိဇ္ဈာ ဧကော ဓမ္မကောဋ္ဌာသောတိ အတ္ထော ဟောတိ။

(င-၂) ဝေမိဓာပိ သိက္ခာပဒန္တိ သိက္ခာကောဋ္ဌာသော သိက္ခာယ ဧကော ပဒေသောတိပိ အတ္ထော ဝေဒိ-တဗ္ဗောဋ္ဌ—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား–(က–၁)ဖြင့် သိက္ခာဋ္ဌ သိက္ခ ဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ အပစ္စည်း၏ ကမ္မသာဓန ဝစနဟေတု ဇောတက၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတုပဒ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(က-၂)ဖြင့် ပဒံဋ္ဌ ပဒဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊အ-ပစ္စည်း၏ ကရဏသာဓန၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ဝစနဟေတု ဇောတက၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတုပဒ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(က-၃)ဖြင့် သိက္ခာနှင့် ပဒကို ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ် တဲ့စပ် ရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သမာသလိဂ်တ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(က-၄) ဖြင့် သိက္ခာကို ရခြင်း၏ အကြောင်းသည် သိက္ခာပဒမည်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဎင်း၊ ပဒသဒ္ဒါ၏ ကာရကအနက်ဟော်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ နာမလိင်္ဂတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် သိက္ခာ၏တည်ရာ မှီရာသည် သိက္ခာပဒမည်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဎင်း၊ ပဒသဒ္ဒါ၏ ဌာနအနက်ဟော်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ မူလသည် နိဿယ၏ ပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း နိဿယသည် ပတိဋ္ဌာ၏ ပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ နာမလိင်္ဂ တ္ထ အာဓိဓေယျတ္ထ အာဓိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ) ဖြင့် သိက္ခာပဒအရ မေထုနဝိရတိကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အာဓိဓေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဃ) ဖြင့် နယန္တရ ဧောတက၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ ထို မေထုန ဝိရတိဟူသော အနက်ကို ပြတတ်သော သဝိညတ္တိက ဝစီဘေဒသဒ္ဒါသည်လည်း သိက္ခာပဒ မည်သည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ အာဓိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(င-၁) ဖြင့် နယန္တရဧောတက၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ သိက္ခာပဒံဉ် ပဒသဒ္ဒါ၏ ကောဋ္ဌာသ အနက်ဟောထုဉ် ဥပမာ၏ အဖြစ်ကိုဎင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(င-၂) ဖြင့် ပဒသဒ္ဒါ၏ ကောဋ္ဌာသ အနက်ဟော၏

အဖြစ်ကိုရင်း သိက္ခာပဒဟူသည် သိက္ခာ၏ တဘို တစုပင်တည်းဟူသော အခိပ္ပါယ်ကိုရင်း သိစေသည်။

နာမလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ပဌမနည်း၌ ပဒသဒ္ဒါကား ကာရဏအနက်ဟော။ ဒုတိယ နည်း၌ ပဒသဒ္ဒါကား ဌာနအနက်ဟော။ တတိယ နည်း၌ ပဒသဒ္ဒါကား ကောဌာသ အနက်ဟောဟု အထူးမှတ်။

၄၁၇။ (က) သံဃသုဌုတာ နာမ သံဃဿ သုဌုဘာဝေါ။

(ခ) "သုဌု ဒေဝါ"တိ အာဂတဌာနေ ဝိယ "သုဌု ဘဏ္ဍ"တိ ဝစနသမ္ပဋိစ္ဆနဘာဝေါ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— (က) ဖြင့် သုဌုတာပုဒ်ကို "သုဌုဘာဝေါ သုဌုတာ"ဟု ပြုရှိ တာပစ္စည်း၏ ဘာဝတဒ္ဓိတ်၌ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ "သံဃဿ သုဌုတာ သံဃသုဌုတာ"ဟု ဆဋ္ဌီ တပ္ပုရိသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း သ်စေသည်။

ပစ္စယတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် သုဌုတာ၌ သုဌု သဒ္ဒါ၏ သမ္ပဋိစ္ဆန အနက်ဟောအဖြစ်၊ ယင်းအနက်ကို ဟောရာ၌ ဥပမာ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၁၈။ (က) ဒုမ္မက်္ခုနံ ပုဂ္ဂလာနံ နိဂ္ဂဟာယာတိ ဒုမ္မက်္ခုနာမ ဒုဿီလပုဂ္ဂလာ။

(ခ) တေသံ နိဂ္ဂဟဘ္ဆာယ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က)ဖြင့် "မက်တိ ဧတေနာတိ မက်ုံ" တေဇ တန်ခိုးရ၏။ ဝါ- လက္ခိ၊ အသရေ ရ၏။ "နတ္ထိ မက်ုံ ဧတေသန္တိ ဒုမ္မက်ုံ" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဒုမ္မက်ုံ အရ ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာဘည်း။

(ခ)ဖြင့် နိဂ္ဂဟာယ၌ အာယူ၏ စတုတ္ထီ ဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ယင်းဝိဘတ်၏ တဒတ္ထ သမ္ပဒါန် အနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

ဝိဘတ္တိပဒ ဝိဘတျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၁၉။ (က) ပေသလာနံ ဘိက္ခူနံ ဖာသုဝိဟာရာယာတိ ပေသလာနံ ပိယ သီလာနံ။

(ခ) ဘိက္ခူနံ ဖာသုဝိဟာရတ္ထာယ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က)ဖြင့် ပေသလာနံကား ပိယသီလပုဒ်ရင်းတည်း။ ယင်းပိယသီလပုဒ်ကို ပေသလပြု၍ ရုပ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ)ဖြင့် ဖာသုဝိဟာရာယ၌ အာယ၏ စတုတ္ထီ ဝိဘတ်၏ ကာရိယ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ယင်းဝိဘတ်၏ တဒတ္ထ သမ္ပဒါန် အနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

ဝိဘတ္တိပဒ ဝိဘတျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၂၀။ သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိယာတိ တိဝိဓော သဒ္ဓမ္မော ပရိယတ္တိ-သဒ္ဓမ္မော ပဋိပတ္တိသဒ္ဓမ္မော အဓိဂမသဒ္ဓမ္မောတိ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— တိဝိဓော(လ) မ္မောတိဖြင့် သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိယာ၌ သဒ္ဓမ္မ သရုပ်သုံးပါးရှိသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိယျေတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၂၁။ (က) ဝေဥိဒံ ဘဂဝတာ ဘိက္ခူနံ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ ဟောတိတိ။ တဿတ္ထော ဘဂဝတာ ဘိက္ခူနံ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ ဝေံ ပညတ္တံ ဟောတိ စ။

(ခ) ဣဒဥ္ဇ အည် ဝတ္ထု ဥဒပါဒီတိ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— (က) ဖြင့် ဝေဥိဒံ ပုဒ်ကို ဝေံ စ ဣဒံဟု ပဒစ္ဆေဒပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ဣဒံ၏ အစ္ဆဲ သိက္ခာပဒကို စ္ဆဲရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ဝါ-ဣဒံ၏ ပသိဒ္ဓဝိသယ ၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ စ၏ အရာမဟုတ်သည်၌ ယှဉ်သော၊ ဝါ-ပုဒ်တပါးနောင် ယှဉ်သော အဌာနပယုဂ်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ယင်းစ၏ သမုစ္စယဇောတက၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ယင်းသမုစ္စယ ၏ ကြိယာသမုစ္စည်း ဝါကျသမုစ္စည်း၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

သန္ဓိလိဂ်ပဒ သဗ္ဗနာမလိဂ်တ္ထ ဘာဝတ္ထ နိပါတလိဂ်တ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် စသဒ္ဒါဖြင့် ဆည်းအပ်သော သမုစ္စေတဗ္ဗတ္ထ၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ယင်းသမုစ္စေတဗ္ဗတ္ထ၏ ဆိုအပ်လတ္တံ့သည်ကို ဆည်းသော ဝုစ္စမာန သမုစ္စည်း၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဤဒဥ္ဌ စသဒ္ဒါကို ဥဒပါဒိကြိယာနှင့် ယှဉ်စပ်၍ အနက်ပေးလေ။ အနက်ပေးပုံကား—အည်၊ **တပါး**သော။ ဤဒံ ဝတ္ထု၊ ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သော **ဝတ္ထု**သည်။ ဥဒပါဒိ စ၊ ဖြစ်လည်းဖြစ်ပြီဟု ပေးရမည်။

သုဒိန္နကဏ္ဍ ပဌမပညတ္တိကထာ နိဋ္ဌိတာ။

၄၂၂။ တဿာတိ ဘုမ္မဝစနံ၌—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား — ဘုမ္မဝစနံဖြင့် တဿာ၌ သဝိဘတ်သည် သတ္တမီအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဝိဘတျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

တဿာ၊ ထိုမျောက်မ၌ဟု အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေး။

မှတ်ချက်။ ။ဤအဖွင့်ကား ဝိဘတ်ဖွင့်မဟုတ် အနက်ဖွင့်ဟူ၏။ ဂဏ္ဌိ။

၄၂၃။ (က) ပဋိသေဝတိတိ ပစုရပဋိသေဝနော ဟောတိ။

(ခ) ပစုရတ္ထေ ဟိ ဝတ္တမာနဝစနံ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က)ဖြင့် ပဋိသေဝတိ၌ ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်သည် ဝတ္တမာန်လေးပါးတို့တွင် ဤ၌ ပဝတ္ကာဝိရတ ဝတ္တမာန်အနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဒုတိယဝိဘတျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ)ဖြင့် ပစုရပဋိသေဝနော ဟောတိဟု ဖွင့်ပြရာ၌ ခိုင်မြဲစေသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ပဋိသေဝတိ၊ ကြိမ်ဖန်များစွာမှီဝဲ၏။ ဝါ၊ အကြိမ်ကြိမ်မှီဝဲ၏။ ဝါ၊ မပြတ်မှီဝဲ၏ဟု အဖွင့်ရှု၍ အနက်ဖေးလေ။

၄၂၄။ ဆေပဗန္ဓိ နဂုံဠဲဒ်—

အာဘော်သဝဏ္ဏနာကား— နဂုံဠဲဖြင့် ဆေပသဒ္ဒါသည် ဤမြို့ဟောင်၏ အဖြုံးကို သိုးသည်။ တနည်း-ဆေပသည် နဂုံဠ၏ ပရိယာယ်၏ အဖြုံးကို သိစေသည်။

နာမဉ်ကို ဟတိဓေယျတွ သံဝဏ္ဏနာဟည်း။

သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ သံဝဏ္ဏနာပုဒ်တို့ကို ဒဠှဟပြု၍ အရကောက်ပုံကား- "ဆေပတိ စလတိ" ဆေပံ" ကတ္တုသာဓန ဆေပဓာတ် အပစ္စည်း။

ဆေပစာတ်အရကား— လှုပ်သောအခြင်းအရာဖြင့် ဖြစ်သော စိတ္တဇဝါယောဓာတ် ပြဒ္ဓာန်းသော စိတ္တာပ္ပဒ်သည်မှု၍၊ ရှေးရှေးဌိဖြစ်သော စိတ္တာပ္ပဒ်သည်လူ။ နောက်နောက်ဌိ ဖြစ်သော စိတ္တာပ္ပါဒ်သည် ကာရကူပစာအားဖြင့် ရ၏။

အပစ္စည်းအရကာ - ထိုမှု၍ ဥပစာတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော လှုပ်ရာတ်သော အမြိုး ရ၏။

တနည်း— "ဆုပတိ ဖုသတိ အနေနာတိ ဆေပံ" ကရကသာဓန။ ဆုပဓာတ် ကပစ္စည်း ဆုပဓာတ်ကတ္တုထွကြိယာ၏ အရကား ထွေထိသော အခြင်းအရာဖြင့် ဖြစ်သော စိတ္တာပ္ပါဒ်သည် မှု၍အားဖြင့် ရ၏။

ကရကထွကြိယာ၏ အရကား အမြိုး၏ ပကတူပန်းသယသတ္တိသည် ဖလူပစာအားဖြင့် ရ၏။

ဏပစ္စည်းအရကား—ထိုမုချ, ဥပစာတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော အမြေးရ၏။ "နအင်္ဂတိ ဂစ္ဆတိတိ နင်္ဂုံ" ကတ္တုသာနေ နပုဗ္ဗ အင်္ဂဓာတ် တပစ္စည်း အမြီးရ၏။

မှတ်ချက်။ ။တ-ကို-ဌ၊ အကို-ဥပြု၍ နင်္ဂုံဟု ရုပ်ပြီး၏။

၄၂၅။ သြဋ္ဌိတိ အဘိမုခံ ဌပေသိဌ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—အဘိမုခံ ဌပေသိဖြင့် သြဋ္ဌိဌ် ဥပုဗ္ဗ ဋိဓာတ်၏ အဘိမုခထပန အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို ၎င်း၊ ဥ၏ ဓာတ္ဒတ္ထဗာဓက၏ အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်။

ဓာတ္ဒတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

သြဋ္ဌိ၊ ရှေ့ရှုထားပြီဟု အဖွင့်ရှုဌ် အနက်ပေးလေ။

မှတ်ချက်။ ။ဂဏ္ဌိဆရာကား အဘိမုခံ ဌပေသိဖြင့် ဋိဓာတ်၏ အနက်လေးချက်တို့တွင် ဤဌ် ဥဋ္ဌနတ္ထ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်ဟူ၏၊ ယင်းအလို သြဋ္ဌိ၊ ပျံတက်ပြီ။ ဝါ ထောင်ပြီဟု အနက်ပေး။

၄၂၆။ နိမိတ္တမ္ပိ အကာသီတိ ယေန နိယာမေန ယာယ ကိရိယာယ မေထုနာဓိပ္ပါယံ တေ ဇာနန္တိ။

(ခ) တံ အကာသီတိ အတ္ထောဌ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— (က) ဖြင့် နိမိတ္တံဌ် နိပုဗ္ဗ မီဓာတ်၏ ဥဏအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ ဝါ-ဇာနနတ္ထ၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ နိ၏ ဓာတ္ဒတ္ထ ဗာဓက၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ တပစ္စည်း၏ ကရဏသာနေ၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ နိမိတ္တအရ အမှတ်ကို၎င်း၊ အမူအရာကို၎င်း၊ ကောက်ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ မိဓာတ်၏ ကံကို မေထုနာဓိပ္ပါယံဟု ထည့်ရမည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတ္ထတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိဂ်တ္ထ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် နိမိတ္တမ္ပိ၌ အပိသဒ္ဒါ၏ အနက်မရှိ ပဒပူရဏ၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ နိမိတ္တံ၌ နိဂ္ဂဟိတ်ကား ပဋမာဝိဘတ် မဟုတ် ဒုတိယာဝိဘတ်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ယင်းဝိဘတ်၏ ဥပယောဂတ္ထ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ နိမိတ္တမ္ပိ၊ မေထုန်မှိုဝဲစေလို ခြင်းကို သိကြောင်း အမှတ်, သိကြောင်း အမူအရာကို။ အကာသိ၊ ပြု၏ ဟု အနက်ယောဇနာရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

ဥပသဂ္ဂလိဂ်တ္ထ ဝိဘတ္တိပဒ ဝိဘတျတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ နိမိတ္တပုဒ်ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အရကောက်ပုံကား—နိမိနာတိ ဇာနာတိ မေထုနာပ်ပွါယံ ဧတေနာတိ နိမိတ္တံ" ကရဏသာဓန၊ "နိမိနာတိ ဇာနာတိ မေထုနာပ်ပွါယံ တောယာတိ နိမိတ္တံ" ကရဏသာဓန၊ နိပုဗ္ဗ မိဓာတ် တပစ္စည်း။ နိအရကား – ဓာတ္ထတ္ထဗာဓက ဘောဂုဏ် ရ၏။ မိဓာတ် ကတ္ထတ္ထကြိယာ၏ အရကား သညာ ပညာ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချအားဖြင့် ရ၏။

ကရဏတ္ထ ကြိယာ၏ အရကား အမှတ်သင်္ကေတ၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိသည် ဖလူပစာအားဖြင့် ရ၏။

တပစ္စည်း အရကား ထိုမုချ ဥပစာတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော သိကြောင်းအမှတ်ရ၏၊ ဒုတိယဝိဂ္ဂဟ၌ အမူအရာ၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိသည် ဖလူ၊ ပစ္စည်းအရ သိကြောင်းအမူအရာ ရ၏။ ဤမျှသာ ထူး၏။

မှတ်ချက်။ ။ရွေးဝိဂ္ဂဟကား-ယေန နိယာမေန၊ နောက်ဝိဂ္ဂဟကား-ယာယ ကြိယာယ အဖွင့်တို့ကို ရှု၍ ပြုသည်ဟုမှတ်။

၄၂၇။ သေ ဘိက္ခူတိ ယာဿာယံ ဝိဟာရော၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား – ယဿာယံ ဝိဟာရော ဖြင့် သေ ဘိက္ခုအရ ရဟန်းဟူသမျှကို မယူရ၊ ကျောင်းရှင် ရဟန်းကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

သေ ဘိက္ခု၊ ထိုကျောင်းရှင်ရဟန်းသည် ဟု အဖွင့်ရှုနှုန်း အနက်ပေး။

၄၂၈။ ကေမန္တံ နိလီယိံသူတိ ဧကသ္မိံ ဩကာသေ ပဋိစ္ဆန္နော အစ္ဆိံသုဉ်–

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား – ဧကသ္မိံ ဩကာသေ-ဖြင့် ကေမန္တံဉ် ဒုတိယာဝိဘတ်သည် သတ္တမီအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဆင်း၊ အန္တသဒ္ဒါ၏ ဩကာသအနက်ဟော၏ အဖြစ် ကိုဆင်း၊ တနည်း- အန္တပုဒ်ကို "အမတိ ဝသတိ ဧတ္ထာတိ အန္တော" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဩကာသကို ကောက်ရမည်၏အဖြစ် ကိုဆင်း၊ "ကေဠေ တံ အန္တဠာတိ ကေမန္တံ" ဟု ကမ္မဓာရည်း သမာသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဆင်း သိစေသည်။

ဝိဘာဘျတ္ထ နာမလိင်္ဂတ္ထ၊ ဝါ - အဘိဓေယျတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ပဋိစ္ဆန္နော အစ္ဆိံသုဖြင့် နိလီယိံသုဉ်- နိပုဗ္ဗ လီဓာတ်၏ ပဋိစ္ဆန္နဝသန အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဆင်း၊ နိ၏ဓာတ္ထတ္ထ-ဗာဓက၏ အဖြစ်ကိုဆင်း၊ တနည်း- လီဓာတ်၏ သိလေသ

အနက်ဟောဏ် အဖြစ်ကိုရင်း၊ နိုဏ်ဓာတ္ထတ္ထဝိသေသက အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဓာတ္ထတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိဂ်တ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ကေမန္တံ၊ တခုသောအရပ်၌။ နိလီယိ ံသု၊ ဖုံးကွယ်၍နေကုန်ပြီ ဟု အဖွင့်အားလျော်စွာ အနက်ပေးရမည်။

၄၂၉။ နနု အာဝုသော တထေဝ တံ ဟောတိတိ အာဝုသော ယထာ မနုသိတ္ထိယာ နနု တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိယာပိ တံ သိက္ခာပဒံ တထေဝ ဟောတိ ၌

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား–အာဝုသော(လ) ဟောတိဖြင့် တထေဝနိပါတ်၏ ဥပမေယျဇောတက၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ယင်း၏ ဥပမာနကို ယထာ မနုသိတ္ထိယာ ပညတ္တံဟု ဖော်ထည့်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ တံ၌ တဏ်အစွဲ သိက္ခာပဒကို စွဲရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

နိပါတလိဂ်တ္ထ ဘာဝတ္ထ သဗ္ဗနာမလိဂ်တ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ အနက်ပေးပုံကား – အာဝုသော၊ ငါ့ရှင်။ မနုသိတ္ထိယာ၊ လူမိန်းမ၌။ ပညတ္တံ ယထာ၊ ပညတ်တော်မူသကဲ့သို့။ တထေဝ၊ ထို့အတူသာလျှင်။ တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိယာပိ၊ တိရစ္ဆာန်မိန်းမ၌လည်း။ တံ သိက္ခာပဒံ၊ ထို သိက္ခာပုဒ်ကို။ ပညတ္တံ၊ ပညတ်တော်မူအပ်သည်။ ဟောတိ-နနု၊ ဖြစ်သည်မဟုတ်ပါလော ဟု အနက်ပေးလေ။

မက္ကဋီ ဝတ္ထုကထာ နိဋ္ဌိတာ။

၄၃၀။ **ဝေသာလိကာတိ ဝေသာလိဝါသိနောဠ်-**

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား – ပေသာလိ ဝါသိနောဖြင့် ဝေသာလိကပုဒ်ကို "ဝေသာလိနိဝါသော **ဇေတသ္မိံ** ဝေ-သာလိကာ"၊ တနည်း "ဝေသာလိယံ ဝသန္တိတိ ဝေသာလိ-ကာ" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ကိကပစ္စည်း၏ နိဝါသအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ပစ္စယတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၃၁။ **ဝဇ္ဇီပုတ္တကာတိ- ဝဇ္ဇီရဋ္ဌေ ဝေသာလိယံ ကုလာနံ ပုတ္တာဠ်-**

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား–ဝဇ္ဇီရဋ္ဌေ(လ) ပုတ္တာဖြင့် ဝဇ္ဇီ-ပုတ္တကာဠ် ဝဇ္ဇီအရ – ဝဇ္ဇီဇနပုဒ် ဝဇ္ဇီတိုင်းနေ အမျိုးနှစ်ပါး တို့တွင် ဤဠ် ဝဇ္ဇီတိုင်း ဝေသာလီပြည်၌ နေကုန်သောအမျိုး တို့ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း "ဝဇ္ဇီနံ ပုတ္တာ ဝဇ္ဇီပုတ္တကာ" ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သမာသ်ပုဒ်အဆုံးဠ် က-လာသည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သမာသလိင်္ဂ်တ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၃၂။ (က) **ဉာတိဗျသနေနပီတိ ဇတ္ထ အသနံ ဗျသနံ ဝိက္ခေပေါ ဝိဒ္ဒံသနံ ဝိနာသောတိ သဗ္ဗမေတံ ဇကတ္ထံ။**

(ခ) **ဉာတိနံ ဗျသနံ ဉာတိဗျသနံဠ်-**

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား – (က) ဖြင့် အသန, ဗျသန, စသော ပုဒ်တို့သည် ပျက်စီးခြင်းဟူသော အနက်တူ ဟော စသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဉာတိဗျသနပုဒ်ကို ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂ်ထဆံဝဏ္ဏနာတည်း။သမ္ဗန္ဓဆဏ္ဏတွင်-ပဒဝိဂ္ဂဟ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဟိတသုခံ ဝိယသတိ ဝိဒ္ဒံသေတိတိ ဗျသနံ ဟု ဗျသနပုဒ်ကို ဝိဂြိုဟ်ပြု။

၄၃၃။ (က) ဖုဋ္ဌောဘိ အဓိပန္နော။
(ခ) ဘိက္ခုဟော။
(ဂ) သမန္နာဂတာတိ အတ္ထောဋ္ဌ-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-(က)ဖြင့် ဖုဋ္ဌောဋ္ဌ ဖုသဓာတ်၏ ဂတိအနက်ဟော၏ အဖြာ်ကို သိစေသည်။

ဒုတိယခေတ္တထ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် အဓိပန္နောဋ္ဌ အဓိပုဗ္ဗပဒဓာတ်၏ အဘိဘဝန အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ အဓိ၏ ဓာတ္ဌတ္ထဝိသေသက အဖြစ်ကိုဂင်း၊ နှ၏ တပစ္စည်း၏ ကာရိယအဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓေတ္တထ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂ်ထ္ထ ဒုတိယပစ္စယပဒသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ) ဖြင့် နှိပ်စက်အပ်၏ ဟူသည် တကွဖြစ်ခြင်းပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဖုဋ္ဌော၊ နှိပ်စက်အပ်ကုန်သည်။(သဒ္ဒတ္ထ) ဝါ၊ တကွဖြစ်ကုန်သည်။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ) ဤသို့ အဖွင့်ရှုလျှ အနက်ပေးလေ။

၄၃၄။ (က) နုမယံ ဘန္တေ အာနန္ဒ ပုဒ္ဓဂရုဟီနောတိ ဘန္တေ အာနန္ဒ မယံ နု ပုဒ္ဓံ ဂရုဟာမ။

(ခ) နု ပုဒ္ဓဿ ဒေါသံ ဒေမဉ္ဉ်-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-(က)ဖြင့် နုပုဒ်ကို ဂရုဟိနော ပုဒ်နှင့်စပ်၍ အနုကဲယောဇနာပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဆင်း။ဂရု-ဟိနော ဟူသော ကိတ်ပုဒ်ကို အာချာတ်ပုဒ်ပြုလုပ်သော် မယံ ဟူသော ကတ္တားအားလျော်စွာ အမှယောဂ ပဟုဝစနန္တဖြင့် ဂရုဟာမဟု ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဆင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ပုဒ္ဓဂရုဟာဟူသည် အသဗ္ဗညူ နှ ပုဒ္ဓါစသည်ဖြင့် ငါတို့ မပြောဆို၊ မကဲ့ရဲ့ပါဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၃၅။ (က) ပုဗ္ဗရတ္တာပရရတ္တန်္တိ ရတ္တိယာ ပုဗ္ဗံ ပုဗ္ဗရတ္တံ။
(ခ) ရတ္တိယာ အပရံ အပရရတ္တံ။
(ဂ) ပဌမယာမဉ္စ မဇ္ဈိမယာမဉ္စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၌-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က) ဖြင့် ရတ္တိနှင့် ပုဗ္ဗကို ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဆင်း၊ ရတ္တိပုဗ္ဗ ဟု ဆိုလိုလျက် ပုဒ်ရှေနောက်ပြန်၍ ရတ္တိဒ္ဝိဂုကို အပြု၍ ပုဗ္ဗရတ္တ ဟု နေသည်၏ အဖြစ်ကိုဆင်း သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ရတ္တိနှင့် အပရကို ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်တဲ့စပ်ရ မည်၏အဖြစ်ကိုဆင်း၊ရတ္တိ အပရ ဟု ဆိုလိုလျက် ပုဒ်ရှေနောက်

ပြန်၍ ရတ္တိ၌ ဣကိုအပြု၍-အပရရတ္တနေသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ)ဖြင့် ပုဗ္ဗရတ္တာပရရတ္တပုဒ်ကို "ပုဗ္ဗရတ္တဉ္စ အပရရတ္တဉ္စ ပုဗ္ဗရတ္တာပရရတ္တံ" ဟု ဒွန်သမာသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို ၎င်း၊ ပုဗ္ဗရတ္တအရ-ညဉ့်သုံးယာမ်တွင် ပဌမယာမ်ကို အပရရတ္တအရ ပစ္ဆိမယာမ်ကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

တနည်း-ပုဗ္ဗရတ္တာပရရတ္တာဟူသည် ညဉ့်၏ ပဌမယာမ်, ပစ္ဆိမယာမ်ပင် ဟည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ပုဗ္ဗရတ္တာပရရတ္တံ၊ ညဉ့်၏ပဌမယာမ် ပစ္ဆိမယာမ် ကာလ ပတ်လုံးဟု အဖွင့်ရှုရှိ အနက်ပေး။

မှတ်ချက်။ ။ဤ၌ မဇ္ဈိမယာမ်ကိုကား ရဟန်းတို့၏ ငိုက်မည်းခြင်း ပင်ပန်းခြင်းတို့ကို ပယ်ဖျောက်ခြင်း၏အရာပြစ်သော ကြောင့် မယူဟုမှတ်။

၄၃၆။ (က) ဗောဓိပက္ခိကာနန္တိ ဗောဓိဿ ပက္ခေ ဘဝါနံ။

(ခ) အရဟတ္တ မဂ္ဂ ဉာဏဿ ဥပကာရကာနန္တိ အတ္ထောဉ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-(က)ဖြင့် ဗောဓိပက္ခိကာနံ၌ ဗောဓိပက္ခိကပုဒ်ကို "ပက္ခေ ဘဝါ ပက္ခိကာ" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍

ဏိကပစ္စည်း၏ ဘဝအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ "ဗောဓိဿ ပက္ခိကာ ဗောဓိပက္ခိကာ" ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်ပြုရမည်၏အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

ပစ္စယတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဗောဓိပက္ခိကာနံ၌ ဗောဓိ အရ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ဗောဓိပက္ခိက အရ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်အား ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သော သတိပဋ္ဌာန် သမ္မပ္ပဓာန်, ဣဒ္ဓိပါဒ်, ဣန္ဒြေ, ဗိုလ်, ဗောဇ္ဈင်, မဂ္ဂင် တို့ကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဤ၌ ဗောဓိပုဒ်ကို အရာဌာနအားလျော်စွာ ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဉာသ်နည်းအရကောက်ပုံကား—

"စတ္တာရိ သစ္စာနိ ဗုဇ္ဈတိ ဇာနာတိ ဇေတနာတိ ဗောဓိ" ကရဏသာဓန–ဗုဓဓာတ် တပစ္စည်း။

ဗုဓဓာတ် ကတ္တုတ္ထကြိယာ၏အရကား သစ္စာလေးပါးကို သိတတ်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၏ ဥပါဒ်သည် မုချအားဖြင့်ရ၏။

ကရဏတ္ထကြိယာ၏ အရကား ပါရမီဉာဏ်, ဝိပဿနာဉာဏ်စသည်တို့၏ ပကတူပနိသျသတ္တိသည် ဖလူပစာအားဖြင့်ရ၏။

တပစ္စည်းအရကား ထိုမုချဥပစာတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော ဥပ္ပါဒဝန္တဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ရ၏။

၄၃၇။ ဘာဝနာနုယောဂန္တိ ဝစုနာနုယောဂံ ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား - ဝစုနာနုယောဂံဖြင့် အနေကတ္ထာ ဟိ ဓာတဝေါဟူသော ပစိဘာသာနှင့်အညီ ဘူဓာတ်ဟောနိုင်သော များစွာသော အနက်ဘို့တွင် ဤ၌ ဘူဓာတ်သည် ဝစုန အနက်ဟောဏ်အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတ္ဌတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၃၈။ အဌာနမေတံ အနဝကာသောတိ ဥဘယမွေတံ ကာရဏပဋိကွေပဝစနံ ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား – ဥဘယမွေတံ ကာရဏပဋိကွေပဝစနံဖြင့် ဤ၌ ဌာနသဒ္ဒါ အနဝကာသသဒ္ဒါတို့သည် အကြောင်းဟောဏ် အဖြစ်ကိုရင်း၊ တနည်း "တိဋ္ဌတိ ဧတ္ထာတိ ဌာနံ၊ အဝကသတိ ပတိဋ္ဌာတိ ဧတ္ထာတိ အဝကာသော" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဌာနအရ အဝကာသအရ အကြောင်းကရဏကို ကောက်ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ အဌာနသဒ္ဒါ, အနဝကာသသဒ္ဒါနှစ်ခုအပေါင်းသည် အကြောင်းကို ပယ်မြစ်သောသဒ္ဒါ၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

နာမလိပ်တ္ထ၊ တနည်း-အဘိဓေယျတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၃၉။ ယံ တထာဂတောတိ ယေန တထာဂတောဌ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား - ယေန တထာဂတောဖြင့် ဤ၌ ယံကား သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်မဟုတ် ကာရဏတ္ထ ဝါစကနိပါတ်

၏အဖြစ်ကို၎င်း၊ ယင်းနိပါတ်နောင် တတိယာ ဝိဘတ်ကျေသည်၏အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂပဒတ္ထ ဝိဘတ္တိပဒသံဝဏ္ဏနာတည်း။

တနည်း–ယံ၌ ပဌမာဝိဘတ်သည် ကာရဏ အနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဝိဘတျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ရှေနည်း၌ ယံသဒ္ဒါကား ကာရဏတ္ထနိပါတ်၊ ယင်းနောင် တတိယာ ဝိဘတ်ကျေသည်။ နောက်နည်း၌ ယံသဒ္ဒါကား သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်၊ယင်းနောင် ပဌမာဝိဘတ် ကာရဏအနက်၌ သက်သည်ဟု အထူးမှတ်။

ဝဇ္ဇိပုတ္တကဝတ္ထု အနုပညတ္တိကထာ နိဋ္ဌိတာ။

၄၄၀။ **ယော ပနာတိ ဝိဘဇိတဗ္ဗပဒံ ၌–**

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား–ဝိဘဇိတဗ္ဗပဒံ ဖြင့် ယော ပနဘိက္ခု၌ ယော ပနသဒ္ဒါ၏ ခွဲဝေအပ်သော ပုဒ်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၄၁။ **ယော ယာဒိသောတိအာဒီနိ တဿ ဝိဘဇနပဒါနိ၌—**

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား–တဿ ဝိဘဇနပဒါနိဖြင့် ယော ယာဒိသော အစရှိသောပုဒ်တို့သည် ထို ယော ပနပုဒ်၏ ဝါပုဒ်ကို ခွဲဝေကြောင်းဖြစ်သော၊ ဝါ-ခွဲဝေထားသော ပုဒ်တို့၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၄၂။ (က) ယော ပနာတိ ယော။
(ခ) ယော ကောစိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိဒ္ဓ်—

အာဘေဝ်သံဝဏ္ဏနာကာဒး- (က) ဖြင့် ယော ပနဒ္ဓ် ပန နိုပါတ်၏ အနတ္ထက ပဒါလက််ဝရ, ပဒပူရဏ အဖြစ်ကို သစေသည်။

နိုပါတလိုဂ််တ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ယော ပနဒ္ဓ် ယောသဒ္ဒါသည် ယော ကောစိ အနက်ရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝါ-တစုံတခုဖြင့် မမှတ်အပ်သော အနိယမအနက်ရှိသည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သဗ္ဗနာမလိုဂ််တ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၄၃။ ယာဒိသောတိ လိုဂ််ဝသေန ယာဒိသော ဝါ တာဒိသော ဝါ ဟောတု။

(ခ) ဒိသော ဝါ ရသော ဝါ ကာဠော ဝါ သြဒါတော ဝါ မဂ်ုရစ္ဆဝိ ဝါ ကိသော ဝါ ထူလော ဝါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိဒ္ဓ်—

အာဘေဝ်သံဝဏ္ဏနာကာဒး- (က) ဖြင့် ယာဒိသောသဒ္ဒါ၏ အဝိညာတအာဒးဖြင့် အနိယမအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

နာမလိုဂ််တ္ထ အာဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် လိုဂ််အရသရုပ်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အာဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယာဒိသောပုဒ်ဝိဂ္ဂဟပြုပုံကာဒး- “ယော ဝိယ ဒိဿတီတိ ယာဒိသော” ဟု ကမ္မသာဓနပြုလေ။

၄၄၄။ (က) **ယထာ ယုတ္တောတိ** ယောဂဝသေန ယေန ဝါ တေန ဝါ ယုတ္တော ဟောတု။

(ခ) နဝကမ္မယုတ္တော ဝါ ဥဒ္ဒေသယုတ္တော ဝါ ဝါသဓုရ-ယုတ္တော ဝါတိ အတ္ထော ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား (က)ဖြင့် ယထာ ယုတ္တော၌—ယထာသဒ္ဒါ၏, ယံသဒ္ဒါ အနက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း၊ ယုတ္တပုဒ်နှင့် "ယေန ယုတ္တော ယထာယုတ္တော" ဟု အဗျယီ-ဘောသမာသ်ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း၊ ဟောတု-ဟု ပါဌ-သေသကြိယာထည့်စပ်၍ အနက်ယောဇနာရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုင်း၊ ထိုယှဉ်ခြင်းသည်လည်း လုံ့လနှင့် ဝါ အမှုနှင့် ယှဉ်၏ ဟူသောအဓပ္ပါယ်ကိုဂုင်း သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ)ဖြင့် ယထာယုတ္တ၏ သရုပ်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝါ-ယထာ-ယုတ္တအရ နဝကမ္မယုတ္တ စသည်ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ယထာယုတ္တော၊ အကြင်သို့သော လုံ့လအမှုနှင့်ယှဉ်သော ရဟန်းသည်။ ဝါ- အမှတ်မရှိသောအမှုနှင့်။ ဝါ- မြင်မြင်ဝါးဝါး သောအမှုနှင့်။ ဝါ- ဟူးဟူးငြားငြားသော အမှုနှင့်ယှဉ်သော ရဟန်းသည်။ ဟောတု၊ ဖြစ်စေဟု အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေး။

မှတ်ချက်။ ။ဤ၌ ယံသဒ္ဒါ၏ အနက်ဟူသည် အနိယမအနက်ကို ဆိုလိုသည်ဟု မှတ်။

၄၄၅။ (က) ဘိက္ခုတိတိ ဘိက္ခုကော၊
(ခ) လဘန္တော ဝါ အလဘန္တော ဝါ အဓိယာယ ယာစနာယ ယာစတိတိ ဗာဇ္ဈော ဒ္ဒ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား -(က)ဖြင့် ဘိက္ခုကော ဒ္ဒ် ဘိက္ခုစာတ်၏အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ကျုပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓနတ်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ဝစနယောတုပေါဟာရ၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

ဒုတိယခေတုပဒ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

သံဝဏ္ဏနာ ဒုကတ္ထင် အဘိဓာနုတ္ထ၊ သမ္ဗန္ဓဆကတ္ထင် ပဒဝိဂ္ဂဟသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ)ဖြင့် ဘိက္ခုတိဒ္ဒ် သဒ္ဒ်ခေါ် ယာစန အနက်ယော၏ အဖြင့်ကိုဂုဏ်း၊ ဤဒ္ဒ် ကောင်းပြီးသည်ဖြစ်၍ ကြဲပါစသည်ဖြင့် ဆိုခဲ့ကောင်းသည်မဟုတ်။ ရှေးသဖြစ်ဝေ မရသည်ဖြစ်စေ အရိယာတို့၏ တောင်းခြင်းဖြင့် ကောင်း၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။

ဓာတ္ထတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဤဒ္ဒ် ရှေးသာတို့၏ တောင်းခြင်း ဟူသည် အလိုရှိသော ဝတ္ထုပစ္စည်းကို ရည်သန့်၍ ရပ်ခြင်းပင်ဟု မှတ်။

၄၄၆။ အဂ္ဃဖဿာဝဏ္ဏဘေဒေန ဘိန္နံ ပဋ္ဌံ ဓာရေတိတိ ဘိန္နပဋ္ဌဓရော ဒ္ဒ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား - အဂ္ဃ (လ) ဓာရေတိတိဖြင့် ဘိန္နပဋ္ဌဓရော ဒ္ဒ် ဘိန္နသဒ္ဒါ။ပပဒ- ပဋ္ဌသဒ္ဒါ။ပ ပဒ- ဓရေ၏

အဖြစ်ကို၎င်း၊ အပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ ဤ၌ ဘိန္နအရ အဘိုးအားဖြင့် ပျက်ခြင်း အတ္တေအားဖြင့် ပျက်ခြင်း-အဆင်းအားဖြင့် ပျက်ခြင်းကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတုပဒ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၄၇။ (က) သမညာယာတိ ပညတ္တိယာ။

(ခ) ဝေါဟာရေနာတိ အတ္ထောဒ်—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား- (က) ဖြင့် သမညသဒ္ဒါသည် နာမပညတ်အနက်ကို ဟောသည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ပညတ္တိယာ၌ ပညတ္တိသဒ္ဒါသည် ခေါ်ဝေါ်ခြင်း ဝေါဟာရအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ ယာ၏ တတိယာ ဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ၊ ဝါ-နာမလိင်္ဂတ္ထ ဝိဘတ္တိပဒသံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဂဏ္ဌိ၌ကား-"သမ္မာ သမံ ဝါ အာဇာနိယတိ တောယာ-တိ သာမညာ"ကရဏသာဓန နာမပညတ်ရ၏ဟု ဝိဂ္ဂ-ဟပြုရကား သာမညာဟု ပုဒ်ရှိစေလို၏၊ ဤပါဋ္ဌိတော် အဋ္ဌကထာ ယောဇနာနိသျတို့၌ကား-သမညာဟု ရှိ၏။

၄၄၈။ (က) သာရောတိ တေဟိယေဝ သီလသာရာဒီဟိ သမန္နာဂတတ္တာ။

နီလသမန္နာဂမေန နီလော ပဋော ဝိယ သာရော ဘိက္ခူတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

(ခ) ဝိဂတကိလေသဖေဂ္ဂုဘာဝတော ဝါ ခီဏာသဝေါ ဝ သာရောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား (က) ဖြင့် ဤ၌ သာရသဒ္ဒါ၏ သီလစသောအမြတ်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ တနည်း- အနှစ်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ "သာရေဟိ သီလာဒီဟိ သမန္နာဂ-တောတိ သာရော" ဝါ- 'သာရော အဿ အတ္ထီတိ သာရော' ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဏပစ္စည်း၏ သမန္နာဂတ အနက်၊ ဝါ-အဿ-တ္ထိ အနက်၌ သက်သည်အဖြစ်ကိုဋင်း၊ကလျာဏပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဥပစာအားဖြင့် သာရော ဘိက္ခုမည်သည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

နာမလိင်္ဂတ္ထ ပစ္စယတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ ဤ၌ ဥပစာဟူသည် ဂုဏူပစာဘည်း၊ နည်းအားဖြင့် အဝိနာဘာဝနည်းဟု မှတ်။

(ခ) ဖြင့် နယန္တရဇောတက၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ သာရော ဘိက္ခုအရ - ခီဏာသဝပုဂ္ဂိုလ်ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ သာရောဘိက္ခုမည်ခြင်းအကြောင်းကိုဋင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ထိုဝါကျ၏ ပိဏ္ဍတ္ထအဓိပ္ပါယ်ကား-(က) ကလျာဏပုထုဇဉ်သည် ဥပစာအားဖြင့် သာရောဘိက္ခုမည်၏ ဟူလို။

(ခ) မုချအားဖြင့်ကား ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သာလျှင် သာ-ရောဘိက္ခုမည်၏ ဟူလို။

၄၄၉။ (က) ဥပသမ္ပန္နော နာမ ဥပရိဘာဝံ သမာပန္နော။
(ခ) ပတ္တောတိ အတ္ထော ဒ္ဝေ—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-(က) ဖြင့် ဥပသမ္ပန္နော၌ ဥပ၏ ဥပရိဘာဝအနက်, သံ၏ သမ္မာ အနက်ဟော အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဥပင်္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် သမာပန္နော၌ ပဒဓာတ်၏ ဂတိအနက်, နှင့် တပစ္စည်း၏ ကာရိယအဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဒုတိယာတ္ထတ္ထ ဒုတိယပစ္စယပဒသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၅၀။ (က) အဓိသီလသိက္ခာတိ အဓိကံ ဥတ္တမံ သီလန္တိ အဓိသီလ။

(ခ) အဓိသီလဉ္စ တံ သိက္ခိတဗ္ဗတာ သိက္ခာ စာတိ အဓိသီလသိက္ခာ။

(ဂ) ဧသ နယော အဓိစိတ္တ အဓိပညာသိက္ခာသုဒ္ဒ—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား (က) ဖြင့် အဓိသီလ သိက္ခာဒ္ဒ အဓိ၏ အဓိကအနက်၊ အဓိကဟူသည် အမြတ်ပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဆင်း၊ သီလနှင့် "အဓိကဉ္စ တံ သီလဉ္စာတိ အဓိသီလံ" ဟု ကမ္မဓာရည်းတဲ့ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဆင်း သိစေသည်။

ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် သိက္ခာ၌ အပစ္စည်း၏ ကမ္မသာဓန၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ အဓိသီလသိက္ခာကို ကမ္မဓာရည်း တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်။

ဒုတိယပစ္စယတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ) ဖြင့် အဓိစိတ္တသိက္ခာ, အဓိပညာ သိက္ခာပုဒ်တို့၌လည်း အဓိသီလသိက္ခာပုဒ်နှင့်အဘူ ကမ္မဓာရည်း သမာသ်နှစ်ချက် တွဲစပ်ရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာဘည်း။

၄၅၁။ **ယာယံ အဓိသီလသိက္ခာ**တိ ယာ အယံ ပါတိမောက္ခသီလသင်္ခါဘာ အဓိသီလသိက္ခာ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- ယာ အယံ (လ) သိက္ခာဖြင့် ယာယံကို ယာ အယံဟု ပဒစ္ဆေဒပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ အယံ၏အစွဲ အဓိသီလ သိက္ခာကို စွဲရမည်၏ အဖြစ်ကို၎င်း၊ အဓိသီလအရ ပါတိမောက္ခသံဝရ သီလကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကို၎င်း သိစေသည်။

သန္ဓိလိင်္ဂပဒ သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၅၂။ (က) **တေံ သာဇီဝံ** နာမာတိ တေံ သဗ္ဗမ္ပိ ဘဂဝတာ ဝိနယေ ဌပိတံ သိက္ခာပဒံ။

(ခ) ယသ္မာ တ္ထေ နာနာဒေသ ဇာတိဂေါတ္တာဒိ ဘေဒဘိန္နာ ဘိက္ခူ၊ သဟ ဇီဝန္တိ ကေဇီဝိကာ သဘာဂဇီဝိကာ သဘာဂဝုတ္တိနော ဟောန္တိ၊ တသ္မာ "သာဇီဝ" နွိ ဝုစ္စတိ၌—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား- (က) ဖြင့် တေံ၏အစ္ဆဲကို အလုံးစုံသော ဝိနည်းပိဋကတ်၌ ထားအပ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို စ္ဆဲရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ)ဖြင့် သာဇီဝ်၌ သ၏သဟသဒ္ဒါ၏ ကာရိယ၏အဖြစ်ကိုရင်း၊ သဟရှေး အာရှေးရှိသော ဇီဝဓာတ်၏အဖြစ်ကိုရင်း၊ အာ၏ဓာတ္ဆတ္ထာနုဝတ္တက, အပစ္စည်း၏ အဓိကရဏသာဓန အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဇီဝဓာတ်၏ ကတ္တားကို နာနာ(လ) ဘိန္နာဟူသော ဝိသေသနနှင့်တက္ဆ ဘိက္ခူ-ဟု ထည့်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ သဟသဒ္ဒါ၏ ကေအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ကေသဒ္ဒါ၏ သဘာဂ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဇီဝိကသဒ္ဒါ၏ ဝုတ္တိအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂပဒ ဒုတိယခာတုပဒ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ ဘာဝတ္ထ နိပါတလိင်္ဂတ္ထ သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထ နာမလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်ရှု၍ သာဇီဝပုဒ် ဝိဂ္ဂဟပြုပုံကား "သဟ အာဇီဝန္တိတ္ထေ ဘိက္ခူတိ သာဇီဝံ" အဓိကရဏသာဓန သိက္ခာပုဒ် အလုံးရ၏။

သာဇီဝပဒဘာဇနီယံ နိဋ္ဌိတံ။

၄၅၃။ **သိက္ခံ အပစ္စက္ခာယ ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတ္ဘာတိ** သိက္ခဥ အပ္ပဋိက္ခိပိတ္ဘာ ဒုဗ္ဗလဘာဝဥ အပ္ပကာသေတ္ဘာ၌-

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား- သိက္ခဥ အပ္ပဋိက္ခိပိတ္ဘာဖြင့် အပ္ပစ္စက္ခာယ ပတိပုဗ္ဗ ခါဓာတ်၏၊ ဝါ- အက္ခဓာတ်၏ ကထန

အနက်ဟောမဟုတ်၊ ပဋိက္ခေပ အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ ပဋိ၏ ဓာတ္ထတ္ထဗာဓကာ၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ ယ၏ နာမ်ဝိဘတ်၏ ကာရိယဖဟုတ်၊ တ္ထာပစ္စည်း၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုဎင်း ဝိ သစေသည်။

ဒုတိယခာတ္ထတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဒုတိယပစ္စယပဒသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဒုဗ္ဘလဘာဝဥ္စ အပ္ပကာသေတ္ထာဖြင့် ဒုဗ္ဘလံပုဒ်ကို "ဒုဗ္ဘလဿ ဘာဝေါ ဒုဗ္ဘလ္လံ" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ကျပစ္စည်း၏ ဘာဝတဒ္ဓိတ်၌ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ အနာဝိကတ္ထာ၌ အာရွေးဝိရွေးရှိသော ကရဓာတ်၏ ပကာသနတ္ထ ဝါစက၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ အာ၏ ဓာဟ္ထတ္ထဗာဓက၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ ဝိ၏ ပဒပူရဏ ဓာတ္ထာနုဘုတ္တက၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ သိက္ခာ ဒုဗ္ဘလဘာဝဥ္စ တို့၌ စ နှစ်လုံးတို့ဖြင့် အာဘ္ဆပူရဏ၏ အဖြစ်ကိုဎင်း သိစေသည်။

ပစ္စယတ္ထ ဒုတိယခာတ္ထတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်အားလျော်စွာ အနက်ပေးပုံကား–သိက္ခာ၊ အဓိသီလ သိက္ခာကိုလည်း။ အပ္ပဓက္ခာယ၊ မပယ်ဦးမူ၍။ ဒုဗ္ဘလ္လာ၊ သိက္ခာပုဒ်အားနည်းသည်၏ အဖြစ်ကိုလည်း။ အနာဝိကတ္ထာ၊ ထင်စွာမပြဦးမူ၍ဟု ပေးလေ။

မှတ်ချက်။ ။ဤ၌ အတ္ထပူရဏဟူသည် သိက္ခာ ဥဒုဗ္ဘလ္လာဥဟု ယှဉ်စပ်၍ အနက်ပေးခြင်းတည်းဟု မှတ်။

ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတ္ဓာပုဒ်ကား အဘေဒ - ဘေဒူပစာ ဥက္ကဋ္ဌနည်းတည်း။

တင်ပုံဆိုရိုးကား ဤ၌ ဒုဗ္ဗလျံ အနာဝိကတ္ဓာ သဒ္ဒါသည် သိက္ခာကို မစ္ဆန့်ဟူသော ရှေပုဒ်၏ အနက်ကိုပင် ဟောရကား- အနက်မပြားဘဲကို ပြားသကဲ့သို့ ခေါ်ဝေါ် ခြင်းကြောင့် အဘေဒ-ဘေဒူပစာသဒ္ဒါမည်၏။

၄၅၄။ ကထန္တိ ကေန အာကာရေန၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား — ကေန အာကာရေနဖြင့် "ကေန ပကာရေန ကထံ" တနည်း "ကေန အာကာရေန ကထံ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ထံပစ္စည်း၏ အာကာရ အနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ ယင်းနောင် တကိယာဝိဘတ် ကျေသည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

တဒ္ဓိတ်ပစ္စည်း၏ အနက် နာမ်ဝိဘတ်တို့ကို ဖွင့်ပြ သောကြောင့် ပစ္စယတ္ထ ဝိဘတ္တိပဒသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ကထံ၊ အဘယ်သို့သော အခြင်းအရာဖြင့်။ ဝါ၊ အဘယ်သို့သောအပြားဖြင့်-ဟု အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေးလေ။

မှတ်ချက်။ ။ကထံ ကေန အာကာရေန၊ အဘယ်သို့သောအခြင်း အရာဖြင့်-ဟု နိသျဆရာများ အနက်ပေးကြသည်ကား ဤ၌ ထံပစ္စည်း အာကာရတ္ထဟု သိအောင်သာ သံဝဏ္ဏနာပါဌ်နှင့် ဘွဲ့ဖက်၍ အနက်သမ္ဗန်ကြသည်။ အမှန်ကား သံဝဏ္ဏနာပါဌ် ထည့်စွက်ရန်မလိုဟု မှတ်။

၄၅၅။ ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မဥာတိ ဒုဗ္ဗလျဿ အာဝိကမ္မဥ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား — ဒုဗ္ဗလျဿ အာဝိကမ္မဥဖြင့် ဒုဗ္ဗလျနှင့် အာဝိကမ္မပုဒ်ကို ကမ္မတ္ထဆဋ္ဌီ တပ္ပုရိသ်သမာသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

တပ္ပုရိသ်သမာသ်၏ အနက်ကို ဖွင့်ပြ သောကြောင့် သမာသလိင်္ဂတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၅၆။ ဣဓာတိ ဣမသ္မိံ သာသနေ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—ဣမသ္မိံ သာသနေဖြင့် ဣဓ၌ ဣ၏ ဣမသဒ္ဒါ၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ယင်းဣမသဒ္ဒါ ဖြင့် သာသနာကို စွဲရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ပေစ္စည်း၏ သတ္တမီ အနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်ကိုရင်း၊ သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်၏ အနက်ကိုရင်း၊ နာမ်ဝိဘတ်၏ အနက်ကိုရင်း ဖွင့်ပြသောကြောင့် သဗ္ဗနာမလိင်္ဂပဒ သဗ္ဗနာမလိင်္ဂတ္ထနှစ်ပါးပေါင်း သဗ္ဗနာမလိင်္ဂပဒတ္ထဝိဘတျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၅၇။ (က) ဥက္ကဏ္ဌိတောတိ အနဘိရတိယာ ဣမသ္မိံ သာသနေ ကိစ္ဆဇီဝိကပ္ပတ္တော။

(ခ) အထ ဝါ အဇ္ဇ ယာမိ,သ္မေ ယာမိ,ဣတော ယာမိ,ဇတ္ထ ယာမိတိ ဥဒ္ဓံ ကဏ္ဌံ ကတ္ဝာ ဝိဟရမာနော။

(ဂ) ဝိက္ခိတ္တော အနေကဂ္ဂေါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား — (က)ဖြင့် ဥက္ကဏ္ဌိတောဉ် ဥက္ကဏ္ဌ- ဣတ နှစ်ပုဒ်ရှိရာ ဥပုဗ္ဗ ကဋ္ဌဓာတ်၏ ကိစ္ဆဇီဝိက အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဥ၏ ဓာတ္ဒတ္ထာနုဝတ္ထက၏

အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဣတောဉ်-ဣဓာတ်၏ ဂတိအနက် ဟောဏ် အဖြစ်ကိုရင်း၊ "ဥက္ကဏ္ဌံ ဣတော ဂတော ပတ္တောတိ ဥက္ကဏ္ဌိ-တော"ဟု ဒုတိယာတပ္ပုရိသ် တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဤဉ် ကိစ္စဇီဝိကပတ္တသည် လာတ်ပူဇော်သက္ကာ အာဟာရစသည် နည်းပါးသောကြောင့် ဖြစ်သည်မဟုတ်။ မမ္မေလျော်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း၊ ယင်းမမ္မေလျော်ခြင်းသည် လူ့တောင်ဉ် မမ္မေလျော်ခြင်း မဟုတ်၊ သာသနာတော်ဉ် မမ္မေလျော်ခြင်း၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတ္ဌက္ဌ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂ ဒုတိယဓာတ္ဌတ္ထ သမာသလိင်္ဂ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဤအဖွင့်အရ ဥက္ကဏ္ဌိတပုဒ် ဝိဂ္ဂဟပြုပုံကား—"ဥက္ကဏ္ဌနံ ဥက္ကဏ္ဌာ" ဘာဝသာဓန၊ ဆင်းရဲငြိုငြင်သော အသက်မွေးခြင်း ရ၏။ "ဥက္ကဏ္ဌံ ဣတော ဥက္ကဏ္ဌိတော" ဒုတိယာတပ္ပုရိသ်၊ ဆင်းရဲငြိုငြင်သော အသက်မွေးခြင်းသို့ ရောက်သောရဟန်း ရ၏။

(ခ) ဖြင့် နယန္တရဇော်တက၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဥက္ကဏ္ဌိ-တောဉ် ဥ၏ ဥဒ္ဓံအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ "ဥဒ္ဓံ ဂတော ကဏ္ဌော ဧတိဿာတိ ဥက္ကဏ္ဌာ"ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိ ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ "ဥက္ကဏ္ဌံ အနတိရတိ ဣတောတိ ဥက္ကဏ္ဌိ-တော"ဟု ဒုတိယာတပ္ပုရိသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ခြံဉ် လှောင်၍ထားအပ်သော နွားအပေါင်းသည် ခရီးကို တမော့မော့မျော်လျက် ရှာသကဲ့သို့ ရှာသော မမ္မေလျော်ခြင်းသည်

ဥက္ကဏ္ဌမည်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း၊ မမ္ဒေလျော်ခြင်းဖြင့် နှိပ်စက်ပျံ့လွင့်သော စိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ ဥက္ခောင်းကိုခါလျက် မျက်နှာကိုမော့၍ ထိုထိုအရပ်ကိုကြည့်လျက် လှည့်လည် နေရှာသော ရဟန်းသည် ဥက္ကဏ္ဌိတ မည်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ် ကိုရင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိဂ်တ္ထ သမာသလိဂ်တ္ထ သမာသလိဂ်တ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ) ဝိကျိတ္တောဖြင့် ဥက္ကဏ္ဌိတဟူသည် ပျံ့လွင့်သော စိတ်ရှိခြင်းပင်ကည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို- အနေကဂ္ဂေါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိဖြင့် ပျံ့လွင့်သောစိတ်ရှိ၏ ဟူသည် များသော အာရုံ ရှိခြင်းပင်ကည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၅၈။ အနတိရတောတိ သာသနေ အတိရတိဝိရဟိ-
တောဒ္ဓ—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— သာသနေ(လ)ဟိဟောဖြင့် အနတိရတောဒ္ဓ နနိပါတ်၏ ဝိရဟအနက်ဟော၏ အဖြစ် ကိုရင်း၊ "နတ္ထိ အတိ တော အဿာတိ အနတိရတော"ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ မ္ဒေလျော်ခြင်း ကင်း၏ ဟူသည် လူ့အဖြစ်၌ မ္ဒေလျော်ခြင်း ကင်းသည် မဟုတ်၊ သာသနာတော်၌ မ္ဒေလျော်ခြင်း ကင်း၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ် ကိုရင်း သိစေသည်။

နိပါတလိဂ်တ္ထ သမာသလိဂ်တ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၅၉။ သာမညာ စဝိတုကာမောတိ သမဏဘာဝတော အပဂန္တုကာမောဒ္ဒ—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား — သမဏ ဘာဝတောဖြင့် သာမညာဒ္ဒ "သမဏဿ ဘာဝေါ သာမည်" ပြုရှိ ဏျပစ္စည်း ဘာဝတဒ္ဓိတ်ဒ္ဒ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်၊ အာ၏ ပဥ္စမီဝိဘတ် ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ အပဂန္တုကာမောဖြင့် စဝိတုကာ-မောဒ္ဒ စုဓာတ်၏ အပဂမန အနက်ဟောအဖြစ်ကို၊ ဝါ-စဝန အနက်ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ပစ္စယတ္ထ ဝိဘတ္တိပဒ ဒုတိယဓာတ္ဒတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၆၀။ (က) ဘိက္ခုဘာဝန္တိ ဘိက္ခုဘာဝေန။
(ခ) တေန ဝါ ဘိက္ခုဘာဝေနဒ္ဒ—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား — (က)ဖြင့် ဘိက္ခုဘာဝံဒ္ဒ ဒုတိယာဝိဘတ်၏ ကရိုဏ်းအနက်ဒ္ဒ သက်သည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဝိဘတျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ)ဖြင့် နယန္တရဇောတက၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဘိက္ခု-ဘာဝံဒ္ဒ ဒုတိယာဝိဘတ်၏ ကတ္တားအနက်ဒ္ဒ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဝိဘတျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၆၁။ (က) ဝေမ္ပိတိ ဥပရိမတ္ထသမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော ပိကာ-ရော။

(ခ) ဝေမ္ပိ ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္ပဥ္ဇေဝ ဟောတိ သိက္ခာ စ အပစ္စက္ခတာ အညထာပိ့ဒ္ဒ—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-(က)ဖြင့် ဝေမ္ပိ၌ ပိသဒ္ဒါသည် အထက်၌ ဆိုလတံ့သော အနက်ကို ပေါင်းခြင်း အနက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ပေါင်းပုံ အခြင်းအရာဟု ဆိုအပ်သော သမ္ပိဏ္ဍနာကာရ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

တနည်း (ခ) ဝေမ္ပိ(လ)ကျွတာဖြင့်- သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထဖြစ်ပုံကို အညထာပိဖြင့် သမ္ပိဏ္ဍိဘဗ္ဗတ္ထ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ပစ္စက္ခာနဝိဘင်္ဂ နိဋ္ဌိတံ။

၄၆၂။ ဥဘိန္နံ ရတ္တာနံ သာရတ္တာနံ အဝဿုတာနံ ပရိယုဋ္ဌိတာနံ ဥဘိန္နံ သဒိသာနံ ဓမ္မောတိ တံကာရဏာ ဝုစ္စတိ မေထုနဓမ္မောတိ၌-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-သဒိသာနံ ဓမ္မောဖြင့် မေထုနသဒ္ဒါသည် သဒိသသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ "မေထုနာနံ သဒိသာနံ ဓမ္မော မေထုနဓမ္မော" ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ် ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ရတ္တာနံ(လ)ဋ္ဌိတာနံတို့ဖြင့် တူပုံ အခြင်းအရာ၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

တနည်းကား- ဥဘိန့် ရတ္တာနံစသော ပါဌ်တို့ဖြင့် မေထုန သဒ္ဒါသည် ဥဘယသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ "မေထုနာနံ ဥဘိန့် ဓမ္မော မေထုနဓမ္မော" ဟု ဆဋ္ဌိထပ္ပုဒ်ရိသ်ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဤကား-ဝိမတိ။

တနည်းကား–ဥဘိန့် ရတ္တာနံ စသောပါဌ်တို့ဖြင့် "မိထုနာနံ ဣဒံ မေထုနံ" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဏပစ္စည်း၏ ဣဒံအနက်၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း "မေထုနမေဝ ဓမ္မော မေထုနဓမ္မော" ဟု ကမ္မဓာရည်း သမာသ်ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

ပစ္စယျတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဤကား-သာရတ္ထ။

မေထုနဓမ္မာ၊ နှစ်ယောက် နှစ်ယောက်ကုန်သော တပ်ခြင်းတူကုန်သောသူတို့၏ အကျင့်။ ဝါ၊ ရာဂဖြင့် နှိပ်စက်အပ်ကုန်သော သူတို့၏ ဥစ္စာသည်ပင် အကျင့်။ဤသို့အဖွင့်အားလျော်စွာ အနက်ပေးလေ၊ မိထုနပုဒ် ဝိဂ္ဂဟပြု၍အရကောက်ပုံကား "ရာဂေန မိထိယန္တိ ပရိယုဋ္ဌိယန္တီတိ မိတုနာ" ကမ္မသာဓန မိထဓာတ် ဥနပစ္စည်း။

မိထဓာတ် ကတ္တုတ္ထ ကြိယာအရကား – ကိလေသာတို့၏ ဥပါဒ်သည်၊ ဝါ- ရာဂ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချအားဖြင့်ရ၏၊ကမ္မတ္ထကြိယာအရကား မိန်းမသည် ယောကျ်ားအား၊ယောကျ်ားသည် မိန်းမအား အချင်းချင်းတို့၏ အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိသည် ဖလူပစာအားဖြင့် ရ၏။ ဥနပစ္စည်းအရ

ကား-ထိုမုခ္ဂ ဥပစာတို့ဖြင့် မှတ်အပ်သော ထုဂဖြင့် နှိပ်စက်အပ်ကုန်သော ယောကျ်ား မိန်းမတို့ဂေါ်။

၄၆၃။ အန္ဓမသော်တိ သပ္ပဒ္ဓိမေနုပရိဗ္ဗာဇနဒုဿီ-

အာဘော်သံဇ္ဈာနဝကား- သဒ္ဒဒ္ဓိမေန ပရိဗ္ဗာဇနဒုဿီ အန္ဓိမသော်ဟု ဆိုလိုလျက် သောဒါဒေသအယ္ယဉ် ဤကိုအပြဉ်၌ အန္ဓမသော်ဟု ဆိုသည်၏ အပြုံကိုဂင်း၊ ဤဉ် အန္ဓိမဟူသည် အဆုံးအပိုင်းအခြားပင်တည်း ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ဂင်း၊ တနည်း- ဤဉ် အန္ဓိမသော်ဒါသည် ပရိဗ္ဗာဇအနက်ဟောင်း အပြုံကိုဂင်း၊ သော်၏ နာဥ်ဟတ်၏ ကာရိယ၏ အပြုံကိုဂင်း၊ အန္ဓသဒ္ဒါ၏ သဟပ္ပဒ္ဓါဂေါ်၏ အပြုံကိုဂင်း သိဂေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ၊ တနည်း- အဘိဓေယျတ္ထ ဝိဘတ္တိယဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၆၄။ ပဂေဝ မနုဿိတ္ထိယာတိ ပဌမတာဒုံ မနုဿဇာတိ-ကာယ ဂ္ဂတ္ထိယာ ဒ္ဒါ-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—ပဌမတာဒုံဖြင့် ပဂေဝနိပါတ်၏ ပဌမတရ အနက်ဟောင်၏ အပြုံကို၊ မနုဿဇာတိကာယ ဂ္ဂတ္ထိယာဖြင့် မနုဿိတ္ထိအရ လူဧယာင်ဆောင်သော နဂါးမစသည်ကို မယူရ၊ လူဇာတ်ဖြစ်သော ဂ္ဂတ္ထိကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ မနုဿန္ဒင့် ဂ္ဂတ္ထိပုဒ်ကို ကမ္မဓာရည်းသမာသ်တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

နိပါတလိင်္ဂတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၆၅။ (က) တိရစ္ဆာနကတာယပိတိ ပဋိသန္ဓိဝသေန တိရစ္ဆာနေသု ဂတာယပိ။

(ခ) ပါရာဇိကဝတ္ထုဘူတာ ဧဝ စေတ္ထ တိရစ္ဆာနကတိတ္ထိ အိရစ္ဆာနကတာတိ ဂဟေတဗ္ဗာ ဒ္ဝေ—

အာဘေဝ်ယံသဒ္ဒန္တရကား—(က)ဖြင့် တိရစ္ဆာနနှင့် ပတ်သက်သော ပုဒ်ကို သတ္တမီတပ္ပုရိသ်အဖြစ်ကိုဆင်း၊ တိရစ္ဆာန်ဘို့၌ ဖြစ်၏ ဟူသည် အသင်္ခ်ာန်တူသောအားဖြင့် ဖြစ်သည် မဟုတ် ပဋိသန္ဓေနေသောအားဖြင့် ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကိုဆင်း သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထသဒ်ဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် တိရစ္ဆာနကတာ အရ ပဝေသန ပဟာနကာလ၌ ပါရာဇိကဝတ္ထု ဖြစ်ကောင်းသော တိရစ္ဆာန် ဃောကျား မိန်းမဘို့ကို ယူရမည်အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၆၆။ (က) ပါရာဇိကော တိ ပရာဇိတော၊ ပရာဇယံ အာပန္နော။

(ခ) အယဉ္စိ ပါရာဇိကသဒ္ဒေါ သိက္ခာပဒါပတ္တိပဟ္ဂ-လေသု စတ္တာတ။

(ဂ) တတ္ထ သိက္ခာပဒံ ယော တံ အတိက္ကမတိ၊တံ ပရာ-ဇေတိ၊ တသ္မာ ပါရာဇိကန္တိ ဝုစ္စတိ။

(ဃ) အာပတ္တိ ပန ယော နံ အဝ္ဘာပဇ္ဇတိ၊ တံ ပရာဇေ-တိ၊ တသ္မာ ပါရာဇိကာတိ ဝုစ္စတိ။

(၉) ပုဂ္ဂလော ယသ္မာ ပရာဇိတော ပရာဇယမာ-ပန္နော၊ တသ္မာ ပါရာဇိကောတိ ဝုစ္စတိ ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က) ပရာဇိတောဖြင့် ပါရာ-ဇိကော၌ ပရာဇိတောဟု ဆိုလိုလျက် ပ၏အစိတ် အ-ကို အာ, တကို က-ပြု၍ ပါရာဇိကောဟု ဆိုသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ပရာဇယံ အာပန္နောဖြင့် ပါရာဇိကအရ ရှုံးခြင်း ကြိယာကို မယူအပ်၊ ရှုံးခြင်းသို့ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုသာ ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

တနည်း— ပရာဇယံ အာပန္နောဖြင့် ပါရာဇိကာ၌ တ-ပစ္စည်း၏ ဟေတုကမ္မ သာဓန၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဒုတိယပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဌီကာ၌ ကမ္မသာဓနကို ပြသော ဟူ၏။ တနည်း-ပရာ-ဇယံ အာပန္နောဖြင့် ပါရာဇိကပုဒ်ကို ပရာဇယံ အာ-ပန္နော ပါရာဇိကောဟု ပြု၍ ဏိကပစ္စည်း အာပန္နအနက်၌ သက်သည်ကို သိစေသည်။ (ပစ္စယတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။)

(ဤကား ကန်ါနိသျ, ဤအဌကထာနိသျ)

(၁) ဖြင့် ပါရာဇိကသဒ္ဒါသည် သိက္ခာပုဒ်, **အာပတ်**, ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသော အနက်သုံးပါးတို့ကို ဟောနိုင်သည်၏ **အဖြစ်**ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(၈) ဖြင့် သိက္ခာပုဒ်ဟော ပါရာဇိကသဒ္ဒါ၏ ပရာပုဗ္ဗ-ဇိဓာတ်၊ ဇိဓာတ်၏ကံကို သိက္ခာပဒါတိက္ကန္တံ ပုဂ္ဂလံဟု ထည့်ရ

မည်အဖြစ်၊ တပစ္စည်း၏ ဟေတုကတ္တုသာဓနအဖြစ်၊ ပရာ၏ ဓာတုတ္ထဗာဓက အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတုပဒ ဘာဝတ္ထ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိဂ်ထ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဋီကာ၌ကား-သုဒ္ဓကတ္တုသာဓနပြသော ဟူ၏။

ယင်းအဖွင့်အားလျော်ဝှာ ပါရာဇိကပုဒ် ဝိဂ္ဂဟပြုပုံကား— "သိက္ခာ့ပဒါတိက္ကန္တံ ပုဂ္ဂလံ သာသနတော ပရာဇေတီတိ ပါရာဇိကံ" ဟေတုကတ္တုသာဓန၊ ပရာဇေတိ၊ ရှုံးစေတတ်၏ ဟု အနက်ပေး။

ဋီကာအလို ဝိဂ္ဂဟကား- "သာသနတော ပရာဇယတီတိ ပါ့ရာဇိကံ" သုဒ္ဓကတ္တုသာဓန၊ ပရာဇယတိ၊ ရှုံးတတ်၏ဟု ပေး အရ သိက္ခာပုဒ်ရ၏။

(ဃ) ဖြင့် အာပတ်ဟော ပါရာဇိကသဒ္ဒါ၏ ပရာပုဗ္ဗ ဇိဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဇိဓာတ်၏ကံကို အဇ္ဈာပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂလံ ဟု ထည့်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ပရာ၏ ဓာတုတ္ထဗာဓက၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ တပစ္စည်း၏ ဟေတုကတ္တု သာဓန၏ အဖြစ် ကိုရင်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတုပဒ ဘာဝတ္ထ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိဂ်ထ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဋီကာ၌ကား သုဒ္ဓကတ္တုသာဓနပြသော ဟူ၏။

ယင်းအဖွင့်အရ ပါရာဇိကပုဒ် ဝိဂ္ဂဟပြုပုံကား—"အဇ္ဈာ-ပဇ္ဇန္တံ ပုဂ္ဂလံ ပရာဇေတီတိ ပါရာဇိကာ" ဟေတုကတ္တုသာဓန၊

ဋီကာအလိုဝိဂ္ဂဟကား-ပရာဇယတီတိ ပါရာဇိကာ သုဒ္ဓကတ္တု-သာဓန အရကား အာပတ်ရ၏။

(၄) ဖြင့် ပါရာဇိက သဒ္ဒါကား ပရာဇိတ ပုဒ်ရင်း ပ၏အစိတ် အ- ကို အာ, တ-ကို ကပြု၍ ပါရာဇိကပုဒ်ပြီးသည် အဖြစ်ကိုဝင်း၊ တပစ္စည်း၏ ဟေတုကမ္မသာဓန၏ အဖြစ်ကို ဝင်း၊ ပရာ၏ ဓာတ္ဒတ္ထ ဗာဓက၏ အဖြစ်ကိုဝင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဋီကာ၌ကား သုဒ္ဓကမ္မသာဓနပြသော ဟူ၏၊ နိသျ၌ကား ပါရာဇိကပုဒ်ရင်း အာပန္နတဒ္ဓိတ် ပြသောဟူ၏။

ယင်းအဖွင့်ရှု၍ ပါရာဇိကပုဒ်ဝိဂ္ဂဟပြုပုံကား— "ပုဂ္ဂလော သာသနတော ပရာဇိယတီတိ ပါရာဇိကော" ဟေတု ကမ္မ-သာဓန၊ ပရာဇိယတိ၊ ရှုံးစေအပ်၏ဟု အနက်ပေး။ ဋီကာ အလိုဝိဂ္ဂဟကား "ပရာဇိယတီတိ ပါရာဇိကော" သုဒ္ဓကမ္မ သာဓန၊ ပရာဇိယတိ၊ ရှုံးအပ်၏ဟု အနက်ပေး၊ နိသျအလို ဝိဂ္ဂဟကား "ပရာဇယံ အာပန္နောတိ ပါရာဇိကော" အာပန္န-တဒ္ဓိတ် အရကား ပုဂ္ဂိုလ်ရ၏။

အထူးမှတ်ချက်။ ။သိက္ခာပုဒ်ဟော ပါရာဇိကသဒ္ဒါကား- နပုလ္လိင်၊ အာပတ်ဟော ပါရာဇိကသဒ္ဒါကား ဣတ္ထိလိင်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ဟော ပါရာဇိကသဒ္ဒါကား ပုလ္လိင်တည်း။ ဆရာတို့ကား-ဤ၌ ပရာဥပသာရသည် အနက် နှစ်ပါးကို ဟောသောကြောင့် ဓာတ္ဒတ္ထ ဝိသေ-သက ဟူ၏။

၄၆၇။ သဟ ဝသန္တိ ဇွောတိ သံဝါသောဌ်-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား– သဟ ဝသန္တိ တ္ထောတိပြင့် သံဝါသော၌ သံ၏ သဟအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ဝသဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ဏပစ္စည်း၏ အဓိကရဏ-သာဓန၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ဝစနဟေတု ဇောတက၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဒုတိယဓာတုပဒ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ အာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၆၈။ စတုဗ္ဗိဓမ္ပိ သံဃကမ္မံ သီမာပရိစ္ဆိန္နေဟိ ပက-တတ္တေဟိ ဘိက္ခူဟိ ကေတော ကတ္တဗ္ဗတ္တာ ကေကမ္မံ နာမ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား–စတုဗ္ဗိ (လ) ကတ္တဗ္ဗတ္တာဖြင့် ကေကမ္မအရ-လေးပါးသော သံဃကံကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကို ဋင်း၊ ကေကမ္မံ၌ ရမ္မပစ္စည်း၏ ကမ္မသာဓန၏ အဖြစ်ကို ဋင်း၊ "ကရိယတိတိ ကမ္မံ, ကေတော ကမ္မံ ကေကမ္မံ" ဟု တဟိယာ တပ္ပုရိသ်ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ပကတတ် ရဟန်းတို့သည် ပြုအပ်သောကြောင့် ကေကမ္မမည်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ အာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။စတုဗ္ဗိဓကမ္မကား အပလောကနကံ, ဥတ္တိကံ,ဥတ္တိဒုတိ-ယကံ, ဥတ္တိစတုတ္ထကံ လေးပါးတည်း။ ပကတတ်ရဟန်း-ကား ပါရာဇိကသို့ မရောက်သောရဟန်း ဥက္ခိတ္တက မဟုတ်သော ရဟန်းတည်း။

၄၆၉။ တထာ ပဉ္စဝီဓောပိ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသော ကေ-တော ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗတ္တာ ကေုဒ္ဒေသော နာမ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား–တထာ (လ) တဗ္ဗတ္တာဖြင့် ကေုဒ္ဒေသအရ-ငါးပါးသော ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုရင်း၊ "ဥဒ္ဒိသိယတီတိ ဥဒ္ဒေသော" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ တပစ္စည်း၏ ကမ္မသာဓန၏အဖြစ်ကိုရင်း၊ "ကေတော ဥဒ္ဒေ-သော ကေုဒ္ဒေသော" ဟု တတိယာတပ္ပုရိသ် တွဲရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ကေုဒ္ဒေသမည်ခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဝါ- အတူတကွပြအပ်သောကြောင့် ကေုဒ္ဒေသမည်၏ ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၇၀။ ပညတ္တံ ပန သိက္ခာပဒံ သဗ္ဗေဟိပိ လဇ္ဇီပုဂ္ဂလေဟိ သမံ သိက္ခိတဗ္ဗဘာဝတော သမသိက္ခတာ နာမ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား–ပညတ္တံ (လ) ဘာဝတောဖြင့် သမသိက္ခတာ၌ သိက္ခာအရ ပညတ်တော် မူအပ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ "သိက္ခိယတီတိ သိက္ခာ" ဟုပြု၍ အပစ္စည်း၏ ကမ္မသာဓန၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ "သိက္ခာယ ဘာဝေါ သိက္ခတာ" ဟုပြု၍ တာပစ္စည်း၏ ဘာဝ တဒ္ဓိတ်၌ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ "သမံ သိက္ခတာ သမ-သိက္ခတာ" ဟု တတိယာ တပ္ပုရိသ်ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ သမသိက္ခတာ မည်ခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဝါ-

တာကွ သင်အပ် ထပ်တူသင်အပ်ခဲသော အဖြစ်ကြောင့် သမ-
သိက္ခတာမည်၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

အဘိယျောတ္ထ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ ပစ္စယတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ
ဘာဝတ္ထဲ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၇၁။ သော စ ဝုတ္တပ္ပကာရော သံဝါသော တေန ပဂ္ဂ-
လေန သဒ္ဓိံ နတ္ထိ၊ တေန ကာရဏေန သော ပါဏာဇိကော
ပုဂ္ဂလော အသံဝါသောတိ ဝုစ္စတိဒ္ဓ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-သော စ(လ)ဝုစ္စတိဖြင့် အသံ
ဝါသောဒ္ဓ် နှ၏ အဘာဝအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ "နတ္ထိ
သံဝါသော တေဿာတိ အသံဝါသော"ဟု ဗဟုဗ္ဗိဟိ သမာသ်
ပြု၍မည်၏အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ အသံဝါသအရ ပါဏာဇိက အာပတ်
သို့ ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေ
သည်။

နိပါတလိင်္ဂတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ အာဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

**၄၇၂။ မနုဿိတ္ထိယာ တယော မဇ္ဈေ မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိ-
သေဝန္တဿတိ ဧတ္ထ စ မနုဿိတ္ထိယာ တိသု မဇ္ဈေသုတိ
အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော—**

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား-တိသု မဇ္ဈေသုဖြင့် တယောဒ္ဓ်
ဒုတိယာဝိဘတ်၏ သတ္တမီအနက်ဒ္ဓ်သက်သည်၏အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊
မဇ္ဈေဒ္ဓ် မ်ဇ္ဈေသုဟု ဗဟုဝုစ်ဆိုလိုလျက် ကေဝုစ်ပြန်၍ မဇ္ဈေဟု
ဆိုသည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။ ဝါ-ဝစန ဝိပလ္လာသ၏
အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဝိဘတျတ္ထ ဝိဘတ္တိပဒ၊ တနည်း-ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။နိသျဆရာကား- တယောပုဒ်ကား ဝိဘတ္တိ ဝိပလ္လာသ ဟူ၏။

၄၇၃။ ဘိက္ခုဿာတိ မေထုနသေဝနကဿ ဘိက္ခုဿ၌-

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား - မေထုနသေဝနကဿ ဘိက္ခုဿဖြင့် ဘိက္ခုဿ၌ ဘိက္ခုအရ မေထုန်မှီဝဲခြင်းအမှုကို ပြုသော ဘိက္ခုကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၇၄။ (က) သေဝနစိတ္တံ ဥပဋ္ဌိတေတိ ဘုမ္မတ္ထေ ပစ္စတ္ထ-ဝစနံ။

(ခ) သေဝနစိတ္တေ ပစ္စုပဋ္ဌိတေတိ အတ္ထောဌ်-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား— (က) ဖြင့် သေဝနစိတ္တံ၌ အံ၏ ပဋမာဝိဘတ်၏ ကာရိယ၏အဖြစ် ယင်းဝိဘတ်၏ သတ္တမျတ္ထ၌သက်သည်ကို သိစေသည်။

ဝိဘတ္တိပဒ ဝိဘတျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် သေဝနစိတ္တေ၊ မေထုန် မှီဝဲလိုသောစိတ်သည်။ ဥပဋ္ဌိတေ၊ ရှေးရှုထင်လတ်သော်။ ဤသို့ အတ္ထယောဇနာရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၇၅။ (က) ဝစ္စမဂ္ဂံ အင်္ဂဇာတံ ပဝေသေန္တဿာတ် ယေန မဂ္ဂေန ဝစ္စံ နိက္ခမတိ။

(ခ) တံ မဂ္ဂံ အတ္တနော အင်္ဂဇာတံ ပုရိသနိမိတ္တံ တိလဖလမတ္တမ္ပိ ပဝေသေန္တဿဉ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား–(က) ဖြင့် မဂ္ဂံ၌ မဂ္ဂဓာတ်၏ ဂတိအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ အပစ္စည်း၏ ကာရဏသာဓန၏ အဖြစ်ကိုဂင်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတ္ဌတ္ထ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

[illegible]ားလျော်စွာ ဝစ္စမဂ္ဂံ၌ မဂ္ဂပုဒ် ဝိဂ္ဂဟပြုပုံ ကား — [illegible]ဘ္ခမတိ ဝစ္စံ ဧတေနာတိ မဂ္ဂေါ" ကရဏသာဓန မဂ္ဂဓာတ် အပစ္စည်း။

မဂ္ဂဓာတ် ကတ္ဌတ္ထကြိယာအရကား ထွက်သောအခြင်းအရာဖြင့်ဖြစ်သော၊ ဝါ-ဓာတ်သွားလိုသော အခြင်းအရာဖြင့်ဖြစ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် မုချအားဖြင့်ရ၏။

ကရဏတ္ထကြိယာအရကား- ဝစ္စမဂ်၏ ပကတူပနိသျသတ္တိသည် ဖလူပစာအားဖြင့် ရ၏။

အပစ္စည်းအရကား–ထိုမုချ ဥပစာတ္ဂိုဖြင့် မှတ်အပ်သော ကျင်ကြီးထွက်ကြောင်းဖြစ်သော ဝစ္စမဂ်ရ၏။

(ခ)ဖြင့် အင်္ဂဇာတံပုဒ်၏ သမ္မန်ကို ငဲ့သည်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ တနည်း- အင်္ဂဇာတံဟူသော သမ္မန္ဓီ၏ သမ္မန်ကို အတ္တနောဟု ထည့်ရမည်၏အဖြစ်ကိုဂင်း၊အင်္ဂဇာတအရ ကိုယ်အင်္ဂါ၌ဖြစ်သော လက်ခြေစသည်တို့ကို မယူရ။ ပုရိသနိမိတ်ကို

ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ သွင်းပုံအခြင်းအရာဟူသော ပဝေ-သနာကာရ၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာဘည်း။

၄၇၆။ (က) အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿာတိ အာပတ္တိ ပါရာ-ဇိကာ အဿ၊ ဟောတီတိ အတ္ထော။

(ခ) အထ ဝါ အာပတ္တီတိ အာပဇ္ဇနံ ဟောတိ။

(ဂ) ပါရာဇိကဿာတိ ပါရာဇိကဓမ္မဿ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က)ဖြင့် ပါရာဇိကဿပုဒ်ကို ပါရာဇိကာ အဿဟု ပုဒ်ဖြတ်ရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ယင်းအဿကား သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်မဟုတ် အသဓာတ် တိဝိဘတ်နှင့် တက္ဒ ဿပြု၍ ပြီးသော အာချာတ်ပုဒ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ယင်းအသဓာတ်၏ ဘဝနအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

သန္ဓိလိဂ်ပဒ ဒုတိယဝိဘတ္တိပဒ ဓာတ္ဒတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ)ဖြင့် နယန္တရဇောတက၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ အာပတ္တိ ပုဒ်ကို "အာပဇ္ဇနံ အာပတ္တိ"ဟု ငိဂ္ဂဟပြု၍ တိပစ္စည်း၏ ဘာဝသာဓန၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဟောတိ ဟူသော ပါဌသေသ ကြိယာထည့်၍ အနက်ယောဇနာ ရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ) ဖြင့် ပါရာဇိကဿ ပုဒ်ရင်းအဖြစ်ကိုရင်း၊ ဆင္ဒိ ဝိဘတ်၏ ကမ္မတ္ထ၌ သက်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဤ၌ ပါရာဇိကသဒ္ဒါသည် အာပတ်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဝိဘတျတ္ထ အဘိခေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ပါရာဇိကာ၊ ပါရာဇိက အမည်ရှိသော။ အာပတ္တိ၊ အာပတ်သည်။ အဿ၊ ဖြစ်၏။ တနည်း–ပါရာဇိကဿ၊ ပါရာဇိက အာပတ်သို့။ အာပတ္တိ၊ ရောက်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏ဟု အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေးလေ။

၄၇၇။ (က) ပဋိပက္ခံ အတ္ထယန္တိ ဣစ္ဆန္တိတိ ပစ္စတ္ထိကာ။

(ခ) ဘိက္ခူ ဝေ ပစ္စတ္ထိကာ ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကာ။

(ဂ) ဝိသဘာဂါနံ ဝေရိဘိက္ခူနမေတံ အမိဝစနံ၌–

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား– (က)ဖြင့် ပစ္စတ္ထိကာ၌ ပတိပုဗ္ဗ အတ္ထဓာတ်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ပတိ၏ ပဋိပက္ခအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ အတ္ထဓာတ်၏ ဣစ္ဆာအနက်ဟော၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဣကပစ္စည်း တနည်း–ဏ္ဍုပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ စ္စ,၏တိ,၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဝစနဟေတုဇောတက၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတုပဒ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဒုတိယဓာတ္ဒတ္ထ ဒုတိယပစ္စယတ္ထ သန္ဓိလိင်္ဂပဒ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ)ဖြင့် ဘိက္ခုနှင့် ပစ္စတ္ထိကပုဒ်ကို ကမ္မဓာရည်း သမာသ်တွဲစပ်ရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ) ဖြင့် ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကအရ ဝိသဘာဂဖြစ်သော ရန်သူရဟန်းတို့ကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

မှတ်ချက်။ ။အဓိဝစနံ နာမံရှိရာ ဥပစာ-ဟူသည်နှင့်အညီ ဤ၌ ကေဒေသျူပစာ ဥပလက္ခဏနည်းဟု မှတ်။

၄၇၈။ (က) သန္ထတာယ အသန္ထတဿာတိအာဒီသု သန္ထတာယ ဣတ္ထိယာ ဝစ္စမဂ္ဂေန ပဿာဝမဂ္ဂေန မုခေန အသန္ထတဿ ဘိက္ခုဿ အင်္ဂဇာတံ အဘိနိသီဒေန္တိတိ ဣမိနာ နယေန ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

(ခ)သန္ထတာ နာမ ယဿာ တီသု မဂ္ဂေသု ယော ကောစိ မဂ္ဂေါ ပလိဝေဌေတ္ဝာ ဝါ အန္တော ဝါ ပဝေသေတ္ဝာ ယေန ကေနစိ ဝတ္ထေန ဝါ ပဏ္ဏေန ဝါ ဝါကပဋ္ဌေန ဝါ စမ္မေန ဝါ တိပုသီသာဒီနံ ပဋ္ဌေန ဝါ ပဋိစ္ဆန္နောဉ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က)ဖြင့် သန္ထတ,အသန္ထတ ပုဒ်တို့၏ ဝိသေသနပုဒ်၏ အဖြစ် သန္ထတာယပုဒ်ကို ဝစ္စ-မဂ္ဂေန စသောပုဒ်တို့နှင့် မစပ်ရ ဣတ္ထိပုဒ်နှင့် စပ်ရမည်၏ အဖြစ် အသန္ထတဿပုဒ်ကို အင်္ဂဇာတံပုဒ်၌ မစပ်ရ ဘိက္ခုဿ ပုဒ်နှင့်စပ်၍ အနက်ယောဇနာရမည်၏ အဖြစ်ကိုဝင်း သိစေ သည်။

ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် သန္ထတသဒ္ဒါ၏ ပဋိစ္ဆန္နအနက်ဟော၏ အဖြစ် ကိုဝင်း၊ ပဋိစ္ဆန္နာကာရ၏ အဖြစ်ကိုဝင်း၊ တနည်း—သန္ထတ

ဟူသည် ကစုံတခုဖြင့် ဖုံးလွှမ်းခြင်းပင် တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ ဘာဝတ္ထ၊ တနည်း-ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၇၉။ (က) ဂန္ဓန္တိ ဟဒယံ ဝုစ္စတိ။

(ခ) ဟံ ဥပ္ပါဋေန္တီတိ ဥပ္ပလဂန္ဓာ။

(ဂ) ဥပ္ပလဂန္ဓာ စေ ပစ္စတ္ထိကာ ဥပ္ပလဂန္ဓပစ္စတ္ထိကာဌ်—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က)ဖြင့် ဤဌ် ဂန္ဓသဒ္ဒါသည် ဟဒယဝါစက၏ အဖြစ်ကို၊ ဝါ- ဂန္ဓအရ နှလုံးသားကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် "ဂန္ဓံ ဥပ္ပါဋေန္တီတိ ဥပ္ပလဂန္ဓာ" ဟု ပြု၍ ဏပစ္စည်း၏ ကတ္တုသာဓန၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဥပ္ပဋဂန္ဓာဟု ဆိုလိုလျက် ဋ-ကို လ-ပြု၍ ဥပ္ပလဂန္ဓာဟု ရုပ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ပုဒ်ရှေ့နောက်ပြန်သည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဒုတိယပစ္စယတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ဂ) ဖြင့် ဥပ္ပလဂန္ဓနှင့် ပစ္စတ္ထိကကို အဝဓာရဏ ကမ္မဓာရည်း ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဥပ္ပလဂန္ဓပစ္စတ္ထိကာ၊ နှလုံးသားကို ထုတ်တတ်ကုန်သော ရန်သူဖြစ်ကုန်သော သူတို့သည် ဟု အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေးသေ။

၄၈၀။ မဂ္ဂင်္ဂ မဂ္ဂင်္ဂိ ဣတ္ထိယာ တီသု မဂ္ဂသု အညတရေန မဂ္ဂင်္ဂ အတ္ထိနော ဖဇ်ဈာတံ ပဇဝေဒယတိဒ္ဓ-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—ဣတ္ထိ(လ)ယေတိပြင့် မဂ္ဂင်္ဂ ပုဒ်၏ နိဒ္ဓါရဏာဝေဂ္ဂ၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ဖဂ္ဂုဒ္ဒ မဂ္ဂသဒ္ဒါ၏ အဂ်ဈာတ အနက်ဃာ၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ယင်း၏ သမ္ဗန္ဓဝေဂ္ဂ၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ပဇဝေသတိ ဣတိယောနှင့်စပ်၍ အနက်ယောဇနာရမည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိဂဏ်းသည်။

ဘာဝတ္ထ အာဘ်ယေျာတ္ထ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၈၁။ ဥဘော နာသေတဗ္ဗာတ စေတ္ထ ဒွေပ လဂနာသနေန နာသေတဗ္ဗာဒ္ဓ—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား — စေတ္ထ(လ)တဗ္ဗာပြင့် ဥဘသည် ဒွိသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ တံနည်း-ဥဘသည် ဒွိသဒ္ဒါ၏ ကာရိယ၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ယင်းနောင် ပိသဒ္ဒကျေသည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ နာသနာကာရ၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ တနည်း—နာသနအရ လိင်္ဂနာသနကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

အာဘိဓေယျတ္ထ၊ တနည်း- သမ္ဗနာမလိင်္ဂပဒ ဘာဝတ္ထ ဘာဝတ္ထ၊ တနည်း-အာဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

ဥဘောပိ၊ နှစ်ယောက်ကုန်သော သူတို့ကိုလည်း။ နာသေ-

တဗ္ဗာ၊ လိင်္ဂနာသနဖြင့် ဖျက်ဆီးအပ်ကုန်၏ဟု အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေး။

၄၈၂။ (က) အာဒိကမ္မိကော နာမ ယော တသ္မိံ တသ္မိံ ကမ္မေ အာဒိဘူတော။

(ခ) ဣမ ပန သုဒိန္နတ္ထေရေ အာဒိကမ္မိကော၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား—(က) ဖြင့်"အာဒိမှိ ဘူတော အာဒိကော"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဣကပစ္စည်း၏ ဘူတတဒ္ဓိတ်၌ ဖြစ်သည်အဖြစ်ကိုဋင်း၊ "ကမ္မေ အာဒိကော အာဒိကမ္မိကော" ဟု သတ္တမီတပုရိသ်ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း ကမ္မာဒိကော ဟု နေလိုလျက် ပုဒ်ရှေနောက်ပြန်၍ အာဒိကမ္မိကောဟု နေသည်၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

ပစ္စယတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဤသိက္ခာပုဒ်၌ အာဒိကမ္မိကအရ အရှင်သုဒိန်ကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

အာဒိကမ္မိကဿ၊ အမှု၌အစဖြစ်သော ရဟန်းအားဟု အဖွင့်ရှု၍အနက်ပေး။

ပဒဘာဇနီယဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄၈၃။ (က) ဂိဟိလိင်္ဂေနာတိ ဂိဟိဝေသေန၊

(ခ) ဩဒါတဝတ္ထော ဟုတ္ဝာ ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- (က) ဖြင့် ဤ၌ လိင်္ဂသဒ္ဒါ၏ အသွင်အပြင်ဟော၏ အဖြစ်ကို သိစေသည်။

နာမလိင်္ဂတ္ထ၊ ဝါ-အဘိဓေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

(ခ) ဖြင့် ဂိဟိဝေသဟူသည် အဝတ်ဖြူဝတ်ခြင်း ပင်တည်းဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုရင်း၊ တတိယာဝိဘတ်၏ ဝိသေသနအနက်၌ သက်သည်၏အဖြစ်ကိုရင်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ ဝိဘတျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၈၄။ ကုသစီရန္တိ ကုသေ ဂန္ထေတ္ဝာ ကတစီရံ၌—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား - ကုသေ (လ) စီရံဖြင့် "ကုသေ ဂန္ထေတ္ဝာ ကတံ စီရံ ကုသစီရံ" ဟု မဇ္ဈေလောပီ ဒုတိယာတပ္ပုရိသ် ပြုရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၈၅။ ဖလကစီရံ နာမ ဖလကသဏ္ဌာနာနိ ဖလကာနိ သိဗ္ဗိတ္ဝာ ကတစီရံ ၌—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား- ဖလကသဏ္ဌာ(လ)စီရံဖြင့် "ဖလကာနိ သိဗ္ဗိတ္ဝာ ကတံ စီရံ ဖလကစီရံ" ဟု ဒုတိယာတပ္ပုရိသ်ပြုရမည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ အလယ်၌ သိဗ္ဗိတ္ဝာပုဒ် ကတပုဒ် ကျေသည်၏ အဖြစ်ကိုရင်း၊ ဖလကအရ ပျဉ်ချပ်

အာသင်္ခနှင့်တူကုန်သော ပျဉ်ချပ်ဝယ်ကိုကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကို ၎င်း သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထ အာဘီဓေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၀၆။ ကေသကမ္မလောတိ ကေသေဟိ တန္တေဟိ ယိယိတ္ဗာ ကတကမ္မလော ဒ္ဝိ—

ဒုစရိုဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- ကေသေ(ဟိ) ကမ္မလောဖြင့် "ကေသေဟိ ဝိယိတ္ဗာ ကတာ ကမ္မလော ကေသကမ္မလော" ဟု မဒ္ဓျပဒလောပီ တတိယာတပ္ပုရိသ် ပြုရမည်ကို သိစေသည်။

သမာသလိင်္ဂတ္ထ ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၀၇။ ဥလူကပက္ခိကန္တိ ဥလူကသကုဏဿ ပက္ခေဟိ ကတနိဝါသန် ဒ္ဝိ—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- ဥလူက(လ) နိဝါသန်ဖြင့် ဥလူကသဒ္ဒါ၏ ခင်ပုပ်ဌက်ဟောဂါအဖြစ်ကို၊ "ဥလူကဿ ပက္ခော ဥလူကပက္ခော" ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်ပြုရမည်၏ အဖြစ် ကိုဌင်း "ဥလူကပက္ခေဟိ ကတံ ဥလူကပက္ခိကံ" ဟုပြု၍ ဌကပစ္စည်း၏ ကတဟိဒ္ဓိတ်ဒ္ဝ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကိုဌင်း၊ ဥလူကပက္ခိကအရ နိဝါသနကို ယူရမည်၏ အဖြစ်ကိုဌင်း သိစေသည်။

အာဘိဓေယျတ္ထ သမာသလိင်္ဂတ္ထ ပစ္စယတ္ထ အာဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၈၈။ အဇိနက္ခိပန္တိ သလောမံ သခုရံ အဇိနမိဂစမ္မံ ဥဒ္ဓ-

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား - သလောမံ (လ) စမ္မံဖြင့် အ-ဇိနက္ခိပအရ· အမွေးခွ နှင့်တကွ သစ်နက်ရေကို ယူရမည်ကို သဘောသည်။

အဘိဓေယျတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၈၉။ ဒုဿေသိဟိ ပဓံသေသိ ဥဒ္ဓ—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား - ပဓံသေသိဖြင့် ဒုဿေသိဥဒ္ဓ-ဒုဿစောတ်၏ ပဓံသနအနက်ဟောင်းအဖြစ်ကို သိစေသည်။

ဓာတ္ဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၉၀။ **လေပစိတ္တံ နာမ စိတ္တကမ္မရူပံ** ဥဒ္ဓ—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား - စိတ္တကမ္မရူပံဖြင့် လေပစိတ္တအရ ပန်းခြဲဆေးရေးရုပ်ကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကို သိစေသည်။

အဘိဓေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၉၁။ **ဇာတိယာဝနံ နာမ ဇာတိပုပ္ဖဂုမ္ဗာနံ ဥဿန္နတာယ ဧဝံ လဒ္ဓနာမံ** ဥဒ္ဓ—

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား - ဇာတိ (လ) နာမ်ံဖြင့် မုဇလေးတောဟူသောအမည်၏ ယေဘုယျနည်း၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ဝါ၊ မုဇလေးပန်းချုံတို့၏ များသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ဤသို့မုဇလေးတောဟူသော အမည်ရသည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ဤဥ ဇာတိသဒ္ဒါသည် မုဇလေးပန်းပရိယာယ်ဖြစ်သော်လည်း ဇာတိအရ မုဇလေးပန်းချုံကို ယူရမည်၏အဖြစ်ကိုဂုဏ်း သိစေသည်။

ဘာဝတ္ထ အဘိဓေယျတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၉၂။ **ဒိဝါ ပဋိသလ္လီယန္တေနာတိ ဒိဝါ နိပ္ပဇ္ဇန္တေန ၌—**

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- ဒိဝါ နိပ္ပဇ္ဇန္တေနဖြင့် ပတိရှေး သံရှေးရှိသောလီဓာတ်၏ နိပ္ပဇ္ဇနအနက်ဟောဏ်အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ပတိ၏ ဓာတ္ဆတ္ထဗာဓကဏ် အဖြစ်ကိုဋင်း၊ သံ၏ အနတ္ထက ပဒပူရဏ၏ အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတ္ဆတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

၄၉၃။ **ဒ္ဒါရံ သံဝရိတ္ဒာ ပဋိသလ္လီယိတုန္တိ ဒ္ဒါရံ ပိဒ-ဟိတ္ဒာ နိပ္ပဇ္ဇိတုံ ၌—**

အာဘော် သံဝဏ္ဏနာကား—ဒ္ဒါရံ (လ) ဇ္ဇိတုံဖြင့် သံဝရိ-တ္ဒာ၌ သံပုဗ္ဗဝရဓာတ်၏ ပိဒဟန အနက်ဟောဏ် အဖြစ်ကိုဋင်း၊ သံ၏ဓာတ္ဆတ္ထာနုဝတ္တကဏ် အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ပတိပုဗ္ဗ-သံပုဗ္ဗလီဓာတ်၏ နိပ္ပဇ္ဇနအနက်ဟောဏ် အဖြစ်ကိုဋင်း၊ ပတိ၏ ဓာတ္ဆတ္ထဗာဓကဏ် အဖြစ်ကိုဋင်း၊ သံ၏ အနတ္ထက ပဒ-ပူရဏ, ဓာတ္ဆတ္ထာနုဝတ္တကဏ်အဖြစ်ကိုဋင်း သိစေသည်။

ဒုတိယဓာတ္ဆတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဒုတိယဓာတ္ဆတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ ဥပသဂ္ဂလိင်္ဂတ္ထ သံဝဏ္ဏနာတည်း။

သံဝဏ္ဏနာဒုက နီတတ္ထ နေယျတ္ထနှစ်ပါးတွင် နီတတ္ထ။ ပကတျတ္ထ, ပစ္စယတ္ထနှစ်ပါးတွင် လိင်ဓာတ်အနက်ကို ဖွင့်ပြသောကြောင့် ပကတျတ္ထသံဝဏ္ဏနာ၊ သမ္ဗန္ဓဆက္ကတွင် ပုဒ်၏ အနက်ကိုဖွင့်ပြသောကြောင့် ပဒတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

အဖွင့်ရှု၍ အနက်ပေးဟန်ကား—

ဒ္ဒါရံ၊ တခါးကို။ သံဝရိတ္ဒာ၊ ပိတ်၍။ ပဋိသလ္လီယိတုံ၊ အိပ်ခြင်းငှါဟု ပေးလေ။

ထိုဝါကျ၌ ပိဏ္ဍတ္ထ အဓိပ္ပါယ်ကား—

သံဝရိတ္ဌာ၌ သံပုဗ္ဗဝရဓာတ်သည် ပိဒဟနအနက်ကိုဟော၏။ သံသဒ္ဒါအနက်မရှိ။ ပတိရှေး, သံရှေးရှိသော လီဓာတ်သည် သယနအနက်ကို ဟော၏၊ ပတိသည် လီဓာတ်၏ အနက်ကို တားမြစ်၏၊ သံဥပသာရ အနက်မရှိ အနတ္ထက ပဒပူရဏဟူလို။

၄၉၄။ မိဂပေါတကဝတ္ထု ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ ၌—

အာဘော်သံဝဏ္ဏနာကား- ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိဖြင့် မိဂပေါတက ဝတ္ထုလာပုဒ်တို့သည် ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော အနက်ရှိ၏ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။ ဤကား အန္ဒယ အာဘော်တည်း။

မိဂပေါတကဝတ္ထုလာပုဒ်တို့သည် ကွယ်ဝှက်တိမ်မြုပ်သော အနက်မရှိဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို သိစေသည်။ ဤကား ဗျတိရေက အာဘော်တည်း။

အဓိပ္ပါယ်ကိုဖွင့်ပြသောကြောင့် ဘာဝတ္ထသံဝဏ္ဏနာတည်း။

ထို၏ ပိဏ္ဍတ္ထ အဓိပ္ပါယ်ကား မိဂပေါတက ဝတ္ထုသည် ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော အနက်ရှိသောပုဒ်တို့သာ ဖြစ်သောကြောင့် ငါမဖွင့်ပြတော့ပြီဟူလို၊ "ဤကား အန္ဒယပိဏ္ဍတ္ထတည်း။" မိဂပေါတကဝတ္ထုသည် ကွယ်ဝှက်တိမ်မြုပ်သော အနက်ရှိသော ပုဒ်များမဟုတ်ရကား ငါမဖွင့်ပြတော့ပြီဟူလို၊ "ဤကား ဗျတိရေက ပိဏ္ဍတ္ထတည်း။"

ယင်းအဖွင့်ဖြင့် ယူအပ်သောအနက်ကား- မိဂပေါတက ဝတ္ထုလာပုဒ်တို့ကား ပေါ်လွင် ထင်ရှားသော အနက်ရှိရကား

မဖွင့်ပြတော့ပြီ ဟူသော အနက်တည်း။ ယင်းအဖွင့်ဖြင့် နစ်စေအပ်သော, အနက်ကား မိဂပေါတက ဝတ္ထုလာ ပုဒ်တို့ကား ကွယ်ဝှက်တိမ်မြုပ်သော အနက်ရှိရကား ဖွင့်ပြဦးမည် ဟူသောအနက်တည်း။ ယင်းအဖွင့်ဖြင့် ပယ်အပ်သောဒေါသကား ဂန္ဓဂရူဒေါသ, ပုနရုတ္တိ ဒေါသတည်း။ ယင်းအဖွင့်ဖြင့် ရအပ်သောအကျိုးကား ကျမ်းပေါ့ပါးသည်၏ အဖြစ်ဟူဆို အပ်သော ဂန္ထလဟု ဘာဝဖလတည်း။

မှတ်ချက်။ ။အဖွင့်သံဝဏ္ဏနာ ဟူသမျှတို့၌ ဤနည်းကိုမှီး၍ ဉာဏ်ကြီးရင့်အောင် ကြံစည်တော်မူကြပါကုန်။

ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌကထာ နိဋ္ဌိတာ။
ပဌမပါရာဇိကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာသီသပတ္ထနာ

သီဃံ စ ဒေန္တု ဉာဏာဘံ၊ အနုဝိစ္စ ဂ္ဂမံ ဂဏ္ဌံ ။
ဒိက္ခန္တာနံ အဒေဝရေန၊ ခေါဘေန္တု ပိဋ္ဌကတ္တယံ။
သဒေ ပုန ကရောန္တောပိ၊ ဘဒေယျ ဝါ ဥနာဓိကံ။
တံ ပဟာယ စ ပူရေဘ္ဝာ၊ ဂဏ္ဌန္တု၊ ဂဏဝါစကာ။

အလိမ္မာစာမျာရှိသည်

လူတော်လူကောင်းဖြစ်အောင်

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်

သာသနာရေးဦးစီးဌာန ပုံနှိပ်တိုက်မှ

မြန်မာပြန် ဝိဇကတ်များကို ဖတ်ပါ

သာသနာရေးဦးစီးဌာန ပုံနှိပ်တိုက်မှ

ရိုက်နှိပ်ထုတ်သော စာအုပ်များ

၁။ ရှုပသိဒ္ဓိဂဏ္ဌိ (ပ-ဒု)

၂။ ရှုပသိဒ္ဓိ

၃။ ရှုပသိဒ္ဓိ ဋီကာ

၄။ ဆဒ္ဒန်တိ ပဒမာလာ

၅။ ဆဒ္ဒန်တိ ဓာတုမာလာ

၆။ ဆဒ္ဒန်တိ သုတ္တမာလာ

၇။ ဆဒ္ဒန်တိ ပဒမာလာ နိဿယ ပဌမတွဲ

၈။ ဂဏ်း ။ ဒုတိယတွဲ

၉။ ဆဒ္ဒန်တိ ဓာတုမာလာ နိဿယ ပဌမတွဲ (ထွက်စောမည်)

၁၀။ နိရုတ္တိဒီပနီ

တိပိဋကပါဠိ-မြန်မာ အဘိဓာန်ကျမ်း

အတွဲ ၈-၂-၃-၅-၆-၈-၉-၁၀ ထွက်ပြီ

ကျန်ထားတဲ့များ ဆက်ထွက်မည်။

မဟာဗုဒ္ဓဝင်ဖတ်ရှုခြင်း-အုပ်အပြည့်အစုံထွက်ပြီ